

رسانه‌ی اترائا الشقاقی و از

www.iqra.ahlamontada.com

به‌رگی یه‌که‌م

مستند اترائا الشقاقی
 للکتب (کوردی - عربی - فارسی)
www.iqra.ahlamontada.com

د. گزانی
 ناندو بخارا لری

نوادگرو زو و لک پازو

2008

بۆدابه‌زاندنى جۆرمها كۆتیب: سهردانى: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل أنواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پەرەي دانلود كۆتایه‌ی مختلف مەراجعه: (منتدى اقرا الثقافى)

www.lqra.ahlamontada.com

www.lqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردی ، عربی ، فارسی)

ریازی بانگہ واز

نوسینی:

احمد فائز

ومرگیپانی:

ٹازاد نجم الدین

پونڈوکرو: وولڈک پانڈا

ماڤى لە چاپدا نەو دەى پارىزراو دە بۆ
نوسىنگەى تەفسىر

ناوى كىتەب:	رەبازى بانگەواز
نوسەر:	احمد فائز
وەرگيرانى	ئازاد نەجم الدين
نەخشەسازى ناو دەو	هەردى
بلاوكردنەو دەى:	نوسىنگەى تەفسىر / هەولير
خە ت:	نەوزاد كوڤى
بەرگ:	أمين مخلص
نۆرە و سالى چاپ:	يەكەم ۱۴۲۹ ك - ۲۰۰۸ ز
تەبىراز:	(۲۰۰۰) دانە

لە بەرئو دەرايەتى گشتى كىتەبخانە گشتىيەكان، ژمارەى سپاردەب، ۱۴۱ سالى ۲۰۰۸

تەفسىر
بۆ بلاوكردنەو دە و راكەياندن
هەولير - شەقامى دادكا - ژنر نوئىلى شىرەن پالاص
ت : ۲۲۲۱۶۹۵ - ۲۲۳۰۹۰۸ - ۲۵۱۸۱۳۸
مۆبايل : ۰۷۵۰ ۴۶۰ ۵۱ ۲۲ - ۰۷۵۰ ۱۳۸ ۷۲ ۹۱
tafseeroffice@yahoo.com
tafseeroffice@maktoob.com
altafseer@hotmail.com

پیشکشه شه به‌وانه‌ی

- به دیدی روون و

- بیری تیژ و

- پشووی درِیژ و

- گه‌شبینیه‌وه

ئه‌م بانگه‌وازه هه‌لده‌گرن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ. وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا، يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا
أَمَّا بَعْدُ: فَإِنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَخَيْرَ الْهَدْيِ، هَدْيُ مُحَمَّدٍ (ﷺ) وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا، وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ، وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ.

نهم پروانگه یی، که له دینه که وه هاتووه ده بوو زۆر پرووو ناشکرا بوایه، به لām به داخه وه زۆر نادیاره، یان زۆر ئالۆز بووه! مانای دینه که ش، نهک ههر دیدو نه حکامه کانی هینده بچوک و بێ قه در کراوه لای که سه به زیوده کان، به لکو بۆته مایه ی شه رم کردو عه به !! لای هه ندیک مورته ددو گێله موسولمان بۆته به لای عار!

سهید به‌رحمت بیّت خۆی ده‌فرموی: (زۆریه‌ی زۆری زاراوه ئیسلامیه‌کان له جیبی خۆیان بۆ مانای تر داخزیتراون و نیستا بۆ مانای تر به‌کار ده‌هێنرێن! بۆیه زۆریه‌ی ئەم خەڵکە دەبینیت و تێگەیشتوون، که به‌رزترین پله‌ی ئیسلامه‌تی ئه‌وه‌یه، خۆت له کونجی مزگه‌وتیک بناخنی و حالت لی بیّت و خه‌ریکی زیکرو فیکر بیت، با دل‌بشت مه‌شغول بیت. بابیره‌وه‌شیش به‌ شتی تروده خه‌ریک بیت! خه‌لکی و تێ ده‌گن، که گۆڕینی کۆمه‌ل و به‌رهه‌لستی کردنی خراپه‌کاری و جیهادکردن، وه‌کو جاران شتیکی سه‌رده‌کی ئیسلام نه‌مان!

له راستیدا فیکرو بیروه‌هۆش و دیدو بۆچوون زۆر گۆراوه، ته‌م و مۆژیکی زۆر چڕ ریتی له بینیمان گرتوه‌، بۆیه ئاوا و اتاو زاراوه ئیسلامیه‌کان - وه‌ک پتویست - له بیرو ژیرییماندا باش دا بین نابن! هه‌ر له‌به‌ر ئەم هۆیه‌شه‌ ریبازو‌ش‌ی‌وازی کارو جهموولتی بزافمان گه‌ره‌لاوژتییه، بۆیه ده‌بینیت باوهرمان بێ تین و دامرکاوه‌یه.. که‌سمان تین و ته‌وژمیکی وامان نییه‌ وزه‌و ورده‌مان بخاته‌ گه‌ر. سست و مه‌ستی‌دا ده‌ردی هه‌ر ده‌ختیشمان، بێ‌ده‌نگی و کړوکپی مه‌لاو داعی و زاناکامانه. ماوه‌یه‌کی زۆره‌ زانای وامان تێدا هه‌ل نه‌که‌وتوه‌، وای بیّت که له‌ رووی ده‌وله‌تی سته‌مکارو کاربه‌ده‌ست و ده‌سه‌لاتداری زالمدا، قسه‌ی حق بکات و راستی ئیسلام بۆ ئه‌و خه‌لکه‌ پاک و داماوو بێ ناگایه‌ روون بکاته‌وه‌.

ئه‌نجامی ئەم کړوکپییه‌ی زاناو مه‌لاکامان به‌رامبه‌ر تاغووته‌ خوین تاله‌کان و سه‌ره‌له‌دان و په‌یدا بوونی و اتاو زاراودی نامۆی و (که له‌ سه‌ده‌کانی سه‌ره‌تای ئیسلامدا نه‌بوون)، ئەم واقیعه‌ پڕ سته‌مه‌ دروست بووه‌. سه‌ره‌نجامی ئەم هۆیانه‌یه، ئاوا حاکمه‌ ره‌زا قورسه‌کان جه‌ماوهری خه‌لکه‌که‌یان وه‌ک گاگه‌ل و که‌رو و لاخ به‌رده‌و هینانه‌ دی ئاواتی پیس و چه‌په‌لی خۆیان و ئاگاکیان خستۆته‌ پیش خوا .)

که‌وا بوو ئەم زنجیره‌ کتێبه‌ ئه‌وه‌ روون ده‌کاته‌وه‌، که‌ دین خۆی چیه‌و دیدیشی ده‌باردی ژیان و ئومه‌تی موسوڵمان و بزافی گۆرانکاری کۆمه‌لگه‌ چۆنه‌.. ئه‌وه‌ روون ده‌کاته‌وه‌، که‌ دین ئه‌و باوهره‌ مه‌عریفیه‌ ساده‌یه‌ نییه‌ - راسته‌ یان هه‌له‌ -

که له میښکی که سیکدا، به سیفته تی شه خسی خوی، ده چه سپیت، نه وه نییه که سانیټک وا بزائن دینداری ههستیکی ریژدییهو، خه لکیش نازادن چوئن و به چ دینیټک دینداری ده کهن، یان هر نایکه ن..

نه سلی کتیه که، که به عه ده بییه دوو بهرگی گه وره یه و ورد نوتراود، که ده شکر یته کوردی، له گه ل پراوتیزو توژیینه وهی هه دیس و راقه کردنی هه ندی ناوو زاراود، دوو بهر اهر ده ده چیت، نه وه ش بو چاپ و گواستنه وه زور به ته کلیف زه همه ته، بویه پیشتر و امان به چاک زانیوو بیکهینه شهش بهرگ، به لام نیستا که ده رفه تی چاپان بو ریکه وتوو، به باشمان زانی دوو کتیب له وانه بکهینه یه ک بهرگ و، بهم قه بارهش کتیه که به کوردی ده بیته سی بهرگ، دواتریش نه گهر خوی گه وره کاری بو ناسان کردین، ده زگایه کی بلاو کردنه وه ده توانیت هه مروی پیکه وه به قه باره ی کتیبی ناسایی چاپ بکاته وه ان شاء الله..

بهشی یه کهم که ناوی (دید و دین) ه ریژه ویککی خونسین و شهش بهندی تره، که هه مرویان له پیناسه و پروونکردنه وهی زاراوه ی دین له دیدی نیسلا مه وه راقه ده که نو، هه ندیک له و که ندو کوپه ناوه کیانه باس ده که ن، که له بی ناگایی و نه زانین، یان له مه کرو پیلانی دوژمنانه وه له ناو باز نه ی مسولمانانه وه سه ره له ده دن، به داخه وه هر به خودی مسولمانان دروست ده بن!

بهشی دوو ده دوو کویه نده: کویه ندی یه کهم، ریژه ویککی ترو شهش بهندی تره، هه مرویان به ده وری ته وه ده یه کدا دین و ده چن، که بریتیه له سه لماندن و ته سلیم بوونی مسولمان به وه حی خوایی و ناراسته ی پارسه نگی پیغه مبه ران سه لامی خوایان لی بیت، که سه رچاوه ی په یامی هه مرویان و نامانج له هاتنیان روون ده کاته وه، که یه که..

کویه ندی دوه ده م، که نه ویش پینج بهندی تره، جهخت له و، ده که نه وه که باوهر هینان جگه له وهی، که فرمانی خوی گه وره یه، وه لامدانه وه یه کی خویی سروشتی

مرۆقی پارسه‌نگه، بۆ داعیه ئیسلامیه‌کانیش، که شوپن که‌وته‌ی پیغه‌مبه‌ری نازدارن (ﷺ)، هه‌لگرتنی په‌یامی شاهیدی دانه‌له‌سه‌ر شه‌و خه‌لکه‌ی شه‌م له‌ ناویاندا ده‌ژێ و ده‌یه‌ویتی په‌یامی گۆرانکاریی خۆیان بۆ روون کاته‌وه‌..

پوخته‌ی قسه‌ نه‌وه‌یه، که شه‌م به‌رگی یه‌که‌می ریبازی بانگه‌واز، موسولمان ده‌خاته‌ سه‌ره‌تای ناشابوونی به‌ په‌یامی ئیسلام، یه‌که‌م، به‌ زانیینی ماناو واتای دین، پاشان به‌ دۆزینه‌وه‌ی ریبازی گۆرانکاریی کۆمه‌لگه‌، که دیدیکی سیاسیه‌و له‌ زه‌مینه‌ فیکریه‌که‌وه‌ دیت، شه‌م دوو روکنه‌ش (دیدى فیکرى و مومارده‌سى سیاسه‌ت پێى) چوارچێوه‌ی شه‌و بنه‌مایانه‌ن، که ره‌فتاری تاک و کۆی موسولمانه‌کانی تیدا له‌ قالب ده‌دریت، ئینجا سه‌ره‌نجامی مومارده‌سه‌ کردنی موسولمانان بۆ شه‌م ره‌فتارانه‌، نه‌ریتیکی کۆمه‌لایه‌تی تایبه‌ت به‌ خۆیان بۆ دروست ده‌بیت، شه‌م دوانه‌ش (ره‌فتارو نه‌ریت) ده‌بنه‌ روکنی سییهم و چواره‌می دیده‌ ئیسلامیه‌که‌، که سه‌ید قوتبی ره‌حه‌تی ده‌یویست به‌ نویسه‌نه‌کانی (له‌وانه‌، شه‌م کتیبی ریبازی بانگه‌وازه‌) بیه‌ته‌ سیمای جیاوازی کۆمه‌لگه‌ی موسولمان..

خوای گه‌وره‌ ئیمه‌و ئیوه‌ش سه‌رکه‌وتوو بکات له‌ ته‌واو کردن و بلآو کردنه‌وه‌ی به‌رگه‌کانی دیکه‌ش، هیواشم وایه‌، که خوشک و براییانی خوینهر به‌ وردی بیخوینن، خویندن نه‌ک هه‌ر خویندنه‌وه‌.. با له‌وه‌ حالێ بن، که بۆچی سه‌ید قوتبی ره‌حه‌تی له‌ کۆتایی ژيانیداو له‌ زیندانا، شه‌م جوژه‌ نویسه‌نه‌ی ده‌خسته‌ به‌رده‌ست وه‌ک له‌وه‌ی دانیشت و کتیب له‌سه‌ر شتی تری فیکری بنوسیت، یان یاداشتی خوێ و میژووی ئیخوان بنووسیته‌وه‌، که نووسین له‌سه‌ر فیکر له‌و زه‌مانی زیندانه‌ی شه‌ودا (سالانی شه‌سته‌کانی سه‌ده‌ی رابوردوو) ئاسانه‌ر بوون و ریشان لی نه‌ده‌گیرا وه‌کو شه‌م بابه‌تانه‌ی زۆر به‌ ناره‌حه‌ت له‌ زیندانه‌وه‌ ده‌یان پێ ده‌کرا بۆ ده‌روه‌..

والسلام علیکم

١٠ / ١٤٢٨ هـ - ١١ / ٢٠٠٧ ز

دیدی دین

رېرەوېك^۱

خۇناسىن

جاھىلىيەت:

جاھىلىيەت ۋەنەبىي ماۋەيەكى رابوردوۋ بىت لە ماۋە جۆر بەجۆرەكانى مېژو، بەلكو برىتيە لە ھەموو بەرنامەو دەستوورېك، كە مەرۋقەپرستى تېدا دەرکەۋېت. نەم سېفەتەش لە ھەموو پرۆگرامەكانى ئەمەرۋى مەرۋقاھەتېدا بە ناشكرائى دەرەكەۋېت. چونكە لە ھەموو پرۆگرامەكانى سەر زەمىنى ئەمەرۋدا، مەرۋقە لە مەرۋقى ۋەكو خۆى ئايدىۋولۇژى و بېرورپاۋ بەرنامەو رېيازو رېساۋ ياساۋ خوۋ نەرىت ۋەردەگرن. جاھىلىيەتېش ئەمەيە. ئەمە جاھىلىيەتە بە ھەموو بىنەماكانىەۋە، جاھىلىيەتېكە، كە بە ناشكراترېن شېۋە مەرۋقە مەرۋقى تېدا دېپەرستېت، ھەندېكىان ھەندېكى ترېان لە جېى خۋاى گەۋرە دانائەۋە دېانپەرست! ئىسلام تەنھا پرۆگرامىكى ژيانە، كە مەرۋقى تېدا رزگار بوۋ بېت. چونكە لە ئىسلامدا خەلكى ئايدىۋولۇژى و بېرورپاۋ بەرنامەو رېيازو رېساۋ ياساۋ خوۋ نەرىتيان لە خۋاى پەرۋەردگارەۋە ۋەردەگرن. سەرىش تەنھا بۆ ئەۋ دادەنەۋېتن، گوئى رايەلېشيان تەنھا بۆ شەرىعەتەكەى ئەۋە. ملىشيان تەنھا بۆ سىستەمەكەى ئەۋ كەچ ددەكەن، بەس. چونكە لە ئىسلامەكەدا مەرۋقە لە مەرۋقە پەرستى رزگارې بوۋە بۆتە خۋاپەرست. ئەمەشە ئەۋ دوورتيانەى ۋا لە نېتوان ئىسلام و شېۋازە جۆرەجۆرەكانى جاھىلىيەتدا.. لە جاھىلىيەتې ئەمەرۋدا ماددەپەرستى ھەموو شوئېنېكى گرتۆتەۋە، ھەموو لايەناكانى ژيان بۆ ماددەۋ نرخی ماددە تەرخان

^۱ نەم رېرەۋە احمد فائز ھەر لە (في ظلال) يەۋە ۋەرگرتۋەۋە وىستېتې ۋەكو پېشەكېك بۆ بەرگى يەكەمى كىتەبەكەى (طريق الدعوة) بېنوسىت، نېمەش ۋەكو رېرەۋېك بۆ بەندەكان دامننايەۋە..

کراود، مادده‌پهرستی بۆته خواپهرستی، نهو، جیو ریتی خه‌لکی و سیستمی حوکمیان بۆ دیاری ده‌کات! نه‌مه‌ش هه‌له‌یه‌کی گه‌ورده‌یه، چونکه نابیی باری ئابوری تاک، کۆمه‌لۆ کۆمه‌لگه‌ واکه‌ن، مادده‌ جیو ریتی بۆ خه‌لکی دیاری بکات. چ جای نه‌ودی کارتی‌کردنیان له‌ ده‌ستمایه‌ی رۆژی دوایدا هه‌بیته! مادده‌پهرستی ده‌بیته هۆکارێکی سه‌رده‌کی بۆ خولقاندنی بارودۆخی ئالۆزو ناله‌بار بۆ کۆمه‌لگه‌. نه‌ک هه‌ر له‌ رۆژی دوایدا، به‌لکو له‌ رۆژانی ژيانی دنیاشدا.. مه‌گه‌ر به‌ چاوی خۆمان نه‌و پشیوی و به‌ده‌ختیه‌ شارستانییه‌ی نه‌مرۆ ناینین؟! که‌وابوو هه‌مه‌ن ده‌بێ جۆره‌ بیروهۆشو به‌رنامه‌یه‌کی تر بۆ حوکم کردنی ژيانی مرۆفایه‌تی بیته‌ کایه‌وه، بیروهۆشێکی وا، که‌ بتوانیت کارزانانه‌ نرخ بۆ پله‌ی به‌ها بۆ ئابوری و خه‌لکی دانیت و به‌ شیوه‌یه‌کی واش مادده‌ ئاراسته‌ بکات، که‌ به‌خته‌ودری و هیمنی و ئاسوده‌یی خه‌لکی تیدا بیته‌: ﴿قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ﴾ (۱۰ یونس-۵۸)، واته‌: بلی با به‌ فه‌زل و ره‌حمه‌تی خوا دل خۆشکه‌ن، نه‌و چاتره‌ له‌ودی کۆی ده‌که‌نه‌وه. نه‌و پرۆگرامه‌ی، که‌ حوکمی ژيانی کۆمه‌له‌ مرۆڤێک ده‌کات، هه‌ر نه‌وه‌ که‌ بارودۆخی ئابوری و پله‌و به‌های مادده‌شیان بۆ دیاری ده‌کات، که‌ مادده‌ ده‌بیته‌، تا چ راده‌یه‌ک هاوکاری ژيانیان بیته‌، چونکه‌ به‌ پیتی ریسای نه‌و پرۆگرامه‌ ده‌بیته‌ مایه‌ی ئاسووددیی، یان ده‌بیته‌ مایه‌ی کوێردودری کۆمه‌له‌ له‌به‌ر نه‌م مه‌سه‌له‌یه‌شه‌، که‌ ئاوا بایه‌خ به‌م نیسلا مه‌ گشتگیره‌ دراود، به‌و سیفه‌ته‌ی، که‌ ته‌نها پرۆگرامی ژيانه‌..

نه‌م هات‌وه‌اواره‌ زۆردی، که‌ مادده‌و مادده‌پهرستی وا زل کردووه‌، ئا به‌م شیوه‌یه‌ی که‌، هه‌موو بیروهۆشو هه‌ست و نه‌ستیکی خه‌لکی گرتۆته‌وه‌. به‌م شیوه‌یه‌ی که‌ نه‌م خه‌لکه‌ بێ‌ناگایه‌ی کردۆته‌ نامیرو، شه‌ورۆژ هه‌له‌په‌یان به‌و. نا نه‌مه‌ی، که‌ مادده‌پهرستی کردۆته‌ ژیان و مایه‌ی رده‌نج و تیکۆشانی خه‌لکی. ئا نه‌م هات‌وه‌اواردی، که‌ هه‌موو داب‌ونه‌ریت و هه‌ستیکی پیاوانه‌ی بۆ ده‌کریته‌ قوربانی! نه‌مه‌ هه‌روا ساده‌ نییه‌و به‌ هه‌واته‌ نه‌هیتراوه‌ته‌ مه‌یدانه‌وه‌! به‌لکو به‌

پټی نه‌خشه‌یه‌کی ورد ددروات، نامانځیش له‌مه دانانه‌ودی بته! بټی نوئ له جیټی بته‌کانی جاهیلییه‌تی پټشو، تا خه‌لکه‌که چه‌واشه بکړینه‌ودو ږودو غه‌یری خواناسی و خواپه‌رستی پهل کټش کړینه‌ود.. ددیانه‌وټ بټی نوټی سهرده‌میش - ودکو نه‌وانه‌ی پټشو - دده‌لاتیان به‌سهر هم‌موو هه‌لس‌وکه‌وتی‌کی تا‌کو کومه‌لدا هه‌بیټ، نه‌مه به‌و هیوايه‌یه، که هه‌ر کاتیک و له هه‌ر جیټه‌ک، پارو به‌ره‌می ماددی بوو بټو، خه‌لکی له‌ده‌وری گه‌ران و هم‌موو ږه‌نجیان بټو خسته‌گه‌رو به‌پیروزه‌وه له‌بهر دهمیدا وده‌ستان، ټیتر هم‌موو نیعتیباراته‌کانی تری بټو ده‌خنه‌لاود. خوږه‌دوشت، خیزان، نابروو، سهربه‌ستی و هم‌موو شتی‌کی پیروزی تر! ټینجا هه‌رچی شتی‌کیش بوو به‌ره‌ستی رټی پارو به‌ره‌م - له دیدی خه‌لکه‌که‌دا وای لی‌دټ - شایانی تووړ هه‌ل‌دان و خسته‌که‌نارد، شایانی لادان و ږادانه! نه‌مه‌شه‌مانای بټه‌رستی، نه‌دی نه‌گه‌ر نه‌مه بټه‌رستی نییه، نه‌دی بټه‌رستی چییه‌و چونه‌؟ چماق‌وچ و کلکی هه‌یه!؟

مه‌رج نییه بټه‌رستی هه‌ر هه‌ر بریتی بیټ له‌دارو به‌رد په‌رستن، نا، هه‌واو هه‌وه‌شیش بته، لافیته‌و دروشمی دیدو بیریش هه‌ر بته، نازناو و پله‌و پایه‌ی سیاسی و کومه‌لایه‌تیش بته، ده‌یان نیعتیباراتی تر هه‌یه، که بوونه‌ته‌بت.. له راستیدا به‌هاو نرخ‌ی سهرده‌کی و ده‌ستمایه‌ی راسته‌قینه، ده‌بی بټو فه‌زل و ږه‌حه‌تی خوی گه‌وره‌بیټ، که له به‌رنامه‌که‌یدا ده‌رده‌که‌ون. نه‌و به‌رنامه‌جوانه‌ی، که هیمنی به‌دل ده‌به‌خشیت و گه‌ردن نازاد ده‌کات و هه‌ست و هو‌شی مرو‌قیه‌تی مرو‌قه به‌ریزه‌وه ده‌پاریزیت. له‌ژیر سایه‌ی نه‌م به‌رنامه‌تاقانه‌یه‌شدا، ده‌توانریت سوودی ته‌واو له‌و (رزق و رو‌زی) به‌وږیگریت، که خوی په‌رو‌ردگارو داد بټو هم‌موو خه‌لکی داناوه، چونکه‌رزق و رو‌زی و پارو شیوازده‌پیشکه‌وتووه‌کانی به‌ره‌م هیټانی ماددی، نه‌گه‌ر به‌پټی به‌رنامه‌جوانه‌که‌ی خوی گه‌وره‌نه‌بیټ، ده‌بیټه‌مایه‌ی به‌دبه‌ختی و کویرده‌وری خه‌لکی، چونکه‌دده‌کړینه‌نامیرو له‌به‌ریز کردن و گه‌وره‌کردنی ږه‌دوشتی نا‌ژه‌لیدا، له‌سهر حسینی ری‌زی مرو‌قه به‌کاردین..

بانگه‌وازی ئیسلامی و سئ خائی لاوازی

هەر دهبی بانگه‌وازیکی نوئ بیتە کایه‌ود، تا ئەو خەلکە لەم مردنە راودەستاود دەرھینیت و بیانخاتە نیو ژیانیککی بەرفراوانەود. هەر دهبی بانگه‌وازیکی وا ھەبیت، کە ریزو ئابرو ووزدی ئەو خەلکە بیاریۆیت ونەھیلێت زیاتر بخرێنە ژێر باری زدلیلی و بێپەرستی نوێود. ئەو زدلیلییە وای لە مرۆف کردود، کە ملی بۆ مرۆشی و دکو خۆی کەچ کات و بۆی بچەمیتەوودو کپرنووشی بۆ بیات..

هەر دهبی بزوتنەودیه‌کی تر بیتە کایه‌ود - تا بانگه‌وازی خوایی و دکو خۆی بخاتە روو. دهبی پێش ھەموو ھەنگاوێکیش داعیەکان - نەوانەمی خۆیان بە ھەلگری پەيامی خواوویستی دەزانن - ھۆکاری ئەو لاوازیە بخەنە روو، کە تووشی موسولمانانی ئەمڕۆ بوود، پاشان دهبی ھەولێ چارەسەرکردنی بدن، ئەوجا راپەڕنو کۆلی نەمانەتە خوایەکیان بەوپەری وورد بەرزبێه‌ود ھەلگرن..

سئ ھۆی سەرەکی بوونەتە ھۆکاری ئەم لاوازییە موسولمانان، کە دهبی ھەر لە سەرەتاود وۆر زوو دەستنیشان بکڕن، ئینجا ھەولێ چارەسەرکردنیان بۆ بدریت:

۱- نەبوونی تاکی موسولمان:

دەبی داعیەکان ئەو دزانن، کە ھۆی سەردکی لاوازی موسولمانان و گەورەترین دژواری، کە تووشی شەخسیەتی موسولمانیتیان بوود؛ نەبوونی تاکی موسولمانی بەھیزو لێھاتوود.. لاوازیە کە ئەودیه، کە تووشی گەنجەکان بوود، خۆ سەختترین دەردیش ئەودیه، کە لە خۆدا بیت و پەیی نەبراییت. چونکە چارەسەری ھەموو کێشەو گروگرفتیک ئاسانە، ئەگەر تاکەکانی کۆمەلگە کە واقعییانە پەرودردە کرا بن. بەلام کارساتەکانی بەزین و تێکشکان کاتیک دەردەکەون، کە ئەو جوۆرە پەرودردیە دانەمەزرا بیت. بۆیە کێشە لەسەر کێشە دروست دەبیت..

پیاوی لاواز، عادیاتی وایە، کە ھەمیشە ھۆکاری غەیری خۆی داکاتە ھۆکاری لاوازی، ھۆی وا کە گواپە ئەودندە گەورەو سەخت بوون، ئەم دەردەقیان نەھاتوود، ئینجا ھەر بۆ ھەنجەت و بەھانەو پەلپ دەگەری، تا وەک عوزر بیانھینیتەود.

ساله‌های ساله واپه‌رودرده سووین، فیرین غه‌یری خۆمان بکه‌ینه هۆکاری دواکه‌وتووویی و لاوازی و ده‌روون به‌زیویی خۆمان. جارێک ئیمپریالیزم خه‌تابار ده‌که‌ین و جارێک نه‌وه‌وقۆناغی رابوردوو، جاری دیش نه‌و کۆمه‌لگه‌یه‌ی ئیستا تیییدا ده‌ژین! که‌س خۆی ناکاته هۆ! که‌س نالیت: ده‌بوو من خۆم بایه‌خم به‌ خۆم بدایه‌..

نمونه‌یه‌کی قورئانی:

قورئانی پیرۆز مرۆڤ خۆی ده‌کاته خال و ته‌ودری سه‌ره‌کی، خوای گه‌ورد روون و ناشکرا نه‌وه روون ده‌کاته‌وه، که هۆی سه‌ره‌کی لاوازی کۆمه‌له‌و کۆمه‌لگه‌ی مرۆڤ، هه‌ر مرۆڤ خۆیه‌تی، ده‌فه‌رموی: (أَوَلَمَّا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَٰذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ) ۳ آل عمران / ۱۶۵ واته: نه‌وه بۆچی که نارده‌حه‌تیتان تووش بوو (له تیکشکانه‌کی ئوچودا) که له‌وه پێش ه‌ی تری واتان تووش بوو بوو، ووتتان: چۆن وامان لی به‌سه‌ر هات؟! پێیان بلی: نه‌وه خه‌تای خۆتان بوو.. خۆتان هۆکاری روودانی نه‌و کاره‌ساته ناخۆشه‌ن.. هه‌روه‌ها خوای په‌روه‌ردگار که به‌سه‌ر هاتی جوله‌که‌کانی به‌نونه‌زی^۱ ده‌گێڕێته‌وه، باسی تیکشکانیان به‌ ده‌ستی موسولمانان ده‌کات و خۆیان ده‌کاته هۆکاری به‌زین، بۆیه ده‌فه‌رموی: (مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ) ۵۹ الحشر / ۲ واته: واتان گومان نه‌ده‌برد، که خۆیان ته‌سليم بکه‌ن و له قه‌لاو قولله‌یان بینه ده‌ره‌وه! خۆشیان

^۱ به‌نو نه‌زیر (بنو النضير) جوله‌که‌ بوون، له مه‌دینه ده‌ژیان، کاتێک پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) ته‌شریفی هێنا بۆ مه‌دینه، په‌یمانی له‌که‌لدا به‌ست، که نه‌ ته‌وان شه‌ر له‌که‌ل نه‌مان بکه‌ن و نه‌ نه‌مانیش، به‌لام نه‌وان په‌یمانه‌کیان شکاندو ویستیان پێغه‌مبه‌ری خوا بکوژن! به‌وه‌ی که ویستیان تاوێره به‌ردیکی گه‌وره له‌سه‌ربانیکه‌وه بجه‌نه خواره‌وه به‌سه‌ریدا، به‌لام خوای گه‌وره نه‌و پیلانه گه‌لاوه‌ی ناشکرا کردن. پێغه‌مبه‌رش هێزێکی کرده سه‌ریان. دوا به‌زینیان، واپه‌که‌وتن، که مه‌دینه جێ به‌یلت و هه‌رچی ده‌شتوان له سه‌روه‌ت و سامان - جگه له چه‌ک - له‌که‌ل خۆیاندا بیه‌ن. سه‌ر نه‌وه بوو، که نه‌و شتانه‌ی پێیان نه‌ده‌چوو وه‌ک ده‌رگاوه‌که‌ل و په‌لی قورس تێکیان ده‌شکاند یان دیوار بوو ده‌یانروخاند، یان دره‌خت بوو ده‌یانپیه‌وه!

هر وایان ده‌زانی، که قه‌لاو قولله‌کانیان به‌رگریان لیّ ده‌کهن و ناهیلن خویان بگاتن! به‌لام خوی گه‌وره لهو شوتنه‌وه بویان هات، که گومانیان بوی نه‌چوو بسو، ترس و بیمیشی هاویشته ناو دلّیانه‌وه، بویه له تاواندا به ددستی خویان و به‌ده‌ستی موسولمانان خانوه‌کانی خویان ده‌رماندا! ده نیوه‌ش نهی خاودن چاوو بیر! له‌مه‌وه په‌ندو ناموزگاری وهر بگرن..

به‌نونه‌زیر چه‌ک و تفاقى شه‌رو به‌رگریان که‌م نه‌بوو، ژماردیان که‌م نه‌بوو، بی سەنگەر نه‌بوون، به‌لام هر خۆشیان بوونه هۆی به‌زینی خۆیان. پیغه‌مبەر (ﷺ) ده‌فرموو: (وَلَيَنْزَعَنَّ اللَّهُ الْمَاهَبَةَ مِنْ قُلُوبِ عَدُوِّكُمْ وَلَيَقْذِفَنَّ الْوَهْنَ فِي قُلُوبِكُمْ. قالوا: يا رسول الله، ما الوهن؟ قال: حُبُّ الدُّنْيَا وَكَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ) واته: پاشان خوی گه‌وره ترس و بیم له دلّی دوژمنه‌کانتان ده‌ده‌هینیت و به‌زین ده‌هاویشه نیو دلّی نیوه‌وه. ووتیان نهی پیغه‌مبهری خوا به‌زین چییه؟! فرمووی: خۆشه‌ویستی دنیاو بوغزانندی مردنه.

نهم حه‌دیه‌سه پیرۆزه ریسایه‌کی گه‌وره له ریساکانی گۆرانی کۆمه‌لگه ده‌خاته ږوو، رواله‌ت و جه‌مه‌ری نهو قۆناغه ناشکرا ده‌کات، که کۆمه‌لکی فیتره پیسی ته‌بیعه‌ت به‌د (له‌وانه‌ی خۆشه‌ویستی دنیا، دلّ و ده‌رونیانی داگرتووه) له رییاندا ده‌یگه‌نی و ناتوانن، نه لیّی لاده‌ن و، نه کۆتاییشی پی به‌یتن..

هۆی راسته‌قینه‌ی به‌زین؛ خۆیه نه‌ک ده‌رده‌کی. بویه ناییت گله‌یی لهو ږه‌شه‌بایه بکریت، که هه‌لده‌کات و ملی دره‌ختیکی گه‌نده‌ل ده‌شکینیت. به‌لکو گله‌یی له دره‌خته‌که خۆی ده‌کریت. قورئانی پیرۆز چۆنیه‌تی دۆینه‌وه‌ی نهم راستیه‌یه ږوون ده‌کاته‌وه‌و، هۆی تیکشکان و به‌زینی میلله‌تان ده‌رده‌خات. نهو هۆکاره سه‌ره‌کیه

^۱ نهم حه‌دیه‌سه زۆر ریبایه‌تی تری هیه، نهو ریبایه‌ته سه‌حیه‌ی، که نیمامان نه‌بو داوودو نه‌حه‌د گێڕاوبانه‌ته‌وه شیخی نه‌لبانی له (سلسلة الاحادیث الصّحیحة) دا له ژنیر ژماره‌ی ۹۵۶ دا له به‌رگی دووه‌مدا هیناوتیه‌وه، هه‌روه‌ها له (صحیح الجامع الصّغیر) به‌رگی شه‌شم ژماره (۸۰۳۵ و ۳۷۲۶) دایه به‌م ده‌قه‌یه (يُوشِكُ أَنْ تَنْدَاعِيَ عَلَيْكُمْ الْآمَمُ مِنْ كُلِّ أَقْصَى، كَمَا تَنْدَاعِيَ الْأَكَلَةُ عَلَى قَصْعَتِهَا. قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَبِنَ قَلْبٍ يُؤْمِنُ؟ قَالَ: لَا وَلَكِنَّكُمْ غُشًا. كُفْشًا السَّيْلُ يَجْعَلُ الْوَهْنَ فِي قُلُوبِكُمْ وَتَنْزَعُ الرُّغْبَ مِنْ قُلُوبِ عَدُوِّكُمْ. يُحِبُّكُمُ الدُّنْيَا وَكَرَاهِيَتُكُمُ الْمَوْتَ)

باس ده‌کات، که ده‌بیته هۆی دروست بوونی زولم و ستم و ده‌ستدریژی له کۆمه‌لگه‌کاندا، هۆکاره‌کش ددناسینیت، که ههر مڕۆڤ خۆیه‌تی، نه‌وی ده‌شیه‌ینیتته نه‌و بارودۆخ و ته‌نگه‌شه‌وه، بزاڤ و هه‌لس و که‌وتی خۆیه‌تی، که به‌و شیوه‌یه نایکات، که خواویست و په‌سه‌نه، به‌لکو به‌و شیوه لاسه‌نگ و نار په‌سه‌نه‌یه، که قورئان ناوی ناوه: ستم له خۆ (ظلم النفس). نایینیت له زۆر شوینی قورئاندا ده‌فه‌رموی: (وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) ۱۶ النحل / ۱۱۸ واته: ئیمه سته‌مان لێ نه‌کردن، به‌لکو خۆیان سته‌میان له خۆیان کرد. که‌وا بوو یه‌که‌مین خالی لاوازی که ده‌بێ دیاری بکریت و، پاشان چاره‌سه‌ر بکریت، دل و ده‌روون و ناخی تاک تاکی موسولمانانه. بۆیه له هه‌دیسێ قودسییدا^۱ هاتوه، که: (فَمَنْ وَجَدَ خَيْرًا فَلْيُحْمِدِ اللَّهَ وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذَلِكَ فَلَا يُلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ)^۲ واته: نه‌وی چاکه‌ی هاته ری، با سوپاسی خوا بکات، نه‌وی شتی تریشی هاته ری، با لۆمه‌ی که‌سی تری غه‌یری خۆی نه‌کات.. ئیمه ته‌نانه‌ت مافی گله‌یی و بۆله بۆلمان به‌سه‌ر شه‌یتانی‌شدا

^۱ هه‌دیسێ قودسی نه‌وه‌یه، که نه‌سلی ماناکه‌ی له خوای گه‌وره‌وه‌یه، پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) به‌ وته‌ی خۆی ده‌ری بریوه، به‌ زمانی نه‌ویشه‌وه ده‌یگێرتیه‌وه. ئیمه‌ش، که ده‌یگێرتیه‌وه ده‌لێن: (قال رسول الله فيما يرويه عن ربه) واته پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) له خوای خۆیه‌وه ده‌یگێرتیه‌وه، ده‌فه‌رموی. یان ده‌لێن: (قال الله سبحانه وتعالى في الحديث القدسي) واته: خوای گه‌وره له هه‌دیسێ قودسییدا ده‌فه‌رموی..

^۲ نهم هه‌دیه پارچه‌یه‌که له هه‌دیسێکی قودسی درێژ که نیحامی موسلیم گێراویتییه‌وه، نه‌مه‌ش ده‌قه‌که‌یه‌تی: (عن أبي ذر الغفاري - رضي الله عنه - عن النبي (ﷺ) فيما يرويه عن ربه عز وجل أنه قال: يا عبادي إني حرمت الظلم على نفسي وجعلته بينكم محرماً فلا تظالموا يا عبادي كلکم ضالّ إلا من هديته فاستهدوني أهدکم، يا عبادي كلکم جائع إلا من أطعته فاستطعموني أطعکم يا عبادي كلکم عار إلا من كسوته فاستكسوني أكبکم يا عبادي إنکم تخطئون بالليل والنهار وأنا أغفر الذنوب جميعاً فاستغفروني أغفر لکم يا عبادي إنکم لن تبلغوا ضربي فتضروني ولن تبلغوا نفعي فتتفعوني يا عبادي لو أن أولکم وآخرکم وإنسکم وجنکم کانوا علی اتقی قلب رجل واحد منکم ما زاد ذلك في ملكي شيئاً يا عبادي لو أن أولکم وآخرکم وإنسکم وجنکم کانوا علی أفجر قلب رجل واحد ما نقص ذلك من ملكي شيئاً يا عبادي لو أن أولکم وآخرکم وإنسکم وجنکم قاموا في صعيد واحد فسألوني فأعطيت كل إنسان مسألته ما نقي ذلك مما عندي إلا كما ينقص المخيط إذا أدخل البحر يا عبادي إنما هي أعمالکم أحصیها لکم ثم أوفیکم إياها فمن وجد خيراً فليحمد الله ومن وجد غير ذلك فلا یلومن إلا نفسه) الامام احمد له المسند ۱۶۰/ ۱۷۷ صحیح الجامع ۲۳۴۵، مختصر مسلم ۱۸۲۸.

نییه بیکه‌ین! چونکه خوای گه‌وره باسی شه‌یتان ده‌گیریتسه‌ود - که له روژی قیامه‌تا تینی بۆدیت - ته‌به‌را ده‌کات: (وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ) ۱۴ ابراهیم/ ۲۲ واته: کاتیک کار گه‌یشته کۆتایی شه‌یتان ده‌لی: خوای گه‌وره به‌لینی حه‌ق و دروستی پێدا بوون، منیش به‌لینم دابوونی! به‌لام من به‌لینه‌که‌ی خۆم نه‌برده‌ سه‌ر، جا خۆ من هیچ ده‌سه‌لاتیکم به‌سه‌ر نیوه‌دا نه‌بوو، هه‌ر نه‌وه‌ندن بوو بانگم کردن (بۆ شه‌و نامانجانه‌ی خۆم هه‌مبوون) ئیوه‌دش به‌ده‌نگمه‌وه‌ هاتن، ئیتر بۆچی لۆمه‌ی من ده‌که‌ن؟! لۆمه‌ی خۆتان بکه‌ن..

۲- دور خستنه‌وه‌ی ئیسلام:

ده‌روون به‌زیویی، موسولمانانی گه‌یانده‌وته‌ شه‌و راده‌یه‌ی، که دوژمنانی ئیسلام به‌وه‌ نه‌وه‌ست، که پیاوخرپانی خۆیان بجزینه‌ شه‌و ریزه‌کانیانسه‌وه‌، به‌لکو هه‌ولی گۆرینی یه‌که‌جاری دید و بیرو شوهرینه‌وه‌ی میشکیشیان ده‌که‌ن! شه‌وتا (زوده‌مه‌ر) ی قه‌شه‌ی مه‌سیحی له‌و وتاره‌یدا، که له‌ کۆنگره‌ی موبه‌ششیره‌کاندا دای(شه‌وانه‌ی مه‌سیحیتی له‌ جیهاندا بلاوه‌ده‌که‌نه‌وه‌) له‌ ناوچه‌ی (جبل الزيتون) ی قودسی پیروژ، له‌ سه‌رده‌می ده‌سه‌لاتی ئینگلیزی داگیرکه‌ردا، دوا‌ی شه‌وه‌ی گوئی له‌ وتاری به‌شدار بوانی کۆنگره‌که‌ گرت - که هه‌ر یه‌که‌یان گله‌یی وگازاندی له‌وه‌ هه‌بوو، که گوایه‌ بلاوکرده‌وه‌ی مه‌سیحیتی له‌ جیهانی ئیسلامدا کاریکی نه‌زۆک وبی به‌ره‌.. زوده‌مه‌ر ووتی: (ئه‌ی برایی پالنه‌وان! به‌راستی ئیوه‌ی نازیز به‌ جوانترین شیوه‌ نه‌رکی سه‌رشانی خۆتان جیه‌جی کردوه‌، نه‌گه‌رچی وا هه‌ست ده‌که‌م، که هه‌ندیکتان له‌گه‌ل شه‌وه‌شدا، که زۆر به‌ ریکوپیکی کاروباری خۆی نه‌نجامداوه‌، به‌لام ده‌رکی به‌ ته‌واوی به‌ نامانجه‌ سه‌ره‌کیه‌کانی مه‌سیحیه‌وانی نه‌کرده‌وه‌! منیش وه‌کو ئیوه‌ له‌و باوه‌رده‌دام، که شه‌و موسولمانانه‌ی بونه‌ته‌ مه‌سیحی یه‌کیکن له‌م جوړانه‌:

- منداڤ بوون، هیشتا فامی نیسلامه‌تیا نه‌کردۆتەود.

- یان کهسانێک بوون، که ئەسلەن گالته‌یان به‌ دین هاتووه!

- یان لەو کهسانەن دەیانەوی له‌ رێی گۆڕینی دینه‌وه‌ به‌رژدودندی خۆیان بێننه‌دی..

ئێوه‌ ده‌بێ ئەوه‌ بزانن، که‌ ئه‌ركی سه‌رده‌کی ئیمه‌ ئەوه‌ نییه‌، که‌ موسولمانه‌کان بکه‌ین به‌ مه‌یحی! نا، ئەوه‌ هیدایه‌تدان و رێزلێنانێکی گه‌وره‌یه‌، که‌ موسولمان شایانی ئەوه‌ نییه‌! کاری سه‌رده‌کی ونامانجی به‌رنامه‌که‌مان ئەوه‌یه‌، ئەم موسولمانانه‌ له‌ نیسلامه‌که‌یان به‌ئینینه‌ ده‌رده‌وه‌ بیانکه‌ینه‌ مرۆقی دوورله‌خوا، تا وایان لێ دیت هیچ خوورده‌وشتیکی وایان پێ نامینیت، که‌ میلله‌ت و نه‌ته‌ودکانیان ئیعتیمادیان بکه‌نه‌ سه‌ر، به‌ هێنانه‌ دی ئەم نامانجەش، ئێوه‌ی به‌رێز ده‌بنه‌ پیشرده‌وی سه‌ربازانی نیستیعمار^۱ له‌ هه‌موو ناوچه‌ نیسلامیه‌کاندا..

هۆ برایانی به‌رێزم! له‌م ماوه‌یه‌دا - له‌ سییه‌کی سه‌ده‌ی نۆزده‌هه‌مه‌وه‌، تا ئیستا توانیومانه‌ هه‌موو به‌رنامه‌وپرۆگرامی خۆندن له‌ ناوچه‌ نیسلامیه‌کاندا بگرینه‌ ده‌ست. توانیومانه‌ ده‌زگای ته‌بشیر وکلێساوکۆمه‌له‌و قوتابخانه‌ی مه‌سیحیه‌وانی له‌ هه‌موو شوێنێکدا دا به‌زرتین. هه‌ر هه‌مووشیان ولاتانی ئەوروپا و ئەمریکا سه‌ره‌رشتیان ده‌که‌ن.. فەزل و چاکه‌ - له‌ راستیدا - هی ئێوه‌یه‌، چالاکی و وزه‌ی ئێوه‌یه‌، که‌ به‌ جووره‌ها شێوازی تازه‌تان، توانیتان نه‌قل و بیر موسولمانان ناماده‌ بکه‌ن، که‌ ئەو رێیه‌ بگرنه‌به‌ر، که‌ ئێوه‌ی نازیز بو‌تان دیاری کردوون، ئێوه‌ن له‌ راستیدا، که‌ توانیوتانه‌ له‌ ولاتانی نیسلامیدا نه‌وه‌یه‌که‌ په‌روه‌رده‌ بکه‌ن، که‌ هیچ په‌یوه‌ندییه‌کیان به‌ خواوه‌ نه‌ماوه‌و ناشیانه‌وێت بیانبێت و ئەوانه‌ش ده‌بوغزینیت، که‌ خواویستن. توانیتان موسولمانه‌کان له‌ دینه‌که‌یان ده‌رکه‌ن و ئەو نه‌وه‌یه‌ په‌روه‌رده‌ بکه‌ن، که‌ نیستیعمار ده‌یویست. نه‌وه‌یه‌که‌ن، که‌ له‌ پو‌الله و

۱ داگیر که‌ره‌ ئیمپریالیسته‌کان به‌ خۆیان ده‌ووت نیستیعمار! واته‌ ئەوانه‌ی (عمران: ناوه‌دانی) ده‌که‌نه‌وه‌ تا ساناتر بتوانن خه‌لکی فریو بدن و به‌ نه‌قلیان پێ بکه‌ن! بۆیه‌ لالۆ زوه‌مه‌ریش به‌م پێنانه‌یه‌ ده‌تێ نیستیعمار.

سیفه‌ته جه وهه‌ریه‌کانیاندا، هیچ بایه‌خیک به شتی گه‌وره ناده‌ن، نه‌ویه‌کن، که هر حزیان له ته‌مه‌لئی وحه‌وانه‌ودی بهر هه‌واو هه‌وه‌س وتیر کردنی ئاره‌زووده‌کانی خویانه. نه‌ویه‌ک هه‌زی له راستی نییه و ناشیه‌ویت بخوینیّت، گهر بشخوینیّت هه‌ر بۆ تیر کردنی گه‌ده و داوینیّت، گهر سامانی کۆکرده‌وه، بۆ رابواردن و ئاره‌زوی خۆی سه‌رفی ده‌کاته‌وه، گهر ده‌ستی‌شی له پله‌و پایه‌یه‌ک گیر بوو، بۆ هینانه دی ئاواته شه‌خسیه‌کانی خویان ته‌رخان ده‌کاته‌وه. ئه‌مانه نه‌ویه‌کن له پیناوی تیر کردنی مه‌یل و که‌یف و سه‌فای خویاندا، هه‌رچی شت هه‌یه ده‌یکه‌نه قوربانی^۱.

۳- نه‌ناسینه‌وه‌ی ئیسلام:

زۆربه‌ی زۆری زاراوه ئیسلامیه‌کان، له جی‌ی خویان بۆ مانای تر داخزێنراون و، ئیستا بۆ مانای تر به‌کار ده‌هێنرێن! بۆیه ده‌بینیت زۆربه‌ی ئهم خه‌لکه‌ وای ته‌گه‌یشتوون، که به‌رزترین پله‌ی ئیسلامه‌تی نه‌ویه‌یه، که خۆت له کونجی مزگه‌وتیک بناخنی و حالت لی بیت و خه‌ریکی زیکرو فیکر بیت، با دلێشت مه‌شغوڵ بیت. بابیره‌وه‌شیش به شتی ته‌روه خه‌ریک بیت! خه‌لکی وای ته‌ ده‌گه‌ن، که گۆڕینی کۆمه‌ل و به‌ره‌هه‌ستی کردنی خراپه‌کاری و جیهاد کردن، وه‌کو جاران شتیکی سه‌ره‌کی ئیسلامه‌تی نه‌ماون! له راستیدا فیکرو بیروه‌وش و دیدو بۆچوون زۆر گۆراوه، ته‌م و مژیکی زۆر چر، رتی له بینیمان گرتووه، بۆیه واتاو زاراوه ئیسلامیه‌کان - وه‌ک که پێویستن - له بیرو ژیرییماندا باش دا‌بین نابن! هه‌ر له‌به‌ر ئهم هۆیه‌شه ریبازو‌شیتوازی کارو جموجولی بزا‌قمان، گه‌ره‌لاوژی‌یه، بۆیه ده‌بینیت باوه‌رمان بۆ تین و دامرکاوه‌یه.. که‌سمان تین و ته‌وه‌رمێکی وامان نییه، وه‌هه‌ر وه‌رمان بخاته گه‌ر. سست و مه‌ستین! ده‌ردی هه‌ره سه‌ختیشمان بێده‌نگی و کړوکپی مه‌لاو داعی وزانا‌کانه. ماوه‌یه‌کی زۆره زانای وامان تیدا هه‌ل نه‌که‌وتووه، وای

^۱ کۆفاری الفتح ژماره‌ی نه‌و سالانه‌ی کۆنگره‌یان تیدا گیرا ۱۹۰۶، ۱۹۲۴، ۱۹۳۵.

بیت که له روی دده‌لته‌تی سته‌مکارو کاربه‌ده‌ست و دده‌سه‌لاتداری زالمدا قسه‌ی حق بکات و، راستی نیسلام بۆ نه‌و خه‌لکه پاک و داماوو بی ناگایه پروون بکاته‌ود. نه‌نجامی نه‌م کړوکپییه‌ی زاناو مه‌لاکامان به‌رامبه‌ر تاغوته خوین تاله‌کان و سه‌ره‌ل‌دان و په‌یدا‌بونی واتاو زاراودی نامو‌ی وا (که له سه‌ده‌دکانی سه‌ره‌تای نیسلامدا نه‌بوون) نه‌م واقیعه پر سته‌مه دروست بو‌ود، سه‌ره‌نجامی نه‌م هو‌یانه‌یه، که ناوا حاکمه ر‌دزا قورسه‌کان جه‌ماو‌دری خه‌لکه‌که‌یان و‌ه‌ک گا‌گه‌لو که‌رو و‌لا‌خ به‌ردو هی‌نانه‌دی ناواتی پی‌سو چه‌په‌لی خو‌یان و نا‌غا‌ک‌انیان خست‌وته پی‌ش خوا.. نه‌م سی نه‌خوشیه سه‌خته: (بی‌ده‌نگی له ووتنی حق، زۆریوونی سته‌م، و شی‌واندنی مانای زاراود نی‌سلامیه‌کان) هو‌کاری نه‌م بی‌که‌سی و پشی‌وی و به‌دبه‌ختیه‌ن، که تی‌داین.

نه‌م سی نه‌خوشیه له دوو خالی سه‌ره‌کیه‌وه سه‌ریان هه‌ل‌داوه:

- ۱- نه‌ناسینی حق.
- ۲- ناشکرا نه‌کردنی حق.

بۆیه حاکمی ول‌اته‌کامان شه‌وو رۆژ خه‌ریکن خه‌لکی له‌م ته‌م و مژ‌ده‌دا په‌رو‌د‌رده‌ که‌ن، تا راستی نه‌ناسن، تا چاوو گو‌یان به‌ حق و حق‌خوازی نه‌کر‌یت‌ه‌ود.. ناشکرایه نه‌گه‌ر خه‌لکی حه‌قیان نه‌ناسی و له ناحه‌قیان جو‌ی نه‌کر‌ده‌ود، شو‌ینی ناکه‌ون، به‌م هو‌یه‌شه، که نی‌تر بی بایه‌خانه ده‌ژین.. خالی (حق نه‌ناسین) له خالی (ناشکرا نه‌کردنی حق) گ‌رنگ‌تر و کاری‌گه‌ر‌تره. چونکه تا جه‌وه‌رو رواله‌تی حق نه‌ناس‌ریت، ووتنی حق نایه‌ته دی. نه‌گه‌ر خیر و شه‌ر به‌ته‌واوی نه‌ناس‌رین و لی‌ک جو‌ی نه‌کر‌یت‌ه‌ود چۆن، چاو‌د‌روان ده‌کر‌یت حق بو‌وتر‌یت و بنا‌سر‌یت و بلا‌وی‌ته‌ود.. له‌به‌ر نه‌مه‌یه، که تاغوته‌کان سو‌ورن له‌سه‌ر نه‌وه‌ی، که خه‌لکی هه‌ر وا گ‌ی‌ژ و هی‌رو که‌رو کو‌ی‌رو بیر ئال‌ۆز بم‌ینه‌وه، بۆیه ده‌بینیت نی‌سلامه‌تی لای زۆر که‌س وای لی‌هات‌و‌ود، بۆته نیشانه‌ی زه‌لیلی و مت بو‌ون و بی غی‌ره‌تی!

مام‌ۆستا ابو الحسنی نه‌ده‌وی ده‌لی: گه‌وره‌ترین نه‌رکی نی‌سلامی نه‌م‌رۆمان

نه‌وديه، هم خه‌لکه ږدش وړوته زوردي ميلله‌تي موسولمانان، له نيسلامينيكي
سه‌رزاردكي وړواله‌تپيه‌ود، بگويزرينه‌ود بؤ حه‌قيقه‌تي نيسلام.. نه‌مه‌ش گرنگ‌ترين و
چاگ‌ترين خزمه‌ته به نه‌ته‌ودي نيسلام ده‌کړيت^۱.

نه‌رکي نيمه

گه‌وردي‌ترين به‌لاو موسيبه‌ت، که توشي هم نوممه‌ته موسولمانه بوود، نه‌و
دوري و تپنه‌گه‌يشته‌ي موسولمانانه له نيسلام و ديندارتپه‌که‌ي، کو‌سپي هه‌ره
گه‌وردي پيمان‌نه‌و گه‌ږده‌لاوژي فيکريه‌يه، که له مي‌شکي هم نوممه‌ته موسولمانه‌ي
نه‌م‌ږودا دروست بوود، به راستي شه‌ريکي سه‌خته.. بؤيه ده‌بي‌ت داعيه‌کانی
نه‌م‌ږوش، مه‌يدانی شه‌رو هه‌موو سه‌نگه‌رده‌کان ليک هه‌لاويزن و به‌رده‌کانی شه‌ر - که
له‌گه‌ل کوفرد - چاک ديارى بکه‌ن. جا له‌و رپيه‌شدا زور سوار ددگلي‌ن و، خه‌ساره‌تي
زوريشمان ده‌بي‌ت و، ژماردي قوربانيانمان هه‌ر زياد ده‌کات.. ده‌بي‌ت داعيه‌کان چاک
شاره‌زاي رېبازي خو‌و ري‌نگاي بزافي خو‌يان بن.. ده‌بي‌ت گورج بکه‌ونه خو، تين و
ته‌وژميان کاريگه‌رتر که‌ن، وره‌يان به‌رزو متمانه‌يان به‌و په‌يمانه‌ي به‌ خواي خاوه‌نيان
داود زياتر که‌ن.. ده‌بي‌ت زانست و کرده‌ودي چاک و دامه‌زراو و ده‌سهن، له‌م
نيسلامه‌وه فير بن.. نينجا بکه‌ونه وه‌خه‌به‌ر هينانی خه‌لکي، تا ناگاداريان
بکه‌نه‌ود، ده‌بي‌ت هه‌ولي زوريان له‌گه‌لدا بدن، بؤ نه‌ودي بؤ تاقت بن، بؤ نه‌ودي
و درس بينبي نه‌ودي ردشبن بن.. نابيت گوي بدنه نه‌و هه‌موو سوارچاکه
نازيرانه‌ي له رپدا ددگلي‌ن.. ده‌بي‌ت هه‌ميشه نه‌وديان له‌به‌ر چاو بي‌ت، که
نامانجه‌که‌يان زور گرنگ و گه‌ورديه، به هيچ شي‌وديه‌ک نابيت هي‌زي دوژمن - هه‌ر
چه‌ند زور و به‌هيزيش بي‌ت - چاو ترسي‌نيان بکات. نابيت هيچ کو‌سپينيکي ري، به
گه‌ورده سه‌خت بزائن. نابيت هيچ نارده‌تپه‌ک به‌ دژوار بزائن. ده‌بي‌ت هه‌ميشه

^۱ کؤقاري المسلمون / ژماره ۴ ل ۴۹ سالي ۱۹۵۵.

نډوې له بهر چاو بڼت، که مادم داعي نيسلامن، يه عني له نه‌وې که له پياواني ميژوون و له م پيش سپيتي زده‌مانه دا زيت بوونه ته‌وه. . داعي نيسلامي، له کاروانه پيژوه‌کې پياواني به درو قادييه و يرموک و حه‌تين، پاشماوه‌ي نه‌وې نه‌و پياوه دليرانه، پاشه‌نگي سه‌ربازاني بانگه‌وازه شيرينه‌کې پيغه‌مبه‌ري نازيزن (ﷺ)، که هه‌تا نيتاش سالارو سه‌رقافله‌ي جيهان. . ده‌بڼت داعي نيسلامي له واقيعدا بيسه‌مينيت، که کام جيتي پر درک ودال و درواريه، نه‌م، بي باکانه خوي تي داوي، سل له که‌ندو کوسپ وه‌لدير ناکاته‌وه، ده‌ست و گهردن هه‌لده‌پرېت و به‌ره‌مي سه‌رکه‌وتني نه‌م نيسلامه له واقيعدا درنيت.

ده‌بڼت داعيه نيسلاميه‌کان نه‌وديان چاک له بهر چاو بڼت، که نه‌مانه پياوي خوان و په‌يامي کوتايي نه‌ويان هه‌لگرتووه، جاري‌کي دي ده‌بڼت دنياي پي به‌خته‌وهر که نه‌وه، جاري‌کي دي خو بکه‌نه‌وه به پيشه‌واو سه‌رکرده‌و رنيتاشنده‌ري جيهانيان. .

نه‌ي داعياني نيسلام! تاغوته‌کان ده‌توانن چيتان لي بکه‌ن؟ لئه‌و په‌ري توانايان نه‌وده، لاشه‌تان به‌يننه ژير باري نه‌شکه‌نجه‌و نازار، گوشت و نيتسقاتان هه‌نجن هه‌نجن که‌ن و خويتان برېژن، نه‌ما روختان، نه‌وانه به هيچ شيويه‌ک ده‌سه‌لاتيان به‌سه‌ريدا ناشکيت، نيمه‌ش هيوامان به‌و روچه دليره‌يه، هيوامان وايه، که هه‌موو هه‌ست و نه‌ست و ختوره‌يه‌کتان بو خوا ته‌رخان بکه‌ن و به‌س. . خو شه‌ويستي و بوغزو تکاو ترس و حه‌زتان هه‌ر له خواو هه‌ر بو خوا بڼت. . هه‌ر واش برين، تا نه‌و ساته‌ي گيانتان به‌ خواي گه‌وره ده‌سپيړنه‌وه. هيچ که‌س و هيچ هيتک تواناي نيه نه‌جه‌لتان پيش، يان دوا بخت، بويه ده‌بڼت به‌م باودرو قه‌ناعه‌ت و به‌و ورده‌و متمانه‌و به‌و روچه پاکه‌وه به‌ ديداري خواي په‌رودر دگارمان شادو به‌خته‌وهر بين. . ده‌بڼت داعي نيسلامي له هه‌موو که‌س زورترو زووتر، هه‌ست به‌ زولم و ستم بکات و نازايانه دزي جاهيليه‌تي سه‌رده‌م راپه‌رېت، هه‌ر وه‌کو، باب و باپيراني دزي جاهيليه‌تي کون راپه‌رين. پتويسته نه‌و، پيش هه‌موو که‌س شق له ژياني ماده‌ه هه‌لداو ليتي ياخي بڼت، وه‌کو نه‌وه‌کاني يه‌که‌م، که ليتي ياخي ده‌بوون و

شه‌قیان تی هه‌لده‌داو لیتی یاخی ده‌بوون، ده‌بیّت هه‌موو خوشگوزهرانی و ناسوده‌یی و به‌خته‌وه‌ریه‌کیان، بکه‌نه قوربانی ریبازه ئیسلامیه‌که‌یان. ده‌بیّ زوو بچنه ریزی کاروانی سه‌ربازانی پی‌غه‌مبه‌ری پی‌شه‌واوه‌و، خیرا خو بچنه ژیر سایه‌ی ئالا بلند‌ه‌که‌ی خواویستی، نه‌و ئالایه‌ی خوای گه‌وره بو‌ی دیاری کردوون و داوای لی کردوون بچنه ژیر سایه‌یه‌وه. و د‌کو خۆی ده‌فه‌رموی: (وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِّلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ) ۲۲ الحج / ۷۸ واته: له پیناوی خوا‌دا به‌وپه‌ری جیددی و سه‌راسته‌یه‌وه جیهاد بکه‌ن، خوا ئی‌وه‌ی بو‌ پهمه‌که‌ی خۆی هه‌ل‌ب‌ژاردوود، خوا هیچ جو‌ره گری و گۆل و ناره‌حه‌تیه‌کی له دیندا نه‌ه‌یتاوه‌ته ریتان، ئی‌وه له ریزی میلله‌تی ئی‌براهیمی باپه‌ردی خوتانن، که پی‌شتر ناوی نان: موسولمان، بو‌یه ده‌بیّ پی‌غه‌مبه‌ر (ﷺ) شا‌هید بیّت له‌سه‌رتان و ئی‌وده‌ش بب‌نه شا‌هید له‌سه‌ر خه‌ل‌کی. نو‌یژه‌کان بکه‌ن، زه‌کات به‌دن، ده‌ست به‌ ریبازی خوا‌ده‌ بگرن، چونکه‌ ته‌نها نه‌و سه‌ره‌رشتیارتانه، نه‌ویش با‌شترین لایه‌نگه‌.

هۆی سه‌رده‌کی سه‌رکه‌وتنی داعی، و نه‌بیّ زانایی و متمانه‌ی ره‌وان‌بیژی بیّت، به‌ل‌کو پی‌ش ته‌م جو‌ره سی‌فه‌تانه هۆیه‌کی تری زۆر کاری‌گه‌ر هه‌یه، که نه‌ویش با‌وه‌ری نه‌و داعیه‌یه به‌ بی‌روبا‌وه‌ره‌که‌ی خۆی، نه‌وی ته‌م خه‌ل‌که‌ی بو‌ بانگه‌یشت ده‌کات، نینجا راده‌ی هه‌ستکردنی به‌و د‌ژواریه‌ی دینه‌ی ریی بانگه‌وازه‌که‌ی، نه‌گه‌ر که‌مه‌ترخه‌م بو‌و. ده‌بیّ داعی به‌بایه‌خ بیّت، خه‌مخۆر بیّت، به‌مشور بیّت، له‌و مه‌ترسیانه به‌ هه‌زدر بیّت، که پرو‌وه‌پرو‌ی بانگه‌وازه‌که‌ی ده‌بنه‌وه... پاشان ده‌بیّ داعی ئیسلامی واز له هه‌رچی رابوردوی خۆی هه‌یه به‌ی‌تیّت و، به‌ هه‌موو قه‌واردو کیانیه‌وه به‌ره‌و خوای گه‌وره هیه‌ج‌ره‌ت کات. ده‌بیّ کۆلی دنیای سوک بیّت، بارگه‌ی دنیای پی‌چراوه بیّت و، واز له هه‌موو شتیکی دنیایی به‌ی‌تیّت و، به‌ره‌و خوای گه‌وره بکه‌ویته‌ ری، خۆی به‌ ته‌واوی و بی دوو د‌لی و بیّ چه‌ندو‌چوون، ته‌سلیم به‌

خوای خاوه‌نی کات، به شی‌دیه‌کی وا که، هیچ شتی‌ک بۆ غه‌یری خوای میهره‌بان نه‌هیل‌تیه‌وه. هيجردتیش له بارو دۆختیکه‌وه ده‌بی‌ت بۆ بارودۆختیکی تر، له حاله‌تی‌که‌وه بۆ حاله‌تی‌کی تر، له هه‌موو جوړه په‌یوه‌ندی‌ه‌کانه‌وه بۆ په‌یوه‌ستی خواویستی.. هه‌ر کاتێک نه‌و هيجردته ده‌رونیه به‌ ته‌واوی دروست بوو، نه‌و کاته نه‌و موسولمانه، که خه‌لکی ده‌دوینیت، ده‌یان‌ه‌ژینیت و ناشکرترین شوین‌ه‌وارو ناسه‌وار له دَل و ده‌رونیاندا جی ده‌هیل‌ت، کارێکی زۆر به‌به‌ره‌م ده‌کاته سه‌ریان؛ کارده‌کاته سه‌ر کیان و شه‌خسیه‌تیان، با کابرای داعی که‌رو لالیش بیت..

قورئان ریبازه

قورئانی پیرۆز به‌نامه‌ی نه‌م بانگه‌وازه‌یه، رۆحیت، بوژینه‌ره‌وه‌یه‌تی. قورئان رۆنکه‌ره‌وه‌و ته‌رجومانی نه‌م بانگه‌وازه‌یه، قورئانه ده‌ستوو به‌نامه‌و پێ‌ده‌وو پرۆگرامی نه‌م بانگه‌وازه، کورت و موخته‌سه‌ر: قورئان سه‌رچاوه‌ی هه‌موو بیروه‌وش و کارێکی داعیه‌کانه. بۆیه ده‌بی‌ت به‌نامه‌و شی‌وازی بزاف و تویشوی ریبان هه‌ر له قورئانه‌وه و ده‌بگرن: (وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ) ۱۶ النحل/ ۸۹ واته: قورئانمان که بۆ تو ناردۆته خواره‌وه، رۆنکه‌ره‌وه‌و رێنیشاندهری هه‌موو شتی‌که‌و، سۆزو به‌زه‌یشه بۆ موسولمانان.

بابه‌ت وباس وخواسی بانگه‌واز، له چه‌نده‌ها سوڤه‌ت وئایه‌تی قورئانی پیرۆزدا هاتوو، که گرنگی وگه‌وره‌یی وپله به‌رزى بانگه‌واز ده‌رده‌خه‌ن.. دوژمنانی خوا - له کۆن و نویدا - ده‌یان‌زان، که نه‌م قورئانه ووه‌و هی‌زو وه‌یه‌کی وا له دَل و ده‌رونی شوین‌که‌وتوو ده‌کانیدا دروست ده‌کات، ده‌ست به‌جی ده‌یان‌خاته کار. نه‌وسا هه‌موو هی‌زی دنیا ناتوانیت، نه‌ کاره‌که‌یان راگریت، نه‌ بی به‌ره‌میشی بکات. چونکه له راستیدا ده‌ستی قه‌ده‌ری خوای میهره‌بان و کردگاری نه‌م گه‌ردونه‌یه، که بزافی موسولمانان ده‌گریته‌ خو، له به‌رژه‌وه‌ندی دنیاو دوا‌یی موسولمانان بۆ خۆی هه‌ل‌ده‌سوڤینیت.

ئا ئەم قورئانە بیرۆزدی ئەمڕۆ، وا شوین کە وتوانی قەدری نازانن و، ئەوەندە دەزانن لە پشت سەری زەستانەووە - بۆ مۆتە کە دور خستەووە! - داینین، یان ئەوەندە لێ دەزانن، کە نایەتەکانی بکەنە نوشتە، یان ئاوازی بۆ دانین و موسابەقە ی دەنگ خوشی پێ بکەن، تا بزانی کام قورئان خوین دەنگی خوشترە.. ئا ئەم قورئانە ی چەندین سەدە ی پر مەکرو فیل و تەلە کە بازی دوژمنانی ئیسلامی بەسەردا هات وچوو، سەدان سەدە ی نەزانی و نەناسینەووە ی لە شوینکە وتوانی دیت! سەدان بارودۆخی نالەباری موسولمانانی دیت، جۆرەها پەلە هەوری چرو چلکێ، دید لیلی موسولمانانی دیت و، ناھی بۆ واقعی تالی ئەو کانیان هەل کیشا!!

دوژمنانی خواویستی، ئەو دوا ی ئەو دادەنیشان و لە نەینەکانی ئەم قورئانە دەکۆڵینەووە.. قسەو باسی دورو درێژیان لەسەر دەکرد، دیراسەیان دەکرد، کە ئەو خالانە کامانان، کە ئاوا وردو تین و وزەو هیژ دەدەنە تاک و کۆمەلێ موسولمانان، تا ئەو بزاقە کاریگەرە نەپساویدیان لە گۆرانکاری کۆمەلە کانیاندا هەر بەردەوام بیت!! ئەو جاپیلانیان دادەنا، نەخشە ی نەهیشتن، یان لاواز کردنی ئەو سەرچاوە ی وزەو وردیان دادەپرشت، پیلانی ئەویدیان دادەنا، کە چۆن ئەو خالە قورئانیانە بشوینن، تا وردی موسولمانان لاواز کەن و لە روی دەرونیەووە، پەشینیان کەن و هیژە مەعنەو یە کە یان بێ ئەسەر بچنە لاوەو خوشیان بروخینن! کتیبی لیکۆڵینەویدیان دەنوسی، کە بە چ شیوازی ئێک بتوانن واتاو مانای وشەکان بگۆرن و چی بکەنەووە بە مانایان! چ جۆرە دیدو بۆچوونیکی ساختەیان لێووە داھینن، تا ئەم دینە لەو هیژە مەعنەو یەووە بگۆرن، لە هیژیکی کاریگەری بەردەوامەووە، کە ناھەقی لە پەگ و ریشالەووە هەلە کیشیت و دەسەلاتی تاغوتانی سەر زەمین دەرمینیت و رایان دەدات، تا حوکمی دادی خواویستی لەسەر زەوی دامەزرینیت.. کۆریان بۆ ئەو دەگرت، کە چۆن و بەچی ئەم قورئانە لەم بەرنامەو نامانجەووە بگۆرن، بۆ بزاقیکی جەبەدلی بەتال! بۆ کۆری رۆشنیری ساردوسر، بۆ توێژینەووە ی ماندو کەری کە لەپوری، بۆ بابەتی تیکچەرژاوو ئالۆزی تیۆری مردوو! یان بۆ مونا قەشەو دەمەووەری و شەرە دەنوکی فیکھی خەیاڵی.. بۆ هەوا کیلان و ئاویژانەووە!!!

نەمپۆ لە جیهاندا هەفتانە بەلایەنی کەمەود، کتییێک بە یەکیێک لە زمانی ییگانان دەرباردی خالی وردو درشتی ئەم دینەو ئومەتەو بزاڤەکی دەنوسریت و بلاو ددکرتەود، دەرباردی سروشتی دینەکە، دەرباردی میژوی بانگه‌وازی، دەرباردی سەرچاودی هیزو شیوازی ئاراستەو پەرودەدە کردنی، دەرباردی پلانی بەرهەلستکاری بانگه‌وازدەکیو، شیوازی شیواندن و بەرپەرچدانەودو چۆنیەتی گۆرپینی ریبازدەکی.. زۆربەشیان - بۆ گومان - وا نانوسن، کە نییەتی پیسو و نیازی گلاو و قین و بوغزیان دەرخاب، چونکە دەزانن هێرش کردنە سەر ئیسلام - بە شیودی زەق و ناشکرا - خەلکیان لێ دەهروژیت، پق و قینی میللەتانی موسولمانیان لێ هەل دەستینیت، گیانی بەرهەلستی و بەرگری و تۆلەیان تیدا ددبۆزیتەودو، گەشە بە رۆحی جیهاد دەداتەود لە بیرو ژیری و دل و دەرونیاندا، بۆیە دەبینیت زۆربەیی رۆژئاواییەکان زۆر فیلبازانە ددکەونە مەدح و سەناو پێدا هەلگوتنی ئیسلام، باسی جوانی و بلیمەتی ئیسلام ددکەن! تا بە تەواوی هەست و غیرەت و حماسەت و وردی موسولمانان سەر ددکەن! لە لایەکی تریشەود متمانەیی خۆینەر و گۆی گره‌کانیشیان بۆ خۆیان کیش ددکەن، پاشان ژدەریان بۆ ددکەنە ناو کاسەیی باسەکانەودو پێشکەشیانی ددکەن و دەلێن: نا ئەمەیه ئیسلام! نینجا بە موسولمانان دەلێن: راستە دینەکەتان زۆر بەرزو بە قەدر و گرنگە، بەلام پێویستە لە هەندێک لایەنیدا گۆرانکاری تیدا بکړیت! لە هەندێ یاساو ریساو ئەحکامیدا، تا لە گەل شارستانی نەمپۆی مەروڤایەتیدا بگۆنچیت. دەلێن: دینەکەتان زۆر چاکە، بەلام پێویستە هەر وەک و باودرو قەناعەتی شەخسی لە دل و دەرونی خاوەنیدا بمینیتەود!! دینەکەتان چاکە بەلام... !!

ئای چەند بەرهەمی زەر، کە تال و کالی ئەم پلانە ژدەراویەمان بیست و بینی، ئەم بەیت و بالۆردەمان لە هەزاران کەسی گێلی خۆمانەود بیست، ئا ئەم زەقنەبووتە بوو، کە بە خۆینی ئەم ئەود موسولمانانەیی دوایدا تەشەنەیی کردو باودرپانی کرمۆل کرد، ئەودتا قەناعەتی هەندێکی وا پواندوود، کە بە ناویش لە ریزی ئەهلی ئیسلامدا نەماون!

نهم شهره دژواری دوژمنانی دین هر به‌رده‌وامه، چونکه دوژمنانی ئیسلام سورن له‌سهر نه‌وه‌ی موسولمان له‌م قورئانه دور خه‌نه‌وه، له هه‌ولێکی ماندوو نه‌ناسانه‌دان، تا نه‌هیلن خه‌لکی له‌م قورئانه حالێ بێته‌وه، نه‌بادا دینه‌که سه‌ر له‌ نوێ بێته‌وه بوون! (وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ) ٤١ / فَصَلَتْ / ٢٦ واته: بێ باوه‌ران وتیان گوێ له‌م قورئانه مه‌گرن و گاله گالێ تیدا بکه‌ن. یه‌عنی مه‌هیلن خه‌لکی لێی تی بگات!!

له راستیدا جاهیلییه‌تی مه‌کربازی نوێ، شه‌ڕیکی سه‌خت و پڕ فیل و ته‌له‌که‌بازی دژی نهم قورئانه به‌ریا کردوو، به هه‌موو شیوازیك هه‌ول ددات نهم قورئانه له ڕیکخستنی ژیان دور بخاته‌وه، چونکه جاهیلییه‌ت زۆر چاک ده‌زانیت دروست بونی بزوتنه‌وه‌یه‌کی قورئانی له‌ دل و ده‌رونی خه‌لکید، چ مه‌ترسیه‌کی پێوه‌یه، چ کۆسپێکی دینیته‌ پێ. گلاستۆنی سه‌رۆک وه‌زیرانی به‌ریتانیا ده‌یوت: (تا نهم قورئانه له نیواندا مابیت، نه‌وروپا ناتوانیت ده‌سه‌لات به‌سه‌ر ڕۆژه‌لاتدا بگریت و، ناشتوانیت دلنیا له هیچ شوێنیکدا بمینته‌وه^١).

سه‌ره‌نجامی راپه‌راندنی نهم نه‌خشه‌ گلاوه‌یه، که نهم خه‌لکه‌ ئاویان لێ هاتوو، ته‌نها ناوی ئیسلامیان پێوه‌ ماوه! نه‌وی قورئانیش ده‌خوینیت له‌ ده‌زوله‌کانی ده‌نگی زیاتر، هه‌چی تری نابزوینیت! زۆریشیان، یان بۆ ئاوازوده‌نگ خوشی ده‌بخوینن، یان وه‌ک کاسبی! یان بۆ نوشته‌ و موشته به‌ کاری ده‌هینن! له‌ کاتی‌که‌دا که پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) زۆر به‌ توندی به‌ره‌هه‌ستی نه‌و که‌سانه‌ی کردوو، که قورئان ده‌خوینن، به‌لام گوێ ناده‌نه نامۆزگاریه‌کانی! وه‌ک ده‌فه‌رموێ: (أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ النَّاسِ وَشَرِّ النَّاسِ؟ إِنَّ خَيْرَ النَّاسِ رَجُلٌ عَمِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَلَى ظَهْرِ فَرَسِهِ أَوْ ظَهْرِ بَعِيرِهِ أَوْ عَلَى قَدَمَيْهِ يَأْتِيهِ الْمَوْتُ. وَإِنَّ شَرَّ النَّاسِ رَجُلٌ يَقْرَأُ كِتَابَ اللَّهِ لَا يَرْغَبُ فِي شَيْءٍ مِنْهُ)^٢ واته: پیتان بلێم چا‌کترین که‌س و خراپ‌ترین که‌س کێیه؟ چا‌کترین که‌س نه‌و که‌سه‌یه، که

^١ کتیی: الاسلام علی مفتق الطرق ل ٤١.

^٢ نیمامی نه‌سانی له‌ ابو سعید الخدریه‌وه گێراویتییه‌وه، بروانه کتیی (السنن / باب الجهاد / ٨) هه‌روه‌ها نیمامی احمد گێراویتییه‌وه له کتیی (المسند ٤/٤٤ و ٥٨)

مردنی ده‌گاتی و له پیناوی خوادا له‌کاردایه، جا له‌سەر پشتی نه‌سپی بیټ، یان وشتره‌که‌ی، یان هەر پیاده بیټ. خرابترین که‌شیش نه‌و که‌سه‌یه، که قورشان ده‌خوینیت، به‌لام گوێ ناداته هیچی! واته هیچ ته‌علیماتیکی جیبه‌جی ناکات.

خوای گه‌وره، خۆی زامنی پارێزگاری کردنی قورشانی له‌فه‌وتان و گۆرین کردووه، وه‌ك خۆی ده‌فه‌رموئ: (إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ) ١٥ الحجر/٩ واته: ئیمه‌ خۆمان قورشانمان ناردۆته‌ خواره‌وه، خۆشان پارێزگاری نه‌وین. نه‌وه‌ش هۆیه‌کی تره، که‌ وای له‌ دوژمنانی خواو دوژمنانی ئهم دینه‌ کردووه، هه‌موو هه‌ول و زه‌نجیان بجه‌نه‌ گه‌ر، به‌و هه‌موو پیلان و فیل و فریو دانسه‌وه هه‌ولێ په‌ك خستن و شیواندنێ سروشت و ته‌بیعه‌تی مرۆقه‌كان ده‌ده‌ن، نه‌بادا وه‌ده‌نگ بانگه‌وازه‌که‌ی خواوه‌ بین! به‌ هه‌موو هۆکارێك خه‌ریکن خه‌لكه‌که‌ له‌و قورشانه‌ دوور خه‌نه‌وه. .. مامۆستا حسن الهضیبي ده‌لێ: (مه‌گه‌ر نابینی دوژمنانی ئیسلام چه‌ند بێ خه‌م و دل‌نیان له‌ بێ ناگایی و نه‌زانی موسولمانان، چه‌ند دل‌نیان له‌وه‌ی، که‌ موسولمانان هه‌ر چه‌ند قورشانه‌که‌شیان بخوینن لێی حالێ نابن. نابینی گالته‌ پێکردنیان گه‌شیتۆته‌ چ راده‌یه‌ك، که‌ نایه‌تی قورشان بۆ موسولمانان له‌ ئیزگه‌کانی ئیسرائیل و له‌نده‌ن و پارێسه‌وه‌ بۆ ده‌خویننه‌وه‌!!؟)¹.

ئهم قورشانه‌ کتیبی خوای گه‌وره‌یه، کتیبی ئهم بانگه‌وازه‌یه. قورشان نوره، رۆحه، هه‌ر به‌وه‌نده‌ی بگاته‌ دل‌تکی مردوو زیندوی ده‌کاته‌وه، به‌ر هه‌ر دل و ده‌رونیکی غافل بکه‌ویت، ده‌سته‌جی رای ده‌په‌رینیت و به‌ ناگای ده‌هینیتسه‌وه. .. جا نه‌گه‌ر ئهم ملیۆنه‌ها که‌سه‌ی لافی ئیسلامه‌تی لێ ده‌ده‌ن و خۆیان به‌ موسولمان ده‌زانن، مانای ژبانی ناو قورشانیان بزانییه، نه‌و ژینه‌ی، که‌ قورشان بۆ شوین که‌وتوانی رۆن ده‌کاته‌وه‌و هه‌موایانی له‌سەر په‌روه‌رده‌ ده‌کات، نه‌و کاته‌ بارێدۆخ و نه‌حوالیان ئا به‌و شتیه‌یه‌ نه‌ده‌مایه‌وه، که‌ ئیستا تێیدان. .. ئاوا لاوازو زه‌لیل و بێ ده‌سه‌لات و نه‌بو نه‌ده‌بون. ..

¹ گۆژاری المسلمون/ سالی ١٩٥٥ ژماره ٧ ل ٤٢٧

به‌س. بۆیه به‌راستی پیتیسته موسولمانانی نه‌مپۆ زۆر هۆشیاران به‌بانگه‌وازد که‌یان بلاوکه‌نه‌ود، تا راستی دینه‌که‌یان و دکو خۆی بجه‌نه‌ود پیش چاو.. ددبیت شۆرشیکى نیسلامی به‌ریا کریتیه‌ود، شۆرشیک بیت ته‌نها له پیناوی خوی گه‌ورده‌دا بکری، بۆ چه‌سپاندنی دادی خواویستی و حه‌ق و حه‌ق‌خوازی.. شۆرشى موسولمانان کارى هه‌رده‌مه‌کی و بئ سهر و به‌ر نییه. به‌لکو بزافیکى رینیشاندانی هۆشیاران به‌رپرسییه. چونکه خوی خاودن هه‌ر زده‌مانیک، که پیغه‌مبه‌رو په‌یامی خۆی بۆ کۆمه‌لگه‌ی مرۆفایه‌تی نارد بیت، به‌و هیوايه ناردونی، که پیغه‌مبه‌ران و پیاوچاکان به پیتی ته‌علیماتی نه‌و بزافی نیسلامی دا به‌زرتن. به‌ ئاراسته‌ی خوی گه‌ورده‌ کار که‌ن. و دك دده‌رموی: (ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ) ٤٥ الجاثية / ١٨ واته‌پاشان تۆمان خسته‌ سهر راو ریبازی شه‌ریعه‌تیک، دد تۆش شوینی که‌ودو شوین هه‌واوه‌ودسی نه‌و که‌سانه‌ مه‌که‌ود، که نازان.

خوی گه‌ورده‌ یاساو ریسای خه‌بات و تیکۆشانی له پیناوی خۆیدا بۆ دیاری کردوین. که‌وا بوو هه‌ر ددبیت بانگه‌وازیکی نوێ بیه‌ مه‌یدانه‌ود، بانگه‌وازیك، که‌ شاره‌زای رینگاکه‌ بیت و دۆژمن بناسیت و ئاشکرایانه‌ ئالای خواویستی هه‌لکات و، سور بیت له‌سهر ریبازو ئامانج، تا ده‌گاته‌ کۆتا مه‌به‌ست..

هه‌لگرانی مه‌شه‌خه‌لی خواویستی، هه‌ر ددبیت بینه‌وه‌ پیشه‌وه‌و به‌یداخی ئه‌م دینه‌ خوایه‌ هه‌لگره‌وه‌ود، بکه‌ونه‌وه‌ شوین په‌یامی خواویستی. ددبیت هه‌نگاو به‌ هه‌نگاو، هیمن و دلتیا پئ هه‌لگرن و به‌و رینه‌دا برۆن، که‌ قورئانه‌که‌ی خوی زاناو کار به‌جئ دیاری کردووه‌. ددبیت دهرس و په‌ندو ئامۆژگاریشیان له‌و که‌له‌پیاوانه‌وه‌ ودرگره‌ود، که‌ بونه‌ته‌ سهر قافله‌ی کاروانی خواویستی له‌ پیغه‌مبه‌ران و یاودرانیان..

به‌س. بۆيە به‌راستى پېويسته موسولمانانى نه‌مېرؤ زؤر هۆشيارانه بانگه‌وازه‌كەيان بلاوكە‌نمودة، تا راستى دینه‌كەيان و دكو خۆى بخه‌نمودة پېش چاۋ.. ددبېت شۆرشيكي ئىسلامى به‌رپا كرېته‌وده، شۆرشيكي بېت تەنها له پېناوى خواى گه‌ورده‌دا بكري، بؤ چه‌سپاندى دادى خواويستى و حق و حەقخوازي.. شۆرشى موسولمانان كارى هەردەمەكى و بى سەرو به‌ر نيه. به‌لكو بزاقيكي رنیشاندى هۆشيارانه‌ى به‌ربرسيه. چونكه خواى خاودن هەر زەمانىك، كه پېغه‌مبەر و پەيامى خۆى بؤ كۆمەلگەى مروّقايتى نارد بېت، به‌و هيوايه ناردونى، كه پېغه‌مبەر و پياوچاكان به پېى تەعليماىى نه‌و بزاقي ئىسلامى دابەزرىن. به ئاراستەى خواى گه‌ورده كار كەن. و دك ددەرموى: (ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ) ٤٥ المجاثية / ١٨ واتەپاشان تۆمان خسته سەر راو رېبازى شەريعه‌تيك، ده تۆش شوينى كه‌وده شوين هەواوه‌وه‌سى نه‌و كه‌سانه مه‌كه‌وه، كه نازان.

خواى گه‌ورده ياساو ريساى خەبات و تېكوشانى له پېناوى خويده بؤ ديارى كردوين. كه‌وا بوو هەر ددبېت بانگه‌وازيكى نوئ بېته مه‌يدانه‌وده، بانگه‌وازيك، كه شاردزاي رېگاكه بېت و دوژمن بناسيت و ناشكرايانه ئالاي خواويستى هەلكات و، سور بېت له‌سەر رېبازو نامانج، تا ده‌گاته كۆتا مه‌به‌ست..

هەلگرانى مه‌شخەلى خواويستى، هەر ددبېت بېته‌وده پېشه‌وده به‌يداخى ئەم دینه خوايه هەلگره‌وده، بكه‌ونه‌وده شوين پەيامى خواويستى. ددبېت هەنگاو به هەنگاو، هيمن و دلنيا پى هەلگرن و به‌و رېته‌دا بړۆن، كه قورئانه‌كه‌ى خواى زاناو كار به‌جى ديارى كردوود. ددبېت دەرس وپەندو نامۆزگاريشيان له‌و كه‌له‌پياوانه‌وده وەرگره‌وده، كه بونه‌ته سەر قافلەى كاروانى خواويستى له پېغه‌مبەر و پياوهرانيان..

به‌ندی یه‌که‌م: دین و ژین

کی به‌نامه دیاری ده‌کات؟

ده‌بی نه‌و که‌سه‌ی به‌نامه گه‌شتی ری‌ه‌ک دیاری دیاری ده‌کا، هر نه‌و که‌سه بیت، که شار‌ه‌زای هم‌وو ری‌گا‌که‌یه. مادام مرؤ‌فیش - به‌پیتی سروشتی خو‌ی - ری‌گای هم‌وو ژیان شار‌ه‌زانی یه‌و لینی شار‌او‌دیه، ته‌نانه‌ت نزیک‌ترین ساتی داهاتوشی له‌به‌ر چاو نی‌ه و چه‌ندین به‌ربه‌ستی له‌ری‌دایه. که‌وا بوو مرؤ‌ف به‌هیچ شی‌وه‌یه‌ک ناتوانی به‌نامه‌یه‌ک بۆ گه‌شتی ری‌گا‌یه‌ک دیاری ب‌کات، که‌خزی هی‌چ شتی‌ک د‌ه‌باردی نه‌و ری‌گایه‌ نازانیت. بۆیه ده‌لین: یان ده‌بی مرؤ‌قایه‌تی ب‌که‌ویت‌ه گوم‌رایی و سه‌رگه‌ردانی و لارو و یریه‌وه، یان ده‌بی ب‌گه‌ری‌ته‌وه سه‌ر ری‌باز‌ه‌که‌ی خ‌وای گه‌وره. نه‌و ری‌بازدی، که‌ له‌ خ‌وای کرد‌گاری مرؤ‌ف و یونه‌وه‌ره‌وه و ه‌رده‌گیریت. که‌وا بوو، هی‌چ که‌س ج‌گه‌ له‌ خ‌وای گه‌وره، مافی نه‌وه‌ی نی‌ه یاساو ری‌سا ج‌گه‌ له‌ شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خ‌وا د‌ا‌پر‌ژی... نه‌م مافه‌ ته‌نها خ‌وای گه‌وره هه‌یه‌تی. چون‌که‌ هر نه‌و کرد‌گارو داهیت‌ه‌رو هه‌لس‌وریت‌ه‌ری نه‌م گه‌ردونه‌یه. ته‌نها نه‌ویش کار‌گیر‌ی هه‌موو به‌شو لایه‌ن و موف‌ده‌داته‌تی. هه‌موشیان له‌سه‌ر نه‌و سیستم و ری‌سایه‌ن، که‌ بۆی دیاری کرد‌ون، چون‌که‌ هر دروست‌کراو‌یک، که‌ سیستم‌یک بون و مان و ته‌فاعولی خو‌ی هه‌یه، له‌گه‌ل ری‌سا خو‌یه‌که‌یدا لازم و مه‌لزومی یه‌کن. مرؤ‌ف و به‌نامه‌که‌ی خواش، که‌وه‌کو که‌ته‌لو‌کی مرؤ‌قایه‌تی وایه، هه‌م پی‌که‌وه ده‌ساز‌ین، هه‌م ته‌فاعولی هه‌ردو‌کیان له‌گه‌ل ب‌زا‌ف و سیستمی ژیانیشدا ده‌گون‌ج‌ین... بۆیه ده‌بیت هه‌موو لایه‌نی‌کی ژیانی مرؤ‌ف، ده‌بی به‌گو‌یره‌ی سیستم و ری‌ساو یاسایه‌ک ری‌ک بخ‌ریت، که‌ له‌گه‌ل یاساو ری‌سا گه‌ردونیه‌کانیشدا بساز‌ین. نه‌مه‌ که‌سی‌ک ده‌توانی ری‌کی خات، که‌ سروشتی هه‌ردو‌کیان (مرؤ‌ف و گه‌ردون) ی له‌به‌ر چاو بیت... گومانی‌ش له‌وددا نی‌ه، که‌ هه‌رچی غه‌یری خ‌وايه، که‌م و کورته‌ وپه‌ی به‌و هه‌موو

زانیاریه به‌رفراوانه نابات. هەر له‌بەر ئەوە‌شە نابیت یاسادانان وریباز دیاری کردن بۆ مروّڤ بدیته ددست خۆی، چونکه ئەویش کەم و‌کورتە. گەر چی ئەمە راستیه‌کی ڕون و ناشکرایەو بە‌لگە‌نە‌ویسته، کەچی زۆر کەس هەن باوە‌ڤی پێ ناکەن، یان هەر خەریکی مونا‌قه‌شە کردن. هەندیکیان ئەوە‌نده چاونه‌ترسەن دە‌ڤۆن و یاسا و ریسای غەیری شە‌ریعه‌ته‌که‌ی خۆی گە‌وره دده‌نن، یان هەر خۆیان دە‌ری ده‌کەن و خە‌لکی ناچار یارپە‌راندن‌یان ده‌کەن! لە‌راستیدا ئە‌مانە، یان خۆیان لە‌ خۆی گە‌ورد زان‌ترو لی‌هات‌وتر ددینن، یان خۆیان بە‌شە‌ریکی خۆی گە‌وره داده‌نن. بۆ‌یه یاسای وا دژ‌یه ریبازی خوا دادە‌ڤۆ‌نبە‌راستی ئە‌م جو‌ره کە‌سانە زۆر چا‌و قایم. خۆی گە‌وره ددە‌فرمۆی: (أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِّنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ بِهِ اللَّهُ) ٤٢ الشوری / ٢١ واتە: یان شە‌ریکیان هە‌یه، کە بۆ خۆیان دایان‌ناون، کە یاسا و ریسای وایان بۆ دادە‌ڤۆ‌ن، کە خۆی گە‌وره مۆ‌لە‌تی پێ نادات.

خۆی پە‌رودە‌رگار بە‌پێی زانیاری خۆی، بە‌رنامە‌یه‌کی وای بۆ کۆ‌مه‌لگە‌ی. مروّ‌قایە‌تی دیاری کردووه، کە لە‌گە‌ڵ سروشتی مروّڤ خۆیدا ده‌گو‌نجیت، کە مروّ‌قایە‌تی دده‌توانی بە‌و بە‌رنامە‌یه بە‌گاتە کۆ‌تا پله‌ی هاو‌کاری و‌ها‌ری‌کاری نیتوان گە‌لان و تاکە‌کانیان. هە‌روە‌ها هە‌موو چالاکی و‌ج‌م و‌ج‌و‌لی کۆ‌مه‌لگە‌ش لە‌گە‌ڵ هێ‌زه سە‌ره‌کیه‌کانی گە‌ردون‌دا دده‌سازیت. خۆی گە‌وره ریسای سە‌ره‌کی گشتی بۆ ئە‌م هاو‌کاری‌انە د‌ار‌شت‌و‌وه، بە‌لام مافی دیاری کردن و‌د‌ار‌شت‌نی یاسا لقیه بچو‌که‌کانی ڕۆ‌ژانه‌ی دا‌وه‌ته‌وه ددست مروّڤ خۆیان. ئە‌گەر لە‌ ناو‌خۆیان‌دا لە‌سەر کێ‌شه‌یه‌کیش، یان هە‌ل‌و‌ستێ‌ک جیا‌وا‌زیان تی کە‌وت، دده‌یت زو بی‌گە‌رپۆ‌نینه‌وه بۆ خۆی گە‌وره. واتە بۆ ریسای سە‌ره‌کیه‌ گشتیه‌کانی ئە‌و بە‌رنامە‌یه‌ی، کە بۆ‌ژیانی خە‌لکی دیاری کردووه، ئە‌و ریسای سە‌ره‌کیانه‌ش وە‌ک ته‌رازون، دده‌یت مروّڤ هە‌موو یاسا و بە‌رنامە‌و شێ‌وازی کار و پ‌ار‌ه‌راندن‌یان بە‌و بکێ‌شن. بە‌م شێ‌ویه پ‌ر‌یار دده‌ریت، کە ته‌نها خۆی گە‌وره حا‌کمه‌و هەر ئە‌ویش چاک‌ترین فەرمان‌ده‌ویه. هە‌موو شێ‌ویه‌کی تری غە‌یری ئە‌م شێ‌ویه، لە‌خوا یا‌خی ب‌ونه‌و د‌ەر‌چونه‌ له

شهریعتی خوا، لادانه له دینی خوا.. له‌بهر هم هڅویه، که ددبیت فرمان به‌چاکه‌ی هره سرده‌کی بکړیت، که بریتی یه له دان نان به دده‌لآت و حوکمی خوا. هرودها داننان به‌وددا، که ددبیت حوکم تهنها به‌برنامه‌که‌ی خوا بکړیت وبه‌س. هرودها ددبیت به‌ره‌لستی له خراپه‌ی هره سرده‌کی بکړیت، که بریتیه له وازه‌ینان له خوایه‌تی خوی گه‌ورد. واته رد‌فکردنی حوکمی به‌برنامه‌که‌ی خوی گه‌ورد. نه‌وجا نه‌گه‌ر هم بناغه‌یه داریژرا، ددکړیت کۆشکه‌کشی له‌سر بنیات بنریت، جا که‌وابو با همو ردنچ و هوول و تیک‌کۆشانه په‌رت‌ه‌وازدو لیک بلا‌ودکان کۆبکړینه‌ودو هموی له‌به‌رده‌کدا بخړینه گه‌ر، تا بتوانریت زوتر نه‌و تا که بناغه‌یه داریژریت، که له‌سر نه‌و نه‌بیت، کۆشکه‌که‌مان بنیات نانریت. جاری وا هیه پیاو به‌زدی به‌و موسولمانه دلپاک و‌سر‌ر‌شاستانه‌دا دیت‌ه‌ود، که همو ره‌نجیکیان ددخنه گه‌ر له فرمان کردن به‌چاکه‌یه‌کی بچکۆله‌دا، یان له‌بهر هه‌لستی کردن له‌خراپه‌یه‌کی بچکۆله‌دا، که لقیکه له چاکه‌ی یان خراپه‌ی هره سرده‌کی. له‌کاتیکدا، که هیشتا نه‌و بناغه سره‌کیه نیه، که ژيانی کۆمه‌لگاکه‌ی له‌سر دادمه‌زیت، که سرچاودی همو‌فهرمان کردنیکه به‌چاکه‌و همو به‌ره‌لست کردنیکه له‌خراپه..

نرخي نه‌و ردنچ و هه‌ول‌دانه چیه، که هه‌رتو بو نمونه به‌ره‌لستی خه‌لکی بکه‌ی له‌هرام خواردن، له‌کاتیکدا، که همو لایه‌نی نابوری کۆمه‌لگاکه له‌سر سوو (ر‌با) راوه‌ستاود؟ که همو پاردي کابرای پی هرام ددبیت و‌که‌س پارویه‌کی هه‌لآلی ددست ناکه‌ویت؟ چونکه سیستمی کۆمه‌لایه‌تی و‌نابوری نه‌و کۆمه‌لگایه له‌سر بناغه‌ی شهریعتی خوا دانه‌مه‌زراود. چونکه هر له سرده‌تاود واز له‌خوایه‌تی خوی گه‌ورد هیتراود به‌ودی، که واز له شهریعتی خوا هیتراودو نه‌یان هیش‌توود نه‌و بکړیت به‌برنامه‌ی ژيان.

بنه‌مای فیکریی مانای دین

ئەو دینە، کە خۆی گەورە دەیه‌وێت و تەنھا بەو پازیه و سنوری بۆ دیاری کردوود، بریتی نیه له هەر جۆرێک له (باوەڕ کردن به‌خوا) به‌لکو بریتیه له یه‌ك شیوه له شیوه، جۆربه‌جۆره‌کانی باوەڕه‌ینان به‌خوا.. ئەو شیوه‌ش بریتیه له یه‌ك‌خواناسیه‌کی پاك و پراست و بنێر.. بریتی یه له په‌رستنی خۆی گه‌ورده به‌س. به‌وه‌ی هه‌موو مَرَوُفَ روپه‌که‌نه‌ ئه‌و. وه‌کو که هه‌موو مه‌خلوقاتێ تر رویان له‌وه.. به‌وه‌ی که دان بنریت به‌وددا، که تەنھا خۆی گەورە ددسه‌لاتی به‌سه‌ر مَرَوُفایه‌تی و به‌سه‌ر هه‌موو گه‌ردوندا هه‌یه.. به‌وه که هیچ شتێک بێ خوا نابێت و ناکریت. هه‌موو دروست کراوان ه‌ی خۆان و بۆ خۆان و، ده‌بێت روشیان هه‌ر له خوا بێت. ده‌بێت ئەو دینە‌ی خواشێ بێ ده‌په‌رستن، هه‌ر ئەوه بێت، که ئەو ده‌یه‌وێت، که ئیسلامه‌و به‌س. وه‌ك خۆی گه‌وره ده‌فه‌رمووت: (إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ) ٣ ال عمران/ ١٩ واته: ئەو دینە‌ی که لای خوا په‌سه‌نده ئیسلامه‌و به‌س.. ئیسلام دینه. ئیسلام بریتیه له خۆته‌سلیم کردن به ددسه‌لاتی به‌فراروانی خوا، وه‌رگرتنی ته‌علیماتی ئەو له‌هه‌موو کاروباریکی ژياندا. هه‌روه‌ها گه‌رانه‌وه سه‌ر قورئان له هه‌موو داوه‌یه‌کدا. چونکه قورئان سه‌رچاوه‌ی ته‌علیماتی خۆی گه‌ورده‌یه. ئیسلامه‌تی لاف و گه‌زاف لێدان نیه، ئالاف په‌رچه‌میکی سه‌وز نیه هه‌لکریت.. قسه‌یه‌کی سه‌ر زاره‌کی نیه و به‌سه‌ر زماندا بێت و بپروات. ته‌نانه‌ت ئەو بیروه‌ۆشه ناسکه‌ش نیه، که له کونجیکی مات و بێ ده‌نگدایه‌و خه‌لو ده‌کیشیت، تا دلی بێ خۆش کریت. چونکه به‌و شیوازانە‌ی خواپه‌رستی، که به تەنھا نه‌نجام ده‌درێن ناوتریت هه‌موو ئیسلام، وه‌کو نوێژو رۆژو هه‌ج و.. هتد. نا.. ئیسلام زۆر له‌وانه به‌ر فراوانتره. نه‌مانه به‌ جیا و تەنھا. ئەو ئیسلامه‌ نین، ئەگه‌ر له‌خه‌لکیدا نه‌هاته‌ دی، خوا نه‌یه‌وین. نه‌خێر. کورت و موخته‌سه‌ر ئیسلام یه‌عنی: خۆبه‌دسته‌وه‌دان، خۆ ته‌سلیم کردن.. ئیسلام بریتیه‌

له: مل که چی وگوپرایه‌تی.. نیسلام به‌عنی: قبول کردنی خوی گه‌ورده به حاکم و دادور له هه‌موو کاروباریکی مرۆڤدا، نایه‌تی: (كَذَلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ) ١٢ یوسف/ ٧٦: واته‌نا به‌و شیوه‌یه ته‌گبیرمان بۆ یوسف کرد، چونکه به پیتی ده‌ستوری پاشای میسر نه‌یده‌توانی براکه‌ی به‌یئیتته لای خۆی. ئهم ده‌قه قورئانیه زۆر به‌رونی مانای وشه‌ی دین دیاری ده‌کات. دین له‌م ده‌قه‌دا، واته سیستم وده‌ستورو یاسای حکومه‌تی. چونکه خوی گه‌ورده، که باسی سیستمی ژیان وده‌ستورو یاسا ده‌کات، به (دین) باسی ده‌کات.

نا ئهم مانا قورئانیه ڕون وناشکرایه، ئهمرۆ له هه‌موو خه‌لکی جاهیلییه‌تی سه‌رده‌م شاراوویه، چ نه‌و خه‌لکه‌ی خۆیان به موسولمان ده‌زانن، چ خه‌لکه‌ جاهیلییه‌که! دین به لای ئهم خه‌لکه‌وه بریتیه له: باوه‌رکردن و به‌جێهێنانی دروشمه نیسلامیه‌کان. نه‌و خه‌لکه‌ نه‌زانه، وا ده‌زانن هه‌ر که‌س، که باوه‌ری به ته‌نهایی خوی گه‌ورده کتێبه ناسمانیه‌کان و نیراوانی خواو پۆژی دوابی وخیرو شه‌ری قه‌زاو قه‌ده‌ر هیناو نوێژه فه‌رزه‌کانی کرد، ئه‌وه ئیتر موسولمانه‌و له‌دینی خوادایه، با له حاکمیتی ویاساو پرتسا دارشتنیشدا ملکه‌ج وگوپرایه‌تی غه‌یری خوی گه‌وره‌ش بیت!

له کاتیکدا که ده‌قه‌که‌ی قورئان به روون وناشکرای (دین الملک) به سیستم و ده‌ستورو یاسای حکومه‌ت ده‌رده‌بریت.. ووشه‌ی دین وه‌ک زاراو له میتشک و دیدی ئهم جه‌ماوه‌ره جاهیلییه‌دا وا لاوازو سووک بووه که وا ده‌زانن دین واته: باوه‌رو به‌جێ هینانی فه‌رزه‌کانی په‌رستن و به‌س. به‌لام (دین) به درێژایی میژوو مانای وا لاوازو کرچ و کالێ نه‌به‌خشیوه.. مانای (دین) هه‌ر له زه‌مانی سه‌یدنا ئاده‌مه‌وه تا سه‌یدنا نوح وتا زه‌مانی پیغه‌مبه‌ر سه‌لامی خوا له هه‌موویان بۆ بریتی بووه له

^١ ئه‌گه‌ر سه‌یدی ره‌حه‌متی بیزانیایه، که له کورده‌واری ئیمه‌دا نوێزو پۆزوو نیسلامه‌تیشی نییه‌و، به‌لکو زۆر دژ به نیسلامیشه، که‌چی له سایه‌ی سه‌ری مه‌لای ناره‌سه‌نه‌وه هه‌ر به موسولمان حسیبه‌و، ته‌نانه‌ت به‌ فقه‌ی و مه‌لاشی ناو ده‌به‌ن. له‌سه‌ر نیسلامیش حسیبه! چونکه مه‌لا دوازه‌هه‌ عیلمه‌کاڤان ده‌لێن: باوکی موسولمان بووه!!

ملکه‌چی و گوڤاپایه‌لی خوای گه‌وره. بریتی بووه له ره‌تکرده‌ووه و درنه‌گرتنی هه‌ر یاسا و ده‌ستورێک که له‌لایهن غه‌یری خواوه دارپێژرا بی‌ت. هه‌روه‌ها بریتی بووه له په‌رستنی خوای گه‌وره له‌سه‌ر زه‌میندا. هه‌ر و ده‌کو که ته‌نها ئه‌و له ئاسمانه‌کاندا ده‌په‌رستری‌ت. واته‌ وه‌ک چۆن خوای گه‌وره خوای ئاسمانه‌کانه، ئاواش خوای سه‌ر زه‌مینه‌و ده‌بی ته‌نها ته‌علیماتی ئه‌ویش له‌سه‌ر زه‌میندا حوکمپانی بکات.. دین بریتی بووه له‌ خوایه‌تی خوای گه‌وره. واته‌: په‌رستنی. به‌راپه‌راندن و به‌ گه‌رخستنی حوکم و شه‌ریعه‌ته‌که‌ی ئه‌وو داننان به‌ ده‌سه‌لاتداری ئه‌وو به‌س. هه‌میشه‌ دوورێانی رێگاکان وابوو که‌ له‌ (دینی خوا) دایه‌ وکی له‌ (دینی پاشا) دایه‌؟ ئه‌وانه‌ی که له‌ دینی خوادان، ته‌نها به‌ سیستم و به‌رنامه‌و شه‌ریعه‌تی ئه‌و رازین و هه‌ر ئه‌ویش جیبه‌جی ده‌که‌ن. نه‌وانیش که له‌ (دینی پاشا) دان به‌ سیستم و یاسا و حوکمی ئه‌و رازین و هه‌ر ئه‌ویش جیبه‌جی ده‌که‌ن. واته‌ به‌ زاراوه‌ی قورثانی ئه‌مان به‌ شیرک رازین و سیستمی موشریکانیان ده‌وێت، به‌وه‌ی که له‌ گه‌ل باوهر به‌خوا هی‌نان و نه‌نجامدانی دروشمه‌کانی په‌رستندا غه‌یری خواش ده‌په‌رستن چونکه به‌ سیستم و شه‌ریعه‌تی غه‌یری خوا رازین و وه‌ری ده‌گرن و رایده‌په‌رێنن.. ئه‌مه‌ش خالێکی سه‌ره‌کی دینه‌و دوو رێیانی باوهر و به‌لگه‌نه‌ویستی عه‌قیده‌ی ئیسلامیه‌..

دینی خوا یان دینی خو

هه‌ندێک له‌ دل نهرم و به‌به‌زه‌یه‌کانی ئه‌مه‌رۆ، عوزر بۆ ئه‌و خه‌لکه‌ ده‌هێننه‌وه، که بێ دینیشه‌و هه‌ر به‌ موسوڵمان ده‌دریته‌قه‌له‌م! ده‌لێن ئه‌و خه‌لکه‌ ئیسلامیان ئاوا و درنه‌گرتوووه، هه‌ول ناده‌ن شه‌رعی خوا (به‌و سیفه‌ته‌ی که به‌رنامه‌ی دین و ژینه) بچه‌سپێنن، چونکه نازانن دین واته‌ چی؟! بۆیه ده‌بی‌ت نه‌گه‌ر جاهیلی موشریکیش بن، عوزریان هه‌ر قبول بکری‌ت!

من تێ ناگه‌م ئه‌م خه‌لکه‌، که له‌ دینه‌که‌ تێ نه‌گه‌یشتون، چۆن له‌ سه‌ره‌تاوه‌ خراونه‌ته‌ بازنه‌ی دینه‌که‌وه؟! مه‌گه‌ر باوهر کردن به‌پاستی هه‌ر شتی‌ک، لقی‌ک نییه‌

له زانین و ناسینی نهو شته؟! جا که خه‌لکی حه‌قیقه‌تی نهو عه‌قیده‌یان نه‌زانی، چون پیتان ده‌تریت شوتنکه‌وتو وه‌لگرانی نهو عه‌قیده‌یه؟ نه‌گه نه‌یانزانی خالی سه‌رده‌کی باوهر چیه، چون دینه ریزی شوتن که‌وتوودکانیه‌وه؟ که نازانن نیسلام چی یه، چون به موسولمان ده‌ژمیرین؟ چون خراونه‌ته بازنه‌ی نیسلام و ریزی موسولمانانه‌وه؟!

ره‌نگه نه‌م نه‌زانینه‌یان‌بیته مایه‌ی لی‌ بوردن‌یان له‌ رۆژی دوا‌یدا، یان بیته‌ هوکاریک بۆ که‌م کردنه‌ودی نازارو ژان له‌سه‌ریان. ره‌نگه لی‌پرسراو‌یتیان بکه‌و‌یتسه‌ سه‌ر شانی نهو که‌سانه‌ی، که‌ شارده‌زای دینه‌که‌ بون و نه‌مانیان فی‌ر نه‌کردوودو راستی نیسلامه‌ت‌یان بۆ رۆن نه‌کردونه‌ته‌وه‌، به‌لام نه‌مه‌ مه‌سه‌له‌یه‌کی داهاتوی نادیاره‌و، خوی گه‌ورد خۆی ده‌زانی له‌ رۆژی قیامه‌تدا، چ هوکمیکیان ده‌بیت و موناقه‌شه‌و ده‌مه‌و‌دی و شه‌رده‌قسه‌ له‌سه‌ر نه‌وه‌ی پادا‌شت، یان سزای نه‌هلی جاهیلیه‌ت له‌ رۆژی دوا‌یدا چیه‌و چۆنه‌و چه‌نده‌، سودیکی بۆ نیستای ئیمه‌ نیه‌. نه‌وه‌ جی بایه‌خی نیستای ئیمه‌ نیه‌. چونکه‌ په‌یوه‌ندی به‌ ئیمه‌وه‌ نیه‌، به‌تایبه‌تی، که‌ ئیمه‌ خه‌ریکین وده‌مانه‌و‌یت خه‌لکی بۆ نیسلامه‌تی بانگ بکه‌ین. نه‌وه‌ی جیی بایه‌خی ئیمه‌یه‌ نه‌وه‌یه‌، که‌ راستی دینه‌که‌ بجه‌ینه‌وه‌ پیش چاری خه‌لکه‌که‌و بو‌یان به‌سه‌لینن، که‌ نه‌وان به‌ هیچ شی‌وه‌یه‌ک له‌ دینی خوادا نین! چونکه‌ دینی خوا به‌ پی‌ ده‌قی ناشکرای قورئان، واته‌ سیستم و شه‌ریعه‌تی خوا.. جا هه‌ر که‌س له‌ سیستم و شه‌ریعه‌تی خوادا بوو، نه‌وه‌ له‌ (دینی خوا) دایه‌. هه‌ر که‌سیش له‌ سیستم و شه‌ریعه‌تی حکومه‌ت بیت، نه‌وه‌ له‌ (دینی پاشا) و دینی حکومه‌تدایه‌.. نه‌وه‌ راستیه‌که‌و ده‌مه‌و‌دی ناوی..

نه‌و که‌سانه‌ی، که‌ نازانن (دین) چیه‌ومانای چیه‌، مومکین نیه‌ خاوه‌ن باوهر بن پیتی. چونکه‌ نه‌زانین لی‌رده‌ا، نه‌زانینی خالی سه‌رده‌کی و بناغه‌ی دینه‌، که‌ به‌ گو‌یره‌ی عه‌قل و به‌ گو‌یره‌ی واقع، هه‌ر که‌س نه‌یزانی به‌ باوهردار پی‌ ناژمیریت. چونکه‌ باوهر لقیکه‌ له‌ ده‌رک کردن وزانین. نه‌میش به‌لگه‌نه‌ویسته‌. چاکتر له‌وه‌ی

به‌رگري له‌و خه‌لکه بکه‌ين، که له (دينى خوا) دا نين و عوزريان بۆ به‌ينينه‌وه‌و له
خوای گه‌وره به به‌زه‌يتر بين به‌رامبه‌ريان! که خۆى ماناو سنورى دينه‌که يخۆى بۆ
ديارى کردوون. چاکتر له‌وه، نه‌وه‌يه بکه‌وينه‌وه ناساندنه‌وه‌ي پاستى ماناي (دينى
خوا) به‌و خه‌لکه، تا سه‌رله نوێ بینه‌وه ناوى، يان رهددى که‌نه‌وه.. نه‌مه بۆ
نيتمه‌ش وبۆ نه‌وانيش باشته‌د. بۆ نيتمه باشته‌د، چونکه له خه‌تاي گومرايى نه‌و دين
نه‌ناسانه قوتار ده‌بين. بۆ نه‌وانيش باشته‌د، چونکه رويه‌رويه‌وه‌يان به‌و
حه‌قيقه‌ته‌ي، که تيبدان، نه‌وه‌ي، که نه‌وان له دينى حوکومه‌ت و پارت و کومه‌له‌ي
تر دان، نه‌ک دينى خوا. له‌وانه‌يه نه‌و قسه رده‌شمان وا به‌توندى بيان هه‌ژنييت و
يه‌کسه‌ر له جاهيليه‌ته‌وه بين به‌ره‌و نيسلام. له دينى پاشا ده‌رچن وخۆ بگه‌يه‌ننه
دينى خوا و پيغه‌مبه‌ران و نيرراواني خوا - سه‌لامى خويان لى بيت - که‌وابو ده‌بيت
هه‌لويسي داعيه نيسلاميه‌کان به‌رامبه‌ر خه‌لکي جاهيليه‌ت له هه‌رجي و له هه‌ر
کاتيکدا بوون، هه‌ر ده‌بيت وا بيت. ده‌بيت نه‌وه رون که‌نه‌وه بۆ خه‌لکي، که
حه‌تمه‌ن مادام موسولمانن، ده‌بي دينى نيسلام وشه‌رعى خواله نيو خه‌لکي دا
راپه‌ريتريت، نه‌ک هه‌واوه‌وه‌سى مرۆڤ. نيسلام ده‌يه‌ويت هه‌لويسي خه‌لکي بۆ رون
بيته‌وه. يان وه‌رگرتن وراپه‌راندنى شه‌ريعه‌ته‌که‌ي خوا، يان وه‌رگرتن وراپه‌راندنى
هه‌واوه‌وه‌سى نه‌زان و نه‌فامان: (أَهْوَاءُ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ) هه‌لويسيکي تر، جگه له‌م
دوانه نيه. هه‌روه‌ها رتي مام ناوه‌ندى له نيوان شه‌ريعه‌تى پاك وراست له لايه‌ک و،
هه‌واوه‌وه‌سى چه‌وت و لار، له لايه‌کي تره‌وه، نيه.. نه‌وى شه‌ريعه‌ته پاك وراست و
رده‌واکه‌ي خوا واز لى ده‌هينييت، ده‌يه‌ويت به هه‌واوه‌وه‌س حوکم بکات،
هه‌واوه‌وه‌سى خۆى بيت، يان هي خه‌لکي تر، هه‌ريه‌که.. له شه‌ريعه‌تى خوا
بترازيت ناره‌زويه‌رستى وه‌ه‌وا وه‌وه‌سى نه‌و که‌سانه‌يه، که نازانن. خوای گه‌وره به
پيغه‌مبه‌ره نازيه‌که‌ي (ﷺ) ده‌فه‌رموي: (ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا
وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ) ٤٥ الجاثية / ١٨ واته: پاشان تۆمان خسته سه‌ر راو
ريڤازى شه‌ريعه‌تيك، ده تۆش شويى که‌وه‌و، شويى هه‌واوه‌وه‌سى نه‌و که‌سانه

مەكەو، كە نازان. ئىسلام تەنھا شەرىعەتتەكە شايانى شوئىن كەوتن بىت. ھەرچى ياساو شەرىعى ترە، ھەواو ھەوەس و نەزانىنە.

داعى ئىسلامى دەبىت شوئىن شەرىعەتەكەى خوا بکەوئىت و بەس. دەبىت واز لە ھەموو جۆرەكانى ھەواو ھەوەس بەئىت. نابىت بە ھىچ شىۋەكە لە رى لا بدات. تەنەت بۆى نىە بىرگەيەكەش لە ھەواو ھەوەسى نەزان و نەفامان و ھەرگىزىت. دەبىت ئەو بەزائىت، كە شوئىن كەوتوانى ھەواو ھەوەس، ھەموو پەشتى يەكتر دەگرن و، ۋەك بەرەكە دژى شوئىن كەوتوانى شەرىعەتى خوا دەوەستن، لەبەر ئەو نەو نابىت ھەندىك لە شوئىن كەوتوانى ھەواو ھەوەس بکاتە جى ھىواى خۆى. نابىت ئومىدى ئەو ھەبىت، كە تاقمىك لەوانە سەرى دەخەن و لایەنگرى دەبن! ئەم دىنە گالتەو گەپ نىە. ھەمو بەش و لایەنكى جىددىە. بۆ ئەو ھاتوۋە ھوكمى ژيان بکات، بۆ ئەو ھاتوۋە خەلكى بکاتەو بە بەندەى خواو واپان لى بکات تەنھا ئەو پەرسن. بۆ ئەو ھاتوۋە، تا دەسەلاتدارى لە ھىزە ناپەسەنەكان بەسەنئەو بەداتەو بە خواى گەورە. تا ھەموو كاروبارىك گەورەو بچوك بگەرنئەو بە شەرىعەتەكەى خواو بەس. نەك بۆ راو رىساو ياساى ھەواو ھەوەس. شەرىعەتى خوا بۆ ئەو ھاتوۋە، تا ھوكمى ھەموو ژيان بکات. تا بە ئەھكامەكانى خۆى روبەروى كىشەو پىداوېستىە واقعەكانى ژيان بىتەو، تا ھوكمى خوا بە پىى قەوارەو شىۋەو گەورەى، يا بچوكى ئەو كىشانە دەرېكات. ئەم دىنە بۆ ئەو نەھاتوۋە، بىتە نازناو و دروشمى شان و شەوكتى ئەم و ئەو، شەرىعەتەكەشى بۆ ئەو نەھاتوۋە، بىتە كەرەستەى لىكۆلئەو ھەوەس و خواسى تىۋرى دور لە واقعى خەلكى. ئىسلام وشەكە نىە ھەر بەسەر زاماندا بىت و بەس. بەلكو ئىسلام برىتە لە بەرنامەو پىرەو پروگرامىكى تەواى ژيان. كە ھەمەن كەندو كۆسپ و بەندەنى زۆر دىتە رىى، ھىنانەو بوژانەو ھوكم پى كەردنى. چونكە بانگەوازەكەى بزاقتىكى واقعىە. بەرنامەكە لەسەر رىساى (لا اله الا الله) ولە جىھانى واقعەدا دىتە دى. ئىسلام رەنجى ئەو دەدات، كە ھەمو خەلكى

بگیریتیه‌وه سهر په‌رستنی خوای راست و تاك و تهنها. نیسلام دهیه‌ویت کۆمه‌لگای مروّفايه‌تی هه‌لنیت بۆ ودرگرتن و راپهراندنی حوكم وشهریعتی خوا.. نیسلام بۆ شه‌وه هاتووه، ددست و پیتی تاغوته‌كان زنجیر کات. رده‌گ و ریشالی سته‌میان له ناخو بیخه‌وه هه‌لکیشیت، چونکه ددست درژی کردۆته سهر خوايه‌تی خوای گه‌ورده، دده‌سه‌لاته‌که‌ی نه‌ویان بۆ خوایان زه‌وت کردووه. بۆ شه‌وه هاتووه، تا مافی خه‌لکی دابین بکات و دادی کۆمه‌لایه‌تیان بۆ به‌یینه‌تی دی.. بۆ شه‌وه‌ی سه‌رزهمین شه‌وه‌دان بکریته‌وه‌وه شه‌رکی جی نشینی خوای گه‌وره به‌گویره‌ی دینه‌که‌ی جیبه‌جی بکریته. شه‌مانه‌ش هه‌موی شه‌مانه‌تن و ههر که‌سیك به‌ته‌واوی پاریزگاربان نه‌کات، نه‌وه خیانه‌تی کردووه! خیانه‌تی له‌و په‌یمان کردووه، که به‌خوای خۆی داوه‌وه، شه‌وه (به‌یعت) ده‌ی هه‌له‌وه‌شاندۆته‌وه، که به‌لینه‌وه به‌ پیغه‌مبه‌ری پی‌شه‌وا‌ی داوه (ﷺ). خوای گه‌وره ده‌فه‌رموی: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ) ۸ الانفال / ۲۷ واته: شه‌ی شه‌وانه‌ی باوه‌رتان هی‌ناوه خیانه‌ت له‌خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی مه‌که‌ن، خیانه‌تیش له‌و شه‌مانه‌ته مه‌که‌ن، که خراوته ژیر ده‌ستان. خیانه‌ت ده‌که‌ن له‌کاتی‌کدا، که خوشتان چاک ده‌زانن شه‌وه خیانه‌ته..

دین یاساو ری‌ساشه:

نهم نیسلام شه‌ریعته‌که‌شی وه‌ک عه‌قیده‌که‌ی وایه. له ناساندن و حوكم‌دانی شیرك، یان له ناساندن و حوكم‌دانی نیسلامه‌تی. چونکه شه‌ریعته‌که ههر له عه‌قیده‌که‌وه ودرگیراوه. بۆیه ده‌توانین بلیین، که شه‌ریعتی نیسلام ههر عه‌قیده‌که‌یه‌تی. چونکه شه‌ریعت کاروکرده‌وه هه‌لویتستی واقعی عه‌قیده‌یه، نهم راستیه له قورنانی پیرۆزدا زۆر چاک رۆن کراوته‌وه. شه‌مه شه‌وه (واتا) یه‌یه، که دین به‌ شوین که‌وتوانی خۆی ده‌به‌خشیت. بۆیه ده‌بینیت سه‌دان سه‌ده‌یه، به‌هه‌زاران شیوه‌ی پیسی فیلاوی بۆ شیواندن و شیلوکردنی نهم راستیه له‌دلی شوین که‌وتوانی نهم دینه‌دا هه‌ول ده‌دریت، تا گه‌یشه شه‌وه راده‌یه‌ی، که کی‌شه‌ی حاکمیتی خوای

گه و ره له کيشه ی عه قیده جوی بکریته و ده، نهک له دلّی دوزمنه لیژانه کانیدا، به لکو نه دلّی موسولمانان به گشتی و، ته نانهت له بیرو دیدی خوین گهرمه کانیشیاند، بووه به شتیکی جوداو دورو بچوکی و، کهس دلّی بۆی دانه خوریّت و غیره تی بۆی نه جولیت! کهس دلّ و دهرونی بۆ نه م لایه نه عه قانیديه گرنگه نه جوشیت! و ده کو که بۆ مه سه له عه قانیديه کانی ده جوشیت. گه یشته نه و دی، که نه و که سه ی له حوکمی ئیسلام دهرچو و ده به ئیسلام رازی نه، کهس به کافرو له دین به دهر و پاشگه ز بووه و دی حسیب نه کات!! کهس نه م جۆره که سانه ی پی کافر نه، که له (شهریعت) ی خوا دهرچون و خستویانه ته که نار، و دکو، که نه و که سانه به کافر داده نیت، که له (عه قیده) و (پهرستن) دهرچوون و، کار که نار یان کردون. چونکه مه سه له ی عه قانیديتی شهریعت ته که، له دلّ و دهر و ن و بیرو بۆچونی خه لکیدا نه ما و ده. به لقیتی سادو که م، بایه خی دینداری ده ژمی رن!! به لام ئیسلام هیچ جیا وازی به که ناخاته نیوان سی گۆشه ی (عه قیده) و (پهرستن) و (شهریعت). واته یاسا وری سا. نه مه راستیه که له دلّ و دهرونی موسولمانانی پی شودا قه ناعه تیکی به لگه نه ویست بوو. به لام نه م هه مو دام و ده زگا و شیوازه مه شق پی کرا و ده زیره کانه ی، که سه دان سه ده یه له هه ول و کۆششی نه و ده دان، که نه و سی گۆشه یه (دین و ئوممه ت و بانگه واز) بۆ حاکمی تی شهرع لیك بترازی نن. تا مه سه له ی حاکمی تی به که ناوا لاوازو کرژو بی قه در بکه ویت! ته نانهت له دلّی دینداره خوین گهرمه کانیشدا، ناوا بییت به مه سه له یه کی سادو که م بایه خ!! گهرچی قورئانی پیرو ز، چه نده ها ئایه تی له سه ر نه م کيشه یه هی نا و ده ته و ده. نه و که سانه ی، که حوکمی (شیرک) به سه ر بت په رستی کدا ده دن، به لام له حوکمی تاغوتی کدا، یان له حوکمی نه و که سه دا، که حوکم و داد و ده ری تاغوتی پی قبوله و پی ره وایه، سلّ ده که نه و ده، نه وانه به جییدی قورئان ناخویننه و ده و، شاره زای سروشتی نه م دینه نین. با هه مو قورئان بخویننه و ده. با ئایه ته کانی به جیددی و ده رگرن. با سه رنج دده نه نایه تی: (وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ) ٦ الانعام / ١٢١ واته: نه گه ر مل که چیتان کردن، نه و نه و ده ش مو شریکن!

زۆر کهسی خوین گهرم و دلسۆز، لهوانه‌ی به‌ ته‌نگ نهم دینه‌وه‌ دین. زۆر جار بێ نه‌وه‌ی هه‌ست به‌ خۆیان بکه‌ن، خه‌نجهری ژده‌راوی له‌ جهرگی نهم ئیسلامه‌ ده‌ده‌ن! به‌وه‌ی که‌ بایه‌خ به‌ هه‌ندێ شتی لاوه‌کی ده‌ده‌ن. نه‌وانه‌ به‌م کاره‌یان نه‌و تۆزه‌ باوه‌رو ورو و زه‌یه‌ش، که‌ له‌ دلی خه‌لکیدا ماوه‌، له‌م لایه‌نه‌ لاوه‌کی وکهرچ و کالانه‌دا به‌فیرۆی ده‌ده‌ن. نه‌وانه‌ به‌ خۆیان نازانن، که‌ وه‌رنه‌گرتن و لیک ترازاندنی سی گۆشه‌ی به‌رنامه‌ دینه‌که‌ (عه‌قیده‌و په‌رستن و شه‌ریعه‌ت) کارێکی زۆر ناپه‌سه‌ندو دژواره‌و له‌به‌رژده‌هه‌ندی جاهیلییه‌ته‌که‌یه‌. نه‌وه‌ش، که‌ گوايه‌ دین له‌و کۆمه‌لگه‌ جاهیلیانه‌دا ماوه‌و، هه‌یچی لی پشت گوێ نه‌خراوه‌و (به‌ته‌واوی) ش نه‌نجام ده‌دریت. مه‌گه‌ر جار جار له‌یرو له‌وێ گوناھێک، یان سه‌ره‌په‌چیه‌ک، یان خراپه‌یه‌ک بکریت! که‌ پێویستی به‌ راست کردنه‌وه‌یه‌!! نهم بپریاره‌ زۆر دژواره‌، زۆر کاریگه‌ره‌، نه‌مه‌ له‌ کاتیکیدا دیت، که‌ دینه‌که‌ هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه‌، ده‌بی له‌سه‌ر (قه‌واره‌) یه‌ک بووه‌هه‌ستیت. واته‌ ئیسلام هه‌تمه‌ن ده‌بیته‌ له‌ سیستم و کۆمه‌لگه‌ و بارودۆخیکیدا ده‌ربکه‌وێت، که‌ حاکیمیتی تیدا بۆ خوايه‌و به‌س.. ده‌رکردنی یاساو رێسا هی خوايه‌، نه‌ک هی مرۆڤ.

بوونی قه‌واره‌و کیانیکی بۆ دین پێویسته‌.. نه‌ویش په‌یوه‌سته‌ به‌ بون و چه‌سپاندنی حاکیمیتی خواي گه‌وره‌وه‌. نه‌گه‌ر حاکیمیتی دینی خوا پیاده‌ نه‌کرا، واته‌ هه‌موو دینی خوا په‌ک خراوه‌.. نه‌و کیشه‌ گه‌وره‌یه‌ی ئیستا دین توشی بووه‌، بونی ده‌سه‌لاتی نه‌و هه‌موو تاغوتانه‌یه‌، که‌ ده‌ست درێژیان کردۆته‌ سه‌ر خوايه‌تی خواي گه‌وره‌و، ده‌سه‌لاتی خوايه‌تیا بۆ خۆیان زه‌وت کردووه‌. مافی دارشتنی یاساو رێساو ده‌ستور (شه‌ریعه‌ت) یان به‌ خۆیان داوه‌! به‌وه‌ی، که‌ حوکمی گیان و سامان و وه‌چه‌یان خستوه‌وته‌ ژێر رکیفی خۆیان و به‌ پێی هه‌واو هه‌وه‌سی خۆیان، یان هی که‌سانی تر داوه‌ریان تیدا ده‌که‌ن! نه‌مه‌ش هه‌ر هه‌مان کیشه‌ بوو، که‌ قورثانی پیرۆز له‌ سه‌ره‌تای هاتنه‌ خواوه‌دیه‌وه‌، به‌م هه‌موو فه‌رمان کردن و به‌ره‌هه‌ستی کردن و بپریارو قه‌ده‌غه‌ کردن ورون کردنه‌یه‌وه‌، پوه‌و روی ده‌بووه‌وه‌.. هه‌ر نهم کیشه‌ سه‌ره‌کيه‌ بوو، که‌

قورئان زو زو باسی ده‌کردو به‌لایه‌نی باوهر به‌خواوه‌ی ده‌به‌سته‌وه.. کیش‌ه‌ی یاساو ریس‌ا دانانی، به‌خوایه‌تی خواو په‌روهر دگاریتی خواوه ده‌به‌سته‌وه. ئەم کیش‌ه‌یه‌ش بوو ده‌کرایه ته‌رازوو، که جاهیلیه‌تی پی ده‌کیشرا.. ده‌بووه پی‌وه‌رو نیشانه‌ی ناسینه‌وه‌ی ئەحکامی کوفر، یان ئەحکامی نیسلامی، کافریتی خه‌لکی، یان ئیماندارییان، واقیعه‌که‌ی پی جودا ده‌کرایه‌وه.. به‌هه‌رچی تیدا بوو: عه‌قیده‌و فیکر، په‌رستن، ره‌وشت و نه‌ریت، کۆمه‌لگه‌و ده‌سه‌لات.. هتد. حوکمی هه‌ریه‌کێک له‌و موفه‌داتانه (که نایا نیسلامی یان جاهیلیه) به‌پیتناسه‌ی ئەم کیش‌ه‌یه ده‌کرا.. واته شه‌ریعت برپاری ده‌دا حوکمی ئەم واقیعه‌و پیکهاته‌کانی چییه؟

له راستیدا شه‌ره سه‌خته‌که‌ی نیسلا له پیتناوی سه‌لمانندی (بوون)ی خۆیدا ده‌یکرد به‌رامبه‌ر جاهیلیه‌ت، شه‌ری نیسلا و بی باوهری (ئیلحاد) نه‌بوو، تا له‌و کات و ناست و دو‌خه‌دا کۆتایی پی بیت، که (دینداری) به‌و مانا سه‌ره‌تایه‌ی، که گوايه بریتیه له باوهر هه‌بوون به‌هه‌بونی خوا بیته‌ دی! هه‌روه‌ها شه‌رێک نه‌بوو دژی خراپه‌کاری کۆمه‌لایه‌تی و داوین پیسی به‌دکاری بیت و به‌س.. ئەم مەملانێ و شه‌ره بۆ ئەمانه‌ش به‌رپا بوو.. شه‌ری ئەمانه‌ش ده‌کرا، به‌لام دواي بردنه‌وه‌ی، شه‌ری سه‌ختی سه‌لمانندی (بوون)ی ئەم دینه کرا، شه‌ره سه‌خته‌که‌ی یه‌که‌م جاري نیسلا بۆ ئەوه بوو، که بزانریت نایا کی ده‌بی حوکم بکات؟

بۆیه نیسلا هه‌ر له قۆناغی مه‌که‌که‌یه‌وه شه‌پووری ئەم جه‌نگه‌ی لیدا. هه‌ر له‌و کاته‌دا که عه‌قیده‌که‌ی له دل و ده‌رونی شوین که‌وتوو ه‌کانیدا داده‌مه‌زراند. هه‌ر ئەو کاته، پیش ئەوه‌ی باسی سیستم و باس و بره‌گی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی بکات. ئەو شه‌ره‌ دژواره‌ی بۆیه ده‌کرد، تا بۆ جیهانیان به‌سه‌لینیت، که ته‌نها خبواي گه‌وره‌ مافی حاکمیتی هه‌یه. هیچ که‌س ته‌نانه‌ت چاکترین موسوڵمانیش، نه‌ک هه‌ر ئەوه‌نده‌ی هه‌ددی ئەوه‌ی نیه ئەو مافه‌ بدات به‌خۆی، یان به‌که‌سیکی تر، به‌لکو نابیت به‌ئیت که‌سیش له‌ خبواي به‌سینیت و، به‌هیچ شتیه‌که‌ نابیت بۆ خۆی، یان بۆ که‌سانی تری زه‌وت کات!

دوای نه‌وهی نهم کیشه سه‌ره‌کیه به‌ته‌واوی له دل وددرونی شوین که‌وتوانی ئیسلامدا - له مه‌ککه - جیگیر بوو، ئیتیر راپه‌راندن وجیبه‌جی کردنی هه‌موو ده‌ستورو یاساکانی شه‌ریعه‌تی ئیسلام - له‌مه‌دینه - ناسان بوو.. کۆسپی نه‌ده‌هاته ری. چونکه پیشتر تان وکۆمه‌ل ته‌سلیم به‌ دینه‌که بیوون، قه‌ناعه‌تی ته‌واویان له‌(عه‌قیده‌و په‌رست و شه‌ریعه‌ت)دا به‌ ته‌نهایی خواجه‌تی خوای گه‌ورد کردبوو.. ئیستا پتویسته‌ ئه‌و خوین گه‌رمانه‌ی سۆز بو نهم ئیسلامه‌ ده‌که‌ن، باش تیغ‌کرن. ورد بینه‌وه‌د. بزانی ئه‌وان له‌ چ باس وخواستیک دان و، ئیسلامیش داوای چی لی کردون. به‌لام پیش هه‌مو شتی، با له‌ راستی (واتای دین)که‌ تیی بگه‌ن، ئه‌وجا سه‌یری حالی خۆیان وده‌ورو به‌ریان بکه‌ن..

نهم خه‌لکه‌ نهم دینه‌یان لی تیگچوو، بۆیه‌ لیی دور که‌وتونه‌ته‌وه‌د. بۆیه‌ ئاوا وازیان لی هیناوه‌و بی نه‌وه‌ی به‌ خۆیان بزانی، لیی هه‌لگه‌راونه‌ته‌وه‌د!! نه‌مه‌ نه‌خشی دۆژمنانی ئیسلامه‌، که‌ خوای گه‌وره‌ له‌ قورئانه‌که‌یدا باسی کردون و ده‌ره‌قیان ده‌فه‌رموی: (لِیُرْدُوهُمْ وَلِنَلِیْسُوْا عَلَیْهِمْ دِیْنُهُمْ) ۶ الانعام / ۱۳۷. واته‌: تا له‌ دینه‌که‌یان پاش گه‌زیان بکه‌نه‌وه‌و دینه‌که‌یان لا بشیوین..

ماناو واتای دین ئاوا داخزینراوه‌. زاراوه‌کانی یه‌قیان کردۆته‌وه‌و بی کار که‌وتوون. بۆیه‌ ئا نهم هه‌موو خه‌لکه‌ش ده‌بینیت بیر ئالۆزو دیده‌ لیل و ویلن. وینه‌ی راسته‌قینه‌ی دینه‌که‌ له‌ زه‌دین و بیرو هۆشیاندا نه‌ماوه‌.

ناسینه‌وه‌ی جاهیلیه‌ت:

نهم هه‌موو ئایدیۆلۆژی و بیروباوه‌ره‌ تیکه‌ل وپیکه‌لانه‌. نهم هه‌موو خونه‌ریته‌ کۆمه‌لایه‌تیانه‌ له‌و بیروباوه‌ره‌یه‌وه‌ سه‌رچاوه‌یان گرتوو. هه‌ردووکیان تین و ته‌وژمیککی وا دروست ده‌که‌ن، زۆر قورستره‌ له‌و پاله‌ په‌ستۆ کۆمه‌لایه‌تییه‌ی جاهیلیه‌تی پێشان دروستی ده‌کرد.. ئه‌وه‌تا ئیمه‌ خۆمان له‌چه‌نده‌ها شیوازی جوژه‌ جوژدا له‌ جاهیلیه‌تی نویدا ده‌بینین!

نهم هممو خوونه‌ریته قورسه‌ی خه‌لکی توشی سه‌دان نارپه‌ه‌تی و ددرده‌س‌ری کردووه، که ناشتوانن له‌س‌ر خۆیانی لاددن. یان ه‌ر نهبیت که‌میتک سوکتری که‌ن. نه‌و هممو نه‌ریته ماندوک‌ه‌ره، پیشانگا‌کانی جل و به‌رگ، نهم هممو جو‌ره مۆدیل‌ه‌ی، گیرفانی نه‌و خه‌لکه داماو‌ه‌ی هه‌لته‌کاندووه! نهم (باو) ده‌نویانه‌ی، که ژیان و بایه‌خیان ده‌خوات و خوورپ‌دوشتیان ده‌شیوینیت و ه‌راسانیان ده‌کات. نه‌و خه‌لک‌ه‌ش ناچارن ملی بۆ که‌چ که‌ن و خۆ بده‌ن به‌ده‌م شه‌پۆل و ته‌وژمه به‌تینه‌کانیه‌وه! مۆدیلی جل و به‌رگی به‌یانیان، به‌رگی دوا‌ی نیو‌ه‌روان، به‌رگی نیواران، جلی گه‌ران، جلی ناهه‌نگ، جلی کورت، کالای ته‌سک و ته‌نگ. جلی هه‌زله‌ی سه‌یرو سه‌مه‌ره!! یان نه‌و هممو که‌ره‌سته‌و نام‌پازانه‌ی خۆجوان کردن: مک‌یاج، چاوو‌برۆ هه‌لگرتن، قژ برین، گه‌فگه کردن. می‌ش، کرۆل، خزولووس.. نهم هممو مۆدیلانه خه‌لکی زه‌لیل کردووه.. تۆ بلیتی هه‌روا له‌ خۆوه دروست بوو بن؟ یان که‌س و ده‌زگا‌و ده‌سه‌لاتداری له‌ دواو‌ه‌یه؟ کی‌یه‌ وای به‌و ته‌وژم و لافاو‌ه‌ پاد‌ه‌ره، نه‌و خه‌لکه نه‌فامه‌ی خستۆته پیش خۆی؟ بئی گومان نه‌وه‌ی نهم پیلانه گلا‌وانه داد‌ه‌پ‌ری‌ت، نه‌و پیشه‌نگایانه‌ن، که بۆ مۆدیلی جل‌وبه‌رگ خانه‌ی پۆشاک (بیوت ال‌ازیاء) داد‌ه‌مه‌زرتین.. نه‌و پاره داره سوو‌خۆزانه‌ی بانک‌ه‌کان. نه‌وانه‌ی پار‌ه‌ی خۆیان له‌و کۆمپانیایانه‌دا ده‌خه‌نه گه‌پ، تاوه‌ک زه‌رو ره‌نجی خه‌لکی بکه‌نه به‌ره‌مه‌ینی خۆیان.

نه‌وی کارگیر‌ی راسته‌قینه‌ی نهم ده‌زگا‌و گلا‌وانه‌یه، جوله‌که‌کان، نه‌و جوله‌کانه‌ن، که ده‌یانه‌و‌یت هم‌مو کۆمه‌لگه‌ی مرۆ‌ق‌ایه‌تی بر‌مه‌ین، تا خۆیان بینه ده‌سه‌لاتداری جیهان و ته‌نها خۆیان حاکی بن! ناشیانه‌و‌یت به‌هیزی سو‌پاو سه‌ربازو چه‌ک ئاراسته‌ی بکه‌ن، تا ده‌یگه‌نی، به‌لکو به‌ بیرو‌را، به‌نه‌ریت، به‌و ئایدیۆلۆژی‌ه شه‌یتانانه‌ی له‌ قالبی رۆش‌نبیریدا دا‌یده‌پ‌ری‌ژن. تا بتوانیت پال‌ه‌په‌ستۆ له‌س‌ر خه‌لکی دروست بکه‌ن و تین و فشار بۆ خه‌لکی به‌شیوه‌یه‌ک به‌ین، تا نه‌و دیارده نامۆو دو‌ژمن‌کارانه ده‌بنه (نه‌ریتی کۆمه‌ل‌ایه‌تی)! چونکه نه‌وانه چاک ده‌زانن، که تیۆری

روت ونوسراو، رۆلئیکی وا کاریگه‌ری نابیت. به‌لکو ده‌بیت نه‌و تیوران‌ه له دیدو نه‌ریت و سیستم یاساو ریتساو بارودۆخی کۆمه‌لگه‌که‌یدا گه‌شه بکات و بیته روکنی ژیان! نه‌مه کاری شه‌یتانه شه‌یتان. شه‌یتانی جنۆکه و مرۆڤن. نه‌مه هه‌ر جاهیلیه‌ته‌که‌ی جارانه، به‌لام له شیوازو وینه‌و راده‌و دیارده‌یدا گۆراوه. نه‌مه هه‌ر نه‌و جاهیلیه‌ته‌ی زووده، به‌لام له قالب و دیکۆریکی تردا هاتووه.. مه‌گه‌ر نابینیت نه‌میش له‌سه‌ر هه‌مان قه‌د راوده‌ستاو له‌و وپه‌ل وچله‌کانیشی هه‌روه‌کو له‌و په‌لو چله‌کانی جاهیلیه‌تی پێشوو؟! ده‌ حه‌قمن به‌ره‌مه‌که‌شی هه‌روه‌کو به‌ره‌می زه‌قنه‌بوتی جاهیلیه‌تی پێشو ده‌بیت.

نیتمه نه‌گه‌ر له‌و جاهیلیه‌ته‌ی، که‌ خوای گه‌وره له‌ قورئانه‌که‌یدا باسی فهرمووه، واتنی بگه‌ین، که‌ جاهیلیه‌ت بیروباوه‌رو دیدو تیروانین و سیستم ده‌ستورو نه‌ریتی رابوردوه، نه‌مه سه‌مه‌تیک‌ی گه‌وره‌یه‌ وه‌ نیسلامی ده‌که‌ین. چونکه‌ قورئان باسی یه‌که‌جۆر جاهیلیی ناکات، باسی هه‌موو جۆره‌ جاهیلیه‌تیک‌ ده‌کات، له‌ هه‌ر زه‌مانیک‌یدا بیت. هه‌روه‌ها قورئان هه‌میشه‌ بریتی بووه له‌ پوه‌پرو بونه‌وه‌ی واقیعه‌ موخه‌ریفه‌کان.. هه‌ول‌دان بووه‌ بۆ راست کرنه‌وه‌و هه‌تانه‌وه‌دیان به‌ره‌و په‌یامی خواویستی. زۆریه‌ی زۆری تاغوته‌کانی نه‌مپۆ، که‌ سه‌رکردایه‌تی جاهیلیه‌تی نوێ ده‌که‌ن، ناتوانن وه‌کو کۆمۆنیسته‌کان هه‌له‌وه‌پری بکه‌ن و ئینکاری بونی خوای کردگار بکه‌ن و، به‌ ناشکرا دژی دین راوه‌ستنه‌وه. به‌لکو په‌نا ده‌بانه‌ به‌ر شیوازی فیلاوی و نه‌گریس. ده‌لێن: نیتمه‌ ریزی دین ده‌گرین. هه‌ر له‌ خۆشمانه‌وه‌ دینی تر ناهه‌نینه‌ کایه‌وه. به‌لکو هه‌موو ده‌ستورو یاسایه‌کمان، که‌ بۆ کۆمه‌لگه‌ی داده‌ریژین، هه‌ر له‌سه‌ر بناغه‌ی نیسلام داده‌ریژین! نه‌مه‌ش شیوازیکی فریودانی شه‌یتانه‌ی زۆرگلاوه! زۆر له‌ شیوازی کۆمۆنیسته‌ موخیده‌کان خراپه‌ره. چونکه‌ نه‌مان نه‌و تۆزه‌ هه‌ست و سۆزه‌ دینییه‌ ئالۆزه‌ی، که‌ له‌ دڵ و ده‌رونی خه‌لکه‌که‌دا ماوه، مه‌ست و سه‌ر ده‌که‌ن. هه‌رچه‌نده‌ خۆ نه‌م هه‌ست و سۆزه‌ هه‌تیوه‌ بریتی نیه له‌ نیسلام. چونکه‌ نیسلام پێره‌وو پرۆگرامیک‌ی واقیعی پۆشنه. نه‌ک نه‌و هه‌ست و

سۆزه ئالۆزه به ناراستیه.. ئەوجا ئەو شەستانە لێزانانە دێن و سروشت و سۆزه دینیەکی ئەو خەلکە عاتفیە لە قالیی جاهییلیەتیکدا دادەریژن، ئەمەش نەخشەیه‌کی زۆر دژوارو شیوازیکێ زۆر شەیتانی و فیتاویە. تاغوتەکان بەو نەخشەیه‌وه خەریکن و، لەملاشەوه زۆر لە خوین گەرمە عاتفیەکانی ئیسلام هەموو رەنج و کۆششیان لە لادان و نەهێشتنی خراپەکاری بچوک بچوکدا خەرج دەکەن و، وزە و خۆیان لە لایەنیکێ (فەرعی)انە ئیسلامدا دەخەنە گەر، کە کاریکی ئیجابی کاریگەرانه ناکاتە سەر بارودۆخە جاهییلیەتە موشریکیەکان، کە مافی خواپەتی خۆی بۆ خۆی زەوت کردووه. ئەو موسولمانە خوین گەرمانە بەم سۆزه دینیە نارێکەیان، بارودۆخی جاهییلیەتە موشریکیەکان بە ئیسلام سواغ دەدەن و پۆشاکیکێ دینداری بەبەردا دەکەن و شەرعیتی تی هەڵدەسون! ئەم کارە دژوارەو ترسناکەشیان، بڕیاردانیکێ لاوەکی (غیر مباحس)ە، کە گواپە ئەم بارودۆخە (جاهییلی)انە لەسەر بناغە ئیسلام دامەزراون و ناشەرعی نین! تەنھا ئەوەندەیان هەیه، کە جارجارە لێوە لەوێ گوناحێک دەکرێت! یان سەرپێچیه‌ک لەفەرمانی خۆی گەورە لە گۆشەو کەناریکدا دەکرێت، لە لقه یاسایەکدا، یان لە حوکمیکێ سادەدا!!

ئیمە زۆر پێویستمان بە بیرخستنه‌وه هەیه. چونکە رەنجی شەیتانەکان و پیلانە گلاوەکانیان هاتۆتەوه بەرو، واتای سەرەکی ئەم دینە پاکەیان لە میشکی خەلکیدا گۆریووه.. کاریکی وایان کردووه، کە کەس حاکمیتی خۆی گەورەو سەرودری شەریعەتەکی بە بەشێک لە عەقیدە نازانیت. تەنانەت لای دیندارە خوین گەرمە دلسۆزه‌کانیش! مەگەر نابینیت چۆن خەریکی راست کردنەوه‌ی دروشمیکێ پەرستنی وەک بە لابردنی بیدعەیه‌کن، یان دژی رەفتاریکی رەوشتیانە بچوکن، یان لە هەولێ ئەوەدان یاسایەکی فەرعی راست کەنەوه، کە پێچەوانە‌ی شەریعەتی خواپە! کەچی هیچ قسەیه‌ک دەربارە‌ی حاکمیتی و گزنگی حاکمیتی و سەرودری

شهریعت له ئیسلامدا ناکهن! دژی خراپه بچووکه کانرا ده‌ستن وهه‌ولئی گۆرینیان ده‌دهن، کهچی واز له وته‌وه‌ره خراپه‌ی هه‌ره گه‌وره ده‌هینن، که دانه‌مه‌زاندنی ژیانه له‌سه‌ر بناغه‌ی خواویستی.. نه‌ک دیدی ره‌وا، که تنه‌ها خوا‌ی گه‌وره به‌حاکم داده‌نیت. خو‌ خوا‌ی گه‌وره پیش هه‌موو شتیک ئه‌ودی به‌خه‌لکی فهرمووه، که هیچ جۆره شه‌ریکیک بۆ خوا‌ی گه‌وره بریار نه‌ده‌ن. ئه‌مه ئه‌و ریسایه‌یه، که خه‌لکی موسولمانی له‌سه‌ر په‌روه‌رده ده‌بیت، ده‌بۆ هه‌لویستی یه‌که‌می موسولمان ده‌باره‌ی هه‌ر عه‌قیده‌یه‌کی دژ به‌ئیسلام، هه‌ر له‌یه‌که‌م هه‌نگاوه‌وه بریتی بیت له‌ره‌تکردنه‌وه‌وه دوور که‌وتنه‌وه‌وه توخن نه‌که‌وتنی. ده‌بیت هه‌مان هه‌لویستی‌شی هه‌بیت به‌رامبه‌ر هه‌موو ده‌ستورو یاساو ریسایه‌ک، هه‌روه‌ها هه‌موو سیستم نه‌ریت و بارودۆخیک، که بریاری تنه‌ها حاکمیتی خوا نادات. ده‌بیت هه‌لویستی ره‌تکردنه‌وه‌وه ته‌به‌ررابون بۆ لئی. هه‌ر له‌یه‌که‌م ساتی ناسینی‌وه ده‌بیت ره‌فزی کاته‌وه، ده‌بیت له‌ره‌گ و ریشالی‌وه ره‌فزی کات، پیش ئه‌ودی به‌چیته نیتو باسی ئه‌و لق و چالانه‌وه، که له‌وانه‌یه له‌گه‌له‌ه‌ندیک لق و خالی ئیسلامدا یه‌ک رگرنه‌وه.

هه‌رکه‌سیک، هه‌ر کۆمه‌لێک، هه‌ر میلله‌تیک یاساو ده‌ستوری مرۆفیان وه‌رگرت و په‌یره‌ویان کرد، ئه‌وا ئه‌و مرۆفانه‌یان په‌رستوو. ئه‌وه ئه‌و مرۆفانه‌یان به‌خوا‌ی خۆیان داناوه، که ئه‌و ده‌ستورده‌یان بۆ داناون! ئه‌مه پون کردنه‌وه‌وه پاشه‌ی پیغه‌مبه‌ره (ﷺ) که ده‌باره‌ی پیاوانی دینی (ئه‌ه‌بارو روهبانه‌کان) ی جوله‌که‌و دیانه‌کان فهرموی، که ئه‌و دوو میلله‌ته ئه‌ه‌بارو روهبانه‌کانی خۆیان له‌جیی خوا دانا بوو: (کاتیک عه‌دی کورپی حاته‌م هاته‌ خزمه‌ت پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) گوینی لئ بوو ئه‌م ئایه‌ته‌ی ده‌خوینده‌وه: (اتَّخَذُواْ اٰخْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ اَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللّٰهِ) ۹ التوبه/ ۳۱ واته: هیرو راهیبه‌کانی خۆیان کرد سووه خوا، له‌جیی خوا‌ی په‌روه‌ردگار دایان نابوو. عه‌دی ووتی: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا، کوا ئه‌وان ئه‌و هیرو راهیبه‌کانی خۆیان په‌رستوو؟! پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فهرمووی: (بَلٰی اِنَّهُمْ اٰخَلُواْ

لَهُمُ الْحَرَامَ وَحَرَّمُوا لَهُمُ الْحَلَالَ، فَاتَّبَعُوهُمْ فَذَلِكَ عِبَادَتُهُمْ إِيَّاهُمْ^۱ واته: به‌لئی نه‌وان
 حه‌رامیان بۆ حه‌لال ده‌کردن و حه‌لالیشیان لى حه‌رام ده‌کردن. نه‌مانیش پیره‌ویان
 ده‌کردن (واته مل که‌چی ته‌علیماته‌کانیان بون و پی‌وه‌ی پابه‌ند ده‌بون). نه‌مه‌ش
 په‌رستنی نه‌و قه‌شه‌و حیرو راهیبانه‌یه.

له‌ دین لادان:

ئیمه‌ له‌م زده‌مانه‌ی خو‌ماندا زۆر جوړ شیرک له‌ ریزی نه‌و که‌سانه‌دا ده‌بینن، که
 لافی ئیسلامه‌تی و یه‌کخواناسی لیده‌ده‌ن. پله‌ به‌ پله‌ی شیرک، به‌ چاوی خو‌مان له‌
 هه‌لس و که‌وتیاندا ده‌بینن.. نه‌مرو خه‌لکی جوړه‌ها خویان هه‌یه (نه‌ته‌وه‌) و

^۱ نعم حه‌دیه‌ ریبایاتی تری زۆره‌و، زۆرینه‌ی نه‌هلی ته‌فسیر له‌ لیکدانه‌وه‌ی نعم نایه‌ته‌ی ۳۱ ی
 سوره‌تی التربه‌دا هیتاویانه‌ته‌وه‌، چونکه‌ ابن عباس حذیفه‌ بن الیمان و هی تریش له‌ یاوه‌ران ریبایه‌تیا
 کردووه‌، له‌وانه‌ ابن جریر له‌ ژبیر ژماره‌ی ۱۶۶۳۱ و ۱۶۶۳۲ الترمذی / ژماره‌ ۳۰۹۵ و ابن کثیر له‌
 ته‌فسیره‌که‌یدا (۳۱۸/۲) و ابن القیم له‌ هداية‌ الحیاری ۲۷/۱ به‌ دوورو درێژی هیتاویانه‌ته‌وه‌، کردویه‌
 به‌ به‌لگه‌ بۆ به‌ کافر دانانی هه‌ر که‌س، که‌ یاسای پی‌چه‌وانه‌ به‌ شمریه‌تی ئیسلام دارێژیته‌. ابن
 کبیر ده‌فه‌رموی: رَوَى الْإِمَامُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ جَرِيرٍ مِنْ طَرُقٍ عَنْ عَبْدِ بْنِ خَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ لَمَّا
 بَلَغَتْهُ دَعْوَةُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ (فَرَّ إِلَى الشَّامِ وَكَانَ قَدْ تَنَصَّرَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَأَسْرَتْ أُخْتَهُ وَجَمَاعَةٌ مِنْ قَوْمِهِ ثُمَّ مِنْ
 رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَلَى أُخْتِهِ وَاعْتَقَهَا فَرَجَعَتْ إِلَى أَخِيهَا فَرَعَبَتْهُ فِي الْإِسْلَامِ وَفِي الْقُدُومِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ)
 فَتَقَدَّمَ عَبْدِي إِلَى الْمَدِينَةِ وَكَانَ زَيْبًا فِي قَوْمِهِ طَيِّبٌ وَأَبُوهُ خَاتِمُ الطَّائِفَةِ الْمَشْهُورُ بِالْكَرَمِ فَتَحَدَّثَ النَّاسَ بِقُدُومِهِ
 فَدَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَفِي عُنُقِ عَبْدِي بِصَلِيبٍ مِنْ فِضَّةٍ وَهُوَ يَقْرَأُ هَذِهِ الْآيَةَ "اتَّخَذُوا
 أَخْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ" قَالَ: فَقُلْتُ إِنَّهُمْ لَمْ يَعْبُدُوهُمْ فَقَالَ "بَلَى إِنَّهُمْ حَرَّمُوا عَلَيْهِمُ الْحَلَالَ
 وَاتَّخَذُوا لَهُمُ الْحَرَامَ فَاتَّبَعُوهُمْ فَذَلِكَ عِبَادَتُهُمْ إِيَّاهُمْ" وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ "يَا عَبْدِي مَا تَقُولُ؟ أَيْضُوكَ أَنْ يُقَالَ
 اللَّهُ أَكْبَرُ؟ فَهَلْ تَعْلَمُ شَيْئًا أَكْبَرَ مِنَ اللَّهِ؟ مَا يَضُرُّكَ أَيْضُوكَ أَنْ يُقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَهَلْ تَعْلَمُ إِلَهًا غَيْرَ اللَّهِ؟ ثُمَّ
 دَعَا إِلَى الْإِسْلَامِ فَاسْلَمَ وَشَهِدَ شَهَادَةَ الْحَقِّ قَالَ: فَلَقَدْ رَأَيْتُ وَجْهَهُ اسْتَبَشَرَ ثُمَّ قَالَ "إِنَّ الْيَهُودَ مَغْضُوبٌ عَلَيْهِمْ
 وَالنَّصَارَى ضَالُّونَ" وَهَكَذَا قَالَ حُذَيْفَةُ بْنُ الْيَمَانِ وَغَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ وَغَيْرُهُمَا فِي تَفْسِيرِ "اتَّخَذُوا أَخْبَارَهُمْ
 وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ" إِنَّهُمْ اتَّبَعُوهُمْ فِيمَا خَلَّلُوا وَحَرَّمُوا وَقَالَ السُّدِّيُّ اسْتَنْصَحُوا الرِّجَالَ وَتَنَبَّأُوا كَتَابَ
 اللَّهِ وَزَاءَ ظُهُورِهِمْ وَبَهَذَا قَالَ تَعَالَى "وَمَا أَمُرُوا إِلَّا لِیُعْبَدُوا إِلَهًا وَاحِدًا" لَيْ الَّذِي إِذَا حَرَّمَ الشَّيْءَ فَهُوَ الْحَرَامُ
 وَمَا خَلَّلَهُ فَهُوَ الْحَلَالُ وَمَا شَرَعَهُ أَتَّبِعْ وَمَا حَكَمَ بِهِ نَفَّذْ "لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَلَا رَبَّ سِوَاهُ.

(نیشتمان) و (گهل) و... هتد. نه‌مانه هم‌مووی بتن. به‌لام وه‌کو شیوه ساده‌ک‌هی جاهیلییه‌تی جارن په‌یکه‌ری دارو به‌ردی بۆ دانه‌تاشرآوده. به‌لام همر هم‌موویان سیفاتی خواجه‌تیا بۆ دانراوه. قوربانیا بۆ ده‌کریست و خوین و گیان له پیناویدا ده‌دریت. هروده‌کو که له به‌رده‌م بته‌کانی پیشودا سهر ده‌پرران. خه‌لکی نه‌م‌رۆش باوه‌ریان به‌ بونی خوا هه‌یه. به‌لام ته‌علیماته‌کانی ده‌خه‌نه پشت گۆی! و شه‌ریعه‌ته‌ک‌هی ده‌خه‌نه که‌نار! له کاتی‌کدا که ته‌علیمات وداواکاریه قورسه‌کان نه‌و بتانه به (پیرۆز) ده‌زانن، گهرچی پیچه‌وانه‌ی فه‌رمان وشه‌ریعه‌ته‌ک‌هی خواشن! بگره زۆر جار همر به‌ته‌واوی واز له شه‌رعی خوا ده‌هینریت.. جا نه‌گهر نه‌مه خواجه‌تی نیه و نه‌مه‌ش شیرک نیه و نه‌وانه‌ش موشریک نین؟! نه‌دی فره خواجه‌تی و شیرک موشریک چین و کین و چۆن؟! نه‌مانه هم‌مووی شیرکن و له جاهیلییه‌ته بۆگه‌نه‌ک‌هی نه‌م‌رۆدا بوونه‌ته دیارده و رواله‌ت و جه‌وه‌هر.. جاهیلییه‌تی پیشو، زۆر له جاهیلییه‌تی ته‌م‌رۆ به‌ نه‌ده‌تر بون چونکه له جاهیلییه‌تی پیشودا نه‌و بتانه - له جی خوا - داده‌نران و قوربانیا بۆ ده‌کرا، وه‌ک شه‌ریکی خوا داده‌نران، واته هاوبه‌شی بوون و ده‌سه‌لاتی خوا بون.. له هه‌ست و سۆزی خه‌لکه موشریکه‌ک‌هی پیشودا، خوی گه‌وره همر پاك و به‌رپۆز بۆ خه‌وش ده‌ژمیرا.. به‌لام له جاهیلییه‌تی نه‌م‌رۆدا نه‌و بتانه به‌به‌رزتر و به‌رپۆزتر داده‌نرین! داواکاری و فه‌رمانه‌کانی نه‌و بتانه، بۆ چه‌ند و چوون و بۆ سلکرده‌وه راده‌به‌رپۆزترین. که‌چی شه‌ریعه‌ته‌ک‌هی خوا وازی لی ده‌هینریت و کار که‌نار ده‌کریست! ئیمه خۆمان هه‌لده‌خه‌له‌تین، گهر واحساب بکه‌ین، که به‌ترستی ته‌نها له‌و شیوه ساده و ساویلکه‌ی بت دانان و به‌رستن و قوربانی بۆ کردنه‌ک‌هی جارانه!

یان و ابزانین ته‌نها نه‌و جۆره په‌رستن و نه‌زر بۆ کردن و چه‌مانه‌وه کړنووش بۆ بردنه‌ی جارانه، یان و ابزانین همر به‌و ئیعتباری جارانش، که گوايه تکاکار(شافع)ی لایخوای په‌روه‌ردگارن!

له‌پاستیدا نه‌وه‌ی، که گۆپاوه ته‌نها جۆری بت و شیوه‌ی بت‌په‌رستیه‌ک‌یه. چونکه دروشتی په‌رستنه‌کان ئالۆزتر بوون. ناویشانی نویسان لێنراوه.. نه‌ما حه‌قیقه‌تی

شیرکه که هر وده کو خوی ماود. نا نه مهیه، که ده بیټ ناگادار بین و خه لکیشی لی ناگادار بکهینه وه. نه هیلین راستی نه له خو مان ونه لهو خه لکesh بشیوټ، نه بادا نیمه و نه وانیش فریوی دوژمنان بخوین، خوای گه وره فەرمانی به غیردت و پیاو هتی و داوین پاکي و چاکه خوازی داوه. بته کانی سرده میش (پاره) و (به ره هم) و (نه ته وه) و (نیستمان) و هتد، فەرمان به روتی نافردت ولهش فروشی و چه و سانه وه و روتانه دی میلله تان دده دن.. باشه نهو خواجه کامهیه، که ده بیټ فەرمان ته علمیماتی راپه ریتیریت؟ خوای په روه رد گاره، یان نه م بته نویانه ی سرده م که له جینی خوا دانراون؟!

خوای گه وره فەرمانی داود، که ده بیټ نهو عه قیده یه ی پیوه ندی هه موو خه لکی به یه که وه دهبه ستیت، هر عه قیده بیټ وبه س. به لام بتی نری (نه ته وایه تی) و (نیستمان) فەرمان دده دن، که ده بیټ پیوه ندی عه قیده له نیو تاکی کومه لگه کاند دوبریته وه! ده بیټ (نه ژاد) یان (ههستی نه ته وایه تی) ببیته نالقه ی پیوه ندی نیوان خه لکی!! باشه نهو خواجه کامهیه، که ده بیټ فەرمان ته علمیماتی راپه ریتیریت؟ خوای په روه رد گاره، یان نه م بته نویانه ی سرده من، که له جینی خوای گه وره دانراون؟!

نه مانه هه موی، نمونه ی نهو گورانه ن، که له سر زه مینی نه مړودا رویان داوه. که له راستیدا حه قیقه تی بت په رستی نه مړو ددرده خه ن. حه قیقه تی بته کان ددرده خه ن. نهو بته نادیارانه ی له جینی بته کونه دیاره کان دانراون و دپه رسترتین.. بویه ده بیټ به حه زه ر بین، هه ل نه خه لیتین، فریو نه درتین. ده بیټ بزاین، که شیرک و بته رستی وده کو جاران نه ماوه له شیوه یه کی ساده و ساویلکه دا بیټ، شیرک و بته رستی هر به رده و امه و هر ماوه. به لام شیوازو دیارده و رواله تی بت و بته رستیه که گور او ده.

نه گر شه تانه کانی ختو مړو له ژیری مړو قایه تی بگه رتین، تا سر به ستانه نه م واقعیه ببینیت، هر گیز پتی رازی نابیت و نایه ویت. به لام نهوی رتی لی ده گریټ،

هه‌واوه‌ودس وئاردزوی سهرانی گومرایی و فریودانن. نه‌وانه‌ی وایان کردوود، که کۆمه‌لگه‌ی مرۆقایه‌تی - دوا‌ی چواردده سه‌ده‌ی ته‌واو له هاتنه خواره‌ودی قورشان - ئاوا واز له دین به‌ئینیت و هه‌لگه‌ریتسه‌وود، له‌م شیوه‌ نوێه‌ی جاهیلیه‌تدا بکه‌ویتسه‌و شێرک و هاوبه‌ش بۆ خوا بریار، بدات.. له‌و شه‌ریکه‌ بێ ده‌سه‌لاتانه‌ی هه‌یچیان له‌م گه‌ردونه‌دا دروست نه‌کردوود، به‌لکو خۆیان دروست کراون، که ناتوانن لایه‌نگری هه‌یچ که‌سێک بێ و سه‌ری خه‌ن، خۆشیان پێ سه‌ر ناخریت وک خوا‌ی گه‌مه‌ دده‌رموئ: (أَيُّشَرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ. وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ) ۷ الاعراف/ ۱۹۲ واته: یان هاوبه‌شی وا بۆ خوا بریار دده‌دن، که هه‌یچیان دروست نه‌کردوود، به‌لکو خۆیان دروست کراون. هاوبه‌شی وا بۆ خوا بریار دده‌دن، که ناتوانن سه‌رکه‌ و تێیان بۆ وده‌دست به‌ئین و خۆشیان هه‌ر سه‌رناکه‌ون..

کۆمه‌لگه‌ی مرۆقایه‌تی نه‌مرۆ، هه‌روده‌کو دوینیی، پتویستی به‌وه هه‌یه به‌م قورئانه‌ بدۆزریتسه‌و، پتویستی به‌ که‌سێکه‌ سه‌رکردایه‌تی بکاته‌وه، تا جاریکی تر له‌جاهیلیه‌ته‌وه‌ بیه‌ئینیتسه‌و به‌ره‌و ئیسلام. تا له‌ شه‌وه‌ زه‌نگی تاریکی کوفه‌وه‌ بیه‌اته‌وه‌ به‌ره‌و ئاسۆی روناکی باوه‌ر.. پتویستی به‌ که‌سێکه‌ بیتسه‌و سه‌ر له‌ نوێ به‌م دینه‌ دل و ژیری و دیدو بۆجونی له‌م بته‌هرسته‌ی نوێه‌، له‌م بێ می‌شکيه‌ نوێه‌ی، که‌ دیسان تێیدا جه‌می دیت رزگاری بکات. هه‌ر و ده‌کو له‌ یه‌که‌م جاردا هه‌ر به‌م دینه‌ رزگاری کرد بوو.. تا دل و ده‌رونه‌کان به‌ باوه‌ره‌ئێنان به‌ حه‌قیقه‌تی خاوه‌یه‌کناسین ئاوده‌دان ببیتسه‌وه‌ هه‌ست و هۆشی پێ بخروشینته‌وه‌. تا نه‌وه‌ی نوێی مرۆقایه‌تی نه‌م گه‌شته‌ دورده‌ی سه‌رزده‌مین له‌به‌ر رۆشنایی رێنمایی خوادا بپریت.. بروات وچاوی له‌ ته‌نها نه‌ستێرده‌که‌ی ئاسۆی ژیان بیت و له‌پێ لانه‌دات. بروات و پشته‌ی به‌ ته‌نها سه‌رچاوه‌که‌ی بوون ببه‌خشیت له‌ ژیان و هه‌یزو رۆزیدا، ته‌نها سه‌رچاوه‌ی سود و زیان.. ته‌نها سه‌رچاوه‌ی دان و نه‌دان، تا له‌ گه‌شتی درێژخایه‌نی به‌ره‌و نه‌و سه‌رچاوه‌یدا رێک و راست بروات. به‌ره‌وخوا.. هه‌ر له‌وێشه‌وه‌ و ده‌رگرت و له‌سه‌ر ریبازی نه‌ویش بروات.. لا نه‌کات به‌لای رێچه‌کی ته‌نگه‌به‌رو بنبه‌ست، با

نال و والۆ رازاوش کرا بن.. تا دلتیا ترو هیمنتر بیت له گه‌شتی گه‌یشتنه هیواوئامانج.. بروات و به‌حه‌زه‌ر بیت. بزانیئت گه‌ورده‌کی چی پی خوشه نه‌نجامیبدات و، چی پی ناخۆشه توخنی نه‌که‌ویتی.. جا نه‌گهر بهم ریبازه‌وه به‌ردو نه‌و ناواتهی، که پشتی به‌و سه‌رچاوه له‌بن نه‌هاتوو به‌ست وکه‌وته ری، گومانی تیدا نیه، که هه‌موو ورده و زده‌ی له‌و رپیته‌دا سه‌رف ده‌کات.. چونکه له‌و حاله‌ته‌ داینه‌دا، پیی له‌سه‌ر زه‌مین قایمه‌و، چاوشی له‌ خوا‌ی تاک و ته‌نهای زه‌وی و ناسمانه‌کان بریوه.. خوا‌ی گه‌وره ده‌فه‌رموی: (ضَرْبَ اللّٰهِ مَثَلًا رَّجُلًا فِیْهِ شُرَکَآءُ مُتَشَکِّسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ هَلْ یَسْتَوِیَانِ مَثَلًا الْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا یَعْلَمُونَ) / الزمر ۲۹ واته: خوا‌ی گه‌وره نمونه‌ی دوو پی‌او‌ی کۆیله ده‌هینیته‌وه، که یه‌کیان کۆیله‌ی چه‌ند که‌سیکه، که هه‌میشه ناکۆکیانه له‌سه‌ری. دوو‌میشیان کۆیله‌ی یه‌ک که‌سه، ئایا هه‌ردوو کۆیله‌که وه‌ک یه‌کن؟ سوپاس بۆ خوا. به‌لام زۆریان نازانن.

خوا‌ی گه‌وره نه‌م نمونه ده‌هینیته‌وه: نمونه‌ی به‌نده‌یه‌کی یه‌کخواه‌هرست و به‌نده‌یه‌کی فره‌خواه‌هرست. به‌نده‌یه‌کیان کۆیله‌ی چه‌ند که‌سیکه. هه‌ر یه‌که‌یان خاوه‌ن هه‌زو ئاراسته‌یه‌که، له‌ناو خۆیاندا ناکۆکیانه له‌سه‌ری و نه‌ویش سه‌رگه‌ردان ماوه، نازانیئت ڕوو له‌ کامیان کات و به‌ قسه‌ی کامیان بکات!! هه‌ر یه‌که‌یان به‌جۆریک ئاراسته‌ی ده‌که‌ن و هه‌ر یه‌که‌یان جۆره‌ فه‌رمانیکی به‌سه‌ردا ده‌ده‌ن. نه‌ویش له‌ نیتوان نه‌م هه‌مو فه‌رمان و به‌ره‌هه‌لستییه‌ی نه‌و بکه‌و نه‌ویان مه‌که‌دا سه‌رگه‌ردانه‌و، نازانیئت کامیان نه‌نجام بدات. واقعی و ڕماوه.. سه‌ری سو‌ر ڕماوه. له‌سه‌ر هیچ رایه‌ک خۆی پی ڕاناگیرتی! ناشتوانیئت نه‌م هه‌مو هه‌واو هه‌وه‌سه‌ دژ به‌یه‌ک و تیکه‌چ‌ژاوانه لیک هه‌لاو‌یرتی و پیکه‌وه بیان سازینیئت. نه‌مه یه‌کیکیانه. نه‌وی تریشیان: کۆیله‌ی یه‌ک که‌سه. ده‌زانیئت چ فه‌رمانیکی به‌سه‌ردا ده‌ده‌ن. چی لی داوا ده‌که‌ن. بۆیه خیرا وه‌ری ده‌گریت و ڕای ده‌په‌ریینیئت، پاشان دلتیاو هیمنانه ستار ده‌گریت و ده‌حه‌ویته‌وه. چونکه له‌سه‌ر یه‌ک به‌رنامه‌و یه‌ک پڕۆگرامی ڕۆشن و به‌رده‌و هیواو ئامانجیکی دیار هه‌نگاو ده‌نیئت.

به‌ندی دووهم: مژده و ناگادار کردنه‌وه

(هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوا بِهِ وَلِيَعْلَمُوا أَنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَلِيَذْكُرُوا الْأَسْبَابَ)
 ۱۴ ابراهیم / ۵۲ واته: نه‌مه مژده‌یه و پون کرنه‌وه‌یه که بۆ خه‌لکی، تا پیی ناگادار بکه‌نه‌وه و بزانه، که خوا تاك و ته‌نهایه، تا خاوه‌ن ژیره‌کان له یادیان بیت.

مه‌به‌ستی سه‌رده‌کی نه‌م مژده و ناگادار کردنه‌وه و پون کردنه‌وه‌یه، نه‌وه‌یه که هه‌مو خه‌لکی بزانه، که أَنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ: خوا تاك و ته‌نهایه. نه‌مه‌ش نه‌و بناغه‌یه، که ئیسلام پرۆگرامی خۆی له ژیانیتکی واقیعدا له‌سه‌ر داده‌مه‌زریتیت. بی گومان مه‌به‌ست له‌مه‌ ته‌نھا زانین نه‌ه. به‌لکو بریتیه له دامه‌زراندنی ژیانیان به‌ گوێردی نه‌و زانینه. مه‌به‌ست له‌مه‌: راپه‌راندن و جیبه‌جی کردنی دینه‌که‌ی خوایه. مادام هیچ که‌س و هیچ شتیک نه‌ه شایانی په‌رستن بیت، جگه له‌ خوای په‌روه‌ردگار، که‌وابو هه‌رده‌بیت نه‌و په‌رسترتیت، هه‌ر نه‌ه‌ویش حاکم و سه‌روک و سه‌روه‌و هه‌لسوړته‌رو یاسادانه‌رو رتیشاندهر بیت. نه‌وجا دامه‌زراندنی ژیانی کۆمه‌لگه‌ی مرۆقایه‌تیش له‌سه‌ر نه‌م بناغه بیت. نه‌مه‌ش جیاوازیه‌کی سه‌رده‌کی هه‌یه له‌گه‌ل ژیانیه‌ هه‌موو جوړه کۆمه‌لگه‌یه‌کی تری مرۆقایه‌تیدا، که له‌سه‌ر بناغه‌ی خوایه‌تی مرۆق دامه‌زرا بیت. واته له‌سه‌ر حاکمیتیه‌ی مرۆق و په‌رستنی مرۆق. نه‌م جیاوازیه‌ش له هه‌موو شتیکدایه: له‌باوه‌رو بیروه‌وش، له‌دروشمی په‌رستن، له‌خووره‌وشت و نه‌ریت، له‌ره‌سم و عاده‌ت.. هه‌روه‌ها له کاروباری نابوری و کۆمه‌لایه‌تی و هه‌مو لایه‌نه‌کانی تری ژیانیه‌ تاك و کۆمه‌لدا هه‌یه.

باوه‌ره‌یتان به‌خوایه‌تی و ده‌سه‌لاتداریتی خوای گه‌وره، وه‌نه‌بیت بریتی بیت له نایدیۆلۆژییه‌کی روت، که ته‌نھا له بیروه‌وشدا بچه‌سپیت. نا، خوایه‌تی خوای گه‌وره، پرۆگرامیکی سه‌ربه‌خۆیه و هه‌موو لایه‌نه‌کانی ژیانیه له‌سه‌ر داده‌مه‌زیت.. سنوری عه‌قیده نه‌وه‌نده به‌ر‌فر‌اوانه، که هه‌مو لایه‌نه‌کانی ژیان ده‌گریته‌وه. کیشه‌ی

حاکمیتی له ئیسلامدا به‌همو لق و په‌له‌کانیه‌ود، کی‌شه‌یه‌کی عه‌قیده‌یه. مه‌سه‌له سه‌ره‌کیه‌کانی خو‌ره‌وشتیش، هه‌ره‌مویان مه‌سه‌له‌ی عه‌قیده‌ن. ئه‌و پرۆگرامه به‌رفراوانه‌ی ژیانیش، که خو‌ره‌وشت و عاده‌ت نه‌ریت ده‌گریته‌وه، هه‌ر له عه‌قیده‌وه و ده‌ده‌گیری‌ت. هه‌روه‌ها هه‌مو بارودۆخ و هه‌لس و که‌وتیکی تری ژیان هه‌ر عه‌قیده‌یین. ئیمه نه‌گه‌ر چوارچێوه‌ی عه‌قیده‌ی ئه‌م دینه‌مان نه‌ناسی و شاره‌زای نه‌بووین و، به ته‌واوی له شایه‌تانه‌که‌مان (لااله الا الله محمد رسول الله) نه‌گه‌یشتین، ئه‌وه له مه‌به‌ستی قورئانه‌که تیناگه‌مین. که‌وابو پێش هه‌مو شتێک ده‌بی‌ت له واتای (په‌رستن ته‌نها بۆ خواجه) تی بگه‌ین و دینداریتی به هه‌مو لایه‌نه‌کانیه‌وه بی‌گیرینه‌وه بۆ خوای گه‌وره، نه‌ک هه‌ر له‌ساته‌کانی نوێژدا، به‌لکو له‌هه‌مو گۆشه‌و که‌ناریکی ژياندا..

ئه‌و ته‌په‌رستییه‌ی، که سیدنا ابراهیم (سه‌لامی خوای لی بی‌ت) داوای له‌خوای گه‌وره کرد، که خۆی و کو‌رو نه‌وه‌کانی لی لابات، و نه‌بی‌ت هه‌رله شتیه ساده‌که‌ی ته‌په‌رستی عه‌ره‌به‌کاندا بوو بی‌ت، که له جاهیلییه‌تی پێش ئیسلامدا ده‌یان کرد، یان له جاهیلییه‌تی تردا، که له به‌ردو دارپه‌رستی، یان ئاژده‌ل و بالنده‌ په‌رستیدا ده‌رده‌که‌وت. ئه‌م شتوانه هه‌موو جو‌ره ته‌په‌رستی‌ه‌کان ناگرنه‌وه، هه‌موو جو‌ره‌کانی شیرک ناگرنه‌ خۆ.

نه‌گه‌ر نه‌وه‌نده ساده بین و بزاین، که ته‌نها نه‌مانه شیرکننه‌وا په‌رده‌یه‌ک دینین به‌سه‌ر بینایی خۆمانداو ناهیلین حه‌قیقه‌تی جاهیلییه‌ت و وینه‌و جو‌ره جیاوه‌زه‌کانی شیرک بناسن. که‌وا بوو ده‌بی‌ت زۆر به قولی به لی‌کۆلینه‌وه‌که‌دا رۆچین. ده‌بی‌ی سروشتی شیرک و مانای بت و په‌یه‌بندی نی‌وان بت و شیرک شاره‌زا بین و، جو‌ره نوێ‌کانی جاهیلییه‌تی سه‌رده‌م بزاین و، بزاین شیرک له‌چی لایه‌نی‌کدا هه‌یه. له‌و شیرکه‌ی پێچه‌وانه‌ی (لااله الا الله) یه. که بریتی‌ه له هه‌موو جو‌ره بارودۆخ و ره‌وتیک، که به‌گوێره‌ی دینی خوا دانه‌ریژرا بی‌ت. حه‌قیقه‌تی شیرک له‌مه‌دا ده‌رده‌که‌ویت، که که‌سێک له‌لایه‌نی‌ک له‌لایه‌نه‌کانی ژياندا، خۆی به‌گوێره‌ی دینی

خو ساز دابیت، به لَام لایه‌نه‌کانی تری ژیا نی به‌گویردی رِبَازِ نیکی تر داپشتیت! زه‌قترین نمونه‌ش، ژیا نی نه‌مِرۆی مِرۆ‌قایه‌تییه، که جوړه‌کانی شیرک له‌زۆربه‌ی لایه‌نه‌کانی ژیا نی‌دا ددرده‌که‌وِیت.

بَتی بی په‌یکه‌ر:

نه‌و که‌سه‌ی، که باو دِر به‌خوایه‌تی خو ده‌هینیت و نویتو رۆژو هه‌ج و په‌رسته‌نه‌کانی تری، به‌پیتی شه‌ریعه‌تی خو به‌جی ده‌هینیت، که‌چی له‌هه‌مان کات‌دا بۆ کاروباری سیاسی و ئابوری و کۆمه‌لایه‌تی، له‌یاساو رِیساو به‌رنامه‌ی تری غه‌یری خوای گه‌وردود و درده‌گریت. بیرو هوش و دیدو بۆ‌چونی به‌گویردی بیرو باو دِر نیکی تری غه‌یری نیسلام داد دِرِیژیت، نه‌و که‌سه له‌نیوجه‌رگه‌ی شیرک‌دا خول ده‌خوات. به‌ته‌واوی پی‌چه‌وانه‌ی شایه‌تمان (لااله‌الا الله محمد رسول الله) ده‌ده‌ستیت‌ه‌و! با په‌رسته‌نه‌کانیشی به‌هینیت‌ه‌دی. ئا نه‌وه‌یه، که خه‌لکی نه‌مِرۆ لینی بی ناگان و بی دربه‌ستانه ده‌که‌ونه ناوی وگوئی ناده‌نی. چونکه نه‌م خه‌لکه نازان، که نه‌م شیرکه‌ی نه‌وان، هه‌ر هه‌مان شیرکه، که کافره‌کان له‌هه‌موو کات و شوینیک‌دا کردویانه، خو بت مه‌رج نییه له‌شیوه ساده‌که‌ی جار نی‌دا بیت، نه‌خیر.. نه‌و دروشمانه‌ی، که تاغو تیک به‌رزیان ده‌کاته‌وه‌و خه‌لکی پیی له‌ژیر نا لایاندا کۆ ده‌کاته‌وده‌و، ده‌یان خاته سه‌ر دینیکی تر، جوړیکه له‌بت. وه‌ک چۆن بتی جارن که قسه‌ی نه‌ده‌کردو نه‌یده‌بیست و نه‌یده‌بینی، خو بته‌کانی نه‌م سه‌رده‌مه‌ش هه‌روان! جارن کۆمه‌له زیتوانیک، که له‌پشت بته‌کانه‌وه بوون، که خو‌یان له‌رواله‌تدا بۆ خزمه‌تی بت وبتگا‌کان ته‌رخان کرد بوو، نه‌مانه‌ی، که ویردیان ده‌خویندو دوعایان ده‌کردو شال و موفه‌رک و ته‌به‌روکیان دابه‌ش ده‌کرد، هه‌ر نه‌مانه‌بون، که حوکمیان ده‌رده‌کردو ده‌یان ووت: نه‌مه حوکمی بته‌پیرۆ ده‌کانه! نه‌مان ده‌یان ووت، که (جه‌نابی بت) فه‌رموویه‌تی چی هه‌لآله‌و چی هه‌رامه! پیرۆزی بته‌کان بی‌بوو بووه خه‌رمانه‌ی ریزی ده‌وری نه‌مانیش، هه‌رچی نه‌مان ده‌یان

ووتو ده‌يانكرد، هر به‌ناوې (جه‌نابې بت) هوه به‌ناو خه‌لگدا بلاوده‌بؤوده دده‌بؤود ياساو دده‌ستور! نه‌مړوش هر وايه. هه‌زاران دروشم و هيماو لافيتيه‌ي بتين هه‌ن، كه زيوانو حاكمو سكرتيرو ريبه‌رو سه‌ركردايه‌تي حزه‌كان له‌ژير ناو له‌پشتي نه‌و دروشمانه‌وه ياساو ريساو حوكم ددرده‌كهن، هر به‌ناوې نه‌وانه‌شه‌وه ريبازو به‌رنامه‌و ياساو ريساو خوونه‌ریتو به‌هاو ره‌هه‌ند ديارى ده‌كریت. به‌راستی نه‌مانه‌ش هر بتن، سروشتي بتن. حه‌قيقه‌تي بتن، نه‌ركي بت جيبه‌جي ده‌كهن‌وو رۆلى بتيش ده‌بينن..

نه‌گه‌ر له‌جيبه‌ك نه‌ته‌وايه‌تي كرا به‌ ئالا، نيشتمان كرا به‌ ئالا، گهل و ده‌سه‌لات كرا به‌ ئالا، يان چين وتويزيكي كۆمه‌ل كرا به‌ ئالاو، خه‌لكيان بؤ په‌رستني كۆكردوه‌و له‌جيتي ديني خوا كرانه به‌رنامه‌ي ژيانو، قوربانيان له‌پيناودا دراو، سامانو ته‌مه‌نو نابرويان له‌ پيناودا به‌خت كرا.. نه‌وه كراونه‌ته بتو له‌جيتي خوا دانراون تا به‌رسترين.. نه‌گه‌ر ياساو ريساو ده‌ستور به‌ناوې نه‌م لافيتيه‌و ئالايانه‌وه ددركراو، شه‌ريعه‌ته‌كه‌ي خوا خرايه‌ كه‌نارو، نه‌و ده‌ستورانه بونه سيستمى حوكمي ژياني كۆمه‌لگه‌كه.. يان به‌ واتايه‌كي تر بلتين: نه‌گه‌ر ديدو بؤچون وپيناسه‌و ياساو ريساي تاغوتان بووه به‌رنامه‌ي ژيان، نه‌وه به‌تپه‌رستي له‌ زه‌قترين شيوه‌يدا نيشان دراوه‌و چه‌سپيووه! نيتر خو مه‌رج نيه له‌جيتي نه‌م ئالاو به‌رنامه‌نه، بت داتاشريتو به‌رستريتو به‌شيوه ساويلكه‌كه‌ي پيشوو، له‌ده‌ه‌وري گه‌رپينو ويريدي به‌ده‌وردا بخونريت.

به‌تپه‌رستي مه‌رج نيه داروبه‌رد په‌رستي بيت. واته چه‌مانه‌وه و كړنوش بؤ بردن ته‌واف كردن بيت به‌ده‌ه‌وري بتيكد، نه‌خير.. له‌وانه‌يه بيروباوه‌ريتك، هه‌ستو سؤزيتك، ريبازيتك بوو بيته بت. خو ئيسلام هر بؤ نه‌وه نه‌هاتووه بتي داروبه‌رد لاداو راداو په‌يكه‌ره‌كانيان بروخينيت، نه‌خير، نه‌م ئيسلامه بؤ نه‌وه هاتووه، كه دوورپياني نيوان كوفرو باوه‌ر، شيرك ويه‌كه‌خوا په‌رستي، جاهيليه‌ت وئيسلام ديارى بكات.. دوورپياني نيوان ديني خواو ديني غه‌يري خوا.. تا به‌رامبه‌ر هه‌موو په‌وتو په‌فتارو هه‌لس‌وكه‌وتيتك حوكمي شه‌رعي خؤي ديارى دبكات. تا هه‌مرو ديدو بيروباوه‌رو بؤچون وپيناسه‌و ريبازو شيوازي خه‌باتو سيستمو

پَرڙگَرَامِيڪَ بَناسِيئِيَتَ و شايه‌تِي لَه‌سَر يَه‌ڪ يَه‌ڪِيان بَدَات.. تا بَزَانرِيَتَ نَايا نَه‌مانه هِي خَوَاناسِيَن، يان هِي فَره‌خَوَاناسِيَن، تا بَزَانرِيَتَ نَايا نَه‌و خَه‌بات و هَه‌وَلْدانَه بَو سَه‌رَوَه‌رِي يَاساو رِيَساو دَه‌سَتوري تاغوتانَه، يان بَو دامَه‌زَرانَدنِي حوڪْمِي خَوايَه لَه‌سَر زَه‌وِي و بَو چَه‌سپانَدنِي شَه‌رِيَعَه‌تِي خَوايَه..

دِين هَه‌ر شايَه‌تَمَان نِيِيَه:

نَه‌وانه‌ي وا دَه‌زَانن هَه‌ر بَه‌وَنَدَه‌ي بَه‌زَمَان شايَه‌تَمَان دَه‌هِيَتِن و نَوِيژ دَه‌كَه‌ن و رَوژَو دَه‌گَرَن وژَن هِيَنان و تَه‌لَاقَدانِيان، يان مِيراتگَرِييان بَه‌گَوِيَرَه‌ي تَه‌عِلِماتِي نِيَسَلَام دابَه‌ش دَه‌كَه‌ن، نِيَتَر نَه‌مَه‌نَدَه بَه‌سَه‌و هاتونَه‌تَه (دِينِي خَوَا) وَد، بَه‌لَام لَه‌وَلَا تَره‌وَد مَلَكَه‌چ و گَوِيَرَايَه‌لِي يَاساو رِيَساي دژ بَه‌ نِيَسَلَامَن، نَوِيژ دَه‌كَه‌ن بَه‌لَام گِيان و مَالِيان لَه‌ پِيَتَناوِي رِيَبازنِيڪِي جَاهِيلِيِيَه‌تَا دَه‌كَه‌نَه قورِيانِي وَ، لَه‌خَه‌باتِيڪِي بَه‌رَدَه‌وامَدان و زَه‌ديان دَه‌خَه‌نَه گَه‌ر، نَه‌وانَه نَاواتِي بَتِيڪِي نَوِيژ دِيَنَنَه دِي!!

نَه‌وانه‌ي كَه دَه‌بِيَنن ناپروو رَه‌وشت و نَه‌رِيَت و رَه‌هَه‌نَدو بَه‌ها و بَرِيارَدكانِي دِين، كَه دَه‌بِيَتَه رِيَتگَرِي دَاواكارِيِيَه‌كانِي جَاهِيلِيِيَه‌ت و تَه‌عِلِماتِي بَتَه نَوِيَكَن، نَه‌و بَه‌ها نِيَسَلَامِيانَه دَه‌خَه‌نَه لاوَه‌و دَاواكارِيِيَه‌كانِي جَاهِيلِيِيَه‌ت جِيِيَه‌جِي دَه‌كَه‌ن! پِيَشِيان وايَه مَوسولْمَانِي دِيَندارَن، نابِي لَه‌ خَوِيان بِيَرَسَن، كَه نَه‌مَه چ دِيَندارِيِيَه‌كَه؟! چَمَا نَه‌وانه‌ي نَه‌مَه هَه‌لَس و كَه‌وَت و حَالِيانَه، هَه‌روا دَه‌زَانن لَه‌ (دِينِي خَوَا) دَان و حوڪْمِي كُوفَرِيان نَاكَه‌وِيَتَه سَه‌ر؟

نَه‌وانَه دَه‌بِيَت بَه‌هَوَش خَو بَهِيَتَرِيَنَه‌وَه.. دَه‌بِيَت سَه‌ر لَه‌ نَوِيژ لَه‌وَه حَالِي بَكَرِيَنَه‌وَه، كَه نَه‌و حَالَه‌تَه‌ي نَه‌وانِي تِيَدان شِيَرَكِيڪِي زَوَر گَه‌وَرَه‌و دژوارَه! نَه‌وانَه لَه‌ دِيَنِي خَوادا نِيَن! دِيَنِي خَوَاگَالْتَه‌بازار نِيَه.. دِيَنِي خَوَا نَاوَه‌ا لاوازو هِيچ و پَوچ و بِي قَه‌درو قِيَمَه‌ت نِيَه!! نَه‌مَه‌ي نَه‌مان گَرَتَوِيانَه‌تَه بَه‌ر، (دِينِي خَوَا) نِيَه.. نَه‌م جَوَرَه‌كَه‌سَانَه لاف و گَه‌زافي مَوسولْمَانِيَتِي لِي دَه‌دَه‌ن، خَوِيان و خَه‌لَكِي هَه‌لَدَه‌خَه‌لَه‌تِيَن.. نَه‌مانَه يان زَوَر گِيَل و هِيَرَو گَه‌لُخَوَن، يان زَوَر نَه‌زَانن، يان زَوَر لا نَوِيالِيَن و گَوِيژ نَادَه‌ن بَه‌گَرَنگِي

دین و جیددیته‌تی دینداری.. دینی خوا به‌نامه‌و په‌یروو پرۆگرامی هه‌موو گۆشه‌و باریکی ژبانی پوژانه‌یه. دینی خوا بریتیه له: ملکه‌چی دهرپرین بۆ هه‌موو فه‌رمانو به‌ره‌ه‌لستی (امر و نهی)یه‌کی خوای گه‌وره.. دینی خوا: نه‌و ئیسلامه‌یه، که خوای گه‌وره، غه‌یری نه‌وی پێ قبول نییه.. نه‌و به‌نامه‌یه، که هه‌موو لایه‌نی ژبانی کۆمه‌لگا ده‌گرێته‌وه.. به‌پیتی نه‌و ئیسلامه‌ش، شیرک ته‌نها له‌بیروه‌وش و باودریدا نیه.. به‌لکو پێش هه‌موو کێشه‌یه‌ک، له به‌حاکم دانانی غه‌یری خوادایه. له‌وه‌دایه، که که‌سێک، یان ده‌ستورو یاساو رێسایه‌ک، له‌جیتی شه‌ریعت و سیسته‌مه‌که‌ی خوای گه‌وره بکاته حاکم و ده‌سه‌لاتدارو سه‌روهر.. یان هه‌که‌م و ناو‌بژیوان و دادوهر.. یا پێیان رازی بێت.. نه‌و شیرکه، نه‌و کوفره، جاهیلیه‌یه..

به‌تپه‌رستی بریتی نیه له دارو ته‌خته په‌رستن، به‌لکو پێش هه‌موو شتێک، بریتیه له به‌رزکردنه‌وه‌ی ئالو و درووشی غه‌یری ئیسلامی و، کۆکردنه‌وه‌ی خه‌لکی له ده‌وریان و داننان به ده‌سه‌لاتداریتی و سه‌روهری هێزو دادوهرییان..

با هه‌موو خه‌لکی - له هه‌ر ولاتێک هه‌ن - سه‌یری ده‌سه‌لاتی بالای ولاته‌که‌و سه‌روهری یاسایان بکه‌ن، بزانه‌و نه‌و ده‌سه‌لات و سه‌روه‌ریه به‌و کێشه؟ دینی نه‌و ولاته به‌و سیفه‌ته‌ی با‌مان کرد چیه‌و ملکه‌چی بۆ کێشه‌و ته‌علیماتی کێ جێبه‌جێ ده‌کریت و خه‌لکی گوێرایه‌لی کێ؟ نه‌گه‌ر نه‌مانه هه‌ره‌مه‌وی بۆ خواو شه‌ریعه‌ته‌که‌یه‌تی، نه‌وا نه‌و خه‌لکه‌ش له دینی خوا دان. نه‌گه‌ر بۆ غه‌یری شه‌ریعه‌ته‌که‌یه‌تی، نه‌وا با چاک حاڵی بن، که له دینی تاغوت و به‌تپه‌رستیدان.. خوا به‌نامان بدات^۱..

(هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوا بِهِ وَلِيَعْلَمُوا أَنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَلِيَذْكُرُوا وَلُوا
الْأَلْبَابِ) ۱۴ ابراهیم/۵۲..

^۱ بێگومان نه‌وه حوکمی نه‌و که‌سانه‌یه، که به‌و به‌نامه‌و ریبازو سیتمی جاهیلیه رازینه‌و هه‌ولناده‌ن بێگۆژن.

به ندی سییه م: طاغوت و دین

چی طاغوته؟!

وشه‌ی (طاغوت) له (طغیان) وهرگیراود، وەزنی وەکو (مَلَكُوت و رَحْمُوت)، خوای پەروەردگار دەفەرموی: (وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَٰئِكَ هُمْ أَُولُوا الْأَلْبَابِ) ۳۹ الزمر/ ۱۷- ۱۸ واتە: ئەو کەسانە، کە توخنی طاغوت نە کەوتن، چ جایی ئەو دی بپەرستت. ئەوانە ئەو کەسانە، کە بەرەو خوا گەراونەتەو. مژدەیان لی بیت.. مژدەش بدە ئەو عەبدانە، کە گوێ لە قسان دەگرن، بەلام تەنھا چاکترینیان دەگرنە گوێ و شوینی دەکەون. ئەوانە، ئەو کەسانە، کە خوا رێنمایی کردون و ئەوانەشن خاوەن دل و ژیری..

کە وابوو ئەو کەسانە دورن لە طاغوت و توخنی ناکەون و غەیری خوای گەورد ناپەرستن؛ هەر ئەوانە، کە بەرەو خوای گەورە گەراونەتەو و کڕنوشی ملکه‌چی و پەرستیان تەنھا بۆ ئەو دەرپرپۆد. طاغوت هەموو دەسلەتێک دەگریته‌ود، کە شەریعی دەسلەتە کە لە خوای گەورەو وەر نەگرتبێت. هەروەها هەموو حوکم و یاسا و سیستمیکە، کە لە شەریعی خاوە ئەلنە قولابێت. بۆیە هەر جۆرە لە سنور دەرچونیک، هەر جۆرە لە حق لادانیک، دەستدریژی کردنە سەر دەسلەت و خواپەتی خوای گەورد، دەستدریژی بۆ سەر حاکمیتی خوای گەورد. ئەمەش نارەواترین و ناقولترین دەستدریژی بۆ لە هەمووستەم و لە سنور دەرچونیک خراپترە. ئەمە یاخی بونیکە پێناسە ی طاغوتی لە هەموو پویه‌کەو بە سەردا دەپریت، کە خوای گەورە دەرەق ئەهلی کیتاب (جوله‌کەو دیان) دەفەرموی: (اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ) ۹ التوبة/ ۳۱ واتە: حیسرو راهیبه‌کانیان (کە پیاوی

دینه‌که‌یانن) له جیتی خوای گه‌وره داده‌نا. خۆنه‌یان ده‌په‌رستن (به مانای کړنوش بۆ بردن)، به‌لکو یاساو ریساو شه‌ریعه‌تیاں لیتوه وهرده‌گرتن. خوای گه‌وره شه‌مشی به (عیباده‌ت) له سه‌ر دانان وبه موشریکیشی ناساندن. چونکه شه‌و خه‌لکه گومرپایه تاغوتیاں ده‌په‌رست، واته‌شه‌و ده‌سه‌لاتدارانه‌ی به‌ ناوی خواوه له سنوری عه‌بدایه‌تی و شه‌رکی خۆیاں دهرده‌چون. خۆ شه‌و خه‌لکه گومرپایه نویتزو پوژویان بۆ شه‌و حیرو قه‌شه‌و راهیبا‌نه شه‌نجام نه‌ده‌دا، به‌لکو ملکه‌چییاں بۆ دهرده‌بیرین، گویترايه‌لی ته‌علیماتیاں ده‌بون. شه‌مه‌ش په‌رستنه‌و بۆغه‌یری خوای په‌روه‌ردگار نه‌نجام ده‌درا. به‌مه‌ش شه‌و په‌رستیارانه له دینی خوای گه‌وره ده‌چوونه ده‌رده‌و. مه‌به‌ستی بانگه‌وازی خواویستی پرونو ناشکرایه. مانای دینداریتتی بۆ خوای گه‌وره پرونو ناشکرایه، که بریتیه له سه‌ندنه‌وه‌ی ده‌سه‌لات له به‌نده گومراو مله‌پوره تاغوته‌کانو گیترايه‌وه‌ی بۆ خوای گه‌وره. گه‌رچی لای تاغوته‌کان ماناو مه‌به‌ستی بانگه‌وازی خواوی (خرابه‌کاری)یه! یان به‌ده‌ردی له فه‌ره‌نگی سیاسی نه‌مپوژدا ده‌لین (محاولة لقلب نظام الحكم)، واته: هه‌ول‌دان بۆ هه‌لگیترايه‌وه‌ی سیستمی حوکمی ولات! پروانه شه‌م گفتوگویتیه‌ی سیدنا موسا له لایه‌ک، و فیرعه‌ون داروده‌سته‌که‌ی له لایه‌کی تر: (وَقَالَ مُوسَىٰ يَا فِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ) ۷ الاعراف/ ۱۰۴. واته: موسا فه‌رموی: شه‌ی فیرعه‌ون، من نیتراوی خوای په‌روه‌ردگاری جیهانیانم. (وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُ مُوسَىٰ وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذَرَكَ وَآلِهَتَكَ) ۷ الاعراف/ ۱۲۷ واته: ده‌سته‌ی حاشیه‌و پراویژکاره‌کانی فیرعه‌ون پییاں ووت: تو چون له موساو گه‌له‌که‌ی ده‌گه‌ریتت خرابه‌کاری له ولاته‌که‌دا بکه‌ن واز له خوایه‌تی تو به‌یتن؟!!

سیستمی حوکم له جاهیلیه‌تدا له‌سه‌ر شه‌و ریساو بناغیه‌ی داده‌مه‌زیت! یه‌کیت له به‌نده‌کان خۆی له‌وانی تر ده‌کاته خوا!! له بانگه‌وازی ئیسلامیشدا خوایه‌تی (په‌رستن ویاسا دانان) هه‌ره‌ی خوای گه‌وره‌یه، که ده‌سه‌لاتی به‌سه‌ر هه‌موو بوونه‌وه‌ردا هه‌یه‌و ده‌سه‌لاتی به‌سه‌ر هه‌موو به‌نده‌کانیدا وه‌کو یه‌که.. شه‌و

سیحریازانمې، که باوه‌ړیان به خوای پوره‌ردگاری جیهان هیتا، تسلیم به ده‌سه‌لاتو خوايه‌تی خوای گه‌وره بوون. به‌مه‌ش نیعلانی نه‌وه‌یان، کرد که له‌ژیر رکیفو ده‌سه‌لاتی لاده‌ری تاغوت ده‌رچون، که مافی خوايه‌تی خوای گه‌وره‌یان بو خویان زه‌وت کردوود، نه‌و سیحریازانمې بو دژایه‌تی و به دروخته‌نوده‌ی سیدنا موسا هاتبوونه مه‌یدان دواي نه‌وه‌ی، که موسولمان بوون زانیان شه‌ری داهاتویان شه‌ری عه‌قیده‌یه. ده‌یانزانی هر به‌ونده‌ی نه‌م عه‌قیده دینی به ناشکرا بکریت، نه‌مه نیشان‌دانی مه‌ترسی دژوارو هه‌ره‌شه‌ی کاریگه‌ری عه‌مه‌لی به له ده‌سه‌لاتی تاغوته‌کان. بگره هر به‌ونده‌ی نیعلان ده‌کریت، که خوای پوره‌ردگار خوای هه‌موو جیهانیانه، هر نه‌مه خوای نیعلانی ره‌فزی ده‌سه‌لاتی نه‌و تاغوتانه‌یه.. پاشان فیرعه‌ون پیی ووتن: (إِنَّ هَذَا لَمَكْرٌ مَّكْرَتُهُمْ فِي الْمَدِينَةِ لَتُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا) ٧ الاعراف / ١٢٣ واته: نه‌مه هر فاک‌وفیکی خوتانه، ده‌تانه‌وئ خه‌لکی ولات ناواره‌بکه‌ن و بیان‌بهنه ده‌ره‌وه.. نه‌مه‌ش هر وه‌کو نه‌و تۆمه‌تانه وایه، که جاهیلیه‌تی نوئ ده‌یخاته پال نه‌و که‌سانمې، که پیناسه‌ی خوايه‌تیان به مانا حه‌قیقیه‌که‌ی رون ده‌کرده‌وه، نه‌م تۆمه‌ته دزبوانه‌یان ده‌خسته پال داعیه چاکه خوازه‌کان.. مه‌گه‌ر فیرعه‌ون نه‌یده‌وت: (إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفُسَادَ) ٤٠ غافر / ٢٦ واته: ده‌ترسم دینه‌که‌تان (به‌رنامه‌ی ژبان و رېښازتان) بگورپیت، یان بکه‌وپیته خراپه‌کاری له ولاتدا! مه‌گه‌ر نه‌م قسه هیچو پوچانه، هر هه‌مان قسه‌ی شه‌رخوازه رقه‌کان نیه، که به‌رووی پاکی نه‌هلی چاکی حه‌ق و په‌وادا ده‌کرین.. مه‌گه‌ر هه‌مان پروپاگه‌نده‌ی فریودان وقسه‌ی لوسی هه‌لخه‌له‌تان‌دنی نه‌هلی باتل نیه له هه‌موو کاتو شوینیکدا، که ده‌یانه‌ویت خه‌لکیکی گیل به‌رامبه‌ر حه‌ق و نه‌هلی نیسلام به‌روژیتن؟ به‌لئ هر نه‌مانه‌ن!! هه‌مان هه‌لویتست، قسه و قسه‌لۆک.. هر کاتیک حه‌ق و ناحق به‌یه‌کتر ده‌گه‌ن، نه‌م به‌یت و بالۆزانه دوبات ده‌بنه‌وه.. هه‌مان تۆمه‌تی نار‌ه‌وایه.. هه‌مان پیناسه و دیده، هه‌رکاتیک چاکه‌خوازی و شه‌رخوازی ده‌به‌رپیکرا ده‌چن، نه‌مانه‌ش دیسان به‌کار ده‌هیترنه‌وه.. کۆن نابن.. نه‌م تانه و بوختانانه ده‌لئی له‌گه‌ل چه‌رخي زه‌مانه‌دا ده‌چه‌رخیتن..

تاغوت ده‌لئی دیندار ترم!

هەر تاغوتیک، که رِبّی خواویستی نیشان دده‌ریت و نامۆژگاری دده‌کریت، هه‌واو هه‌وه‌س و نه‌فسی هه‌رالی ناهیلّیت گویییستی هه‌ق بیّت. هه‌ر سور دده‌یّت له‌سه‌ر دیکتاتۆری فیرعه‌و نیتّی و خۆپه‌سه‌ندییه‌که‌ی خۆی. مه‌گه‌ر نابینیت فیرعه‌ون دده‌یوت: (مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ) ۴۰ غافر/ ۲۹ واته‌: ته‌نها ئه‌و رِبّه‌تان نیشان دده‌دم، که خۆم دده‌یینم، خۆشم جگه‌ له‌ رِبّی سه‌رفرازی، هه‌چی ترتان نیشان ناده‌م! به‌لّی.. تاغوتان هه‌ر رِبّی سه‌رفرازی و به‌خته‌وه‌ری و ناسوددی دده‌یین و هه‌ر ئه‌وه‌ش نیشانیجه‌ماوه‌ره‌که‌ دده‌دن!! دیوتانه‌ به‌دریژایی میژوو تاغوتیک رای که‌سیکی هه‌ق خوازی به‌راست زانییّت نه‌گه‌ر پّی ی ووتبیّت: له‌وانه‌یه‌ به‌هه‌له‌دا چویتی؟! هه‌شتوویانه‌ که‌سینک رایه‌کی تر، جگه‌له‌وه‌ی تاغوت خۆی هه‌یه‌تی هه‌بیّت؟! جا ئه‌گه‌ر گوئیان له‌ خه‌لک بگرتایه‌و هه‌ینده‌ خۆپه‌رست نه‌بونایه‌، بۆچی ده‌بونه‌ تاغوت؟!... تاغوت سووره‌ له‌سه‌ر باتلی خۆی و، که‌لله‌ ره‌قه‌ له‌به‌ره‌هه‌لستی بانگه‌وازی خوا ی په‌روه‌ردگاری جیهانیان. چونکه‌ زۆر چاک ده‌زانیت که‌ ئه‌م بانگه‌وازه‌ خۆی له‌ خۆیدا، شه‌ری ریشه‌ کیشکردنی ئه‌وی به‌ دسته‌وه‌یه‌.. ناهیلّیت شه‌ریعه‌ته‌ ته‌زویه‌که‌ی به‌یّنیت.. به‌ مه‌ش ته‌خت و تاراجی دده‌سه‌لاته‌که‌ی هه‌لده‌ته‌کیت. بۆیه‌ مومکین نیه‌ تاغوتیک رینگا به‌ خه‌لکی بدات بلّین: لااله‌ الاالله.. مه‌گه‌ر له‌وکات و شوینانه‌دا، که‌ خه‌لکی هه‌قیقه‌تی مانای ئه‌م شایه‌تمانە نازانن.. دلّیان، که‌ ئه‌و جه‌ماوه‌ره‌ زۆره‌ نازانیت (لااله‌ الاالله) واته‌ چی؟! بۆیه‌ له‌وکات و شوینانه‌دا پّی دده‌دن، چونکه‌ دلّیان خه‌لکی هه‌روه‌کو ویردیکی زیکری سه‌رزمان، نه‌و پرسته‌یه‌ ده‌لّین. ئه‌مه‌ش هه‌چ جوړه‌ زیانیکی له‌ بوون (وجودی) تاغوت و جاهیلیه‌تیان نادات. بۆیه‌ تاغوتان هه‌ر هه‌قیان به‌سه‌ر ئه‌وانه‌وه‌ نیه‌، که‌ سه‌رزاره‌کی و بّی تیگه‌یشتن ده‌لّین (لااله‌ الاالله)، ئه‌ما ئه‌گه‌ر کۆمه‌لّیکی خواویستی سه‌رراست، به‌راستی له‌ واتای دین و شایه‌تمان تیگه‌یشتن، هه‌تمه‌ن

تاغوت ته‌حه‌مولی بونیان ناکات.. چونکه تاغوت نه‌وجه‌ماودری خه‌لکه‌ی به
خوایه‌تیه‌کی ته‌زویر بۆ خۆی نیغفال کرده! به‌وه‌ی ده‌سه‌لاتی حاکمیتیه‌که‌ی، که
ده‌بوو به‌ گوێردی شه‌ریعه‌تی نیسلام بیت به‌ فریودان، یان به‌ زۆر به‌سه‌ر شه‌و
خه‌لکه‌دا سه‌پاندووه‌و خه‌لکه‌که‌شی کردۆته‌ کوێله‌و به‌نده‌..

دین و سیاسه‌ت؟!!

هه‌موو جارێک و له‌ هه‌موو جێیه‌ك باتل و له‌ خه‌لکی ده‌گه‌ینیت، که‌ گوایه‌ شه‌م
بانگه‌وازه‌ دینییه‌، تازدیه‌و مه‌به‌ستی تری له‌ ژێر سه‌ره‌وه‌یه‌!! نامانجی تری له‌
پشته‌وه‌یه‌.. نه‌هلی شه‌م بانگه‌وازه‌ خواو یستیه‌ (تازه‌) یه‌، دینه‌که‌ بۆ نامانجی سیاسی
خۆیان به‌کار ده‌هێنن.. نه‌مه‌ش هه‌موو که‌س په‌ی پێ نابات.. ته‌نها نه‌مانی
تاغوت و دارو ده‌سته‌و سیحیربازانی فیرعه‌ون، نه‌مانی گه‌وره‌ پیاوو ئاقل و ماقول،
ده‌رکی پێ ده‌که‌ن! چونکه‌ نه‌مان سیاسه‌تمه‌دارن و ده‌زانن له‌ شت بکوڵنه‌وه‌.. ده‌زانن
له‌ پشت بانگه‌وازی دینیئاواوه‌ چ مه‌به‌ستێکی تری شاراوه‌ هه‌یه‌!! (وَانْطَلَقَ الْمَلَأُ
مِنْهُمْ أَنْ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَى آلِهَتِكُمْ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ) ۳۸ سو‌ره‌ ص / ۶ واته‌:
ده‌م‌راست و حاشیه‌کان ده‌یان ووت: له‌سه‌ر ریبازی خۆتان به‌رده‌وام بن و نارام له‌سه‌ر
خواه‌به‌رستی خۆتان بگرن و خوا‌ی خۆتان گه‌رچی بتیش بن بویت!! شه‌م بانگه‌وازه‌
نوییه‌ شتی تری له‌ ژێر ئالاده‌یه‌.. شه‌م بانگه‌وازه‌یان بۆ نامانجی تری شاراوه‌
ده‌ویت.. لاوه‌کیش به‌خه‌لکیان ده‌ووت: باجه‌ماودری خه‌لکی، چاره‌سه‌رو به‌رگری و
راگرتنی شه‌م جو‌رده‌ بانگه‌وازه‌ نوییه‌و، که‌شف کردنی نامانجه‌ شاراوه‌کانی لی گه‌رین
بۆ نه‌مانی تاغوت.. بۆ نه‌مانی پ‌سپۆر! چونکه‌ نه‌مان ژیرن، په‌ی به‌و نامانجه‌
په‌نه‌نانه‌ هه‌مووی ده‌بن، که‌ شه‌م بانگه‌وازه‌ نوییه‌ له‌ خۆی گرتون.. لی گه‌رین!!

^۱ ن‌یستاش به‌ موسولمانان ده‌وتریت: کۆنه‌په‌رست و گ‌یل و نوسولیکه‌رو تارویست و تیرۆزیت.. پ‌یمان
ده‌ل‌ین: ده‌تانه‌وی ده‌سه‌که‌وته‌کانی شو‌رش و گ‌ل و حکومه‌ت ب‌غه‌وت‌ت‌ین و دژی دیوکراسی و م‌افی
مرؤف و خه‌باتی مرؤفایه‌تی بو‌ده‌سته‌وه‌..!

جه‌ماوهریش ده‌چیته‌وه سەر عاده‌تی کۆن وخوا بئ ده‌سه‌لاته‌که‌ی خۆی! نیتەر هه‌قی به‌سەر ئەم جۆره‌ مناوهرانه‌وه نییه‌.. ته‌واو.. که‌شف کردنی ئەم بانگه‌وازو ریبازه‌ نوییه‌و ئەو تاقمه‌ی له‌ پشتییه‌وه‌ن، ئەمه‌ نیتەر ئەه‌لی تایبه‌تمه‌ندی خۆی بۆی چونه‌ته‌ پیش.. گه‌وره‌ پیاوان و سیاسه‌تمه‌دارانیولآت چونه‌ته‌ مه‌یدان بۆیان.. دل‌سۆزانی گه‌ل له‌ شه‌وئخویدان و هه‌میشه‌ په‌رۆشی به‌رژه‌وه‌ندی دین و دینداری جه‌ماوهرن!! ئەم شیوازان‌ه‌ی فریوو دان. ئەم جۆره‌ ره‌فتاران‌ه‌.. ئەم دوو سئ پویه‌.. بۆته‌ پلانیکی عاده‌تی وله‌ گه‌ل زه‌مه‌ندا دوپات و سئ پات ده‌بنه‌وه!! به‌م نه‌خشانه‌یه‌، که‌ تاغوتان نایه‌لن گه‌ل بایه‌خ به‌ کاروباره‌ گشتیه‌کانی ژیا‌نی بدات، ناهیلن گه‌ل چاوی بکریته‌وه‌و به‌دوو حه‌قیقه‌تی هه‌لوێسته‌کاندا بچیته‌وه‌و، ره‌فتاره‌کان هه‌ل‌سه‌نگینیت وناوه‌رۆکیانی به‌ ماهیه‌تی خۆیا‌نه‌وه‌ بۆ ده‌ربکه‌وێت، چونکه‌ ناشکرایه‌ نه‌گه‌ر جه‌ماوهری هه‌ر میلله‌تیک خۆی به‌ دووی حه‌قیقه‌تی شته‌کاندا چوو، خۆی چوو به‌ بنج و بناوانی مه‌سه‌له‌کان، خۆی سه‌ریله‌ کیشه‌کان ده‌رکرد؛ دژواریه‌کی گه‌وره‌ بۆ تاغوتان ده‌خولقی‌نیت.. دژواری له‌سەر ریبازو سیاسه‌تمه‌داره‌کان، چونکه‌ درۆ ده‌له‌سه‌کان ناشکرا ده‌بن. ده‌رده‌که‌وێت، که‌ ئەم تاغوتانه‌ میلله‌ته‌که‌یان نوقمی ده‌ریای وه‌هم و خه‌یاڵ پلاوکرد بوو.. ئەم خه‌لکه‌یان له‌ ئەلقه‌یه‌کی بۆشدا هه‌ل‌ده‌سوپراند!جا که‌ تاغوتان هه‌ست ده‌که‌ن وا زه‌مینه‌ی ژێر پیا‌یان ده‌جمیت، کورسیه‌کانیان واده‌له‌قی‌ن، که‌ ده‌بینن جه‌ماوهر رابوو وه‌وشی هاته‌وته‌وه‌، له‌ ترسی بون وقه‌واره‌و ده‌سه‌لاته‌ فشه‌له‌که‌ی خۆیان، قسه‌ی نه‌رم و نیا‌ن له‌گه‌ل خه‌لکی ده‌که‌ن و ده‌لێن: به‌لی، ئەو کیشه‌نه‌ن.. به‌لام با بزانی‌ن رای گه‌له‌که‌مان چیه‌و چی به‌ چاره‌سەر ده‌زانن؟! (قَالَ لِلْمَلَأِ حَوْلَهُ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ) ۲۶ الشعراء/ ۳۴ واته‌: فیرعه‌ون به‌ حاشیه‌و ده‌ست وپیوه‌نده‌که‌ی ده‌وروپشتی خۆی ووت: ئەم پیاوه‌(سیدنا موسا) جادوگه‌ریکی زۆر شاره‌زایه‌و ده‌یه‌وێت به‌ سیه‌ره‌که‌ی خۆی ئیوه‌ له‌ ولاتی خۆتان وه‌ده‌رنیت! جا ئیوه‌ فەرمانتان به‌چییه‌؟

نَه‌وَه لَه چ زه‌مانِيکَه‌وَه تاغوت وای لِي هاتووه فەرمان لَه شوينکَه‌وتوو
 وه‌رگريْت؟ نه‌وشوینکَه‌وتوو گهلُورو گه‌مبُولَانَه‌ی کِرِنوشي پهرستن بَر نه‌و دهبه‌ن؟
 نه‌مه مه‌کری سياسه‌تمه‌دارانی جاهيليه، که هەر کات هه‌ستيان به ته‌وژمی دژواری
 کرد، په‌نا دهبه‌نوه بهر گهل! نه‌و گه‌له‌ی تا دوينِي لَه‌ژيِر پُوستالي خَويَان داده‌نا،
 نه‌و‌تا نه‌مِرُو خَو وا نيشان دده‌ن، که نه‌ک پرسوپای پيډه‌که‌ن، داوای فەرمان
 کردنيشي لِي ده‌که‌ن، با گهل فەرمان بدات جه‌نابی تاغوتيش جِبِه‌جِي ده‌کات!!
 نایا نه‌مه وايه؟! نه‌مه ماقولَه؟! تاغوت وازی لَه پای ديکتاتوريه‌تی خَوِي
 هيناوَه‌و، چاوَه‌روانی مه‌شورده‌تی (پياوماقول) انی جه‌ماوَه‌ره!!

نَه‌م مناوَه‌ريه‌ش تا ماوَه‌يه‌که! تا نه‌و زه‌مانه‌ی لَه‌کات وشوينه دژواره‌که
 دهرده‌چن، تا نه‌و زه‌مانه‌ی رَه‌شه‌بای قینی مه‌حرومان کپ ده‌بيته‌وه.. نه‌وجا دیسان
 ده‌که‌ونه‌وه ويژه‌ی خه‌لکی!! چونکه نه‌م تاغوتانه هەر هه‌مان ديکتاتوري درنده‌و
 ناغای رَقن و ده‌سه‌لاتداره سپله‌که‌ی پيشون!

دين شوپَرشه!

نيعلان کردنی خوايه‌تی خَوای په‌روه‌ردگاری جيهانيان، نيعلان کردنی نازادی
 مرؤقه. نازادکردنيْتی لَه‌ملکه‌چی و گويزايه‌لی وشوینکَه‌وتن وپهرستنی غه‌یری
 خوا.. نازادکردنی لَه‌ياساو ريساکانی مرؤځ.. لَه‌خوونه‌ريت وداب وره‌سمی مرؤځ..
 لَه‌حوکمی مرؤځ.. چونکه نيعلان کردنی خوايه‌تی خَوای په‌روه‌ردگارِبُو هه‌موو
 جيهان! لَه‌گهل ملکه‌چی و گويزايه‌لی و به‌ندايه‌تی بَر غه‌یری خَوای گه‌وره، لَه‌يه‌ک
 دل وده‌رون و ژيريدا کُو نابنه‌وه.. نه‌وی نازادانه نيعلانی خوايه‌تی و حاکميتی
 خَوای په‌روه‌ردگار ده‌کات، ناکه‌ويته‌وه ژيِر حاکميتی غه‌یری شه‌ريعه‌ته‌که‌ی خَوای
 گه‌وره.. نه‌و که‌سانه‌ی هيشتا وان لَه‌ژيِر سایه‌ی ياساو ريسای مرؤځی وه‌کو خَويَان
 واش ده‌زانن هەر موسلمان ماون، نه‌وانه که خوايه‌تيه‌کی تری غه‌یری خوايه‌تی

خوای پەرودردگاریان به سهره‌ودیه و وا ددزانی هەر موسلمانن! وانیه.. ئەوه هەر گومانی خۆیانە و بەس، ئەوانە ی لەژێر سایەی حوکمی حاکمیتی غەیری خوای پەرودردگاردان، لە دینی پاشا (الملک) دان! ئەک لە دینی خوای گەورە دا^۱..

تاغوتەکان خۆیان پە ی بەم نەینییە دەبەن و دەشزانن ئەم هەلۆیستە چەند دژوارو کاریگەرە لە سەر بانگه‌وازی خوایی و خواوێستان. بۆیە کابرای عەرەبی - هەر بە سروشت و سەلیقەی دەشتەکی خۆی - کە گوئی لی بوو پێغه‌مبەر (ﷺ) خەلکی بانگ دەکرد بۆ شایە‌تمان (لایالە الا الله محمد رسول الله) ووتی: (هذا أمرٌ تکرههُ المُلُوکُ) واتە: ئەمە کاریکە پاشاکان دەبیو‌غزێن.. عەرەبێکی تریش هەر بە سەر سروشت و سەلیقەی خۆی ووتی: (إِذَنْ تُحَارِبُكَ الْعَرَبُ وَالْعَجَمُ) واتە: جا کە‌وابوو عەرەب و عەجەم، جەنگ دژت بە‌ریا دەکەن.. ئەم دوو عەرەبە لە ماناو واتای زمانە‌که‌ی خۆیان تێدە‌گە‌شتن.. دە‌یزانی لایالە الا الله شۆ‌رشێکە دژی ئەو کە‌سانە‌ی، کە بە شە‌ریعەتی خوا حوکم ناکەن، جا عەرەب بن، یان غەیری عەرەب.. عەقیدەو جیددیەت و کاریگەری شایە‌تمان لە هەست و هۆشیاندا زۆر قوڵ ڕۆ چوو بوو.. دە‌یان زانی، کە ممکین نیە ئەو لە یەک دڵ و دە‌روندا و، نە لە یەک ناوچە‌ی سەر زە‌ویدا (لایالە الا الله) و حوکمی غەیری خوای گەورە پێکە‌وه ناسازێن.. چونکە ئەستە‌مه ئەو دوو دیدو بە‌رنامە‌یه پێکە‌وه هە‌لکە‌ن! نابێ و ناشی و نا‌ک‌ری خوای تر لە گە‌ل خوای پەرودردگادا دا‌بن‌رێت. کە‌س لەو زە‌مانە‌دا و‌حالی نە‌بوو سو‌و سو‌و موسلمانانی ئەم زە‌مانە، کە لاف و گە‌زافی موسلمانیش لی دە‌دن، و‌ا لێ‌ل‌ حالی بوون، ئە‌وان وە‌کو موسولمانانی ئەم زە‌مانە‌ی ئێ‌مه ئا‌وا سە‌تھی و ک‌زۆ‌ل و سا‌ویلکە لە واتای ئەم دینە تی نە‌کە‌یشتبوون! کاتێ ئەو خە‌لکە‌ غەیری خوا دە‌پەرستن، ئێ‌تر دڵ و دە‌رونیان

^۱ بێ‌گومان مە‌به‌ستی سە‌ید - رحمه الله - ئەو کە‌سانەن، کە بە ئازادی و سە‌ر‌به‌ستی خ‌زیا‌ن یا‌ساو رێ‌ساو حاکمیتی غەیری خوای گە‌ورە‌یان پێ‌ قبۆ‌لەو پێ‌ی رازی بوون و دە‌ریان گرتو‌وه و مل‌کە‌چانە‌ش را‌یدە‌پەرێ‌تن. حە‌مە‌ن ئە‌وانە ئە‌ بازە‌نی ئی‌سلامدا نە‌ماون.. ئە‌ما ئە‌وانە‌ی ناچار (مو‌کره‌ه) ک‌راون و مو‌ستە‌زە‌عە‌فن و هە‌ولی گۆ‌ڕینی‌شی دە‌دن، یان ناتوانن بێ‌گۆ‌رن و هێ‌ج‌رە‌تیشیان بۆ نا‌ک‌رێت، ئە‌وانە خا‌وە‌ن بە‌هائە‌ی شە‌رعین و عوز‌ریان هە‌یه..

له سەر زه‌لیلی رادیت! خوای گه‌وره‌ش ده‌یه‌ویت خواپه‌رستی له سەر ریزو عیزه‌ت دابه‌زریت.. کاتێ خه‌لکی، غه‌یری خوای گه‌وره‌ ده‌په‌رستن، ژیانیان له سەر ستم و ده‌سد‌ریژی داده‌مه‌زریت! خوای گه‌وره‌ش نایه‌وی ره‌نجی دینداران له په‌رستنی غه‌یری خوای گه‌وره‌دا بێ هوده‌و به‌هه‌ده‌ر به‌روات.. نایه‌ویت وزه‌ی جه‌ماوه‌ر، له ته‌پل و ده‌هول کۆتی وزورنا ژه‌نیدا سه‌رف بیت، که له‌گه‌ل سه‌مای مه‌ستانه‌دا به‌دوای خوا درۆزنه‌کاندا نه‌نجام ده‌دریت.. نایه‌ویت فوی هه‌پالی (غ‌رور)و خۆبه‌زل زانین به‌ لۆتی تاغوته‌کاندا بک‌ریت، تا ده‌گه‌نه‌ نه‌و په‌له‌یه‌ی، که‌وا حاڵی بک‌رین، که فیه‌لن خوان و مافی په‌رستن و شوین که‌وتنیا له‌سه‌ر جه‌ماوه‌ر هه‌یه، چونکه نه‌مانه‌ خۆیان لاوازن، بچوکن، گرگنن، که‌م وکورت وبی ده‌سه‌لاتن! ئیتر چۆن جیی خوای گه‌وره‌و کاربه‌جی ده‌گره‌وه‌و مافی شه‌رعیانه‌ی نه‌و زه‌وت ده‌که‌ن؟! نه‌م تاغوتانه.. نه‌م درۆزنانه.. جه‌ماوه‌ره‌ چه‌واشه‌ کراوه‌که‌ و را ده‌هینن، تا به‌ده‌وریاندا بێن و بچن.. شه‌و پوژ له‌ هه‌له‌که‌سه‌مادا بن وله‌ ده‌وری سه‌ریان گه‌رین، بۆناو و سومعه‌و نازناوی فشه‌و قه‌به‌یان! زیوانه‌ زورنا ژه‌نه‌کانی ده‌وروپشتیشیان زیاتر به‌شان وباهویاندا هه‌لده‌ده‌ن.. مه‌دحیان ده‌که‌ن.. به‌ ره‌فتارو کاروکرده‌وی به‌دو ناپاکیاندا هه‌ل ده‌ده‌ن.. سرودیان بۆ ده‌لێن.. تا نه‌و جه‌ماوه‌ره‌ وای لی دیت بێ هۆشانه‌ له‌ده‌وری تاغوت ده‌گه‌رێ، نه‌و حاشیه‌و زیوانه‌ هامانیانه‌، که‌ ناوا خه‌رمانه‌ی زی‌پینی ده‌وری مانگی چواره‌ ده‌که‌ن به‌به‌ر نه‌ماندا و، پێ و قه‌ده‌میان له‌به‌ر چاوی میله‌له‌تبۆ فه‌رو پیرۆزی ماچ ده‌که‌ن و سه‌لاواتیان له‌ دیار لی ده‌ده‌ن.. مافی بونی جه‌ماوه‌ر به‌ وزه‌و وره‌و ره‌مزیانه‌وه‌ده‌که‌نه‌ سوته‌مه‌نی مانه‌وه‌ی نه‌وان و بۆیانیا ده‌توێنه‌وه‌.. تا هه‌ر هه‌موو ده‌بنه‌ ده‌رویشیان.. ده‌رویشی فریودراو وده‌سخه‌پوژ.. ده‌رویشی ماندوو هیلاک و په‌نج به‌خه‌سار.. ئیتر گه‌ل و میله‌له‌تی داماو، غه‌یری نه‌وان که‌سی تر نابینیت.. خوشی له‌ ده‌ستاری ده‌سد‌ریژی وتوغيانی خۆیدا هه‌ر ده‌هه‌ریت! خوشی ره‌نجیکی و نا‌راسته‌ کراوی پێ نامینێته‌وه‌، که‌ له‌ دنیا‌دا به‌ره‌مه‌یکی بۆ ناسوده‌یی و به‌خته‌وه‌ری خۆی و

کۆمه‌لگه‌که‌ی پی بیتیته‌وه.. به‌لکو هەر ئاوا.. نه‌وه به نه‌وه.. جه‌نجهری گیره
 راده‌کیشن و، هەر له ناسۆرو زه‌حه‌تدا هەر یه‌ک به‌ جوړیک هه‌لپه ده‌کاتحاشیه‌و
 جه‌ماوه‌ره‌که بیگومان زه‌لیلتر ده‌بن، چونکه بونیان نه‌ماوه‌و چاوه‌روانی که‌ره‌می
 تاغوتن! چاوه‌روانن جارجاره تاغوت مستیک کا، که‌رتنه نایک! بۆ ژیانیک
 کوله‌مه‌رگی بکات به‌ده‌میان‌وه.. نه‌بادا یه‌کجاری بکه‌ون! نهم جه‌نجهره‌و ده‌ستارو
 هارپه‌شه هەر به‌رده‌وامه، تا گۆرانکاری کۆمه‌لگه‌که به‌ره و خواویستی دیت و
 هستی گۆران و گۆرین له ناخی تاک و به‌رپرسی گۆران و گۆرین له ناو ریزی
 کۆمه‌لگه‌که‌وه ده‌ست پی ده‌کات.. خوای په‌روه‌ردگار سروشتی نهم مرۆفه
 ده‌ناسیت، چونکه خوێ دروستی کردووه، ده‌شزانیت سنوری وزه‌و توانای، تا
 کویتیه. بۆیه شتیکای وای له‌م دینه‌ی، که بۆ هه‌موو کۆمه‌لگه‌ی مرۆفی ناردووه،
 له‌سه‌ر فهرز نه‌کردووه قورس بیت و بۆیان نه‌نجام نه‌دریت.. هه‌رچی فهرز کردووه،
 جیه‌جی کردنیشی ناسانه.. موسولمانان نه‌گه‌ر ویستیان بونیان هه‌بیت و جیددی
 بن له ویسته‌که‌یاندا، ده‌توانن هه‌موو دینه‌که وه‌رگرن وه‌موشی بچه‌سپیتن..
 نه‌گه‌ر سروشتیان ساغ و پاک و هاوسه‌نگ بیت و نیه‌تیان واییت، که خوای گه‌وره له
 خو‌ی رازی که‌ن، ده‌توانن سه‌ر له نوێ نهم دینه‌ خواپیه به‌یتنه‌وه.. پونکردنه‌وه‌و
 به‌رچاو خسته‌نه‌وه‌ی نهم حه‌قیقه‌ته، گزنگیه‌کی زۆری هه‌یه. گزنگه بۆ پوه‌پرو
 بونه‌وه‌کانی پۆژانه‌ی شه‌رخوازی جاهیلیه‌ت، که تاغوته‌کان سه‌ره‌پرشتی ده‌که‌ن.
 نه‌وان ده‌یان‌ه‌و‌یت مرۆ له ژیانیک به‌ره‌لایی ناژه‌لیدا بۆ.. ده‌یان‌ه‌و‌یت مرۆ وه‌کو
 سه‌ره‌می‌کوته له زه‌لکاوتیکدا بۆ.. گوايه (نهمه واقیعه، واقیع! سروشت و سنوور،
 پیناسه‌یه‌کی نایدیالیه‌و له واقیعی سه‌رزه‌مینێ نه‌مرۆدا ناچه‌سپیت!! ده‌لین تا
 یه‌کیک ده‌توانیت دیندار بیت، سه‌د که‌س لیتی هه‌لدین! به‌لام نهمه پالانتیه‌و
 گه‌زافه.. هه‌م درۆیه، هه‌م پرویاگه‌نده‌ی فریودانه.. هه‌م بانگه‌شه‌یه‌کی
 نه‌زانانه‌شه.. نه‌و که‌سه‌ی وا ده‌لی مرۆفی نه‌ناسیوه.. نه‌و سیفه‌تانه‌ش، که له
 مرۆفدا هه‌ن، که خوای گه‌وره شاره‌زایانه، نه‌و هه‌موو جوړه ته‌بیعه‌ته ته‌نها خوای

گه‌وره ده‌یانزانیت چین وچۆن؟ مرۆڤ خۆی په‌ییان پێ نابات، خوای گه‌وره خۆی مرۆڤی دروست کردوو، ده‌زانێ چۆنی دروست کردوو، زۆرچاکیشی ده‌ناسیت، بۆیه ته‌کلیفی نه‌و دینداریه‌ی به‌و شیوه‌ لی‌کردوو.. خوای گه‌وره و میهره‌بان ده‌زانێ، که نه‌م مرۆڤه ده‌توانیت نه‌م داواکاریانه‌ی دین را‌په‌رینیت.. خو دین بو کۆمه‌له‌ خه‌لکیکی تایبه‌ت نه‌هاتوه.. به‌لام، نا.. مه‌سه‌له‌که هه‌ر ویست و ئیراده‌و عه‌زیمه‌ته.. ویست و ئیراده‌ی مرۆڤی ناسایه، پاشان نیه‌تی پاکی خواویسته، ئینجا که‌وته‌ نه‌ی.. ئینجا هاوکاری خوای گه‌وره‌یه به‌ رێنمایی و پشتگیری و پاداشت.. (وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ ثَبَاتًا. وَإِذَا لَاتَيْنَاهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا وَلَهْدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا) ٤ النساء / ٦٦ واته: نه‌گه‌ر نه‌وان نه‌وه‌یان بکردایه، که نامۆزگاری کرابون، چاکتر بوو بۆیان. زیاتر جێگیر و جێ پێ قایم ده‌بون و ئیمه‌ش له‌لایه‌ن خۆمانه‌وه پاداشتی زۆر گه‌وره‌ترمان ده‌دانه‌وه، زیاتر رێنمایان بۆ رێگای راست ده‌کردن.. که‌وابوو هه‌ر له‌گه‌ڵ ده‌ست پێ کردنه‌که، یارمه‌تی خوای گه‌وره‌ش مسۆگه‌ره.. ئینجا راگری و مانه‌وه و جێ پێ قایم بوون. ئینجا به‌رده‌وامی و پشوو درێژی و هیوا رونی.. ئینجا پاداشت و خه‌لات.. پێ هه‌لگرتن له‌م سه‌ره‌تا راسته‌وه، حه‌مه‌ن خاوه‌نه‌که‌ی ده‌گه‌ینیته رێنمایی خواپی.. (وَلَهْدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا) صدق الله العظيم

به‌ندی چواره‌م: بزاقی دین

جار‌جاره گومانیکه فیلاوی، یان خۆزگه‌یه‌کی به گله‌یی و گازاندی گیلانه به شیوه‌ی پرسیار دیته گۆرپ، که (خوایه، بۆچی وا پرویدا؟! بۆچی حق ناوا توشی نه‌هامه‌تی هات و باتلیش ناوا بۆی دەرچوو؟! بۆچی نه‌هلی حق ناوا دوچاره به‌لاو موسیبه‌ت دین و نه‌هلی باتلیش، نه‌ک هەر قوتار دهب، زالیش دهب؟! بۆچی هەر کاتیک و له هەر شوینیک حق و باتل دهب‌ریک راده‌چن، باتله‌که سهرده‌که‌ویت؟! مه‌گه‌ر ئهم حه‌قه هەر نه‌ود نییه، که ده‌بیته حه‌قمن هه‌میشه سهرکه‌وتن به‌ده‌ست به‌ییت؟! نه‌دی بۆچی له‌وه‌تای هه‌ین! جه‌وله‌ی خۆیادان، شان هه‌له‌کاندن هەر به‌نسیبی باتل ده‌بیته و، دل و دهر و ئیراده‌ی حه‌ق‌خوازانیش توشی ده‌یان نه‌کسه‌و بومه‌له‌رزهی دهر و نی ده‌ین؟!!!

خۆ یاده‌رانی پیغه‌مبه‌ریش (ﷺ) هه‌ندیکیان نه‌مه‌یان له‌ غه‌زای ئو‌حرددا فهرموو بوو: (قُلْتُ أَنِّي هَذَا)؟! ۳ آل عمران/ ۱۶۵ واته: خوایه نه‌مه‌ چۆن بوو؟ به‌لام خوای گه‌ورد گورو تین له‌ ئیراده‌ لاوازو جه‌سته ماندوو دلّه بێ تاقه‌ته‌کان ده‌کاته‌وو له‌ و دسه‌سانه پاکیان ده‌کاته‌ود، به‌ودی که ریسای کارو گۆرانکاری و ئیداره‌ی خوایه‌تی، دوینی و نه‌مپۆو سه‌بی، خۆیان بۆ رۆن ده‌کاته‌وه. بۆیان دهرده‌خات، که کاتیک باتل له‌ زه‌مان و سهرده‌می‌کدا گه‌ردو ده‌باته‌وه‌و، له‌ جه‌وله‌یه‌کی رو به‌رو بو‌نه‌وه‌دا به‌ زال و هه‌ر‌الیه‌وه‌ بۆی دهرده‌چیت و فشه‌و فیشال دهنوینیت، مانای وا نییه، که خوای گه‌وره‌ لێی گه‌راوه‌ هه‌قی به‌سه‌ریه‌وه‌ نه‌ماود؟! نه‌وه ناگه‌ینیت، که هیزی باتل وای لێ هاتوه‌و، هیچ هیزی‌ک دهرده‌قه‌تی نایه‌ت و هه‌موو ساتیک ده‌توانیت ناوا سهرکه‌ویت و، حه‌ق دوچاره‌ زیان و ژان و ناسۆری شکستی بکات.. هه‌روه‌کو چۆن، که حه‌قیش له‌و جه‌وله‌دا شکستی هیناوه‌و کزۆل و بێ تاقه‌ت و بێ ناز که‌وتوه‌و، مانای وا نییه، که خوای گه‌وره‌ پشتی تی کردوه‌و فهرامۆشی کردوه‌و، لێگه‌راوه‌ باتل به‌ که‌یفی خۆی گورزی لیدا، تا ده‌تاسیت و هه‌ناسه‌ی

له‌بەر ده‌بریت!! نه‌خیر، نه‌مه‌ وِست و حیکمه‌تی خوای گه‌ورده‌ کاربه‌جییّه، هەر دوو هه‌لۆیسته‌که هەر به‌ گوێره‌ی قه‌ده‌ری خوا بون، حیکمه‌تی خوای گه‌وره‌ وای دیاری کر، که بواریک بۆ باتل بره‌خسینیت، تا ماهیه‌تی خۆی به‌ ته‌واوی بخاته‌ روو، تا هەرچی ناشیرینه‌ لیۆدی ده‌رکه‌ویت، تا کام تاوانه‌ی ناقۆلاو دزیۆده‌ له‌بەر چاوی خه‌لکی بیگات، تا کۆلی فسادو خراپه‌کاری قورستر کات، تا دیوایی به‌ ژانترین سزای به‌سه‌ردا بدریت و خه‌لکی بلین: نۆخه‌ی، به‌راستی موسته‌حه‌قکه‌!

دیسان هەر حیکمه‌تی خوای گه‌ورده‌ی، که ده‌یه‌ویت حه‌قیش دوچاره‌ی تاقي‌ کردنه‌وه‌ بکات.. تا پاک و پیس لیک جودا ببنه‌وه‌، تا پاداشتی نه‌وانه‌ی به‌رده‌وام بون وسور بوون له‌سه‌ر ری و سور بون له‌سه‌ر هه‌لۆیستی ئیماندارانه‌ی خۆیان، زۆرترو گران‌ترو گه‌ورده‌تر بیت..

نه‌نجامی کۆتایی، هەر بردنه‌وه‌ی حه‌ق و دۆراندنی باتله‌، هه‌م لیڤه‌، هه‌م له‌وی.. خوای گه‌وره‌ ده‌یه‌ویت نه‌م جه‌نگ و ململانییه‌ی حه‌ق و باتل بکات به‌ هی خۆی. بیگاته‌ کیشه‌ی خۆی.

نه‌و گومان وگری وگۆله‌ش، که له‌ دل و ده‌رونی هه‌ندیکدا په‌یدا بووه‌، خوای گه‌وره‌ به‌ لوتفی خۆی ده‌یه‌وینیته‌وه‌. چونکه‌ گومانی جاهیلییانه‌ و له‌ جیی خۆیدا نین.. کزی باوه‌رو نه‌فه‌سی کورت و تینی ده‌ره‌کی دروستی کردون. له‌وه‌ هاتون، که خاوه‌ن نه‌و ده‌رونه‌ له‌رزۆک و باوه‌ره‌ کزانه‌، که دوژمنانی خواو به‌ره‌ه‌ستکارانی حه‌ق ده‌بینن، نه‌ک هەر توشی نه‌هامه‌تی و زیان نه‌هاتون، به‌لکو نه‌وه‌تا ده‌بینرین گره‌ویان بردۆته‌وه‌و بونه‌ته‌ خاوه‌ن هیڤو ده‌سه‌لات و سه‌روه‌ری و سامان! نه‌مه‌ش خۆی بۆ خۆی دلّه‌ راوکیه‌کی تر له‌ دل و ده‌رونی خه‌لکی ده‌ورو به‌ریاندا دروست ده‌کات و، باوه‌ر لاوازه‌کان به‌رامبه‌ر خوای گه‌وره‌ ده‌خاته‌ گومانی خراپه‌وه‌! وا ده‌زانن، که خوای گه‌وره‌ وازی له‌م ده‌به‌رێک راچون و ململانییه‌ی نێوان حه‌ق و باتل هیناوه‌و حه‌قی، به‌سه‌ر هیچ لایه‌نێکیانه‌وه‌ نه‌ماوه‌و ته‌ده‌خۆلی نه‌م جه‌نگه‌ ناوه‌ایه‌ ناکات!! به‌لکو لی ده‌گه‌ریت باتلی ناپه‌سه‌ند ناوا

حق تیکشکیتیت و بیبه زیتیت و، خوای گه ورهش هر چه نده به تواناو
به به زهیش ده ستیک ناداته بالی حه قخوازان، تا هاوکیشه که بگوریت!! یان وا
حالی دهن، که باتل له سر حقه، بویه ناوا خوای گه وره ریی داوه، نه که هر بیت
کایه وه، به لکو زالیش بیت وگه شه و ته شه نهش بکات. یان وا ده زانن سروشتی
ململانیکه وایه، که باتل گره وی خوی له م دنیا به دا حه تمه ن ده باته وهو ژیاننی دنیا
هی نه وه، بویه هر زال ده بیت! بوا ری سه رکه و تنی حه قیش نیسه نیسه! سه ر
زه مینی نه م دنیا به نیسه! پاشان وا ده زانن هاوکیشه ی نه م نا کوکیه، هر ده بی له م
دنیا به دا ناوا لاسه نگ بیت! هر ده بی بوار بو جه لادو زالم و سه مکاران والا
بیت، تا زیاتر به زدلکاو فسادو خراپه کاریدا رو ده چن، تا کوفرو بی دینی
خویان زیاتر ناشکرا ده کن، تا نیتر قه ناعه تی وایان لا دروست ده بیت، که هر
خویان راست و ره واو دادپه روه رن، هر خویان نازاو به هیژو نه فس دریژن و، هیچ
هیژیکی خواویستی ناتوانیت له ریئاندا بوه ستیه وه!!

نه مانه هم موی وه هم وخه یالن.. به هله دا چونن.. خراپ تیگه یشتنن.. گومانی
خراپن، که به خوای گه وره ده برین.. نه مانه هیچیان له جیی خویاندا نین..

نه وده تا خوای گه وره به حه زه روه به کافره کان راده گه تینیت، که گومانی وا به د،
به خوای زاناو کاریه جی نه بن.. چونکه خوای گه ورده به ده سه لات، له گهل نه و
هموو کوفرو بی دینیه شدا، که نه وان ده یکن، هیشتا تیکی نه شکاندون و له ناوی
نه بردون، نه و ده سه لات و پله و سامانه ی خوای گه وره پیی به خشیون، ماده ی
تاقیکردنه وهو مایه ی به ده ختی و سه رتیشه یه، له مه دای دوردا ده رده که ویتا که
نه وه زنجیری جله وه! په تی هه وساره و گوریسی به ستنه ویه به نه نقه ست بویان شل
کراوه!! روژی خوی دیت له لا لغاوه دیان توند بگریته وهو سه ریانی پیوه بادریت و،
پییانی پیوه به ستریتیه وه و له جیی خویان مۆل درین و به شه ته کی به ستریتیه وه:
(وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُطِلُّ لَهُمْ خَيْرٌ لَّا نَفْسِهِمْ إِنَّمَا نَطْلِي لَهُمْ لِيَسْزِدَ اللَّهُ إِثْمًا وَلَهُمْ
عَذَابٌ مُّهِينٌ) ۳ آل عمران/ ۱۷۸ واته: نه وانده ی کافر بون، باوا نه زانن نه وه ی پیمان

به‌خشیون خیر و فەر و هاتۆته رَیان، نا، ئەمه هەر هەمووی بۆ ئەودیه، که تاوانی تری پێ زیاد کەن و گوناحی پێ کەڵە کەن، دوايش سزای بەژان دەدرێن!!

بەلاو موسیبهت و نەبونی و چەرمەسەری، گیر و کێشه، تاقیکردنەو دی خوای گەورەن، خوای گەورە بە زانستی و ناگایی حیکمەتی خۆی و، بۆ سودی خودی موسولمان دەپێنێت سەر رێی ئەو کەسانە چاکن. خۆی دەیه‌وێت توشی چاکە تریان کات. خوای گەورە، کە دۆستە پیاوچاکە خۆشەویستەکانی خۆی دوچاری ئەم هەموو کەندو کۆسپ و هەڵدێرانە دەکات، بۆ ئەودیه خیری تریان بۆ زەخیر دەکات، کە ئەو پاک و سەرراست و سالتحانە خۆی، موبتەلای ئەو کێشه سەختانە دەکات، لە سود و قازانجی ئەو پیاوچاکانە خۆیانە، خۆ خوای گەورە، کە ئەوان لە خۆشەویستی ئەمدا دەپەرستن، حاشا و دلێلا ئەو لەوی بە بەزیدی و میهرەبان ناوەشیتەوه، لە جێی ئەو پەرستن و سوپاسگوزارییه، ئەم نیهمالیان کات، ئەم لە بێ بایه‌خیدا لێیان گەڕی بە دەست کافرە رقتەکانەوه بە زەلیلی بنائێن!! نا، هەرگیزاو هەرگیز ئەمە لە دادی خوایی ناوەشیتەوه، بەلام بە ئەنکید ئەم کۆسپانە سەر رێی سروشتین و ناساین و هەر دێنە رێی پیاوچاکان و دۆستانی خوا..

باوەرو دینداری و خۆشەویستی خوا، ناوا لە دڵ و دەروندا دەبێ دابمەزێن، رەگ و ریشالی حەقەیقەتەکان دەبێ ناوا سادە، بەلام رەسەن و پەسەن لە بیرو ژیری موسولماندا رۆ چن.. دەبێ دید و بۆچوونی ئیسلامی ناوا بەو رۆن و ناشکرایی و راست و رەوانیە خۆ بگرت و نەش و نەما بکات، چونکە هەر ناواش دێتە بەر!! دەبێ موسولمان ئەو لە بەلگەنەویست بێ، کە هەموو گۆرانکاریەکانی بون و ژین بە ویست و زانست و توانای خوای گەورە، بە پێی حیکمەتی رەهای ئەو رۆ دەدەن. سۆزو خۆشەویستی خوای گەورە بەرامبەر موسولمانان و بوو، کە ریزەکانیان لەو دوروانە پاک بکەنەوه، کە خۆیان خزانەوتە ناو ریزەکانیانەوه، خوای گەورە دەیویست بە هۆی هەلس و کەوت و هەلۆیستی ناپەسەندی ئەوانەوه هەمویان موبتەلا کات، هەمویان تاقی کاتەوه، تا خولاسەکیان بە پالڤتە کراوی نامادە

کات بۆ هه‌لگرتنی په‌یامه‌که‌ی.. ده‌یویست راست و چه‌وته‌کان لیک هه‌لاویریت،
ئینجا سه‌رراسته‌کان، که له‌به‌ر چاوی هه‌موان سه‌لماندیان، که شایانی خه‌لاتی
خوابین، به‌هیزو هۆشه‌وه بخاته سه‌ر راسته شه‌قامی بانگه‌وازه‌که‌ی: (مَا كَانَ اللَّهُ
لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ) ۳ آل عمران / ۱۷۹
واته: نه‌ده‌کرا خوای گه‌وره له‌موسولمانه پاکه‌کان گه‌رێ، هه‌ر له‌و بارودۆخه‌تاندا
بمێننه‌وه، که هه‌موتانی تیدا بون، نا، هه‌ر ده‌بوو چه‌په‌ل و ناهه‌موارو ده‌غه‌له‌کان
له‌پاک و سه‌رراسته‌کان جوێ کاته‌وه..

خوای گه‌وره ناهیلێت ریزی موسولمانان بیته سه‌ره‌نگوێلکی خله‌و پله‌ی
ده‌غه‌لان، تا نه‌هه‌وان و، نه‌هیچ ده‌رون لاوازیکی تر نه‌توانن به‌لاف و گه‌زاف،
باوه‌رو دینداری خوایانی تیدا مه‌لاس ده‌ن.. تا که‌سی دووروو نه‌توانیت خوی دهم به‌
وێردو سه‌لاوات نیشانداو، دلێشی بیابانی بیرونی وشکه‌ سالی بیت! نه‌تووی
ئیمانی به‌ر که‌وتوو، نه‌نه‌مامی ئیسلامه‌تیش چه‌که‌ره‌ی تیدا کردوو!!

خوای گه‌وره ده‌یه‌وێت ئهم ئوممه‌ته موسولمانه رۆلێکی گه‌ردونی گه‌وره بینیت،
ده‌یه‌وێت به‌رنامه‌و په‌یام و بانگه‌وازی خوایی هه‌لگرت، تا له‌واقیعیکی زیندوی
سه‌ر زه‌میندا، سیستمیکی نوێ وتایه‌ت به‌یته‌کایه‌وه. ئهم رۆله‌گرنگه‌ش وا
ده‌خوازیت، که نه‌ندامانی ئوممه‌ته‌که له‌خۆ بورا بن، خۆیان چاک و ریزیان پاک
دارشتبیت، خۆیان به‌رێزو ریزیان به‌هیزو پێز بیت، نابێ له‌ناخیاندا ئاسه‌واری
خۆیستیان به‌هیچ شێوه‌یه‌ک تیدا ما بیت، یان له‌ریزیاندا نابیت به‌هیچ کلۆجیک
ده‌مارگیری و خه‌ت خه‌تین و په‌ت په‌تینی بۆهیچ لایه‌ن و که‌س و تیردو هۆزیک
تیدا بیت.. ئه‌مه‌ش هه‌مو ئه‌وه ده‌خوازیت، که ریزه‌کانیان به‌تاقی کردنه‌وه له‌
بیژه‌نگ بدریت و به‌میحنه‌ت داته‌کێترین! تا چه‌کوشی ناسۆرو میحنه‌ت و
غه‌ریبی ری، وه‌ک سنگ بیان چه‌قینیت، تا خۆلێککێشانه‌وه‌و ته‌وه‌زه‌لی و
نه‌رمه‌لیقه‌یی سیبه‌رنشینی و دنیاویستی موسولمانه‌کان لاده‌که‌وێت، درک و دالۆ
ده‌غه‌لی دووه‌کان ده‌که‌ونو، چیدی کۆلی ئهم بانگه‌وازه‌یان پتوه‌قورستر ناکه‌ن،

ئا ئەم موسولمانە حازرخۆرو دووروو مەرۆرانە، چیدی پەوتی ئەم کاروانە خواپەیان نەشیوتن و خۆی پتو هەلنەرۆسکینو هەنگاوەکانی سست کەن! نا، با لەژێر تین و فشاری میحنەتدا خشتە رزیوو داخراوەکان بکەونە خوار، دیوارو سەربانی ئەم ئیسلامەتییه لەسەر ئەو دەروون بەزیوو ناو رزیوو غیرەت پواوانە بنیات نانرێت..

قورئان بە نووری پوناکی خۆی، تیشک دەهاوتێتە ناو پێچ وپەناکانی دل و دەروون، ئەو گۆشانه دەردەخات، کە دەبە بوون، رزیوون، کون وکەلەبەرو قوژنەکان نیشان دەدات، کە رۆحی دوورووی و بەزین دەیکەنە کولانە و پەناگەی خۆ حەشار دان!

قورئان بەرنامەی ئەم دینە دەرشتوو، مەشخەل و بەردەبازی رینگاکەشی بۆ هەلگرانی پەيامی ئیسلام دیاری کردوو، کردوونی بە مەشخەلی نەگۆری پێ و باسی کردوون، لەوانە:

۱- ئەم دینە سیکری نییه:

لە شێوازو سروشتی ئەم دینەدا، کە بەرنامەی خواپەو بۆ مەرۆقی ناردوو، راستیەکی سەرەتایی زۆر ئاسان و سادە هەیە زۆر جارو زۆر کەس لەبیری دەکەن، یان گوێی نادەن، یان وەکو بەلگە نەویستێک ناڕەحەتەو پێش چاوو.. پەس پێ نەبردنی، یان بیر چوونەو، یان بە هەندو بایەخ وەرەگرتنی ئەو راستییه، هەڵە زۆر دژوارو کوشندەو لێو دروست دەبێت، کە دیدو بۆچوونەکان بەرامبەر خودی دینەکە لێل و تەم و مژاوی دەکەن، چ لە تێگەشتنی راستیەکانی، چ لە واقعیە میژوییهکە، کە لەگەڵ ژیانی مەرۆقایەتیدا بە دێرژایی زەمەنێکی دوورو درێژ ڕەفتارو مامەڵە کردوو، ئەو لێل دیتەش کارتێکردنی خراپی لێ دەبێتەو، چ لە لێکۆڵینەو تێگەشتنی دوینی، چ لە هی ئەمڕۆ، یان هی سبەو.. ئەو راستیەش ئەودیه، کە: هەندیکمان وا لەم دینە چاوەڕوان دەکەین، کە مادام

له‌لایهن خوای گه‌وره به‌ده‌سه‌لاته‌وه هاتووه، نهو خۆی بۆ مرۆڤایه‌تی ناردووه، ده‌بیّت به‌ شیوه‌یه‌کی ناناسایی و سیه‌ری و دوور له‌ رێسای گه‌ردونی و گۆڕانکاری مرۆڤ کار بکات، به‌ مانایه‌کی لاوه‌کی واته‌ هه‌ر ده‌بێ خوای گه‌وره‌ بۆمانێ سه‌رخات!! خۆیان وا حاتی کردووه، که‌ نایبێ سروشتی مرۆڤ و مرۆڤایه‌تی، کارتێکردنی له‌ سه‌رخستن و سه‌رنه‌خستنیدا هه‌بیّت! تاقت و توانای شوێن که‌وتوان و واقعی ماددی قۆناغه‌کانی ژیان و که‌ش و بارودۆخ، نایبێ بینه‌ هۆی سه‌رکه‌وتن، یان شکستی نه‌م دینه‌!! جا نه‌م که‌سانه‌، که‌ ده‌بینن و نیه‌و له‌ خۆوه‌ دینه‌که‌ زال نایبێ، به‌لکه‌ر دواي خوای گه‌وره‌ هه‌ر ئیعتیما ده‌کاته‌وه‌ سه‌ر کارو کاردانه‌وه‌ی وزه‌ تواناو کارامه‌یی مرۆڤه‌کان و سنوری واقعی ژیا‌نیان و کارو کارتێکردنی قۆناغه‌کانی بانگه‌وازه‌که‌یان، باوه‌ریان له‌ق و دیدیان لێل و ده‌رونیان ره‌شبین ده‌بیّت!!

نه‌م دوو لایه‌نه‌ هۆکاره‌ش (وزه‌ توانای مرۆڤه‌کان و سنوری واقع و ده‌رچه‌کانی) له‌ بلاو بونه‌وه‌ی بانگه‌وازه‌که‌ و وه‌لامدانه‌وه‌ی خه‌لکه‌که‌ بۆی کاریگه‌رن، جا جاری و هه‌یه‌ کاریگه‌رییه‌که‌ خراپه‌، واته‌ سه‌لبی (نێگه‌تیف) ه‌ و جاری واش هه‌یه‌ چاکه‌، واته‌ ئیجابی (پۆزه‌تیف) ه‌. جاری و هه‌یه‌ خه‌لکه‌که‌ هێزی راکیشانی هه‌واو هه‌وه‌س و هه‌زو ئاره‌زووه‌کانیان زیاتر وه‌ک له‌ بانگه‌وازه‌ خوایه‌که‌ که‌مه‌ند کیشیان ده‌کات! چ له‌وه‌ی به‌ ته‌واوی یێنه‌ ناوی و بۆی دا‌برپێن، چ به‌وه‌ی هاتوونه‌ته‌ ناوی، به‌لام دینه‌داریه‌که‌یان شل گرتووه‌ له‌ تێگه‌یشتنیدا جیددی نین! یان له‌ کار بۆ کردن وه‌ه‌لگرتنی بانگه‌وازه‌که‌دا، خۆ به‌ به‌رپرس نازانن، یان و نازانن له‌ پاراستنی به‌رپرسن! جا که‌ نه‌و دیارده‌یه‌ش ده‌بینن (تین و فشاری جاهیلییه‌ت و شکستی هه‌ق‌خ‌وا‌زان) ئیدی دووچاری بێ ئومیدی دین. چونکه‌ هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه‌ وایان به‌ بیردا نه‌هاتبوو، که‌ نه‌م دینه‌ به‌رنامه‌ی خوای به‌هێزو به‌ده‌سه‌لات و زانایه‌و، نه‌م دینه‌دارانه‌ش، که‌ خۆشه‌ویستی خ‌وا و شه‌ولینای نه‌ون، ئاویان لێ به‌سه‌ر بیّت! بۆیه‌ توشی نه‌و ره‌شبینیه‌ ده‌بن، یان باوه‌ریان له‌ق ده‌بیّت، یان متمانه‌یان به‌ جیددییه‌تی به‌رنامه‌که‌ی خوا، که‌ بۆ ژیا‌نی مرۆڤایه‌تی داناوه‌

کەم دەبێتەو... هیوا بپراو دەکەون لەودی، کە ئەم دینە لە واقعیدا بە کەس بێتە دی!! ڕەنگە ئەم بۆلە بۆل و خوتە خوتەیان خوا لاماندا سەر بکێشێت بۆ گومان کردن لە دینە کە خوشی..

ئەم زنجیرە هەلەیه، هەموویان بە دوا یەک هەلە ی سەردەتاییدا هاتوون، ئەویش: پە ی نەبردنە بە سروشتی ئەم دینەو شیوازی تایبەتی کارکردنی. یان لەسەرداوە ئەم خەلکە ئەم خالەیان لا بەلگەنەویست بوودو زانیویانە، بەلام دوازی بیریان چۆتەو... گەرچی حەقیقەتێکی سەردەتایی زۆر ساناو سادەشە..

ئەم دینە بەرنامەی ژیاڵی مەرۆقایەتییه و، دەبی بە ڕەنجی مەرۆقیش لە ژیاڵدا بچەسپیت. سەردەتای کار بۆ کردنی هەر لەو خالەوێه، کە مەرۆقەکان لە ژیاڵی ماددی خۆیاندا، ڕەنجی مەرۆقەکانی خۆیان بۆ سەرخستنی دینە کە دەخەنە کار، دینە کەش ڕەنجی هەموو شوێن کەوتووێهکانی دەوێت بەو سێفەتەیان، کە مەرۆقن و لە واقعی مەرۆقایەتیدا دەبزوێن، دینە کە هەر لە سەرداوە و لە شوێن کەوتووێهکانی دەخوازێت، کە دەبی بۆ سەرخستنی بانگەوازدەکی هەموو وزە خۆیان بە گەر خەن، چ وەک تاک و بە تاککاری، چ وەک کۆمەڵ و بە کۆمەڵکاری، هەر یەکیان بە جیاو هەمووشیان بە هەروەزی و دەستەجەمعی و پێکەو..

دیسان یەکیک لە سێفەتە سەردەکیهکانی شارەزا بوون لە سروشتی ئەم دینەو کار بۆکردنی ئەوێه، کە لە هیچ ساتێک و لە هیچ پلانیک و لە هیچ هەنگاوێکدا، سروشتی مەرۆق و سنووری تواناو واقعی ماددیەکی، کە تێیدا دەژین لە یاد نەکرێت. لە هەمان کاتیشدا ئەم دینە هەر بەو تواناو وزە مەرۆقە خۆیەو بەبەرنامە خوازیە کەو دەبێتە ناستیکی و، کە بە هیچ بەرنامەییەکی تری مەرۆقکرد نەگاتە ئەو ناستە.. بۆ بەلگە ئەم پاستیەش نمونە واقعی لە میژووی نیسلاوە کەدا زۆرە، بۆیە باش حالی بوون لە سروشتی دینە کەو کار بۆ کردنی زوو شوێن کەوتوان دەگەنێتە ئەو قەناعەتە، کە هێنانەو دەو چەسپاندنەو دینە کە سەر لە نوێ و لە واقعی نوێ خۆیاندا زۆر ناسانە، بەو

مەرجەى دیندارىتتى بەم ئىسلامە وەدکو جاران بىت و ھەول و رەنجىشى بە جىددى وەدکو جاران بۆ بدرىتتەوہ

بەلام ھەلەى سەردەتايى ھەردە گەورە ئەوہىە، كە ئەم بەلگەنەوېستەى سروشت و تەبىئەتتى دىنەكە لە دل و دەرون و بىرو ژىرىدا بە تەواوى و ەكو خواى گەورە دەيەوېت نەچەسپا بىت، يان ئالۆزانە بچەسپىت، يان بىر چوو بىتتەوہ.. چاوەروان كەردنى سەرخستنى ئەم دىنە بە رىساي غەبرى سروشتى وا، كە لە واقىعى مەوۇقا نەبىتتەيدو بۆچوون و بىروھوشى مەوۇقەكان دەگۆرپىت و بە شىوہىەكى تىرى پىچەوانەى سروشتى ئەم دىنە دروست دەبن كە پەيوەندىيان بە سروشت و ەزو تواناو نامادەباشى و واقىعى ماددى مەوۇقە خۆيەوہ نايىت.. بۆيە گەر وا نەبوو، پەرسىارە ساويلكەكان وەك ئەوہى يەكەم: (خوايە ئەوہ بۆچى وا بوو؟!) سە ھەلدەدەنەوہ! ئەم پەرسىارە ساويلكەو گومانە گىلانە لەوہ دىن، كە ھەر لە سەردەتاوہ پەى بە راستىيە سەردەكىە سادەكانى سروشتى ئەم دىنەو شىوازى كار بۆ كەردنەكەى نەبراوہ، يان وەكو وەمان بىر چوونەتەوہ!!

بى گومان خواى گەورە دەيتوانى سروشتى مەوۇقە بەم دىنە، چ بە شىوہىەكى تر بگۆرپىت، دەشيتوانى ھەر لە سەردەتاوہ بە شىوہىەكى تر خەلقى بكات، بەلام وىستى وا بوو، كە ھەر ئاوا بىت، وىستوېتى، كە سروشتى مەوۇقە ھەمىشە لە كەردا بىت، وىست و نەرادەو وەلامدانەوہى ھەبىت، ئىلغا نەكرىت و نەگۆرپىت و پەك نەخرىت، وىستوېتى، كە رىنمايى خوايى ھەر بە رەنجى مەوۇقە خۆى بىتە دى.. بەو رادەو بەردى لە تواناو وزەى مەوۇقە خۆيدا ھەيە. وىستوېتى مەوۇقە ئەوہندەى خۆى لە توانايداىە رەنج بەدات وتى بكوشىت و، بەرھەمى تىكۆشانەكەى خۆشى لە ھەمان واقىعى گۆراوى خۆيدا وە دەست بەيىتت..

خواى گەورە نايەوېت يەكەك لە مەخلوقاتەكانى، مادام وەكو خۆى نىن لىنى پەرسىت، كە بۆچى واى وىست، يان واى كەرد؟! خۆ ئەم مەخلوقاتانە وەكو خوا زاناو بە دەسەلات و بەبەزدىي نىن، وەكو ئەوېش پەى بە سىستم و نەزمى گەردون و ژيان

نابهن و، حیکمه‌تی نادیار ی شاراو‌ه‌کان نازان، ناشزانن بۆچی فلان دروست کراو بهو شتوازو بهو چۆنیه‌تی و چه‌ندیتییه دروست بووه؟! نازان فلان روداو بۆچی ناواو لهو کات وشوینه‌دا وا رویدا؟! نیتر نهو پرسیاره سهیره چییه؟ خواجه بۆچی وا بوو؟

(خواجه بۆچی!!) نه‌م پرسیاره نه موسولمانی راسته‌قینه ده‌یکات، نه کافری راسته‌قینه. موسولمان هر ناپرسیت، چونکه سنووری نه‌ده‌بی خۆی له‌گه‌ڵ خوای په‌روه‌ردگاری گه‌وره‌و خاوه‌نیدا ده‌زانیت و نایه‌زینیت.. موسولمان له‌ ناخی دلییه‌وه خوای ناسیوووه هه‌ستی به بوون وحه‌قیقه‌ت و سیفه‌ته‌کانی کردوووه ده‌شزانیت، که ئیدراکی مرۆڤ نه‌وه‌نده ناماده نه‌کراوه، تا له زاتی خوای گه‌وره‌ی خۆی بکوڵیته‌وهو حیکمه‌ت و نه‌هینه‌کانی هه‌موو بریارو فرمانه‌کانی بزینیت.. هر له سه‌ره‌تاوه که باوه‌ری هیتاوهو موسولمان بووه، قه‌ناعه‌تی به‌وه هیتاوه، که خوای گه‌وره زاناو کاربه‌جییه هه‌موو شتیک له جیتی خۆی وله کاتی خۆیدا بۆ به‌رژه‌وندی به‌نده‌کانی نه‌نجام ده‌دات..

کافری راسته‌قینه‌ش نالی: خواجه بۆچی؟! چونکه هر له سه‌ره‌تاوه باوه‌ری به بونی خوا نییه! گه‌ر باوه‌ری به خوای گه‌وره هیتا، حه‌تمه‌ن قه‌ناعه‌ت به‌وه‌ش ده‌کات، که نه‌مه‌ی روو ده‌دات، ویست و هه‌زی خوای گه‌وره‌یه‌و، به پیتی زانست و ویست و توانای خۆی نه‌و کاره‌ی کردوووه نه‌ویانی نه‌کردوووه..

پرسیاری وا کابرایه‌کی بیر کولی باوه‌ر کۆل، یان هه‌رزه‌ی بیرو هه‌زه‌لی ده‌یکات! که نه موسولمانی سه‌ر راسته و نه کافری جیددیشه! بۆیه به لای ئیمه‌شه‌وه نه‌مه پرسیاریک نییه لای لی بکه‌ینه‌وهو خۆمان بکه‌ینه‌ خاوه‌نی وه‌لامه‌که‌ی.. نه‌گه‌ر که‌سیک له‌وانه پرسییان، که حه‌قیقه‌تی خواجه‌تی خوای په‌روه‌ردگاری نه‌ده‌زانی، وه‌لامی نه‌و که‌سه نه‌وه‌یه، که حه‌قیقه‌تی خواجه‌تی خوای گه‌وره‌ی تی گه‌ینریت، تا په‌ی به حه‌قیقه‌تی خواجه‌تی و بوون و مرۆڤ و ژیان و گه‌ردوون ببات و موسولمان بیت، یان نه‌وسا له زه‌مینه‌ی زانینه‌وه نکوڵی ده‌کات و کافرا نه‌ ره‌فتار ده‌کات، به‌مه‌ش نه‌و جه‌نگ و جیداله به‌تال و نه‌زۆکه کو‌تایی دیت..

که‌وا بوو که‌س بۆی نییه له خوای گه‌وره بپرسیت، که بۆچی مرۆڤی له‌سه‌ر نه‌و سروشتش پوازه دروست کردوو! یان بۆچی وای ویستوو که نه‌م مرۆڤه ده‌بی‌ت خۆی کارو کارتیکردنی له گۆرانکاریه‌کانی کۆمه‌لگه‌که‌ی خۆیدا هه‌بی‌ت. یان بۆچی ویستی وا بووه، که هه‌ر ده‌بێ ره‌نجی مرۆڤ له چوارچێوه‌ی توانایدا، له چه‌سپاندن و هه‌ینانه دی به‌رنامه‌ی خوادا له‌سه‌ر زه‌وی به‌رپرسیار بی‌ت؟!

ده‌بێ هه‌موو که‌س نه‌م بریاره‌ی لا به‌لگه‌نه ویست بی‌ت، ده‌بێ ورد دیقته‌ بداته نه‌وه‌ی، که چۆن له واقیعی مرۆڤدا له کاردا یه‌و چه‌ندیش به‌کارو کاریگه‌ره؟! ده‌بێ لی‌کۆلینه‌وه‌و لی‌کدانه‌وه‌ی ره‌وتی می‌ژوو له‌به‌ر رۆشنایی نه‌م سروشته‌ی مرۆڤ بی‌ت. تا له لایه‌که‌وه‌ بزانریت بۆچی فلان روداو، یان فی‌سار هه‌لۆیست وا رویداو وا قه‌وماو وا گیرایه به‌ر؟ له لایه‌کی تریشه‌وه‌ بزانریت چۆن له‌گه‌ل نه‌م سروشته‌ی مرۆڤدا ره‌فتار ده‌کریت؟!

نه‌م به‌رنامه‌یه‌ی خوا به‌و شی‌وه‌یه‌ی، که پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) هه‌یناوی‌تی، له‌سه‌ر زه‌وی وله دنیا‌ی خه‌لکیدا هه‌ر به‌وه‌نده ناچه‌سپیت بۆ خه‌لکی رۆن بکریته‌وه‌و پێیان بگه‌ینریت! یان به‌و سی‌فه‌ته‌ی، که پێرۆزه‌و هه‌لبژارده‌ی خوای گه‌وره‌یه‌و، خواش به‌ده‌سه‌لاته‌و هه‌یزی بێ پایانی هه‌یه‌و، ده‌توانیت وه‌ک چۆن گه‌ردونی دروست کردوو، له‌سه‌ر رێسای خۆی نه‌ستیره‌کان ده‌خاته گه‌رو هه‌موویان ناچارن به‌ ویست و نیراده‌ی خوای گه‌وره بکه‌ن، خوای گه‌وره ده‌شتوانیت ئاوا به‌ رێسایه‌کی ناچارکردنی خۆی، نه‌و خه‌لکه (قه‌هه‌ر) کات، تا دینه‌که‌ی وه‌رده‌گرن و شه‌ریعه‌ته‌که‌ی جێبه‌جێ بکه‌ن.. ئیسلام ئاوا نایاته دی.. به‌لکو به‌وه دیته دی و ده‌چه‌سپیته‌وه‌، که کۆمه‌لێک مرۆڤ، باوه‌ڕێکی پته‌وی پێ به‌هێنن و قه‌ناعه‌تی ته‌واویان پێی هه‌بی‌ت و، به‌ گوێره‌ی توانای بیرو ژیری وجه‌سته‌یی خۆیان هه‌ به‌ ته‌علیماته‌کانیه‌وه‌ پابه‌ند بن و، هه‌موشیان بلاو کردنه‌وه‌ی بانگه‌وازه‌که‌ی بکه‌نه نه‌رکی رۆژانه‌ی تا‌ک و کۆمه‌له‌که‌یان وه‌کو ناما‌نجی‌کی ستراتیژیش ژێانی خۆیان ته‌رخان بکه‌ن بۆ گه‌یاندنی دینه‌که به‌ حوکمی ناوچه‌که‌یان و، نینجا خه‌لکی تریش بانگه‌یشت بکه‌ن، تا بێنه‌ ریزی دینه‌که‌یان هه‌..

دەبىي ھەموو رەنجەكان بۆ ئەو نامانجە بىخەنە كار، لە لايەكەمەودە دژى لاوازى مەرۆقاىيەتى خۆيان وخەلكى ترو ھەواو ھەودس ونەزانى وئارەزو پەرستى خۆيان و خەلكى تر راوەستەنەودە لە ھەمان كاتيشدا خوگر بن وبەرەنگارى بەرھەلستكارانيان بكەن، كە ئەوانيش ھەر بە ھۆى لاوازى مەرۆقاىيەتى و ھەواو ھەودس و نەزائىن و ئارەزو پەرستى خۆيانەود، ئەو ھەلۆيستە دژديان بەرامبەر بەرنامەكەى خواى گەورە گرتۆتە بەر.. ئەو جا ھيئانە دى و چەسپاندنى بەرنامەكەى خوا دەگاتە ئەو ئاست و سنووردى سروشتى، مەرۆق دەتوانى بيگاتى و پيۆدى پابەند بىت، بى ئەودى واقيعى تاك و ئوممەتەكەو كۆمەلگەكەى تيبدا كار دەكەن ئيھمال بكەن..

ھەنگاوى گۆرپانكارى كۆمەلگە، تەريب وھاوشانە لەگەڵ بىرە تەعليما تەكانى بەرنامە خوايەكە. نينجا دەبينى ئەم كۆمەلە مەرۆقە دیندارە، جارى وا ھەيە زال دەبن بەسەر نەفسى خۆيان و نەفسى خەلكانى تردا. جارى واش ھەيە لە ناوجەرگەى شەپرى نەفسى خۆيان وشەپرى نەفسى خەلكيدا تىك دەشكىن.. سەرکەوتن وشكىستەكانيان بەسەر نەفسى خۆيان ونەفسى خەلكيدا؛ پەيوەستە بە پادەو بىرى پابەند بوونى خۆيان بە دینەكەو پادەو بىرى ئەو پەنج وھەولەى داويانە بۆ دینەكەى خوا، ھەروەھا پەيوەستە بەو شىوازو ھۆكارو دەسيلانەى لە مەيدانى كارو رەفتاردا گرتوويانەتە بەر..

بەلام پيش ھەموو شتيك، پيش ھەموو رەنجيک، پيش ھەموو شىوازو ھۆكارىك، ئەم كۆمەلە دیندارەى بەم دینە بزاقى گۆرپانكارى دەكەن، دەبىت بە نيازىكى پاكەود بۆ خوا بە تەواوى ساغ بوو بنەود، دەبى لە خۆيان پرسى بىت: چەند بۆ ئەم دینەو بۆ بانگەوازو نامانجەكەى لى براون؟ تا چ رادەيەك خۆيان بە بەرنامەكەيەو پەيوەست کردوو، تا چ رادەيەك تەعليما تى ئەم دینە لە خۆيان و دەرووبەرياندا دەچەسپيئن؟ ئەمانە وەكو تاك و، وەكو كۆمەلە چەند بۆ خوا سولحاون؟ چەند پشتيان بەو بەستوودو چەند متمانەيان بەودە؟!

ئەمە حەقیقەتی دین و دینداریه‌کەیه، ئەمەشە نەخشە و پلان و شیوازی بزاڤ کۆمەڵکاریه‌کە. ئەمە ئەو حەقیقەتەیه، کە خوای گەوره دەیویست بە کۆمەڵی موسولمانانی یە کەمی رابگەینیت و لەسەری پەرودەیان کات..

کاتیک موسولمانان لە پابەند بوون بە حەقیقەتی ئەم دینە و چەسپاندنی لە خو، درەوشاندنەوی لە هەلویست و مەلەکانیاندا کە مەترخەم دەبن، کاتیک لە گرتنە بەری شیوازه عەمەلیەکانی راستییە سەرەتاییەکانی دین و دینداری کە مەترخەم دەبن، یان کە لە پیری دەکەن، یان کە ئاوەژوو لێی حال دەبن و وا دەزانن گەرچی دید لیل و رەفتار چەوت و بار لا سەنگیش بن، مادام موسولمانان هەر سەر دەکەون! کە ئاوا ساویلکانە لەو دینە تێدەگەن، خوای گەوره لێیان دەگەڕێ تا توشی هەندیک دەردەسەری و ناسۆر بن، با کەمیک شکست بخۆن، با ماوەیه‌ک بە ژان و خەمی بەزین و شکستیەوه بتلێنەوه، با تالای ساویله‌کی و کە مەترخەمی و گوێ نەدان بچێژن.. ئەمەش یەکیکە لەو حەقیقەتانە ی خوای گەوره بە راشکاوی بۆ یاوەرانی پێغەمبەری (ﷺ) دەربرپووه، کە دەفەر موی: (أَوَلَمْآ أَصَابَتْكُم مُّصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ۳ آل عمران / ۱۶۵ واتە: ئەوه بۆچی، کە ناپەرەتیتان توش بوو (لە تیکشکانە کە ئو خوددا)، کە لەوه پێش هی تری واتان توش بوو بوو، ووتان: چۆن وامان لێ بەسەر هات؟! پێیان بلی: ئەوه خەتای خۆتان بوو.. خۆتان هۆکاری پرودانی ئەو کارەساتە ناخۆشەن، دانا خۆ خۆابه توانایە بەسەر هەموو شتێکدا..

خوای میهرەبان، موسولمانان لەم سەرزنەشت کردنەدا جی ناهیلێت، بەلکو بە هۆکارو نەنجامی کارەکانی خۆیانەوه پەیدوستیان دەکاتەوه.. بۆیان دەسەلمینیت، کە ئەو لەم بەسەر هیسانی شکستیەیاندا، لە هیسانی ئەم بەلاو موسیبەت و ناسۆرە ی سەر رێیاندا، خیری ئەوانی وێستوو، وێستویتی بۆیان رون بیتەوه، کە ئەو رەفتارانە ی ئەوان خۆیان لە واقعیی حالدا کردویان، لە ناستی بەرپرسی ئەم بانگە‌وازدان، بۆیه بونە هۆکاری ئەم نەنجامە تالە..

کار کردن وگه‌شه‌و چه‌سپاندنی به‌رنامه‌ی خوای گه‌وره، له رتی ره‌نجی مرۆڤه‌وه، که کارو کارتی‌کردنی به‌رده‌وام له نیتوان به‌رنامه‌که‌و ره‌نجه‌که‌دا دروست ده‌بیته، خیریکی گشتی وشتیکی چاکه، چونکه له لایه‌که‌وه ژیا‌نی مرۆڤایه‌تی چاک ده‌سازینیت و ناهیلایت په‌کی بکه‌ویت، یان لاسه‌نگ بیته، یان پتوهری نامۆو ناقۆلای بۆ ببیته حاکم! له لایه‌کی تریشه‌وه سروشتی مرۆڤه‌کانیش ده‌بزوینیت و، زیتیان ده‌کاته‌وه‌و ره‌فتاری واقعیانه‌یان له‌گه‌لدا ده‌کات و، ناهیلایت سروشتی مرۆڤ تیک بچیت و په‌ریدانه یاخی بیته. چونکه راستیه‌کانی باوه‌ر، نه‌گه‌ر جیهادیان له پیناودا نه‌کریته له دل وده‌روندا جیگیر نابین! جیهادی زمان (خه‌باتی سیاسی) به بلاو‌کردنه‌وه‌و گه‌یانندی بانگه‌وازه‌که‌یه، جیهادی ده‌ست ویا‌زوو (خه‌باتی چه‌کداری) بۆ راوه‌ستانندی سته‌مکاری و به‌رپه‌رچدانه‌وه‌ی تاغوتان وپاراستنی به‌رنامه‌که‌ی خوای گه‌وره‌و مافی شوین که‌وتووه‌کانیتت..

کاتیک داعی ومو‌ج‌ه‌یدو ره‌نجده‌رو تیکۆشه‌رانی ئەم دینه دوو‌چاری ناخۆشی دین، ده‌بی نارام بگرن، له‌سه‌ر نازارو ناسۆر خۆگر بن، ده‌بی له‌سه‌ر زال بوون و سه‌رکه‌وتن به‌ نارام بن و خۆگر بن، هه‌ر وه‌کو له‌سه‌ر به‌زین و شکسته‌ده‌بی به‌ نارام و خۆگر بن.. خۆگرتن و هه‌رال (مه‌غرور) نه‌بوون له سه‌رکه‌وتندا قورسترو نار‌ه‌حه‌ت‌ره له خۆگرتن له‌سه‌ر تیک‌شکان و می‌حه‌نه‌ته‌کانی به‌زین..

که‌ندو کۆسپی سه‌ر ری وکینه قورسه‌کانی خه‌بات، دل‌ه‌کان پال‌فته ده‌که‌ن، ریزه‌کان له بیژنگ ده‌ده‌ن، سه‌ر‌راس‌ت و سه‌ره‌پۆکان لیک هه‌ل‌داوین.. به‌مه‌ش کۆمه‌له موسول‌مانه‌که ده‌که‌ویت‌ه سه‌ر راسته شه‌قامی ریبازه خواییه‌که‌و، پارسه‌نگانه هه‌نگاو هه‌ل ده‌هینیت‌ه‌وه، چونکه له‌گه‌ل موسیبه‌ته‌کان را دیت و به می‌حه‌نه‌ته‌کان فی‌ری به‌رگری و به‌ره‌نگاری ده‌یته و گه‌شه‌و نه‌ش و فها ده‌کات.. ناوا کامل تر ده‌یته و پی ده‌گات.. ناسینی خوای گه‌وره‌و پشت پی به‌ستنی به‌هیزتر ده‌یته..

راسته‌یه‌کانی باوه‌ر له ناخی دل و ده‌روندا ره‌گ داناکوتن، تا له واقعی تیکۆشاندا نه‌پوین.. ده‌بی گورزی می‌حه‌نه‌ت ئیراده قایم‌تر کات، باوه‌ریش ده‌بی له

ده‌بەرتیک راجوون و ململانێدا جیگیر ترو پتەوتر بیت.. هەر واشە، چونکە موسولمان لە لایەکەوە بەرامبەر نەفسی خۆی لە ململانێدا، لە لایەکی تریشەوە بەرامبەر نەفسی چەواشەو سەرکەشی ئەو خەلکەش لە بەرە ی شەڕدا،.. ماهییەت و کرۆکی شت لەم ململانێ و پێکدادانانەدا رون دەبنەو! لەم ناکۆکیە واقعەدا شتی زۆر سەیر کەشف دەبیت. وەک دلتیایی و دلەراوکی، هەلۆیستی ئیماندارانەو هەلۆیستی لەرزۆک، وری بەرەکانی روبەر بونەو و پێک هەلپەرژان، دەیان حەقیقەتی تری دینداری و ژیان و مەرگ، قەدەر و ئەجەل.. جەوھەری ھەموو ئەمانە لە کاتی ململانێدا دەرەکەون! خلتەو خۆل و پێچاوپێچی دل و نەفسی موسولمانی خۆنەگرتوو، یان ئەوانەی دلنەخۆشن، وەک کرۆک و، روالەت و هەلۆیستی دووڕو کافران دەرەکەون.. ئەم ماهییەت و راستیانە ھەرگیز بۆ خەلکانی ھێمن و موسالیمی دانیشتووی بەر سێبەر دەرناکەون.. بۆ ئەوانەی پێیان وایە نابیت خەلکی لە خۆمان بکەینە دوژمن!!^۱

^۱ جیتی سەر سۆرمانە کە سێک قورئان بخوێنیت و قسە ی وا بکات، چونکە قورئان خوێن دەزانیت، کە قاییلی کۆری سەیدنا نادەم، کە ھاییلی برای کوشت، ھێچ ناکۆکی کۆفرو ئیمان لە ئارادا نەبوو، زەوی بۆ وولات و، وولاتیش بۆ دەسەلات دابەش نەکرا بوو، بمر و بوم ی زەوی بۆ ھەموان بوو، خاوەنیتی نەبوو، ئەدی لەبەرچی قاییل ھاییلی کوشت؟! لەبەر ئەو رقە بوو، کە لە ناخیدا بەرامبەر پیاوچاکی ئەم دروست ببوو. خۆ مەرج نیە، کە جاهییلیەت دەماخاتە ژێر تین و فشارو حەملە ی ریشە کێشی خۆیەو، لەبەر ئەو بیت ھەلەمان کردوو، یان وەک ھەندیک ساویلکە دەلێن لەخۆمان ھوروزاندوون!! نا، وا نیە، سروشتی ململانێ فیکریە کە وا دەخوازیت، ساحە ی ململانێکە دوو بەرە یە، بەرەکان دیدو تێوانینیان جودایە، خەتی سیاسی و بانگەوازی گۆرانکاریان جودایە، رەفتار و رەوشتیان جودایە، ئینجا نەمریتی کۆمەلایەتیان جودایە، کۆمەلە نیسلا مەکش، کە قورئان ناوی ناوہ توعمەت لەسەر ئەم چوار بئەما فیکریە دامەزراو، بۆیە لە بەرە ی موسولماننیتێکەدا، ئومەتێکی موسولمان بە بانگەوازیکی جودا لەژێر ئالۆ سەرکردایەتیەکی جودادا و ستاوەو، بەرامبەرە کەشی بە جاهییلیەت دەناسنیت و لەگەڵیدا نامادە ی مساوہ مە نیە بۆیە لەسەر ئەم ھەلۆیتە رەقە تووشی نەو میحنە تانە دیت، کە پێغەمبەرە مەعسوومەکانیش سەلامی خوایان لی بیت، بی ئەو ی ھەلەیان کرد بیت تووشی دەبون....

موسولمانی خاوه‌ن باوډر، خاوه‌ن په‌يامی بزاډ و گۆږانکاری، چونکه له واقعی کارو کاردانه‌وډا خه‌ریکی بانگه‌وازو سه‌لمانندی بوون و هیئانه‌ودی حوکمی نیسلاسه، زیاترو خۆی ده‌ناسیت، زووتر ده‌گاته ناسۆی به‌رفراوانی هست و نه‌ست و دیدو بوچوون و ناسین و پیناسه و داب و شاداب و نه‌ریت و به‌هاو ئینفیعال و هستی نه‌گۆږ.. زووترو زیاتر هست به‌ زه‌روره‌تی به‌هانا هاتنی خه‌لکه‌وه ده‌کات.. چونکه هیچ کس له ژیانیدا بئ ئه‌م جۆره ته‌فاعول و ته‌جروبانسه‌ی کارو ږی، بئ ئه‌م جۆره خه‌بات و ردغه پر ناسۆره کاریگه‌ر نابیت.

ئه‌و کاتانه‌ی راستیه‌کانی باوډر له کۆمه‌لێکدا ده‌چه‌سپن و رڼگ ده‌ده‌نه‌وه، له‌و کاتانه‌ی که کۆمه‌له موسولمانه داعیه‌کانی تووشی ئه‌و هه‌موو تاقی کردنه‌ودی به‌لاو موسیبه‌ت و راکه راکه و ده‌رده‌سه‌ریه‌ دین، هه‌ر یه‌ک له تاکه‌کانی نه‌و کۆمه‌له شاردزای توانای خۆیان ده‌بن، حه‌قیقه‌تی ئامانجه‌کانی خۆیان باشت بۆ روون ده‌بیته‌وه، کۆمه‌له‌که‌و سه‌رکرده‌یه‌که‌یان ووردتر شاردزای یه‌ک یه‌کی خشتی بیناکه‌یان ده‌بن و ددزانن توانا و تاقه‌ت و ته‌حه‌مولی هه‌ر یه‌که له نه‌ندامه‌کانیان چه‌نده، تا چ راده‌یه‌ک له رووبه‌روو بوونه‌وه به‌رگریدا خۆ ده‌گرن، ئانه‌مه‌شه، که خوای په‌روه‌ردگاری کارجوان ده‌یه‌ویت کۆمه‌له موسولمانه‌که‌ی له‌سه‌ر په‌روه‌رده کات. چونکه خوای گه‌وره شوین که‌وتووی پیغه‌مبه‌رانی به‌ روداوه‌کانی ژیانی بزاډ و کۆمه‌ل و بانگه‌وازه‌که‌یان په‌روه‌رده ده‌کرد. تا خو‌شیان له واقیعه‌دا جو‌رو ناستی یه‌کتری بناسن (مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ) ۳ آل عمران / ۱۷۹ واته: نه‌دکرا خوای گه‌وره له موسولمانه پاکه‌کان گه‌ږی هه‌ر له‌و باروډوخه‌تاندا بمیننه‌وه، که هه‌موواتانی تیدا بوون، نا، هه‌ر ده‌بوو چه‌په‌ل و ناهه‌موارو ده‌غه‌له‌کان له پاک و سه‌رپاسته‌کان جو‌ی کاته‌وه..

پاشان خوای گه‌وره کۆمه‌له موسولمانه‌که ده‌گپ‌پته‌وه لای قه‌ددری خوایی خۆی، به‌لام هه‌ندی‌ک له‌و حیکمه‌تانه‌ی له قه‌دده‌که‌ی خوادا شاراوه‌ بوون، روون ده‌کاته‌وه، به‌مه‌ش حه‌قیقه‌ته‌کانی باوډر له دل و ده‌روونه به‌ پسته‌کاندا به‌هیت‌تر

ده‌کات، له دیدو بۆچوونه روونه‌کانیشدا، که به روداو ده‌کان به‌رفراوانتری کرد، بسوون قایعتر ده‌کات: (إِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ مِثْلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ. وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ) ۳ آل عمران/ ۱۴۰ - ۱۴۱ واته: ته‌ن‌ها ئی‌وه نین که دل و ده‌روونتان زامدار بوو بی‌ت، ئه‌و زام و ناسۆرد چۆته دل‌ی خه‌ل‌کی تریشه‌وه، نه‌مه روژگارد، هه‌ر جار‌وه د‌ه‌یده‌ینه ده‌ست کۆمه‌ل‌یک، تا خ‌وای گه‌وردش موسولمانه راسته‌کانی ناو کۆمه‌له‌که‌تان بناسیت و شاهیدو شه‌هیدیان لی هه‌ل بژی‌ریت. خ‌وای گه‌وره زالم و سته‌مکارانی خوش ناویت. خ‌وای گه‌وره د‌ه‌یه‌ویت باوه‌رداران پال‌فته کات و، له کافرانیان هه‌لا‌وی‌ریت و کافره‌کانیش مه‌فح کاته‌وه..

که‌وا بوو کۆتاش هه‌ر وه‌کو سه‌ره‌تایه، هه‌ر قه‌ده‌ری خ‌وایه‌وویست و نیراده‌ی نه‌وه کار ده‌کات، ته‌گه‌یرو حیکمه‌تی نه‌وه، له هۆکارو روداوو شه‌خسیات و بزافه‌کاندا ده‌رده‌که‌ویت.. نه‌مه‌شه نه‌و دیدو بۆچوونه ئایدیۆلۆژی‌ه گشت‌گیری کامله‌ی، که ده‌بی له بیروهۆشی دینداراندا بچه‌سپیت و، بکریته نه‌و روانگه‌یه‌ی لی‌وه‌ی ده‌روانریته می‌ژوو..

۲- موسولمان له‌وه‌ش زۆرت‌ری پی ده‌کری‌ت:

حه‌قیقه‌تیکی گه‌وره‌ی سه‌ره‌کی تریش هه‌یه ده‌رباره‌ی سروشتی ده‌روونی و، سروشتی ته‌بیعه‌ت و سروشتی رهنج و تیکۆشانی مروژ، که تا چ راده‌یه‌که نه‌م مروژانه ده‌توانن به‌ به‌رنامه‌ی خ‌واوه پابه‌ند بن و، چه‌ندیش ده‌توانن به‌ینه‌ی دی.. نه‌فسی مروژ کامل نییه، به‌لام توانای گه‌شه‌و نه‌ش و نه‌ای زۆره. ده‌توانی بگاته نه‌و ئاسته‌ بلنده‌ی، که کۆتا پله‌ی ته‌واویتی سه‌ر زه‌مینه، نه‌مه‌ش سیفه‌تیکی گرنگی هیوا به‌خشه، چونکه هه‌موو کاتی‌که نه‌و گه‌شینه‌ی دروست ده‌کات، که مروژایه‌تی هه‌ر کاتی‌که بۆ نه‌م به‌رنامه‌و به‌م به‌رنامه‌یه هه‌موو ره‌نجی خسته‌ کار، ده‌توانی بگاته لوتکه‌ی نه‌و ته‌واویتی، مه‌گه‌ر نابینن، که کۆمه‌له

خەلکێکی چاک گەشتە چلە پۆیە نەو کاملی و تەواویتییه، کۆمەڵە کەمی دەورو بەری پیغمبەر (ﷺ)! که پیشڕه‌وانی نەم نومه‌ته موسولمانەن: (کُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ) ۳ آل عمران/ ۱۱۰ واتە: ئێوه چاکترین نومه‌ت بوون بۆ خەلکی هاتنه‌ کایه‌وه. ئەمە کۆمەڵگە دیندارە کەمی پیغمبەرە (ﷺ)، که بوونه نموونه‌ی تەواویتی نەفسی مەروفایه‌تی. ئەم کۆمەڵە کێن؟ کۆمەڵێک مەروفن، کەم و کورتییان تێدایه‌ لاوازیان تێدایه‌، تەنانه‌ت هی واشیان تێدایه‌، که خوی گەروه‌ دەربارەیان فەرموویه‌تی: (إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ) ۳ آل عمران/ ۱۵۵ واتە: ئەوانەتان، که له‌ غەزای نوحود هەڵاتن، له‌ کاتیکیدا بوو، که به‌ره‌ی هەردوولا پێک گەیشتبوون، ئەوانه‌ شه‌یتان پێی هەڵخێسکاندن و به‌ گوناحی خۆیانەوه‌ به‌ستنیه‌وه‌و، زیاتر هانی دان بۆ گوناحی تریه‌لام خوی گەوره‌ لیان خۆش بوو.

ئەمانه‌ش هەر موسولمان بوون، ئیماندار بوون، به‌لام سه‌ره‌تای ئیسلامه‌تیانبوو، هیشتا له‌ دهرسه‌ سه‌ره‌تایه‌کانی په‌روه‌رده‌و پێگه‌یشتندا بوون، به‌لام له‌ وه‌رگرتنی ئیسلامه‌تیدا سه‌رپاست بوون، رازی بوون به‌ سه‌رکردایه‌تییه‌ خواوو یه‌ستیه‌ که‌یان، به‌رنامه‌ کەمی خویان پێ قبول بوو، بۆیه‌ خوی میه‌ره‌بانیش له‌ دالده‌ی خۆی ده‌ری نه‌کردنه‌ ده‌روه‌، به‌لکو به‌زه‌یی پێیاندا هاته‌وه‌و لیان خۆش بوو، لیان گه‌را تا جاری نه‌نجامی ره‌فتاره‌ هه‌له‌ که‌یان بیه‌ین و، بزانی له‌ هه‌له‌یه‌کی نه‌وانه‌وه‌، چ به‌لایه‌ک رووی له‌ خۆیان و کۆمه‌ل و سه‌رکردایه‌تی که‌یان کرد! به‌لام له‌ گه‌ل نه‌مه‌شدا خوی به‌ به‌زه‌یی، نه‌ له‌ ریزی ئیمانداران ده‌ری کردن، نه‌ گۆشه‌گیریشی کردن و نه‌ ته‌ره‌شی کردن! پێی نه‌فه‌رموون: لاوازی و که‌مه‌ته‌رخه‌میتان به‌ ته‌جروبه‌ی واقعی ده‌رکه‌وت، که‌وا بوو ئێوه به‌ که‌لکی هیچ نایه‌ن و سوود به‌م دینه‌ ناگه‌ینن! نا، له‌ جیاتی نه‌وه‌، لاوازیه‌ کەمی لی قبول کردن، که‌م و کورتیه‌ که‌یانی خسته‌وه‌ پێش چاوی خۆیان، بێ نه‌وه‌ی نه‌وه‌نده‌ زۆریان له‌ سه‌ر قورس کات، که‌ پێی بروخێن! له‌ جیاتی نه‌وه‌ له‌ گه‌ل ره‌حه‌ت و به‌زه‌یی و دلته‌وا ییدا به‌ میخه‌ته‌کان (هەر له‌و ساته‌ وه‌خته‌دا، که

کاره‌ساته که گهرمه) داخی ده‌کردن. ئاوا په‌روه‌ده‌ی ده‌کردن! ههر وه‌ک چۆن گه‌وره‌یه‌ک ده‌ست به‌سه‌ر بجوکیکیدا ده‌هینیت، خوای گه‌وره ئاوا بوو بزیان.. ده‌یویست باشر په‌ی به‌شت به‌بن، ووریاتر بن، هه‌ست به‌ دژواری هه‌لۆیستی هه‌له‌ بکه‌ن، تا پێ بگه‌ن.. خالی لاوازی خۆیانی بۆ ده‌کردنه‌ ده‌رس و په‌ندو نامۆژگاری وبه‌ شیویه‌کی ئاسان وساده، له‌گه‌ل سۆزو به‌زه‌ییدا ده‌بخسته‌وه‌ پێش چاوی خۆیان.. وه‌حی خۆشی به‌رده‌وام بۆ ده‌ناردنه‌وه، تا متمانه‌یان به‌ خۆیان وخواه‌نه‌که‌یان نه‌پوخیت، تا له‌ گه‌ل گلانه‌کاندا هه‌ستنه‌وه، نه‌ک ههر بۆ نه‌وه‌ی ره‌شبین نه‌بن، به‌لکو بۆ نه‌وه‌ی هیواو نومیدیان زیاتر گه‌شه‌ بکات! ئاوا هه‌ستیان ده‌کرد، که‌ تا زیاتر بۆ خوا بسولحین، خواش زیاتر بایه‌خیان پێ دده‌ات وه‌اریکاریان ده‌کات. نیت ئاوا پێگه‌یشتن وگه‌یشتنه‌ مه‌نزل، مه‌نزلی نمونه‌ی ده‌گمه‌نی میژوویی، نه‌وه‌ی که‌ خوای گه‌وره‌ خۆی له‌ وه‌سف وباسیاندا فه‌رمووی: (الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ) ۳ آل عمران/ ۱۷۳ واته‌: نه‌وانه‌ی، که‌ خه‌لکی پێی ووتن: وا خه‌لکانێکی زۆر کۆبوونه‌ته‌وه‌و گه‌له‌ کۆمه‌کیتان لی ده‌که‌ن، به‌ خه‌مه‌وه‌ بن، به‌ چه‌زه‌ر بن، بترسن، به‌لام نه‌وان باوه‌ریان به‌وه‌ پته‌و تر ده‌بوو، بۆیه‌ ووتیان: ئێمه‌ خوای گه‌وره‌مان هه‌یه‌و ته‌ویش به‌سمانه، خواش باشرین پشتگیرو پشتیوان و پالپشته..

په‌روه‌ده‌ی خواپی، ئه‌م کۆمه‌له‌ موسولمانه‌ی گه‌یانه‌ ناستیکی زۆر بلند، ئه‌مان ههر مرۆڤ بوون، ههر به‌و سیفه‌تانه‌ی مرۆڤیشه‌وه‌ مانه‌وه، هه‌له‌و لاوازی، که‌م و کورتی ههر هاوڕێیان بوو، به‌لام هه‌میشه‌ هۆشیان له‌ تۆیه‌و گه‌رانه‌وه‌ی لای خوا بوو.

ئه‌مه‌ ههر سروشتی مرۆڤه‌که‌یه، که‌ ئه‌م به‌رنامه‌ خواپیه‌ ده‌پاریزیت و ره‌فتاری له‌گه‌لدا ده‌کات. ئیسلام ئه‌م سروشت و ته‌بیعه‌ته‌ی مرۆڤ ناگۆڕیت، په‌کی ناخات، کۆلی وای ناخاته‌ سه‌ر شان، که‌ توانای به‌سه‌ریدا نه‌شکیت، به‌لکو ههر ئاراسته‌ی ره‌سه‌نی و پارسه‌نگی ده‌کات، تا ده‌یگه‌ینیتته‌ ناستی کاملی و، له‌ واقیعه‌یکی زیندووی سه‌رزه‌مینیشدا ئه‌مه‌ی به‌عه‌مه‌لی ده‌خاته‌ پێش چاو.. ئه‌م راستیه‌

به‌هایه‌کی گه‌وره‌ی له گه‌شبینیدا هه‌یه، چونکه به‌رده‌وام ئومیدییکی هه‌میشه‌یی ده‌داته کۆمه‌لگه‌ی مرۆفایه‌تی، تا زیاتر هه‌ول ب‌دات، تیبکۆشیت، تا بگاته نزیک نه‌و ناسته‌ی، که نه‌وه‌ی به‌رده‌ستی پیغه‌مبه‌ران گه‌یشتبوونی.. له چیان که مه‌؟ بۆ نایگه‌نی؟ خۆ به‌رنامه‌که‌ی خوای گه‌وره‌یان له‌به‌ر ده‌ستدایه، با له بارودۆخی ناهه‌مواریشدا بژین، خۆ ده‌توانن هه‌ممه‌ت بکه‌ن و به‌ره‌و نه‌و ناسته هه‌لکشین، با نه‌ک نه‌وانیش نه‌گه‌نه چله‌ پۆیه، به‌لام خۆ له ناستی خه‌لکی ب‌لندتر ده‌بنه‌وه.. خۆ نه‌و کۆمه‌له‌ی یه‌که‌می ئه‌م ئومه‌ته، که به‌ سه‌ره‌رشتی وه‌حی خوایی وله‌سه‌ر ده‌ستی پیغه‌مبه‌ری نازداردا (ﷺ) په‌روه‌رده بوون، وه‌نه‌بی‌ت موعجیزه بوو بن وقابیلی دوویات بوونه‌وه نه‌بن، نا، به‌رنامه‌که هه‌ر نه‌وه، سه‌روشتی مرۆفی هه‌موو نه‌وه‌یه‌کیش هه‌ر وه‌کو یه‌کن، به‌لام بینگومان راده‌و بری ره‌نج‌دانه‌که پێویسته، وه‌کو هه‌ی نه‌وه‌ی یه‌که‌می ئه‌م ئومه‌ته موسوڵمانه بدریته‌وه.. پله‌ی ناسته‌کانیش به‌ گوێزده‌ی بری توانای سه‌رف کراو دابه‌ش ده‌کریته‌وه..

ئه‌م به‌رنامه‌یه له‌گه‌ڵ هه‌موو کۆمه‌له مرۆفیکدا له‌و ناسته‌وه له‌گه‌ڵیاندا ده‌که‌ویتسه گه‌ر، که ته‌فاعول و کارو کارتی‌کردنیان ده‌رکه‌وتوه، له‌و واقیعه‌وه له‌گه‌ڵیاندا ده‌که‌ویتسه ری، که نه‌و کۆمه‌له‌ی تیدا ده‌ژی، له‌وتوه هه‌نگاویان پێ هه‌لده‌نی‌ت و به‌روه‌ لوتکه‌و هانیان ده‌دات. هه‌ر وه‌کو، که هه‌نگاوه‌کانی یه‌که‌می (گۆڕانکاری ده‌روون و ده‌ورو به‌ر) ی به‌ کۆمه‌له‌ موسوڵمانه‌که‌ی یه‌که‌جار هه‌لگرت، که له‌و جاهیلییه‌ته ساویله‌که‌یه‌ی عه‌ره‌به‌کانه‌وه، له‌و شیوو دۆل و چه‌م و چۆله‌ی جاهیلییه‌تی دوور له‌ هه‌موو جوانیه‌کی مه‌عریفه‌ته‌وه، ده‌ستی گرتن وله‌ ماوه‌یه‌کی زۆر که‌مدا به‌ره‌و لوتکه‌ی رزگاری و به‌خته‌وه‌ری دنیاو قیامه‌ت به‌رزێ کردنه‌وه!! بیست و پینج سالی نه‌برد، نه‌و کۆمه‌له‌ پاک و هه‌لبژارده‌ خواپیه له‌سه‌ر لوتکه‌ی بلندی کاملی رێژه‌یی مرۆفایه‌تی وه‌ستان، چ وه‌ک تاک، چ وه‌ک کۆمه‌ل و کۆمه‌لگه‌.

مه‌رجییکی سه‌ره‌تایی هه‌یه له‌م گۆڕانکاریه‌دا، که ده‌بی‌ت له‌ یه‌که‌م هه‌نگاوه‌وه هاتبیته‌ دی، نه‌ویش نه‌وه‌یه، که: ده‌بی‌ موسوڵمانان هه‌ر له‌ سه‌ره‌تای باوهر

هینانیانه‌وه، سهرکردایه‌تی و ریبه‌ریتی خو‌یان بدنه ده‌ست به‌رنامه‌که‌ی خوا، ده‌بی تەسلیمی بن، پتو‌دی پابه‌ند بن، بیکه‌نه ریساو پیگه‌ی ژیانیان، ده‌بی بیکه‌نه دروشمی بزاقی گۆرانکاری و ناوازی ئەو ریگه دوورو پر که‌ندو کۆسپه‌..

۳- راستی سینیهم: په‌یوه‌ندی نیوان ده‌روون و کۆمه‌لکاری و واقیعه‌کان:

ئەم راستیە بریتیە لە حەقیقەتی ئەو په‌یوه‌ندیە پتو‌دی وا، که لە نیوان واقیعی ده‌روونی موسولمان و کۆمه‌له موسولمانه‌که‌ی له‌لایه‌ک و، ئەو شه‌رو مملانییه‌ش له‌لایه‌کی ترو‌هه، که ئەو تەک و کۆمه‌له موسولمانه به‌رامبه‌ر دوژمنانیان له‌هه‌موو مه‌یدانیکی زۆرانبازی ورووبه‌روو بوونه‌وه‌یاندا ده‌یکه‌ن.. په‌یوه‌ندی نیوان عه‌قیده‌و بیروه‌وش، نیوان سه‌رکه‌وتن و به‌زینی نیوان هه‌موو ده‌به‌رپێک راچوونیک، ئەمانه هه‌مووی هۆی سه‌ره‌کین له‌ دیاری کردنی سه‌رکه‌وتن و به‌زیندا..

به‌رنامه‌ی خۆی گه‌وره له‌ بواریکی به‌رفراوانی ده‌روونی، مرۆفایه‌تی و ژبانی مرۆفایه‌تیدا، شوین که‌وتووه‌کانی ئاراسته ده‌کات، هه‌م دڵ و ده‌روونیان ئاراسته ده‌کات، هه‌م کۆمه‌له دینداره‌که‌یان، هه‌ر دوو‌کیشیان له‌ واقیعی مملانییه‌که‌ی ژبان و سه‌لماندنی بووندا ئاراسته ده‌کات.. به‌یه‌ک روداو، به‌لام به‌هۆکارو شیوازو لایه‌ن و هه‌یه‌ ئالۆزو تێکه‌چرژاوه‌کانی ئەو روداوه، که وه‌کو جۆری دڵ و ده‌روون و ته‌بیعه‌تی مرۆڤ خۆیان.. ئاوا ده‌روونی موسولمانان تەک و کۆمه‌لیان په‌روه‌رده ده‌کات..

ئەمە سیفه‌تێکی گ‌رنگی ئەم به‌رنامه خاویه‌یه، که ته‌واوو گ‌شتگیره. که هه‌موو ژبان ده‌گرێته خۆ. هه‌ر هه‌موو لایه‌نه‌کان و پێکه‌وه‌ش، بی ئەوه‌ی لایه‌نێکی ژبانی مرۆڤ ئیه‌مال بکات! ده‌رون به‌و هه‌موو هه‌زو ئاره‌زوو خه‌م و ترس و سل و ئینفیعالانه‌یه‌وه، که به‌سه‌ریدا دیت له‌ بزاقیکی گونجاوی رێک و پێکدا، ته‌فاعولی پێ ده‌کات، بی ئەوه‌ی به‌هێلێت مه‌ئوس، یان گۆشه‌گیر بێت. یان تووشی نێزدیواجیه‌تی که‌سیتی (انفصام الش‌خصیة) بێت..

۴- سروشتی پرۆگرامی په‌روه‌ده‌یی ئیسلام:

به‌رنامه‌ی ئیسلام کۆمه‌له‌ موسولمانه‌که‌ی خۆی به‌ رووداو‌ه‌کان په‌روه‌رده‌ ده‌کات، به‌و کاردانه‌وه‌و ئینفیعالانه‌ی، روداوێک له‌ جیهانی هه‌ست و هۆشی خه‌لکیدا دروستیانده‌کات، ئینفیعاله‌کان بۆ شوێنکه‌وتوه‌کانی هه‌ل ده‌سه‌نگینیت، چونکه‌ هه‌ر یه‌که‌یان له‌ جۆره‌ شه‌خسه‌یه‌تیکه‌وه‌ هاتوون، هه‌ر یه‌که‌یان مۆرک و سیمای سیمای جۆره‌ ته‌بیعه‌تیکى پێوه‌یه‌، هه‌ر یه‌که‌یان له‌ راده‌ تێگه‌یشتن و جۆره‌ ره‌فتاریکه‌وه‌ هاتوون، بۆیه‌ سه‌ره‌تا ئیسلام ته‌ماشای هه‌موویان ده‌کات، ئینجا له‌به‌ر چاوی هه‌موان هه‌لۆیسته‌ هه‌له‌کان، یان لاسه‌نگه‌کان نا‌ره‌واکان، باله‌ ناخی ده‌روونی خاوه‌نه‌کانیشیاندا هه‌ر وه‌کو گومانیش بوو بن دیاری ده‌کات، هه‌ر کاردانه‌وه‌یه‌ک نا‌په‌سه‌ندو شیوا نه‌بوو بیته‌، لایه‌نه‌ سلبیاته‌کانی ده‌رده‌خات و ده‌یخاته‌ لاره‌، هه‌ر کاردانه‌وه‌یه‌ک سنوور به‌زینی تێدا بوو بیته‌ و، پێچه‌وانه‌ی ئامانج له‌ رووداو‌ه‌که‌ بوو بیته‌، خۆی گه‌وره‌ له‌گه‌ل نه‌شکاندنێ خاوه‌نه‌که‌یدا، وه‌ک شتیکی قیژه‌ون وای له‌ موسولمانان دوور ده‌خاته‌وه‌، که‌ بیژی لێ بکه‌نه‌وه‌!

خۆی گه‌وره‌ هه‌له‌کان له‌گه‌ل ره‌حه‌مت و به‌زه‌ییدا دیاری ده‌کات و، هه‌لۆیسته‌ راسته‌که‌ش وه‌ک مرواری نه‌سل به‌ دره‌وشاوه‌یی ده‌خاته‌ روو، تا هه‌موو لایه‌ک به‌ره‌و نه‌و حه‌قیقه‌تانه‌ ئاراسته‌ بکات، که‌ خۆی بۆ به‌رژه‌وه‌ندی نه‌وان له‌ روودانی رووداو‌ه‌که‌دا مه‌به‌ستی بوون.

جۆری کاردانه‌وه‌کان، نه‌گه‌ر مافی که‌سیان تێدا پێشیل نه‌کریت، زۆر گرنگ نین، ئایا ختوره‌و ئینفیعالی ناخن، یان قسه‌ن، یان کرده‌وه‌ن، یان زمانی له‌شن؟ (وه‌ک شان هه‌له‌ته‌کان و له‌ج و لێو هه‌لقورچاندن و روو گرژ کردن و.. هتد)! مه‌گه‌ر نابینیت قورئان باس له‌ هه‌لۆیسته‌ی شاره‌وه‌ی ناو پێچ و په‌ناو سووچ و کون و که‌له‌به‌ره‌کانی دل و ده‌روونه‌کان چۆن ده‌کات؟! چ هی موسولمانان^۱، چ هی کافران^۲! به‌م شیوازه

^۱ وه‌کو نایه‌تی (ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا) ۲۴ النور/۱۲

^۲ وه‌کو نایه‌تی (يَوْمَآ لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ) ۳۳ الاحزاب/۲۰

دل و ده‌روونه‌کان پالفته ده‌کات، دلّیان به روداوو، هۆشیان به قورئانه‌که ناراسته ده‌کات، تا وا پاکیان ده‌کاته‌وه، که شاراوو و ناشکرا، لایان وەك شووشه‌ی پروون و ساف بیّت، ئاوا هه‌ست و دیدو هه‌لۆیسته‌کانیان بۆ هه‌لده‌سه‌نگیّتی، راست و چه‌وتییان ده‌خاته روو، تا قه‌ناعه‌تی زاتی خۆیان لا دروست ده‌بیّت، ئینجا ناراسته خوایه‌که‌یان بۆ دیت، که ده‌بیّته ته‌علیماتی بریارو یاساو ریّسای ده‌ستوو... ئاوا بیروباوه‌ره ئیسلامیه‌که‌یان له‌سه‌ر بناغه‌یه‌کی واقعی هه‌ست پی کراوو، له نه‌غجایی روداوێکدا، که به‌سه‌ر خۆیاندا هاتوو بۆ داده‌مه‌زینیّت، که ناراسته دینییه‌که‌یان ده‌که‌وێته به‌ر ده‌ست، هه‌ست ده‌که‌ن حه‌قیقه‌تی روداو‌که‌ ئاوا بووه، که ده‌قه‌که‌ باسی کردوو هه‌لۆیستی ره‌سن و په‌سن و پارسه‌نگیش هه‌ر نه‌وه‌یه، که ده‌قه‌که‌ فهرمانی پێداوه... ژبانی کۆمه‌لگه‌ موسولمانه‌که‌ له‌سه‌ر بریارو پرگه‌و یاساو ریّسای وا دامه‌زراره، که ئاوا واقعیانه‌ دارپێژاره. چونکه‌ نه‌و یاساو ریّسیانه، خۆ هه‌ر بۆ نه‌و نه‌وه ئیسلامه‌تیه نه‌بوو، که له‌ خزمه‌تی پیغه‌مبه‌ردا (ﷺ) بوون، به‌لکو بۆ نه‌وه‌کانی دواتری نه‌وانیشه، نه‌وه به‌ نه‌وه، تا رۆژی دواپی، تا هه‌میشه هه‌موو نه‌وه‌یان له‌به‌ر چاو بیّت، که په‌روه‌رده به‌ روداو زۆر گرنگه‌و، ده‌بیّت داعی و شه‌رعناسه‌کان نه‌و روداوانی به‌سه‌ر موسولمانان دا دیت، بۆ په‌روه‌رده کردن و ناراسته کردنی قورئانیانه‌یان بقۆزنه‌و، با بزائن، که روداو، کتییی کراوه‌ی په‌روه‌رده‌و ریّنماییه.

۵- واقعیّتی پرۆگرامه‌ خوایه‌که:

ئیسلام بۆ نه‌وه‌ی له‌ دنیای واقعی‌دا بیّته دی و، به‌ شیوه‌یه‌کی عه‌مه‌لی له‌ ناو خه‌لکیدا پیاده‌ بکریّت، نه‌هاتوو پرۆگرامه‌که‌ی خۆی له‌ شیوه‌ی تیۆر (نظرية) یه‌کدا دارشتبیّت و خستبیّتی به‌ر ده‌ست و، پاشان به‌فرموی خه‌لکینه موماره‌سه‌ی که‌ن!! نا، ئیسلام هه‌ر له‌یه‌که‌م هه‌نگاوی موسولمان بوونی که‌سێکه‌وه به‌ کرده‌وه هه‌نگاو به‌ هه‌نگاو ئیسلامه‌که‌ی پی ده‌هینیّته دی...

۶- پروگرامی خوای گه‌وره نه‌گۆره:

ئەمەش راستیەکی تری گرنگ و بەسوودە، یارمەتیدەرە بۆ بنیاتنانەوێ سەر لە نوێ ژیاڵی نیسلا مەتی.. پروگرامی خوایی نه‌گۆره، نرخ و بەها و پێوەرو حساباتی هەڵسەنگاندنیشی هەر نه‌گۆره.. ئەوی مەوۆی پێ نزیک، یان دوور ددکەوێتەو له خوای گه‌وره له به‌نامه‌که‌ی، هەر هەلۆیستی خودی مەوۆقه‌کان خۆیان، مەوۆ خۆی به‌پر سه له‌و‌ی هەلۆیستی راست، یان هی چەوت بگرێتە به‌ر، بۆیه له روانگە‌ی نیسلا مەو‌ه زۆر هەلەیه مەوۆ خۆی رێساو دەستور بۆ دیدو تێروانین و پێناسە‌ی شت و داب و نە‌ریتی رەفتار و رەوشت دانێت. چونکە دیدو بۆ‌چوون و پێناسە‌و مەرجی پە‌سە‌ندی و بێ‌ی هەلۆیستی قبول کراو، له‌ که‌سی‌که‌و‌ه بۆ که‌سی‌کی تر له‌ شوێن‌یکه‌و‌ه بۆ شوێن‌یک‌ی تر، له‌ نه‌و‌یه‌که‌و‌ه بۆ نه‌و‌یه‌کی تر ده‌گۆرێن، به‌لام نه‌گەر پروگرامه‌ خواییه‌که‌ بوود پێ‌و‌ه، دینه‌که‌ بوود مە‌رجه‌عییه‌تی چاره‌سه‌ری ناکۆکی، ئەو کاته ئەو، حوکم له‌سه‌ر ئەو دیدو بۆ‌چوون و هەلۆیسته‌ لی‌ک جوداو دوورانه‌ی ناو مەوۆ‌قاییه‌تی ده‌دات.. ئەو دیاری ده‌کات، که کامیان راسته‌و کامیان چه‌وته، کامیان ره‌واییه‌و کامیان سته‌مه، نیسلا مەیش مساو‌ده‌ له‌سه‌ر هەلەو راستی هیچ که‌سی‌ک ناکات، که‌سی پێ باشت‌ر نییه‌ له‌ که‌سی‌کی تر.. نیسلا م له‌به‌ر خاتری ئەم و ئەو له‌ پروگرام و پێ‌و‌ه‌ی خۆی لا نادات. شوێن که‌وتوو‌دکانیشی له‌م روانگه‌وه‌ و‌ا په‌روه‌رده‌ ده‌کات، که به‌رائه‌تی که‌سی‌ک له‌ هەلەو تاوان، نابێ له‌سه‌ر حسیبی حق بی‌ت. مانه‌وه‌و راگرتنی بیروباوه‌رو یاساو رێسا شه‌ریه‌یه‌کان به‌ پاک و سه‌لامه‌تی چاک‌تره، وه‌ک له‌ شه‌رمه‌زاری نه‌هێنان به‌سه‌ر تاوانباراندا، هەر که‌سی‌ک و له‌ هەر ئاست و پله‌و پایه‌یه‌کدا بن. له‌ روانگە‌ی نیسلا مە‌وه: تاوانباران کێن و چین و حوکمیان چییه‌؟ و‌ا بناسرێن چاک‌تره‌ وه‌ک له‌و‌ی له‌به‌ر خاتری ئەوان، یان بۆ موراعات کردنی به‌رژه‌وه‌ندی!! نه‌حکامی دینه‌که‌و پێناسە‌ی پروگرامه‌که‌ بگۆرێن! ئەم گۆ‌پان و گۆ‌پینه‌، زۆر دژوار تره‌

کوشنده تره، وهک له‌ودی ناوو سومعه‌ی هه‌ندێ‌گه‌وره‌ پیاوی به‌رپرس و ناوداری موسولمانان بزپیت و بشکیت!! پرۆگرامه‌ خاویه‌ که‌ گه‌وره‌‌ترو گرن‌گتره‌ له‌ که‌سایه‌تی و پله‌و پایه‌و ناوو سومعه‌ی هه‌موو که‌سیک..

واقیعی میژووی نیسلام بریتی نییه‌ له‌ هه‌ر کارو کرده‌وه‌و هه‌لۆیستیکی موسولمانان، بریتیش نیه‌ له‌ بارودۆخی زه‌مانیک، که‌ موسولمانان له‌ میژووی خۆیاندا دروستیان کرد بێت، به‌لکو میژووه‌ که‌ خۆی، نه‌وکارو کرده‌وه‌و هه‌لۆیست و بارودۆخانه‌یه‌، که‌ موسولمانان به‌ گوێره‌ی دینه‌که‌یان دروستیان کردووه‌.. نه‌وه‌ی که‌ پراوپر هاوجوته‌ له‌ گه‌ل بیروباروهر و دیدو تیروانین و پیناسه‌و به‌هاو پێوه‌ری شه‌ریعه‌ته‌ نه‌گۆره‌که‌ی نیسلام، هه‌ر شتیک له‌ گه‌ل ریساو ته‌علیماتی دینه‌که‌دا یه‌کانگیر بووه‌وه‌، نه‌وه‌ هی نیسلامه‌، هه‌ر شتیکیش له‌ گه‌ل نه‌ودا یه‌کانگیر نه‌بۆوه‌، نه‌وه‌ هه‌له‌یه‌، خوارو خێچه‌، چه‌وته‌، نار‌ه‌وايه‌. بۆیه‌ نیسلام پێی قبول نه‌بووه‌و بریاری له‌سه‌ر نه‌داوه‌، هیچ کرده‌وه‌یه‌کی ناپه‌سه‌ند (به‌ نه‌زده‌ری شه‌رعی خوا) هی هه‌ر که‌سیک بێت، له‌سه‌ر نیسلام مال نییه‌و ناشیته‌ میژووی نیسلام.. نه‌وه‌ وه‌ک پاره‌ی قه‌لب سه‌ری خاوه‌نی ده‌گریته‌وه‌، نه‌وان نه‌ک نیسلام، شایانی نه‌و وه‌سفانه‌ن، که‌ هه‌له‌ن، خوارو خێچن، چه‌وتن، نار‌ه‌وان.. هتد

میژووی نیسلام بریتی نییه‌ له‌ میژووی موسولمانان، به‌لکو بریتییه‌ له‌ میژووی چه‌سپاندنی واقیعی نیسلامه‌که‌، له‌ دیدو تیروانین و ره‌وشت و ره‌فتارو واقیعی خه‌لکید، له‌ جێبه‌جێ کردن و راپه‌راندنی ته‌علیماتی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی.. له‌ بارودۆخی ژیان و سیستمی کۆمه‌لگه‌کیان.. چونکه‌ نیسلام ته‌وه‌ریکی نه‌گۆره‌و موسولمانان به‌ده‌وره‌یدا ده‌گه‌رێن، چوارچێوه‌یه‌کی نه‌گۆره‌و موسولمانان له‌ نێویدا ده‌بزوێن.. گه‌ر ته‌وه‌ره‌که‌یان گۆری، یان له‌ چوارچێوه‌که‌ چوونه‌ ده‌ره‌وه‌، نیدی نیسلام هه‌قی به‌سه‌ریان‌ه‌وه‌ چیه‌؟! بۆچی مال بن له‌سه‌ر نیسلامه‌که‌؟! کارو کردارو ره‌فتارو ره‌وشتیان، که‌ به‌ پێی ته‌علیماتی خودی نیسلامه‌که‌ نییه‌، بۆچی بێته‌ مولکی نیسلام؟! بۆچی بووتریت: نه‌وه‌ نیسلامه‌؟!.. نا، ده‌بیته‌ بووتریت: نه‌وانه‌

مادام له پرۆگرامه ئیسلامیه که چوونه‌ته دهره‌وه‌و، وازیان له ئیسلام هیئاوه، هر موسولمان نه‌ماون، چ جای ره‌فتاریان بییته دیارده‌و جه‌وه‌ری ئیسلام‌ته‌وانه کاتیک به موسولمان حسیب بوون، که دینه‌که‌ی خویان قبول بوو، پی‌وه‌ری پابه‌ند بوون وجیبه‌جی کردنی ئیسلامیان لا قبول بوو. ژیانیان مۆرکی ئیسلامه‌تی پی‌وه بوو... نه‌ک دواتر، که له ئیسلام چوونه دهره‌وه‌و، هر به زمان وسه‌رزاره‌کی ده‌یان ووت: موسولمانین و ته‌نها ناوی بی ناورۆکیان موسولمانانه بوو.

به‌ندی بینجه‌م: ده‌ستووری دین (فقه)^۱

ئه‌حکامی بزاقو بزاقی ئه‌حکام:

ئه‌حکامی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی نی‌سلام له‌ بیکاری و ده‌ست به‌تالیه‌وه نه‌هاتووه، ناشیی له‌ بیکاری و ده‌ست به‌تالی و بۆشایشدا بژی. ئه‌وانه‌ی، که‌ بیکارو به‌تالێ، لی‌ی حالی نابن! چونکه‌ شه‌ریعه‌تی نی‌سلام له‌ کۆمه‌لگه‌یه‌کی نی‌سلامیدا هاتۆته‌ دی، که‌ له‌ گه‌ڵ هه‌نگاوه‌کانی بزاقی ئه‌و کۆمه‌لگه‌دا گه‌شه‌ی ده‌کرد. ئه‌و بزاقه‌ی رۆژانه له‌ واقیعه‌دا رووبه‌رووی ژبانی نی‌سلامیانه ده‌بووه‌وه.

ده‌بی‌ت هه‌میشه ئه‌وه‌مان له‌به‌رچاو بی‌ت، که‌ ئه‌حکامه‌ شه‌ریعه‌کان نه‌بون، که‌ کۆمه‌لگه‌ موسولمانه‌که‌یان دروست کردووه، به‌لکو کۆمه‌لگه‌ موسولمانه‌که‌ به‌ بزاقه‌ واقیعه‌یه‌که‌ی خۆی ئه‌وی دروست کردو هه‌تیابه‌ دی.. چونکه‌ کۆمه‌لگه‌که‌ رۆژانه رووبه‌رووی پێداویستیه‌ واقیعه‌یه‌کان ده‌بووه‌وه، ده‌بوو حوکمی پراوپریان بۆ ده‌رکات.. ئه‌و حوکمه‌ رۆژانه بوو.. پاشان بووه‌ ئه‌و ئه‌حکامه‌ شه‌ریعیانه‌ی دوا‌یی ناوی فیه‌قی لی‌ نرا.. ئه‌م حه‌قیقه‌ته‌ می‌ژوو‌یه‌ واقیعیانه‌ به‌لگه‌ی زۆر به‌هه‌یژن. زۆر کاریگه‌رو گه‌رنگن، رۆل‌یشیان له‌ شاره‌زا بوون و تی‌گه‌یشتنه‌وه‌ی سه‌ر له‌ نو‌یی سروشتی ئه‌حکامه‌ شه‌ریعه‌کان و په‌ی بردن و ده‌رك کردنه‌وه‌ی سروشته‌ بزاقیه‌که‌ی ئه‌حکامه‌ شه‌ریعه‌یه‌کان زۆر گه‌وره‌و سه‌ره‌کی یه‌.. ئه‌وه‌که‌ سانه‌ی ئه‌م‌پ‌رۆ ئه‌و ئه‌حکامه‌ شه‌ریعیانه‌، که‌ هه‌مووی له‌ دوو تو‌یی کتیبدا نووسراونه‌ته‌وه‌و ئاماده‌و تۆمارکراون، ده‌خو‌ینن، بی‌ ئه‌وه‌ی ئه‌و حه‌قیقه‌تانه‌ له‌به‌ر چاو به‌گه‌رن و له‌و بارودۆخانه‌ حال‌ی بن،

^۱ له‌ کوردیدا به‌ ئه‌حکامه‌ شه‌ریعه‌یه‌کانی فیه‌قی نی‌سلام ده‌لێن: (شه‌رع) و له‌یاساو ری‌سای حکومه‌تی جو‌ی ده‌که‌نه‌وه. بۆ‌یه‌ ده‌لێن: به‌ پیتی یاسا ئاوا‌یه‌و به‌ پیتی شه‌رعیش ئاوا‌یه‌.. به‌لام من لی‌ره‌دا هه‌ر فقه‌ه‌که‌م به‌ (ئه‌حکامی شه‌رعی) ناو بردۆته‌وه‌، چونکه‌ زۆرجار به‌ هه‌موو نی‌سلام ده‌وتریت شه‌رع..

که نهو ده‌قانه‌یان تیدا هاتۆته دی. یان نهو کهش وه‌واو حاله‌تانه نیستی‌عاب ناکه‌نه‌وه، که ده‌قه شه‌رعیه‌کان به‌ده‌نگیانه‌وه ده‌چوون و چاره‌سهریان بۆ داده‌نا و ناراسته‌یان پیتی ده‌کردن. یان له‌و زه‌مان و خه‌لک و حاله‌تانه ناکۆلنه‌وه، که نهو ده‌قانه‌یان تیدا هاته دی و داوه‌ریان پتی کرا. نه‌وانه‌ی واده‌که‌ن، و ده‌زانن نه‌حکامه فیه‌یه‌کان هه‌روا سادو ناسان ده‌رکراون، بۆیه پیشیان وایه ده‌شکریت له‌ ده‌ست به‌تالی و بی‌ئیشیدا بچه‌سپیت! نه‌وانه‌ی واده‌که‌ن، نه‌مه‌لان و، نه‌شه‌رعناسن و، نه‌له‌ نه‌حکامه شه‌رعیه‌کانیش گه‌یشتون! بگره‌ هه‌ر له‌ دینه‌که‌ش حالی نه‌بوون. فیه‌یه‌ک به‌ بزاقیکی واقعی هاتیبته بوونه‌وه، چۆن بی‌ بزاقیکی واقعی کاریگر دیته‌وه کار؟! مادام فیه‌یه‌که له‌ دوا‌ی بزاقه‌که‌وه هاتوه، ئیتیر چۆن ده‌کرێ به‌ فیه‌یه‌که بزاق دروست بکریت؟!

نه‌حکامه‌کانی بزاقته‌و واقعیه چاک له‌به‌ر چاو ده‌گریت، که ده‌قه‌کانی تیدا دابه‌زیونه‌ته خواره‌وه و نه‌حکامه شه‌رعیه‌کانی له‌سه‌ر داریژراوه. چونکه نه‌و واقعیه له‌گه‌ل ده‌قه شه‌رعیه‌کاندا ناو‌یتیه‌یه‌کیان پتک هیناوه، که توخمه‌کانی لیک جیا ناکرینه‌وه، هه‌ر کاتی‌کیش لیک ترازینران، سروشت و سیفه‌ته‌کانی ناو‌یتیه‌که‌ش نامینن. نه‌و توخمی سروشت و که‌ش وه‌واو هه‌لۆیست و بارودۆخانه‌ی، بووبوونه که‌ره‌سته‌ی پتکه‌هاتنی هوکمیکی فیه‌یه‌ی، ناشی و نا‌کرێ لیک هه‌لاوێردرین و، له‌ هوکمه فیه‌یه‌که جودا بکرینه‌وه. نه‌گینا هوکمه شه‌رعیه‌که، ته‌نها ده‌که‌وێت و زه‌حه‌مه‌تیشه به‌ ته‌نها سوودبه‌خش مینیته‌وه. نه‌حکامی بزاق زۆرجیا‌وازه له‌ نه‌حکامی سه‌ر کاغه‌ز. ته‌جروبه‌کان سه‌لمان‌دویانه، که نه‌و که‌سانه‌ی به‌م دینه‌وه له‌گه‌ل بزاقه‌که‌یدا ته‌فاعول ناکه‌ن و، نابنه‌ لازم و مه‌لزومی یه‌کتر، زۆر زه‌حه‌مه‌ته له‌ خودی دینه‌که تی‌ بگه‌ن وشاره‌زای نه‌حکامه شه‌رعیه‌کانی بن، گه‌رچی هه‌ر خه‌ریکی خویندنی فیه‌یه‌که‌ش بن، فیه‌یه‌که له‌ دوو توپی کتیب‌دایه‌و خویندنی واش سارد و سپو مردووه..

ئەو كەسانە ھەست بەم حەقیقەتە دەكەن و دەیگەن، كە بەم دینەو لە بزاقی گۆرانكاریدان، لەو كاتانەشدا بۆیان دەبێتە بەلگەنەوویست، كە شەرعەكە بۆتە بەرنامەى دیندارى و، واقیعیكى پێ دروست بوو، كە رۆحى تیدا دەژى و گیانى دیندارى تیدا گەشە دەكات، مەرجیش نیە ئەمە ھەر لە سایەى دەولەتەكەى ئیسلامدا بێت، نا، دەشیت لە گەرمەى ئەو جیھاد كردنەشدا بێت، كە بۆ ھێنانە دى وراپەراندنى ئەو ئەحكامانە لە واقیعی ژىيانى خەلكیدا بەرپا كراو. ئەو كەسانە دەیگەن، كە دینی ئومەتەكەیان لە واقیعیكى زیندوودا كردۆتە بزاقى گۆرانكارى و، رۆژانە لە رەنجدان و لە خەباتى ھێنانە دى دان و ناسرەون. ئەستەمە ئەو كەسانە ھەستى گەشەى رۆح و لەزەتى دەرون بچێژن، كە لە بى ئیشیدا شەوو رۆژیان بەسەر كەلام و كتیبەو گریداو، تەمەنیان وەكو پشتیان بەسەر كتیبەو كووڕ بوو! ئەوى دەیەوێت لە دین تى بگات و شارەزایى لە ئەحكامەكانى شەردا پەیدا بكات، دەبێ لە بزاقى واقیعیدا گەشەونەش و نەا بكات، كە بەم دینە دروست بوو و گۆش كراو. زۆر ئەستەمە كە سێك ئەحكامى شەرى لە مەلایەكى دانیشتووى بێكارو. دوور لە بزاقى دینەو وەربگریت، یان لای شەرع زان (فقە) بكە وەربگریت، كە گۆشەگیرى كوئى مەزگەتێكو، دوورە پەریز خۆی گرتۆتەو، نایەوێت تێكەڵ بە بزاقى دینداران بێت و دوورە پەریز لە واقیعهكە، مەشغولە و دینەكە حوئجە دەكات!!

ئەحكامەكانى شەرع، ھەلقولایى بزاقى موسولمانان بە ئیسلام، دیارە كە سەرەتا دینەكە ھاتە دى و چەسپى، پاشان ئەحكامە فیهقیەكان پەیدا بوون. ئاوا.. نەك بە پێچەوانەو. كاتێك دیندارى كە چەسپى.. كە تاكەكان خۆیان تەسلىم بە دینی خوا كردبوو، بە ھەموو حوكمى خۆیان رازى بووبوون. پاشان كۆمەلگەى كیان لە خۆیان پێك ھێنا، كە بە دینەكە رازى بوون و تەسلىمى ئەحكامە شەریەكانى بوون. تاك و كۆمەلگەكە ھەموو داب و نەرىت و دەستور و یاسا و رێسایەكى كۆمەلگەو، سیستى جاھیلیەتیان تۆر ھەلدابوو، رازى نەبوون

مرۆفی وه‌کو خۆیان شه‌ریعه‌تیاں بۆ دارپژن.. دواى شه‌وه‌ی تاك وکۆمه‌لگه‌که به قه‌ناعه‌ته‌وه، شه‌وه‌یاں ره‌فز کرده‌وه، که جاهیلییه‌ت داب و نه‌ریت و یاساو ریسا بۆ ژیاڤی تاك وکۆمه‌لگه‌که دابنیت.. پاشان که تاك وکۆمه‌لگه‌که کهوتنه‌وه ژیاڤی رۆژانه‌ی نوێی خۆیاڤ، که به گوێره‌ی ریساو نه‌حکامی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خواى گه‌وره ره‌فتاریاڤ کرد، که رۆژانه له ژیاڤ و سه‌وداو مامه‌له‌وه هه‌لس وکه‌وتیاڤدا پیوتیستیاڤ به ئاراسته‌ی دین بوو، که له رووداوێکدا راده‌مان، چاوهرپوانی هه‌لویتستی دینه‌کهو حوکمی شه‌رعى ده‌بوون، که ده‌یانوویت کارێک نه‌نجام ده‌ن، به‌لام نه‌یاڤده‌زانی هه‌لویتست و بریاری شه‌رع چۆنه به‌رامبه‌ری.. که ژیاڤی نوێیاڤ لق و پۆپی تازه‌ی لی جوی ده‌بووه.. له‌م هه‌موو کاتانه‌دا نه‌حکامی شه‌رعى دروست ده‌بوو.. که‌وا بوو نه‌حکامه شه‌رعیه‌کان وه‌لامی واقعی پی‌داویستیه‌کان بوون.. ناوا فیه‌قی ئیسلامی هاتۆته ئاراوه.. جم و جولا و چالاکی و بزاف کردن به‌م دینه بوو، که نه‌حکامی شه‌رعى هیتایه کایه‌وه. هه‌ر شه‌و بزافه‌ی به‌م دینه ده‌کرا هه‌ر شه‌وه‌بوو، که گه‌شه‌ونه‌ش و غمای به‌ فیه‌قه‌که ده‌کرد. لق و پۆپی لی وه‌رگرتن (استنباط) ی لی جوی ده‌کرده‌وه.. هه‌رگیزاو هه‌رگیز له‌و سه‌رده‌مه زێرینه نوونه‌یه‌ی ئیسلامه‌تیدا، نه‌حکامی شه‌رعى له‌کتیپی ساردو سه‌روه نه‌ده‌هات.. به‌لکو له‌ گه‌رمه‌ی ژیاڤی واقعی‌دا له‌ دایک ده‌بوو.. له‌ گۆڤه‌لی کیشه‌و ده‌به‌رێک راجوونی ژیاڤی تاك وکۆمه‌لگه‌که‌شدا، نه‌ش و غمای ده‌کردو به‌ره‌و پی‌ش ده‌چوو.. بۆیه شه‌رع‌ناسه‌کانی شه‌و زه‌مانه دیندارترویتگه‌یشتووتر بوون له‌ دینه‌که.. شاره‌زا بوونه‌که‌یاڤ له‌وه‌وه بوو، که به‌ دینه‌که ده‌بزوتن. دینه‌که‌یاڤ ده‌خسته گه‌ر، له‌ لایه‌که‌وه خۆیاڤ پی‌وه‌ی پاڤه‌ند ده‌بوون و، له‌ لایه‌کی تریشه‌وه کۆمه‌لگه‌که‌یاڤ پی ده‌گۆرێ.. جا که دینه‌که‌یاڤ له‌ واقعی زیندوودا ده‌بخسته گه‌ر، له‌ واقعی ژیاڤی کۆمه‌لگه‌ نوێکه‌ی موسولماناندا ده‌بزوتن. خۆیاڤ و دینه‌که‌یاڤ به‌یه‌کتری و پینکه‌وه، واقعی‌که‌یاڤ ده‌گۆرێ. له‌م گۆرانکارییه‌ بێ سه‌روه‌ته‌ی شه‌و دیندارانه، که به‌ دینه‌که‌له واقعی ژیاڤیاڤدا نه‌نجامیاڤ ده‌دا، نه‌حکامه شه‌رعیه‌کان له‌ دایک

ده‌بوون. ناوا نه‌حکامی شهرعی (فیهی نیسلامی) ده‌هاته دی، نه‌ک زانیه‌ک دانیشی و شهرع بنوسیته‌وه!!

ژیانی ئەمڕۆ و ئەحکامی شهرعی:

کوا ئەو کۆمه‌لگه‌ موسولمانه‌ی خۆی ته‌سلیمی خۆی گه‌وره‌ کردووه‌، به‌دینه‌که‌ی رازیه‌؟! کوا ئەو کۆمه‌لگه‌یه‌ی به‌ کرده‌وه‌ هه‌موو شیوه‌کانی کۆیله‌یی ره‌فز کردۆته‌وه‌، به‌ کرده‌وه‌ سه‌لماننۆتی، که‌ غه‌یری دینی خۆی ناوێت و، یاساو رێساو نه‌حکامی هه‌یج ده‌ستورێکی غه‌یری نه‌حکامی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خۆی گه‌وره‌ی ناوێت!!

که‌س ناتوانی‌ت لاف و گه‌زافی ئەوه‌ لێدات که‌ کۆمه‌لگه‌یه‌کی موسولمانی وا نیستا هه‌یه‌، که‌وابوو هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه‌ ئەو موسولمانه‌ی، که‌ نیسلام ده‌ناسی‌ت و شه‌ره‌زای به‌رنامه‌و پرۆگرامه‌که‌یه‌تی، ده‌زانیت می‌ژووی نیسلام چۆن درووست بووه‌، هه‌ولێ ئەوه‌ نادات بزاڤ به‌ نه‌حکامی شهرعی درووست بکات و، نیشانی کۆمه‌لگه‌یه‌کی بدات، که‌ ته‌سلیم به‌دینی خوا نه‌بووه‌، هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاشه‌وه‌ باوه‌ری به‌وه‌ نه‌هیناوه‌، که‌ ده‌بی یاساو رێساو ده‌ستوری ژیا‌نی کۆمه‌لگه‌که‌ی، ته‌نها نه‌حکامه‌کانی شه‌ریعه‌تی نیسلام بیت.. چونکه‌ موسولمانی سه‌ر راست، هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه‌ هه‌ولێ ئەوه‌ ده‌دات، که‌ دینداری له‌ خه‌لکیدا بچه‌سپیت. دینداری به‌و سیفه‌ته‌ی، که‌ ته‌سلیم بوونه‌ به‌خۆی تا‌ک و ته‌نهاو بریاردان به‌وه‌ی، که‌ غه‌یری خوا هه‌یج که‌سی‌ک حاکم نه‌یه‌ و ده‌سه‌لاتی یاساو رێسا دانانی نه‌یه‌، هه‌یج یاساو رێساو ده‌ستورێک، گه‌ر له‌ شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خواوه‌ وه‌رنه‌گیراییت، قبول ناییت و له‌ که‌س وه‌رناگیریت.. خۆ خه‌ریک کردنی خه‌لکانێک به‌نه‌ش و غا‌و رێکخستن و پێش‌خستنی فیهی نیسلامی و نه‌حکامی شهرع، له‌ژێر سایه‌ی کۆمه‌لگه‌یه‌کدا، که‌ ره‌فتار و هه‌ئس و که‌وتی به‌ گوێره‌ی ئەو نه‌حکامه‌ شه‌ریعه‌یه‌ نه‌یه‌، ژیا‌نی له‌سه‌ر رێسا‌کانی ئەو دانه‌مه‌زراوه‌، گه‌له‌و گه‌مه‌ کردنه‌و له‌گه‌ڵ جیددییه‌تی ئەم دینه‌دا نا‌گونجیت.. ئەو کۆمه‌لگه‌ له‌ کۆی و ئەو نه‌حکامه‌ شه‌ریعه‌ له‌ کۆی؟! ئەمه‌ حا‌لی نه‌بوونه‌ له‌ سروشتی ئەم دینه‌.. ئەمه‌ گێلیتییه‌..

خه‌لکیتک وازبانیّت سست و ساردو ده‌ست به‌تال‌دانیشتی و، ره‌فتار له‌گه‌ل که‌لام و کتیبدا بکات و، وا بزانیّت به‌و شیوازه له دینه‌که تی ده‌گات و نه‌و نه‌حکامانه دواتر له کۆمه‌لگه‌که‌دا، وه‌ک ده‌سه‌لات پیاده ده‌کات؟! نه‌مه بیر‌کردنه‌وی پیای ناقله، یان خه‌ون و خه‌یالاته؟!

نه‌حکامی شرعی کاتیک له‌م دینه‌وه هه‌ل‌ده‌هینجریّت، که بزاقیکی دینی له جیهانیکی واقعی‌دا، وه‌ک فواره‌هه‌ل‌ده‌قولیّت و، وه‌ک ناو به‌کون وکه‌له‌به‌ری کۆمه‌لگه‌که‌دا ته‌شه‌نه بکات و، سه‌دان به‌ردو تاوێرو لیژگه‌و هه‌ورازو نشیوی بیته‌ری.. نه‌مه‌ش ته‌نها به‌و ریو ریبازو کۆمه‌لکاریه ده‌کریّت، که له سه‌ره‌تای هاتنی نه‌م دینه‌دا هاته‌ کایه‌وه، که ته‌سلیم بوونه به‌ دینی خواو، دینداری بوونه پیی. کۆمه‌لگه‌ موسولمانه‌که‌ش نه‌حکامه‌ شرعیه‌کانی دارشت. بۆیه ده‌بی هه‌میشه نه‌م نۆبه‌و ته‌رتیبه له‌به‌رچاو بگیریّت و بگیریته‌وه به‌ر.. سه‌ره‌تا حه‌ق‌من ده‌بی کۆمه‌لگه‌یه‌کی موسولمانی وا به‌دینداری وته‌سلیم بوون به‌ خوایه‌وره پیک به‌ینریّت، که به‌ شه‌ریعه‌ته‌کی خواوه پابه‌ند بیّت و، سور بیّت له‌سه‌ر وه‌رگرتن وراپه‌رانندن وچه‌سپاندنی.. ئینجا دوا‌ی نه‌وه - نه‌ک پیش نه‌وه - فقهیکی ئیسلامی واقعی دیته‌ کایه‌وه، که به‌رفراوان وگشتگیو پراویری پێداویستیه‌کانی نه‌و کۆمه‌لگه‌یه‌ ده‌بیّت، که هیناویتییه‌ دی.. نه‌ک کۆمه‌له‌ نه‌حکامیکی شرعی، پێشتر نوسراوه‌و ناماده‌ دانرا بیّت و، ئینجا کۆمه‌لگه‌ی موسولمانی له‌سه‌ر بنیات بنریّت!!

هه‌موو حوکمیکی فقهی، بریتییه له‌ چه‌سپاندن وراپه‌راندن هه‌موو لایه‌نه‌کانی شه‌رع، با نه‌و حوکمه‌ش به‌ راده‌یه‌کی دیاری کراو، بۆ حاله‌تیکی دیاری کراویش بیّت، چونکه نه‌و روداوه‌ی حوکمه‌ فقهیه‌که‌ی به‌سه‌ردا ده‌چه‌سپیّت، هه‌ر به‌شیکه له‌و بزاقی، دینداره‌کان که به‌ دینه‌که له‌ واقیعه‌که‌یاندا کردوویانه.. بۆیه حوکمه‌ شرعیه‌که هه‌ل‌ئویستیکی دینه‌که‌یه و، پراوپریقه‌باره‌و شیوه‌و که‌لێن وبارودۆخ و چۆنیه‌تی وچه‌ندیتی پێداویستیه‌کانه.. وه‌کو پۆشاکیه‌که‌و هه‌موو پارچه‌یه‌کی به‌ گوێره‌ی قه‌دو بالاو قه‌باره‌ی رووداوه‌کان دووراوه.. نه‌ما نه‌و نه‌حکامه‌ شه‌رعیه‌یه‌ی،

نه دوو توتی کتیبدا نوسراونه‌وهو، ئیستا حازرو ئاماده‌ن، نه‌وانه نه‌حکامی رووداوی ترن.. نه‌وانه له زه‌مانیکدا دارپژراون، که ژیا‌نی ئیسلامی به‌گویره‌ی حوکم و‌سیستم و‌دید‌ی ئیسلام بوو.. پیش نه‌و زه‌مانه نه‌م حوکمه شه‌ریانه دانه‌پژرا بوون و، چاره‌ری رووداوه‌کانیان بکه‌ن بقه‌ومی، تا نه‌مان راه‌په‌رتیرین! نه‌و زه‌مانه حوکمه شه‌ریه‌کان وه‌کو ژیا‌نه که خۆی زیت و زیندوو چوست و‌چالاک بوون. بۆیه نه‌م‌پ‌ۆش ده‌بی ئیمه نه‌حکامی شه‌ری تر وه‌کو، که هه‌ل‌ۆ‌ستی دینه‌که ده‌یخ‌ۆ‌زیت بۆ حاله‌ته نو‌یه‌کانی ژیا‌غان دارپژین.. به‌لام به ته‌ئکید پیش نه‌وه، ده‌بی نه‌و کۆمه‌لگه‌یه پیک به‌په‌رتیت، که دینداره‌و دینداریه‌که‌شی به ئیسلام پیکه‌وه ناوه.

نه‌و کۆمه‌لگه‌ی، که قه‌ناعه‌تی به‌وه کردوه، که جگه له نه‌حکامی شه‌ری نه‌م دینه، هیچ نه‌کاته یاسا و‌ریسای ژیا‌نی. نه‌وسا رنج و‌جیهادی موسولمانان وه‌ک دینه‌که، جیددی و‌به‌به‌ره‌م ده‌بی‌ت و، تیگه‌یشتنیش له دینه‌که قو‌ل‌ۆ‌و راس‌ست‌ر ده‌بی‌ت. جگه له‌م شیوه‌یه، گالته‌جارو گه‌مه‌ی مندا‌لانه‌و، ئیسلام نایه‌و‌یت.. چونکه هه‌موو شیوه‌یه‌کی تری دارپشتنی نه‌حکامی شه‌ری، پا‌کردنه له جیهاده‌که و‌خۆ هه‌ل‌خه‌له‌تاندن و‌فریودانه، نه‌وه‌ی که ئیستاش به‌ناوی (نۆی کردنه‌وه‌ی نه‌حکامی شه‌ری) یان (ریک‌خستن و‌پیش‌خستنی فیه‌قی ئیسلامی) ره‌واجی پێ ده‌دریت، هه‌ر له‌م روانگه‌وه ته‌سکه‌وه‌یه! با نه‌وانه له‌جێ نه‌وه‌ی دان به‌لا‌وازی و‌به‌زینی خۆیان بیه‌ن له شه‌رو مل ملانیکه هه‌ل‌دین، با له جیا‌تی نه‌و هه‌لاتن و‌فه‌لسه‌فاندنی ترس و‌به‌زینه‌ی خۆیان، دا‌وای لی‌ی بوردن له‌خوا‌ی گه‌وره بکه‌ن..

نه‌رکی سه‌ره‌کی ئیستای موسولمانان؛ به‌ریا کردن و‌به‌رده‌وام کردنی جیهاده له پیتا‌وی خوا.. جیهاد بۆ چه‌سپاندنی خوا‌یه‌تی خوا‌ی گه‌وره له‌سه‌ر زه‌مین. نه‌مه‌ش دا‌وای پ‌ماندن و‌تیک‌شکاندن و‌به‌زاندنی نه‌و تا‌غو‌تانه دیته‌ دی، که ده‌سه‌لاتی خوا‌یه‌تیان بۆ خۆیان زه‌وت کردوه..

ئه‌حکامی شهرعی و مه‌لای به‌تال:

ئه‌حکامی شهرعی له بی ئیشی وده‌ست به‌تالیه‌وه دروست نابیت. له ده‌ست به‌تالی وبی ئیشیدا ناژی.. ئه‌حکامی شهرعی له میشکی بی خه‌م و، ئیراده‌ی بی هیممه‌ت و سه‌ر کاغه‌زی بی گیاندا نارویت وگه‌شه‌ ناکات.. به‌لکو له واقعیی ژیاندا ده‌رویت وله‌ویشدا گه‌شه‌و نه‌ش ونا ده‌کات.. واقعیی هه‌موو ژیانیکیش نا.. نه‌خیر.. واقعیی نه‌و ژیانیه‌ی کۆمه‌لگه‌یه‌کی موسولمان ده‌یباته‌ سه‌ر.. بۆیه‌ ده‌بی له سه‌ره‌تاوه هه‌ول بۆ پیکه‌یتانی نه‌و کۆمه‌لگه‌ موسولمانه‌ بدریت، که کۆمه‌لگه‌یه‌کی سروشتی وله‌ش ناسایه‌.. هه‌موو نه‌ندامه‌کانی پیکه‌وه سازاوانه‌ ده‌بزوین.. ته‌نها نه‌و کۆمه‌لگه‌یه‌یه، که ده‌بیته‌ کێلگه‌ی سروشتی وناسای فیقه‌ی ئیسلامی و، ته‌نها له‌ویدا ئه‌حکامه‌ شرعیه‌کان له‌ دایک ده‌بن و، گه‌شه‌ و نه‌ش ونا ده‌کهن و وه‌ به‌ره‌م دین.. نه‌و ئه‌حکامه‌ شرعیه‌یه‌ ته‌نها له‌و کۆمه‌لگه‌یه‌شدا ده‌چه‌سپین..

بیر ئالۆزی و موعاناتی نه‌و زانا و مه‌لایانه‌ نه‌وه‌یه، که وا ده‌زانن ئه‌م واقعیه‌ جاهیلییه‌ی، که تێیدا ده‌ژین، نه‌سه‌له‌و ره‌سه‌نه‌و سروشتیه‌و، ئه‌مان ده‌بی دینه‌که‌ی له‌که‌لدا بسازین و، ئه‌حکامه‌ شرعیه‌کانی له‌که‌لدا بگوینن! به‌ به‌هانه‌ی نه‌وه‌ گوايه‌ دینه‌که‌ بۆ واقعیی ژیان هاتوه‌، به‌لام ئالین کام واقعیه‌؟! واقعیی کۆمه‌لگه‌ی جاهیلی، یان واقعیی کۆمه‌لگه‌ی موسولمان؟!

ده‌بی نه‌وه‌ به‌لگه‌ نه‌ویست بیت، که دینی خوای گه‌وره‌ نه‌سه‌له‌و ره‌سه‌نه‌و، له‌لایه‌ن خوای گه‌وره‌وه‌ هاتوه‌، که‌وا بو‌ه هه‌ر ده‌بیت کۆمه‌لگه‌ی مرۆفایه‌تی خۆی له‌که‌لدا بسازینیت، ده‌بی کۆمه‌لگه‌ی مرۆفایه‌تی واقعیه‌که‌ی خۆی به‌گویره‌ی دینه‌که‌ی خوا بگوڕیت.. شیوازی ئه‌م گوڕینه‌ش به‌ دیدو بو‌چوون و مه‌یل وئاره‌زووی که‌سانیک نیه‌، چۆنیان بو‌یت وا بکه‌ن!! نه‌خیر.. ته‌نانه‌ت شیوازی نه‌و گوڕانکاریه‌یش، ده‌بیت ته‌نها به‌یه‌ک شیوه‌ بیت! به‌ ره‌نج و جیهادی بزاڤیک ئیسلامی، که رووه‌و پرووی جاهیلیه‌ت ده‌بیته‌وه‌و، بۆ چه‌سپاندنی هێنانه‌ دی خوايه‌تی خوای گه‌وره‌ له‌سه‌ر زه‌ویدا، بۆ سه‌لماندنی په‌روه‌ردگاریه‌تی نه‌و.. بۆ

رزگارکردنی خەلکی لەژێر نیری تاغوتان و قوتارکردنیان لە تاغووت پەرستی.. بۆ
چەسپاندنی ئەحکامەکانی شەری خوا لە ژبانی رۆژانەی کۆمەلگە
موسولمانەکیاندا.. ئەم بزافەش حەقەن لەو رێبەدا، تووشی فیتنەو ئەشکەنجەو
ژان و ناسۆر دیت. جا ئەوەی لاوازەو بێ هیمەتە دەکەوێت. ئەوەی لاوازترە هەر لە
دینەکە پاشگەز دەبێتەوە.. ئەوەی سەر راستانەش بەیعتی بە خۆی خاوەنی داوە،
بەردەوام دەبێت و خۆ دەگرێت.. تا دەگلیت و شەهید دەبێت، یان ئارامگرانە بە
ئارامیەو لەسەر ریبازی خۆی دەروات و بزافەکی بە هیترتر دەکات. تا برباری
خۆی گەورە دیت و ناوکۆبی ناوکۆکی حەق و باتل دەکات و حەق سەردەخات، جا ئەو
کاتە سیستمە ئیسلامیەکە دێتە کایەو و حوکم دەکات، ئینجا ئەو کەسانەی بە
ئیسلامەکە پەرورەدە بوون و، بە خۆشەویستی خوا گۆش کراون و، بە دینەکیەو
هاتوونەتە پیش و لەسەر ریبازی ئەو مابوونەو، بە تەعلیماتی هەوای گەورەو
پابەند بووبوون، ئەوانە دەبنە کارگیر و راپەرێنەرانی ئەو سیستمە ئیسلامیە.
ئینجا پێداویستی رۆژانەی ئەوان و کۆمەلگە موسولمانەکیان، داوای هەلۆیستی
شەریعیان لێ دەکات.. داوای برباری دینەکیان لێ دەکات. ئینجا ئەحکامە
شەریعیەکان سەرلەنوێ لەبەر رۆشنایی قورئان و سوننەتدا دادەڕێژرێنەو، بە
شیوەیەکی وا، کە لەگەڵ پێداویستی کۆمەلگە نوێکیاندا بگونجێت.. دوور لە
کۆمەلگەی جاھیلی و بارودۆخ و شیوازو یاسا و رێساو دارشتنی جاھیلی..

ئەحکامی شەری لەبەر رۆشنایی ئەو واقعە نوێیەو، کە کۆمەلگە
موسولمانەکی تێدا دەژی، لە دینەکەو وەرەگیرێت.. لەو واقعەو، ئەک لە
دەست بەتالی و بێ نیشیەو.. لەو واقعەو، کە داواکاری تایبەتی هەیە..
پێداویستی خۆی هەیە.. داوای چارەسەری کێشەکانی دەکات.. هەنگاوی یەکیە
وون بوون و رێ بزرکرن ئەوەیە، کە وەکو ووتمان: وا بزانرێت ئەم کۆمەلگایانە
نیست موسولمانانی تێدا دەژین، بەو هەموو پێکھاتە تێکەڵەییەو، بەو هەموو
دیدو بۆچوون و هەست و هۆش و هەلۆیستە دژەییەو، بەو هەموو خۆنەریتە نامۆو

ناپه‌سەندەپەو، کۆمەلگای موسولمانن! و دەشی نەحکامە شەرعی یەکانی ئیسلامیان، کە ئیستا لە دووتویی کتیی کۆندان بەدینێ و تێیدا بیچەسپینن!!

دیسان نیشانە کۆلەواری و کۆرەوهری وزەین کۆرپە، وا هەست بکریت، کە واقعی ئەم کۆمەلگە جاهیلیانە و پیکهاتە ئیستایان، ئەسلەو رەسەنو سروشتیەو، پێویستە دینەکە خۆی گەورە لە گەلیاندا هەلکات و ریکات و خۆی بسازنیت! خۆی و ابگۆریت، تا بگۆجیت.. تا فریای پێداویستیەکانی ئەو کۆمەلگە جاهیلیانە بکەویت.. تا بە هانای کیشەکانیانەو بەجیت! لە کاتی کەدا، کە پێداویستیەکانی ئەو کۆمەلگە جاهیلیانە هەر لەو دەوڵەتەو، کە کۆمەلگە یەکی ئیسلامی نین! خۆیان پێچەوانە ئیسلام دەبزوین! نا.. نابیت گۆی لەم گەرەلاوژی و گالته جاری بگرین.. وا دەزانم کاتی ئەو دەوڵەتەو، کە ئیسلام لە دڵ و دەروونی موسلماناندا، زۆر بەرز و بەنرخ راگیریت.. نەهیلن ئیسلام بکریتە خزمەتکاری ئەم بارودۆخە جاهیلیانە. نەهیلن بکریتە رەنجەری ئەم کۆمەلگە جاهیلیانە.. نەهیلن بکریتە زامن و مسۆگەری چارەسەری ئەو پێداویستیەکانی جاهیلییەت.. دەبێ موسلمانان و خەلکی گشتی و، بە تاییەتی بەو کەسانە فەتوایان لێ داوا دەکەن بڵێن: جاری ئێوە خۆتان بەرەو ئیسلامە کە وەرن.. جاری خۆتان ملکهچی حوکمە شەریعەکان بێن.. یان ناشکرتر بڵێن، جاری ئێوە خۆتان وەرنەو ناو دینی خواوە وەری گرن.. جاری خۆتان موسلمان بن و بریار بەدن، تەنھا خۆی گەورە بپەرستن.. جاری خۆتان شایەتە بە حەقە کە لا الە الا الله بهینن بەو واتا و مانا و شێوانە، کە باوەرو ئیسلامیان لە سەر دادەمەزیت، کە بریتیه لە قەناعەت کردن و بریاردان بەو، کە تەنھا خۆی پەرەردگار خۆی دەسلەتدارە لە سەر زەمین و لە ئاسمانەکانیش.. بریاردان بەو، کە تەنھا خۆی گەورە حاکمەو، تەنھا ئەو مافی بەرنامە دانانی بۆ ژێانی مۆقاییەتی هەیە، ئەم بریارەشتان بەو پیادە دەبیت، کە نەهیلن هەندێ کەس ببنە خۆی خەلکی. نەهیلن هەندێ کەس لە جیتی خوا بپەرستین.. نەهیلن هەندێ کەس خۆیان لە

جیی خوی گه‌وره دانین و، به که‌یفی خویان یاسا و ریتسا، پیچه‌وانه‌ی دینی خوا دارین.. جارّی هر له‌سهره‌تاتانه‌وه نه‌شه‌یلن هه‌ندی که‌س ناشه‌ریانه بینه حاکم وده‌سه‌لاتداریش.. جا ئه‌و کاته‌ی خه‌لکی، یا هه‌ندی که‌سی به هی‌مه‌ت وده‌ه‌نگ ئه‌م بانگه‌وازه‌وه دین، مانای وایه یه‌که‌م هه‌نگاویان به‌ره‌و پیکه‌ینانی کۆمه‌لگه موسولمانه‌که ناوه.. مانای وایه: ئه‌و واقیعه‌ زیندووه‌ی ئه‌حکامی شه‌رعی نی‌لامی تیدا ده‌رویت وگه‌شه‌و نه‌ش وڤای تیدا ده‌کات، دیته‌ کایه‌وه.. لی‌ره‌وه فیه‌هیک‌ی زیندوو له‌ دایک ده‌بیت، چونکه‌ به‌گویره‌ی پیداوویسته‌ی کانی روژانه‌ی کۆمه‌لگه موسولمانه‌که‌ی، که‌ ته‌سلیم به‌ دینی خوا بووه ئه‌حکام ده‌رده‌چیت..

پیش پیکه‌هاتنی ئه‌و کۆمه‌لگه موسولمانه، هه‌موو کارکردنی‌ک له‌ سواری ریک‌خسته‌وه‌ی فیه‌هو ئه‌حکامی شه‌رعی ودارشته‌وه‌ی به‌و شیوه‌یه‌ی، که‌ وه‌لامی پیداوویسته‌ی کانی کۆمه‌لگه‌ی جا هیلپی بدریته‌وه، خۆه‌له‌تانه‌تاندن و خه‌لکی فریودانه.. هه‌وا کی‌لانه.. تۆ وه‌شاندنه به‌ هیلّی ده‌ریادا.. چۆن تۆوی دانه‌ویلّه له‌ هه‌وادا نارویت، فیه‌هی نی‌لامی و ئه‌حکامی شه‌رعیش له‌ بی‌ نی‌شی وده‌ست به‌تالیدا چه‌که‌ره‌ ناکات.. کارکردنی (فیک‌ری) ی له‌ کی‌لگه‌ی (فیه‌هی) دا، شتیکی خۆش وکاریکی ئاسان وه‌لامه‌ته، کاری هه‌ساوه‌ی به‌ر سی‌به‌ره! چونکه‌ هیچ دژواریه‌کی نایه‌ته‌ ری! به‌لام به‌ ته‌ئکید ئه‌وه کارکردن نیه‌ بۆ نی‌سلام.. به‌ ته‌ئکید ئه‌وه خۆ ماندوو کردنه، نه‌ سروشتی بانگه‌وازی‌هه‌م دینه‌یه، نه‌ به‌رنامه‌شیه‌تی.. ئه‌و که‌سانه‌ی ژبانی سه‌لامه‌تی وه‌یم‌نیان ده‌وی، له‌ جیی ئه‌وه‌ی وا خویان به‌ ئه‌حکامه شه‌رعیه‌کانه‌وه خه‌ریک کردوو، با برۆن خوو بده‌نه هونه‌رو ئه‌ده‌ب.. یا باخویان به‌ بازارگانیه‌وه خه‌ریک بکه‌ن.. من وا ده‌زائم - والله اعلم - ئه‌وی ئه‌وانه ده‌یکه‌ن، هر کات به‌فیرۆ دان وته‌مه‌ن زایه‌ کردنه.. دینی خوا ئه‌وه قبۆل ناکات بی‌ته‌ ئه‌سپ وعه‌ره‌بانه‌ی کۆمه‌لگه‌ی جاهیلی راکیشیت.. یان بی‌ته‌ خزمه‌تکاری ئه‌و کۆمه‌لگه‌یه‌ی، که‌ له‌ دینی خوا یاخی بووه.. ئه‌و کۆمه‌لگه‌یه‌ی، که‌ نه‌ک گوئی له‌ دینی خوا ناگری، به‌لکو نکۆلیشی لی‌ ده‌کات.. جارچاره‌ش لی‌ره‌و له‌و‌تیه‌ش

گالته‌يان به دينى خواو نه‌حکامه‌کانيشى ديت.. پييان وايه نه‌و شه‌ريعه‌ته، هى نه‌وه نيه هه‌لويستى راست و چاره‌سهرى چاك بو کيشه‌و پيدا‌وويستيه‌کانى کۆمه‌لگه‌که‌يان بدوزرته‌وه، نه‌و گيلانه‌ى، که پييان وايه شه‌ريعه‌تى ئيسلام ياساى زه‌مانى کۆن بووه‌و، ئيستا شياوى نه‌م سه‌رده‌مه نه‌ماوه!! نه‌حکامى شه‌ريعه‌تى ئيسلام هى نه‌و جوړه کۆمه‌لگه‌ جاھيليانه نيه، که له خوا ياخين و مل که‌چى ده‌سه‌لات و دينى خوانين..

پينه‌ى (دينى) ى!!

ووقمان که نه‌حکامى شه‌ريعه‌تى ئيسلام، له ده‌ست به‌تالى وېي نيشيه‌وه پيدا نه‌بووه، تا له به تالى وېي نيشيدا گه‌شه‌و نه‌ش وغا بکات. پيکه‌يتنانى کۆمه‌لگه‌ى موسلمان و قوناغه‌کان پيکه‌يتنانى، له هه‌موو کات وشوئينکدا هه‌ر يه‌که. گواستنه‌وه‌ى کۆمه‌لگه‌يه‌که له جاھيليه‌ته‌وه بو ئيسلام، له هيچ کات وشوئينکدا کارتيكى ئاسان نه‌بووه به نه‌حکامى شه‌رعى ده‌ستى پي نه‌کردووه. بۆيه قه‌ت نابى و نيه، پيکه‌يتنانه‌وه‌ى کۆمه‌لگه‌يه‌کى موسلمان، که به نه‌حکاميشه‌رعى ده‌ست پي بکاته‌وه. چونکه نه‌حکامه شه‌رعيه‌کان پتويستيان به کۆمه‌لگه‌يه‌کى واقيعى موسلمان هه‌يه، تا تييدا گه‌شه‌ونه‌ش وغا بکه‌ن.. ده‌نا دارشتنى نه‌حکام بى نه‌و کۆمه‌لگه‌يه، ده‌ست به‌تالى و خوځه‌ريک کردنيه‌رسېبه‌ره!

مومکين نيه کۆمه‌لگه‌ى نه‌حکامى شه‌رعى نوسراوى (ناماده‌کراو)، که له کاتى ده‌سه‌به‌تالى و دوور له گه‌شه‌و نه‌ش و غاي کۆمه‌لگه‌ى موسولمان هاتبيت و نوسرايسته‌وه، که ببسته زه‌مينه‌ى فيکرى کارتيكى ئيسلامى وا، خه‌لکى له جاھيليه‌ته‌وه به‌رد و ئيسلام بگويزته‌وه.. چونکه نه‌وه‌ى نه‌و خه‌لکه جاھيليه‌ بو موسلمان بوونيان پتويستيان، نه‌حکامى شه‌رعى نيه.. خو نه‌وان، که موسلمان نه‌بون، له بهر نه‌وه نيه نه‌حکامى شه‌رعه‌که کهم و کورت بووبيت و، نه‌يتوانى بيت و ده‌لامى پيدا‌وويستيه‌کانى ژيانى روژانه‌يان بداته‌وه.. يان له بهر نه‌وه بيت، که

ئەحکامەکانى شەرىق قورسەن و دەبىي ئاسانتر بىكرىن! ئەمانە ئەو گومانە درۆزنەن،
كەخۆ فرىودان و خۆ گىل كىردن..

ئەوئەي كە بۆتە بەر بەستى رىيى موسلمان بوونەوئەي ئەو كۆمەلگە جاھىلىيانە،
ئەوئەي ناھىيلىت ئەو خەلگە موسلمان بىن و لە ئىسلامە كە تىي بگەنەوئەي، ئەوئەي ئەو
تاغوتە رقتانەن، كە ناھىيلىن دەسەلاتى حوكم بۆ خوئەي گەورە بگىررىتەوئەي. ئەوانەن،
كە ناھىيلىن پەرسەن و پەروەردگاررىيى و دەسەلات و مافى ياسا و رىسادانان بۆ خوئەي
پاك و تەك بگىررىتەوئەي.. ئەو تاغوتانە بەم بەرھەلستكارىيەيان بە تەوئەي لە
ئىسلام دامالراون و، لە بازەنەي دىنە كە چوونەتە دەرەوئەي.. چونكە حوكمى خوئەي
گەورەيان خستۆتە لاوئە، كە زەرورەتەي دىنەو ئىسلام (بىي حوكم كىردن) و جودى
نايىت.. دىسان زۆر جار جەماوئەي خەلگ، ھەر لە خۆيان دەبنە كەندو كۆسپ
و بەر بەستى سەر رىيى موسلمان بوونەوئەيان، يان تىگەيشتنەوئەيان لە ئىسلام
و گەرەنەوئەيان بۆي، بەوئەي، كە فرىويان خواردوئەي ھەل خەلە تىنراون و بوونەتە
پەرسەتارو كۆيلەي تاغوتەكان! بەو مانايەي، كە ملكەچى و گوئىرايەلئى بۆ ئەو
تاغوتانە دەرەدەرن و پىيارەكانيان رادەپەرىنن.. بەمەش دەيانكەنە خواو لە جىيى
پەروەردگارى مەزن دايان دەننن.. بەم جۆرە ملكەچى و گوئىرايەلئى كىردن و فەرمان
راپەراندنەيان (كە خوئەي گەورە بە پەرسەننى دانان)، لە خوابەيەكناسىن دەچنە
دەرەوئەي، لە ناو جەرگەي شىركدا خولدەخۆن.. ئەمە يەككە لە مانا ھەرە
بەرزەكانى شىرك لە دىدو پىناسەيئىسلامدا.. جاھىلىيەت بەو شىئەيە سىستەمى
خۆي لە سەر زەمىندا دەچەسپىننئىت: سەرھەتا ئىعتىقاد دەكاتە سەر بىروھۆش و دىدو
بۆچوون و، پاشان ئىعتىقاد دەكاتە سەر روكنە ماددىەكان..

كەوا بوو دارىشتنى ئەحكامى فيقھى ئەو ووزەو توانايەي لە بارادا نيە، كە
رووبەرووى جاھىلىيەتە كە بىيئەوئەي، دەبىي ئەوئەي زۆر روون بىيئەي، كە ئەوئەي دەتوانىيئەت
رووبەرووى جاھىلىيەت بىيئەوئەي بەرەنگارى بكات، كۆمەلكارە ئومەتەكەيە، كە:

یه‌که‌م: به بانگه‌وازه خواجه‌که‌یه، خه‌لکی بۆ نیسلا‌مه‌تی و سه‌رله‌نوی موسولمان بوون، بانگ ده‌کاته‌وه..

دووه‌م: به بزاقه کۆمه‌لکاریه‌که‌ی له‌گه‌ل جاهیلییه‌تدا ده‌سته‌و یه‌خه ده‌بیته‌وه‌و، به‌م دینه‌وه خه‌ریکی مملانییه‌تی..

شتیکی سروشتی وئاسایی وچاوه‌روان کراویشه، که مل ملانیکه پره له ناسۆرو ژان وکسپه‌و، قۆناغه‌کانیشی سه‌دان که‌ندوکۆسپی له سه‌ر رییه.. هه‌ر و‌دکو، که له هه‌موو کات و شۆننیکدا دیته‌ ریی بانگه‌وازو بزاقه نیسلا‌می‌ه‌که‌و، نه‌و موسولمانه‌ی رووبه‌رووی جاهیلییه‌ت ده‌بنه‌وه.. نه‌وجا خوای گه‌ورده‌ش له دوا‌ی تیپه‌ر بوونی ماوه‌یه‌کی که‌م، یان زۆر له مل ملانی وده‌به‌رێک راجوونی حق و باتل، داوه‌ری خو‌ی ده‌کات و، باری موسولمانان راست ده‌کاته‌وه‌و هه‌قیان پئ سه‌رده‌خات. پاش نه‌م مل ملانی و سه‌رکه‌وتن ودامه‌زراندنه‌ی کۆمه‌لگه‌ی موسولمان، نینجا نه‌حکامی شه‌رعی دیت ورو‌لی گرنگی خو‌ی له ریک‌خستنی ژياندا ده‌بینیت. چونکه نه‌و کاته له‌دایک بوونه‌که‌ی وگه‌شه‌و نه‌ش وئاکه‌ی سروشتیه‌و، دیدو بو‌چوون و هه‌ل‌ئۆسته‌کانیشی، که ده‌بنه‌ بریارو یاسای واقعی و زیندوو، ئاسان ده‌بن.. نه‌و کاته هه‌رحوکه‌میکێ شه‌رعی، که دینه‌که‌و ده‌سه‌لاتداره‌ دینداره‌که ده‌یدات، پراوپری پندا‌ویسته‌ی واقعیه‌کانی کۆمه‌لگه‌ موسولمانه‌که ده‌بیته‌ و خه‌یالی نابیت! نه‌مانه هه‌مووی نیستا، داها‌تووی نادیارو غه‌یبن و، نازانین قه‌باره‌و چۆنیه‌تی چه‌ندیتیان چۆنه، ناشتوانین له خۆمانه‌وه روداوێک ته‌سه‌ور که‌ین و جۆره نه‌حکامیک هه‌ر له‌خۆمانه‌وه بۆی دا‌رێژین.. به‌راستی نه‌و که‌سه‌ی له دینداریدا جیددییه‌؛ خه‌ریکی کاری جیددیش ده‌بیته، که بانگه‌وازو بزاقه‌که‌یه.. خو‌ی خه‌ریک ناکات به‌شتیکه‌وه، که نابیته‌ مایه‌ی پیکه‌یتانه‌وه‌ی کۆمه‌لگه‌ی موسولمان و، گێرانه‌وه‌ی حوکه‌م نیسلا‌می‌ه‌که..

نه‌مه به هه‌یج شتیه‌یه‌ک نه‌وه ناگه‌یه‌نیت، که نه‌و نه‌حکامه شه‌ریعانه‌ی له قورئان وحه‌دیسدا ها‌توون رۆل‌یان نه‌ماوه! نه‌خێر.. نه‌مه‌یان شتیک نیه موسولمان

بیلیت، به‌لکو مه‌به‌ست له‌وه‌یه، که ئەو کۆمه‌لگه‌یه‌ی ئەم ئەحکامه‌ شه‌رعیه‌یه‌ی بۆ داریژراوه، که ئەحکامه‌کانی به‌سه‌ردا ده‌چه‌سپێنرێت.. ئەو کۆمه‌لگه‌یه‌ی، که به‌م ئەحکامانه‌ نه‌بی‌ت نا‌ژی، نی‌ستا بوونی نه‌یه. بۆیه‌ بوونی ئەو ئەحکامه‌ شه‌رعیه‌یه‌ش، هیچ جو‌رده‌ کاریگه‌ریه‌کی فی‌علی‌ی نا‌بی‌ت، مادام کۆمه‌لگه‌ موسو‌ل‌مانه‌که‌ی نه‌ماوه.. پێکه‌یتانه‌وه‌ی ئەو کۆمه‌لگه‌ موسو‌ل‌مانه‌ش به‌رپر‌سیار‌تی‌یه‌کی دینه‌و له‌سه‌ر‌شانی هه‌موو موسو‌ل‌مانێک فه‌رزه‌، که له‌ کۆمه‌لگه‌یه‌کی جاهیلیدا ده‌ژی.. له‌سه‌ر یه‌کی ئەو موسو‌ل‌مانانه‌ فه‌رزه‌، که له‌ پێناوی دامه‌زراندنه‌وه‌ی حوکمی ئیسلامی به‌ره‌نگاری جاهیلیه‌ت بکه‌ن و، ڕووه‌ و ڕووی بو‌سته‌نه‌وه‌. به‌و هه‌ل‌ئۆی‌سته‌ش هه‌ت‌ه‌ن ئەم موسو‌ل‌مانه‌ چالا‌کانه‌ی بزائ‌ی ئیسلام، دوو‌چاری ئەو هه‌موو دژواری وکه‌ندو کۆسپ وژان ونا‌سو‌رانه‌ دێن، که تا‌غووته‌کان وچه‌ماوه‌ره‌ سه‌ر لی شێواو و نه‌زان وگوم‌راکه‌ ده‌یه‌یننه‌ سه‌ر رێیان. ئەو چه‌ماوه‌ره‌ گێله‌ی فریوی تا‌غووته‌انی خو‌اردووه‌و به‌حوکمیان رازی بووه‌و له‌ شیر‌کدا مۆلیووه‌، به‌ قسه‌ی تا‌غووته‌کان ده‌کات و ووزه‌ی خۆی بۆ به‌ره‌ی ئەوان ده‌خاته‌ گه‌ر، نه‌مه‌ش خه‌میکی تر لای موسو‌ل‌مانه‌کان دروست ده‌کات..

ده‌رک کردنی شێوازو چۆنیه‌تی پێکه‌یتانه‌ی کۆمه‌لگه‌ی ئیسلامی (به‌و شێوازو رێگا نه‌گۆردی، که ئیسلام خۆی ووی‌ستو‌یت‌ی)، هه‌نگاوی یه‌که‌می ده‌ست پێ کردنه‌.. هه‌نگاوی یه‌که‌می هێتانه‌وه‌ی دینه‌ بۆ بوون‌یک‌ی عه‌مه‌لی کاریگه‌ر.. ئەمه‌ش رێسای کاره‌و له‌ هه‌موو کات و شو‌ینێکدا هه‌یه.. له‌ هه‌ر جێیه‌ک جاهیلیه‌ت هه‌بێ و، ره‌نج و جیهادی ئیسلامیش هات‌بێته‌ مه‌یدانی به‌ره‌ره‌کانی وشه‌ره‌پا‌لی گۆران‌کاری، هه‌رده‌بێ به‌م رێسایه‌ کار بکری‌ته‌وه‌.. چونکه‌ ئەو بوونه‌ ئیسلامیه‌ له‌و کات و شو‌ینه‌دا نا‌می‌نێت، که یاساو‌رێسای جاهیلیه‌ت جێی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خوای گرتۆته‌وه‌، به‌تایبه‌تی له‌م ماوه‌ی ئەم دوو سه‌ده‌ی دوا‌یدا.. سه‌ر زه‌مین به‌ته‌واوی له‌ حه‌قیقه‌تی بوونی ئیسلامی سه‌ر‌پاوه‌ته‌وه‌، گه‌رچی مناره‌و مزگه‌وت ودروشمی په‌رستن هه‌ر ماون.. که ره‌نگه‌ ئەویش بۆ ئەوه‌ هێل‌رابنه‌وه‌، تا

غیره‌تی نه‌و موسولمانانه‌ش سر کهن پټی، که هیشتا عیزه‌ت و غیره‌تییکیان تیدا ماوه، تا هست و هوشیان مه‌ست کهن و نه‌و سۆزی دینداریه‌ی له دل وده‌رونیاندا، هیشتا بریسکه‌ی دیت به‌و (بوون)ه فریوو بخوات و واحالی بن، که هیشتا نیسلام سه‌لامه‌ته‌و موسلمانان له خیرو خوشیدان.. له کاتی‌کدا نیسلام ده‌سرپرته‌وه‌و موسولمانان ریشه‌کیش ده‌کرتین!!

کۆمه‌لگه‌ی موسولمان پیش‌فه‌رز بوونی په‌رسته‌نه‌کان دروست بوو.. پیش دروست کردنی مزگه‌وت له‌و رۆژه‌وه دروست بووه، که به‌ خه‌لکی ووتر (اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ) ۱۱ هود/ ۵۰ خوا بپه‌رستن: نه‌وانیش په‌رستیان.. نه‌و زده‌مانه‌ی وای پټی ده‌فرمون، هیشتا نویژ و رۆژوو‌وحه‌ج فه‌رز نه‌بوو بوون! به‌لام مه‌به‌ست له په‌رسته‌نه‌که، خۆته‌سلیم کردن به‌ خوای په‌روهر دگارو وده‌رگرتنی دینه‌که‌ی بوو.. نه‌و زده‌مانه‌ هیشتا نه‌حکامی شهرعی فه‌رز نه‌کرا بوو. کاتی‌ک موسولمانان دینه‌که‌یان وده‌رگرت و هی‌نایانه‌ سه‌ر حوکم و بوون به‌ خاوه‌ن ده‌سه‌لات.. بوون به‌ ده‌وله‌ت و نومه‌ت.. یتیر پی‌ویستیان به‌ دیدو هه‌لویستی دینه‌که‌ هه‌بوو، تا بزانن ده‌رباره‌ی روداو ده‌کان و پیداو یسته‌که‌انی کۆمه‌لگه‌که‌یان رای چی یه‌ وچۆنه‌؟ نه‌وجا هه‌ندی‌ک نه‌حکامی شهرعی به‌ ده‌قی قورئان وحه‌دیس داده‌پرژران و، هه‌ندی‌کی تریش له‌وانه‌ هه‌لده‌هینجران.. نه‌مه‌ش ته‌نها شتوازو ری‌گایه‌ وه‌ی تری نیه‌..

هیچ ری‌گایه‌که‌ له‌وه‌ ناسانه‌ر نیه‌، که هه‌ر له‌ گه‌ل یه‌ که‌م ده‌نگی بانگه‌وازی نیسلام، جه‌ماوه‌ر روو بکاته‌ نیسلام و به‌ ده‌نگیه‌وه‌ راکات، یننجا گوئی بۆ نه‌حکامی شهرعی شل کات! به‌لام نه‌مه‌ هه‌ر (خۆزگه‌و هیوا) یه‌، چونکه‌ هه‌رگیزاو هه‌رگیز، هیچ جه‌ماوه‌ری‌ک ئاوا ئاسان و زوو رازی نابیت، ده‌ست له‌ جاهیلییه‌ت و تاغووت په‌رستی هه‌ل گری‌ت و، روو بکاته‌ په‌رستنی خوای تاک و ته‌نها! به‌لکو حه‌تمه‌ن هه‌ر ده‌بی به‌و شتوه‌ هیدی وله‌سه‌رخۆ به‌و ری‌گا دووره‌دا بیت، که هه‌موو جاری‌ک وله‌ هه‌موو شو‌ینیکدا بانگه‌وازی نیسلامی پټی بلاو ده‌بیته‌وه‌، که: به‌ که‌سی‌ک ده‌ست پټی ده‌کات و پاشان کۆمه‌له‌ پېش‌ده‌وی‌ک دروست ده‌بیت، نه‌وجا

پیش‌ده‌وان رووبه‌پرووی جاهیلییه‌ت ده‌بنه‌ودو به‌ر‌دنگاری ده‌که‌ن. جا زۆرت‌ر ده‌بن
وسواریشیان لیّ ده‌گل‌یت. تووشی ناسۆرو ژان و ده‌رده‌سەری ده‌بن.. به‌لام هەر
به‌رده‌وام ده‌بن و به‌ نارامی ده‌روونیانه‌وه نارام‌گرانه هەر ده‌می‌ننه‌وه، تا خ‌وای
گه‌وره ناوکۆیی نیوانیان ده‌کات و، جاهیلییه‌ت‌یان بۆ تێک ده‌شک‌ین‌یت و حەقیان پی
سه‌رده‌خات و ده‌سه‌لات‌یان ده‌داته ده‌ست.. ئینجا جه‌ماوه‌ریش پۆل پۆل دینه‌ ناو
دینه‌که‌وه‌و به‌رنامه‌که‌ی ده‌گرنه به‌رو، سیستمه‌که‌ی پیاده ده‌که‌ن و ئه‌حکامی
شه‌ریعه‌ته‌که‌ی راده‌په‌ر‌ئین.. ئاوا به‌ هه‌موو لایه‌نیکی دینه‌که‌ رازی ده‌بن، چونکه
دُنیا ده‌بن له‌وه‌ی، که هەر که‌س غه‌یری ئیسلام و هه‌رگ‌ر‌یت و بی‌کاته ر‌ی‌بازو
به‌رنامه‌و پ‌ر‌ۆگرامی ژیان، لیّی و هه‌رناگ‌ر‌یت و سه‌ره‌نجام‌یش زه‌ره‌رمه‌ندی ده‌بی‌ت.
و ده‌کو خ‌وای گه‌وره ده‌فه‌رم‌وی: (وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي
الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ) ۳ ال عمران / ۸۵.

به‌ندی شه‌شهم: خۆرکه‌ی دین^۱

کۆسیپی مه‌لای ره‌سمی:

زۆرجار نه‌وه‌ی، که ده‌بیته خۆرکه‌و نه‌م دینه له ناوه‌وه هه‌لده‌کۆلێت، نه‌و کۆمه‌له شۆتێکه‌وتوانه‌ی دینه‌که خۆین، که پێیان ده‌وتریت: پیاوی دین: (مه‌لا، شیخ، موفتی، داعی) چونکه خه‌لکی وا له پیاوانی دین چاوه‌ڕێ ده‌که‌ن، خۆره‌ کۆژین. نه‌ک خۆیان بینه‌ خۆره‌. گهر نه‌وان خۆره‌ بوون، ده‌بێ نه‌م دینه‌ چۆن و چه‌ند له ناوه‌وه هه‌لکۆلن.. چونکه هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه‌ ئاسان ده‌بنه‌ زورنا ژه‌نیکی کاریگه‌ر به‌ده‌ست ده‌سه‌لاتدارانه‌وه، بۆ شێواندن و که‌م کردنه‌وه‌ی کاریگه‌ری حه‌قیقه‌ته‌کانی دین.. ئیتر به‌و سیفه‌ته‌ش، که مه‌لاو شیخ و موفتی و داعین، زۆرتر زیانبه‌خش ده‌بن. قورئانی پیرۆز به‌م سیفه‌ته‌و به‌و رۆژه‌ سلبیه‌وه‌یه، که باسی ده‌سته‌یه‌ک له نه‌ه‌لیکی‌تاب ده‌کات: (وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُودُونَ أَلْسِنَتَهُم بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ يَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ يَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ) ۳ ال عمران ۷۸ واته: به‌راستی نه‌وانه ده‌سته‌یه‌کیان تێدا‌یه، که زمانیان وا ده‌گیڕن (واته درۆ هه‌لده‌به‌ستن)، که له‌گه‌ڵ هه‌واو هه‌وه‌سی خۆیاندا بگۆنجیت له‌وانه‌ی، که نووسیویانه‌ته‌وه‌و، گوايه نه‌مه‌ش هه‌ر ته‌وراته‌و له‌لایه‌ن خواوه بۆ یان هاتووه. راستیش ناکه‌ن. نه‌وه نه‌ له ته‌وراتدا‌یه‌و، نه له‌لایه‌ن خواشه‌وه بۆیان هاتووه. نه‌وانه خۆشیان زۆرباش ده‌زانن، که درۆ به‌ ده‌م خوای گه‌وره‌وه هه‌لده‌به‌ستن..

نه‌وانه ده‌قی کتێبه‌ پیرۆزه‌کانی خۆیان، که ته‌فسیر ده‌کرد، ملی ده‌قه‌کانیان وا ده‌سپاراند، که له‌گه‌ڵ نه‌و ئاراسته‌دا بێنه‌وه، که ده‌یان وویست ده‌قه‌کانی بۆ لیکده‌نه‌وه، ده‌یانوو‌یست ده‌قه‌کان وا ته‌فسیرکه‌ن، که پالپشتی نه‌و بریارانه‌ بیت،

^۱ خۆرکه: جۆره کرمیکی زۆر گچکه‌یه قه‌دی دره‌خت له ناوه‌وه هه‌لده‌کۆلێت تا کلۆزی ده‌کات و ده‌یخات.

که دهسه‌لاتداران دهیانوویست دهرچیت! نهوجا بۆ فریودان دهیان ووت: مانای نهو دهقانه ناوایه، که نیمه ته‌فسیرمان کردووه و خوای گه‌وره مهبهستی هه‌ر ئاوابووه، که نیمه له دهقه‌که‌ی حالّی بووین. له کاتیکدا که نهو بریارانه به‌ته‌واوی پیچه‌وانه‌ی ماناو مهبهستی نهو دهقانه‌ن. بۆیه نه‌مه‌شیان بۆ ده‌چیته سه‌ر چونکه زۆرینه‌ی زۆری جه‌ماوه‌ری گوێگر، ناتوانن مانا حه‌قیقی دهقه دینه‌کان و ته‌فسیری راستیان هه‌لاوترین و، له‌و ته‌فسیره سه‌خته و موزه‌ووهر و لیکدانه‌وه فیتاویانه‌ی، که بوونه‌ته پالپشتی بریاری نا‌ره‌وا‌ی دهسه‌لاتداران جیایان بکه‌نه‌وه.. له‌م سه‌رده‌مه‌ی خۆماندا غه‌وونه‌ی پیاوی دینی وامن زۆر دیووه.. نه‌وانه‌ی به‌نا‌ره‌وا بوونه‌ته کادی‌ری نه‌م دینه. نه‌وانه‌ی نه‌م دینه‌یان کردۆته مایه‌ی کار و کاسبی بۆ هه‌واوه‌وه‌سی نه‌م و نه‌و، چۆنیان بویت و ملی ده‌سورپین! چۆنیان بویت وای لیک ده‌ده‌نه‌وه، له‌ هه‌ر کات و شویتیک بینیان به‌رژه‌وه‌ندی خۆیان دیته‌دی، نه‌و ده‌قانه به‌گوێره‌ی پیداو‌یستی نه‌و کات و شویتانه لیک ده‌ده‌نه‌وه. له‌کۆی بریق و باقی دونیا ده‌رکه‌وت، نه‌مان خۆیان و ته‌فسیره‌که‌یان له‌وێ له‌ خزمه‌تدان! هه‌له‌په‌یانه.. به‌ه‌وا‌ی هه‌وا و هه‌وه‌سدا و تلن.. بارودۆخ و به‌رژه‌وه‌ندی چۆنی خواست، نه‌وا نه‌مان، ته‌فسیری پراوپری ده‌قی دینی ده‌خه‌نه خزمه‌ت! مهبهستی ده‌قه‌کان له‌به‌ر خاتری بریارو هه‌لو‌یستی داواکراو ده‌گۆرن! له‌ کاتیکدا، که خۆشیان ده‌زانن لیکدانه‌وه‌که‌یان پیچه‌وانه‌ی دینه‌که‌ن.. به‌لام نه‌وه‌یان لاپه‌سه‌ندتره له‌جیاتى شوین که‌وتنى حه‌ق، چونکه نه‌ویان له‌گه‌ڵ هه‌واوه‌وه‌سی خۆیان و نه‌رباباناندا ده‌سازیت! کام نیحتماله‌ی زۆر دووره‌له مهبهست ومانای ده‌قه‌کان، نه‌و ده‌که‌نه سه‌ره‌کی! مادام له‌گه‌ڵ هه‌وا و هه‌وه‌سدا ده‌سازیت.. کام نیحتماله‌ش سه‌ره‌کیه‌و مهبهستی سه‌ره‌کیه‌ده‌قه‌که‌یه ده‌بخه‌نه لاوه! مادام له‌گه‌ڵ هه‌وا و هه‌وه‌سدا ناسازیت. نینجا ته‌فسیره‌که‌ی خۆیان ده‌که‌نه مهبهسته خواپه‌که!! (وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ) ۳ آل عمران/ ۷۸ نه‌م خۆزکه‌یه هه‌ر له‌ناو نه‌هلی کیتابدا نیه. به‌لکو له‌ناو هه‌موو ئوممه‌ت وگه‌لیکدا هه‌یه

له‌وانه‌ی، که دینی خویان لا هه‌رزانه، له‌هه‌ر کۆمه‌لێکدا دینداری بووه‌ عاده‌ت و دینه‌که‌ بووه‌ که‌له‌پوورو ڕیزی سووک بوو، ئیتر بازاری مه‌لای دین به‌تال و داعی دنیاوویست و فرۆشیارانێ ده‌ق گه‌رم ده‌بی‌ت. مه‌لاو مو‌فتی هه‌له‌په‌رست و داعی ده‌م هه‌راش و فیلزان جه‌میان دی! ره‌واج به‌ کاسبیه‌که‌یان ده‌ده‌ن، ئیتر درۆ به‌ده‌م دینی خواوه‌ هی‌نده‌ درواری و مه‌ترسی نابێ‌ت. لێ‌کدانه‌وه‌ی ده‌ق به‌ گوێره‌ی هه‌واو هه‌وه‌س بۆمه‌رای و ته‌مه‌لوق و خۆهه‌له‌په‌ساردن به‌ سێبه‌ری تاغوتاندا، ده‌بی‌ته‌ ئه‌رك و کارو پیشه‌! ده‌بی‌ته‌ حیکمه‌ت و ژیری و پیاوما‌قو‌لی!! ته‌مه‌ نمونه‌ی مه‌لای دین فرۆشه‌.. نمونه‌ی (پیاوی دین) ی دۆراوه‌. مو‌فتی گومپا‌و، شیخی فری‌وو، داعی به‌زی‌وو. نمونه‌ی بیری گه‌نده‌ل و شه‌خسیه‌تی هه‌له‌په‌رست و ته‌قوای ڕزی‌وو.. ئه‌وانه‌ی به‌ دینه‌که‌ی خوا ده‌خۆن و به‌و ده‌ژین، به‌لام له‌ خزمه‌تی به‌رنامه‌ی درژدان!! نایه‌ته‌کان ده‌که‌نه‌ مادده‌ی خۆ‌برده‌ پێش له‌ تاغوت بۆ زنده‌ گومپای گه‌لان! بۆ وێلبازی و فیلبازی..

ئه‌م لاده‌رانه‌ جه‌زبان له‌ ڕێچه‌کو کۆلان و کوچی ته‌نگ و بن به‌سته‌! بۆیه‌ واز له‌ راسته‌ شه‌قام دین.. جه‌زبان له‌ خوارو خێچیه‌.. بۆیه‌ له‌ راستگویی و سه‌راستی هه‌لدین، چونکه‌ سه‌ر راستی یه‌ك جو‌ره‌. ئه‌ویش پابه‌ند بوونه‌ به‌ ریبازی خواوه‌. پابه‌ند بوونه‌ به‌ به‌رنامه‌و شه‌رعی خواوه‌.. ئی‌دی هه‌رچی هه‌یه‌ لارو وێره‌.. له‌ ریبازی خوا به‌رازیت گومپایه‌.. چون به‌ره‌و کوفرو ڕازی بوونه‌ پێی.. چونکه‌ نابێ‌ که‌سێك باوه‌ری به‌ ڕۆژی دوا‌ی هه‌بی‌ت، له‌م لاشه‌وه‌ ریبازی راستی خوا وازی لێ‌ به‌ی‌نی‌ت و، بکه‌وێ‌ته‌ سه‌ر ڕێچه‌که‌ی پڕ هه‌لدی‌رو کوچی ته‌نگه‌ به‌رو دا‌رما‌وو بن به‌ست! له‌م لاوه‌ دین وه‌رگرت و، له‌و لاوه‌ به‌ر هه‌ل‌ستی ئیقامه‌و پیا‌ده‌کردنی دینه‌که‌ بکات.. له‌م لاوه‌ لاف و گه‌زافی دینداری لێ‌ بدات و، له‌و لاشه‌وه‌ له‌ به‌رنامه‌ی شه‌رعی خوا لادات: (الَّذِينَ يَصَّدُونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ) ۷ الاعراف / ۴۵ واته‌ ئه‌وانه‌ی به‌ره‌ه‌ل‌ستی دینی خواده‌که‌ن و ده‌یان‌ه‌وێ‌ت ریبازه‌که‌ی لاروگێ‌ر که‌ن و، باوه‌ریان به‌ ڕۆژی دوا‌ی نییه‌و پێی کافرن..

نا ئەمەيە ديمەنى واقيعى و سروشتى ئەو دەروون نزمانى، كە بۆ ھەواو ھەوەس، شەريەتەكەى خوا دەگۆرۈن. ئەمە ديمەنكى روون و راستى دەروونى وىل و پرفىلى ئەو تاقمە دىن بەتالەيە، كە پىيان دەوترىت: (پىاوانى دىن)، ئەوانەى دىنەكەيان بۆ دىناوويستى گۆرپسوو... بزانه چ وەسفىكى ووردى پىچاوپىچى ئەو دەروونە بەزىوانەى كردوو.

كاتىك ئەم دىنە، لە عەقىدەيەكى پالپۆھنەرى زىندووى ژيان و، داينەمۆى بزافى گۆرانكارى دەكرىتە پىشە ومايەى كاسى؛ مەلاو شىخ وموفتى وداعىيە دىن فروشەكان دەبنە خۆركەى دىنەكە! ھەر خۆيان ئەوى بە زمان دەيلىن كارى پى ناكەن.. ئەوى لە دل و دەرونياندايە غەيرى ئەوہيە، كە سەرزارەكى دەيلىن.. ھەرمان بە چاكە دەكەن، بەلام خۆيان نايكەن. بە خەلكى دەلىن چاكەخواز بن، بەلام خۆيان رىي چاكە خوازى وىل دەكەن و دەكەونە سەر رىچكەى دىناپەرستان! ئەحكامەكانى دىن لە جىي خۆيان ناھىلن و، دەقەكانيان بەجۆرىك تەفسىر دەكەن، كە خزمەتى ھەواو ھەوەس و مەبەستى خۆيان بكات.. تەفسىرو فتواى وا دىننەو، كە لە روالەتدا لە دەق وەرگىراون، بەلام لە راستىدا لەگەل حەقىقەتى دىندا يەك ناگرنەولتەك جودان.. دژ بە يەكن. دىنەكە لەبەر خاترى پارەدارو دەسلەتداران دەگۆرۈن. سروشتى ئەم دىنەش وايە، ھەر كاتىك داعىيەك، يان كادىرىكى ئەم دىنە خەلكى بۆ لاي چاكە خوازىي بانگ كردو، خۆى پىچەوانەى ئەوہى ئەنجامدا، حەقەن گومان لە دلەى خەلكىدا دروست دەكات. باوہرى دەروون لاوازەكان دەلەقنىت. نىتر گومان ھەر بەرامبەر كاىراى مەلا و شىخ وموفتى و داعىيە دىناوويستەكە دروست نايىت، بەلكو دەگويزرىتەوہ بۆ خودى بانگەوازەكە. خەلكى گومان لە راستى ورەوايى دىنەكە دەكەن.. دەيىنن دروشمەكان سىماى بانگەوازىكى جوان وبەرنامەيەكى پاك وجى ئومىدىكى باشە، بەلام لەولاو، كە دەيىنن كادىرە پىشكەوتووہكان، لە مەلا و شىخ و داعىيەكانى، بە رەفتارى بەدو كردهوہى ناپەسەند، تىنى عەزم و ئىرادەو وويستيان سارد دەيىتەوہو بەرەو بى

ئومیدی ده‌چن! نوری نیسلامه‌تیه‌که‌یان له‌بهر چاو کزوکورت ده‌بیئت. ئیتر وورده وورده، که متمانه‌یان به (پیاوانی دین) نه‌ما، به دینه‌که‌شیان نامیئیت

هەر ووشه‌یه‌ک له‌ دلێکی پر باوه‌رو له‌ قه‌ناعه‌تیکی ته‌واوده‌ نه‌یه‌ت، هەر چه‌ندره‌وانبیژێ تام و‌فامی تی‌دا بی‌ت، هەر به‌ مردوویی ده‌رده‌په‌ریت و، بی‌ کاریگه‌ریش دیت و‌ده‌روات. هیچ قسه‌یه‌کیش نابیته‌ نیشانه‌ی قه‌ناعه‌ت و‌باوه‌رو یه‌قین، تا خاوه‌نه‌که‌ی‌ژیانی خۆی به‌ پیتی ئه‌و دانه‌رشته‌بی‌ت و، خۆی پی‌شتر پی‌وه‌ پابه‌ند نه‌کرد بی‌ت و، قسه‌که‌ی به‌ته‌واوی له‌ خۆیدا نه‌دره‌وشاند‌بی‌ته‌وه‌. هه‌رکاتی‌ک وه‌هه‌ر که‌سی‌ک گو‌فتاری راست و‌ره‌فتاری دروستی وه‌کو یه‌ک بوون، هەر که‌س قسه‌و کرده‌وه‌ی بۆ خۆی و‌خه‌لکی وه‌کو یه‌ک بوون، ده‌بیته‌ جیتی متمانه‌ی خه‌لکی و‌باوه‌ری پی‌ده‌کریت، با زۆر ناتق و‌ره‌وانبیژو قسه‌زانیش نه‌بی‌ت. با قسه‌که‌شیره‌وانبیژانه‌ش نه‌بی‌ت. چونکه‌ هی‌زو ریزو کارتی‌کردنی قسه‌ی وا له‌واقیعه‌که‌یه‌وه‌ دیت، نه‌ک له‌ بریق و‌باق و‌کی‌ش و‌سه‌روایه‌وه‌، ئه‌و جۆره‌ قسه‌و ئه‌م جۆره‌ که‌سانه‌ ژیان ده‌گۆزن، که‌ دیدی نوێ ده‌چه‌سپینن. کردنی قسه‌و کرده‌وه‌ش به‌یه‌ک، وه‌نه‌بی‌ت کاریکی هه‌روا ئاسان بی‌ت.. نا.. ئه‌وه‌ ره‌نج و‌هه‌ول‌دانی زۆری ده‌و‌یت. ئه‌وه‌ راهی‌نان و‌مه‌شقی ده‌و‌یت، چونکه‌ چه‌سپاندنی عه‌قیده‌و باوه‌ره‌که‌یه‌، به‌کرده‌وه‌و ره‌وشت و‌ره‌فتار.. پراکتیزه‌ کردنی دیدو بۆچوونه‌ فیکریه‌که‌یه‌، چه‌سپاندنی بی‌روباوه‌ره‌که‌یه‌، بۆیه‌ خۆ کۆنترۆڵ کردنی ده‌و‌یت، ته‌قواو له‌ خوا ترسانی ده‌و‌یت، به‌هی‌زکردنی په‌یوه‌ستی و‌پشتیوانی خوای گه‌وره‌ی ده‌و‌یت، پارانه‌وه‌و نزاو داواپهاوکاری و‌پابه‌ندی له‌ خوای گه‌وره‌ ده‌و‌یت.. چونکه‌ زۆر جار پی‌داویستی و‌کی‌شه‌ واقیعه‌کانی ژیان و‌ناچارایی واده‌که‌ن موسولمان له‌ داواکاریه‌کانی عه‌قیده‌که‌ دور ب‌خه‌نه‌وه‌! جاری وا هه‌یه‌ هی‌زی راکی‌شان و‌دنیاوویستی، موسولمانان به‌ره‌و لایه‌کی ترو ئاراسته‌یه‌کی تر کی‌ش ده‌که‌ن، که‌ پی‌چه‌وانه‌ی ئه‌و ئاراسته‌یه‌، که‌ خۆی و‌بانگه‌وازه‌که‌ی خه‌لکه‌که‌ی بۆ بانگ ده‌که‌ن.. مرۆفیش لاوازه‌. بۆیه‌ ده‌بی‌ت توند‌ترو چاک‌ترو قایم‌تر، خۆی به‌هی‌زی نه‌م‌ری خوای

خۆیه‌وه په‌یوه‌ست کات. ده‌بیت هیږی خۆشه‌ویستی خوای گه‌وره کاریه‌گرو به هیږتر بیت، له‌همموو ئەو هیږه شه‌رخوازانەي گه‌مارۆی ده‌دن و، ته‌وژمی ده‌خه‌نه سەر.. نابیت ئەم وا بزانیټ خۆی به‌ خۆیه‌وه به‌هیږ بووه.. جاری وا هه‌یه هیږی شه‌رخوازی ئەم کیشمه‌کیش ووزرانبازییه‌ی ژیان ده‌باته‌وه.. جاری واش هه‌یه ئەم، له‌ لاوازی خۆیه‌وه ده‌گلیټ.. هه‌رکس وابزانیټ ته‌نها به‌ هیږی خودی خۆی ده‌توانیټ به‌رنگاری جاهیلیه‌ت بیټه‌وه، زوو تیټ ده‌شکیټ ووزر زوو شکست ده‌خوات! چونکه ماندوو ده‌بیت. تا وای لی دټټه‌که‌ویټ. پاشان دټه‌ سەر چۆک وته‌سليم ده‌بیت. ئینجا هه‌رچی هه‌یبوو له‌ده‌ستی ده‌دات: میټووی رابوردووی خۆی ومیټووی ئیستای وداهاتووی ده‌دوړنیټ! به‌لام کاکه‌ی موسولمانی به‌ته‌قواو دیندار، مادام پشتی به‌هیږه نه‌مره نه‌زله‌ی یه‌که‌ی خوای گه‌وره به‌ستوو هه‌ر به‌هیږه.. له‌ همموو هیږیکی به‌رامبه‌ر به‌هیږتره.. چونکه به‌سەر هه‌واو هه‌وه‌سی خۆیدا زال بووه.. به‌سەر لاوازی و بی ووره‌یی خۆیدا زال بووه.. به‌سەر ده‌رونی خۆیدا زال بووه نه‌یهیشتوو بۆ چاره‌سەر، پیداویستی ژیان وژینی به‌ر سیټه‌ر ته‌نازول بکات.. بۆیه ئیستاش وا به‌هیږه به‌سەر ئەو هه‌موو هیږانه‌شدا زال ده‌بیت، که روودوړووی وه‌ستاونه‌ته‌وه‌و به‌ره‌ه‌لستی ده‌کهن

کلکه‌مه‌لا و شیخی تازی و هه‌رزه داعی:

چهند مه‌لا وشيخ وموفتی وداعيمان دی، راستی دینیان ده‌زانی وچاکیش شاره‌زایان بوون، که‌چی لایاندا.. به‌وه‌ش نه‌وه‌ستانه‌وه به‌رنامه‌ی تریشیان هیږنايه جیی! چهند زانای له‌بله‌بان و مه‌لای دوانزه عیلم و زرکه‌تال و شیخی نال و شال و به‌رمالمان دی، چهند داعی قسه‌سازان وچالاکمان دی، هه‌موو زانیاری دینه‌که‌یان خسته خزمه‌تی تاغوت ومله‌ورانیان.. چهند موفتی ده‌رون به‌زیومان دی، فه‌توای بۆ قایم کردنی ده‌سه‌لاتداری جاهیلی ده‌داو (حیله‌ شرعی) ده‌کرده به‌لگه‌ی دینی لایه‌نگرتن و به‌شهرعی ناساندنیان.. تا زیاتر بمینه‌وه‌و ره‌گ داکوتن.. چهندمان

له‌وانه دی سوربوون له‌سەر نه‌وهی، دینه‌که راکێشینه خزمه‌تی نه‌و له‌خوایاخی بوو، له‌ دین ده‌رچوانه‌ی، که فریان به‌سەر ئیسلامه‌وه نه‌ما بوو، که‌چی نه‌مان هه‌ر لاف و گه‌زافی ئیمان و ئیسلامه‌تیا بۆ لێده‌دان، مه‌گه‌ر خوای گه‌وره له‌باسی توتکه داعی و دیله مه‌لا و تاغیبه موفتی و گه‌ماله شیخدا نا فهرمو‌ی: (وَأْتِلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاتَّبَعَ الشَّيْطَانَ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ. وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرَكْهُ يَلْهَثْ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصْ الْقِصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ. سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَنْفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ) ۷ الاعراف / ۱۷۵ - ۱۷۷ واته: هه‌والی نه‌و کابرایه‌یان پێ رابگه‌یه‌نه، که چه‌ندین نیشانه و به‌لگه‌ی خۆمانمان دای، که‌چی هه‌ر خۆی له‌به‌ر خۆی دامالێ و، شوێن شه‌یتان که‌وت و خۆی به‌ فه‌تاره‌تداو، چووه‌ ریزی گو‌مراو فه‌وتاوه‌کانه‌وه. گه‌ر چه‌زمان به‌کردایه‌ پله‌وپایه‌یان به‌و نیشانه‌و به‌لگانه به‌رز ده‌کرده‌وه، به‌لام نه‌و خۆی باوه‌شی به‌ دنیا‌دا کردو وایزانی، که‌له سه‌رزده‌وی به‌نه‌مری ده‌می‌نیته‌وه. بۆیه ئیتر شوێنی هه‌واو هه‌وه‌سی خۆی که‌وت و به‌ره‌لآبوو. نموونه‌ی نه‌و، وه‌کو سه‌گ وایه، که‌ چ راوی نی‌یت وچه‌ی لی بکه‌یت، چ لی گه‌ریت، نه‌و هه‌ر ده‌مه‌لا سه‌کییه‌تی وزمانی ده‌رکێشاهه‌ وه‌انکه هه‌انکیته‌ی! نه‌وه نموونه‌ی نه‌و که‌سانه‌یه، که‌ نیشانه‌و به‌لگه‌کا‌فانیا‌ن به‌درۆ خسته‌وه. نه‌م چه‌رۆکه‌یان بۆ به‌گیره‌وه، تا به‌هۆش خۆ بی‌نه‌وه‌و نه‌قلیان پێ بشکیت. نموونه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی نیشانه‌و به‌لگه‌کا‌فانیا‌ن به‌ درۆ خسته‌وه، به‌ راستی نموونه‌ی خراپ و به‌ده. نه‌وانه‌ خۆیا‌ن زولمیا‌ن له‌ خۆیا‌ن کرد. ^۱ چ هه‌والیکه‌ بی‌گه‌یه‌نیته‌؟! نه‌مه

^۱ زۆری زۆری ته‌هلی ته‌فسیر رابان له‌سەر نه‌وه‌یه، که‌ نه‌م کابرایه‌ وه‌کو سه‌گی لی هاته‌وه، که‌ زانایه‌کی به‌نر ئیسرائیلیه‌کان بوو، ناوی به‌لعه‌می کوری باعورا بوو، شوێن که‌وتوی سیدنا موسا بوو. نه‌م نارد بووی بۆ شاریک، تا بانگه‌وازه‌که‌ی بلاو بکاته‌وه. به‌لام نه‌و که‌ چووه‌ شاره‌که، فه‌رمانه‌ی شار له‌ خۆی نزیک کرده‌وه و ته‌ماعی دنیا‌یی له‌ سامان و پله‌و پایه‌ خسته‌ پێش چاری، و نه‌ویش بانگه‌وازه‌که‌ی سیدنا موسای خسته‌ خزمه‌تی نه‌و حاکمه‌ی، که‌ دژی سیدنا موسا بوو. به‌مه‌ش نه‌و ئینجیرافه‌ گه‌وره‌یه‌ی کردو، بوو به‌ سه‌گی هار. پروه‌انه: ابن کثیر: تفسیر القرآن العظیم /

هه‌والتی نه‌و که‌سانه‌یه، که‌نیشانه‌و به‌لگه‌کانی خ‌وای په‌روه‌ردگار به‌ درۆ ده‌خه‌نه‌وه. د‌وای نه‌وه‌ی بۆیان هات‌وه‌و شاره‌زای بوون و لیتی حالتی بوون.. نای نه‌م جۆره‌ هه‌واله، له‌چهند شوین و کاتدا دووباره‌ بوونه‌وه! نای نه‌و که‌سانه‌ چهند زۆرن، که‌ شاره‌زای نیشانه‌و به‌لگه‌ی خ‌وای په‌روه‌ردگار ده‌بن، که‌چی پێوه‌ی پابه‌ند نابن! شاره‌زا ده‌بن، که‌چی د‌وایی ده‌یکه‌نه‌ مایه‌ی گۆرین و ته‌حریفی دینه‌که.. شوین هه‌واو هه‌وه‌س ده‌که‌ون.. هه‌واوه‌وه‌سی خ‌ویان وه‌ه‌واو هه‌وه‌سی نه‌و ده‌سه‌لاتدارانه‌ی نه‌مان و ده‌زانن رزق ورۆزی و سامانی دنیای نه‌مانیان لایه! زۆرمان دی له‌وانه‌ی شاره‌زای نه‌حکامه‌کانی دینه‌که‌ بوون، که‌ هه‌میشه‌ ده‌یان گروت: یاساو ریسادانان مافی خ‌وای گه‌وره‌یه‌و به‌س. که‌س بۆی نیه‌ نه‌و مافه‌، نه‌ به‌خۆی و، نه‌ به‌ که‌سی تر بدات، هه‌ر که‌سه‌ش بریاری نه‌و مافه‌ بۆ خ‌ۆی بدات، که‌ بۆی هه‌یه‌ یاساو ریسای بۆ خه‌لکی دارێژیت، نه‌وه‌ خ‌ۆی له‌و خه‌لکه‌ کرد‌وه‌ته‌ خوا. هه‌ر که‌شیش وای بکات کافره‌. هه‌ر که‌سیکیش به‌و بریاری نه‌و رازی بیت و شوینی بکه‌ویت، وه‌کو نه‌و کافره‌.. دیمان له‌گه‌ڵ نه‌م زانین و په‌ی پێ بردن و شاره‌زاییه‌شدا، له‌گه‌ڵ نه‌م بریارو شاهیدی دانه‌شدا، له‌ به‌ر خاتری دنیاوویستی، نینحرافی ده‌کردو رووی ده‌کرده‌ تاغ‌ووتان و ده‌چووه‌ خ‌زمه‌ت‌یان و ئیقراری ده‌کرد، که‌ مافی یاساو ریسای دانیان هه‌یه‌!! مافی خ‌وایه‌تی پێ ده‌دان! هه‌ر به‌پیتی نه‌و ریسایه‌ی، که‌ هه‌ر خ‌ۆی له‌وه‌و پێش خه‌لکی پێ به‌ کافر ده‌ناساند!! زۆرمان له‌وانه‌ دی، زۆریان ده‌بارده‌ی هه‌رامیتی سوو (ریبا) نووسی و پاشانیش فه‌ت‌وای هه‌لاکیتییان دایه‌وه‌! سالتیک ده‌یان ووت هه‌رامه‌و، سالتیکی تر ده‌یان ووت هه‌لاکه‌! زۆرمان له‌وانه‌ دی، ده‌ست خ‌ۆشی له‌فه‌ساد ده‌کردو لایه‌نگری داوین پیسی بوو، هه‌زی به‌ بلاو‌بوونه‌وه‌ی خراپه‌کاری بوو.. نه‌و زه‌لکا‌وو زۆنگا‌وه‌ی داوین پیسی و خراپه‌کارییه‌ی ناوده‌نا دینداری! تاج و نه‌جه‌ی ده‌کرده‌ سه‌ر خراپه‌کاران و ناویشانی دینی پێدا هه‌لده‌واسین! نه‌مه‌ چ هه‌لو‌ستیکه‌؟! مه‌گه‌ر هه‌ر نه‌وه‌ نیه‌، که‌ نایه‌ته‌که‌ باسی ده‌فه‌رم‌وی: (.. آیاتنا فاسلخ منها فاتبعه‌ الشیطان فکان من الغاوین) ۷ الاعراف/ ۱۷۴ نه‌مه‌ هه‌ر

و هسفی نهو مه‌لا و شیخ و موفتی و داعیه مونه‌ریفانه‌یه، که کادیری مایه‌پووت و کلکه تاغوتن. نهو همر له وانن، که هیژی حمزی دنیایی چۆکی پییدادان و نهی هیشت خوای گه‌وره به‌ریانکاته‌وه (وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ) ۷ الاعراف/ ۱۷۴ گهر خوای په‌روه‌ردگار بیوویستایه بهو زانیاریه‌ی ده‌رباره‌ی نیشانه‌و به‌لگه‌کانی خۆی دابوویی به‌رزی ده‌کرده‌ود.. به‌لام خوای گه‌وره حمزی به‌وه نه‌کرد. چونکه نه‌وکا‌برایه دوی زانین و شاره‌زا بوونی دینه‌که‌ی خوا، حمزی له‌دنیا‌کردو، وایزانی به‌نه‌مری تیدا ده‌می‌نیته‌وه. خۆی دوی په‌ی پی بردن و زانین، باوده‌شی به‌دنیا‌دا کردو شوین هه‌واوه‌وه‌سی خۆی که‌وت وه‌له‌په هه‌له‌پی بوو بۆ هیتانه دی حمزو ئاره‌زوه‌کانی.. نه‌مه نمونه‌ی همر که‌سیکه، که خوای گه‌وره زانین و تیگه‌یشتنی پی دبه‌خشی، تا شاره‌زای به‌لگه‌و نیشانه‌کانی خۆی ده‌کات، به‌لام سودی لی وهرنا‌گریت و، پییان ناکه‌ویته سهر راسته شه‌قامی خواوویستی.. نیعمه‌تی باره‌رو پله‌ی پابه‌ندی و سه‌رپاستی به‌خۆی ره‌وا نابینیت و، خۆی ده‌کاته شوین که‌وتوویه‌کی زه‌لیلی شه‌یتان.. تا نه‌ویش ژیر فشاری ده‌نیت و ده‌ینیته ژیر، تا ده‌یگه‌می‌نیته پله‌ی ئاره‌ل، به‌تابه‌تی توتک و تانجی و سه‌گی هار!!

باشه نهو ده‌مه‌لاسکی و قروسکانه بۆ کۆتایی ناییت؟! چونکه له هه‌له‌په‌یه‌کی به‌رده‌وامه‌وه دیت، که به دووی له‌زه‌ته‌کانی ژیا‌نه‌وه‌یه! نه‌م حاله‌ته که‌سیفه‌ش ده‌رچه‌ی سروشتی نهو وازه‌یتانه ساویلکه‌یه له نایه‌ت و نیشانه‌و به‌لگه‌کانی خوای گه‌وره.. نه‌م هانکه هانکه، نیشانه‌ی پشتیوی ناخه‌و، ناسۆری ناخه‌و کۆتایش نایه‌ت. چونکه کابرای توتکی تاغوت، نامۆژگاری بکه‌یت ونه‌که‌یت، نهو تازه بۆ له‌تکه نانی، ریی گرتۆته به‌رو تازه به ههر چوار په‌له‌وه تیسی که‌وتووه، زه‌حمه‌ته دلی بیت، یان بیسه‌ویت بیتسه‌وه دواوه.. له ژیا‌نی دنیا‌دا، له ته‌مه‌نی هه‌موو نه‌وه‌یه‌ک و له‌هه‌موو شوین و کاتی‌کدا، زانای وا ده‌که‌ونه به‌ر چاو.. که‌م هه‌یه له‌و مه‌لا و شیخ و موفتی و داعیانه له‌و تا‌قی کردنه‌وانه ده‌رچن.. زۆر هه‌ن ده‌که‌ون..

هەر ئەوانەیان خۆ دەگرن، کە خوای گەوره دەیان گرتە خۆ.. ئەوانەى بە نایەت
و بەلگەو نیشانەکانى خوای گەوره لەبەر خۆ دانامالان.. ئەوانەى باوەشیان بە
دنیا دا نەکردوو، هێندە بە خەمیەوه نین.. ئەوانەى نابنە کۆیلەى ئالقه لە گوتى
هەوا و هەوەس.. ئەوانەى نابنە گوتى تەپى زەلیلی شەیتان.. ئەوانەى هەلپە ناکەن
بۆ سایە و سامانى سولتان.. ئەمە نموونەى کە، قەت کۆتایی نایەت. هەمیشە
هەیه و زوو زووش دەکەوتتە بەرچاو. ئەمە روداوێک نییە، جارێک لە نەودیه کدا
رووی دابێت و، ئیستا بگێڕێتەوه، کۆری پى گەرم کریت! نا.. نەخێر ئەمە
هەرەشەى خوای گەوره یەو بە پێغەمبەرە کەى (ﷺ) دەفەرموی: بۆیان باس بکە..
بەسەریاندا بخوێنەوه.. بیریان بخەرەوه.. با لەو کاتانەى نایەتى قورئانیان بۆ دیتە
خوارەوه، چار بپرنە ئەم نموونەى.. سەرنج بدەنە هۆکارو ئەنجامى ئەم روداو..
فەرمانى دا بە پێغەمبەرە کەى (ﷺ)، کە بۆ ئومەتە کەى باس بکەرەوه. بابە
حەزەر بن. نەبادا ئەوانیش ئەو نایەت و بەلگەنەى خوای گەوره لەبەر خۆ
دامالان.. با ئەو دواى ئەو ئەم نایەتى قورئان بخوێنەوه.. با ئەوانەى شارەزای
دینە کە دەبن، بە حەزەر بن.. با ئاگایان لەخۆیان بێت. نەکەونە ئەم چارە نووسە
پەشەوه، کۆتاییان بە دیمەنى سەگى وا زەلیل و هیلەك بێتەوه! بابە حەزەر بن،
نەبادا غافل بن و بکەونە ئەو زار داپچرین و هانکە هانک و زمان دەرکێشانە!
هەوا و هەوەس نەیانخاتە ئەو هەلپە هەلپەى قەت کۆتایی نایەت! نەبادا ئەو زولمە
لەنەفسى خۆیان بکەن، کە دوژمن لە دوژمنى خۆى ناکات. با چاک بزائن، کە ئەو
چارەنووسە پەشەو ئەو دۆخە کەساسیە، تەنها ئەوانەى تى دەکەون، کە ئەو
زولمەیان لەنەفسى خۆیان کردوو و ئینحرافیان کردوو. ئەوان هێندە چلێس و
چاوچنۆکن لەهەموو کەسیکى تر دەمرێن.. هەر کەس وەك خۆیان بێت ولییان
نزیک بێتەوه، پتیی دەودەرن و دەکەونە نیزاع و ناکۆکى و شەرە کەلبە! هەر وەکو کە
سەگەل شەریانە لەسەر لاکە تۆپیوو!!

ئەمانە ھەر، کە پۆژ دەبیتەو ھەلپەیانە، تا دەچنەو کولانە، بەو ھیوایە
زیاتر لە ئەربابان بچنە پێش.. تا زیاتریان دەسکەوێت.. تا لە تاغووستان نزیکت
بینەو ھو جیتی بەرفراوانتر لە دۆزەخدا بۆ خۆیان مسۆگەر کەن! واوەیلا بە حالیان..
خوایە بمان گرە خۆت و جیگیرمان کەو ئارامی خۆتمان پێ ببەخشو
موسولمانانەش بمان مریئە..

ئیسلامی تەزویر:

قورئانی پیرۆز ئەو کات و ئیستاش کاری خۆی لەسەر کردایەتی و رێبەریتی
کۆمەلگە موسولمانە کە دەکات. ئامادە دەکاتەو بۆ نەرکە گزنگەکی ئەو
کۆمەلگە بۆ دروست بوو، کە سیش لە قورئان تێ ناگات، گەر بەو شیوە بزاڤیە
دیراسە نەکاتەو بەو سیفەتە، کە بەرنامە بوارە بەرفراوانەکانی بزاڤی گۆرانکاری
کۆمەلگە. تەنھا ئەو کەسانەش لێی حالی دەبن، کە پێوی دەبزوون..

ئیسلام شۆین کەوتووێکانی ناگادار دەکاتەو، کە لە تەزویرکاری دینە کەتان
بەحزەر بن و وریا بن، بزاڤودەزگا و دیکۆری قەستی ئیسلامیانەتان لەبەردەمدا
قوت نەکەنەو، لەوانە لە حەقیقەتەکانی ئیسلام دوورن و زیان بە ئیسلام
دەگەینن، وەکو دەربارە مژگەوتی (ضار)^۱ دەفەرموێ: (وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا
ضَرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِّمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ وَلَيَحْلِفْنَ إِنْ
أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ) ۹ التوبة / ۱۰۷ واتە: ئەوانە، کە
مژگەوتیکیان کردەو، تا لێوێ زیان بە موسولمانان بگەینن و بیکەنە مایە
تەفرەقەو ناکۆکی نەو لە ناو موسولماناندا، لەوێو زیان بە موسولمانان

^۱ مژگەوتیک بوو، دوورپوێکانی مەدینە دروستیان کردو، پاشان ھاتنە خزمەت پێغەمبەر (ﷺ)
وداویان لێ کرد تەشریف بباتە لایان و نوێتکیان لە مژگەوتەکیاندا بۆ بکات. بەلام خۆی گەر
نەبێشت و پێی فەرمو نەو مژگەوتی تەزویر.. مژگەوتی فیلە.. جێ فاقەو تەلەپ. بۆیە
پێغەمبەریش (ﷺ) روخاندی.

بگه‌یه‌نن و بیکه‌نه مایه‌ی تهره‌قه‌و ناکۆکی نانه‌وه له‌ناو موسولمانانداو، له‌وێوه سۆراغی موسولمانان بکه‌ن و ئاماده‌ی بکه‌ن بۆ ئه‌وانه‌ی، که جه‌نگ به‌رامبه‌ر خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ده‌که‌ن (ﷺ)، ئه‌مه‌ مزگه‌وت نی‌یه‌.. ئه‌مه‌ جێ پیلانه‌! مه‌به‌ست له‌م مزگه‌وته کافر بوون به‌ خواو زیان دانه‌ له‌ موسولمانان.. ئه‌مه‌ سه‌نگه‌ری دژ به‌ ئیسلام و موّلتگه‌ی فیتنه‌یه‌.. بۆ دژایه‌تی کردنی کوّمه‌له‌ موسولمانه‌که‌ ساز کراوه‌، تا له‌ ژێر باڵی دینیدا، له‌ ژێر تارمایی نه‌خشه‌و پلانی دوژمن کارانه‌یاندا، شه‌رعه‌ت و ده‌رگه‌یت. تا ده‌بیته‌ هه‌نگاوی یه‌که‌می هاویه‌شی دوژمنانی دین.. ئه‌مه‌ مزگه‌وت نی‌یه‌.. ئه‌مه‌ رواله‌تیکی ته‌زوێرو دیارده‌یه‌کی جه‌علیه‌و موّری دینی لی‌ دراوه‌ تا ببیته‌ مایه‌ی فریوو دان!

باداعی و پیشه‌ده‌وانی ئیسلام له‌ هه‌موو کات و شوێنێکدا ئه‌وه‌ بزانن، که ئیستاو له‌ هه‌موو کاتێکدا مزگه‌وتی (ضرار)ی تری وا بۆ شیوازی ته‌زوێر و درۆو ده‌له‌سه‌ دروست ده‌کریته‌.. مه‌رج نییه‌ هه‌ر مزگه‌وت بیته‌. شیوه‌و جوّری تریش هه‌یه‌.. دوژمنانی ئیسلام له‌ گه‌ڵ پیشه‌ده‌فتی ژياندا شیوه‌و شیوازی چه‌په‌لی تر ده‌گرنه‌ به‌ر. رواله‌تی ده‌ره‌وه‌ی جه‌وجوڵ و چالاکی ئیسلامیه‌، به‌لام له‌ ناوه‌روک و جه‌وه‌رو ناواخندا پلانی ریشه‌کێش کردنی ئیسلامه‌تیه‌! نه‌خشه‌ی شیواندن و لاوازکردن و سست کردنی بانگه‌وازه‌که‌یه‌تی. (ضرار)ی تر له‌ دروشمدا ده‌رده‌که‌وێت. له‌ لاف و گه‌زافی ئیسلام خوازی وادا ده‌رده‌که‌وێت، هه‌ر ده‌لیتی حه‌قیقه‌تی ئیسلامه‌که‌یه‌! به‌لام له‌ راستیدا ئه‌مه‌ کیسه‌خۆلی سه‌ر لی‌واری سه‌نگه‌ره‌و، دوژمنانی خوا له‌ پشتیه‌وه‌ خۆیان مه‌لاس داوه‌. له‌و دیوه‌وه‌ تیر ده‌گرنه‌ ئیسلام.. (ضرار) له‌ ته‌نزیات و پارت و کوّمه‌ل و ریک‌خستنی ئیسلامیه‌ندا ده‌خریته‌وه‌ رپوو.. له‌ کتیب و باس و لی‌کۆلینه‌وه‌ی ئیسلامیه‌ندا، دیسان (ضرار)ی تر ده‌خریته‌وه‌ مه‌یدان.. هه‌موو ئه‌م دیارده‌و ره‌واله‌تانه‌ موّرکی ئیسلامیان پیوه‌ ده‌بیته‌. به‌لام له‌ حه‌قیقه‌تیاندا دوورپووی و دژایه‌تی ئه‌م دینه‌.. بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌ دروست ده‌کریتن و نیشان ده‌دریتن، تا خه‌لکه‌ ساویلکه‌ دڵ پاکه‌که‌ی ئیسلام مه‌ست که‌ن. تا ئه‌م

دیندارانه له خو گرن، که شاره‌زای دبه‌رېک راچوون و ململانیکه‌ی نیسلام و جاهیلیه‌ت نین. له‌وانه‌ی خه‌م بۆ نیسلامه‌تی ده‌خۆن، به‌لام سه‌نگه‌ره راستیه‌کانی نه‌هلی نیسلام ناناسنه‌وه‌و نایان دۆزنه‌وه.. موسولمانه‌ سهر راست و پاك وچاكه‌كان ناناسنه‌وه. چونكه هه‌موو ههر سېماو دیارده‌ی نیسلامیان پێوه‌یه!! جا نه‌و (ضرار) انه مزگه‌وت بن یان ریک‌خستن.. گروپ بن، یان ده‌زگای نیسلامی.. کۆمه‌ل بن، یان کتیب و لیکۆلینه‌وه.. هه‌رچی بن هه‌ر ته‌زویرن.. درۆو ده‌له‌سه‌ن.. فیل و ته‌له‌که‌بازین. مه‌به‌ست لییان فریوودانی موسولمانانه، مه‌به‌ست سهر لی شیواندنیانه، تا سه‌نگه‌ری نه‌هلی نیسلامیان پێ جوئ نه‌کریتته‌وه.. نه‌و (ضرار) انه به‌ موسولمانان ده‌لێن: نایه‌وێت خۆتان هه‌راسان و نا‌ره‌حه‌ت که‌ن. نه‌وه‌تا نیسلام ماوه‌ له‌ بره‌ودایه‌و بێ خه‌م په‌له‌به‌ر نه‌م فیل و مه‌کرو چاوبه‌سته‌یه، که‌ ده‌بی داعیانی نیسلام و سهر راستانی دین، حه‌مه‌ن نه‌م مزگه‌وته (ضرار) انه ناشکرا که‌ن.. حه‌قیقه‌تیا بناسین.. ده‌بی ناویان بزړین.. فه‌زحیا که‌ن.. ده‌بی لافیته‌و دروشه‌ ساخته‌کانیا به‌ینه‌ خواره‌وه، نه‌هیلن چاوبه‌ست له‌خه‌لکی بکریته.. ده‌بی حه‌قیقه‌تی نه‌و دروشم و خاوه‌ن دروشمانه‌ روون بینه‌وه.. ده‌بی مه‌به‌سته‌ چه‌په‌ل و نیازه‌ خراپه‌کانیا بۆ خه‌لکی که‌شف بکریتن و ناشکرا بکریتن. رماندنی مزگه‌وته (ضرار) که‌ی دوو‌رووه‌کانی مه‌دینه له‌لایه‌ن پیغه‌مبه‌ره‌وه (ﷺ)، دوا‌ی نه‌و فه‌زح کردنه‌ ناشکرایه‌ی خوا‌ی زاناو کاربه‌جی. نه‌مه‌ هه‌لو‌یستی شیاوو کاری به‌جی و نه‌رکی موسولمانه‌ سهر راسته‌کانه‌ و، ده‌بی نیقتیدا‌ی پێ بکه‌نه‌وه.

دینی کی

کۆبه‌ندی دووهم وه‌جی و سروشتی پیڅه مبه‌ران

رېږه وړى ناسين

ئيسلام بریتى نيبه تنه‌ها له کومه‌له ناموژگارى و رښيشاندانک، يان کومه‌له ريساو ده‌ستورېکى نادابى ره‌وشتيى وبه‌س، يان کومه‌له پرگه‌يه‌کى نه‌حکامى ياساى، يان کومه‌له ته‌عليماتېکى داب ونه‌ریتى کومه‌لايه‌تى، که بؤ بارودوڅى تاييه‌ت بشيت.. ئيسلام نه‌مانه همووى ده‌گرېته‌وه، بئ نه‌وهى نه‌مانه هموويان بېنه ئيسلام.. نه‌مانه چ يه‌ک يه‌ک، چ پېکه‌وه، نابنه هموو ئيسلام، نه‌گه‌رچى هر يه‌که‌يان به‌شېکه له ئيسلام.

ئيسلام خو ته‌سليم کردنه، خو دانه به ده‌ست حه‌زو وويست و نيراده‌و قه‌ده‌رى خوا به.. ئيسلامه‌تى هر له سه‌ره‌تاوه بریتيه له ملکه‌چى و گوئ رايه‌لى فه‌رمان و به‌ره‌له‌ستيه‌کانى خواى گه‌وره.. بریتيه له شون کوه‌تنى نه‌و پرؤگرامه‌ى ئيسلام خوئ داپرېشتووه، بئ سل کردنه‌وه وراپاى ولاکردنه‌وه به لای هيچ ناراسته‌و هيچ ته‌عليماتېکى ترده، بئ ئيعتيماد کردنه سهر هيچ به‌رنامه‌يه‌کى تر.. نه‌مه‌ش نه‌و باوه‌رو هه‌سته‌يه، که مروژ له‌م سهر زه‌مينه‌دا ملکه‌چ و ته‌سليمى نه‌و سيستم و ريسا خوايه ده‌که‌ن، که بؤى داپرېشتون. خواى گه‌وره، که ژيانى سهر زه‌مين رېک ده‌خات، هر وه‌کو که نه‌ستېره‌و خولگه‌کانيانى رېک خستووه. باوه‌ر هېنان به‌وه‌ى، که کاروبارى هموو بونه‌وه‌ر، شاره‌وه بن، يان ناشکرا، دوور بن يان نزيک، ژيرى په‌ى پئ ببات، يان ده‌رکى پئ نه‌کات، هر همووى هر خواى تاک وپاک هه‌لى ده‌سورېتيت.. موسولمان ده‌بيت له‌مه دلنيا بيت، ده‌بيت قه‌ناعه‌تى ته‌واوى پئى هه‌بيت، يه‌قىنى لا دروست بوو بيت، که مروژ به هيچ شي‌وه‌يه‌ک بؤى نيه نه‌و سنووره ببه‌زيتيت، که خواى کردگارو خاوه‌نى ديارى کردووه. له هه‌مان کاتيشدا داواى لى کراوه، که هموو هوکاريک بؤ سهر‌فرازى و سهرکه‌وتن بگريته به‌رو، بؤ نه‌نجامى رهنج و به‌ره‌مى تېکوژشانه‌که‌ى، هر ده‌بيت چاوه‌روانى قه‌ده‌رى خوا بيت..

نهمه شو ریسایه‌یه، که یاساو ریساکانی تری له‌سەر داده‌مه‌زیت، شو پی‌وانه‌یه که بارودوخ و داب ونه‌ریتی پی ده‌پتورت، ناداب و ره‌فتاره ره‌وشتی پی ده‌کیشرت..
نهم ریسایه به واقع کردن و چه‌سپاندنی داواکاریه‌کانی شو عه‌قیده‌یه‌یه، که له ناخ و ویژداندا ره‌گ داده‌کوئیت. دیاردهو رواله‌تی پابه‌ندی وشوینه‌واری کارتیکردنی شو خو ته‌سلیم کردنه به خوای کردگاری خاوه‌نه‌وهن، که ده‌بنه به‌لگهی رازی بوون و وەرگرتن و پابه‌ند بوون به ریبازه‌که‌ی خوای گه‌وره‌وه..

ئیسلام عه‌قیده‌یه‌یه که یاساو ریسای شه‌رعی لیوه وهرده‌گیریت.. سیستم و ده‌سه‌لاتی لیوه وهرده‌گیریت، که هر له‌سەر نهم یاساو ریسایانه دده‌مه‌زیت، نهم سی روکنه‌ش (عه‌قیده‌وه شه‌ریعت وده‌سه‌لات)، که لازم و مه‌لزمی یه‌کن، پینکه‌وه ده‌بن و پینکیشه‌وه دین، به هم‌موان ئیسلامه‌که پیک ده‌هینن..

خوای گه‌وره یه‌ک دلی بۆ مروژ دروست کردوه: (مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّنْ قُلُوبَيْنِ فِي جَوْفِهِ) ۳۳ الاحزاب/ ۴ واته: خوای گه‌وره دوو دلی له بۆشایی سینه‌ی پیاویکدا دروست نه‌کردوه. دلێکه. بۆیه هر ده‌بیت یه‌ک بیروباوه‌پیش وەرگرت، له‌سەر یه‌ک ریبازو پابه‌ندی یه‌ک به‌رنامه‌ بیت، ده‌بیت یه‌ک دیدو بۆچوونی ده‌باره‌ی ژیان و بوون ده‌بیت، که هر له‌و یه‌ک بیروباوه‌په‌شوه هاتبن. ده‌بیت یه‌ک پتوره‌شی ده‌بیت، که داب ونه‌ریتی پی ده‌پتورت و روداوو واقیعه‌کانی پی هل ده‌سه‌نگینرت.. گهر وای نه‌کرد، حه‌تمه‌ن دلی یه‌کپارچه نامینتته‌وه، یه‌ک که‌سیتی بۆ دانا‌مه‌زیت، سه‌رگه‌ردان ده‌بیت، پینچ وپه‌ناو دوورپوویی زۆر ده‌بیت، هر جاره‌و بۆ هر روداوێک له‌سەر رایه‌ک ده‌بیت! حه‌تمه‌ن و حه‌تمه‌ن ئاراسته‌ی لیک جوێ وهرده‌گریت و، ناتوانیت له‌سەر یه‌ک ریباز خو دابین کات و به‌ره‌و یه‌ک لاو لایه‌ن پروات..

مروژ ناتوانیت داب ونه‌ریت وره‌وشتی له سه‌رچاوه‌و ریبازی‌که‌وه وەرگری و، یاساو ریساو نه‌حکامی حوکمیشی له سه‌رچاوه‌یه‌کی ترو، چاره‌سه‌ری کۆمه‌لایه‌تی و ئابوری له سه‌رچاوه‌یه‌کی سییه‌م و دید فله‌سه‌فی و هونه‌رو نه‌ده‌بیشی له سه‌رچاوه‌یه‌کی چواره‌مه‌وه وەرگرت! نهم تیکه‌لاویه مروفتیک دانا‌پتوت، که یه‌ک

دلی هه‌بیت! به‌لکو که‌سیک به‌ره‌هم ده‌هینیت، که دلی له‌گه‌ل هه‌موو لاکردنه‌وه‌یه کدا ده‌سوریت!

ئه‌وی خاوه‌ن عه‌قیده‌یه ناتوانیت له‌ملاوه عه‌قیده‌که‌ی، که به هه‌قی زانیوه له دل و بیرو هۆشیدا بچه‌سپیت، له‌ولاوه‌ش هه‌لۆیستی پێچه‌وانه‌ی بنوینیت! له‌ملاوه قه‌ناعت به خۆی بکات، که عه‌قیده‌که‌ی راسته و له‌ولاوه‌ش له ره‌فتاریکیدا، یان له کرداریکیدا بچوک بیت، یان گه‌وره دژی عه‌قیده‌که‌ی، که قه‌ناعتی ته‌واوی به‌راستی و حه‌قیقه‌تی کردوه، بیتته‌وه.. ناتوانیت دیدو بۆچوون و پێناسه‌و هه‌لۆیست و گرفتارو ره‌فتاری خیلافی قه‌ناعت و باوه‌ره‌که‌ی دارپێژیت، چونکه خوای گه‌وره ته‌نها دلنکی پێ به‌خشیوه. پێوه‌ریکیشی داوه‌تی.. خاوه‌ن عه‌قیده ناتوانیت ره‌فتاریک خیلافی عه‌قیده‌که‌ی نه‌نجام بدات، و پاشان بلیت من نه‌وهم به سیفه‌تی شه‌خسی خۆم کردوه!! ناتوانیت بلی هه‌لۆیستی شه‌رعی له فلان مه‌سه‌له‌دا ناوایه، به‌لام من به سیفه‌تی شه‌خسی خۆم جوړیکی تر هه‌لۆیست ده‌گرمه‌ بهر!! ئه‌وه ره‌فتاری خاوه‌ن عه‌قیده نییه.. ئه‌وه له سیاسه‌ت‌بازو خاوه‌ن کۆمپانیاو پیاوانی واجیه‌ی کۆمه‌لایه‌تی و زانستیه‌کانی نه‌مرۆی ناموسولمان ده‌وه‌شیتته‌وه، به‌لام له خاوه‌ن عه‌قیده‌ی ئیسلامی؟! نا، نه‌خێر..

ئهم مڕۆڤه یه‌که‌و یه‌ک دلنشی هه‌یه. هه‌ر توانای جێ بوونه‌وه‌ی یه‌ک عه‌قیده‌شی هه‌یه. خاوه‌ن عه‌قیده یه‌ک دیدی به‌رامبه‌ر ژیان هه‌یه، یه‌ک پێوه‌ری هه‌لسه‌نگاندنیشی هه‌یه، دیدو تێپروانین و پێناسه‌ی بۆ شته‌کانی ده‌ورو به‌ریشی، هه‌ر له یه‌ک عه‌قیده‌وه سه‌رچاوه‌یان گرتوه، هه‌موو هه‌لس و که‌وتیکی ژیا‌نی، هه‌ر مۆرو مۆرکی ئه‌و عه‌قیده‌یان پێوه‌یه.. به‌م دلّه تاکه‌یه‌وه‌یه، که وه‌کو تاک ده‌ژی، وه‌کو نه‌ندامی خێزانیک ره‌فتار ده‌کات، به‌م تاکه دلّه‌وه ده‌بیتته‌ندامی کۆمه‌لنک! به‌م تاکه دلّه‌یه‌وه‌یه، که به‌ بزاوتی تاک‌په‌روی و کۆمه‌لکاری خۆی، خزمه‌تی سیستمی ده‌وله‌ته‌که‌ی ده‌کات. له هه‌ر گۆشه‌و که‌ناریکی کات وشوین بژی، هه‌ر ئه‌و تاکه‌یه،

که یهك دلّی پر له عه‌قیده و دیده‌کمی هه‌یه. ئاوا له ژیاندایه، خۆی شار‌دیته‌وه، یان ئاشکرا بیټ هه‌ر ئه‌وه سیفه‌تیټی.. کریکار بیټ، یان خاوه‌ن کار، حاکم بیټ، یان مه‌حکوم، ده‌سه‌لاتدار بیټ، یان بی ده‌سه‌لات، له گرانیدا بژی، یان له هه‌رزانیدا، دیدو تیروانین و پیوه‌ری ناگۆریت.. نرخ و به‌ها، شتیك نین بارودۆخ و ده‌وره‌به‌ر بیگۆرن، یان کات وشوین کاری تی بکه‌ن! نا: (مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّنْ قَلْبَيْنِ فِيْ جَوْفِهِ).

پیاوی خاوه‌ن عه‌قیده له‌سه‌ر تاكه به‌رنامه‌و پرۆگرامی خۆی نه‌گۆره. ریبازه‌کمی یه‌که‌و سووره له‌سه‌ری، دل‌تیا به‌ له‌ ریی وه‌حی خوا به‌یه‌وه پیتی گه‌یشتوه، قه‌ناعه‌تی وایه، که عه‌قیده‌کمی به‌ره‌و یه‌ك ئاراسته‌ی ده‌بات، به‌ره‌و یه‌ك مه‌به‌ست هانی ده‌دات، به‌ره‌و پابه‌ند بوون و جیددییه‌تی ته‌سلیم بوون به‌ خوای تاك وته‌نها.. چونکه دل‌ی ئه‌و جیی دوو خوای تیدا نابیته‌وه، یه‌که‌ دوو خوا ناپه‌رستیت.. خزمه‌تی دوو (گه‌وره) ناکات و دوو ئاراسته‌ و نه‌ناگریت، به‌ره‌و دوو لاو لایه‌ن ناپرات. چونکه ده‌زانیت مومکین نییه‌ دوو خه‌نجهر له‌ کالانیکدا جییان بیته‌وه.. هه‌ر دل‌یکیش دوو جۆر پیچه‌وانه‌ بگریته‌ خۆ، حه‌تمه‌ن هه‌لا هه‌لا ده‌بیټ و بۆگه‌ن ده‌کات..

نیسه‌لام هه‌ر له‌یه‌که‌م هه‌نگاوه‌وه سوور بووه له‌سه‌ر پالڤته‌ کردنی عه‌قیده له‌ خلته‌و پلته‌ی ئه‌و نه‌فسانه‌و نینه‌حیرافاته‌ی، تیکه‌ل به‌ عه‌قیده‌ی نه‌وه‌کانی پیشوو ببوو. ئه‌وه‌نده سوور بوو له‌سه‌ر راست کردنه‌وه‌ی باوه‌رو پته‌و کردنی عه‌قیده‌که له‌ ناخی دل و ده‌رونه‌کاندا.. چونکه خوابه‌یه‌کناسین (التوحید) ئه‌و حه‌قیقه‌ته‌ سه‌ره‌کیه سه‌ره‌تاییه‌یه، که هه‌ر هه‌موو بوونی له‌سه‌ر داده‌مه‌زیت. پاشان ئه‌و بوونه‌ش ئه‌و شاهیدییه له‌سه‌ر یه‌کخوایی ده‌دات. خوابه‌یه‌کناسین ئه‌و ره‌گ و ریشاله‌یه، که هه‌موو قه‌دو لق و پۆییکی ژیا‌نی مرۆڤایه‌تی له‌سه‌ر ئه‌و نه‌بیټ، سال‌حانه‌ دانه‌مه‌زیت..

خوایه‌تی خوا عه‌بدایه‌تی ئیمه ده‌خواییت:

ئەو ھاوێڵ بۆ خوا پەیدا کردنە، کە قورئان سوور بوو لەسەر پالڤتە کردنی عەقیدەیی خوایە کەناسی لێی، مەرج نەبوو، ئیستاش مەرج نییە خۆیانیک بن و لەگەڵ خۆی پەرورەدگارد، بەو شیوە سادەو ساکارەیی موشریکانی زەمانی جاهیلییەتی پیشوو دایان دەنا، دانرێتەو پەرستێن.. نا، چونکە لەوانەییە ئەو (آلهة وأنداد) انە شاراوە بن. لەوانەییە مەبەست و هیوایەک بن و، بە شیوەییەک لە شیوەکان، بە غەیری خۆی خاوەنەو پەییوەست کرابن. یان ترس و حەزەریک بن و بە شیوەییەک لە شیوەکانلە غەیری خۆی کارزان بکری. یان باوەرو ئیعتیقاداتییک بن بە شیوەییەک لە شیوەکان بە غەیری خۆی گەورە هەبن بۆ زیان دوور خستەو سوودبەخشین! لەو شیرکە شاراوانە ئەو، کە ئیبنو عەبباس خوا لێیان رازی بێت لە تەفسیری ئەم نایەتەدا (فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا) ۲ البقرة/ ۲۲ دەفرموی: (الأنداد هو الشرك أخفى من ديب النمل على صفاء سوداء، في ظلمة الليل. وهو أن يقول: والله وحياتك يا فلانة وحياتي، ويقول: لولا كلبه هذا لأتانا اللصوص، ولولا البط في الدار لأتى اللصوص، وقول الرجل لصاحبه: ما شاء الله وشئت، وقول الرجل: لولا الله وفلان، لا تجعل فيها فلان، فإن هذا كله به شرك) ۱. واتە: شیریک بۆ خوا بریار دانی ئەنداد (کە کۆی نەدەو بۆ مەزنی و خۆشووێستن و پشت پێ بەستەن) بریتییە لە شیریکێک شاراوەتر لە جێ پێی مێروولە لەسەر لەو حیکمی رەش و لە شەوێکی تاریکدا. ئەو شیرکە ئەو، کە کابرا دەلێت: فلان خانم بە گیانی تۆ، بە گیانی خۆم ۲ یان دەلێت: ئەگەر ئەو سەگەیی ئەوان نەبوابە، دز دەهاتە سەرمان، یان ئەگەر مەراوی لە ماله‌کەدا نەبوابە، دز دەهات، یان کابرایەک بە برادەرەکی دەلێت: ئەوی خواو تۆ حەز بکەن، یان دەلێت: ئەگەر خواو فلان کەس نەبوابە.. ئەمە هەر هەمووی

۱ أخرجه ابن أبي حاتم في التفسير (۸۱/۱)، وقال الشيخ سليمان آل الشيخ: "وسنده جيد". تيسير العزيز الحميد (۵۸۷)، وقال المحقق: "إسناده حسن".

۲ له کوردەواریدا دەشێت بەسەری خۆم و خۆت، بەسەری تۆ نا، بەسەری خۆم..

شیرکه.. هه‌روه‌ها: (أَنْ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ): مَا شَاءَ اللَّهُ وَشُنْتُ فَقَالَ: (أَجْعَلَنِي اللَّهُ نَدًا؟! بَلْ مَا شَاءَ اللَّهُ وَحْدَهُ)^١

قورنانی پیرۆز به ده‌یان شیوازو جوژی ناخاوتن، جه‌خت له‌سه‌ر به یه‌کناسینی خوای گه‌وره ده‌کاته‌وه: به به‌یه‌کناسینی نه‌و به‌و سیفه‌ته‌ی، ته‌نها په‌رستراوینکه، که ده‌بیت هه‌موو دروست کراوان (مه‌خلوقات) نه‌و په‌رست و ملکه‌چی وگوئ رایه‌لی هه‌ر بۆ نه‌و ده‌رپرن. به به‌یه‌کناسینی به‌و سیفه‌ته‌ی، ته‌نها لایه‌نیکه، که ریتساکانی داب و نه‌ریت و ره‌فتارو ره‌وشتی لی ودرده‌گیریت. به‌و سیفه‌ته‌ی ته‌نها سه‌رچاوه‌ی بنه‌ماکانی یاساو ریتساو شه‌ریعه‌ته. به به‌یه‌کناسینی به‌و ده‌رگرتن وپابه‌ند بوون به‌و به‌رنامه‌و ریتساوه‌ی نه‌و بۆ مرۆقایه‌تی دارشتوو، به‌و سیفه‌ته‌ی که ته‌نها پرۆگرامیکه ژیا‌نی مرۆقایه‌تی ناراسته ده‌کات: (وَاللَّهُمَّ إِلَهَ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ) ٢ البقرة / ١٦٣.

مانای دین و نیسلامه‌تی نه‌وه‌یه، داوه‌ری خوژت به‌یه‌ته‌وه لای قورنانه‌که‌ی خوای په‌روه‌ردگار و ملکه‌چی بۆ ده‌رپریت و پیتیه‌وه پابه‌ند بیت، نه‌وی وانه‌کات، دینی نییه، موسولمان نییه، با هه‌ر لاف و گه‌زافی نیسلامه‌تیش لی بدات. با هه‌ر هاوار کات: خه‌لکینه من موسولمانم و له‌سه‌ر دینی خوام! نا، چونکه دینی خوای گه‌وره، هه‌ر خوا خوژی دیاری ده‌کات کامه‌یه، هه‌ر نه‌و خوژی ده‌یناسیتیت چیه‌و چۆنه، هه‌ر نه‌ویش خوژی راه‌ی ده‌کات وروونی ده‌کاته‌وه. خو پیتناسه‌و چۆنیه‌تی و نه‌حکامی دینی خوا، ته‌سلیم به‌هه‌واو هه‌وه‌سی مرۆڤ نه‌کراوه، تا به‌که‌یفی خوژی پیتناسه‌ی کات، خو مرۆڤ سه‌ربه‌ست نه‌کراوه، که ئاده‌ی خوژتان چۆنتان هه‌ز لیتیه‌ و دینداریی بکه‌ن و چۆن نه‌م دینه‌ روون ده‌که‌نه‌وه، خوژتان روونی بکه‌نه‌وه!!

مه‌سه‌له‌ی هه‌بروونی خوا، زۆر جیتی نکولتی کردن و نه‌فی کردنیکی جیددی موشریکان نه‌بووه، چونکه دانیان به‌وده‌دا ده‌نا، که خوا هه‌یه‌و نه‌و کردگاره‌و رۆزی

^١ أخرجه أحمد (٢١٤/١)، والبخاري في الأدب المفرد (٧٨٣)، والنسائي في عمل اليوم والليلة، والطبراني في الكبير (١٣٠٠٥)، وصححه الألباني في السلسلة الصحيحة (١٣٩).

ده‌رو ژین‌ه‌رو مرین‌ه‌ر ه‌ر نه‌وه، ب‌که‌رو کارگ‌یرِ کاروباری ژیان و گ‌ه‌ردوون، ه‌ر نه‌ویش به توانایه‌و به‌س‌ر ه‌ر ه‌موو شتیکدا زاله، به‌لام نه‌م نی‌عتیراف کردنه‌یان ه‌ر س‌ر زاره‌کی بوو، نه‌م باو‌ه‌ر ه‌ینانه‌یان نه‌ده‌هاته ناستی خۆ به خوا ته‌سلیم کردن و پابه‌ند بوون به داواکاریه‌کانی نه‌م باو‌ه‌ر مه‌عرفیه‌یه‌وه، ده‌بوو دوا‌ی نه‌و نی‌عتیراف کردنه به ته‌واوی خۆ ته‌سلیم به‌وه‌ش که‌ن، که ته‌نها خ‌وای گ‌ه‌وره مافی ناراسته‌ی ژیان‌یانی ه‌یه، ده‌بوو له‌گ‌ه‌ل باو‌ه‌ر ه‌ینان به خ‌وایه‌تی خ‌وای گ‌ه‌وره، باو‌ه‌ریشان به‌په‌ره‌دگارِیتی نه‌و به‌ینایه^١. په‌روه‌دگارِیتی نه‌ویش واته خۆ ته‌سلیم کردن به دینه‌که‌ی و وه‌رگرتنی په‌یامه‌که‌ی بۆ ه‌ر ه‌موو لایه‌نه‌کانی ژبانی مرو‌فایه‌تی. واته‌وه‌ک ناییت و ناشیت دروشه‌کانی په‌رستن بۆ غه‌یری خ‌وای گ‌ه‌وره نه‌جام بدرین، به ه‌مان شیوه‌ش بۆیان نییه غه‌یری خ‌وای گ‌ه‌وره ب‌که‌ن به داو‌ه‌رو فه‌رمان‌ه‌وا، به حه‌که‌م و حاکم به‌س‌ر کاروباری روژانه‌ی ژبانی خۆیانه‌وه. نه‌مه‌شه مانای نه‌و نایه‌ته‌ی، که خ‌وای گ‌ه‌وره تیدا ده‌فه‌رموئ: (ذَلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْهُ) ١٠ یونس/ ٣ واته: ئاه‌وه خ‌واکه‌تانه ده‌بی‌ه‌رستن.. په‌رستنی خ‌وای گ‌ه‌وره‌ش وه‌رگرتنی دینه‌که‌یه‌تی، پتوه پابه‌ند بوونیتی، ملکه‌چی گوئ بۆ رایه‌ل کردنیتی، له‌گ‌ه‌ل نه‌م باو‌ه‌رو پابه‌ند بوونه‌شدا، ته‌ئکید له‌س‌ر نه‌ویه، که ته‌نها خ‌وای په‌روه‌رگار نه‌مه سیفه‌تیتی و نه‌م مافه‌ش بۆ ه‌یچ که‌س و شتیک‌ی تر نییه. نه‌مه‌ش نی‌عتیراف کردنه به خ‌وایه‌تی خوا..

له جاهیلییه‌تدا ه‌موو ماناکانی خ‌وایه‌تی ده‌په‌سترینه یه‌ک و، ه‌ه‌ندی که‌س ه‌ر وای لیتک ده‌ده‌نه‌وه‌و سوورن له‌س‌ر وا ناساندنی، که باو‌ه‌ر ه‌ینان به ه‌ه‌بوونی خواو خ‌وایه‌تییه‌که‌ی ئیدی به‌سه! بئ نه‌وه‌ی لا ب‌که‌نه‌وه به لای نه‌و داواکاریانه‌ی، که نه‌م باو‌ه‌ر ه‌ینانه فه‌رزی ده‌کات، بئ نه‌وه‌ی گوئ بده‌نه نه‌و نه‌رک و به‌ریرسی‌تییه له‌س‌ر نه‌م باو‌ه‌ره داده‌مه‌زری‌ت! بئ نه‌وه‌ی خۆ ب‌که‌نه خ‌اوه‌ن نیلتیزامه‌کانی تری په‌روه‌دگارِیتی خ‌وای گ‌ه‌وره، بئ نه‌وه‌ی دینداریتیه‌که‌یان

^١ دیاره که سید خ‌وایه‌تی (الالهویه) و په‌روه‌دگارِیتی (الربوبیه) له جی‌ی به‌کتری به کار ده‌هینیت، زۆر زانای تر یش ه‌ن وایان کردووه...

ته‌واو کهن! بئ نه‌وهی ته‌سلیم به‌وه ببن، که م‌اداخ‌وای په‌روه‌ردگار خاوه‌نیانه، ده‌بئ ته‌ن‌ها نه‌و به‌پرست‌ن و هر نه‌ویش به‌ حاکمی خو‌یان قبول بکهن! هر که‌س‌یکش له‌ ناویاندا بووه ده‌سه‌لاتدار، نه‌وه به‌ مؤل‌ت و ری‌پ‌سدانی دینه‌که‌ی نه‌وه، نه‌ک به‌ هی‌زو شی‌اوی خو‌ی!

دیس‌ان له‌ جاه‌یلیه‌ت‌دا هه‌موو مانا‌کانی په‌رست‌ن ده‌په‌ست‌رینه‌ یه‌ک و له‌ چه‌ند لایه‌نی‌کی په‌رست‌ندا گیر ده‌در‌ین! بۆیه نه‌و خه‌لکه‌ وا حال‌ی ده‌بی‌ت، که هه‌ز کاتی‌ک نه‌و په‌رست‌نانه‌ی بۆ خ‌وای گه‌وره نه‌نجام‌دا، نه‌وه نی‌تر ته‌وا‌ی مانا‌کانی خوا‌په‌رستی هه‌ن‌اوه‌ته‌دی!! ئیّ خو‌ ده‌بی‌ت هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه له‌وه حال‌ی بی‌ت که په‌رست‌ن (عی‌باده‌ت) هه‌ر له‌ (عه‌بد) ای‌ه‌تی‌یه‌وه هات‌وه! عه‌بدایه‌تی یه‌عنی ملکه‌چی و گو‌ی رای‌ه‌لی، بۆیه نه‌نجام‌دانی په‌رست‌نه‌کان، دیم‌ن ورواله‌تی‌کی ده‌رپر‌ینی نه‌و ملکه‌چی و گو‌ی رای‌ه‌لی‌ه‌ن، نه‌ک هه‌موو مانا‌و واتا‌و دیم‌ن و رواله‌ت و جه‌وه‌ری‌کی خوا‌په‌رستی..

نه‌وی په‌روه‌ردگار و کرد‌گاره، ده‌په‌رست‌ریت:

نه‌وی ده‌په‌رست‌ریت و ملکه‌چی بۆ ده‌رده‌پر‌ریت و گو‌ی رای‌ه‌لی ده‌کر‌یت، نه‌وی نه‌و مافه‌ی ده‌در‌یت‌ی، که هه‌ر به‌رنامه‌ی نه‌و له‌ ژیاندا پیاده‌ ده‌کر‌یت، خ‌وای کرد‌گاره، کرد‌گاری هه‌موو شتی‌ک، که‌وا بوو هی‌چ که‌س وهی‌چ شتی‌کی تر خوا نی‌یه و، هه‌ر نه‌و په‌روه‌رد‌گاره، چونکه‌ خه‌لقی کرد‌وه: (ذَلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوْهُ وَهُوَ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ وَكِیْلٌ) ۶ الانعام/ ۱۰۲ واته: ئا نه‌وه‌یه خ‌وای په‌روه‌رد‌گارتان، که هی‌چ په‌رست‌راوی‌ک جگه‌ له‌و نی‌یه، نه‌وه کرد‌گاری هه‌موو شتی‌ک، ده‌سا بی‌په‌رست‌ن، خو‌ نه‌و نا‌گادرا‌و چا‌ود‌یری هه‌موو شتی‌که‌.

تاقانه‌یی خوا به‌وه‌ی ته‌ن‌ها نه‌و کرد‌گاره، نه‌وه فه‌رز ده‌کات، که ته‌ن‌ها نه‌ویش خاوه‌ن و ده‌سه‌لات‌داره، نه‌وی له‌ خه‌لق کردن و ده‌سه‌لات‌داریدا تاقانه‌یه، هه‌ر نه‌ویش رو‌زی ده‌ره، چونکه‌ هه‌ر نه‌و کرد‌گاری هه‌موو مه‌خلوقات‌و نه‌ویش خاوه‌نیانه..

خوای گه‌وره لهو مولک وسامانه‌ی خو‌ی، که رو‌زی شو خه‌لکه ده‌دات، هیچ که‌س له هیچ پشک‌یکیدا هاوبه‌ش نییه.. نه‌وه‌ی شو خه‌لکه له‌سه‌ری د ډښن و، نه‌وه‌ی له‌سهر راده‌بو‌یترن وله‌زته‌ی لی ده‌کهن، ههر هم‌مو‌ی مولکی خوا‌یه و به‌س، مولکی تایبه‌تی نه‌وه.. نه‌مانه راستین، ده‌بیټ شو کاته‌ی، که نه‌م راستیانه له بیري و ژیریدا ده‌چه‌سپین که: ههر خوای گه‌وره کردگار‌وه ههر شو خوا‌ونه‌و، ههر نه‌ویش رو‌زی و بو‌یوی ده‌دات، ده‌بیټ ده‌سته‌جی شو راستیه‌ی تریش لهو بیري و ژیریدا بچه‌سپین، که په‌روه‌ردگار‌یتی و به‌رنامه دارشتنیش پی‌ویست و حقه‌نه، که ههر هی خوای گه‌ورهن. هه‌موو شو مافانه‌ی لهو په‌روه‌ردگار‌یتیه‌وه جو‌ی ده‌بنه‌وه، ههر‌هی خوان، وده‌کو ده‌سه‌لات و به‌رپرسی و ناراسته‌و شو سه‌روه‌ریه‌ی هه‌موو ده‌بیټ بو‌ی ملکه‌چ بن وگو‌ی‌رایه‌لی بکه‌ن.. دیار‌یکردنی شو سیستم و نه‌زمه‌ش، که کو‌مه‌لگو ژيانی مرؤ‌قايه‌تی له‌سهر داده‌مه‌زرت، ههر ده‌بیټ هی نه‌و بیټ.. به مانایه‌کی تر: ده‌بیټ په‌رستن - به هه‌موو ماناکانییه‌وه - ههر بو‌ خوا بیټ و به‌س. لهو مانایانه‌ش، که په‌رستن ده‌یانگر‌یته خو: ملکه‌چی و گو‌ی‌رایه‌لی و ته‌سليم بو‌ونه..

عه‌ره‌به‌کان وه نه‌بیټ له سه‌رده‌می جاهیلیه‌تیاندا نکولی‌یان له‌وه کرد بیټ، که خوا کردگاری نه‌م بو‌نه‌وه‌ریه، یان که کردگار‌یته‌م خه‌لکه‌یه‌و، نه‌ویش رو‌زییان ده‌دات و بو‌یویان مسؤ‌گر ده‌کات، باوه‌ریان به‌وه بو‌و، که ههر‌چی خوا ده‌یان دات‌ی، ههر له مولکی خو‌یه‌وه‌یه‌تی، ده‌یان‌زانی جگه لهو، که‌س خوا‌ونه‌ی حه‌قیقی سامان و مولک نییه.. بیرمه‌ندو کاربه‌ده‌ستانی جاهیلیه‌ته‌کانی تریش، جگه له هه‌ندیک فایله‌سو‌فی ماددی نیغریقی، نه‌م راستیانه‌یان ښکار نه‌ده‌کرد..

له‌به‌ر نه‌وه بو‌و، که رو‌وبه‌روو بو‌ونه‌وه‌که‌ی نی‌سلا‌م به‌رام‌به‌ر شو لادانه‌ی جاهیلیه‌تی عه‌ره‌بی که له خوا‌په‌رستندا دروست بو‌و بو‌و، به‌رام‌به‌ر شو هه‌له‌ حالی بو‌ونه‌یان راوه‌ستایه‌وه، که ده‌یان‌ووت: نه‌م بتانه بو‌ نه‌وه له‌گه‌ل خوا‌دا ده‌په‌رستین، تا تکامان لای خوا بو‌ بکه‌ن! تا له خوا‌مان نزیک که‌نه‌وه! هه‌روه‌ها لهو

لایه‌ننه‌وه، که به هه‌له وا حالّی بوو بوون، که خۆیان بۆیان هه‌یه به که‌یفی خۆیان و به گوێره‌ی دیدو به‌رژوه‌ندی خۆیان، سیستم و شهرع و یاساو رِیسا بۆ رِیک‌خستنی ژیا‌نی خه‌لکی دا‌رِیژن! وه‌نه‌بیّت ئیسلام له‌و سه‌رده‌مه‌یدا رووبه‌روو بوونه‌وه‌که‌ی بۆ نه‌وه بوو بیّت، که هه‌بوونی خوا به‌لمِنیّت، وه‌کو نه‌وه‌ی ئیستا له‌م سه‌رده‌مه‌دا، ده‌بیّت پروه و پرووی قه‌ره‌چه‌ناغی هه‌ندی هه‌له‌وه‌ر بی‌ته‌وه، که بێ بوونی به‌ل‌گه‌و زانستی رِینمای‌ی و ده‌لیل، نکو‌لی له‌ هه‌بوونی خۆای په‌روه‌ردگار ده‌که‌ن!!!

له‌ راستیدا نه‌وانه‌ی، که باوه‌ریان به‌ خۆای په‌روه‌ردگار نییه، هه‌ر که‌مینه‌یه‌کن، هه‌ر واش به‌ که‌می ده‌میننه‌وه، به‌لام نه‌و لادان و ئینحیرافاته‌ی له‌ جاهیلییه‌تی پێش‌وودا دروست ببوو، ئیستاش هه‌ر نه‌و لادان و ئینحیرافیه، که له‌ ئارادایه! ئینحیرافی وه‌رگرتنی یاساو رِیسا کۆمه‌ل‌گه‌و، به‌رنامه‌ی ژیا‌ن له‌ غه‌یری خۆای په‌روه‌ردگار هه‌وه، ئا نه‌مه‌یه‌ بناغی نه‌و جاهیلییه‌ته‌ عه‌ره‌بییه‌ی له‌و زه‌مانه‌دا دروست بوو، هه‌ر وه‌کو، که بناغی هه‌موو جاهیلییه‌ته‌کانی تریشه‌ که دروست بوون، یا‌ن دروست ده‌بن..

بۆیه نه‌و که‌سه‌ی ده‌یه‌ویّت موسو‌لمان‌ی ته‌واوو ئیمان‌داری سه‌ر‌پاست و یه‌که‌خواه‌پرست بیّت، ده‌بیّت حه‌ق‌مه‌ن حه‌قیقه‌تی نه‌وخواه‌یه‌کناسین (التوحید)‌ی خۆای په‌روه‌ردگار ده‌یه‌ویّت، به‌و شیوه‌ روون ناشکراو راشکاویه وه‌رگیت، که قورشان روونی کردۆته‌وه.. نه‌وی ده‌یه‌ویّت موسو‌لمان بیّت، حه‌ق‌مه‌ن ده‌بیّته‌ راست و ره‌وانی له‌ مانای (لا اله الا الله) تیب‌گا، به‌و شیویه ده‌بیّ لینی حالّی بیّت، که هه‌موو پێغه‌مبه‌رێک بۆ ئوممه‌ته‌که‌ی خۆی روون کردۆته‌وه، که هه‌ر بریتیه له‌و شیویه‌ی، که محمد المصطفی (ﷺ) بۆ ئوممه‌ته‌که‌ی و هه‌موو جیهانیانی روون کردۆته‌وه..

کاتێک کابرای نه‌عرا‌بی گوئی لیّ بوو پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) خه‌ل‌که‌که‌ بانگه‌یشت ده‌کات بۆ (لا اله الا الله محمد رسول الله) عه‌رزێ پێغه‌مبه‌ری (ﷺ) کرد: (هذا أمرٌ تکرههُ الملوك) واته: نه‌مه مه‌سه‌له‌یه‌که، که پاشاکان ده‌ی‌بو‌غزیتن! یه‌کیکی تریش، هه‌ر به‌ سه‌لیقه‌که‌ی خۆی له‌و مەملانیه‌ی حالّی بوو، که بۆ نه‌م دینه نوێیه‌ دیته‌

پیش، بویه نه‌ویش به پیغه‌مبهری (ﷺ) ووت: (إِذْ تُحَاقِّقُ عَلَيْهَا الْعَرَبُ وَالْعَجَمُ) واته: جا که‌وا برو عه‌رب و عه‌جهم له دژت ده‌جه‌نگن^۱

نهم دوو عه‌ربه له واتای زمانه‌که‌ی خو‌یان حال‌ی بوون، ده‌یان‌زان‌ی نهم دوو رسته‌یه واته چی؟ ده‌یان‌زان‌ی (لا اله الا الله) شو‌رشی‌که‌و دژی نه‌وانه به‌ریا ده‌کریت، که حوکمی مرؤقه‌کانی خوای په‌روه‌ردگار به غه‌یری شه‌ریعه‌ته‌که‌ی نه‌و ده‌که‌ن.. جا نیدی نه‌و حاکمانه عه‌رب بن، یان عه‌جهم، هر یه‌ک هه‌لو‌یستیان له‌م دینه هه‌یه! نه‌وانه چاک ده‌یان‌زان‌ی، که (لا اله الا الله) شو‌رشی‌که‌ دژی هه‌واو هه‌وده‌س، شو‌رشی‌که‌ دژی نه‌و بارودوخ و نه‌ریت و داب و ده‌ستورانه‌یه، که پی‌چه‌وانه‌ی رب‌پازو به‌رنامه‌و فه‌رمانی خوان.. (لا اله الا الله) یه، که دل‌ی خه‌لکی ده‌خرو‌شینیت و رب‌به‌ریتی به‌نده‌کانی خوا به‌ره حاکمیتی دینه‌که‌ی ده‌کات!

^۱ نهمه قسه‌ی موئننای کور‌ی حار‌شه‌ی شه‌بیانی بوو، که پیغه‌مبهر (ﷺ) هۆزه‌که‌ی نه‌وانی بانگه‌یشت کرد بۆ نی‌سلام، پیتی فه‌رموون (ادْعُكُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ، وَأَنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّبِعُونِي وَتَنْصَرُوا حَتَّىٰ أَؤْذِيَ عَنِ اللَّهِ مَا أَمَرَنِي بِهِ) واته بۆ نه‌وه‌تان بانگ ده‌که‌م، تا موسولمان بن و شایه‌تان به‌یتن (پر‌یار بده‌ن که ته‌نها الله په‌ رستراوه، هیچ‌ی تر شایه‌نی په‌ رست نیه، پر‌یاریش بده‌ن، که من نیر‌وای خوا‌م، نینجا دالده‌م بده‌ن و پشتم بگرن و به‌رگرم لی بکه‌ن و سه‌رم خه‌ن، تا نه‌و نه‌رکه‌م جیبه‌جن بکه‌م، که خوای گه‌وره خست‌یتیه سه‌ر شام.. موسه‌ننا پیتی ووت: به‌راستی نه‌مه‌ی جه‌نابت خه‌لکی بۆ بانگ ده‌که‌یت نه‌ویه، که پاشاکان ده‌ییو‌غزینن، نه‌ما نه‌وی له ناو تیره‌و هۆزی عه‌ربه‌کاندا به‌رگرت لی ناکات، هه‌نجته‌ی نییه‌و عوز‌ری قبول نییه، نه‌ما نه‌وی له‌و دیو‌و سنو‌وری عه‌ربه‌وه، که خۆت دد‌زان‌ی ولاتی فارس‌و نه‌وان حوکمی ده‌که‌ن، نه‌وی له‌وی به‌رگرت لی نه‌کات، خاوه‌ن هه‌نجته‌و عوز‌ری قبوله.. پیغه‌مبهریش (ﷺ) به‌ غیره‌ت و دل‌یره‌وه وه‌لامی دایه‌وه فه‌رمو‌ی: (مَا أَسَأَمَ الرَّبُّ إِذَا أَفْصَحَ بِالصِّدْقِ، إِنَّهُ لَا يَقُومُ بَدِينِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ حَاطَهُ مِنْ جَمِيعِ جَوَانِبِهِ) واته که راست‌گو‌یانه وه‌لامتان داومه‌ته‌وه، کار‌یکی خراپ‌تان نه‌کردوه، به‌لام نهم دینه‌ی خوا هر به‌و که‌سانه سه‌ر ده‌خ‌ریت، که په‌ییان به‌ هه‌موو لایه‌نه‌کانی بردوه.. یه‌کیت له به‌نی عام‌ری کور‌ی سه‌عه‌سه‌هه‌ لی‌ی پر‌سی: نه‌گه‌ر شو‌یتت که‌وتین و به‌سه‌ر ناحه‌زانتدا سه‌رکه‌وتیت، دوی خۆت ده‌سه‌لات بۆ نیته ده‌ییت؟ پیغه‌مبهر (ﷺ) وه‌لامی نه‌ویش هر دل‌یرانه‌و بی باکانه دایه‌وه فه‌رمو‌ی: (الْأَمْرُ إِلَى اللَّهِ يُضَعُّ حَيْثُ يَشَاءُ) واته: نه‌وه ده‌گه‌رتیه‌وه بۆ خوای گه‌وره، ده‌یداته هر که‌سیت، که خۆی هه‌ز بکات بر‌وانه: حِیَاةُ الصَّحَابَةِ / کانه‌هله‌وی: ب ۱ / لا ۷۴-۷۵. هه‌روه‌ها ته‌فه‌یری ته‌به‌ری ب ۲ / لا ۸۴.

(لا اله الا الله) نهو نالایه بوو، که محمد (ﷺ) و پیغهمبه‌رانی پیشتړ سه‌لامی
 خویان لی بڼ به‌رزیان کرده‌وهو خه‌لکیان له‌ژیر سایه‌یدا کۆکرده‌وهو، به‌رهو نازادی
 ورزگار بوون بردیانن، تا له همموو دهسه‌لاتی زولم وسته‌می جاهیلیه‌ت قوتاریان
 کردنبه‌لام پیش نه‌وه له هه‌واو هه‌وس وترس وناړه‌حه‌تی قوتاریان کردبوون، له
 کۆت وزنجیرو هیزی راکیشانی زه‌وی وحه‌زی قورو خاك وخول قوتاریان کردبوون،
 نینجا له دهسه‌لاتی زولم و سته‌می جاهیلیه‌ت رزگاریان کردن و هساندنیانه‌وه..
 دواي نه‌وهی، که (لا اله الا الله) بووه په‌یوه‌ستی دلان، بووه هوکاری پیکه‌وه
 به‌ستنی همموو نه‌و خه‌لکه‌ی له ناخیاندا له ده‌ست خو‌یان رزگار کړا بوون، له
 په‌رستنی هه‌رچی غمیری خواجه رزگار بوو بوون، له به‌زینی ناخ، له ووره رووخاوی
 قوتار بوو بوون، که له ناخدا نازاد بوون، قوتار بوونی ده‌ره‌کیان له ریدا ما..
 جیددییه‌تی (لا اله الا الله) له هه‌ست و بیرو هو‌شی نه‌و نه‌و موسولمانه نازادو
 رزگارانه‌دا خو‌ی گرتبوو، قایم بوو بوو نه‌وانه، که چاک له زمانی دینه‌که، که هه‌ر
 زمانی خو‌یان بوو تیگه‌یشتبوون، بۆیه هه‌ر هه‌موویان له ناخیاندا یه‌کلا بوو
 بوونه‌وه، قه‌ناعه‌تی ته‌واویان به‌وه کرد بوو، که وه‌ک مومکین نییه دلیان به
 خواجه‌کی تره‌وه په‌یوه‌ست بی‌یت، مومکین نییه روویان له خواجه‌کی تر بی‌ت،
 مومکینیش نییه حوکی شه‌رعیتی تر قبول کهن، که بیه‌ویت هاوشان له‌گه‌ل (لا
 اله الا الله) دا بژی!!

ناوا نه‌م تیگه‌یشتنه قبول و ساده‌یه له دل و ده‌روونیان چه‌سپی، بۆیه له
 واقعیشیاندا وا زوو چه‌سپی، تیگه‌یشتنه‌که‌ی نه‌وان، وه‌کو تیگه‌یشتنی کزول وبی
 تین وتروسکه‌ی نه‌م خه‌لکه‌ی نه‌مړ نه‌بوو، که زۆرینه‌یان بی دینیشن و لافی
 موسولمانیتی لی ده‌دهن!!

له ژیر ئالای (لا اله الا الله) دا:

داعیه ئیسلامیه کان ده بیټ ناشکراو راشکاوانه (لا اله الا الله) که یان مانا که من، نه مه راسپاردهی خوایه و لا اله گهردنیاندا.. ده بیټ وه کو روون کردنه وه ناشکرا کردنی نوح و پیغه مبه رانی دوا تر سه لامی خویان لی بیټ بیخه نه روو.. ده بیټ حه قیقه تی نه م شایه قمانه، وه کو خۆی بۆ نه و خه لکه به یان که من.. چونکه شایه قمان به که م به ردی بناغهی باوه رو روکنی ئیسلامه تییه.. پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رموی: (خَيْرُ مَا قُلْتُ أَنَا وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَذَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) واته: باشترین شتیک من و پیغه مبه رانی پیش من ووتبیتمان (لا اله الا الله وَخَذَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ). واته شایه تیدان، که هیچ په رستراویکی تر نیه شایانی په رستن بیټ، جگه له الله، نه و خوایه یه، که خاوه نه و ده سه لاتداره و سوپاس و ستایش هه ر بۆ نه و ده کریت و، هه ر نه ویش به سه ر هه موو شتیکدا زاله..

شایه تی (لا اله الا الله) شایه تییه که، خه لکانیک نارده حه ت ده کات و خه لکانیکی تر ده تو قینیت! خه لکانیک، که ده سه لاتیان له سه ر فریوودان و چه واشه کاری دامه زرانده وه، له بانگه وازی نه م شایه قمانه ده ترسن، ده زانن که به شایه قمان لییان ده سینریته وه!! به لام نه م شایه قمانه روون کردنه وهی سه رله نویتی ده ویت، تا نه وی ده یه ویت موسولمان بیټ، شایه قمانه که به یتیت و بریاری له سه ر بدات و ناشکرا بیلیت، ده بیټ هه ر واش بیلیت، که مافی خۆی بداتی، واته به و شتیه به بووتریت، که خوی گه وره وویستویتی بریاری له سه ر بدریت. به و شتوازه ش، که محمد (ﷺ)

^۱ رواد مالک عن طلحة بن عبيد الله بن كريب مرسلًا، وأخرجه الترمذي وحسنه عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده بلفظ خير الدعاء دعاء يوم عرفة، وزاد: له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير، ورواه البيهقي عن أبي هريرة بلفظ أفضل الدعاء دعاء يوم عرفة، وأفضل قولني وقول الأنبياء قبلي لا إله إلا الله - الحديث، وزاد بعد وله الحمد: يحیی ويمیت بيده الخير همروها رواد أصحاب السنن. وأخرج ابن ماجة في سننه عن عبد الله بن كنانة بن عباس بن مرداس السلمي أن أباه أخبره.

نیعلانی کردوودو روونی کردۆته‌وه. ئینجا ئەوی شایه‌تمان ئاوا دیتیت، با له‌سه‌ر کۆسپی ریتی ئارام بگریت و ته‌حه‌مولی ئەو ناسۆرانه بکات، که تاغ‌ووتان ده‌یه‌یتنه ریتی، تا ئەو زه‌مانه‌ی خ‌وای گه‌وره‌ بارودۆخه‌که ده‌گه‌یتیته ئەو قۆناغی کات و شوینه‌ی، که خۆی بریاری له‌سه‌ر داوه‌..

ئه‌گه‌ر موسولمانان (لا اله الا الله) به‌ مانای حه‌قیقه‌تی خۆی ودرگرت، به‌ راستی داخ‌لی ئیسلامه‌تی‌ه‌که ده‌بن و به‌ موسولمان ده‌ژمیررین.. جا ئەو کاته ئەو فه‌رمایشته‌ی خ‌وایان به‌سه‌ردا ده‌چه‌سپیت، که ده‌فه‌رموی: (وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا) ۴ النساء / ۱۴۱ واته خ‌وای گه‌وره سه‌ربه‌رشتیاری موسولمانان ناداته ده‌ست کافران. ئەم به‌لێنه‌ی خ‌وا حه‌قیقه‌یه، ئەمه په‌مانیکی خ‌وایه، که له‌م گه‌ردوونه‌داله‌گه‌ل حه‌قیقه‌تی باوه‌رو حه‌قیقه‌تی کوفردا یه‌ک ده‌گریته‌وه.

به‌لام ده‌بیته‌ هه‌ر دهم ئاگامان له‌وه بیته حه‌قیقه‌تی باوه‌ر، تیکه‌ل به‌ دیاردووه ر‌واله‌تی باوه‌ر نه‌که‌ین. حه‌قیقه‌تی باوه‌رو ر‌واله‌تی باوه‌ر دوو شتی لیک جودان.. حه‌قیقه‌تی باوه‌ر حه‌قیقه‌تیکی چه‌سپاوو نه‌گۆڕه‌، وه‌کو حه‌قیقه‌تی ر‌یساکانی تری گه‌ردوونه‌، که کاریگه‌ریان له‌سه‌ر ده‌رون و ئەو کردارو ره‌فتارو هه‌لۆیستانه هه‌یه، که له‌ مرۆفی نیمانداره‌وه ده‌رده‌چن.. حه‌قیقه‌تی باوه‌ر راستیه‌کی زۆر گه‌وره‌و مه‌زن و کاریگه‌ری بوون و ژینه، به‌ تایبه‌تی له‌و کاتانه‌دا، که رووبه‌رووی کوفر ده‌بیته‌وه، ئەمیان له‌ملاوه چه‌سپاوو جیگیرو دابینی گه‌ردوونه‌و، ئەویان نامۆو بئ پ‌ه‌ناو لیک تراز‌اوه‌، گه‌رچی هه‌میشه کوفر له‌ هه‌ولێ نه‌وه‌دا یه‌، که باوه‌رو باوه‌رداران به‌یتنه ژێر کۆنترۆلی خۆی، تا بوونی سه‌ربه‌ستی خ‌ویان نه‌ه‌یتیت و زه‌لیلان کات. به‌لام کاتیک، که حه‌قیقه‌تی باوه‌ر ده‌بیته باوه‌ریکی دیاردووه ر‌واله‌ت، ئیدی کوفر به‌سه‌ریدا زال ده‌بیته، چونکه ململانیکه بووه ململانیی حه‌قیقه‌تی کوفرو ر‌واله‌تی باوه‌ر! ئیدی حه‌ق‌مه‌ن حه‌قیقه‌ت (که له‌گه‌ل خ‌زیدا راستی کردووه) به‌سه‌ر ر‌واله‌تدا زال ده‌بیته، چونکه باوه‌ره‌ ر‌واله‌ته‌که، هه‌ر خ‌وفش کردنه‌وه‌و لاف وگه‌زافی ئینتیما بوو! ئەمه‌ش سروشت و ته‌بیعه‌تی هه‌موو شتیکه. با ئەویان بشلیت من باوه‌رم و ئەو کوفره‌..

که‌وا بوو ئەرکی سەرشانی داعیانی ئیسلام ئه‌وه‌یه، که حه‌قیقه‌تی (لا اله الا الله) به ته‌واوی و وه‌کو خۆی روون که‌نه‌وه، چونکه ئه‌مه‌ه بئاغه‌ی یه‌که‌می بنیاتنانی عه‌قیده‌و ویزدانی موسولمانه‌و، هه‌ر ئه‌مه‌شه بئاغه‌ی بنیاتنانی سه‌ره‌له‌نوێی کۆمه‌لگه‌ی ئیسلامی، دیسانه‌وه هه‌ر ئه‌م حه‌قیقه‌ته‌یه، که ده‌بیته‌وه به بئاغه‌ی خیلافه‌تی ئیسلامی له‌سه‌ره‌وه‌ی.

تاغووته‌کان به درێژایی میژوو زۆر باش له‌وه‌ حالێ بوون، که ئه‌و (لا اله الا الله) یه‌ی موسولمانان ده‌یلتین، واته‌ چی؟! به‌لام هه‌میشه له‌ هه‌ولێ کپ کردنی ئه‌و نیعلانه‌دا بوون و هه‌ن، ناهیلن ئه‌و بانه‌گه ئیسلامیه‌ سه‌ر راسته به‌ گوێی خه‌لکیدا بدریت. که دراش هه‌ولێ ئه‌وه ده‌ده‌ن لێی حالێ نه‌بن، تا ئه‌و خه‌لکه هه‌ر به‌ کۆیله‌یی به‌ره‌و دیدو نه‌ریت و سیستم و یاسای خۆیان کیش که‌ن.. له‌به‌ر ئه‌مه‌یه، که ده‌بیته‌ داعیانی ئیسلام ئالای (لا اله الا الله) که به‌رز راگرن و، له‌سه‌ر رَی‌بازی قورئان و شی‌وازی بانه‌گه‌وازه‌که‌یان خۆ گرن، به‌رده‌وام بی ترس و بیم، حه‌قیقه‌ته‌که‌ی روون که‌نه‌وه، با ده‌رسی خه‌بات و ئارامی و قوربانی دانیش، له‌و که‌له‌ پیاوچا‌کانه‌ی پیش خۆیانه‌وه وەرگرن، که ئه‌م ئیسلامه له‌ کاروانی بانه‌گه‌وازی خۆیدا ریزی کردوون..

به ندی یه که م: یه ک عه قیده

دان نان به وه، که نیسلام په یامی خواجه و له وه وه بۆ حوکمی کۆمه لگهی مروڤایه تی هاتوه، ته نها زامنیکه بۆ به رده وام بوونی نه و قه ناعت و باوه رهی، که ته نها خوی گه وه سه رچاوه ی ناراسته یه و، مروڤ ده ییت هه موو به رنامه یه کی ریکه خستنی ژبانی خۆی له م دینه وه وه رگریت. تا ری له و تاغوتانه بگریت، که هه ر روژهی یاسایه ک داده رپژن و ده لێن نه مه یاسای خواجه!! تا نه و ریه له و تاغوتانه بیه ستیت، که چاویه ست له و خه لکه ده که ن، که گوایه نه مه ی نه وان له سه رین، هه ر نه و شه ریعه ته یه، که خوا بۆ پیغه مبه رانی ناردوه، تا شه رعیتیه کی قه لب به خۆیان و سیستم وده سه لاتیان بیه خشن. له کاتیکدا ناشکرایه، که نه ک هه ر خۆیان دایان پشته وه، به لکو پیچه وانهی شه ریعه ته که ی خواشه ..

نه و که سانه ی، که وا له سه ر نیسلام ده نووسن، که یه که مین دینی که ناوا به روونی خواجه یه کناسین باس کردییت، یان عه قیده یه کی کامیل وتیروته واو، ده رباره ی وه حی و پیغه مبه ران و په یامه کانیان هیناوه، یان باسه کانی روژی دواپی و پاداشت و سزای نه و دنیای ناوا به راشکاوی و روشنی به یان کردوه!! نه مانه به حسابی خۆیان به رگری له نیسلام ده که ن، به لام له راستیدا نه مانه هه موو قورشان به ته واوی ناخویننه وه، نه گه ر به ته واوی بیاخویندایه ته وه، له وه حالێ ده بوون، که خوی په روه ردگار هه موو پیغه مبه ران ونیرواوانی خۆی سلای خویان لی بییت، هه ر به و خواجه یه کناسینی وه ی ناردوون، هه موویان هه ر نه و خواجه یه کناسینی یان روون کردۆته وه، بی نه وه ی لای هیچیان دید لیلی شیرک له هیچ شیوه یه کیدا تی که وتبییت، هه ر هه مووشیان هه ر حه قیقه تی وه حی و په یامی خواجه ی ونیرواوتی خویان بۆ گه لان ومیلله تانی خۆیان روون کردۆته وه، نه وه یان بۆ هه مووان روون کردۆته وه، که نه مان هه رچه نده پیغه مبه ری هه لبارده ی خوی گه ورن، به لام ناتوانن

زیان، یان سوود به کەس پگەینن، هیچ نادیار (غیب) ێک نازانن، مەگەر خوای گەورە پیتی راگەیاندین.. ناتوانن و بۆیان نییه رزقی کەس بەدن، یان لە کەسی بگرنەو. هەموویان مژدە سەرفرازی رۆژی دوایی و ئینزازی هەرەشەیی خوایان بە گەل و میلەلەتانی خۆیان گەیاندوو، هەموو ئەو راستیانەیی لە عەقیدەیی ئیسلامدا هەن، ئەو بەرپێزانەش هەر هەموویان بەیان کردوو، ئەم قورئانەش، کە کۆتا پەیامی خوای گەورەییە، شایەتی لەسەر ئەو ئەنجامدانانە دەدات.

ئەو جۆرە قسەو ئەو جۆرە (بەرگری)یانە، ناسەواری دیدو روژنبری و کلتوری نەوروپان، کە دەلێن یەنەمای هەموو بیروباوەرە دینییه‌کان، هێ دینە ناسمانیەکانیش لە گەل پێشپەرەوت و پێشکەوتن و چاوەکێوەیی کۆمەڵگەیی مەروڤایەتیدا پێگەیشتوو، شان بەشانی ئەو نەش و نەمای کردوو..

.. کەوا بوو دەبێت نوسەران و داعیان لەو ناگادار بن، هۆشیان لای ئەو بێت، بە نەزانین بە بەهانی ئەو، گواپە بەرگری لە ئیسلام دەکەن، ئەو بنەمایانە هەل نەتەکێنن، کە قورئان روونی کردوونەتەو.. ئەمە لێژگەییەکی دژوارە..

ئەو کۆتا پەیامە، قەدەری خوای گەورەش وای وویستوو، کە تا کۆتایی هاتنی رەچەڵەکی مەروڤایەتی لە سەر ئەم زەمینە دەمێنێت، دەبێ ئەو بەرنامەیی، کە دەبێ هەر بێتێت و مەروڤایەتی وەری بگرێت و پێوەی پابەند بێت، هەر بەرنامەکی ئیسلام بێ و بەس. دەبێ ژبانی مەروڤایەتی بە گوێرەیی دیدو رێساکانی ئیسلام دا بە زری و، هەموو گۆشەو کەناریکی ژبان هەر ئەم ئیسلامە ناپاراستەیی کات و بەس.. بۆیە خوای کارزان ئەم بەرنامەییەشی و گشتگیر داپشتوو، کە وەلامی هەموو پێداویستیەکانی مەروڤایەتی بداتەو بە دەنگ هەموو داواکاریەکانی ژبانیەو بێت.. وەرە ووزەکانی ئەم مەروڤایەتیەش و ناپاراستە دەکات، کە کۆمەڵگەیی مەروڤایەتی پێ بەرزکاتەو بۆ ئەو ناستەیی شیاوی ئەو مەروڤایە، کە خوای گەورە بە جێنشینیی خۆی داناوە لەسەر زەوی. مەروڤ، ئەو

زینده‌ودره به‌پژدیه، که خوای گه‌ورده له هه‌موو مه‌خلووقاتیکێ تر زیاتر ریژی لیئاو له رۆحی خۆی فزوی پێدا کرد..

ئیسلامه، که ده‌یه‌وێت نهم ژبانه به سروشتی دینی خۆیه‌رهو پیش ببات، به زۆرکردن ونه‌ش ونا، به پاککردنه‌وهو به‌رز کردنه‌وه، ئیسلام هیچ ووزیه‌کی په‌ك نه‌خستوه، هیچ ناماده‌باشیه‌کی نه‌تاساندوه، به‌لكو ووزه‌كانی زیاتر گه‌شاندۆته‌وه و ناماده‌باشیه‌كانی زیاتر گورج کردۆته‌وه، له هه‌مان کاتیشدا پارسه‌نگی نه‌و به‌رهو پیش چوونه‌ی راگرتوه، که وا له نیاوان به‌رهو پیش چوون و به‌رهو ئاسۆ به‌رز بوونه‌وه، که له لایه‌که‌وه رۆح له دنیا‌دا بۆ نیعمه‌ته‌کانی قیامه‌ت ناماده‌ ده‌کات و، له لایه‌کی تریشه‌وه رێی نه‌و له‌زه‌تانه‌ش بۆ جه‌سته ده‌کاته‌وه، که له‌ش ساغ و پارسه‌نگ راده‌گرن وده‌بخه‌نه کار، له کینلگه‌ی دنیا‌دا بۆ دروینه‌ی رۆژی دوا‌یی..

خوای گه‌وره وویستی وای بوو، که سروشتی نهم عه‌قیده‌یه ئاوا بی‌ت، پیغه‌مبه‌ره‌که‌شی (ﷺ) ئاوا بۆ هه‌لبژارد: مرۆڤیکه‌و هه‌موو گۆشه‌و که‌ناریکی عه‌قیده‌که‌ی تیدا ده‌دره‌وشیته‌وه، هه‌موو راستیه‌کانی عه‌قیده‌ی تیدا چه‌سپیوود، به‌ئێوه‌یه‌کی وای نه‌و بوو که پیغه‌مبه‌ره نازداره‌که‌ (ﷺ) به ره‌فتارو هه‌لسو که‌وته‌کانی ژبانی، بۆته جیبه‌جێ کردنو پراکتیزه‌ی عه‌قیده‌که‌، بۆته نه‌و قالبه‌ی هه‌موو عه‌قیده‌که‌ی له‌خۆ گرتوه! مرۆڤیکه‌، به‌لام هه‌موو جوړه ووزه‌کانی مرۆڤی تیدا خراوته کار: هه‌موو نه‌ندامانی لاشه‌ی ساغ و ته‌واون، جه‌سته‌ی پته‌وه‌و به‌خۆیه، بنیاتی به‌ده‌نی راست و دروست هه‌لچووه، هه‌موو هه‌سته‌وه‌ردکانی ساغ و سه‌لیم، هه‌ستی ناسکه‌و سۆزی هه‌ستیارو سرکه‌، که هه‌ست به‌شتیک ده‌کات، به‌ته‌واوی ده‌یگریته‌خۆ، له‌زه‌تی له‌جوانیدایه‌و خرۆشانی وای له‌لوتکه‌ی به‌رجه‌سته‌ییدا، نامیرێ وه‌لامدانه‌وه‌ی هی‌نده‌ زیت و ووریایه‌و تیگه‌یشتنی له‌گه‌ل بزاونی روودا‌وا ناماده‌یه‌، له‌گه‌ل ته‌مانه‌شدا بیرێ به‌رفراوان و ژیری ره‌هایه‌، زوو په‌ی به‌شت ده‌بات، ئیدراکی خێرا! ئاسۆ دیدو بیرێ وه‌ك گۆشه‌ نیگای کراوه‌و دووره‌، وویست و ئیراده‌ی کۆنترۆله‌، ئاره‌زووه‌کانی

له دەست خۆیدان، بێ ئەودی له ساتیکدا بهیلت بکه‌وتیه ژێر کاریگری هیچ
 هه‌زیکه‌وه! پێش ئەم سیفه‌تانه‌و له‌سه‌ر هه‌مووشیانه‌وه، پێغه‌مبه‌ره! گه‌شه‌کردنی
 رۆحی به‌ نوریککی پاک و سافه‌، کیانی زۆر به‌ هه‌یه‌ت و دامه‌زراود، بۆیه‌ وه‌حی
 نیستی‌عاب ده‌کات و نيسراو ميعراج ده‌بریت! په‌ی به‌ بانگێشتی ئاسمان ده‌کات و
 نووری خوای خۆی ده‌ناسیت، هه‌قیقه‌تی هه‌موو بونه‌وه‌ری له‌به‌ر چاوه‌وه‌، سه‌ر له‌
 بوونی هه‌موو جۆرو شیوه‌و شیوازه‌کانی بوون ده‌رده‌کات!! به‌رده‌و چه‌و سا‌ل‌وی لێ
 ده‌که‌ن و قه‌دی دارخورما بۆی له‌سۆزدايه، کتیی ئوحد له‌ حه‌شه‌تیدا ده‌له‌رزێ..
 ئوحدی، چای رێک و قیت!! که‌ هه‌ر هه‌موو ئەم سیفه‌ت و ره‌فتارانه‌ به‌و
 پارسه‌نگیه‌ ده‌پێوی، که‌ عه‌قیده‌که‌ ده‌یه‌وێت، ده‌بینیت کتومت عه‌ینی یه‌کن..
 چه‌ند ئەویان له‌ رووی تێۆرده‌وه‌ موته‌ کامیله‌، نه‌میشیان ئەونده‌ له‌ رووی
 عه‌مه‌لییه‌وه‌ موته‌ کامیله‌!!..

باوه‌ر هێنان به‌ په‌یامه‌کانی خوای گه‌وره‌و به‌ پێغه‌مبه‌ره‌کانی، بێ ئەودی
 جیاوازی بخریته‌ نێوان هیچ کامێکیانه‌وه‌، یه‌کێکه‌ له‌ داواکارییه‌ سروشتیه‌کانی
 باوه‌ر هێنان به‌ خوای گه‌وره‌ وه‌کو، که‌ ئیسلام داوای کردووه‌: (وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ
 بِاللّٰهِ وَمَلٰئِكَتِهٖ وَكُتِبَ عَلَيْهِ وِرْسُلُهٗ لَا تَفَرَّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهٖ) ٢ البقرة / ٢٨٥ واته‌: بر‌واداران
 هه‌موویان باوه‌ریان به‌ خواو به‌ فریشته‌کانی و به‌ په‌یام و پێغه‌مبه‌ره‌کانی هێناوه‌و،
 جیاوازی ناخه‌نه‌ نێوان هیچ یه‌کێک له‌ پێغه‌مبه‌ره‌کانی خواوه‌..

باوه‌ر هێنان به‌ خوای په‌رود‌ر‌گ‌ار ئەوه‌ ده‌خوازیت، که‌ باوه‌ر به‌ هه‌موو ئەوانه‌
 به‌یتریت، که‌ له‌لایه‌ن خوای گه‌وره‌وه‌ هاتوون، هه‌روه‌ها باوه‌ر به‌ راستگۆیی هه‌موو
 نیرراوان و پێغه‌مبه‌رانی خوای گه‌وره‌، دیسان به‌ودی، که‌ هه‌موو ئەو بنه‌ماو
 بنچینه‌ی په‌یام و بانگه‌وازی هه‌موویانی له‌سه‌ر دامه‌زراوه‌ هه‌ر یه‌کن، باوه‌ر هێنان
 له‌ ئیسلامدا، ئا به‌و شیوه‌یه‌ بۆیه‌ له‌ د‌ل‌ی هیچ موس‌ل‌مانیکدا، جیاوازی له‌ نێوان
 هیچ کام له‌و پێغه‌مبه‌ره‌ به‌رێژانه‌دا دروست نابیت، چونکه‌ موس‌ل‌مان له‌وه‌ د‌ل‌نیا
 ده‌ییت، که‌ په‌یامی هه‌ر یه‌کیان، که‌ له‌سه‌ر بنچینه‌و یه‌مه‌ی هاوبه‌ش

دامه‌زراون، به‌لام به گوێردی پێداویستی قۆناغی ئەو قەومانە هاتوون، کە بۆیان نێرراون. تا حال گەشتۆتە سەردەمی (محمدی پێشەواو کۆتای پێغەمبەرانی سەلامی خویان لی بیت. کە نێر پەيامەکی ئەم بۆتە کۆتا پەيامی پێغەمبەرایەتی و، دینەکەشی بۆتە ئەو بەرنامە، تا روژی دوايي مرۆڤایەتی بۆ بانگ دەکریت، تا بە دەنگیەوه بێن و دەری گرن و لە ژیان و کۆمەلگەکانیاندا بیجەسپێن.

ئەم نۆمەتە موسولمانە، کە لە پەرووری پەيامی پێغەمبەرانی ئاوا وەردەگرت، دینەکی خوای گەورەش بەم دیدەوه بەرقەرار دەکات، میراتگریتی پەيامی پێغەمبەرانی ئاوا، بۆیە موسولمانان هەست بە گەورەیی و گرنگی روژی خویان و بوونی دین و بانگەوازدەکیان دەکەن، دەزانن ئەو ئەرکە لە دنیادا تا قیامت خراوتە سەر شانیان چەندەو چۆنە، دەزانن، کە ئەمان پاسەوان و ئێشکگری ئەو گەنجینە بەقەدری مرۆڤایەتین، کە بە درێژایی میژووی خوێ کۆی کردۆتەوه... موسولمانان نا بەم دیدو بۆچوون و پێناسەو ئەرک و روڵەوه، پەروەرووی بانگەوازی جاهیلییەتی ئەمرو دەبنەو لەژێر ئەم ئالایە پێغەمبەرانی سەلامی خویان لی بیت، بەرامبەر بە ئالای جاهیلییەتی ناسیۆنالیستی و نیشتمانپەرستی و رەگەزپەرستی و زایۆنی و خاچەپرستی و ئیستیعمارو مسقوفی (ئیلحاد) و، باقی تری دروشم و بیروباوەردەکانی تری جاهیلییەتی، هەموو کات وجیەك دەوێستەوه...

ئەو گەنجینە ئیمانییە، کە پاسەوانییتی و پاراستنی لەسەر زەمیندا، بە نۆمەتی موسولمان سپێراوه ئەوی، کە بەم نۆمەتی میراتگری پێغەمبەرانی سپێراوه، بەرێزترین و گرنگترین و بە نرختین گەنجینەو بەهای میژووی ژبانی هەموو کۆمەلگە مرۆڤایەتی، گەنجینە هیدایەتی خوایی و رێنمایی و نووری رێنیشاندا و خواوویستی، گەنجینە متمانەو ناسوودەیی و هیمنی، گەنجینە قەناعەت و رازی بوون و بەختەو دەری، گەنجینە مەعریفەت و دڵنایە. هەر دڵیک لەم گەنجینە تیدا نەبیت تاریکە، ناپەختە، نقومی و سەوسەو راپایە، پەرە لە خەم و پەژاردە هەستی مەحرووم بوون، کە لەو پەرە لە ناسۆرو ژان، ئەوی دوورە لەم نوورد، رێ بزرو گومراوە و نازانیت پێ لە کۆی دانیت و روو لە کۆی کات..

هات و هاواری خاوهن شو دله خالی و دهر وونه به‌تالانه‌ی له نووری خواوویستی مه‌حرووم بوون، له هم‌موو سهردهم وشوینیکدا لالانه‌وو کپرووزانه‌وو بووه، هر ناهی ژان و ژانی مه‌ینه‌تی بووه، نه‌مه هی دل‌تیک بووه، که هستی نیدا مابوو بیت، نه‌گینا نه‌وی رغن و هست مردوو بووه، یان سړو تاساو که‌وتوو، نه‌وه که‌لاکی رزیوو بووه، نه‌شوقی قوتار بوونی تیدا ماوه، نه‌شیدای زانین و هیدایه‌ت بووه.. بویه بوونی له‌سهر زه‌میندا، هر وه‌ک بوونی گاو گۆلک بووه هوشی هر له له‌وه‌ر بووه، یان هر وه‌کو ناژه‌لی درنده، له‌گه‌ل نه‌م و نه‌و که‌وتوته شپه‌ قوچ و جووتو له‌قه! مه‌گهر نه‌و هم‌موو زولم و جه‌برووت و ده‌ستدریژی و خراپه‌کارییه‌ی دروست ده‌بوو، له کوپوه سهری هل ددها؟! نه‌مانه هم‌مووی له تاریکی جاهیلییه‌وه سهری دهرده‌هینا، بویه هم‌میشه‌و به‌دریژی می‌ژوو، به‌ر نه‌فرینی خه‌لکی و له‌عنه‌تی خوی گه‌وره ده‌که‌وت..

نه‌و کۆمه‌لگانه‌ی له هیدایه‌تی خویی بی‌به‌شن، کۆمه‌لگه‌ی پشیوو پر ناسۆرو موبته‌لان، با به‌ره‌میشیان له هه‌ندئ شتدا که‌له‌که بوو بیت، با ئازادی و‌ماف و‌ناشتیشیان مسۆگهر بیت، با نه‌منیه‌تیشیان پایه‌دار بیت، به‌لام هر ئالۆزو پر موعاناتن، نه‌ودش لاپه‌ره‌کانی می‌ژوو، پروانن چهند نمونیه‌ی زه‌قی ئاوی تۆمار کردوو، خو که‌س ناتوانیت نکولی له‌م راستیه‌ بکات، مه‌گهر نه‌و گه‌لۆرو موسته‌هتیرانه‌ی گوی به‌هیچ به‌هایه‌ک ناده‌ن..

به‌ندی دووهم: یه‌ك په‌یام و یه‌ك پیغه‌مبه‌ریتی

خوای په‌روهر دگار دده‌رموی: (تلك الرسل فضلنا بعضهم على بعض منهم من كلم الله ورفع بعضهم درجات واتينا عيسى ابن مريم البينات وايدناه بروح القدس) ۲ البقرة/ ۲۵۳ واته: نه‌و نیراوانه‌ی خوا (که پیشتر باسی فەرموون) ریزو پله‌ی هەندیکیانمان داود به‌سەر هەندیکی تریاندا، هەیانە خوای گه‌ورده راسته‌خۆ له‌گه‌لیدا دواودو پله‌و پایه‌ی هەندیکی تریانى به‌رز کردۆته‌وه، چه‌ندین به‌لگه‌و نیشانه‌ی روونی پیغه‌مبه‌ریتمان به‌ عیسای کورپی مه‌ریه‌م به‌خشی و لایه‌نگریشی بووین و به‌ جوهره‌ئیلش پشتیوانیمان لى ددکرد..

یه‌که‌مین دده‌رسیکی خوښ، که له‌م ئایه‌ته‌وه‌و روون ده‌بیته‌وه، نه‌و دده‌سته‌واژه‌ ردوانیژییه‌ی (تلك الرسل) د، سه‌رنج بده، نه‌یفه‌رمووه (هؤلاء الرسل)، که مه‌به‌ست و مانایه‌کی زۆر به‌هیزی تیندایه، جیی خۆیه‌تی هەندیك لایه‌نی لى باس بکه‌ین:

(تلك الرسل) نه‌مانه‌ پیش هەموو شتیك کۆمه‌لێکن، سروشتی هەموانیان و دکو یه‌که، به‌لى هەموویان هەر مرۆڤن، به‌لام هەموو له‌ یه‌ك شیوازو رده‌فتارن، نه‌مانه کین؟! په‌یامییان چییه؟ سروشتی خویان و په‌یامه‌که‌یان چییه؟ نه‌م په‌یامه‌ چۆن دده‌کریته‌ عه‌مه‌لی؟ نه‌دی بۆچی له‌ نیو نه‌م هەموو جیهانیانه‌دا، هەر نه‌وان به‌ نیراوی خوای په‌روهر دگار هه‌لبێژیراون؟ به‌ چییه‌وه نیراوان؟!

نه‌مانه کۆمه‌له‌ پرسیاریکی کۆنن، هەموو جارێك به‌ می‌شکمه‌دا ده‌هاتن و ده‌چوون، هەر خۆم له‌ وده‌مانه‌وه‌یان ده‌بوارد! چونکه هەموو هه‌ست وه‌ش و کیانی بۆ ده‌خروشا، هەر چه‌ندم ددکرد ووه‌وه‌ ده‌سته‌واژه‌ی وام چنگ نه‌ده‌که‌وت نه‌و هه‌سته‌ خروشاوه‌م ته‌عبیر کات، نیستاش هەر وام، به‌لام نه‌مجاره‌یان ناچارم هەر چۆنێك بیت، ووه‌وه‌ ته‌عبیراتیکی وا بدۆزمه‌وه‌ به‌ لانی که‌مه‌وه‌ بتوانیت وینه‌یه‌کی نه‌و هه‌ست و وه‌شه‌م بکیشیت..

ئا ئهم گەردوونەى نىمەى تىدا دەژين و بووين به به‌شيك لىي، كۆمەلنك سیستم و ريساي رەسەن و كۆنى خۆى هەيه، كه هەموو بونىادی گەردوون و ژيانەكەى لەسەر وەستاوه، ئهم سیستمە هەر ئهو دەستور و ياسا گەردوونيانەيه، كه خواى كردگار بۆى داپشتووه، تا به گوێرهى ئهو بيزویت و لەسەر خولگەكانى ئهو بروات و، رەفتارى رۆژانهشى به پىتى نەسەقى ئهو بىت، كه لەگەڵ هەموو تاك تاكه‌كانى بووندا دەسازىت. مەروڤيش، تا زياتر زانستى بەرفراوانتر بىت و نەيتىه‌كانى گەردوونى زياتر بۆ دەرېكه‌ويت و، پەى به پەنھانىه‌كانى بوون بكات، جار بۆ جار و پله به پله بەرچار ورونتر دەبىت، لەگەڵ بەرفراوان بوونى گوشه نىگا و ئىدراكى خۆيدا، جار بۆ جار شتى نوێ تری بۆ بەدەردەكەوى، ئەگەر خۆى به پىتى ريسا شەرعیه‌كەى خواى گەوره بيزویت، ئهو بەدەركەوتن و ئىدراك و پەى پى بردنە نوێيانەى، زياترى هان دەدەن و زياترى هاوكارى دەكەن له رەوتى خەلیفایەتى سەر زەمینیدا، زياتر دەبنە هۆكارى سەرکەوتنى، له جىنشینیى سەر زەوى و به‌خته‌وه‌رى خۆى و كۆمەلگەكەیدا..

مەروڤ بۆ ئەودى به تەواوى پەى بەم بوونە بەرفراوان و پر نەيتىه ببات، دەبىت نىعتىماد بكاتە سەر دوو هۆكار، كه هەر به پىتى پىتوهرى خۆين، ئهو دووانەش بریتين له: تىبىنى كردن و تاقى كردنەوه (تەجروبه)، ئەمانە له سروشتى خۆياندا بەش بەشن، بەلام كۆتایى نایەن و نەجامە‌كانىشیان رەها و بى سنوورن. دەبىت جارى و هەيه ئەم دوو هۆكارە پىكه‌وه، یان به یه‌كێكىان مەروڤ له ماوه‌یه‌كى دوورو درېژو دواى ماندوو بوونىكى زۆر، دەگاتە دۆزینەوهى كۆمەلنك سیستم و ريساي گەردوون، كه ئەگەر ووریا نەبىت به هەڵەدا دەچىت، چونكه وا دەزانىت ئەمەى دۆزىويه تیه‌وه هەموو ريساكەيه، كه‌چى دواى ماوه‌یه‌كى تر زانای تر، لایه‌كى تری هەمان ريسا دەدۆزنەوه دەكەن، ئەمانەى دووم هەست دەكەن، كه ئەودى ئەوانەى یه‌كەم دۆزىويانەوه، هەر وەكو سەرە داویكى ريساكەيه!! بۆیه هەرچى لایه‌نىك لهو ريسا گەردوونيانە بۆ مەروڤ كەشف بىت، نابىت پىيان هەل

خه‌له‌تی و وا بزانیته هه‌موو ریسا گه‌ردوونیه‌که هه‌ر ئه‌وه‌یه، که دۆزراوه‌ته‌وه، چونکه ریسای گه‌ردوونی و برون و ژیان، زۆر به‌ر بلآو ره‌هاو بی سنوورن.. چونکه ئه‌و لایه‌نه‌ شاراوانه‌ی خودی بوون، هیتشتا نه‌دۆزراونه‌ته‌وه، دیسان ئه‌و ریسیایانه‌ی بوونه‌که‌یان پی که‌شف ده‌دۆزریته‌وه، ئه‌مانیش هیتشتا به‌ته‌واوی نه‌دۆزراونه‌ته‌وه، ئینجا دۆزینه‌وه‌ی په‌یه‌ندی نیوان جوزنیاته‌کانی گه‌ردوون و ریساکانی ژیانیش، کۆمه‌لێک نه‌ینی ترن! به‌لام جار بۆ جار له‌گه‌ل پێشکه‌وتنی زانست و په‌ی پی بردنی مرۆڤ و به‌رفراوان بوونی گۆشه‌ نیگا و ئیندراکی مرۆڤه‌کان، لایه‌نی تری شاراهیان بۆ ناشکرا ده‌بیته‌ ورونترو راست بۆ مه‌سه‌له‌کان ده‌چن.. به‌لام هه‌موو ئه‌م که‌شف و دۆزینه‌وه‌یه‌ش ماوه‌ی زه‌مه‌نی توولانی خۆیان ده‌وێت..

زه‌مه‌ن کۆتا توخمی ئه‌م بواره‌ نییه، به‌لکو بریتییه له‌و ناست و سنووره‌ی، که مرۆڤه‌کان ده‌یگه‌نێ، سنووری ئه‌وانه، نه‌ک سنووری بواره‌که.. سنووری گه‌ردوون زۆر زۆر به‌رفراوان و دووره، ئه‌وی جار جار و له‌ زه‌مه‌نه‌ جیاوازه‌کانی میژووی کۆمه‌لگه‌ی مرۆڤایه‌تیدا ده‌رده‌که‌وێت، به‌رو راده‌ی توانای مرۆڤ ده‌رده‌خه‌ن، که راده‌یه‌کی که‌مه، بۆیه ئه‌و رۆله‌ی مرۆڤ ده‌توانیته‌ پشته‌ ته‌ستوو به‌و زانیاریانه‌ی خۆی ببینیته‌، که‌م و نوقسانه‌! ریژه‌یه. نه‌ک ئه‌و رۆله‌ی مرۆڤه‌کانی ئه‌م سه‌رده‌مه هه‌ر هه‌موویان و پشته‌ به‌ستوو به‌ زانیاریه‌کانیانیشیان، که پێکه‌وه بۆ ته‌واوکردنی یه‌کتری ده‌بینن، هه‌ر که‌مه، به‌لکو زانیاری و ئیدراک و ته‌زمونی، هه‌ر هه‌موو مرۆڤایه‌تی به‌ هه‌موو نه‌وه‌کانیه‌وه پێکه‌وه هه‌ر که‌مه‌و، ناگاته ئه‌وه‌ی جێ و رێی خۆی له‌م گه‌ردوونه‌دا بۆ دیاری بکریته‌!! چونکه زانیاریه‌کانی هه‌ر هه‌موو نه‌وه‌کانی مرۆڤایه‌تی به‌ درێژایی میژوویان کۆ بکه‌یه‌ته‌وه (که ئاسانیش نییه، ئه‌گه‌ر ته‌سته‌میش نه‌بیته‌) ناکاته به‌ش (جوزه‌) یه‌ک له‌م گه‌ردوون و ژیانه‌! دواي ئه‌م هه‌ست کردن و په‌ی پی بردن و ئیعتیراف کردنه، رۆلی په‌یامی خوایی دیت، رۆلی په‌یامه‌ خواییه‌که دیت، تا ئه‌م مرۆڤه‌ به‌و شیوازه‌ ئاراسته‌ بکات، که له‌گه‌ل بزاقی هه‌موو گه‌ردووندا یه‌ک ده‌گریته‌وه‌و له‌گه‌ل به‌شه‌کانی ئه‌ودا ده‌گوڤیته‌.. چونکه ئاراسته‌ی

په‌یامه‌کـ ' دارپـژراوه، که له‌گه‌ل ناماده‌باشی سروشتی مروژ و گه‌ردوون و ژیانه‌که‌دا د‌سازیت! هه‌موویان پیکه‌وه جو‌له ده‌کن، نه‌ما چۆن پیکه‌وه ده‌سازین و ده‌گو‌نجین؟! نه‌وه‌ش خۆی له‌ خۆیدا نه‌ینیه‌کی تره! ئیمه‌ش به‌ ته‌واوی په‌ی به‌ شیوازو چۆنیه‌تی نه‌و گون‌جان و سازانه‌ نابەین، به‌لام له‌بەر تیشکی په‌یامه‌ خوایه‌که‌دا ئیمه‌ له‌ خه‌لکی زیاترمان بۆ روون ده‌بیت‌ه‌وه‌و، گو‌شه‌ نیگامان به‌رفراوانتر ده‌بیت وله‌ روانگه‌ی دینه‌که‌وه، نه‌و ریسایانه‌مان زیاتر له‌ می‌شک ده‌چه‌سپیت، که‌ نه‌م (وجود) ه‌ی له‌سەر دامه‌زراوه..

نه‌م جۆره‌ سروشته‌ تایبه‌ته، سروشتی‌کی ناماده‌کراوه، نه‌م سروشته‌ په‌ی به‌ وه‌حیه‌ خوایه‌که‌ ده‌بات، نه‌میشه، که‌ ئیستیعیابی ده‌کات، نه‌میشه، که‌ ته‌حه‌مولی وه‌رگرتنی ده‌کات، وه‌حیه‌که‌ش ناماژه‌ی خوایه‌ و ده‌بیت نامیریک له‌خۆی بگرت، که‌ له‌گه‌ل نه‌م (وجود) ه‌ گه‌وره‌یه‌دا بگو‌نجیت، چونکه‌ نه‌م بوونه گه‌وره‌یه، پـیشتر هه‌ر له‌ سه‌رچاوه‌ی نه‌و وه‌حیه‌وه‌ ناراسته‌ی پی گه‌یشتوه، که‌ کردگاری گه‌ردوون و مروژ و ژیانه‌و، بکه‌ری ره‌های نان و ساتیت.

ته‌نها پی‌غه‌مبه‌ران پی‌شه‌وان:

هه‌موو پی‌غه‌مبه‌ران سه‌لامی خویان لی‌ بیت، له‌بەر نه‌وه‌ی خوی په‌روه‌ردگار بۆ تی‌گه‌یاندنی خه‌لکی له‌ خوابه‌یه‌کناسین (ته‌وحید) هه‌لی بژارد بوون، به‌ ته‌واوی په‌ییان به‌و ته‌وحیده‌ بردو به‌ ته‌واوی ئیستیعیابیان کرد، چونکه‌ خوی گه‌وره‌ سروشتی‌کی چاک و هه‌ستی‌کی پاک و زه‌ینیکی روونی پـیدا بوون، که‌ وه‌کو نامیری هه‌ستیاری خواناسی بوو، بۆیه‌ هه‌ر هه‌موویان له‌گه‌ل بوون به‌ پی‌غه‌مبه‌ریتیاندا، به‌ هه‌موو کیانیانه‌وه‌ وه‌ دهم نه‌و تاکه‌ ده‌نگه‌ غه‌یبیه‌وه‌ ده‌چوون، نه‌و نامیره‌ خواناسیه‌ وه‌کو قیبله‌نوما (بۆسه‌له‌)ی ناراسته‌ زانین وابوو، به‌رده‌وام رووی پی‌ ده‌کردنه‌ خوی گه‌وره‌، ره‌زامه‌ندی و که‌ناری نه‌وی بۆ ده‌کردنه‌ ته‌نها سه‌رچاوه‌و ته‌نها رووگه‌، قه‌ناعه‌تی ته‌واویان هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه‌ به‌وه‌ بوو، که‌ هه‌ر چه‌ند ریساو

دیاردەکانی ژیان وگەردوون و بوون هەبن و زیادو جوړاوجۆر بن، هیچ بوونیکى تر وەکو بوونی خوای گەورە ناییت! هەر بانگه‌وازیك بۆ لای هەر شتیكى تری غەیری خوا بانگەشە بکات، هەر بەو دەنگە غەیبیەى لای خواوہ بۆیان دیت، بەراورد ناکریت! جا چونکە ئەوان هەر هەموویان سەلامى خویان لى بیټ، هەر لە سەرەتای گزنگى پەیدا بوونی مەژغایەتییه‌وہ تەوحیدەکیان ناسی، درکیان بە گزنگى و یەك بوونی ئەو سەرچاوە، ئەو تەنھا رووگەیه دەکرد، پێش ئەوہى ئەم رێسا گەردوونیانە بدۆزیتەوہ، کە ناماژە بۆ یەك سەرچاوەیى و یەك رووگەیی لای خوای گەورە دەکەن..

ئەم پەى پێ بردن ودرک کردنەى پێغەمبەرانی خوا سەلامى خویان لى بیټ بە حەقیقەت وگرننگى وئاراستەو مەبەستى تەوحید بوو، کە وای لى دەکردن سوور بن لەسەر ناسین و تەنھا پەرستنى خوای پەرورەدگارى تاك وپاک و، واز هیئان لە شیرک و توخن نەکەوتنەوہى، ئەمان لە هەموو کەس زیاتر هەستیان بە گەورەیی بانگەوازه خواوویستییه‌کیان دەکرد، بۆیە ئەوئەندەش سوور بوون لە سەرى، ئەوہى وای لى دەکردن، کە هەموو بوونی خویان لە پێناو سەرخستنی سەرف بخەنەگەر، نیستیعیاب کردنى تەواوی تەوحیدەکە بوو، بەو نیعتیبارەى حەقیقەتى بوون و ژینە، بەو سیفەتەى پەيامێکەو لەلایەن خوای تاك وپاکەوہ بۆیان هاتووہ، ئەمانیشى بە تاییەتى بۆ هەلبژاردووہ، ئەمانیش بەو فیترە پاکەى خویان، کە بۆتە ئامیڤى وەرگرتن، درکیان پێ کردووہ، لەوہش دُنیا بوون، کە هەم سەرچاوەکە یەکەو، هەم یەك پەيامەو بە یەك نەغمە بۆ هەموویان هاتووہ.. یەکەو، فرەیی هەلناگریت..

ئەم پەى پێ بردن و شارەزا بوون و، ئەم پابەندو پێوہبەند بوونەى پێغەمبەرەان سەلامى خویان لى بیټ بە کرۆکى پەيام و بانگەوازه‌کانیانەوہ، ئەمەى، کە هەموویان بە سروشتى پاک و زەینى روونیان هەستیان پێ دەکرد، لە فەرمايشتى هەموویاندا لە قورئاندا دەردەکەوئیت، هەموویان ناماژە بەوہ دەکەن، جارى واش هەیه قورئان خۆی پێغەمبەرەان بە بانگەوازه‌کیان دەناسینیت! جارى واش هەیه

ناماژه به درك كردنه كانيان ده‌كات، نه‌ودتا بۆ سه‌ييدنا نوح ده‌فرموئى: (قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ نِيَّةٍ مِّن رَّبِّي وَأَتَانِي رَحْمَةٌ مِّنْ عِنْدِي فَعُمِّيَتْ عَلَيْكُمْ أَنُلْزِمُكُمْوهَا وَأَنْتُمْ لَهَا كَارِهُونَ. وَيَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا إِنْ أَجَبْتُمْ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُّلاقُوا رَبِّهِمْ وَلَكِنِّي أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ. وَيَا قَوْمِ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُهُمْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ) ۱۱ هود / ۲۸ واته: نوح فرمووى: نه‌رى قه‌ومينه، نه‌گه‌ر من له‌سه‌ر به‌لگه‌و نيشانه‌ى ريبازو به‌رنامه‌يه‌كى خواى خۆم بم و نه‌و، خي‌رو ده‌همه‌تى خۆى پى به‌خشيم، به‌لام كه ني‌وه كو‌ير بن و نه‌ييينن، چى بكه‌م؟! كه ناييينن و ناتانه‌وي‌ت، نايا به‌ زۆر به‌ سه‌رتانيدا بدين و به‌ خورتي نيمان له‌ دلتاندا دروست بكه‌ين؟! هۆ قه‌ومينه، خۆ من له‌ به‌رامبه‌ر نه‌م بانگه‌وازو بانگ كردنه‌تاندا، داواى سامان و خرجه‌ى ومه‌سروفتان لى ناكه‌م؟ پادا‌شتى من له‌سه‌ر كه‌س نيه‌، له‌ سه‌ر خواى خۆمه‌.. من چۆن نه‌وانه‌ ده‌ر ده‌كه‌م، كه نيمانيان هيتا‌ود؟ چۆن له‌ خۆميان دو‌ور ده‌خه‌مه‌ود؟! خۆ نه‌وانيش به‌ ديدارى خواى خۆيان ده‌گه‌ن، به‌لام دياره‌ ني‌وه خۆتان نازانن و په‌ى به‌ شت نابه‌نه‌رى قه‌ومينه، نه‌گه‌ر من نه‌و نيماندارانه‌م ده‌ركرد، كى له‌ سزاي خوا په‌نام ده‌دات و له‌ خۆم ده‌گر‌يت؟! مه‌گه‌ر ني‌وه بير له‌وه ناكه‌نه‌ود، كه شتى وا ناي‌يت و ناشي‌ت؟!

هه‌ر نه‌م شي‌وازه‌شه، كه له‌ فرمايشتى سه‌ييدنا سالت‌دا ده‌ييينن: (قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ نِيَّةٍ مِّن رَّبِّي وَأَتَانِي مِنْهُ رَحْمَةٌ فَمَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُونَنِي غَيْرَ تَخْسِيرٍ) ۱۱ هود / ۶۳ واته: فرمووى: نه‌رى قه‌ومينه، نه‌گه‌ر من له‌سه‌ر به‌لگه‌و نيشانه‌ى ريبازو به‌رنامه‌يه‌كى خواى خۆم بم و نه‌و خي‌رو ده‌همه‌تى خۆى پى به‌خشيم، باشه‌ نه‌گه‌ر من سه‌رپي‌چيم له‌ فرمانه‌كانى كردو په‌يامه‌كه‌يم نه‌گه‌ياند، كى دالده‌م ده‌دات و له‌ سزاي خوا په‌نام ده‌دات و له‌ خۆم ده‌گر‌يت؟! ناخه‌ر خۆ دياره‌ ني‌وه زه‌ره‌رى منتان ده‌وي‌ت!

يان له‌ سى‌ردى سه‌ييدنا نيه‌راهي‌مدا ده‌بخو‌يتينه‌ود، كه ده‌فرموئى: (وَخَاجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ أَتَعْاجَبُونِي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِ وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ. وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا

لَمْ يُنْزَلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٦﴾ الانعام / ۸۰
 واته: قه‌ومه‌که‌ی که‌وتنه ده‌مه‌وه‌ری و موجداده‌له‌ی، به‌لام نه‌و پی‌ی فهرموون: نایا
 نی‌وه ده‌رباره‌ی تاك و تهنه‌ایی نه‌و خوا گه‌وره‌یه، که هیدایه‌تی داوم و ری‌ی راستی
 نیشان داوم نه‌و شه‌ره ده‌مه له‌گه‌ل من داده‌مه‌زینن؟! من له‌و شیرکه ناترسم، که
 نی‌وه ده‌یکه‌ن، نه‌وانه‌ی نی‌وه به‌ هاوه‌لی‌ی خوی گه‌وره‌یان داده‌نین، توانای زیان و
 سوودیان نییه، مه‌گه‌ر خوی گه‌وره خۆی وویستی له‌سه‌ر شتیک هه‌بی‌ت، چونکه
 خوی گه‌وره په‌ی به‌ هه‌موو شتیک ده‌بات و ناگای له‌ هه‌موو شتیکه، به‌لام نی‌وه
 بیر ناکه‌نه‌وه‌و بی‌ ناگان.. من چۆن له‌و شتانه‌ بترسم، که نی‌وه کردووتانن به‌ خواو،
 له‌ جیاتی خوی گه‌وره داتاننان و ده‌یانپه‌رستن، که‌چی نی‌وه له‌و خویبه‌ ناترسن،
 که ناوا بی‌ به‌لگه‌و ده‌لیل شه‌ریکتان بۆ داناوه؟! جا نه‌گه‌ر راست ده‌که‌ن و
 زانیاریتان هه‌یه، ناده‌ی با بزاین کام ده‌سته‌و لایه‌مان شایسته‌ی هیمنی و ناسایش
 و ناسووده‌یه؟! و

هه‌ر نه‌م شی‌وازی گفتوگۆیه‌یه که له‌ سه‌ر زمانی سه‌یدنا شوعه‌یی‌یش
 ده‌فه‌رموی: (قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ يَبْنَىٰ مِنْ رَبِّي وَرَزَقَنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا
 أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمُ إِلَىٰ مَا أَنْتَٰكُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحُ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا
 بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ) ۱۱ هود / ۸۸ واته: فه‌رموی: نه‌ری قه‌ومینه، نی‌وه
 ده‌بینن وا من له‌سه‌ر به‌لگه‌و نیشانه‌ی ریبازو به‌رنامه‌ی خوی خۆم، نه‌ویش خێرو
 رزق و رۆزیه‌کی پاک و چاکی له‌لایه‌ن خۆیه‌وه پی‌ به‌خشیووم، من ری‌ی شتیکتان
 لی‌ ناگرم، خۆشم له‌ولاده‌ نه‌نجامی بده‌م! (چی به‌ نی‌وه ده‌لیم بی‌که‌ن، خۆم پیش نی‌وه
 ده‌یکه‌م) چونکه مه‌به‌ستم چاکسازیه‌و هیه‌چی تر، تا به‌شتوانم ده‌یکه‌م،
 سه‌رکه‌وتنیشم به‌ ده‌ست غه‌یری خوی گه‌وره نییه، بۆیه پشتیشم هه‌ر به‌و
 به‌ستووه‌و له‌ هه‌موو کاریکدا هه‌ر بۆ لای نه‌و ده‌گه‌رپه‌مه‌وه..

هه‌ر نه‌مه‌ش له‌ سه‌یدنا یه‌عقوبدا ده‌بیستین، که به‌ کوره‌کانی ده‌فه‌رموی: (قَالَ
 إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ) ۱۲ یوسف / ۸۶ واته:

سکالۆ ناھو نزولەم دەبەمەو لای خوا، چونکە ئەوێ من لە خوای خۆمێ دەزانم، ئێوێ نایزانن و پەمێ پێ نابەن.. وە ھەر وەھا..

ئاوا لە فەرماشتی ھەموو پیغەمبەرانی خوای گەورە دا سەلامی خویان لی بیت لە ووتوو وێژو سیفاتیاندا، ھەست بەو ئیدراکە گەورە ھاوبەشە دەکەین، کە ھەیانبوو، لە فەرماشتی ھەمویانەوێ ئەوێ روون دەبیتەوێ، کە ئەم پۆلە ھەلبژاردەیی خوا، بە دڵ و دەرونیان، بە قەناعەتیان، بە ھەست و ھۆشی بەرفراوانیان، بە ھەموو کیان و بوونیان، پەییان بە یەكخواناسی و خوا بە یەكناستین و یەكخواوویستی دەبردو دەیانزانن، کە ئەمە ئەو حەقیقەتەییە، کە لە پێناویدا ھەلبژێران، ھەستیان بەوێش دەکرد، کە ھەموویان وەك یەك و بەیەك تەرزێ باس، دەیانەوویست خەلکی لی شارەزا کەن..

جیھازی ھەستیاری ئیمان:

رۆژبەرۆژ لە گەڵ زیاد بوونی زانیاری و بەرفراوان بوونی ئیدراکی مرۆڤ، یاسای یەكبوونی ئەم گەردونەیی بۆ روون دەبیتەوێ، زانیانی مرۆڤایەتی گەشتوونەتە پەمێ بردن بە یەكی پێکھاتە و یەكی بزووتن لە بوار و مەیدانە جیاوازی کانی ئەم گەردوونە بەرفراوانەدا، لە سنووری ژیری پێ شکانی خۆشیدا، ئەوێ دۆزیووتەوێ، کە ئەتۆم بەردی بناغەیی بنیاتی ئەم ھەموو گەردوونەیی، مادەش کە لە ئەتۆمدا دەردەکەوێت بۆتە ھێزی ئەم گەردوونە، ئەوێ ئەمە کە خەلکی وایان دەزانن، پێکھاتەیی ھەموو شتێک جووتە، ئیستا ئاشکرا بوو کە بنج و بناغەیی ھەموو پێکھاتەییەك ھەر ئەتۆمە، ھەر ئەتۆمیشە کە دەبیتە ووزە. دیسان مرۆڤ گەشتووتە ئەوێ، کە لە سنووری زانیاری خۆیدا بشزانن، کە ئەتۆم لە ناوێوێ خۆیدا لە بزووتن و ھەجوولێکی بەردەوامدا، چونکە لە ناوێوێ ئەتۆمە کەدا، ناوێ ھەبەو بە دەوری ناوێشدا ئەلیکترۆن دەگەڕێت، وەکو (فریدالدین العطار) دەلێت: ئەلیکترۆنەکان وەکو ئەستێرەیی دەوری خۆرێکن، کە بەردەوام بە دەورییدا خول دەخۆن. وەکو خۆرە کەیی خۆمان، کە ئەستێرەکان بە دەورییدا دین و دەچن.

یەکیټی پێکهاټەو یەکیټی بزووتن لەم گەردوونەدا ئەو دوو دیاردەیان، کە مرۆڤ کەشفی کردوون، هەردووکیان ناماژدەیانەکی دووری یاسای یەکبوونە گشتگیرە گەورەکەن، کە ئەمەڕۆ وا مرۆڤایەتی بە رادەدی توانایی تێبینی و تەجربەیی مرۆڤیانەیی خۆی، گەیششتۆتە ئەو پلەیی دەرك کردنی.. ئەم تەبیەتە تایبەتەکی پیغمبەران سەلامی خایان لیټیت، هەر هەموو ئەم رێساو یاسا گشتگیرو گەورەیی گەردوونی لە ساتیکی چاوتروکاندا دەرك پێ کرد. چونکە ئەو تەبیەتە تایبەتە لە وەرگرتنە راستەوخۆکەشیدا تایبەت بنوو، لە توانایی وەرگرتنیشیدا هەر تایبەت بوو..

ئەو ئیدراک و پەیی پێ بردنە پیغمبەرانە خوا، لە رێی لیکۆلینەوی زانستی و تەجربەیی خویان، یا هی مرۆڤایەتیەو نەبوو، بەلکو ئەوان جیهازیکی هەستیاری کاملی راستەوخۆی ئیمانیا پێ بەخشا بوو، بۆیە هەر راستەوخۆ یەکسەر ئیستیعیابی ئەو یەکیټی پێکهاټ و یەکیټی بزوتنەوی گەردوونیەیان دەکرد، بۆیە زیاترو زووتریش لە هەموو کەسێکی دی هەستیان بەو دەکرد، کە ئەم یەکیټی پێکهاټە هەر لە یەك ئاراستەشەو دیت، ئاراستەیی پێکهاټن و فەرمانی جوولەو بزووتن، هەر لەیەك سەرچاوەو دیت..

ئەم جیهازە هەستیاری خوازی لەو تەبیەتە تایبەتیانەدا تەریب کرابوو، لە هەموو نامیرو ئالیەتیکی تر ووردتر و گشتگیر تر و تەواوتر بوو، چونکە لە سات و ثانی چاوتروکاندا پەیی بەو یەکیټی سەرچاوەی ئاراستە دەبرد، کە لە پشت پێکهاټەو بزوتنەو دکانەو، هەر زۆر خێراو تێروتهواو درکی بەو دەکرد، کە لە پشت هەموو بزوتنەو دکانەو، لە پشت هەموو رووداوە دکانەو، لە پشت هەموو یاسا و رێسا گەردوونیەکانەو، یەك سەرچاوە هەییو، سەرچاوەکەش هەر یەکەو هاوتای نییە، بۆیە لە هەموو کەسێکی خێراترو چاکتر و باودریان بە خوا بەکەسین (تەوحید)ی خوی کردگار و پەروەرگار و دەسەلاتدار هێنابوو..

وه نه‌بیت من، که نیستا باسی نه‌و دوو دیارده‌ی، یان زیاتره‌ی یه‌کی‌تی
پیکهاته‌ی گهردوونه که‌شف کراوه‌که‌ی به‌رده‌ستی مروّقایه‌تی ده‌که‌م له‌به‌ر نه‌وه
بیت، که زانستی نه‌مرو سەلماندوونی! نا چونکه زانست له مه‌یدانی خویدا
ده‌توانیت شت بسه‌لمینیت، یا نه‌فی کات، هه‌موو نه‌و (حەقیقەت) انه‌ش، که زانست
ده‌یانگاتی شتیکی ریژه‌یی پی‌به‌ستن! مومکینیش نییه هه‌تا هه‌تایه به ریگای
نه‌زمونی خو‌ی بگاته کو‌تایی حەقیقەتیکی ته‌واو، چ جای نه‌وه‌ی مروّ بتوانیت به
تیوره زانستییه‌کانی، شایه‌تی چۆنیه‌تی حەقیقەتیکی گهردوونی وا بدات، جاری وا
هه‌یه تیوریکی (زانستی) شتیک ده‌لّیت، تیوریکی (زانستی) تر به درۆی ده‌خاته‌وه!
یان بو‌ی راست ده‌کاته‌وه.. من که باسی یه‌کی‌تی پیکهاته‌ی گهردوون ویه‌کی‌تی
بزووتنه‌وه‌کانیم کرد، له‌به‌ر نه‌وه نه‌بوو، تا راستی ئیدراک و په‌ی پی بردنه‌که‌ی
پیغه‌مبه‌رانیان پی به‌راورد که‌م! نه‌خیر، مه‌به‌ستی من نه‌وه بوو، که ناماژه به
سه‌رچاوه‌ی وه‌رگرتنی وه‌حیه‌که به‌که‌م، تا دیدیکی روون وبریکی به‌رفراوانی واقعی
و تیگه‌یشتنیکی ته‌واو و گشتگیرو سه‌ر راستانه‌مان ده‌رباره‌ی حەقیقەتی بوون و
گهردوون و مروّ لا دروست بییت..

له‌وانه‌یه زانستی نه‌مرو درکی به هه‌ندیک دیارده‌ی گهردوونی کردییت له‌وانه‌ی
په‌یوه‌ندیان به حەقیقەتی یه‌کی‌تی پیکهاته‌که‌وه هه‌یه، نه‌و یه‌کی‌تییه‌ی وه‌کو بوونه
به‌رفراوانه گشتگیره راسته‌وخۆکه‌ی خو‌ی چوو بووه چوارچۆیه‌ی ئیدراک و ئیستیعیابی
پیغه‌مبه‌رانه‌وه سه‌لامی خایان لی بیت، که به‌ته‌بیعه‌ته تاییه‌تییه خواپیداوه‌که‌ی
خویان، په‌ییان به ته‌واوی دیمه‌ن و وینه‌و روداوه‌کانی نه‌و حەقیقەته بردبوو، ئیدی
نه‌مه زانست ده‌توانیت بیسه‌لمینیت، یان ناتوانیت.. زانست باوه‌ری پییه‌تی، یان پی
نییه، په‌ی به هه‌مووی بردووه یان نا، نه‌وه‌یان مه‌سه‌له‌یه‌کی تره، چونکه تیورییه
زانستییه‌کان خویان جاری جی‌ی باس و لیکۆلینه‌وه‌و توژیینه‌وه‌ی زانستین، چونکه
هیشتا تیوره زانستییه‌کان جیگیر نه‌بوون، نه‌شگه‌یشتوونه‌ته کو‌تا بریار، بۆیه زانست
ناشیت بکریته پیوه‌ری راست ودروستی په‌یامی خاوی، چونکه ده‌بیت پیوه‌رو

تەرازووی پتوان وکیشان، خۆیان نەگۆڕو جیگیربن، رەها بن وگەشتبە ئاستی کۆتایی حەقیقەت. لەبەر ئەمانەیه، کە حەقەن دەبێت پتوهر، پەيامی خواپی بیست، نەك شتی تر، دەبێت بریاری کۆتا فەرمانی خواپی بیست، چونکە نەگۆڕەو بێ هاوتایە، لەمەشەو حەقیقەتیکی تری زۆر گرنگ دیتە کایەو..

تەنها ئەم تەبیەتە تایبەتییه خاوەنداوانە ی راستەوخۆ بە رێسای پێکەتە ی گەردوون و بوونەوهرەو پەيوەستن، مافی ئەوەیان هەیه نەخشی رێی مرۆڤایەتی داریژن و ریبازو ناراستە ی ژانیان دیاری کەن. چونکە ئەو ی ئەوان دیاری دەکەن و نیشانی دەدەن لەگەڵ هەموو رێسا نەگۆڕەکانی تری پێکەتە ی بوون و چۆنیەتی بزوتنەو ه گەردوونیەکان یەك دەگرەنەو، بە مانایەکی تر: چونکە گەردوون پەيامی بەربلاوی پەيامی پیغەمبەرانه، ئەو ریبازو بەرنامە ی ئەوانیش، کە دايدەپێژن گەردوونیکی نوسراو یە، چونکە سەرچاوە ی پێکەتەن و فەرمانی بزاقی هەردووکیان هەر یەكە.. ئەمە ی ئەمان دەیکەنە ریبازو بەرنامە ی مرۆڤایەتی، وەحی خواپەو بە هەلەدا ناچیت، گومرا نابیت، سەری لی تێك ناچیت، درۆ ناکات، ناشارتتەو، بەریستەکانی ماهییەت و کات وشوین کار لە هیچ حەقیقەتیکی ناکەن. چونکە وەحییەو لە خواو هاتووە، وەحییەو پەيوەندی، نە بە کاتەو هەیه، نە بە شوینەو..

بەرنامە ی ژیان و ریبازی خەبات و حەقیقەتی گەردوون:

ویستی خۆی کردگار وا بوو، کە هەر ناوبەناو پیغەمبەرانی خۆی بو کۆمەلگەکانی مرۆڤایەتی بنیژیت، تا ئەم مرۆڤایەتییه هەمیشە بە حەقیقەتە رەهاکەو پەيوەست بێتەو، ئەو حەقیقەتە ی، کە دوا ی سەدان سەدە ی لیکنۆلینەو و سەرنجدان ئیدراکی بەشیکی کەمیان لی کردووە، کە مومکین نییه لە رێی بیرو دیدو سەرنج و تەجروبی خۆیانەو، هەتا هەتایە بگەنە هەموو حەقیقەتە کە، دروستی و سەلامەتی ئەو پەيوەست بوونەش بەو دەبیت، کە هەنگاوەکانیان لەگەڵ هەنگاوەکانی گەردووندا هەل بیننەو، تا بزاقو جوجویشیان لەگەڵ

بزوتنه‌وهی گەردووندا بسازیٔ، تا سروشت و فیتره‌تی مەخلوقیٔی خۆیان لە گەڵ سروشتی ئەم گەردوونە بەرفراوانەدا یەك بگرێتەوه..

لەم روانگە‌وه بوو، کە دە‌بوو هەر یەك سەرچاوه هە‌ییت، کە مرۆڤ دیدی راست و ڕوون و نایدیۆلۆژیەکی تێ‌روته‌سە‌لی گشتگیر و پرا‌وپری حە‌قیقه‌تی بونە‌وه‌ری وای لی‌وه وەرگرن، کە پرا‌وپر گشتگیری کیان و بوونی مرۆڤ خۆیە‌تی. کە مرۆڤە‌کان بە‌ردو ئەو نامانجە دە‌بات، کە بۆی خولقی‌نراون، بۆ ئەو مە‌به‌ستانە‌یان دە‌خاته کار، کە مرۆڤایە‌تییان بۆ هێ‌نرا‌وه‌ته کایە‌وه. لەم دیدە‌وه، لەم روانگە‌وه‌یه، کە دە‌بیٔت پە‌ی بە‌وه ببریت، کە ریبازی راستی خە‌بات و بە‌رنامە‌ی دروستی ژیا‌نی مرۆڤایە‌تی، هەر دە‌بیٔت لە خوا‌وه بیٔت، چونکە ئەو کاتە وورده‌کاریە‌کانی ئەو ریباز و بە‌رنامە‌یه، لە گە‌ڵ نە‌خشە‌کارییە وورده‌کە‌ی گەردووندا یەك دە‌گرێتە‌وه، لە گە‌ڵ بزوتنه‌وه فیزیکییە‌کە‌ی گەردوونیشدا دە‌سازین و ڕوو لەو ئا‌راستە‌ش دە‌کە‌ن، کە خ‌وای هە‌مران، ئاماژە‌یان پێ دە‌کات، کە بۆی ڕۆژن. ئەو ساتە هە‌موو خە‌لکە‌کە لەو تە‌سلیم بوون و گوێ‌پا‌یه‌لی (سیلم) دا دە‌بن، کە خ‌وای گە‌وره دا‌وای لە هە‌مران کردووه وە‌ری بگرن:

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً) ٢ البقرة/٢٠٨ واتە: ئە‌ی ئەو کە‌سانە‌ی با‌وه‌رتان هێ‌نا‌وه هە‌مووتان تە‌سلیم بە خ‌وای گە‌وره بن و گوێ‌پا‌یه‌لی ئەو بکە‌ن. چونکە ئەم خۆ تە‌سلیم کردنە، گونجانه لە گە‌ڵ گە‌ردوون، گونجانه لە گە‌ڵ سروشتی مرۆڤیٔی خۆیان، کە هەر وە‌کو سروشتی مە‌خلوقیٔی گەردوونە، بە‌مە‌ش هە‌موویان ناشتی لە گە‌ڵ یە‌کتر دروست دە‌کە‌ن، چونکە لە هە‌موو هە‌لس و کە‌وتیٔکی ژیا‌ن و چالاکی و گە‌شە و نە‌ش و نمایە‌کی فیزیکی خۆیان و هێ‌زی ڕی‌و دە‌سه‌لاتیاندا ناشتیانە بۆ ئەو ئاستە بە‌رز دە‌بنە‌وه، کە دە‌بیٔت لە ژیا‌نی دنیایی خۆیاندا بی‌گە‌نی.

هەر یەك سەرچاوه‌ی گە‌رانه‌وه‌ی لی وەرگرتن هە‌یه، غە‌یری ئەو، هە‌مووی گوم‌رایە‌وه سەرگە‌ردانی و پشی‌وییه، یە‌کە‌میان ر‌ه‌وایه و غە‌یری ئەو بات‌له، چونکە پە‌ی‌وه‌ستییان بە سەرچاوه‌ی یە‌کە‌مه‌وه نییه، ئەو هۆ‌کار و شێ‌وازانە‌ی ئی‌دراک و پە‌ی

بردن، که به‌گشتی مرۆڤ به‌خشاوه سنوردان، هی شه‌وه نین سه‌ربه‌خۆ مرۆڤ بگه‌یننه ئیدراکی حه‌قیقه‌ته گه‌وره‌که‌ی گه‌ردون و بوون، که‌م و‌کو‌رتن، هه‌ر بۆ شه‌وه به‌م مرۆڤه به‌خشان، تا به ره‌نجی خو‌شی هه‌ندیک له حه‌قیقه‌ته و رێسای گه‌ردوونی وتوانا ووزهی خودی مرۆڤ خو‌ی که‌شف بکاته‌و راده‌یه‌ی، که بۆ خه‌لافه‌ت وناوه‌دان کردنه‌ودی سه‌رزه‌مین پێویستی‌تی، که بۆ پێش‌خستنی ژیا‌نی دنیاو گه‌شه‌و نه‌ش و‌غای بیرو دیدی خه‌لکی پێویستی‌تی، بۆیه له‌وانه‌یه له‌م رووه‌وه هه‌نگاوی باش هه‌له‌پێتته‌وه وچه‌نده‌ها قۆناغی چاک پێش که‌وێت، به‌لام هه‌رگیزاو هه‌رگیز نه‌م هه‌نگا‌وو قۆناغانه نایگه‌یننه ئیدراکی که‌ناریکی شه‌وه حه‌قیقه‌ته گه‌وره‌یه‌ی بوون، که شیاوی دیاری کردنی ریبازی خه‌بات و‌دا‌رشتنی به‌رنامه‌ی ژیا‌نی که‌ن! ریباز دیاری کردن و به‌رنامه‌ دا‌رشتن، نابێت به گۆی‌ره‌ی بارودۆخی نا‌ناسایی و حا‌له‌تی کتو‌رپی بی‌ت، به‌لکو حه‌ق‌مه‌ن ده‌بی‌ت به پێی کۆمه‌لیک نا‌راسته‌و نامۆژگاری وا بی‌ت، که دواتر له‌گه‌ڵ شه‌وه پێکهاته‌ی سیستم و چۆنیه‌تی بزاقی گه‌ردوونه‌دا یه‌ک‌اندگیر بینه‌وه، که بوونی گه‌ردوون وژیا‌ن و‌مرۆقی له‌سه‌ر دامه‌زراوه، بۆ هه‌تانه‌دی شه‌وه نامانجه گه‌وره‌یه‌ش بن، که گه‌ردون وژیا‌ن و‌مرۆقایه‌تییه‌که بۆ هه‌تانه‌دی شه‌وه دروست کراون. شه‌وه نامانجه گه‌وره‌یه‌ی، که کردگاری گه‌ردوون وژیا‌ن و‌مرۆقه‌که دیویتی و، دوور له کاریگه‌ری کات و‌شوین و‌نا‌تاجیی دیاری کردوه، که به بێ هیچ گو‌مان و دله‌ راوکه‌یه‌ک، شه‌م مرۆڤه سنو‌ورداره نه‌زانه‌ی هه‌میشه‌ وا له‌ژێر کاریگه‌ری کات و شوین و‌نا‌تاجیی خو‌یدا، په‌ی پێ نابات و‌ئیدراکی هه‌موو گۆشه‌و که‌ناریکی نا‌کات..

شه‌وه که‌سه‌ی به‌رنامه‌ گه‌شتی رێه‌ک دیاری دیاری ده‌کات، ده‌بی‌ت هه‌ر شه‌وه که‌سه‌ بی‌ت، که شاره‌زای هه‌موو رێگا‌که‌یه. مادام مرۆقی‌ش به‌پێی سروشتی خو‌ی رێگای هه‌موو ژیا‌ن شاره‌زا نییه‌و، سه‌دان و هه‌زاران نیشه‌ی رێناسینی لێ شاره‌ویه، ته‌نانه‌ت نزک‌ترین ساتی دا‌هاتووشی له‌به‌ر چاو نیه‌و، چه‌ندین به‌ربه‌ستی له‌رێدا‌یه، چۆن ده‌توانی‌ت ریبازی خه‌بات و‌به‌رنامه‌ی ژیا‌نی مرۆقایه‌تی

دارپیت؟! هەر وەك ئەودی، كە مەرۆف ناتوانیت بەرنامەییەکی پاك و پوخت و ڕەوا بۆگەشتی رینگایەك دیاری بكات، كە خۆی هیچ شتێك دەربارەی ئەو رینگایە نازانیت، كەوا بوو ناشزانیت و ناتوانیت و، مافی ئەودەشی نییە ریبازی خەبات و بەرنامە ی ژبانی خەلكی دیاری بكات. لەبەر ئەمەییە، كە دەلێن: یان دەبێ مەرۆقایەتی بکەوێتە گومرایی و سەرگەردانی و لار و وێریوە، یان دەبێ بگەرێتەووە سەر ریبازو بەرنامەكە ی خۆی گەورە. ئەو ریبازو بەرنامەییە، كە لە خۆی كەردگاری گەردوون و ژبان و مەرۆفەووە هاتووە.

پەيامەكانی خۆی پەروەردگار، یەك بە دووی یەكدا هاتن و چوون، هەر یەكەیان دەستی مەرۆقایەتی دەگرت و بەسەر ریبازی دروست و رێنمایی نووری خوادا بەرەو خواووێستان بەرز دەکردنەو، گەرچی ئەم مەرۆقایەتی بەدەختەش، هەر نابینا خۆی رادەپسكاندو لە رێ لای دەدایەو! دەكەوتەووە سەر بەرنامەكانی جاهیلییەت و گوێی خۆی لە نامۆزگاری كاروانچیە شارەزاكان دەناخییەو! هەر وا بەو سەرپێچی و یاخی بوونەو، دەكەوتەووە زوڵم و نارەوایی، تا دیسان كاروانچیەکی تری دلسۆزی بۆ دەهاتەووەو دەگێڕایەووە سەر راستە ریبازی خواووێستی و دادی كۆمەڵایەتیەكە. لەگەڵ هەر پتەمبەری كی نازیزو پەيامی قۆناغی كی نویدا، لایەکی نوێی حەقیقەتە گەورەكە ی گەردوونی ناسانتر بە گۆڕە ی بوونی بۆ روشن دەبۆو، تا ئیدی كۆتا پەيامی خواووێستی بۆ هات، تا لە زەمانی روشدی ژیری مەرۆقایەتییدا بیدۆنیت، ئەم پەيامە كۆتایە ژیری مەرۆف دینیتە دوواندن، تا هەموو حەقیقەتەكانی گەردوون و ژبان و مەرۆفی بە تەواوی پێ بناسیت، بۆ ئەودی ئێر دەرکیان پێ بكات و ئەقڵی بەو بەشكیت، كە دەبیت لەگەڵ ئەواندا پێ هەلگرت، ئەم كۆتا پەيامە، ئەم حەقیقەتە رەهائەنی گەردوون و ژبان و مەرۆفی ئەوێندە جوان بۆ ئەم مەرۆفە روون كەردۆتەو، كە ئیدی پێوێستی بە پەيامی كی دی نامیت، لە دوا ی ئەم، بۆ روشن كەردنەو ی زیاترو پێناساندنی زیاتری گەردوون و ژبان و مەرۆف بیت، ئەوانە ی پەيامەكە روون دەكەنەووەو ئایەتەكانی لێك دەدەنەو، تا رۆژی قیامەت، بەسن..

پاشان: یان نه‌ویه مروّقایه‌تی ده‌بیّت له‌م چوارچپوه به‌رفراوانه‌دا بچوڵیّت، که بواری ته‌واوی هه‌یه‌و ده‌توانیّت به‌ راقیترین شیوه‌ داهیتانی خۆی وچالاک‌ی نوێ کردنه‌وه‌ی خۆی بخته‌ روو، به‌ شیوه‌یه‌کیش، که ده‌توانیّت به‌رده‌وام به‌ حقیقه‌ته‌ گه‌وره‌کانی گه‌ردوونه‌وه‌ په‌یوه‌ستیان بکاته‌وه‌، ته‌نها له‌م ریشه‌شوه‌ ده‌توانیّت په‌یوه‌ست بپته‌وه‌ نەک له‌ ریی تروه‌وه‌، یان نه‌ویه‌ له‌ ئاراسته‌ی ئەم په‌یامه‌ش، خۆی راپسکینیّت وله‌ کۆتا ریبازی خوا‌ی لادات و‌بروات، بۆ خۆی سه‌رگه‌ردانانه‌ رێ کات و‌ وێڵ و‌گومرپایانه‌ دوور له‌ هه‌موو مه‌شخه‌لیکی خواوویستی هه‌نگاوی کوێرانه‌ بنیّت!!

پله‌ و‌ پایه‌ی پیغه‌مبه‌ران:

خوای گه‌وره‌، که فەرمووی: (تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِّنْهُمْ مَّنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ) ٢ البقرة/٢٥٣ واته‌: ئەو نێزراوانه‌ی خوا (که پێشتر باسی فەرموون) رێزو پله‌ی هه‌ندیکیانمان داوه‌ به‌سه‌ر هه‌ندیکی تریاندا، هه‌یانه‌ خوای گه‌وره‌ راسته‌خۆ له‌گه‌ڵیدا داوه‌ و‌ پله‌و‌ پایه‌ی هه‌ندیکی تریانمان به‌رز کرددۆته‌وه‌، چه‌ندین به‌لگه‌و نیشانه‌ی روونی پیغه‌مبه‌ریتیمان به‌ عیسای کورێ مه‌ریه‌م به‌خشی و‌، لایه‌نگریشی بووین و‌ به‌ جویره‌نیلیش پشتیوانیمان لێ ده‌کرد..

ئەم ئایه‌ته‌ چیرۆکی هه‌موو پیغه‌مبه‌رو په‌یامه‌کانیانی له‌ خۆ گرتوه‌وه‌، هه‌روه‌ها وه‌سفی تایبه‌تی کۆمه‌ڵی پیغه‌مبه‌ران ده‌کات و‌ ئەو سیفه‌ته‌ ئۆیانه‌ی، که له‌ خه‌لکی ئاسایی پێی جوی ده‌کرێنه‌وه‌، هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه‌ ئایه‌ته‌که‌ ئەو به‌س ده‌کات، که خوای گه‌وره‌یه‌، که هه‌ندیک پیغه‌مبه‌ری له‌ هه‌ندیکی تریان پایه‌دار تر کردووه‌ و‌ پله‌یه‌کی به‌رزتری پێی به‌خشیوون، ئینجا هه‌ندیک نیشانه‌و دیمه‌ن به‌س ده‌کات، ئەو پله‌و‌ پایه‌ به‌س کراوانه‌یان، له‌وانه‌یه‌ ده‌رباره‌ی ئەو که‌ش و‌ ده‌ورو به‌ریانه‌وه‌ بوویّت، که به‌ ده‌وریانه‌وه‌ بووه‌، که کارتی‌کردنی له‌سه‌ر چۆنیه‌تی بانگه‌وازه‌که‌یان و‌ شوێن

که‌وتوانیان هه‌بووه، وه‌کو نه‌وه‌ی یه‌کیکیان پیغه‌مبه‌ریک بیٚت و بۆ تیره‌و هۆزێک نیررا بیٚت، یان نیرراوی ئوممه‌تیک بووبیٚت، یان نیرراوی نه‌وه‌یه‌ک، یان پیغه‌مبه‌ری هه‌موو نه‌وه‌کانی مرۆڤایه‌تی بووه.. هه‌روه‌ها نه‌و پله‌و پایه‌یه‌ له‌وانه‌یه‌ ده‌رباره‌ی ئیمتیازا‌تیک بووبیٚت، که‌ به‌ تایبه‌ت به‌ یه‌کیکیان درا بیٚت، یان به‌ ئوممه‌ته‌ موسولمانه‌که‌ی درا بیٚت.. یان نه‌و پله‌و پایه‌یه‌ له‌وانه‌یه‌ په‌یوه‌ندی به‌ خودی په‌یامه‌کانیا‌نه‌وه‌ بیٚت، وه‌ک نه‌وه‌ی په‌یامی یه‌کیکیان، له‌ هی‌ نه‌وانی پی‌شتر گشتگیر تر بیٚت و هه‌موو لایه‌نه‌کانی دیدو ژیا‌نی خه‌لکی بگریته‌وه..

ده‌قی ئه‌م ئایه‌ته‌ لی‌رده‌دا دوو نمونه‌ی سه‌یدنا موسا و عیسا‌ی هینا‌وته‌وه‌ سه‌لامی خویان لی‌ بیٚت، ئینجا به‌ شی‌وه‌یه‌کی گشتی ئاما‌ژهی به‌وانی تر کردووه‌: (مَنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ)..

خوای گه‌وره‌ که‌ با‌سی یه‌کیک له‌ قورئاندا ده‌فرمو‌ی، که‌ له‌گه‌لیدا دوا‌بیٚت، یه‌کسه‌ر هۆش ده‌روات بۆ سه‌یدنا موسا، بۆیه‌ پی‌ویست ناکات نا‌وی به‌یٚتیٚت! که‌ نا‌وی سه‌یدنا عیسا‌ش ده‌هیٚتیٚت، یه‌کسه‌ر نا‌وی دایکی ده‌بات، حیکمه‌تی ئه‌مه‌ش رو‌شنه.. کاتی‌ک قورئان ده‌هاته‌ خواره‌وه‌، نه‌فسانه‌گه‌لی‌ک ده‌رباره‌ی سه‌یدنا عیسا‌و دایکی هه‌بوون، کۆمه‌لی‌ک قسه‌و قسه‌لۆک هه‌بوون، که‌ گوا‌یه‌ نه‌عوزوبی‌لا کوری خوا‌یه‌! یان ده‌رباره‌ی نه‌وه‌ی، که‌ ژیا‌نی پی‌رو‌زی نه‌و دوو لایه‌نی لاهوت و ناسوت (به‌شهری و خوا‌یی) تی‌دا‌یه‌! یان گوا‌یه‌ سروشتی‌کی خوا‌یه‌تی هه‌بوو، که‌ له‌ سروشته‌ به‌شهری‌یه‌که‌یدا توا‌وته‌وه‌! هه‌ر وه‌کو خو‌ی له‌ ئاودا ده‌تویته‌وه‌! زۆر داستان و چیرۆک و نه‌فسانه‌ی تر، که‌ که‌نیه‌کان کۆ‌ری هه‌موو کۆمه‌لگه‌یه‌کیان پێ‌ گه‌رم و سه‌رگه‌رم کردبوو! ئینجا بوو بوو به‌ مونا‌قه‌شه‌یه‌کی زۆر دژوار، که‌ هه‌زارانی له‌سه‌ر کو‌ژرابوو، روبا‌ری خو‌ینی له‌ ده‌وله‌تی رو‌مانیدا له‌سه‌ر هه‌ستا‌بوو! ئینجا ده‌بوو ئا‌وا قورئان راستی سه‌یدنا عیسا‌ روون کاته‌وه‌و به‌شهری‌تی نه‌و زاته‌ به‌سه‌لیٚتیٚت و، هه‌میشه‌ به‌ نا‌وی دایکی‌ه‌وه‌ نا‌وی به‌یٚتیٚت، ئه‌ما (روح القدس) نه‌وه‌ قورئان روونی کردۆته‌وه‌، که‌ مه‌به‌ستی له‌وه‌ جو‌برا‌ئیه‌ له‌لامی خوای لی‌ بیٚت، که‌ وه‌حی بۆ پیغه‌مبه‌ران ده‌هینا..

نهمه‌ش گه‌وره‌ترین لایه‌نگیری خوایی بوو، بهو ناماژه خواییه نهو به‌رپرستی و پلهو پایه‌ی پېشه‌وايه‌تیه بۆ نهو پېنغه‌مبه‌ره به‌رېزانه له ناو کۆمه‌لگای مروّقایه‌تیدا چه‌سپا، رۆلی گه‌ورده‌ی نه‌وان لای خو‌یانو لای خه‌لکیش روون بۆوه، نه‌وه‌ش چه‌سپا، که نه‌وه هه‌ر خوای گه‌وره‌یه، که نهو به‌رېزانه پایه‌دار ده‌کات و جی و رښان بۆ دیاری ده‌کات و ده‌شیان پارېزیت، نهو ده‌ستی به بالیان‌ه‌ودیه، تا نهو ری دوورو سه‌خته‌ی بانگه‌وازی خوایی بېرن، هه‌ر نه‌ویشه، که هیمنی و ناسوده‌یی و دابین سوون و خو‌گریسان پئی ده‌به‌خشیت، هه‌ر خواییه، که له کاتی نارده‌ه‌تی و قوت‌بوونه‌وه‌ی که‌ندو کۆسپی سه‌ر رښاندا پشتیان ده‌گریت و دلنه‌وايیان ده‌کات و هانیان ده‌داته‌وه بۆ نارام‌گریی و به‌رده‌وام بوون. نه‌مانه هه‌مووی نهو لایه‌نگیری و پشتیانیه‌یه، که نایه‌ته‌که باسی ده‌کات (وَأَيَّدْنَاهُ) .. نه‌ما به‌لگه‌و نیشانه‌کان (الْبَيِّنَاتِ)، که به سه‌یدنا عیسی‌ی سه‌لامی خوای لی بیت به‌خشی نه‌وه زۆرن، له‌وانه ئینجیل، که بۆی ناردده خواره‌وه، هه‌روه‌ها نهو موعجیزانه‌ی تریش، که بریتی بوون له ده‌یان کاری ناناسایی، که له‌سه‌ر ده‌ستی پرۆزی رووی ده‌دا، که له زۆر شوینی قورئاندا بۆ به راست ناساندنی خو‌ی و په‌یامه‌که‌ی باسی فه‌رموون وه‌کو: (وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَٰئِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي أَخْلَقُ لَكُمْ مِّنَ الطَّيْرِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ وَأُخْرِئُ الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأَنْبِئُكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدْخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ) ۳ ال عمران ۴۹/ واته: سه‌یدنا عیسا به به‌نو نیسرایلیه‌کانی فه‌رموو، که من نیراویکی خوای گه‌وره‌و بۆ نیوه هاتووم، به دلنیا‌یه‌وه من به‌لگه‌و نیشانه‌ی به‌هیزم له خوای خو‌تانه‌وه بۆ هیناون: من له قور شیوه‌ی بالنده‌تان بۆ دروست ده‌که‌م و، له‌به‌رچاوتان فووی پیندا ده‌که‌م، که به فه‌رمانی خوای گه‌وره ده‌بیته بالنده‌ی راستی! من کویری زگماک و گه‌ریی و گولی و به‌له‌کی زگماکتان بۆ چاک ده‌که‌مه‌وه، به وویست و نیراده‌و مۆله‌تی خوای گه‌وره‌ش، مردووتان بۆ

زیندوو ده‌که‌مه‌وه! هه‌والی نه‌و شتانه‌شتان پی‌ راده‌گینم، که له ماله‌وه ده‌مخۆن یان هه‌لی ده‌گرن وله گه‌نجینه‌ی ده‌که‌ن! به راستی نه‌مانه نیشانه‌و به‌لگه‌ی گه‌وره‌یی خواو راستی پی‌غه‌مبه‌رایه‌تیه‌که‌ی منه، نه‌گه‌ر راست ده‌که‌ن و باوه‌ریش ده‌هینن..

ده‌قی نه‌م نایه‌ته لی‌ره‌دا ناوی محمد (ﷺ) ناهینیت، چونکه ناوه‌روکی نایه‌ته‌که‌ی نیره‌و نه‌وانی بر‌گه‌که، ناراسته‌ی سه‌یدنا محمد خزی کراوه، به به‌لگه‌ی نایه‌ته‌کانی پی‌شترو پاشتری نه‌م، وه‌کو: (طَلَّكَ آيَاتُ اللَّهِ تَلَّوْهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ...) باسه‌که باسی پی‌غه‌مبه‌ره به‌ریزه‌کانه‌و، بو نه‌م (ﷺ) ده‌کریت.

که ته‌ماشای پله‌و پایه‌و مه‌نزله‌ی پی‌غه‌مبه‌رانی به‌ریز سه‌لامی خویان لی بیت ده‌که‌ین، ده‌بینین له هه‌موو لایه‌نه‌کانه‌وه محمد (ﷺ) له لوتکه‌دایه، جا له‌و لایه‌نه‌وه سه‌یر که‌ین، که په‌یامه‌که‌ی گشتگیره‌و هه‌موو لایه‌نیکی ژبانی کو‌مه‌لگه‌ی مرو‌قاییه‌تی له هه‌موو نه‌وه‌کانیدا گرتۆته‌وه، یان له‌لایه‌نی نه‌و کو‌مه‌لگه‌ی لی‌وه ده‌رکه‌وت و، نه‌و نومه‌ته زۆره‌ی باوه‌ری پی‌ هیناوه، نه‌نجامه‌که هه‌ر نه‌گۆره‌و مه‌نزله‌ی نه‌و له هه‌موو لایه‌که‌وه شایانی پله‌ی به‌رزی خوییه..

ئیسلام حه‌قیقه‌تی یه‌کبوونی گه‌ردوونه:

ئیسلام ته‌واوترین ده‌رپری دیدی حه‌قیقه‌تی یه‌کبوونی خوی په‌روه‌ردگاره، له هه‌موو حه‌قیقه‌ته‌کانی گه‌ردووندا، ئیسلام له هه‌موویان مه‌زنترو روونتره، چونکه وویستی نه‌و کردگاریه، که هیچ شتیک له وینه‌ی نه‌و نیه، ئیسلام وویستی خوییه‌و حه‌قیقه‌تی نه‌و فرمانه خوییه‌یه، که فهرموویه‌تی: (كُنْ) واته بیه! نه‌م بونه‌وه‌ره‌ش له وویستی نه‌و (كُنْ فَيَكُونُ) وه‌هاتوو، که بوته نه‌و ریسایه‌ی حوکی هه‌موو یه‌کبوونی گه‌ردوون ده‌کات، له یه‌کبوونی سیلتیکی ساده‌وه، تا یه‌کبوونی مرو‌قئیکی ته‌واو! هه‌روه‌ها یه‌کبوونی هه‌ر هه‌موو مرو‌قاییه‌تی، هه‌ر له ئاده‌مه‌وه (عليه السلام) هه‌تا کو‌تا زارۆک و وه‌چه‌ی نه‌و له‌سه‌ر نه‌م زه‌مینه‌دا! هه‌روه‌ها یه‌کبوونی دین و به‌رنامه خاوه‌ویسته‌که‌ی خوی گه‌وره، که بو قوناغ به قوناغی

کۆمه‌لگهی مرۆقایه‌تی هاتوو. هه‌روه‌ها یه‌کبوونی ده‌سته‌ی پیغه‌مبه‌ران، که شه‌م دینه‌یان له‌ کات و شوینه‌ جیاوازه‌کاندا وه‌ک یه‌ک ده‌گه‌یاندا! دیسان یه‌کبوونی ئوممه‌ته‌ موسولمانه‌که‌ی، که وه‌ده‌م بانگه‌وازی ئه‌وانه‌وه‌ له‌ کات و شونیی جیاوازا هاتوو! دیسان یه‌کبوونی جۆرو شتوازی نه‌و چالاکیه‌ مرۆقیانه‌ی بۆ خواو به‌ره‌و خوا ده‌چیته‌، که ناوی (خواپهرستی)! لێ نراوه‌.. ئینجا یه‌کبوونی دنیاو ناخیره‌ته‌! دوو ماله‌که‌ی سزاو پاداشت! ئیتر برۆ بۆ یه‌کبوونی نه‌و به‌رنامه‌ش، که خوای گه‌وره‌ بۆ کۆمه‌لگهی مرۆقایه‌تی داناوه‌و غه‌یری ئه‌ویان لێ قبوول ناکات! تا ده‌گاته‌وه‌ یه‌کبوونی نه‌و سه‌رچاوه‌یه‌ی، که دیدو تیروانین و پیناسه‌و به‌رنامه‌ی هه‌موو لایه‌نه‌کانی ژیانانی لێوه‌ و درده‌گرن..

گیانی پیروزی محمد بوو (ﷺ)، که توانی وه‌لامی حه‌قیقه‌تی نه‌و یه‌کبوونه‌ مه‌زنه‌ بداته‌وه‌و ته‌حه‌موولی کات! هه‌ر وه‌کو، که ژیری کاملی نه‌و بوو، که توانی نه‌و دیدو تیروانینه‌ ته‌واوه‌ ئیستیعیاب بکات، هه‌م له‌ خۆی بگریته‌ وه‌هم بیدره‌وشیته‌وه‌! هه‌ر گیانی پیروزی نه‌ویش بوو، توانی نه‌و حه‌قیقه‌ته‌ خواپه‌ی (کُن فیکون) ه‌ له‌ ژیاانی خۆیدا له‌ واقیعیکی هه‌ست پیکراوه‌و به‌رجه‌سته‌دا بۆ خه‌لکی بڤاته‌وه‌ روو!! ناخر بۆیه‌ نه‌و زاته‌ پیروزه‌ شایانی نه‌وه‌ بوو، که ببیته‌ پیغه‌مبه‌ری هه‌ر هه‌موو مرۆقایه‌تی، هه‌ر له‌و رۆژه‌وه‌ی خه‌لاتی پیغه‌مبه‌رایه‌تی درایه‌، تا نه‌و رۆژه‌ی خوای گه‌وره‌و کارجوان کۆتایی به‌ ژیان ده‌هینیت و، سه‌رله‌نوێ مرۆقایه‌تی بۆ ژیاانه‌وه‌یه‌کی دیکه‌ ده‌خولقیته‌وه‌.. نه‌و پیغه‌مبه‌ره‌ نیو نه‌ته‌وه‌یه‌ی، که په‌یامه‌که‌ی ئیعتیمادی کرده‌ سه‌ر په‌ی پێ بردن و درکی مرۆقایه‌تی پێ، بێ نه‌وه‌ی دوچاری تین و فشار بکریته‌، ته‌نانه‌ت بێ نه‌وه‌ی ناچاری موعجیزه‌ی ماددی ناسایش بکریته‌، نه‌و په‌یامه‌ی، که به‌ هاتنی، بووه‌ نیشانه‌ی قۆناغی بالغیته‌ی مرۆقایه‌تی..

ناخر بۆیه‌ بووه‌ کۆتا پیغه‌مبه‌رو نیراوی خوای گه‌وره‌، بۆیه‌ په‌یامه‌که‌شی بووه‌ کۆتا په‌یامی خواپی، بۆیه‌ به‌ کۆتایی ته‌مه‌نی پیروزی نه‌و، وه‌حی برپا وه‌ستا!

چونكه له دينه‌كه‌ى نه‌ودا، له په‌يامه‌كه‌ى نه‌ودا، نه‌خشمو خانه به خانه‌ى نه‌و يه‌كبوونه گه‌ردونيه گه‌وره‌يه روون كرابووه.. په‌يامه‌كه‌ى نه‌و، راگه‌ياندينكى جيهانى بوو، كه خه‌لكينه نه‌وا نه‌و به‌رنامه به‌ر‌فراوانه گشتگيره‌تان بۆ هات، كه هه‌ر هه‌موو لايه‌نه‌كانى چالاكى و ووزه و ووره‌تان ده‌گرېته خو، بۆ به‌خته‌وه‌رى و ناسوده‌ى خۆتان له چوار چيوه‌ى خۆيدا ده‌يخاته‌وه گه‌ر، خاله سهره‌كه‌كانى به‌رنامه‌كه به ته‌واوى ريزه‌بند كران و، نه‌وى ماوه‌ته‌وه وورده‌كاربه‌كان وليكده‌نه‌وه جوړاو جوژه‌كانى مرؤقايه‌تى خوئين، كه ژيريى مرؤقه‌كان خويان ده‌توانن ته‌فسيلاى له‌به‌ر رۆشنايى خاله سهره‌كه‌كانى به‌رنامه‌كه‌ى خوادا، بۆ ناراسته‌ى ژيانى رۆژانه‌يان به‌نه‌ى! ئيدى پتويستيان به دينيكى ديكه نه‌ماوه..

نه‌و خواى كردگاره‌ى، كه مرؤقايه‌تبه‌كه‌ى دروست كردووه، ده‌يزانى مرؤقه‌ كييه‌و چى ده‌ويت؟! ده‌يزانى چيش ده‌كه‌ن و چوئيش راست ده‌كرېنه‌وه؟! بۆيه زانى به‌رنامه‌كه‌ى خويان چۆن بۆ دابريژيت؟! به شيوه‌يه‌كى وا، كه هه‌موو كونج و كه‌ناريكى ژيانى دنيايان له هه‌موو كات وشوئينىكدا بگريته‌وه.. خواى گه‌وره ناسوده‌ى مرؤقايه‌تى ده‌ويست، بۆيه نه‌م په‌يامه‌شى ئاوا به‌و خاله سهره‌كيانه‌ى ديدو تيروانين وپېناسه‌ى حه‌قيقه‌ته‌كانه‌وه بۆ ناردن، تا يارمه‌تى گه‌شه‌وه نه‌شوفاو په‌ره‌پيدانى ژيانى دنياو ناخيره‌تيانى پى بكات وبه‌خته‌وه‌رى هه‌ردوو دونيايان بكات پى.. ناخه له‌به‌ر نه‌وه‌يه، كه هه‌ر مرؤقيك وا بزانييت، كه نه‌و شاره‌زاتره وه‌ك له خواى كارزان، نه‌و زياتر په‌ى به به‌رژه‌وه‌نديه‌كانى كۆمه‌لگه‌ى مرؤقايه‌تى ده‌بات، وه‌ك له خواى كردگارو داناو به‌توانا، يان وا بزانييت نه‌م په‌يامه‌ خوايه‌، هى نه‌وه نه‌ماوه بۆ ژيانى پېشكه‌وتووى سهرده‌مى نوئ بگونييت، يان وا بزانييت نه‌و ده‌توانييت به‌رنامه‌يه‌كى جوانترو چاكتر له‌وه‌ى خواى كارجوان بۆ كۆمه‌لگه‌ى مرؤقايه‌تى دابريژيت، حه‌تمه‌ن نه‌و كه‌سه كافره، كافريكى موله‌ق، هيچ گومان و دوودل و پاراييه‌كيش له حوكمى به كافردانانيدا ناميئييت، نه‌و كه‌سه، نه‌ك هه‌ر كافرى موله‌قه، به‌لكو خراپه‌كارى موله‌قيشه، هه‌م بۆ خوئى و هه‌م بۆ كۆمه‌لگه‌ى

مَرَوْ قَايَه تِيه كَه ي دَه و رَو بَه رِي شِي! چُونَكِه هَه لَوِيسْتِي كِي دَوژ مَنكَارَانَه ي زَهَق و رَا شَكَاوِي بَه رَا مَبَه ر خَوَا ي گَه و رَه نَوَانْدَوَوَه و، نِيْعَلَانِي شَهْرِي بَه رَا مَبَه ر كَرْدَوَوَه! دِي سَا ن نِيْعَلَانِي خَرَا پَه كَارِي شِي بَه رَا مَبَه ر نَه و كَوْمَه لَنگَه ي مَرَوْ قَايَه تِيه كَرْدَوَوَه، كِه خَوَا ي كَرْد گَارَو پَه رَوَه رَد گَارَو كَار زَا ن پَه يَا مِي خِي رَو خَوَشِي و نَا سَوَوَدَه يِي بَوژ نَارْدَوَوَن، تَا پِيَا دَه ي كَه ن، بَه لَام نَه م نَاهِيْلِيْت!! نَه م بَه ر نَا مَه خَوَا يِيه كَه ي خَسْتَوَتَه كِه نَارَه وَه و نَاهِيْلِيْت بَالِي رَه حَمَه ت و هِيْمَنِيِيه كَه ي بَه سَه ر خَه لَكِيْدَا بَكْشِيْت.

به ندی سییه م: دیدی نیسلام و ریبازی دینداری

خوای په رو در دگار ده فەر موئ: (فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيَّ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ...) ۲ البقرة / ۲۱۳ واته: نینجا خوای گه ورد پیغه مبه رانی به مژده و هوښداریه وه ناردو کتیبی حقی خوئی پیدا ناردن، تا حوکی نهو خه لکه ی له هه موو ناکوکیه کی نیوانیاندا پی بکه ن.

پیویسته که میک بو سهرنجدان له بهر دهم (الحق) دا بو دسټین.. چونکه حقه ده خاته نهو چوارچیو دیه وه، که په یامی خوایی له خوئی گرتووه، واته حقه نه وه دیه، که له په یامی خوادایه وه س.. هم حقه ش بو یه هاتووه، تا ببیته حاکم و، داد په روهری له نیوان خه لکیدا بهر قه رار کات، تا ببیته ناوېژیوان و داوهری نیوان خه لکی، که راجیان، که ناکوکن له گوftarو ره فتاریاندا، یان له دیدو بیریاندا، یان له بها و نهریت و پیوهر و کیښیاندا، چونکه حقه له کتیبه که ی خوادا هیه و به س، هر داوهریه که له نیوان خه لکیدا دوور له م حقه خوا یه بکریټ، یان هر حوکیک بی هم حقه ی، که یه که و فره یی هه لئاگریټ، بدریټ، یان مل لینه نان و ملبادانی تیدا بکریټ، یان ته سلیمی نهو حقه نه بیټ، ژیان پارسه ننگ نامینیټ، خه لکه که ش له راجیایی و ناکوکی ناو خو یان رزگار نابن و کیښه کانیا ن کوټایی نایات.. نه مه ش واته بهر قه زار نه کردنی ناشتی و هیمنی و ناسووده یی له سهر زه مین و، مانه وه ی خه لکی له دلخواکی و ترسی شپرو شوړو پیکداداندا..

چه سپاندنی هم حقیقه ته، کاریگریه کی گه وره ی هیه له دیاری کردنی نهو لایه نه ی، که خه لکی ده بیټ بیرو هوش و دیدو تیروانین و یاساوریسای لیټو و هر گرن، له دیاری کردنی نهو مه رجه عیه ته ی، که ده بیټ له چاره سهر کردنی کیښه و ناکوکیه کانی نیوانیاندا، بگه رپنه وه سهر بریارو ته علیماته کانی. هم لایه نه ش هر یه که و فره یی هه لئاگریټ، نه ویش نهو لایه نه یه، که کتیبه حقه که ی خوئی ناردو ته

خواره‌وه، تا بیته حاکمی نیوان خه‌لکی.. کتیبه‌کشی له نه‌سلدا، هه‌ر یه‌که‌وه
فره‌بی هه‌لناگریته، هه‌ر نه‌وه‌یه، که هه‌موو پیغه‌مبه‌ران له یه‌که‌ لایه‌نه‌وه
هیناویانه، نومه‌ته‌کەش، که بۆته شوین که‌وتووی هه‌ر یه‌کیان، هه‌ر یه‌که‌!!
نهم دیدو بۆچوونه‌ش یه‌که‌وه فره‌بی هه‌لناگریته..

ریسای نهم حه‌قیقه‌ته نه‌وه‌یه، که خوا یه‌که‌وه په‌روه‌ردگار یه‌که‌وه په‌رستراو یه‌که‌وه
یاساو ریسا دانهری هه‌ر هه‌موو کۆمه‌لگه‌ی مرۆڤایه‌تی، له هه‌موو قۆناغه‌کانی
کات و شویناندا هه‌ر یه‌که‌!! نه‌مه‌یه نه‌سل.. نه‌ما ته‌فسیلات، نه‌وه پاشان وه‌کو
لق و چلی بریار دین، به گویره‌ی پینداویستیه‌کانی ژییانی نه‌وه‌کانی مرۆڤ
وه‌یه‌وه‌ندیه‌کانیان ده‌بن. نه‌مه‌ش جارو جارو قۆناغ به قۆناغ هات، تا گه‌یشته
نیسلام، که بوو به کۆتا چاپی ته‌علیماتی یه‌که‌ لایه‌نه‌که‌! چونکه نیسلام ریسی بۆ
مرۆڤایه‌تی خۆش کرد، تا له‌بواریککی زۆر به‌رفراوانی ژیاندا، بۆ هه‌بوونی به‌ربه‌ست
له‌ژێر ئاراسته‌ی خواوویستیدا گه‌شه‌ بکات. تا به سه‌ربه‌رشتی خوای په‌روه‌ردگار
وه‌ پێی به‌رنامه‌وه‌ پرۆگرامی شه‌ریعه‌ته‌ زیندووه‌که‌می نه‌وه، که به‌رده‌وام نوێ
ده‌بیته‌وه، ژییانی خۆی دامه‌زرینیت وه‌پێوه‌ی بیات.

ئا نه‌مه‌ی قورئان ده‌یسه‌لمینیت و بریاری بنه‌ری خۆی له‌سه‌ر ده‌دات، نه‌وه تیۆره
نیسلامیه‌یه، که وه‌ک ریبازو خه‌تی مه‌شی هه‌موو دینه‌کانی له‌سه‌ر هاتووه، دینی
هه‌موو پیغه‌مبه‌ره‌کان سه‌لامی خویان لی بیته هه‌ر له یه‌که‌ نه‌سله‌وه هاتوون، له
یه‌که‌ زه‌مینه‌وه‌ ده‌رچوون، که بریتیه له ته‌وحید.. به‌لام دوا‌ی هه‌ر پیغه‌مبه‌ریک
ئینحیرافات ده‌ستی پێ ده‌کرده‌وه، تا زه‌مانی پیغه‌مبه‌ره‌ عه‌زیزه‌که‌ش دوور
ده‌که‌وته‌وه، دید لیلی و بیدعه‌وه نه‌فسانه زیاتر مه‌یدانی بۆ خۆش ده‌بوو، بازاری
گه‌رم ده‌بوو!! تا وایان لی ده‌هات به ته‌واوی له نه‌سله‌ راسته‌که‌ دوور ده‌که‌وته‌وه،
نیدی په‌یامیککی نوێ ده‌هات، تا عه‌قیده ره‌سه‌نه‌که‌ له می‌شکی خه‌لکیدا راست
کاته‌وه، تا دیدو بیریان له پیس و چه‌په‌لی شێرک و ته‌مومژی بیدعه‌وه نه‌فسانه پاک
کاته‌وه و، به گویره‌ی ژییانی نوێ و داهینانی سه‌رده‌میان، بریاری یاساو ریسا

نوئیان بۆ بداته‌وه. ئەم تیزۆره ره‌واتره خه‌لکی شوینی که‌ون، وه‌ك له‌و تیۆریه‌ی غه‌یره موسولمان ده‌یلین، که گوایه عه‌قیده‌و دین، قۆناغ به قۆناغ دامه‌زراوه له ساده‌یه‌وه به‌ره‌و ره‌سه‌نیتی پیش‌بردی کردوه، که جاری وا هه‌یه هه‌ندیک له موسولمانانیش، به بێ ناگابوون ده‌که‌ونه ژێر کاریگه‌ریته‌که‌ی و، نه‌وانیش وه‌کو توێژه‌ره‌وه جاهیلییه‌کانی روژئاوا، له دووی نه‌وه ده‌گه‌رپین بزانه‌ن چۆن دین قۆناغ به قۆناغ هاتوه!!

ئهم نه‌سه‌له نه‌گۆره‌ی دیدی نیحانی، زیاتر له‌گه‌ڵ نه‌رکی نه‌و کتێبه‌دا ده‌سازیت، که خوای گه‌وره به‌ حق و حه‌قی پێدا ناردۆته خواره‌وه، تا حوکمی نیوان خه‌لکی پێ بکریته و، بیه‌ته داوه‌ری نیوانیان بۆ چاره‌سه‌ری کێشه‌و ناکۆکیه‌کانیان، له هه‌موو سه‌رده‌مه‌کان و له‌گه‌ڵ هه‌موو پێغه‌مبه‌ریکیشدا..

هه‌ر ده‌بوو ته‌رازوویه‌کی نه‌گۆر له‌به‌ر ده‌ستی خه‌لکیدا هه‌بیته، تا هه‌ر کاتیك له ناو خۆیاندا راجیایی و ناکۆک بوون خێرا بینه‌وه لای و، مافی هه‌ر یه‌که‌یانی پێ دیاری بکه‌نه‌وه.. هه‌ر ده‌بوو ده‌ستوری ناو‌بژیوان هه‌بیته، تا خه‌لکی له ناو‌کۆکیه‌کانیاندا بزانه‌ن چۆن پارسه‌نگ ده‌بنه‌وه، نه‌شده‌کرا لایه‌نیکی تری غه‌یری سه‌رچاوه‌که‌ی یه‌که‌م، که یه‌که‌و فره‌بی هه‌لناگریته ئهم ته‌رازوه دانیت، نه‌ده‌کرا غه‌یری نه‌و، که یه‌که‌و فره‌بی هه‌لناگریته ده‌ستوره‌که دارپێژیته.. چونکه نه‌و، هه‌که‌می دادپه‌روه‌ره‌و ناکه‌ویته ژێر هه‌واو هه‌وه‌س و کورت و نو‌قسانێ م‌رو‌ژ و نه‌زانی وه‌ه‌لچونه‌وه!

دیاری کردنی نه‌و ته‌رازووه‌و چۆنیه‌تی و یاساو رێسای شه‌رع به‌ که‌سیك ناکریته، که زانیاریه‌کی سنورداری هه‌بیته، دارپشتنی ده‌ستوریکی ناو‌بژیوانی نیوان م‌رو‌قاییه‌تی، له هه‌موو قۆناغ و سه‌رده‌میکیدا پێویستی به زانیاریه‌کی ره‌هاو بێ سنوور هه‌یه، زانیاریه‌ک، که په‌ی به‌وانه‌ ببات، که هه‌ن، که هه‌بوون، که ده‌بن، زانیاریه‌ک، که په‌یوه‌ستی، نه به کاته‌وه هه‌بیته، نه به شوێنه‌وه، زانیاریه‌ک، که هه‌یج به‌ربه‌ستیکی نه‌یه‌ته ری، زانیاریه‌ک، که ئیدراکی رابوردوو ئیستاهاتووی

مرؤځايه‌تي كړديت، كه دلنيابي و گومان و نه‌زانراوي لاي خه‌لگي لا نه‌بيت، زانياريه‌ك، كه نه‌كه‌ويته ژير به‌ربه‌ستي شوين، نزيك و دوورو ديارو ناديار و هه‌ست پي كراو و هه‌ست پي نه‌كراوي لا نه‌بيت، نه‌مه‌ش زانياري خوي كړدگار، كه په‌ي به هه‌موو شتيكي هه‌بوون دهبات و، هه‌موو هه‌بوون په‌ي به هيچ زانياريه‌كي نه‌و نابهن! بويه هه‌ر نه‌و ده‌زاني حالي خه‌لكيش به چي چاك ده‌بيت و، هاوكيشه‌كاني ژيانيان چون پارسه‌نگ راده‌گيريت..

دياري كړدني نه‌و ته‌رازووه دارشتني نه‌و ده‌ستوره، ديسان پتويسته له يه‌كيكه‌وه بيت، كه ناتاج (موحتاج) نه‌بيت، له كه‌م و كورتي به دوور بيت، ديار نه‌مان و نه‌ماني به‌سهر دا نايه‌ت، دووربيت له ته‌ماع و هه‌لپه‌كاري، له هه‌زو ترس، به‌رزتر له هه‌ر هه‌موو گه‌ردوون به هه‌رچي تييدايه‌تي وبه هه‌ر كه‌سيكه‌وه، كه تييدايه‌تي.. دياري كړدني نه‌و ته‌رازووه وداناني پتويستي به خوايه‌ك هه‌يه، كه گياني توله‌و هه‌واو هه‌ودس و هه‌زو له‌زه‌تي نيه، كه لاوازو كه‌موكورت نيه، كه په‌ي به هه‌موو پيداويستيه‌كاني هه‌ر هه‌موو دروست كراوان له يه‌ك نان و ساتدا دهبات.. نه‌م ته‌رازووه، نه‌م ده‌ستوره پتويستي به خوي كړدگارو زاني ناوا هه‌يه، نه‌ك به نه‌قلي مرؤځ، كه له زوري و جوړاو‌جوړي و تي‌كچر‌ژاوي بارود‌وخ و حاله‌ته جياوازه‌كاندا، سهر لى ده‌شيويت، له‌گه‌ل پيداويستيه نوپه‌ بووه‌كاني مرؤځي جياوازي كومه‌لگه جياوازه‌كاندا سهر دنياي لى دپته‌وه يه‌ك و ده‌په‌شو‌كي‌ت! ناتوانيت برياري شياو بو حاله‌تي جوړاو‌جوړي ساته جياوازه‌كان له يه‌ك كاتدا به پتي پتويست بدات، ژيري مرؤځ ناتوانيت نه‌و ته‌رازووه دانيت، كه نه‌و خه‌لكه ليك جوداو دووره بو چاره‌سهر كي‌شه جياوازه‌كان و، ناكوكي ململاني‌تي هه‌زو ده‌سه‌لاتيان پتويستiane، بي‌نه‌وه سهر وپارسه‌نگانه مافي هه‌مويان دادپه‌روه‌رانه بداته‌وه.. چونكه ژيري خوي ده‌كه‌ويته چه‌وتي و راستيه‌وه، ده‌كه‌ويته هه‌ق و ناحه‌قه‌وه، ده‌كه‌ويته په‌واو ناره‌وايه‌وه، بويه هه‌ر ده‌بيت ژياني كومه‌لگه‌ي مرؤځايه‌تي به پتي نه‌و ته‌رازووه راگيريت، كه خوي خاوه‌ن، خوي كړدگار، خوي

کارزان و کارجوان بۆ مروّقایه‌تی دامه‌زراندوووه، وه‌کو په‌یام‌یکیش به‌ پتغه‌مبه‌ره‌کانیدا سه‌لامی خویان لی بیّت ناردویتی، ژیان ناوا پارسه‌نگ ده‌بیّتو خه‌لکه‌کش ناوا به‌ مافی خویان ده‌گه‌نو له‌ ژیانیا‌ندا ناسووده ده‌ژین، چونکه‌ ده‌زانن خواجه‌کی به‌به‌زه‌یی و به‌ده‌سه‌لات و دادپه‌روه‌ر، حوکی هه‌موویان ده‌کات و، فهرق و جیساوازی ناخاته‌ نیوان که‌سیان و واسیته‌ی که‌س بۆ که‌س له‌ ناهه‌قیدا قبول ناکات..

ئهم کتیبه‌ خواجه‌ بۆ ئه‌وه‌ نه‌هاتوو ده‌جیساوازی سروشتی نیوان خه‌لکی په‌کسان کات، یان هه‌زو ترسو ناماده‌یی و چۆنیه‌تی و شیوازی جیساوازی خه‌لکی له‌ قالبداو بیانکات به‌ یه‌ک، چونکه‌ ئه‌وه‌ نامومکینه‌.. خواجه‌ گه‌وره‌ خۆی وا له‌و سیفه‌تانه‌دا به‌ جیساواز دروستی کردوون، به‌لام بۆ ئه‌وه‌ هاتوو، تا پێیان بلێ بۆ چاره‌سه‌ری ناکۆکیه‌کانی نیوانتان وه‌رنه‌وه‌ لای ئهم، ته‌نها لای ئهم، له‌م حه‌قیقه‌ته‌شه‌وه‌، حه‌قیقه‌تیکێ تر دیتسه‌ گۆڕی، که‌ دیدی میژوویی ئیسلامی له‌سه‌ر بنیات نراوه‌، که‌ ئه‌مه‌یه‌:

ئیسلا‌م که‌ ئهم (کتیب)ه‌ی، که‌ خواجه‌ گه‌وره‌ (هه‌ق)ی تیداو پێدا بۆ حوکم کردنی خه‌لکی ناردۆته‌ خواره‌وه‌، بۆ ناو‌پێی کردنیان له‌ هه‌رچی ناکۆکیه‌کی، که‌ له‌ نیوانیا‌ندا دروست ده‌بیّت، رێ‌سایه‌ک بۆ ژیا‌نی مروّقایه‌تی داده‌نی و ژیا‌نه‌که‌ ده‌که‌وێته‌ گه‌ر.. نێ‌ر یان نه‌وه‌یه‌ خه‌لکه‌که‌ له‌سه‌ر ئهم رێ‌سایه‌ ده‌پۆن و به‌رده‌وام پایه‌داری ده‌که‌ن، یان نه‌وه‌یه‌، که‌ لێ‌ی لا ده‌ده‌ن و ژیا‌نیان له‌سه‌ر رێ‌سای دیکه‌ داده‌پێژن، ئه‌مه‌شیا‌ن ناهه‌قیه‌، نه‌گه‌ر گریمان هه‌ر هه‌موو خه‌لکی له‌ ماوه‌یه‌کی میژوودا به‌ غه‌یری ئهم هه‌قه‌ رازی بوون و، له‌ ژیا‌نی خویاندا به‌رنامه‌یه‌کی ناهه‌قیان به‌رقه‌رار کرد، ئه‌مه‌ ئه‌و رێ‌سا هه‌قی سه‌ره‌وه‌ ناگۆڕیت، خه‌لکی هه‌که‌م نین، تا هه‌ق و ناهه‌قی لێ‌ک هه‌لا‌وێرن، تا بلێن ئه‌مه‌مان پێ حه‌قه‌و ئه‌مه‌مان پێ با‌تله‌! مه‌رج تیه‌ ئه‌وه‌ی، که‌ خه‌لک بریاری له‌سه‌ر ده‌دات هه‌ق بیّت، ئه‌وه‌ی خه‌لکی بریاری له‌سه‌ر ده‌دات نابیتته‌ دین، دین ئه‌وه‌ نیه‌، جیهانبینی ئیسلام هه‌ر

له‌سه‌ردتاوه نه‌ودیه، که کاری خه‌لکی شتی‌که و قسه‌ی خه‌لکی شتی‌که و بنیاتنانی ژیانیان له‌سه‌ر شتی‌ک، شتی‌کی تره، نه‌م شتانه نه‌گهر پی‌چه‌وانه‌ی کتیبه‌که‌ی خوا بوون نابن به‌حق، ناشن به‌ئه‌سلێک له‌ئه‌سله‌کانی دین! ته‌نانه‌ت ناشن به‌راست ته‌فسیر کردنی دینه‌که‌ش!!

نه‌م حه‌قیقه‌ته‌ زۆر گرنگه‌ له‌ پاراستنی بنه‌ماکانی دینه‌که‌دا، که‌ ناهیلێت خه‌لکی راو‌بو‌چوون و لی‌کدانه‌وه‌ی خۆیان ب‌خه‌نه‌ ناو نه‌و بنه‌مایانه‌وه‌، بۆ نه‌وونه‌، له‌ میژووی ئیسلامیدا نینه‌حیراف روویداوه‌، تا هاتووه‌ گه‌وره‌تر بووه‌، به‌لام ناشیت بو‌تریت، هه‌ر کاتیک ناهه‌قیه‌ک له‌ ناو موسولماناندا روویداو ژیانێ خه‌لکی له‌سه‌ر دامه‌زرا، نیت‌ر ده‌بیته‌ وینه‌یه‌کی واقعی ئیسلام و ئیسلامه‌تی! نه‌خیر. ئیسلام هه‌ر به‌پاکی و دووری و به‌رینی ده‌مینێته‌وه‌له‌و واقعیه‌ ناهه‌قه‌و ناشه‌یلێت، چونکه‌ نینه‌حیرافه‌، باتله‌، بیلکیتن به‌ دینه‌که‌وه‌، ناشیت بکریته‌ به‌هانه‌ی دامه‌زراندنه‌وه‌ی ژیان له‌سه‌ری.. نایته‌ به‌لگه‌، نه‌ له‌ کاته‌ را‌بو‌ردووه‌که‌یدا، نه‌ نیستی‌ای نه‌ له‌ داها‌تووی ژیانێ خه‌لکه‌که‌شدا.. بۆیه‌ نه‌رکی سه‌رشانی نه‌و که‌سه‌شه‌، که‌ ده‌یه‌و‌یت ژیانێ خه‌لکی سه‌ر له‌ نوێ له‌سه‌ر بنه‌ماکانی ئیسلام دا‌پ‌ژ‌ێته‌وه‌، نه‌و به‌لگه‌ ناهه‌قیانه‌ که‌نار خات و نه‌هیلێت به‌یترینه‌ پیش، پ‌ی‌ویسته‌ خیرا خۆی و خه‌لکه‌که‌ش بگ‌یر‌ته‌وه‌ بۆ نه‌و کتیبه‌ی، که‌ خ‌و‌ای گه‌وره‌ به‌ حه‌ق نار‌دو‌یتی و، حه‌قیشی پ‌یدا نار‌دووه‌، تا حوکمی نیوان خه‌لکی له‌ هه‌موو نه‌و نا‌کو‌کیانه‌ی له‌ نیوانیاندا روو ده‌دات، پ‌ی بکریته‌..

به‌لێ کتیبه‌که‌ هاتۆته‌ خواره‌وه‌.. به‌لام هه‌واو هه‌وه‌س لی‌ره‌و له‌وێ، جار‌جا‌ره‌ به‌سه‌ر ده‌روونی خه‌لکانیکدا زال ده‌بووه‌! هه‌زو ئاره‌زوو، نه‌زانین و گومرایی، کاریگه‌ر ده‌بوونه‌وه‌ له‌سه‌ریان دووریان ده‌خستنه‌وه‌ له‌ قبو‌ل کردنی حوکمی دا‌پ‌ه‌رودرانه‌ی کتیبه‌که‌و، له‌ رازی بوون به‌و حه‌قه‌ی، که‌ کتیبه‌که‌ بۆ لای وی ر‌ی‌ن‌ی‌شان‌ده‌ری‌تی ده‌کردن، به‌لام نه‌مانه‌ نا‌حه‌قی نا‌که‌ن به‌ حه‌ق، حه‌ق له‌ کتیبه‌که‌دا به‌و به‌ نه‌گۆری و پار‌ت‌ر‌او‌یی ده‌مینێته‌وه‌..

به‌ندی چواره‌م: مهرجی دیندارییه‌که

خوای گه‌وره ده‌فهرموئ: (وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ) ۵ المائدة/ ۱۲ واته: خوای گه‌وره فهرمووی: به راستی من له‌گه‌لتاندام بهو مهرجی نویژه‌کانتان بکه‌نو زه‌کات بده‌نو باوهر به هموو پیغه‌مبه‌رو نی‌راوانی من به‌ینو ری‌ران لسی‌بگرنو پشتیوانیان بنو له پیناوی خوادا سه‌رووت و سامانتان به قهرزیک‌ی جوان بو خوا بیه‌خشن؛ منیش حه‌تمن له گوناح و هه‌له‌کانتان چاوپوشی ده‌کم و ده‌تاغمه‌ به‌هشتانیکه‌وه، که کانی و جو‌باریان به ژیردا ده‌روات، نه‌و که‌سه‌شتان، که (دوای نه‌و په‌یامانه‌ی پیغه‌مبه‌ران) باوهر نه‌هینیت وبه کافری بمینیتسه‌وه، نه‌وه گومانی تیدا نیه رتی راستی بزر کردووو گومراپوهه..

باوهر هینان به نی‌راوانی خوا، واته باوهر هینان به هر هموویان بی جیاوازی، بهو سیغه‌ته‌یان، که له‌لایهن خوای په‌روه‌ردگاره‌وه پی‌نی نی‌راون، که هه‌موویان په‌یامی دینیان هیناوه، چونکه باوهر نه‌هینان به یه‌کیکیان و کافر بوون به‌وانی دیکه‌یان، یان باوهر هینان به هه‌ندیکیان و باوهر نه‌هینان به‌وانی دیکه‌یان، مانای باوهر نه‌هینانه به په‌یامه خاویه‌که‌و کافر بوون پی‌نی!!

باوهر هینان شیوه‌یه‌کی ساکاری مه‌عریفی سلبی نیه، هر به‌وه‌نده به‌س بیت، که نه‌مه له بیرو ژیریدا بچه‌سپیت، که (پیغه‌مبه‌ران نی‌راوی خوا بوون)! نه‌خیر، باوهر پی هینانیه‌کارکردنیک‌ی نی‌جایی سه‌رخستنی نه‌و به‌ریزانه‌یه، پشت گرتنیانه له هه‌لگرتنی نه‌و په‌یامه‌ی خوای گه‌وره پی‌یدا ناردوون، که هموو ژبانی خویان بو بلاو کرده‌وه‌ی بانگه‌وازه‌که‌ی تهرخان کردبوو.. باوهر هینان به دینی خوای گه‌وره، هر له سه‌ره‌تاوه نه‌وه ده‌خوازیت، که موسولمان هم ده‌بیت بو خوی

نهو دینه سه‌رخات، که باوهری پی هیتاوده ههول بادت بلاوی بکاته‌وه، هه‌م ده‌بیت هه‌موو نهو که‌سانه سه‌رخات، که دینی خویان گرتووه و پابه‌ندبوون پی‌ودی و بانگه‌وازه‌کی بلاوده‌که‌نه‌وه... تا له‌سه‌ر زه‌میندا بچه‌سپیت، تا له واقعی روژانه‌ی خه‌لکی سه‌ر زه‌میندا کاری پی بکریت و بدره‌وشیتته‌وه... چونکه دینی خوایی هه‌ر باوهره‌یتنانیکی عه‌قانییدی نیه، ته‌نانه‌ت هه‌ر به‌جیه‌یتنانی دروشه‌کانی خوا په‌رسته‌که‌ش نیه، به‌لکو هیتانه‌دی و چه‌سپاندنی هه‌موو به‌رنامه‌ی خویابه‌ له هه‌موو لایه‌نیکی ژبانی مروژ و کۆمه‌لدا، نی‌سلام پروگرامی واقعیانه‌ی ژبانه، سیستمی ناراسته‌کردنی کاروباری کۆمه‌لگه‌یه... به‌رنامه‌و پروگرامی واش، پی‌ویستی به سه‌رخست‌و پشتیوانی لی‌کردنه، پی‌ویستی به به‌هیز کردنه، پی‌ویستی به ره‌نج و هه‌ول و کۆشش و جیهاد، تا له‌لایه‌که‌وه و ده‌کو خۆی به راستی و پاکی و دره‌وشاوه‌یی بمی‌نی‌تته‌وه‌و، له لایه‌کی تریشه‌وه، تا له دنیای واقعی کۆمه‌لگه‌یه‌کی‌شدا به‌رقه‌رار بکریت... گه‌ر وا نه‌کرا، مانای وایه شوین که‌وتووه‌کان په‌یمانی خۆیان نه‌بردۆته سه‌رو، نه‌و به‌یعه‌ته‌یان فه‌رامۆش کردووه، که به خوای خاوه‌نی خۆیان و خاوه‌نی دینه‌که‌یان داوه...

باوهر هیتان به پی‌غه‌مبه‌ریتی هه‌موو نیرراوانی خوای گه‌وره، مه‌رجی مرسولمان بوون و نیمانداریتی، بۆیه باوهر نه‌هیتان به یه‌کیکیان، باوهر نه‌هیتانه به هه‌موویان، کافربوونه به په‌یامه‌ خویابه‌که‌یان، بۆیه خوای گه‌وره ده‌فه‌رموی: (إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا. أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا. وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرُهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا) ۴ النساء / ۱۵۰ - ۱۵۲ واته: نه‌وانی باوهر به خراو پی‌غه‌مبه‌رانی ناهیتن و ده‌یان‌ه‌ویتی جیاوازی بجه‌نه نیتوان خراو پی‌غه‌مبه‌ره‌کانیه‌وه (به‌وه‌ی گوايه باوهریان به خرا هه‌یه، به‌لام باوهریان به هه‌بوونی و ده‌حی و پی‌غه‌مبه‌رانی نیه، یان باوهر به هه‌ندی‌ک نیرراوی ده‌هیتن و باوهر به

هه‌موو نیرراوه‌کانی ناهینن) و ددیانه‌وێت ریبازیکی دی له‌و نێوانه‌دا بۆ خۆیان داریژن!! ئه‌وانه به راستی کافرێ موتله‌قن، ئیمه‌ش سزای وامان بۆ کافره‌کان داناوه، که هه‌مووی هه‌ر سووکایه‌تی و سه‌رشوێری و زه‌لیلویه. به‌لام ئه‌وانه‌ی موسولمانن و باوه‌ریان به‌ خواو پیغه‌مبه‌رانی هیناوه‌و، هیچ جوژه جیاوازیه‌کیان له‌ باوه‌ر پته‌یتانیاندا نه‌خستۆته نێوان هه‌چیانوه‌و، ئا ئه‌وانه به‌ دنیایه‌وه‌ خرای گه‌وره‌ پاداشتی خۆیان دده‌اته‌وه‌و، خواش لێخۆشبوو میهره‌بانه‌..

جوله‌که‌کان پالانتیه‌ی شه‌وه‌یان ده‌کرد، که گوايه‌ باوه‌ریان به‌ هه‌موو پیغه‌مبه‌رانی خوا هه‌یه، به‌لام نکوولییان له‌ په‌یامی سه‌یدنا عیساو سه‌یدنا محمد سه‌لامی خویان لی بیت ده‌کرد!! نه‌سرانیه‌کان (گاوه‌کان)یش لاف و گه‌زافی نه‌وه‌یان لی دده‌ا که باوه‌ریان به‌ پیغه‌مبه‌ران هه‌یه‌و سه‌یدنا عیسا علیه‌ السلام یشیان، نه‌ک هه‌ر به‌ پیغه‌مبه‌ری خوا به‌لکو په‌نابه‌خوا، به‌ کوپی خواش ده‌زانی!! که‌چی نکوولییان له‌ باوه‌ر هینان به‌ پیغه‌مبه‌ریتی محمد (ﷺ) و په‌یامه‌که‌ی ده‌کرد!!

قورئانی پرۆزیش به‌رپه‌رچی هه‌لوێستی هه‌ردوولایانی دده‌ایه‌وه‌و، دیدو تیروانیی ئیسلامی گشتگیرو ته‌واوی بۆ ئه‌وانیش و بۆ موسولمانان و کۆمه‌لگه‌ی مرۆفایه‌تی روون ده‌کرده‌وه‌و، که باوه‌ر هینان به‌ خوی گه‌وره‌ چۆنه، باوه‌ر هینان به‌ نیرراوه‌ به‌رێزه‌کانی چۆنه، که نابیت باوه‌ر به‌ خوا به‌هێنریت و نکوولی و ده‌حی بکریت، هه‌روه‌ک، که ناشیبت باوه‌ر به‌ هه‌ندیک پیغه‌مبه‌ر به‌هێنریت و، باوه‌ر به‌وانی دیکه‌یان نه‌هینریت.. ئه‌مه‌شی ناو ده‌ناسه‌رگه‌ردانی و گوهرێ بوون، له‌م روانگه‌وه‌ بوو، که ئیسلام بوو به‌ ته‌نها (دین) ێک، که خوی گه‌وره‌ پیتی ره‌وايه‌ شوینی که‌هون و، هیچ دینیکی دیکه‌ی پتی ره‌وا نه‌ما، داوای له‌ هه‌ر هه‌موو خه‌لکی ئه‌و زه‌مانه‌و زه‌مانه‌کانی دوا‌ی کرد، که ئه‌م ئیسلامه‌ بکه‌نه به‌رنامه‌ی ژیا‌نیان و دینیکی تر نه‌گرنه به‌ر.. چونکه‌ ته‌نها ئه‌م ئیسلامه‌ به‌و دیدو تیروانین و پیتاسانه‌یه‌وه‌و، له‌گه‌ڵ خوا به‌یه‌کناسیندا یه‌ک ده‌گرێته‌وه‌و، داواکاریه‌کانی خواناسی دینیتته‌ دی.

خوا به‌یه‌کناسینی خوی گه‌وره‌ به‌و شیوه‌یه‌ی ئیسلام راقه‌ی کردووه‌ ئه‌وه‌ ده‌خوازیت، که وا سه‌یری ئه‌و دینه بکریت، که به‌ پیغه‌مبه‌رانیدا نارده‌وه‌و، که

یه‌که، پیغه‌مبه‌رانیش هه‌موویان یه‌کن، یه‌ک دیدو تیروانین و پیئاسه‌ی دینی خواییان هیئاوه‌و، بانگه‌وازی هه‌موویان بۆ خواناسین هه‌ر یه‌ک بووه، گه‌یانندی په‌یامی خوابه‌یه‌کناسین لای هه‌مووان راسپارده‌یه‌کی خوایی بوودو هه‌موویان، له‌ سهرده‌مانی جیاوازا به‌ کۆمه‌لگه‌ی جیاوازیان گه‌یاندووه. بۆیه باوهر نه‌هیئان به‌ هه‌ر یه‌کیک له‌و پیغه‌مبه‌رانه، له‌ راستیدا که‌لین خستنه ناو باوهره‌یئانه به‌ خودی دینه خوابه‌یه‌که‌و به‌ یه‌کیته‌ی پیغه‌مبه‌ران، دید لیلی وگومپایه‌ له‌ په‌ی پێردنی خوابه‌یه‌کناسین وخواپه‌رستی و دیندارتییدا.. چونکه‌ دینی خوای گه‌وره، که‌ بۆ به‌رنامه‌ی کۆمه‌لگه‌ی مروّقایه‌تی ناردووه، وه‌ک چۆن له‌ سهرچاوه‌یه‌وه هه‌ر یه‌که، هه‌ر به‌ یه‌کیش ده‌میته‌وه‌و به‌ گوێره‌ی جیاوازی سهرده‌م و کۆمه‌لگه‌و نه‌وه‌کانی مروّقایه‌تی ناگوێرت..

له‌م نایه‌ته‌دا، که‌ خوای گه‌وره‌ فهرمووی ئه‌وانه‌ی، که‌ ده‌یان‌ه‌وێت جیاوازی بجه‌نه‌ نیوان خواو پیغه‌مبه‌ره‌کانیه‌وه به‌وه‌ی، که‌ باوهر به‌ خوای گه‌وره‌ به‌یئن، به‌لام باوهر به‌ وه‌حی و به‌ پیغه‌مبه‌ره‌کانی نه‌هیئن! هه‌روه‌ها ئه‌وانه‌ی، که‌ ده‌یان‌ه‌وێت جیاوازی له‌ باوهره‌یئانیاندا بجه‌نه‌ نیوان پیغه‌مبه‌ره‌کانه‌وه به‌وه‌ی، که‌ باوهر به‌ هه‌ندیکیان به‌یئن، که‌ نیراوی خوان، به‌لام باوهر به‌وانی تریان نه‌هیئن، که‌ ئه‌وانیش نیرراوی ئه‌ون! هه‌ردوو پۆله‌ خه‌لکه‌که‌ی به‌و که‌سانه‌ ناو‌زدد کردوون، که‌ باوهرپیان به‌ خوا پیغه‌مبه‌ره‌کانی نه‌هیئاوه‌! چونکه‌ جیاوازیان خستنه‌ نیوان خواو پیغه‌مبه‌رانی، یان نیوان خودی پیغه‌مبه‌ران‌ه‌وه سه‌لامی خواییان لی بیت، ئه‌مه‌شی لی کردوونه‌ته‌ باوهر نه‌بوون به‌ خوای گه‌وره‌و به‌ دینه‌که‌ی..

باوهر یه‌که‌ لی‌ک هه‌ئاوه‌شیت، باوهر هیئان به‌ خوای گه‌وره‌و به‌ یه‌که‌خوایته‌ ئه‌و، ئه‌وه‌ ده‌خوازیت، که‌ باوهر به‌وه‌ بکریت، که‌ سهرچاوه‌ی هه‌موو دینه‌کان یه‌که‌و، خوای گه‌وره‌ بۆیه‌ بۆ کۆمه‌لگه‌ی مروّقایه‌تی ناردووه، تا ژبانی خوێان به‌ پێی دیدی ئه‌و و، له‌سه‌ر زه‌مینه‌ی ئه‌و و به‌ پێی رێنمایی هه‌لال و هه‌رامی ئه‌و دامه‌زرێن..

باوهر بوون به‌ یه‌کیته‌ی پیغه‌مبه‌ران، که‌ به‌م دینه‌وه‌ هاتوون، که‌ خوێان له‌ خۆوه‌ نه‌هاتوون و خوێان له‌ خۆرا له‌و خه‌لکه‌ نه‌کردۆته‌ پیغه‌مبه‌ری خواو پێشه‌واو

سهردار، بئ وستی خوی گه‌وره بئ وه‌حی نه‌هاتون! باوهر بوون به یه‌کیتی ئەم به‌پێژانه، یه‌ک هه‌لۆیستی به‌رامبه‌ر هه‌ر هه‌موویان ده‌خوازیت.. ئەم باوهر بوونه شتێکه لێک ناترازی‌تریت، یان باوهره‌پێتان، یان کافر بوون.. باوهر هێتانه‌که‌ش به‌و شتیه‌یه، که ئیسلام روونی ده‌کاته‌وه، باوهر نه‌بوونیش نه‌وه‌یه، که خه‌لکانیک بۆ خۆیان داتاشیوه‌وه، پێیان وایه نه‌و ئینحیرافه‌ی نه‌وانیش هه‌ر باوهر بوونه! نا، نه‌وه کافر‌بوونه، با خاوه‌نه‌کانیشیان وا بزائن باوهریان هێتانه‌وه.. چونکه نه‌وان باوهریان به هه‌ندیک هێتانه‌وه باوهریان به‌وانی دیکه، یان به هه‌ندیکیان نه‌هێتانه‌وه، نه‌مه‌ش جیی ره‌زامه‌ندی خوی گه‌وره نییه.. بۆیه سه‌ره‌نجامیشی سزایه.. هه‌ر هه‌مان سزای نه‌و کافرا‌نه‌یه، که هه‌ر له سه‌ره‌تاوه باوهریان به هه‌یچان نه‌هێتانه‌وه، سزای هه‌موویان هه‌ر (سووکایه‌تی و سه‌رشۆری و زه‌لیلیه‌یه)، چونکه کافری حه‌قیقین: (أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا) واته: نه‌وانه به راستی کافری موته‌قن، ئیمه‌ش سزای وامان بۆ کافره‌کان داناوه، که هه‌مووی هه‌ر سووکایه‌تی و سه‌رشۆری و زه‌لیلیه‌یه..

موسولمانان، که له دیدیکی راسته‌وه روانیویه‌ته ئەم حه‌قیقه‌ته‌وه، وه‌ک خۆی دیویه‌نه‌وه‌کو خوی گه‌وره داوی کردوه‌وه باوهریان هێتانه‌وه؛ باوهره‌که‌یان راسته، دروسته، قبوله.. چونکه باوهریان به‌خوا هێتانه‌وه، باوهریان به‌وه‌جیه‌که‌ی هێتانه‌وه، که بۆ نێرراوانی خۆی نارده‌وه، باوهریان به‌هه‌ر هه‌موو پێغه‌مبه‌رکانی خوی گه‌وره هێتانه‌وه، بئ جیاوازی له‌نیوانیاندا، هه‌ر هه‌موو نێرراویکی خوی گه‌وره، لایان خۆشه‌ویسته‌وه جیی ریزه‌ لایان.. هه‌موو دینه ئاسمانیه‌کانیشیان لا په‌سه‌نده و پێیان په‌وان، مه‌گه‌ر نه‌وه‌ی ته‌حریفاتی تیندا کرا بیت، نه‌و لایه‌نانه‌ی گۆرپ‌رابن تێیاندا.. نه‌وه دینی خوا نین، نه‌وانه رای مروّفن و به‌ناوی دینه‌وه خراونه‌ته‌روو! چونکه موسولمانان باوهریان وایه، که نه‌سلی دینه‌کان یه‌که، سه‌رچاوه‌ی هه‌موویان، هه‌ر یه‌که له یه‌ک خوی کارزان و کارجوانه‌وه هاتوه، که ویستویتی مروّقایه‌تی دینه‌که‌ی نه‌و وه‌رگرن و، نه‌و دینه‌ی نه‌و بکه‌نه به‌رنامه‌ی ژیا‌نیان،

هه‌موو پیتغه‌مبه‌ران و نیراوانی خوی گه‌وره، هه‌ر به‌و یه‌ک دینه‌وه هاتوون، هه‌ر به‌و یه‌ک به‌رنامه‌وه هاتوون.. له‌بیری موسولماناندا، کاروانی به‌رپیزی پیتغه‌مبه‌ران په‌یوه‌سته. له‌نوحه‌وه بۆ ئیبراهیم.. بۆ موسا بۆ عیسا بۆ محمد سه‌لامی خویان لی‌بیت.. هه‌موویان برای یه‌کن، پیتشه‌وايه‌تی کردنی ئەم کاروانه‌ به‌رپزیه‌یان، کۆنه‌ و رببازیکی تولانیان برپووه، هه‌موویان هه‌لگری یه‌ک راسپارده‌ی خواین، بۆ یه‌ک بانگه‌واز خه‌لکیان بانگه‌یشت ده‌کرد، هه‌ر یه‌که‌یان میراتگری به‌رپزیه‌که‌ی پیتشووتری بوو، بۆ ئەوه‌ی یه‌کیان له‌ دیدی خۆیه‌وه شتیک له‌م بانگه‌وازه‌ خوایه‌ بگۆریت، یان لی‌ی لادات، به‌رده‌وام ده‌سوو.. دین له‌وانه‌وه وه‌رگیراوه، دینی هه‌مووشیان یه‌که‌و هه‌قه‌و دروست و ره‌وايه، غه‌یری بانگه‌وازی ئەوانیش ناهه‌قی و گومرایه‌.. سه‌رگه‌ردانی و ویلییه‌..

نا ئەمه‌ ئەو نیسلامیه‌، که‌ خوی گه‌وره‌ ئەو نه‌بیت، هه‌چی تری لا دین نیه‌و له‌ که‌سی وه‌ر ناگریت.. موسولمانانیش نا ئەوانه‌ن، که‌ شایانی پاداشتی لای خوی گه‌وره‌ن به‌وه‌ی له‌به‌ر خاتری ئەوو، بۆ ره‌زامه‌ندی ئەو کردوویانه، له‌ هه‌مان کاتیشدا شایانی لی‌بوردن و لی‌خۆشبوونی ئەویشن، له‌وه‌ی تییدا که‌مه‌ترخه‌م وکه‌مکار بوون: (أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرُهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا) ۴ النساء / ۱۵۲..

نیسلام که‌ به‌م شیویه‌ له‌ باوه‌ره‌ینان به‌ خوی گه‌وره‌و پیتغه‌مبه‌رانیدا، توندوتیژ ده‌بیت له‌به‌ر ئەوه‌یه، که‌ ئەم باوه‌ره‌ لایه‌قی ئەوه‌یه بکریته‌ زه‌مینه‌ی ئەو فیکرو بۆچونه‌ی، که‌ موسولمان ده‌بی ده‌باره‌ی خوايه‌تی خوی گه‌وره‌ هه‌یبیت، هه‌ر ئەویش بناغه‌ی دیدیکی راست و دروست و ره‌وايه و شتی له‌سه‌ر ریک ده‌خریت، فره‌یی ناگریته‌ خۆ، چونکه‌ فره‌یی به‌و دیده‌ نامۆیه، فره‌یی مانای پینککیشترانی دیدو بۆچونه‌کان، دیدی یه‌که‌خواناسی وه‌کو، که‌ نیسلام پیناسه‌ی ده‌کات، یه‌کیته‌ی هه‌موو ریساو یاساکانی هه‌بوون وگه‌ردوون وژیان به‌ درژایی بیرو قولایی ژیریسی ده‌ناسینیت، ئەمه‌ وه‌کو گه‌ردوون وژیان و مرۆڤ، ئینجا یه‌کیته‌ی هه‌ر هه‌موو مرۆڤه‌، که‌ موسولمانه‌کانی میژووشی ده‌خاته‌ پال، پینان ده‌لی، که‌ هه‌موو ئەو ئیماندارانه‌

له هەر کات وشوئینیکدا بن له کاروانیکدان، هیژی کوفریش به‌رابەر هه‌موویانه، نه‌مان حزینکن و به‌رامبەر حزبه‌کانی شه‌یتان وه‌ستاونه‌ته‌وه‌.. بۆیه زۆر هۆشیاریان ده‌داتئ، که ئەم ریزو به‌ره‌یه‌ی ئەمان ئەوه‌ نیه، هەر لاری و دید لیل و خوارو خینچیک به‌ ناوی دینه‌وه‌ی خۆی پێدا کات، ری بدریت بیته‌ ناوی!! ئەمه‌ ریزیک نیه جیی لاری و موخه‌ریفانی تیدا بیته‌وه‌، با له‌ ئەسلیشیدا کتیبیککی ناسمانی هه‌بوویت.. ئەمه‌ ریزو به‌ره‌ی خاوه‌ن باوه‌ره‌ راست و دروست و پته‌وه‌کانه، ریزی خاوه‌ن عه‌قیده دامه‌زراوه‌کانه، که لیتی لانه‌ن..

بۆیه ئیسلام ئەو دینه‌یه، که خوای گه‌وره‌ پێی رازیه‌و ده‌یه‌ویت، له‌بەر ئەم دید هه‌قانی‌ده‌شه، که موسولمانانیش باشترین ئومه‌تن له‌ میژودا، که خراونه‌ته به‌رچاو.. موسولمانه‌ عه‌قیده پاکه‌کان، ئەوانه‌ی به‌م عه‌قیده پاکه‌وه‌ ده‌بزون.. نه‌ک هەر که‌سیک، که له‌ ماله‌ موسولمانیکدا له‌دایکبوویت، یان ئەوانه‌ی وشه‌ی ئیسلامه‌تیان کردۆته‌ بنیشته‌ خۆشه‌ی سه‌ر زاریان..

له‌بەر رۆشنایی ئەم پێناسه‌و روون کردنه‌وه‌دا، ئەو که‌سانه‌ ناشکرا ده‌بن، که جیاوازی ده‌خه‌نه‌ نێوان خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌یه‌وه‌، ئەوانه‌ی جیاوازی ده‌خه‌نه‌ نێوان ئەم پیغه‌مبه‌رو ئەو پیغه‌مبه‌ره‌وه‌، ئەمانه‌ی، که له‌ کاروانی ئیمانداران جی ماوه‌ و ده‌یان هه‌وێت هه‌رچۆنیک بووه‌ خۆی پێدا هه‌لپۆسکیننه‌وه‌!! ئەمانه‌ ئەو یه‌کیته‌ هه‌لده‌وه‌شینه‌وه‌، که خوای گه‌وره‌ به‌م عه‌قیده‌یه‌ هیناویته‌ به‌رچاو، ئەمانه‌ نکوولی له‌و یه‌کیته‌ گشتیه‌ ده‌که‌ن، که باوه‌ر به‌ خوا هینان به‌ پێناسه‌و راڤه‌ی ئیسلام ده‌یه‌یتته‌ دی..

کاروانی پیغه‌مبه‌ران یه‌که، له‌و سه‌ری کاروانه‌که‌وه‌، تا ئەمه‌سه‌ری به‌ درێژایی میژوی مرۆڤایه‌تی، هەر یه‌ک بانه‌گه‌وازیان لی ده‌بیستیت! قۆناغه‌کانی میژوی مرۆڤایه‌تیان به‌م بانه‌گه‌وازه‌وه‌ پێکه‌وه‌ به‌ستۆته‌وه‌، یه‌ک په‌یامیان بۆ مژده‌دان و هۆشدار هیناوه‌.. یه‌ک کاروانی پیروژ، که سه‌ر قافله‌که‌ی نوح و ئیبراهیم و ئیسماعیل و ئیسماعیل و یه‌عقوب و نه‌سبات و عیساو و عیساو و یونس و هارون

سوله‌یمان و داودو موسایه .. نهمان و نهو به‌ریژانه‌ی تریش، که خوای گه‌وره له قورئانه‌که‌یدا باسیانی بۆ پیغه‌مبه‌ره نازداره‌که‌ی (ﷺ) فهرمووه و نه‌وانه‌شیان، که باسیانی بۆ نه‌فهرمووه، کاروانی به‌ریژی پیغه‌وایه‌تین له جوړه‌ها خاك و خوین، له جوړه‌ها گهل وشوین. ره‌گه‌زو نه‌سه‌بی هیچیان نه‌بوته هۆی لیک جوداییان، که‌سیان نابینیت پابه‌ندی خاکیک بووین، یان به‌ نیشتیمانی‌که‌وه په‌یوه‌ست بووین، نه به کات و نه به شوینه‌وه په‌یوه‌ند نه‌بوون. کی عه‌قیده‌که‌ی لی وهرگرتین، که‌سیان بووه، کو‌ی په‌یامه‌که‌ی وهرگرتین بوته ولاتیان: (إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْإِسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زُبُورًا. وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا. رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا) ٤ النساء / ١٦٣ - ١٦٥ واته: ئیمه وه‌حیمان بۆ تو نارد، هه‌روه‌کو، که وه‌حیشمان بۆ نوح ناردو پیغه‌مبه‌رانی دوا‌ی شه‌ویش، وه‌حیمان نارد بۆ نبیره‌ایم و ئیسماعیل و ئیسه‌حاق و یه‌عقوب و ئه‌سبات و عیسا و ئه‌یوب و یونس و هارون و سوله‌یمان، زه‌بوریشمان بۆ داوود نارد. هه‌روه‌ها بۆ پیغه‌مبه‌رانی‌کی دیکه‌ش، که هه‌یانه به‌سه‌ره‌اتیانمان بۆت گێراوه‌ته‌وه‌و، هه‌شیانه بۆمان نه‌گێراوێته‌وه، خوای گه‌وره قسه‌ی له‌گه‌ل موسادا به‌ دواندنی راسته‌وخۆ کرد. پیغه‌مبه‌ران و نیراوانمان په‌وانه ده‌کرد، تا مژده‌ده‌رو هۆشیاردەر بن، تا خه‌لکی دوا‌ی ناردنی نه‌و به‌ریژانه، هیچ به‌هانه‌و بیانونیه‌کیان (بۆ بێ دینی و باوه‌ر به‌ خوا نه‌کردن) نه‌مینیت، خوای گه‌وره خاوه‌ن ده‌سه‌لات و دانا‌یه ..

هه‌موویان له‌و سه‌رچاوه به‌ریژو پر ریزه‌وه هاتوون و په‌یامی هیدایه‌تیان له‌وێده هیناوه، هه‌ر هه‌موو له‌و نوره پاك و بێ گه‌ردو رۆشنه‌یان وهرگرتوه‌و، به ژیا‌نی پر فه‌ریان بریسه‌کاندوویانه‌ته‌وه، هه‌ر هه‌مووشیان هه‌مان مژده‌و هۆشداریان هینا و دایان به‌ خه‌لکی، هه‌ر هه‌مووشیان پیغه‌وایه‌تی مرۆفایه‌تیان، که ده‌کرد بۆ شه‌وه بوو به‌رده‌و نه‌و نوره خوا‌یه‌یان به‌هه‌ن، ئیتر هه‌یانبوو بۆ تیره‌و هۆزیک هاتبوو،

هه‌یانبوو بۆ نەتەوێهێک، هه‌بوو بۆ شارێک، یان بۆ شارۆچکەیکە هاتبوو، ئینجا هه‌یانبوو بۆ هەر هه‌موو مەروڤایەتی هات، وەکو محمد (ﷺ) کە کۆتا پێغه‌مبەرە... ئەم بەرێزانە هەر هه‌موویان وەحیان لە خۆی گەورەو وەرەگرت، کەسیان هیچ شتێکی لەخۆوە نەهێنا و بفرەمۆت ئەمە وەحیە! دادو بەزەیی بەرفراوانی خۆی میهرەبان وای دەخواست، کە ئەم پێغه‌مبەر و نیراوە بەرێزانە، کە خۆی گەورە هەندیکیان لە قورئانە کەیدا باس فرمودو، هه‌شیانە باسیانی نەفرمودو، پەیمای خۆیی بۆ مەروڤایەتی بهێتن و مژدە و ئەوەیان بدەن، کە ئەگەر باوەریان بە خاوە پێغه‌مبەرانە هێنا و بە دینە کەیه‌و پابەند بوون، خۆی گەورە پاداشتیکی ئیجگار زۆر و گرنگی بۆ دیار کردوون، کە خەڵاتیانپێ دەکات، ئەو پاداشتە گەورەیه بۆ ئەو ئیماندارانە، کە شۆین کەوتە ئەم پێغه‌مبەرانە خا بوون و ئاوا ماوەتەو، تا بە دیداری و شاد بوون و پاداشتەکیان بەرێزەو لەبەر چاوی خەڵکی قیامەت دراوەت، و، خراوەت ئەو مەنزێلە و پلە رێزە، کە شایانی بوون و ئێر لە نێعمەتەکانی خاوا ماوەتەو... لە هه‌مان کاتدا هۆشدارێ ئەوەیان بدەن، کە ئەگەر باوەریان بە خاوە پێغه‌مبەرانە نەهێنا و بە دینە کەیه‌و پابەند نەبوون، ئەگەر کافر بوون و سەرپێچیان کرد، ئەو حەقەن بەر غەزەبی خا دەکەون، سزا دەدرێن، دەخرێنە دۆزەخەو... ئەمەیه کە دەفرموی: (لَنْ يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ) ٤ النساء / ١٦٥ واتە: تا خەڵکی دوا ناردنی ئەو بەرێزانە، هیچ بەهانه و بیانویەکیان (بۆ بێ دینی و باوەر بە خا نەکردن) نەمێنێت.

خۆی گەورە بەلگە و نیشانه‌ی لە ناخی مەروڤ و ئاسۆی گەردوون و ژياندا زۆرن، ژیری بە مەروڤ بەخشیووه، تا لەو بەلگە و نیشانه‌ی ناخ و گەردوون بکۆڵێتەو، بیانکاتە مایە باوەر هێنان و عەقیدە پتەو کردن، بەلام خۆی پەرورەدگار، کە دەیزانی مەروڤی و لاسار هەیه، ئەم ژیری و بیریه‌ی ناخاستە کار، زۆرن ئەوانە‌ی شۆین هه‌واو هه‌وێسی خۆیان دەکەون و، خۆ گێل دەکەن و گۆی بەو بەلگە و نیشانه‌ نادن و، بە دووی ئارەزووەکانیاندا وێڵ دەبن و بەره‌و خۆی گەورە نایان،

بۆيه هر له بهزه‌يي خۆيه‌وه، به دانايی خۆی به باشتري زانی، پيغه‌مبه‌رانيان له ناودا هه‌لېژيڤيټ، تا مژده ده‌ريان بن، تا هۆشداريان بده‌ني، تا خواي گه‌وره‌و رۆژي دوايی و پاداشت و سزاكانيان بجه‌نه‌وه يادو ريی چاكه‌يان نيشانده‌ن، تا هه‌وليان له‌گه‌لدا بده‌ن، سروشتی مرۆفانه‌يان پاك كهنه‌وه‌و چلك و چه‌په‌لي گومان و دوودلييان له‌ بېرو ژيرييدا بپه‌ويننه‌وه‌و، تۆزو خۆلي هه‌واو هه‌وه‌س له‌ دلياندا بته‌كينن و، ناماده‌ي خواوويستيان بكه‌نه‌وه‌و بيانهيڻنه‌وه‌و سه‌ر راسته‌ شه‌قامی دينداري، تا سه‌ركه‌وتوی دنياو پرووسووری قيامه‌تيان كهنه‌وه‌و..

به ندی پینجه‌م: سه‌رچاوه‌ی رینمایی

خوای په‌روه‌ردگار دواى نه‌وه‌ی باسی سه‌یدنا ئی‌براهیم ده‌فه‌رموئ، ئینجا دیت‌ه سه‌ر باسی هیت‌ندیکى تر له‌و پینجه‌م‌بهره به‌رێزانه سه‌لامى خویان لی بیت ده‌فه‌رموئ: (وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ. وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَى وَعِيسَى وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِنَ الصَّالِحِينَ. وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ. وَمِنْ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ. ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ. أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَيُؤْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ. أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمْ أَقْتَدِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ) ۶ الانعام / ۸۴-۹۰ واته: ئیسحاق و یه‌عقوبان پێ به‌خشی، که هه‌ر یه‌که‌یانمان رینمایی کردبوو! پێشتریش نوجمان هه‌ر وا رینمایی کرد، ئینجا له‌ نه‌وه‌ی ئی‌براهیم داوودو سوله‌یمان و شه‌ییوب و یوسف و موساو هارونمان هیت‌نایه‌ بوون و رینماییمان کردن، ئیمه‌ ئاوا پاداشتی پیاوچاکان ده‌ده‌ینه‌وه‌.. هه‌روه‌ها زه‌که‌ریا و یه‌حیاو عیساو ئیلیاس، به‌راستی هه‌موویان له‌ پیاوچاکان بوون. دیسان ئیسماعیل و یه‌سه‌ع و یونس و لوط (رینماییمان کردن) و فه‌زلیانماندا به‌سه‌ر هه‌موو خه‌لکی جیهاندا (له‌ سه‌رده‌می ژیا‌نی خو‌یاندا) دا.. هه‌روه‌ها باب و با‌پیرانی نه‌وان و وه‌چه‌و نه‌وه‌و برایانی تریانمان هه‌لبژاردو هه‌موویانمان رینمایی کردو ریتی راستمان نشان دان.. نه‌وه‌یه‌ هیدایه‌ت و رینمایی و رینیشاندانی خوایی، که هه‌ر که‌سیکی پیه‌وت له‌ به‌نده‌ شایان و شیاوه‌کانی، ده‌ست‌گرو‌یی ده‌کات و هیدایه‌تی بو‌ نه‌و ریبازه‌ی خۆی ده‌دات، هه‌ر که‌سی‌کیش شه‌ریک بو‌ خوا بریار بدات، نه‌وه‌ هه‌رچی کارو کرده‌وه‌ی هه‌یه‌ پوچه‌ل ده‌بیت‌ه‌وه‌و مایه‌پووت ده‌بیت.. نه‌وانه‌ نه‌و

پیاوچاکانهن، که نِیمه کِتیبی ناسمانی خۆماغان بۆ ناردوون و هیدایهت و حیکمهت (که به مانای دهسه‌لاتی فرمان‌پره‌وایش دیت) و پیغه‌مبه‌ریتیمان داونه‌تی، جا نه‌گهر نه‌فامینک باوده‌پیان پی نه‌هینیت، کهسانی تری ژيرو فامیده‌ی وامان دیاری کردووه، که کافر نه‌بن به‌وان وهیدایه‌تی خواپی وەرگرن لیسان وپشتیوانیان لی بکه‌ن. نه‌وانه (نه‌و به‌پرتزه ناوبراونه‌ی سهره‌وه) نه‌و که‌سانه‌ن، که خوای گه‌وره به تایبته رینمایی کردوون، ده‌ی سا تۆش (وشوین که‌وتوانیشت) شوین هیدایه‌تی نه‌وان که‌وه به نمونه‌یان وەرگه، به‌و خه‌لکه‌ش بلی: ئاخ‌ر خۆ من له‌سەر ئهم بانگه‌وازه (خواپیه‌م که نیوه‌ی بۆ بانگه‌پشت ده‌که‌م و ده‌مه‌ویت هیدایه‌تی خواپی وەرگرن) داوای کری و پاداشتم لیتان نه‌کردووه، ئهم قورئانه، که خوا به مندا ناردویتی بۆ هه‌موو جیهانیان، مایه‌ی بیرکردنه‌وه و یادی خواپیه‌..

له‌و نایه‌تانه‌ی سهره‌وه‌دا، ناوی هه‌قده پیغه‌مبه‌رو نیراوی به‌پرتزی خواپی، جگه له‌نوح و ئیبراهیم سه‌لامی خویان لی بیت هاتووه، ئاماژه‌ی بۆ نیراوی تریشی تیدایه (وَمِنْ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ): هه‌روه‌ها باب ویاپیرانی نه‌وان و، وه‌چه‌و نه‌وه و برایانی تریانان هه‌لبژارد.. باسی ئهم کاروانه به‌پرتزه به‌و شیوه‌یه و پیکه‌وه پیشه‌کیه‌کی نه‌و بریاره خواپیه‌ی دواپیه: (ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) نه‌ویه هیدایهت ورتنمایی ورتنیشاندانی خواپی، که هه‌ر که‌سینکی بیه‌ویت له‌به‌نده شایان و شیاوه‌کانی ده‌ستگروپی ده‌کات و هیدایه‌تی بۆ نه‌و ریبازه‌ی خۆی ده‌دات، هه‌ر که‌سیکیش شه‌ریک بۆ خوا بریار بدات نه‌وه هه‌رچی کارو کرده‌وه‌ی هه‌یه پوچه‌ل ده‌بیته‌وه و مایه‌پووت ده‌بیت.. نه‌مه بریاری به‌که‌مه‌..

برپاری به‌که‌م: پیناسه و نیرار کردنی سه‌رچاوه‌ی هیدایه‌تی خواپیه له‌سەر ئهم گۆی زه‌ویه دا.. هیدایه‌تی خواپی، ریبازی خواوویستی وا، به‌و شیوه‌ی روونه‌ی، که له‌و وه‌جیه‌دا هاتووه، که پیغه‌مبه‌رانی به‌پرتز له‌خوای گه‌وره هیناویانه، نه‌وی باوه‌ری هیناوه له‌وه دلنیاپه، قه‌ناعه‌تی به‌وه هه‌یه، که ده‌بیت بۆ خواناسیی شوین

ئەو بەرپەزەنە بکەوئیت، دەبیئت لەو تەنیا سەرچاوەیەو دەهەلەنجیئت و بەس. چونکە لەوێش دڵنیابووو قەناعەتی تەواوی لا دروست بوو، کە ئەو رێنماییەکی خۆی گەورەیه، ئەویش هیدایەت دەدات و رێنیشانسانی دەکات، ئەو بە فەزلی خۆی هەر کەسیکی بویت لە بەندەکانی رێنمایی ئەو رێبازەیی دەکات. خۆ هەر سات و ئانتیک، ئەو بەندە نیمانداری هیدایەتدراوانە لە تەوحیدە کە دەرچن، لە یە کەواناسی بترازین، کە رێنماییەکی بەرەو خۆیان لێو وەرگرتوو، ئەو کەوتوو نە شێرکبازی! جا لە عەقیدەو باوەریاندا بیئت، یان لە پەرستەن دا، یان لە وەرگرتنی دیدو رێبازیاندا بیئت. چارەنوسیان حەقەن ئەو دەبیئت، کە کارو کردووەکانیان پووجەل دەبیئتەو بە هەدەر دەپروات! واتە هیچیان بۆ نامینیئتەو، وشەکانی ئەم نایەتە چارەنوسە، کە بە دیمەنیکی سەیر دەچوینین: دیمەنی مانگایەکی هەلاوسار، کە گیایەکی ژەهراوی خواردوو و پیتی ناوساوەو خاوەنە نەزانی کەشی، وا دەزانیت گۆشتی گرتوو و بۆی بۆتە مایەمی دەوڵەمەندی! بەلام کاتی کە دەزانیت بەلادا دیت و راست ناییتەو ئەو نەدەش بۆگەن دەکات، کە دەبیئت زوو توپی هەلداو لە خۆی دوورخاتەو!! ئەوێش روون کردنەوێ زمانەوانیی (حُبُوط) د.

(أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لِّيُؤْثِرُوا بِهَا الْكَاْفِرِينَ): ئەوانە ئەو پیاوچاكانەن، کە ئێمە کتیبی ئاسمانی خۆمانمان بۆ ناردوون و فەرمانەوایی و پیغەمبەریتیمان داوەتی، جا ئەگەر نەفامیتک باوەریان پێ نەهێنیت، کەسانی تری ژێرو فامیدەیی وامان دیاری کردوو، کە کافر نەبن بەوان و هیدایەتی خۆایی وەرگرن و پشتیوانیان لێ بکەن. ئەمەش برپاری دووئەمە.

برپاری دووئەم: ئیقراری بەلگەنەویستی کە، کە ئەو پیغەمبەرە بەرپەزە ناو براوانەو ئەوانی دیکەش، کە ناماژەیان پێکراوە، ئەوانن، کە خۆی گەورە هیدایەت و حیکمەت و (کە بە مانای دەسلەلاتی فەرمانەوایش دیت) پیغەمبەریتی خۆی پێ بەخشیوون و پەيامی پێیدا ناردوون. هەندیک لەو

پیغهمبهره پیشه‌وایانه کتیبی تایبه‌تی پیدا ناردوون، وه‌کو سه‌یدنا موسا، که ته‌وراتی بۆ ناردووه، یان سه‌یدنا داوود، که زه‌بوری بۆ ناردووه، یان سه‌یدنا عیسا که ئینجیلیسی بۆ ناردووه.. هه‌ندیکیان خوای گه‌وره ده‌سه‌لاتی حوکم و فه‌رمانه‌وایی پێ به‌خشیووه وه‌کو سه‌یدنا داوود وسوله‌یمان.. به‌لام هه‌ر هه‌موویان به‌و په‌یامه‌ دینییه‌ی دراویانه‌تی، ئاراسته‌ی خواوو‌یستیان به‌ خه‌لکه‌که‌ ناساندووه، به‌و دینه‌ ده‌سه‌لاتی خواییان له‌ دل و ده‌روونی شوین که‌وتوانیاندا جیگیر کردووه..

خوای گه‌وره هه‌ر پیغهمبهریکی ناردبیت، نه‌وه‌ی بۆ ئیمانداران روون کردۆته‌وه، که‌ ده‌بێ گوێرایه‌لی و ملکه‌چی بۆ ده‌ربهریت.. وه‌کو له‌ نایه‌تی تردا ده‌رده‌که‌وێت^۱ بۆیه‌ خوای گه‌وره کتیبی خۆی پیدا ناردوون، تا حوکمی خه‌لکی و داوه‌ریی کیشه‌ی نێوانیان به‌ دادی خوایی بکه‌ن، هه‌مووشیان نه‌و حیکمه‌ت و ده‌سه‌لاته‌یان دراوه‌تی، که‌ به‌ ناوی خوای گه‌وره‌وه‌ وه‌کو وه‌حی ئاراسته‌ بکه‌ن و، وه‌کو حیکمه‌تی دانایی خوشیان له‌ ژێر چاودێریی وه‌حی خواییدا حوکم بکه‌ن، فه‌رمان ده‌رکه‌ن.. خوای گه‌وره نه‌وانی کردۆته‌ وه‌کیلی خۆی وپێناسه‌و جیبه‌جێ کردنی دینه‌که‌ی خۆی پێ سپاردوون، بانگه‌وازی خواوو‌یستی خۆی داونه‌تی، تا خه‌لکه‌که‌ی خۆیانی بۆ بانگه‌هێشت که‌ن، تا دینه‌که‌ به‌ ساغ و ته‌واوی له‌ ناویاندا پیاده‌ که‌ن، جا نه‌گه‌ر موشریکانی عه‌ره‌ب باوه‌ریان به‌ په‌یامه‌که‌ی نه‌هیتناو نه‌هاتنه‌ ژێر ئالای خوابه‌یه‌کناسین، ژێر ده‌سه‌لاتی حوکم و حیکمه‌تی نه‌مه‌وه‌و شوین پیغهمبهریتیه‌که‌ی نه‌که‌وتن، با ئه‌م و موسوڵمانان له‌وه‌ بێ خه‌م بن، که‌ خوا هیچ باکی به‌وانه‌ نیه‌؟! ئه‌م دینه‌ چ ئیحتیاجی به‌وانه‌؟! ئه‌مان خۆیان و شوێنکه‌وتوو ئیماندارو پیاوچاکه‌کان به‌سن.. ئه‌م دینه‌ نه‌مانه‌ی ده‌وێت..

^۱ وه‌کو (وَلِكُلُّ أُمَّةٍ رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنُهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) بیرس/ ۴۷ یان: (لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ) الحدید/ ۲۵..

نهمه حقیقه‌تیکی کۆنه، ره‌گ و ریشالی به میژوودا رۆچووه، نهمه کاروانتیکی پیروژه و برده‌وام به‌ریژه‌یه، ئالقە‌ی په‌یوه‌ستییان پیکه‌وه به‌نده، قۆناع به‌ دووی قۆناعدا هاتووه، یه‌ک بانگه‌وا زو هه‌موو پیغه‌مبه‌ران و نیرراوانی خوی گه‌وره، یه‌ک به‌ دوا‌ی یه‌کدا هه‌لیان گرتووه گه‌یاندوویانه، نه‌وی شایان وشیاو، خوی گه‌وره له‌ چاره‌ی نووسیوه و هیدایه‌ته‌که‌یان لی ودرده‌گریت، نهمه سوکنایی دلی موسولمانه، نهمه هیمنی ده‌خاته قولایی ناخی ده‌روونه‌وه، موسولمانان هه‌رچه‌ند که‌م بن، له‌ هه‌ر کوی بن، له‌ هه‌ر کاتی‌که‌دا بن، هه‌ست ده‌که‌ن لقه‌دارتیکی براو نین! موسولمانان له‌ هه‌ر کات و شوینیک بن، په‌لو پۆو لقی دره‌ختیکی خوارسکن، که‌ ریشالیان وا له‌ ناخی زه‌ویداو لق و پۆپیان بۆ ناسمان هه‌لشکاوه.. نه‌مانه هه‌رچه‌ند که‌م و په‌رته‌وازی کات و شوین بن، هه‌ر یه‌ک کاروان. مه‌وکیبکی پیروژن و روویان له‌ خویبه‌و له‌سه‌ر ریبازی نه‌ون و به‌ هیدایه‌تی نه‌و ده‌رۆن..

برپاری سییه‌م: نه‌وه‌یه که‌ تاکی موسولمان له‌ هه‌ر سه‌ر زه‌مینیک بی‌ت، یان له‌ هه‌ر نه‌وه‌یه‌ک بی‌ت، به‌هیزه به‌هیز، گه‌وره‌یه گه‌وره، نه‌و له‌و دره‌خته پته‌وه بلنده‌یه، که‌ لق و پۆپی بۆ ناسمان هه‌لشکاوه، ره‌گی به‌ ناخی سروشتی مرۆف و ناخی میژووی مرۆفایه‌تیدا رۆچووه، نه‌و هه‌ر له‌ کۆنه‌وه نه‌ندامیتیکی نه‌و کاروانه به‌ریژه‌یه، که‌ به‌ خواوه په‌یوه‌سته و به‌پیتی هیدایه‌تی نه‌و به‌ری‌که‌وتووه: (أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمُ اقْتَدِهْ) ۶ الانعام / ۹۰ واته: نه‌وانه (پیغه‌مبه‌ران سه‌لامی خویان لی بی‌ت) نه‌و که‌سانه‌ن، که‌ خوا رینمایی کردوون و هیدایه‌تی داون ده‌ تۆش له‌سه‌ر ریبازه‌که‌ی نه‌وان برۆ.. (قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ) ۶ الانعام / ۹۰ واته: بلی خۆ له‌سه‌ر نهم رینمایی کردنه‌تان من داوا‌ی کری و پاداشتان لی ناکه‌م! نهمه بیره‌وره و بۆ هه‌موو جیهانیان هاتووه، تا خوا بناسن و بیپه‌رستن.. تا نه‌و پی‌شه‌نگه به‌ریژانه‌ی نهم کاروانه پیروژه‌ی ئیماندارییان له‌ خۆ گرتووه و پی‌شه‌وایه‌تی ده‌که‌ن، نه‌وانه‌ن که‌ خوی گه‌وره هیدایه‌تی داوون، ریی نشان داون! نه‌و هیدایه‌ت دانه‌ خویبه‌ش بۆ پیغه‌مبه‌ری به‌ریژو شوین که‌وتوانی، بۆته مایه‌ی شوین که‌وتن! نه‌وی

نهم له‌سهری دهروات نهو وه‌حیه خوا‌یه‌یه، نهو ریتماییه خوا‌یه‌یه، نهمه ههر نهو هیدایه‌ته‌یه، که خه‌لکه‌که‌ی بۆ بانگه‌پشت ده‌کات و مژده‌ی قبول بونیان ده‌داتی! به هم‌موبانگ کراوان ده‌فرموی: (لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا) داوای کریتان لی ناکه‌م! نهمه په‌یامی یاداوهری خوا‌یه: (إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ) نهمه بیره‌وه‌ریه‌که بۆ هم‌موو جیهانیانه.. هم‌موو جیهانیان، نه‌ک تایه‌ت بیت به قه‌ومیک به‌ره‌گه‌زو توخمیک، یان به کهسانی نریک، یان دوور، نهمه ریتمای خوا‌یه بۆیر خسته‌نه‌وهو یاداوهری هم‌موو خه‌لکی، نیر پتویستی به کری وهرگرتن له کهس نیه.. چونکه خوای گه‌وره خۆی به لوتفی خۆی کریکه‌ی گرتوته خۆی..!

دواتر به‌رده‌وام ده‌بیت و نارازی خۆی به‌رام‌به‌ر نهو که‌سانه دهرده‌پریت، که نکوولی له پیغه‌مبه‌رو په‌یامی ناسمانی ده‌کن.. به‌وه‌ش ناوزه‌دیان ده‌کات، که نه‌وانه قه‌دری خوایان لا نیه، دانایی و به‌زه‌یی و دادی خوا نیستی‌عاب ناکه‌ن و درکی پی ناکه‌ن.. نهمه نه‌وه ده‌سه‌لمینیت، که نهم په‌یامه خوا‌یه‌ی دوا‌ین، ههر له‌سهر ریتسای په‌یامه‌کانی تری پیش خۆی دهروات، نهم کتیبه خوا‌یه‌ی دوا‌یش، که قورخانه ناوهرۆکی کتیبه ناسمانیه‌کانی پیش خۆی به راست داده‌نی و، له‌گه‌ل ره‌وتی کاروانه پرۆزه‌که‌ی پیش خۆی، هاو‌دیدو سۆزو سازاوه: (وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ قُلْ مَن أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قَرَأِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا وَعُلِّمْتُم مَّا لَمْ تَعْلَمُوا أَنتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ. وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُّصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَن حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ) ۶ الانعام / ۹۱-۹۲ واته: وه‌کو که ده‌بوو، نه‌وان ریزی خوایان لا بوا‌یه، نه‌بوو، چونکه ده‌یانووت خوا هیچ په‌یامیک بۆ که‌س دانه‌به‌زاندووه!! پیتان بلی: ده‌ی که وایه کی نهو کتیبه‌ی بۆ موسا ناردووه، که هم‌مووی هیدایه‌تی خوایی و روناکی ریی خه‌لکه‌یه!! که‌چی ئیوه‌ش دین به‌ش به‌شی ده‌کن و، خۆتان چیتان ویست، نه‌وه نیشانی خه‌لکه‌که ده‌ده‌نه‌وه!! زۆرینه‌شی ده‌شارنه‌وه.. دیسان نه‌وه‌شیان پی بلیره‌وه، که ئیوه خۆشتان و باب و با‌پیرتان زۆر شتتان، که نه‌ده‌زانی

کئی فیّری کردن؟! مه‌گهر خوای گه‌وره نه‌بوو، که به هۆی په‌یامی خۆیه‌وه فیّری ده‌کردن؟! لیشیان گه‌رپّ با نه‌و ده‌مه‌وه‌ریه به‌تاله‌ی خۆیان کاوژّ کهن! نه‌م قورئانه کتیبی پیرۆزی خوایه‌و، نه‌و ناردویتییه خواره‌وه، که راستی کتیبه‌کانی پیشووتری خوای گه‌وره‌ی له‌خۆگرتووه‌و ده‌سه‌لمینیت، که له‌خواوه‌هاتوون، دیسان هۆشداریی ده‌داته دانیش‌توانی مه‌ککه‌و ده‌ورو به‌ری و به‌ره‌و ئیسلامیان بانگ ده‌کات، نه‌و که‌سانه‌ی باوه‌ریان به‌رۆژی دوا‌یی هی‌نساوه، باوه‌ر به‌م په‌یامه‌ش دینن، نه‌وانه نه‌وانن، که نوێزه‌کانیان له‌کاتی خۆیاندا ده‌کهن و راست پیاده‌ی ده‌کهن..

موشریکه‌کان له‌که‌لله‌ره‌قی وه‌ه‌لویت سه‌ختی خۆیاندا بۆ ده‌مه‌وه‌ری وقسه‌و قسه‌لۆک ده‌یانووت: خوا هیچ نیراویکی خۆی له‌مرۆڤه‌لنه‌بژاردووه‌و، وه‌حی بۆ هیچ مرۆڤیک نه‌ناردووه، که‌چی هه‌ر له‌و لاتنه‌نیشته‌ی خۆیانوه‌و جوله‌که‌و مه‌سیحی ده‌ژیان، به‌وانیان وانه‌ده‌ووت، نکوولیان له‌په‌غه‌مبه‌ریتی په‌غه‌مبه‌ره‌کانی نه‌وان نه‌ده‌کرد! ته‌نها به‌رامبه‌ر به‌په‌غه‌مبه‌ری ئیسلام محمد (ﷺ) ناوا گه‌وجانه ده‌وه‌ستانه‌وه! به‌جوله‌که‌کانیان نه‌ده‌ووت، که ته‌ورات له‌خوای گه‌وره‌وه بۆ موسای ئیوه سه‌لامی خوای لی بیت نه‌هاتووه، بۆیه خوای گه‌وره قسه‌که‌ی خۆیان به‌چاویاندا ده‌داته‌وه ئینجا پێیان ده‌فه‌رموئ: نه‌دی نه‌وه نیه کتیبی دیکه پێشتر بۆ موسا هاتوه.. جا له‌به‌ر نه‌م بێ نه‌ده‌بییه‌یانه، که ده‌فه‌رموئ: (وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ) واته: وه‌کو که ده‌بوو، نه‌وان ری‌زی خویان لا نه‌بوو، چونکه ده‌یانووت خوا هیچ په‌یامیکی بۆ که‌س دانه‌بە‌زاندووه!!

نه‌م قسانه‌ی نه‌هلی جاهیلییه‌تی عه‌ره‌به‌کان، که له‌سه‌ر ده‌می هاتنی قورئاندا ده‌یانووت، نه‌هلی جاهیلییه‌تی هه‌موو سه‌رده‌میکی تر هه‌ر ده‌یلتنه‌وه.. ده‌قی نه‌و بن، یان وه‌کو نه‌و.. نه‌وه نیه له‌م زه‌مانه‌شدا که‌سانی وا هه‌ن لاف و گه‌زافی نه‌وه لێ‌ده‌دن، که دین دا‌ری‌ژراوی ده‌ستی خودی مرۆڤه‌و، قۆناغ به‌قۆناغ له‌گه‌ل دیدو تیروانینی خه‌لکی و به‌رفراوانبوونی ناسۆی بیرکردنه‌وه‌یاندا په‌ره‌ی سه‌ندووه و نه‌ویش پێشکه‌وتووه.. چونکه نازانن جیاوازی نێوان ئیسلام و نه‌و هه‌موو به‌ته‌رستیانه‌ی

کۆن ونوئ چیه، که له گه‌ل هه‌زو مه‌یلی ده‌سه‌لاتداراندا، یان له گه‌ل هه‌واو هه‌وه‌سی شوئین که وتوانیاندا به‌رزو نزمیان ده‌کرد... به‌لام به‌ته‌نکید نه‌وانه له ده‌روه‌ی دینی خوان.. دینی خوای گه‌وره وه‌کو، که پی‌غه‌مبه‌ره پاکه سه‌رپاسته‌کان لای خواوه هیناویانه و گه‌یاندوو یانه خه‌لکانیک وه‌کو خۆی وه‌ریان گرتووه، پتو‌هی پابه‌ند بوون و زۆرینه‌ش وه‌ریان نه‌گرتووه و دژی وه‌ستاونه‌ته‌وه، ئیت‌ر له مه‌دای نه‌وه‌کانی یه‌ک به‌دوای یه‌کی کۆمه‌لگه‌کانی مرۆڤایه‌تیدا، دینداره‌کانیش کزو که‌م بوون، یان ناگایی و شاره‌زاییان له بنه‌مای دینه‌که که‌م بۆته‌وه و سه‌ر له سوئ خه‌لکه‌که که‌وتوونه‌ته‌وه شیرک و کوفره‌وه، تا پی‌غه‌مبه‌ریکی تری به‌ریزیان به‌بنه‌مای هاوبه‌ش له گه‌ل هه‌مان دینی پیشوودا، که راست بووه، بۆ هاتووه..

ئه‌م قسه‌یه‌ی کۆن و نوئ و، ئه‌م هه‌لۆیسته‌ی جاهیلییه‌تی ئه‌م‌پ‌رۆ دوینی، هه‌ر وه‌کو یه‌که‌و، هه‌موویان هه‌ر، که ده‌یکه‌نه‌وه هه‌ر له‌به‌ر نه‌وه‌یه، که ریزی خویان لا نه‌یه، چونکه نایانسن: (وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ) ن واته: وه‌کو که فه‌رز بوو قه‌دری بگرن، وا نه‌ده‌بوون، ئه‌وان ریزی خویان لا نه‌بوو، چونکه ده‌یانووت خوا هیچ په‌یامیکی بۆ که‌س دانه‌به‌زاندووه!! ئه‌و که‌سه‌ی، که به‌خشنده‌یی و به‌زه‌یی و دادی خوایی نازانیت چیه‌و، درک به‌هیچ لایه‌نیک‌ی ناکات، ده‌لی: خوا مرۆڤ ناکاته نیتراوی خۆی! نه‌گه‌ر بیه‌و‌یت په‌یامیک بنی‌ریت، به‌فریشته‌یه‌کی خۆی ده‌کاته په‌یامنی‌رو په‌یامه‌که‌ی خۆی پێدا ده‌نیریت، نه‌ک به‌مرۆڤدا! چونکه به‌دید ته‌نگی نه‌وان و له کورت بیه‌نی نه‌قلی خۆیانه‌وه پێان وایه، که خواجه‌کی کردگاری ئه‌م گه‌ردوونه به‌رفراوانه، خوای به‌هێزو کارزان چۆن په‌یامی خۆی بۆ ئه‌م مرۆڤه‌ بجووک و نه‌زانه ده‌نیریت؟! بۆ سه‌ر ئه‌م زه‌مه‌ینه‌ی، که خۆی ده‌لی جی پێی می‌رووله‌یه‌و به‌م گه‌ردوونه گه‌وره‌وه دیار نه‌یه!! فه‌یله‌سووفی کۆن ونوئ له بیر ته‌سک و گۆشه‌ نیگای بجوکی خۆیان وله کورت‌بینی ژیریانه‌وه ده‌یانووت: چۆن خواجه‌کی کردگارو هه‌لسو‌رپه‌نه‌ری سات به‌ساتی ئه‌م گه‌ردوونو ژیان، بۆ نه‌وه‌ی مرۆڤ گومرا نه‌بیت په‌یامی خۆیان بۆ ده‌نیریت سه‌ر زه‌وی و

دەشیداته دەست یەکیک لە خۆیان؟! یان بە دەردی مارکسیە فرماسۆنە بێ دینەکان دەلێن: نا.. ئەم دینانە هەر بیرکردنەوەو پەڕی پێکردن و راوێچوونی ئەو پێغەمبەرانی خۆیان بوون، کە کەسانی هەلکەوتەیی سەردەمانی خۆیان بوون!! یان پلان و نەخشەیی دەوڵەتمەندو دەسەلاتدارانی سەردەمەکان بوون، تا ئاساتر خەلکیان بۆ مەیسەر بێت و بۆ بەرژەوێندی خۆیان بیانچەوسێننەو..

ئەمانە هەمووی نەفامیە، هەمووی درک نەکردنە بە ریزی خوای گەورەو ئەو پلەوپایەیی، کە دەبێت لە دل و ژیری مرۆڤدا بەرامبەری هەبێت.. ئەمانە هەمووی قەدر نەزانیی خوای گەورەن، خوای بەرپێزو مەزن و دادپەروەر و بەبەزەیی و زاناو دانا لە خوای گەورە ناوەشیتەو، کە ئەم مرۆڤەیی دروستی کردووە هەر وا بەرەلای کات و لێی گەرێت! خوای گەورە کە خۆی خەلقى کردووە، هەموو نەینێ و ئاشکرایەکی ئەم مەخلووقە دەزانیت، پەڕی بە هەموو ئاتاجیەکانی دەبات، درکی هەموو ووزەو توانایەکی دیار و شاراوێ دەکات، دەزانیت کوێی هیزەو، کوێی لاوازیە، دەزانیت کە یارمەتی دەوێت و چۆن؟! دەزانیت بۆ پارسەنگ راگرتنی پەڕیەندی نیوان خۆیان، چیان پێویستەو دەبێت چۆن ئاراستە کرێن، دەبێت لەسەر چ سیاسەت و سیستمیک بپۆن.. خوای کردگاری ئەم مرۆڤ و مرۆڤایەتیە چاک دەناسیت، ئیدی چۆن دەبێت دیدو تێڕوانین و بەرنامەیی ژیان، مرۆڤەکان خۆیان داڕێژن؟! خۆیان چۆزانن خوا چۆن بناسن و بپەرستن؟! خوای گەورە بۆ خۆی دەزانیت، کە چۆن دەبێت خوا بەم مرۆڤایەتیە بناسێرت، یاسا و رێسای چۆنیان بۆ داڕێژرت.. دەبێت چی بلین و چی بکەن، چی نەلێن و چی نەکەن.. چۆن هەلسوکەوت کەن، تا لە گەڵ سیستمی هەموو گەردوون و ژياندا یەک دەگرێنەو، چی نابێت بکەن، تا بەو سیستمی گەردوونە نەکیشرێن و موبتەلا نەبن.. خوای گەورە دەزانیت چیان بۆ باشەو چیان بۆ خراپە، چی و چەندو چۆن چاکیان دەکات، چی و چەندو چۆن نینحیرافیان پێ دەکات، بۆچی و بەچی لاسەنگ دەبن، چۆن و بۆچی بۆ یەکتریی دەبنە مایەیی ئازار و ژان و ناسۆر.. خوا دەزانێ چی بکەن راستە، چی

بکمن به‌هه‌له‌دا ده‌چن.. کورت پوخت، خوای زانا ده‌زانیت چوڼ ژيانی نهم
مرؤقایه‌تیه دادمه‌زریت و، به چی و چوڼ ناسوده ده‌بن..

خوای زاناو دانا ده‌زانیت، که نهو ژیرییه‌ی لهم مرؤقه‌یدا خولقاندووه، هی نه‌وه
نیه به ته‌واوی په‌ی به گه‌ردوون وژیان وماهییه‌تی مرؤقه‌ی بیات، چونکه نهم ژیرییه
نوقسانه، که‌مینه، کورت بینه، ده‌که‌ویتته ژیر تین وفشاری حه‌زو ناره‌زو، یا
پالنه‌ری خوارو خیچ، یان ته‌ماع و هه‌لپه کردن، یان ترسو بیم و ینفیعاله‌کانی
تری داخی ناخ.. کورت وپوخت ژیرییه نهم مرؤقه، هی نه‌وه نیه روانگه‌ی دیدی
راست وینه‌مای فیکری ره‌سهن و ریسای مه‌حکه‌می سیاست دارپژیت.. نهم
مرؤقه‌و نه‌قلیه‌تی، هی نه‌وه نین چاره‌نوسی خو‌یان و مرؤقایه‌تی و گه‌ردونیان بدریتته
ده‌ست! هی نه‌وده‌ش نین وازیان لی به‌ینریت، که خو‌یان بگه‌نه خواناسی و
خواپه‌رستی و یاساوریتسا دارپشتن! چونکه دوا‌یی ده‌که‌ونه‌وه نه‌وه نه‌فامیتیه‌ی، که
خوای گه‌وره وده‌کو، که پتویسته ناناسن و قه‌دری وده‌کو، که پتویسته ناگرن. خوای
گه‌وره و زاناو میهره‌بان ده‌یزانی، که ده‌بی له ری پیغه‌مبه‌ره‌دکانیه‌وه عه‌قیده‌و
په‌رستن و شه‌ریعه‌تیا ن بژ بنیریت..

خوای گه‌وره ده‌یزانی، که نه‌گه‌رچی سروشتی مرؤقایه‌تی به پاک دروست
کردووه، به‌لام هی نه‌وده‌ش نیه کۆلی لی‌بدریت و فه‌رامۆش بکرت، چونکه نه‌ویش
وه‌کو ژیرییه، ده‌که‌ویتته‌وه ژیر تین و ته‌وژمی پالنه‌ری لاری بون و ینحیراف.. تین و
فشاری حه‌زو ترس، نه‌ویش لاسه‌نگ ده‌کات، مرؤقه‌کان به ساویلکه‌یی خو‌یان زوو
فریوی نه‌فس و شه‌یتان ده‌خوڼ، شه‌رخوا‌زانی ینس و جینن، زوو مرؤقه‌ ساده‌و
دلپاکه‌کان له خشته ده‌بن، نه‌مان، که دلپاکانه ره‌فتاریان له‌گه‌لدا بکمن، نه‌وان
چه‌واشه‌کارانه ده‌یانقۆزنه‌وه! سه‌ره‌نجام سه‌رمه‌قولات به مرؤقایه‌تی به شیوه‌یه‌کی
گشتی ده‌ده‌ن و فریوی ده‌ده‌ن!! بی نه‌وه‌ی هو‌شیان له خو‌ بی‌ت، نه‌مان به‌ره‌و
دۆزه‌خیا ن لی ده‌خورن!

له‌به‌ر نه‌مانه‌و ده‌یان هو‌ی تره‌، که خوای میهره‌بان و به‌به‌زده‌یی و به‌خشنده‌،
خوای کارزان و کارجوان و دانا، ناراسته‌ی مرؤقایه‌تیه‌که‌ی لای خو‌ی هیشتۆته‌وه‌و،

به پيغه مبهرائی هه لَبْزِیراوی خۆیدا به ریتی وه حیه وه بۆی ناردوون.. نیرراوانی
خۆی هه ره لهو خه لگه هه لَبْزِیراوه، په یامی خۆیان له بهر چاوی خۆیان بۆ نارد، تا
له سه سر وشتی پاکی خۆیان رایانگرن، تا شنه ی رۆح و ناسوده یی ده روون و چیرۆی
جهسته یان، به پارسه نگی دنیاو قیامه تیان پی بیه خشیته.. تا ژیری و په ی
پیبردنیان ناراسته ی نهو بوارنه، کات، که مهیدانی خۆیان وه ده توان داهیتانی
تیدا بکه ن.. تا له رووی جهسته و رۆحه وه، له ژبانی دنیاو قیامه تیاندا پارسه نگی
بن، تا ماهیه ته ی شته کانی ده ورو بهریان وه ک خۆیان ببینن، تا له رووی ژیریانه وه
ته ندروست بن..

ئه مه لایقی لوتفی خوایه، نه ک فرامۆش کردنیان! ئه مه له دادی خوای دانا
ده وه شیته وه، نه ک به ره لا کردنیان.. ئه مه له به زه یی خوای به خشنده ده وه شیته وه،
نه ک پشت گوی خستن و وویل کردنیان! له خوای گه وره ناوه شیته وه شتی ک دروست
کات و پاشان هه قی به سه ریه وه نه مینیت، له دیدی دینیدا رای وا گیلانه جیتی
نابیته وه!! چونکه خوای په و ره دگار قیامه ته ی دانا وه، که پاداشتی چاکه کارانی تیدا
ده داته وه و سزای تاوانبارانی تیدا ده دات، نه وه ش ئه وه ده خوازیت، که هه ره
له سه ره تا وه وه ک دروستی کردوون ناراسته ی خۆیان بۆ بنیریت، ناراسته یان به
که سانیکدا بۆ بنیریت، که ناسراوی کۆمه لگه کانی خۆیان بن تا مۆده ی ره زامه ندی
خواو به هه شتیان به نه ی و، هۆشیاری غه زه بی خواو دۆزه خیانه بجه نه پیش چاو..
چونکه له سه ره هه لۆیستیان له سه ره حسیب ده کریت: (وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ
رَسُولًا) ۱۷ الاسراء / ۱۵ واته: تا نیرراو نه نیرین نازارده ری که س نابین..

به‌ندی شه‌شهم: ئهرکی پیغه‌مبه‌ران (سه‌لامی خویان لی بیّت)

پیغه‌مبه‌رانی به‌رپێز سه‌لامی خویان لی بیّت په‌یامه‌ینه‌رن، مژده‌ده‌رو هۆشده‌ری خواین، ئهمه‌ کاریانه، ئهمه‌ ئهرکی سه‌ره‌کیانه، شه‌وان شه‌م بانگه‌وازده‌ ده‌گه‌ینن، ئهمه‌ خه‌لکی کێ وده‌نگیانه‌وه‌ دیت، یا نایه‌ت، شه‌وه‌ هه‌لوێستی سه‌ربه‌ستانه‌ی خۆیانه، ئهمان ته‌نها شه‌وه‌نده‌یان له‌سه‌ره‌، که‌ دینه‌که‌ روون که‌نه‌وه‌، شه‌وه‌ خه‌لکه‌ش له‌وه‌ ناگادار که‌نه‌وه‌، که‌ هه‌ر هه‌لوێستیک له‌وه‌ بانگه‌وازده‌ خواییه‌ بینوینن، پاداشت یان سزای دوا‌یی ده‌که‌وێته‌ سه‌ر.. خوای گه‌وره‌ ده‌فه‌رموێ: (وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ، وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ) ٦ الانعام / ٤٨ - ٤٩ واته‌: ئیمه‌ هه‌ر پیغه‌مبه‌رو نیراویک بنی‌ترین، هه‌ربه‌ مژده‌ده‌رو هۆشده‌ریان ده‌نیرین، هه‌رکه‌س باوه‌ری هێناو که‌وته‌ چاکه‌خوایی، ئیدی شه‌وه‌ نه‌ترسی ده‌مینیت نه‌ خه‌م و په‌ژارد. شه‌وه‌ که‌سانه‌ش، که‌ نیشانه‌و په‌یامی ئیمه‌یان به‌ درۆخسته‌وه‌ سه‌ره‌نجامی شه‌وه‌ لاری‌بوونه‌یان، سزایان به‌رده‌که‌وێت!!

ئهم دینه‌ مرۆقایه‌تی به‌رده‌ ناستیکی کامل بوونی ژیری‌تی به‌رز ده‌کاته‌وه‌، وای ناماده‌ ده‌کات، که‌ شه‌م نامیره‌ به‌رپێزو به‌نرخه‌ی خوا پیتی داوه‌ له‌ ریتی ناسینی هه‌قدا بخته‌ کار، به‌وه‌ی سه‌رنجی ژیرانه‌ بداته‌ شه‌وه‌ به‌لگه‌و نیشانه‌ی، که‌ خوای کردگار له‌ خودی مرۆڤ و ژیان وگه‌ردووندا نیشانی ده‌دات، بۆ شه‌وه‌ی له‌ بونه‌وه‌ر بکوڵیته‌وه‌ په‌ی به‌ نه‌ه‌ینه‌کانی بیات، که‌ قورئان بۆ رینیشاندانی شه‌م مرۆقه‌ به‌وه‌ ناراسته‌دا، هاته‌وه‌..

ئهمه‌ش شه‌وه‌ی ده‌خواست، که‌ مرۆقایه‌تی له‌ قۆناغی نیشاندانی موعجیزه‌ی ماددی به‌رچاویانه‌وه‌، که‌ پیچه‌وانه‌ی ریساکانی بوون وگه‌ردوون، بوون بگوێزرینه‌وه‌ بۆ قۆناغی تر، له‌ قۆناغی رابوردوودا، ده‌بوو به‌ زۆر ملیان پێ که‌چ کریت، ده‌بوو

به موعجیزه‌ی نائاسا، قه‌ناعه‌تیاں پی بکریّت، که پیغه‌مبه‌ران نی‌رراوی خوای تاک و پاکن! تا نه‌وه‌نده نکوولی نه‌که‌ن و گوپراه‌لی بۆ په‌یامی خوایی ده‌ریپن، به‌لام له قوناغی هاتنه خواره‌وه‌ی قورئاندا، ده‌بوو ژیری‌تیاں بخریته کار، ده‌بوو به دواندنی نه‌قلیان بگه‌یترینه په‌ی بردن به حقیقه‌تی گه‌ردوون و دروستکراوانی، به حقیقه‌تی ودحی و پیغه‌مبه‌رایه‌تی و په‌یامی خوایی.. نه‌میشیان هر موعجیزه بوو، به‌لام موعجیزه‌یه‌کی به‌رده‌وامی هه‌میشه‌یی، له هه‌مان کاتی‌شدا به‌رنامه‌ی دیدو تی‌روانینی‌که، که هه‌موو ژیا‌نی هه‌موو مرۆ‌قایه‌تی له هه‌موو کات و شو‌ئینیکا له‌سەر داده‌مه‌زریّت!

بۆ نه‌وه‌ی مرۆ‌قایه‌تی له‌م قوناغه نویه‌یدا په‌ی به‌و حقیقه‌تانه بیات، ده‌بوو خوای گه‌وره کتی‌بیکی تریان بۆ بنی‌ریته خوار، که له هه‌موو لایه‌نیکیه‌وه موعجیزه بیّت، تا نه‌وه‌ی مرۆ‌قایه‌تی، هه‌موو کات و شو‌ئینیک ده‌سته‌وستان له‌به‌رده‌ستیدا راوه‌ستن، به به‌لگه‌ی ژیری‌تیه‌ک بیان‌دوینیت، که خویان پی‌ی رازین، تا نازادانه بیانگه‌ی‌نینته قه‌ناعه‌تی نه‌وه‌ی، که نه‌م په‌یامه موعجیزه‌یه، نه‌ک هر له‌لایه‌نی داپشتیه‌وه، به‌لکو له رووی به‌رنامه‌ری‌زیسه‌وه، له رووی ئاراسته‌کردن و په‌روه‌رده‌کردنیه‌وه، له رووی پیکه‌وه‌نانی کیانیکی کۆمه‌لایه‌تی و بزاتیکی گۆ‌رانکاری کۆمه‌لگه‌وه، که وه‌کو کۆنه‌ندامانی یه‌ک جه‌سته، کۆمه‌لگه‌و ده‌سه‌لاتیکی سیاسی و پیک بینن، که هاوشی‌وه‌ی نه‌بیّت!

نه‌م کۆمه‌لکاری و ئامانج و ریبازه، په‌روه‌رده کردنیکی ره‌سهن و پشوودری‌ژی ده‌خواست، ئاراسته‌ی به‌رده‌وامی شه‌وو‌پو‌رژانه‌ی ده‌خواست، ده‌بوو نه‌م گۆ‌رانکاریه‌ی له واقیعه‌که‌دا دروست بیّت، چونکه پیشتر له دیدو تی‌روانیندا دروست بو‌بوو.. ده‌بوو نه‌م مرۆ‌قایه‌تیه زۆر هی‌دیانه به‌ره‌و نه‌و ئاسۆیه هه‌لکشیت.. سه‌ره‌تای نه‌وه‌ش راست خویندنه‌وه‌ی مرۆ‌ و ژیا‌ن و گه‌ردوونه، په‌ی بردنه به به‌رفراوانی نه‌م سی جیهانه (مرۆ‌ و ژیا‌ن و گه‌ردوون).. جا بۆ نه‌وه‌ی مرۆ‌قایه‌تی تووشی گوم‌پایی فیکریی و ده‌رده‌سه‌ری ده‌روونی و خه‌سته‌یی جه‌سته نه‌بیّت، ده‌بوو ئاراسته‌ی خوایی بیته خوار، تا یه‌ک یه‌ک ماهیه‌تی نه‌و سی روکنه له سیفات‌ی خویانه‌وه به

مرۆڤایه‌تی بناسینت، نه‌ک له دیدی پتیشتری خۆیانوه، نه‌ک له روانگه‌یه‌کی
فەلسەفی ماندوو‌کەری نیغریقیه‌وه، یان له دیدیکی مه‌سیحیه‌وانانه‌وه، که
دۆزینه‌وه‌ی وه‌سف و پیناسه‌ی شت، ده‌لێی مه‌ته‌له‌! یان له ریتی دیدو تیروانیی
هسته‌وره‌یکی ماددی هیندۆسی، یان میسری، یان بودایی، یان مه‌جووسی نه‌و
سه‌رده‌مه‌وه.. به‌ده‌ر له‌وشیوه‌ ساده‌و ساویلکه‌ش، که به‌سه‌ر دیدو تیروانیی
عه‌ره‌به‌کاندا زال بووبوو!!

لایه‌ک له‌و په‌یام و ئاراسته‌یه‌ بریتی بوو له‌ زانیی نه‌رکی پیغه‌مبه‌ران و
حه‌قیقه‌تی نه‌و رۆله‌ی، که ده‌بیته‌ له‌ بزافێکی کۆمه‌لکاریدا بۆ گۆزپانکاریی
کۆمه‌لگه‌که‌ بپینن، به‌و شیوه‌یه‌ی، که نه‌و دوو ئایه‌ته‌ی سه‌ره‌وه‌ روونی ده‌که‌نه‌وه..
پیغه‌مبه‌ران مرۆڤن، وه‌کو هه‌ر مرۆڤێکی تری نه‌و خه‌لکه‌، به‌لام خۆی گه‌وره‌ بۆ
نه‌وه‌ی ناردوو، تا مژده‌و هۆشدار (تبشیر و انداز) بداته‌ خه‌لکی، لێره‌دا کۆتایی به‌
نه‌رکی پیغه‌مبه‌ره‌ به‌رپزده‌که‌ دیت، ئینجا رۆلێ قه‌ده‌ری خۆایی دیت له‌ هیدایه‌ت
دانێ خه‌لکه‌که‌، که کێ وپۆچی وه‌ده‌نگ بانه‌گه‌وازی نه‌و پیغه‌مبه‌ره‌وه‌ هات، یان
نایه‌ت، پاداشتی خۆایش بۆ نه‌و که‌سانه‌ ده‌بیته‌، که وه‌ده‌نگ بانه‌گه‌وازه‌که‌وه‌ هاتوون
پێوه‌ی پابه‌ند بوون، نه‌وه‌ی باوه‌ری هیناوه‌و خۆی ناسیوه‌و په‌رستوتی و به‌
شه‌ریعه‌ته‌که‌یه‌وه‌ پابه‌ند بووه‌، هه‌یچ خه‌میکی نیه‌و چاره‌نوسی مسۆگه‌ره‌، له‌وه
ناترسیت، که له‌ داهاتوودا دیت! خه‌فته‌ بۆ رابوردووی ناخوات خه‌می داهاتووشی
نیه‌! نه‌و کرداره‌ به‌دانه‌ی کردوونی، رابوردن، نه‌وه‌ مام تۆیه‌ی لێ کردوون و وازی
لێ هینان، خۆی گه‌وره‌ به‌ به‌زه‌یی خۆی بۆی سپیوه‌ته‌وه‌، نه‌و کردارانه‌ش که
چاکه‌ن، نه‌وه‌ خۆی گه‌وره‌ به‌ لوتفی خۆی پاداشتی ده‌داته‌وه‌.. نه‌وه‌ی باوه‌ری
نه‌هیناوه‌و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی به‌درۆ خستۆته‌وه‌، نه‌وه‌ حه‌قمن به‌ هۆی کافرپوه‌نه‌که‌یه‌وه‌
وه‌به‌ر سزای سه‌خت و به‌ژان ده‌که‌ویت! نابینیت خۆی گه‌وره‌ ده‌فه‌روێ: (بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ) له‌به‌ر نه‌و خراپانه‌ی که نه‌جمایان ده‌دا.. نه‌مه‌ شیوه‌ی قورئانه‌، که
سه‌رپێچه‌کان به‌ زاراوه‌ی شیرک و کوفرو زوڵم و فسق ناو ده‌بات..

دیدیو تیروانین و پیناسه و هسفیکی ناسان وسادهیه، راست و راسته و پیچاپیچی تیدا نیه، هیچ لوغزیککی له خو نه گرتوه... ناساندنی پیغه مبه‌ران و ناشکرا کردنی کارو نرکیانه، به راشکاوی دیاری کردنی پله و رۆلیانه له ماهیهت و به‌رپرستی نهم دینه‌دا.

لهم دیدو تیروانینه‌دا، تنه‌ها خوی گه‌وره مافی خویه‌تی هه‌یه، هه‌موو کارو روداوێك بۆ وویستی نه‌و ده‌گه‌رپتسه‌وه، به‌لام نازادی مروڤه‌كان له وه‌رگرتن و وه‌رنه‌گرتنی دینه‌كه‌دا والا‌یه و، خه‌لكی سه‌ربه‌ستن به‌م ناراسته‌دا ده‌رۆن یان نا، تنه‌ها نه‌وه‌یه، كه خوی گه‌وره به‌م په‌یامه‌ی خۆی وه‌سه‌ر زمانی پیغه مبه‌ره هه‌لبژارده به‌رپزه‌كاني سه‌لامی خویان لی بی‌ت، پاشه‌پۆژی موسولمان و کافری خستۆته به‌رچاوان.

نهم دیدو تیروانینه هه‌رچی دیدو تیروانینی ویل و هه‌له‌و په‌له هه‌یه خستویتیه كه‌نار، هه‌رچی باوه‌ری لارو ویرو نه‌فسانه‌ی پروچه‌ل هه‌یه كه‌شفی کردووه‌و، نه‌و درۆ ده‌له‌سانه‌ی فه‌زح کردووه‌و، كه له ناو كۆمه‌لگه‌ی جاهیلییدا ده‌رباره‌ی خواو پیغه مبه‌ران و وه‌حی هه‌بوو، نه‌وه‌ی له كۆمه‌لگه‌ی جاهیلییه‌تی به‌كه‌مجارى عه‌ربه‌كاندا هه‌بوو، یان نه‌وه‌ی له هه‌موو جاهیلییه‌تیکى پيش و پاش نه‌وان هه‌بووه‌و هه‌یه...

نیسلام به‌م قورنانه، كۆمه‌لگه‌ی مروڤایه‌تی ناوا به‌ره‌و قوناغی په‌ی بردنی ژیری‌تی هینا، بئ نه‌وه‌ی بیخاته كه‌نده‌لان ویشه‌لانی لاهووتی و تیکچه‌رژانی شه‌ره‌قه‌سە‌ی فه‌لسه‌فه‌وه‌و، نه‌وی ته‌مه‌ن ووزه‌ی هه‌زاران بیرمه‌ندی له نه‌وه جیاوازه‌كاني مروڤایه‌تیدا به‌هه‌رده‌دا.

ده‌روونی هه‌موو مروڤێك (ه‌ی پیغه مبه‌رانیش) هه‌ز ده‌كات زوو نهم بانگه‌وازه سه‌رخات، هه‌ز ده‌كات موعجیزه‌یه‌ك له‌سه‌ر راستی نهم دینه نیشان نه‌و خه‌لكه‌ بدریت، تا ز ووتر واز له‌و كه‌له‌ره‌قی وه‌له‌وتسه‌ نه‌فامیه‌ی خۆیان به‌ینن و زوو وه‌ده‌نگی نهم بانگه‌وازه‌وه بین و باوه‌ری پچ به‌ینن، به‌لام نه‌وه شتێك نیه له‌ده‌ست

کەسدا بێت، ئەو دە ماف و دەسەلاتی خۆی کردگارهو بەس: (وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ) هیچ پێغه‌مبەرێک بۆی نیە نیشانەیهک (موعجیزه) بهێنێت، مەگەر بە مۆلەت و رێپێدانی خۆی گه‌ورده.. خۆی په‌روه‌ردگار، کە ئەو نیشانە موعجیزەیان زوو زوو ناخاته بەرده‌ست، دەیه‌وێت پێغه‌مبەرە ئازیزەکانی فێره‌ سه‌بر کات، بە ئارام و پشوو درێژیان په‌روه‌رده کات، دەیه‌وێت ئەوان خۆیان له‌سه‌ر کاری دوورمه‌دا رابھێنن، بۆیه پێشیان ده‌فه‌رموێت: ئێوه هه‌قی ئەنجامی کارتان نه‌بێت، ئێوه کاری سه‌ره‌کی خۆتان پوو‌نکردنه‌وه‌ی دینه‌که‌یه، ئەما موعجیزه‌و کاتی نیشان‌دانی لینگه‌ڕێن بۆ خۆی کارزان و کارجوان، ئەو ده‌زانێت نیشان‌دانی موعجیزه‌ که‌ی و به‌رامبه‌ر به‌ کێبێت زه‌روویه نیشان بدرێت..

دیسان خۆی گه‌وره ده‌یه‌وێت، که خه‌لکه‌که‌ش ماهیه‌تی خوایه‌تی و سروشتی بانگه‌وازی خواپی بزائن، له‌وه دڵنیا بن، که پێغه‌مبهران و نیراوانی خۆی گه‌ورده، هه‌ر مرۆڤی وه‌کو ئەمانن، خۆی کارجوان له‌ ناو خۆیاندا هه‌لپه‌ژاردوون و ئەو کارو نه‌رکه‌ی پێ سپاردوون، ئەوان فه‌رمانبه‌ری خواپن و بۆیان نیه‌و ناتوانن و، هه‌ولێش ناددن ئەو سنوره‌ به‌ه‌زێنن، که خۆی گه‌وره بۆی دیاری کردوون..

کۆبه‌ندی دووهم

بەرنامەى

خوا به‌یه‌ك ناسین

به‌ندی یه‌که‌م: مه‌سه‌له‌یه‌کی دژوارو پوون

خوای په‌روه‌دگار ده‌فرمووی: (وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ) ۱۲ یوسف / ۱۰۳
 واته: هه‌رچه‌ند سووریش بیت له‌سه‌ر بانگه‌یشت کردنی خه‌لکی، به‌لام زۆرینه‌یان
 هه‌ر موسولمان نابن.. هه‌روه‌ها ده‌فرمووی: (وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ
 مُشْرِكُونَ) ۱۲ یوسف / ۱۰۶ واته: زۆرینه‌یان وا باوهر به‌خوا دیتن، که‌هاو‌ه‌لیشی
 تیدا بو‌خوا بریار ده‌دن!! ته‌نانه‌ت نه‌وانه‌ش، که‌باوهریان هیتاوه‌ شیرکینکیان له
 شیوه‌یه‌که‌ له‌ شیوه‌کانیدا خزانده‌ته‌ ناو باوهره‌که‌یانوه‌!

باوهری راسته‌قینه‌ ووریاییه‌کی زۆری ده‌ویت، ناودیریه‌کی به‌رده‌وامی ده‌ویت،
 که‌ به‌ پالته‌کراوی وپاراوی بیهیتلته‌وه‌.. چاودیریه‌کی وای ده‌ویت، که‌ چاوی لی
 نه‌تروکینیت، نه‌بادا شه‌یتان تیتی خزیت وتییدا بترکیت! پاسه‌وانیتیه‌کی وای
 ده‌ویت، که‌ له‌ ناکاودا هه‌واو هه‌وه‌س یان ئاره‌زوو، یان ته‌فره‌دانیکی دنیایی دزه
 نه‌کاته‌ ناوی، تا به‌ ته‌واوی بو‌خوا ساغ بووبیتته‌وه‌ هه‌رواش به‌رده‌وام بو‌خوای
 به‌ناگا بمینیتته‌وه‌..

نه‌بو هوره‌یره‌ خوا لیتی رازی بیت ده‌گیریتته‌وه‌، که‌ پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فرمووی:
 (أَنَا أَغْنَى الشُّرَكَاءَ عَنِ الشُّرْكِ، مَنْ عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ مَعِيَ فِيهِ غَيْرِي، تَرَكْتُهُ وَشِرْكُهُ)^۱
 واته: من له‌ هه‌موو که‌سێک بێ نیازترم به‌هاو‌ه‌ل و هاو‌به‌ش، هه‌ر که‌سێک کارێک
 له‌به‌ر خاتری من بکات و هاو‌ه‌لێکی تیدا هاو‌به‌ش کات خۆی و شیرکه‌که‌ی واز لی
 دینم و، خۆی و شیرکه‌که‌ی ده‌ده‌مه‌وه‌ ده‌ست هاو‌ه‌له‌که‌ی!

هه‌ر نه‌و خوای لی رازی بیت ده‌گیریتته‌وه‌، که‌ پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فرمووی: (إِنْ
 أَوَّلَ النَّاسِ يُقْضَىٰ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَيْهِ رَجُلٌ اسْتَشْهَدَ. فَأَتَىٰ بِهِ فَعَرَّفَهُ نِعْمَتَهُ فَعَرَفَهَا، قَالَ: فَمَا
 عَمِلْتُ فِيهَا؟ قَالَ: قَاتَلْتُ فِيكَ حَتَّى اسْتَشْهَدْتُ. قَالَ: كَذَبْتَ! وَلَكِنَّكَ قَاتَلْتَ لِأَنْ يُقَالَ جَرِيٌّ،
 فَقَدْ قِيلَ. ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَسُحِبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ حَتَّى أُلْقِيَ فِي النَّارِ، وَرَجُلٌ تَعَلَّمَ الْعِلْمَ وَعَلَّمَهُ وَقَرَأَ

^۱ نیامی مرسل له‌ الزهد والرفائق (۲۹۸۵).

الْقُرْآنُ فَأَتَيْ بِهِ فَعَرَفَهُ نَعَمَ فَعَرَفَهَا قَالَ: فَمَا عَمِلْتَ فِيهَا؟ قَالَ: تَعَلَّمْتُ الْعِلْمَ وَعَلَّمْتُهُ وَقَرَأْتُ فِيكَ الْقُرْآنَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: كَذَبْتَ وَلَكِنَّكَ قَرَأْتَ لَنَا الْقُرْآنَ لِيُقَالَ لِيَقَالَ قَارِئٌ فَقَدْ قِيلَ ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَسُحِبَ عَلَى وَجْهِهِ حَتَّى أُلْقِيَ فِي النَّارِ. وَرَجُلٌ سَمِعَ اللَّهَ عَلَيْهِ وَأَعْطَاهُ مِنْ أَصْنَافِ الْمَالِ فَأَتَيْ بِهِ فَعَرَفَهُ نَعَمَ فَعَرَفَهَا قَالَ: فَمَا عَمِلْتَ فِيهَا؟ قَالَ: مَا تَرَكَتُ مِنْ سَبِيلٍ تُحِبُّ أَنْ يُنْفَقَ فِيهَا إِلَّا أَنْفَقْتُ فِيهَا لَكَ قَالَ: كَذَبْتَ وَلَكِنَّكَ فَعَلْتَ لِيُقَالَ جَوَادٌ فَقَدْ قِيلَ ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَسُحِبَ عَلَى وَجْهِهِ حَتَّى أُلْقِيَ فِي النَّارِ^۱ رواه مسلم. واته: یه که مین که سینک، که له ره ژوی دوا ییدا داوهری ده کړیت، کابرایه که، که شهید بووه. دهینریتسه وه خرمهت خوای په روه ردگار. شهویش نیعمه ته کانی خوای ده خاته وه بیر، نه میش هم موویان دهناسیتسه وه نیعتیرافیان پی ده کات. ینجا خوای په روه ردگار لی ده پر سیټ، که چیت بهم نیعمه تانه کرد؟ ده لیت: خوابه، تا شهید بووم له پیناوی تودا جیهادم کرد. خوای گه وره ده فهرموئ دروت کرد! بویه ده جه ننگایت، تا پیت بلین سازاو قاره مانه! نهوا ووتیان.. پاشان فهرمانی بو درده چیت به راکیشان له سهر روو رایده کیشن، تا فری ده دهنه نیو ناگری دوزه خه وه..

هه روه ها کابرایه که، که زانستی شهرعی فیر بووه و قورئان خوین بووه، شهویش دهیننه پیشه وه و خوای گه وره نیعمه ته کانی خوای ده خاته وه بیر، نه میش هم موویانی و بهیر دیتسه وه نیعتیرافیان پی ده کات، دواپی خوای گه وره لی ده پر سیټ: دهی چیت لهم نیعمه تانه ی من کرد؟ شهویش ده لی: خوابه زانستی فیر بووم و خه لکیشم فیر کردو له پیناوی جه نابتدا قورئانم خویندوه، خوای گه وره پی ده فهرموئ: دروت کرد بویه زانستیت ده خویند، تا پیت بلین زانایه (مه لایه، شهرعناسه) قورئانیش بویه ده خویند، تا پیت بلین قورئان خوینه (یان دهنگی خوښه) نهوا ووتیان! پاشان فهرمانی بو درده چیت به راکیشان له سهر روو رایده کیشن، تا فری ده دهنه نیو ناگری دوزه خه وه..

^۱ نیمای نه محمدو موسلیم و نه سائی ریوایه تیان کردوه له موسلیمدا ژماره (۹۰۵) یه.

هه‌روه‌ها کابرایه‌کی تر، که خوای گه‌وره رزق و رۆزی زۆری پئی به‌خشیبوو، جۆزه‌ها سه‌روه‌ت و سامان و مائی پیدابوو، نه‌ویش ده‌هینریتته پێشه‌وه‌و خوای په‌روه‌ردگار نیعمه‌ته‌کانی خۆی ده‌خاته‌وه‌و بیر، نه‌میش هه‌موویانی وه‌بیر دیته‌وه‌و نیعتیرافیان پئی ده‌کات، دوایی خوای گه‌وره لیئی ده‌پرسیت: ده‌ی چیت له‌م نیعمه‌تانه‌ی من کرد؟ نه‌ویش ده‌لی: خواجه، بواریکی کاری خیر نه‌ما، که جه‌نابت حه‌زت پئی بوویتی ئیلا له‌به‌ر خاتری جه‌نابت پاره‌یه‌کم تیدا خه‌رج کرد! خوای گه‌وره ده‌فه‌رموی: درۆت کرد، نه‌مانه‌ت بۆیه ده‌کرد، تا پیت بلین سه‌خیه، خیره‌ومه‌نده! نه‌وا ووترا!! پاشان فه‌رمانی بۆ ده‌رده‌چیت به‌ راکیشان له‌سه‌ر روو رایده‌کیشن، تا فری ده‌ده‌نه نیو ناگری دۆزه‌خه‌وه..

به‌لی باوه‌ری ساغ و پاک جیددیته‌ی وا ده‌خوازیت، ده‌بیته نه‌وه‌ی تیدا به‌لنگه نه‌وووست بیته، که نابیت به هیچ شیوه‌یه‌ک هیچی بۆ غه‌یری خوای گه‌وره تیدا بیت، نابیت هیچ هه‌ست و نه‌ست و ختوره‌یه‌کی بۆ غه‌یری خوا تیدا بیت، نه‌بادا چه‌که‌ره بکات! هه‌ر وه‌کو، که نابیت هیچ ره‌فتارو هه‌لسوکه‌وتیک له‌به‌ر خاتری غه‌یری خوا بکریته! دیسان هه‌روه‌کو، که نابیت هیچ په‌رستینیک بۆ غه‌یری خوا نه‌نجام بدریت. باوه‌ری پته‌وی بۆ خوا سولحاو نه‌م بۆخواساغ بوونه‌ویه ده‌خوازیت. نابیت هیچ شتیکی دنیایی له دلدا بمینیت! ده‌بیته دوا که‌لینی هه‌ست و نه‌ستی بۆ خوا پڕ بووبنه‌وه

خوای گه‌وره که ده‌فه‌رموی: (وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُم بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ) ۱۲ یوسف/ ۱۰۶ واته: زۆرینه‌یان وا باوه‌ر به‌ خوا دینن، که هاوه‌لشی تیدا بۆ خوا بریار ده‌ده‌ن!! له‌به‌ر نه‌ودی، که نه‌وانه به‌ نه‌فامی، یان به هه‌وه‌سخوازیی به‌هایه‌کی دنیایان زۆر لا به‌ نرخ بووه‌و، گه‌یاندویه‌نه‌ته ریزی به‌ها پیرۆزه‌کانی خواجه‌یه‌کناسین!

له‌وانه‌یه له دیدو تیروانینیاندا وایان چوویتیته می‌شکه‌وه‌که هۆکاریکی تری غه‌یری وویستی خوای گه‌وره، کاری له رووداوا هه‌یه، یان له هه‌بوون و نه‌بوونی که‌س و روداوو خودی هۆکاردا هه‌یه!!

یان له‌وانه‌یه وایان له می‌شک چه‌سپی بیت، که هۆکاری تر هه‌یه غه‌یری خوای په‌روه‌ردگار، که کاریکردنی له‌سه‌ر زیانبه‌خشین، یان سوودگه‌یاندن هه‌بیته!

یان له هیواو ئاواتیاندا ئومیدیکیان به غهیری خوی خاوهن ده‌سه‌لات بوو بیت!
 یان له‌وانه‌یه قوربانیه‌کیان بۆ غهیری خوا کرد بیت! یان په‌رستنیکیان له
 ناخیاندا، یان به زمان یان به کرده‌وه بۆ غهیری خوا نه‌نجام دا بیت!!
 یان له‌وه‌دا تووشی شیرک بوون، که پییان وا بووه ده‌شیت ته‌سلیم به‌یاساو ریسای
 تری غهیری خوی کردگار ببن، که فهرمانی پیچه‌وانه‌ی شه‌ریعه‌تی خوی ده‌رکردوه!
 یان له‌وانه‌یه له جیهادا شه‌ریکیان له نیه‌تیاندا بۆ خوی تاک و پاک بریار
 دا بیت! یان پییان وابوو بیت، که به هیتزیک تری غهیری خوی گه‌وره ده‌توانریت
 سه‌رکه‌وتن به ده‌ست بهیت‌ریت، یان نوشوستی و شکستی دوور بخهریته‌وه!!
 یان له خودی نویتو روژوو په‌رسته‌کاندا شیرکیان لا دروست بووه!!

له هه‌ر مه‌یدان و جوړیک شیرکدا بوو بیت، هه‌رچه‌ند شاروه بیت هه‌ر دژواره،
 چونکه شیرک کرده‌وه پووجه‌ل ده‌کاته‌وه. بۆیه پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) ده‌فرموو: (لَشَرِكُ
 فَيْكُمُ اخْفَى مِنْ دَيْسِ النَّمْلِ) بوخاری له (ادب المفرد) واته: شیرک له جی پی میرووله
 لیتان شاروا‌ه‌تره! فهرمووده‌ی پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) زۆر هه‌ن که شیوازو جوړی شیرک و
 په‌نه‌انیه‌کانی روون ده‌که‌نه‌وه، هه‌ندیک له‌وانه:

- عومهری کوری خه‌تتاب خوا لیتی رازی بیت گپ‌رایه‌وه، که پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) ده‌فرموو: (مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ او أَشْرَكَ) ترمزی. واته: هه‌ر که‌سیک به غهیری خوی گه‌وره سویند بخوات، کوفری کردوه، یان شیرکی بریار داوه...
- ئیبنو مه‌سعود خوا لیتی رازی بیت گپ‌رایه‌وه، که پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) ده‌فرموو: (إِنَّ الرُّقْيَ وَالْثَّمَانِ شِرْكٌ) نیمامی نه‌حمدو نه‌بوداود. واته: نوشته‌و دوعا شیرکن...

^۱ الترمذی له النور والإیمان، باب: ما جاء في كراهية الحلف بغير الله (۱۵۳۵)، والحاكم له المستدرک (۴/۳۳۰)، والبيهقي له الکبری (۲۹/۱۰)، الترمذی فهرموو یه‌تی: "حسن صحیح"، وصححه الحاكم علی شرط الشیخین، والالبانی له صحیح الترغیب (۲۹۵۲).

^۲ له ریوایه‌تیک تروا ده‌فرموو: (إِنَّ الرُّقْيَ وَالْثَّمَانِ وَالْقَوْلَةَ شِرْكٌ) واته نوشته‌و دوعا متفهرک و نه‌و ده‌زوو داوه‌ی بۆ لهرزو تا ده‌یکه‌نه مه‌جه‌ک هه‌موویان شیرکن...

^۳ نه‌مه نه‌و نوشته‌و دوعایانه ناگرتیه‌وه، که نایه‌ت و هه‌دیسیان تیدایه. نه‌مه‌یان بیدعه‌یه، به‌لکو نه‌و هه‌لق و مه‌له‌قانه‌ی جادوو‌که‌ره‌کان ده‌یکه‌ن مه‌به‌ست له‌وه‌یه و بۆنوشته بۆ کراوه‌که‌ش نه‌وه‌یه، که هه‌موو نیعتیقاداتیکی وای لی هاتبیت، که نه‌و نوشته‌و متفهرک چاکی ده‌که‌نه‌وه!! نه‌مه‌یان شیرکه... والله اعلم...

• نه‌بو هوره‌یره خوا لیتی رازی بیت ده‌گیریتته‌وه، که پیغه‌مبهر (ﷺ) فرمووی: (أَنَا أَغْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشُّرْكِ، مَنْ عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ مَعِيَ فِيهِ غَيْرِي، تَرَكْتُهُ وَشُرْكَهُ)^۱ موسلیم واته: من له همومو که‌سیک بی نیازترم به هاو‌ل و هاوبه‌ش، هر که‌سیک کاریک له‌بهر خاتری من بکات و هاو‌لیکی تیدا هاوبه‌ش کات، خو‌ی و شیرکه‌که‌ی واز لی دینم و لا ناکم به لایانه‌وه.

• نه‌بو سه‌عیدی خودری له نه‌بو فوزا‌له‌وه ده‌گیریتته‌وه، که پیغه‌مبهر (ﷺ) فرمووی: (إِذَا جَمَعَ اللَّهُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ نَادَى مُنَادٍ مَنْ كَانَ أَشْرَكَ فِي عَمَلِهِ لِلَّهِ أَخْذًا فَلْيَطْلُبْ ثَوَابَهُ مِنْ عِنْدِهِ فَإِنَّ اللَّهَ أَغْنَى الشُّرَكَاءَ عَنِ الشُّرْكِ)^۲ نیمامی نه‌حمد واته: نه‌و کاته‌ی خوا‌ی گه‌وره له روژی قیامه‌تدا مروقه‌کانی سه‌رده‌مانی یه‌که‌مو نه‌وانه‌ی سه‌رده‌مانی کو‌تایی دنیا کو‌ده‌کاته‌وه، یه‌کیک بانگ له‌و خه‌لکه ده‌کات: نه‌ری نه‌وه‌ی کاریکی کردووه و شهریکی تیدا بو خوا بریارداوه، با بروا پادا‌شته‌که‌ی له شهریکه‌که‌ی وه‌رگیریتته‌وه! چونکه خوا بی نیازه له شهریکایه‌تی و، پیویستی به هاوبه‌شی هیچ هاوبه‌شیک نیه...

• نیمامی نه‌حمد به سه‌نده‌یه‌وه له عمدی کوری له‌بیده‌وه ده‌گیریتته‌وه، که پیغه‌مبهر (ﷺ) فرمووی: (إِنَّ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمُ الشُّرْكَ الْأَصْفَرُ) قالوا: وَمَا الشُّرْكَ الْأَصْفَرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الرِّيَاءُ، يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِذْ جَزَى النَّاسَ بِأَعْمَالِهِمْ اذْهَبُوا إِلَى الَّذِينَ كُنْتُمْ تُرَاوِنَ فِي الدُّنْيَا فَاَنْظُرُوا هَلْ تَجِدُونَ عِنْدَهُمُ

^۱ نیمامی مرسل له الزهد والرفائق (۲۹۸۵).

^۲ وعن أبي سعيد بن أبي فضالة وكان من الصحابة قال سمعت رسول الله (ﷺ) يقول: (إِذَا جَمَعَ اللَّهُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ نَادَى مُنَادٍ مَنْ كَانَ أَشْرَكَ فِي عَمَلِهِ لِلَّهِ أَخْذًا فَلْيَطْلُبْ ثَوَابَهُ مِنْ عِنْدِهِ فَإِنَّ اللَّهَ أَغْنَى الشُّرَكَاءَ عَنِ الشُّرْكِ) رواد الترمذي في التفسير من جامعه وابن ماجه وابن حبان في صحيحه والبيهقي وغيرهم وصححه الألباني في صحيح سنن الترمذي...

جَزَاءُ^۱، واته: نه‌ودی، که زۆر لیتی ده‌ترسم تووشتان بییت شیرکی گچکه‌یه! ووتیان: نهی پیغه‌مبه‌ری خوا شیرکی گچکه چیه؟! فهرمووی: ریبازی.. خوی گه‌وره له رۆژی قیامه‌دا، که پاداشتی خه‌لکی ده‌داته‌وه به‌وانه‌ی شیرکیان کردووه ده‌فهرمووی: پرۆن بۆ لای نه‌وانه‌ی له دنیا‌دا کردبووتاننه هاوه‌لی من، بزائن داخۆ هیچ پاداشتیکتان لایان ده‌سده‌که‌ویت؟!!

ئا نه‌مه شیرکی شاراوه‌یه، که هه‌میشه ده‌بیته دلی مرۆقی موسولمان لیتی به ناگا بیته و لیتی غافل نه‌بیته، نه‌بادا کاریگه‌ریی له‌سه‌ر باوه‌ره‌که‌ی دروست کات.. جوړیکی تری شیرکی راشکاوو ناشکرا هه‌یه، که شه‌ویش بریتیه له ملکه‌چ نه‌بوون و گوێرایه‌لی نه‌کردنی په‌یام و شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خوی گه‌وره.. به‌ودی که دینه‌که‌ی نه‌کرتیه به‌رنامه‌ی ژیان!! به‌ودی، که خه‌لکانتیک داوه‌ری خۆیان له ناکۆکیدا نه‌به‌نه‌وه لای یاساو ریساکانی نه‌و، نه‌مه‌ش هیچ گومانیککی تیدا نیه، که شیرکه.. نه‌مه خۆ ته‌سلیم نه‌کردنه به‌ دینی خوا، جا ئیتر به‌ لادانی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی بیته، یان به‌ هینانی بۆنه‌ی جه‌ژن و مه‌راسیمی کۆمه‌لایه‌تی تر! یان به‌ پۆشینی به‌رگو و پۆشاکینکی وا، که داپۆشینی شه‌رعی پێ نایاته نه‌نجام! که پیچه‌وانه‌ی شه‌رعی خوا ده‌وه‌ستیتته‌وه، که فهرمانی به‌ داپۆشینی نه‌و نه‌ندامانه داوه‌و نه‌م پێی هه‌لآله‌ دایاننه‌پۆشیت!! نه‌مه‌ش شیرکه.. نه‌مه گوناح کردن نیه، نه‌مه تاوانیک نیه و کرا بیته، نا نه‌مه‌یان سنوره‌زاندنی یاساو ریسایه! نه‌مه‌یان

^۱ تووژینه‌وه‌ی هه‌دیسه‌ که به‌م شیوه‌یه: عن محمد بن لیبید أن رسول الله قال (إن أخوف ما أخاف عليكم الشرك الأصغر)، قالوا: وما الشرك الأصغر يا رسول الله؟ قال: (الرياء)، يقول الله عز وجل لهم يوم القيامة إذا جزي الناس بأعمالهم اذهبوا إلى الذين كنتم تراؤن في الدنيا فانظروا هل يحمدون عندكم جزاء). أخرجه أحمد (۵/ ۴۲۸ و ۴۲۹) واللفظ له. والبيهقي في شعب الإيمان (۳۳۳/۵)، والبخاري في شرح السنة (۳۲۴/۱۴) وقال المنذري في الترغيب (۶۹/۱): "إسناده جيد"، وقال الهيثمي في المجمع (۲۲۲/۱۰): "رجاله رجال الصحيح غير عبد الله بن شبيب بن خالد وهو ثقة"، وقال ابن حجر في بلوغ المرام (ص ۳۰۲): "أخرجه أحمد بإسناد حسن"، وصححه الألباني في صحيح الترغيب والترهيب (۳۲)..

لادانی فرمانیکی شهرعیه بۆ نهریتیکی جاهیلی، که مرؤف هیناویه‌ته کایه‌وه،
 نه‌مه لادانی فرمانه‌که‌ی خواجه بۆ به‌رژده‌وندی مرؤفیک، که خۆشی به‌نده‌ی
 خواجه!! نه‌مه‌یان له‌ خانه‌ی گوناخدا نه‌ماوه‌و چۆته‌ خانه‌ی شیرکه‌وه، چونکه‌ بۆته
 نیشانه‌ی نه‌وه، که خاوه‌نه‌که‌ی به‌رنامه‌یه‌کی تری گرتۆته‌ به‌ر، که دژی دینه‌که‌ی
 خوای گه‌وره‌یه، له‌م لایه‌نه‌وه‌یه، که کاریکی زۆر دژواره‌..

با کۆمه‌لێک هه‌دیس له‌سه‌ر دژواری شیرک به‌ئینه‌وه، پاشان دینه‌وه‌ سه‌ر نه‌م خاله‌:
 • له‌به‌ر دژواری نه‌و شیرکه‌و په‌نه‌انیتیه‌که‌یه‌تی، که پیغه‌مبه‌ری نازدار (ﷺ) له‌
 دو‌عاکانیدا ده‌یفه‌رموو: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَشْرَكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا
 لَا أَعْلَمُ)^۱ واته‌: خواجه په‌نا ده‌گرم به‌ جه‌نابت له‌وه‌ی، که به‌ زانینه‌وه
 شه‌ریکیکت بۆ بریار بده‌م و، داوای لی‌بوردنیش لێ ده‌که‌م له‌وه‌ی، که به‌بێ
 ناگایی که‌وتبه‌وه‌ ناویه‌وه‌.. شیرکی گه‌وره‌ ناکه‌وێته‌ بازنه‌ی لی‌بوردنی خوای
 گه‌وره‌وه‌، وه‌کو که‌ خوای په‌رودرگار ده‌فه‌رموی: (إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ
 وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ) ۴ النساء / ۴۸ واته‌: خوای گه‌وره‌ خۆش ناییت، که
 شیرکی بۆ بریار بدریت، به‌لام له‌و گوناخانه‌ی له‌و که‌متره‌ خۆش ده‌بیت، بۆ هه‌ر
 که‌سێک، که خۆی هه‌ز بکات..

• ئیبنو مه‌سه‌ود خوا لیتی رازی بیت ده‌فه‌رموی له‌ پیغه‌مبه‌رم (ﷺ) پرسى چ
 گوناخیک زۆر گه‌وره‌یه‌؟ فه‌رموی: (أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدَاءً وَهُوَ خَلْقَكَ)^۲ واته‌: نه‌وه‌ی
 که شه‌ریکیکت بۆ خوا دانیت، که نه‌و خۆی دروستی کردوویت!

• نه‌و هه‌دیه‌ی، که له‌ رېوایه‌تی ئیبنو عه‌بباسدايه‌ خوا لی‌یان رازی بی، که
 ده‌فه‌رموی: (قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ): (إِذَا حَلَفَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَقُلْ: مَا شَاءَ اللَّهُ وَشِئْتُ،

^۱ أخرجه أحمد من حديث أبي بكر برقم ۱۸۷۸۱، وهو في مسند أبي يعلى (۱/۶۲) من حديث أبي بكر ولفظه (اللهم إني أعوذ بك أن أشرك بك وأنا أعلم وأستغفر لك لا أعلم) وفي الأدب المفرد (برقم: ۲۵۰) للبخاري إلا أن حديث أبي بكر ضعيف. وفيه ليث بن أبي سليم. وفي اسناده ضعف.

^۲ البخاري (۴۲۰۷)، مسلم (۸۶) عن عبد الله بن مسعود.

وَلَكِنْ لَيَقُولَنَّ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ شَتَّ^۱ واته: نه‌گهر یه‌کیتکتان سویندی خوارد نه‌لین: نه‌گهر تۆو خوا حمز کهن، با بلیت: نه‌گهر خوا حمز کات، پاشان تۆو حمز کهیت^۲..

• عن أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): (اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ: الشَّرْكَ بِاللَّهِ، وَالسَّحَرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ، وَأَكْلُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَالتَّوَلَّى يَوْمَ الرَّحْفِ، وَقَذْفِ الْمُعَصَّنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ)^۳ متفق عليه. واته: توخنی حموت گوناحه په‌له‌کاره‌که نه‌که‌ون: شهریک بۆ خوا دانان، سیحر، کوشتنی مرۆق، که خوا حهرامی کردوو مه‌گهر له‌سه‌ر هه‌ق، سوو خواردن، خواردنی سامان و مالی هه‌تیو، هه‌لاتن له‌به‌ره‌ی جه‌نگ له‌کاته‌کانی رووبه‌روو بوونه‌وه‌دا، تۆمه‌تبارکردنی نافره‌تی موسوئمانی بۆ ناگا به‌ داوین پیسی..

• ترمزی ونه‌همه‌دو حاکم گێراویانه‌ته‌وه‌، که عوباده شه‌ددادی کوپی نه‌وسی بینیبوو خوا لیتی رازی بیت له‌ مزگه‌وت ده‌گریا، لیتی پرسیبوو بۆچی ده‌گریت " فهرمووی: له‌به‌ر هه‌دیسیکه، که له‌ پیغه‌مبه‌رمه‌وه (ﷺ) بیستوو، نه‌ویش نه‌وکاته‌ بوو، که بینیم پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) مات و مه‌لوه‌له، لیم پرسى دایکو باوکم به‌ قوربانت بن چیه‌ وا به‌ په‌ژاره‌وه ده‌تینم؟ فهرمووی: (أَمْرًا أَتَخَوُّهُ عَلَى أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي) قُلْتُ: مَا هُوَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: (الشَّرْكَ وَالشَّهْوَةُ الْخَفِيَّةُ) قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَتَشْرِكُ أُمَّتَكَ مِنْ بَعْدِكَ؟ قَالَ: (يَا شَدَادُ أَمَّا إِنَّهُمْ لَا يَعْبُدُونَ شَمْسًا وَلَا قَمَرًا وَلَا حَجَرًا وَلَا وَثَنًا وَلَكِنَّهُمْ يَرَاوُنَ بِأَعْمَالِهِمْ) قُلْتُ: وَالرِّبَا شَرْكٌ هُوَ؟ قَالَ: (نَعَمْ) قُلْتُ: فَمَا الشَّهْوَةُ الْخَفِيَّةُ؟ قَالَ: (يَصْبِحُ أَحَدُهُمْ صَائِمًا فَتُعْرَضُ لَهُ شَهْوَاتُ الدُّنْيَا

^۱ أخرجه ابن ماجه في الكفارات، باب: النهي أن يقول: ما شاء الله وشئت (٢١١٧)، وقال الألباني في الصحيحة (١٠٩٣): "إسناده حسن"، وذكر له شواهد أخرى بأرقام (١٣٦، ١٣٧، ١٣٩).

^۲ نه‌وانه‌ی کوردیش جائیز نیه، که ده‌لین: هه‌موو هیوایه‌کم تۆو خوای گه‌وره‌یه!! یان، که ده‌لین: پشتم به‌ تۆو خوا به‌ستوو!! یان وا نه‌و کورهم سیارد به‌ خواو تۆو!! نابیت، جائیز نیه، هه‌ر ده‌بیت بلی: هه‌موو هیوایه‌کم خوای گه‌وره‌یه پاشان تۆیه.. ده‌بیت وشه‌ی پاشان بخاته‌ نیوان ناوی خوای گه‌وره‌و نه‌و که‌سه‌وه..

۳ البخاري (١٠١٧/٣ ژماره ٦٦٧٥) و مسلم (٩٢/١ ژماره ٨٩).

فَيْفُطُنْ واته: شَتِيك ههيه، كه ده‌ترسم دواي خۆم ئوممه‌ته‌كه‌مى تى كەوئىت!
 ووتم: چيه نهى پيغه‌مبه‌رى خوا؟ فهرمووى: شيرك و حه‌زه په‌ننه‌نه‌كه‌.. ووتم:
 نهى پيغه‌مبه‌رى خوا چما ئوممه‌ته‌كه‌ت دواي خۆت شيرك بۆ خوا برپار دهدات؟!
 فهرمووى: شه‌دداد! خۆ وايان لى نايه‌ت بچن خۆرو مانگو به‌ردو دار به‌رستن،
 به‌لام كه كار ده‌كه‌ن بۆ نه‌وه‌يه بوترئىت كر دوويانه! (كاريان به ربابازى ده‌كه‌نو
 به‌وه‌ش ده‌كه‌ونه ناو شيركه‌كه‌وه)! ووتم: چما ربا شيركه؟ فهرمووى: به‌لئى، ووتم:
 نه‌دى حه‌زه په‌ننه‌نه‌كه‌ چيه؟ فهرمووى: يه‌كيان به‌رۆژوو ده‌بيئت له‌ كاتى
 رۆژوه‌وانئيتيه‌كه‌يدا له‌زه‌ت و حه‌زئىكى دنيايى بۆ دئته پيئش، يه‌كسه‌ر رۆژوووه‌كه‌ى
 بۆ ده‌شكئيتئ!!..

موسولمان هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه‌ له‌به‌ر نه‌وه‌ى باوه‌رى به‌ خواي تاك و پاك هئناوه،
 كه هه‌ر نه‌و كردگارده‌و، هه‌ر نه‌ويش خاوه‌نه‌و، هه‌ر نه‌ويش مافى نه‌وه‌ى هه‌يه ياساو
 ريسا بۆ به‌نده‌كانى دارپژئيت.. ديسان له‌به‌ر نه‌وه‌ى هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه‌ باوه‌رى به‌وه
 هئناوه، كه هه‌رچى به‌ وه‌حى بۆ محمد (ﷺ) هاتوو فهرمايشتى خواي گه‌وره‌يه‌و
 حه‌قه، نه‌وى نهم نئيراوه به‌رپژيه‌ى خواي له‌سه‌ر بووه، ربابازى خوايه‌و به‌رنامه‌ى
 ژيانه، كه‌وابوو هه‌ر ديدو تئيروانين و هه‌ر ياساو ريسايه‌كى سياسى، يان
 كۆمه‌لايه‌تى، يان ئابورى، هه‌روه‌ها هه‌ر به‌رنامه‌و ربابازئىكى ترى غه‌يرى نهم دينو
 شه‌رعه لاي موسولمان ره‌فزه‌و، هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه‌ كه‌نارى دهدات و دژيشى
 ده‌وه‌ستئته‌وه، چونكه دژايه‌تى نه‌و په‌يامه ده‌كاته‌وه، كه خواي گه‌وره پيئى رازى
 بووه، كه ببئته به‌رنامه‌ى به‌نده پياوچاكه‌كانى.. لهم روانگه‌شه‌وه‌يه، كه هه‌ر جوژه
 ئيعتيرافئىك به‌ ديدو دينئىكى تر، يان به‌ به‌رنامه‌يه‌كى تر، يان به‌ ياساو ريسايه‌كى
 تر، يان به‌ ده‌سه‌لائيئىكى ترى سياسى، يان كۆمه‌لايه‌تى، يان ئابوورى، كوفرده
 هه‌لگه‌رانه‌وه‌يه له‌و دينه‌ى، كه خواي گه‌وره به‌ محمد الموسته‌فادا (ﷺ) ناردوئيتى و،
 نه‌ويش به‌و راشكاويه روونى كردۆته‌وه!!

^۱ نه‌مردين نه‌و دين لاوازيه‌مان له‌ سالانى پيئش هه‌فتاكاندا بيئى! دراوسئيه‌يمان كوره مه‌لا بوو، له
 ره‌مه‌زاندا به‌رۆژوو بوو، فليئى هيندى له‌ سينه‌ما نيشى ده‌كرد، رۆژوووه‌كه‌ى شكائو چو بۆ سينه‌ما!!

لەم روانگەودیه، که ئیسلام تەنھا دینی خۆی گەوردیه و دەبێت مەروفاوەتی لە
هەموو لایەنەکانی ژیاانی خۆیاندا تەسلیمی بن..

ئیمامی ئەحمەدی کۆری نەسری مەرووزی لە کتێبی (الصلاة) دەکەوێت خۆیدا
ریواوەتیکی هێناوەتەوه، که لە قودامەوه دەگێڕێتەوه، که گوتوێتی وەکیع بۆی
گێڕاوەوه، که ئەبو جەعفەری رازی لە رەبەعی کۆری ئەنەسەوه، ئەویش لە ئەبول
عەتاهیه‌وه گێڕاوتێتەوه، که گوتوێتی: کاتێک ئەو نایەتە هاتە خوارده: (يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ) ٤٧ عەد / ٣٣ واتە:
ئەو ئەو کەسانە ی باوەرتان هێناوە ملکه‌ج و گۆپراپەڵی خۆی گەوره بن و،
ملکه‌ج و گۆپراپەڵی پێغه‌مبەر (ﷺ) بن و کارو کردووەکانتان پوچەڵ نەکەنەوه به
فیروزی نەدن.. لەبەر ئەوەی لەگەڵ هەبوونی شیرکدا، کردووی چاکە نرخی نیە،
یاوەران لەوه ترسان، که به گوناخ کردن کردووەکانیان پوچەڵ ببێتەوه!

لە رەبی عبداللەهی کۆری موبارەکەوه، لە ئێبنو عومەرەوه خوا لییان رازی بێت
هاتووه، که گوتوێتی: ئێمە ی‌اوەرانی پێغه‌مبەر (ﷺ) وامان دەزانێ هەموو
چاکەیکە لای خۆی گەوره قبوڵە، تا ئەو نایەتە هاتە خوارده (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ) واتە: ئەو ئەو کەسانە ی باوەرتان
هێناوە ملکه‌ج و گۆپراپەڵی خۆی گەوره بن و، ملکه‌ج و گۆپراپەڵی پێغه‌مبەر
(ﷺ) بن و کارو کردووەکانتان پوچەڵ نەکەنەوه به فیروزی نەدن.. دواي ئەوه
ووتمان ئەوی کارو کردووەکانتان پوچەڵ دەکاتەوه چیه؟! ووتمان: دیارە گوناخە
گەوره‌کانن، ئێتر ئەو نایەتە تر هاتە خوارده که دەفرمویت: (إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ
يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ) ٤ النساء / ٤٨ واتە: واتە: خۆی گەوره لەوه
خۆش ناییت، که شیرکی بۆ بریار بدريت، بەلام لەو گوناھانە ی لەو کەمترە، بۆ هەر
کەسێک، که خۆی حەز بکات خۆش دەبێت.. ئێتر وازمان لە قەسە ی پێشوومان
هێنا، بەلام هەر خەمی ئەو کەسانە مان بوو، که گوناخی گەورەیان ئەنجام دەدا،
ئومێدی زۆریشمان هەبوو بۆ ئەوانە ی نەکەوتوونەتە گوناخی گەوره‌وه!!

به ندی دووهم : سه رچاوه‌ی لیوهرگرتن

خوای پهرودردگار ده‌فرموی: (یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فَرِيقًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ. وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ وَمَن يَعْتَصِم بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ) ۳ ال عمران / ۱۰۰ - ۱۰۱ واته: نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی باوهرتاتان هی‌ناوه، نه‌گهر ملکه‌چی و گوهرپایه‌لی بۆ هه‌ندیک له‌و که‌سانه دهربرین، که به خاودن په‌یامی ناسمانی حسین، له دینه‌که پاش باوهره‌ینانتان پاشگه‌زتان ده‌که‌نه‌ود. جا نی‌وه چۆن پیتان قبوله که کافر بینه‌ود له کاتیکدا، که نایه‌تی قورنانتان به‌رده‌وام به وه‌حی بۆ دیته خوارده‌وو نیراوده‌کی خواشتان له ناودایه نه‌وه بزائن، که ههر که‌سیک په‌نابه‌خوا بگریت و به راستی ده‌ست به دینه‌که‌ی خواوه بگریت، نه‌و که‌سه به‌رده‌و په‌یامی راستی خوایی رینمایی کراوه...

دوای باوهره‌ینان و هیدایه‌ت وهرگرتنی خوایی، هیچ شتیک موسولمان و نارده‌ت ناکات و ده‌کو نه‌ودی، که خۆی بینیته‌وه و به‌رده‌و جاهیلیه‌ت گه‌راوته‌ودو، دوای نی‌سلامه‌تی و دینداریه‌که‌ی به‌رده‌و کوفر چۆته‌ود! چونکه دل‌نایه له‌ودی، که نه‌مه دوای دۆزینه‌ودی ریی به‌هه‌شت و رووتیکردنی، ری بزر بوون و به‌رده‌و دۆزه‌خ چوونه، دوای نه‌ودی لیتی قوتار بووبوو! نه‌مه هه‌لو‌یستی هه‌موو موسولمانیکی سهر راسته له هه‌موو کات وشوینیکدا. بۆیه نه‌م هۆشدان و نینزارد قورنانه به در‌ی‌یایی نه‌ودکانی نی‌سلامه‌تی، قامچی‌ه‌که بوود و یژدانی پی داخ کراود! هاواریک بوود به‌رده‌وام و یژدانی راجله‌کانداووه و زیتی کردۆته‌ود. نای چ کردوه‌یه‌کی ناقۆلایه، که موسولمان دوای باوهره‌ینان و دینداریی کافر بیته‌ود؟! به تاییه‌تی بۆ نه‌و که‌سانه‌ی، که نایاتی قورنانی خوای گه‌وره ده‌بینن و ده‌بیستو ددیخوینیته‌وه، یان بۆی ده‌خویننه‌ود! نه‌م پاشگه‌زبوونه‌وه دزیه‌ چیه له کاتیکدا، که زه‌مینه‌ی باوهر و پالنه‌ریی دینداریی له‌به‌رچاوه؟! له کاتیکدا که بانگه‌وازه‌کی

خوا به‌رده‌وامه‌و به گوتی خه‌لکیدا ده‌دریت؟! له کاتیکدا که دو ریسانه‌کمی کوفرو نیمان روشن کراونه‌ته‌وه‌و به روونی نیشان دراون و دیارن؟!

به‌لئی.. به دلنیاپیسه‌و پاشگه‌ز بوونه‌وه‌ی موسولمان له ئیسلامه‌تیه‌کمی و، گه‌رانه‌وه‌ی بۆ کوفر، شتیکی ناقولایه، تاوانیکی گه‌وره‌یه، به تایبه‌تی له بارودۆختیکدا، که هه‌مووی یارمه‌تیده‌ری باوه‌ر هیتان وپابه‌ندی دینداریه.. باشه راسته‌ و‌ا‌ خوا‌ی په‌روه‌ردگار پیغه‌مبه‌ره‌ نازداره‌کمی (ﷺ) بۆ لای خۆی بردۆته‌وه‌و کۆچی دوا‌یی کردوه‌و، به‌لام خۆ نایه‌ته‌کانی قورشان وله‌به‌ر ده‌ستدان، خۆ فهرمووده‌و سیره‌تی نه‌و له‌به‌ر چاون، نه‌مپۆو له‌م سه‌رده‌مه‌ی ژياندا روویان له نيمه‌شه، نيمه‌ش هه‌ر وه‌کو خه‌لکی سه‌رده‌می هاتنه‌ خواره‌وه‌ی وه‌حیه‌که به‌م قورشانه‌ ده‌دوتیرین، نيمه‌شی بۆ بانگه‌یشت ده‌کرتین، ریی خوا‌وو‌یسته‌یه‌که نه‌مپۆش دیاره، روشنه، ئالاکه‌ی خواناسی بلنده‌و ده‌بینریت وده‌ناسریته‌وه، نه‌مپۆش دیاره، که هه‌ر که‌سیک په‌نا به‌ خوا بگرت و به‌ راستی ده‌ست به‌ دینه‌کمی خوا‌وه‌ بگرت، نه‌و که‌سه به‌ره‌و په‌یامی راستی خوا‌یی رینمایي کراوه.. به‌لئی.. نه‌وه‌ی نه‌مپۆش په‌نا به‌ خواگرتن وده‌ستگرتنه‌ به‌ دینه‌کمی خوا‌وه، خوا‌ی گه‌وره‌ش زیندوووه‌و ماوه.. پیغه‌مبه‌ری پيشه‌وا (ﷺ) خۆی و یاوه‌ره‌ به‌رپژه‌کانی خوا لییان رازی بیست، له مه‌سه‌له‌ی وه‌رگرتنی نه‌م عه‌قیده‌و به‌رنامه‌و پتوه‌ پابه‌ندبوونیاندا زۆر توند بون، له هه‌مان کاتیشدا ریی به‌ رایان ده‌درا، یان به‌ ئالوگۆپی نه‌و دیدو بۆچوونه‌ی له نه‌زموونی ژيانی کرده‌وه‌ییانه‌وه‌ فیری بووبون ده‌درا، له‌وانه‌دا، که په‌یه‌ه‌ندیان به‌ سه‌رچاوه‌ی دین و ته‌علیماته‌که‌یه‌وه‌ نه‌بوو، له‌و مه‌یدانانه‌دا، که به‌ ره‌وتی بانگه‌ کۆمه‌لایه‌تیه‌که‌وه‌ په‌یه‌ه‌ست نه‌بوو، یان به‌و بنه‌مایانه‌وه‌ نه‌به‌سترا‌بوونه‌وه، که ژيانی کۆمه‌لگه‌ی مرو‌قايه‌تی له‌سه‌ر ریک ده‌خریت.. جیاوازی نیتوان نه‌م دوو هه‌لۆیست و ره‌فتاره‌ زۆره.. نه‌و ئیسلامه‌ی بۆ نه‌وه‌ هاتوو، تا پيشه‌وايه‌تی ژيانی ژيان به‌ به‌رنامه‌ی خوا بکات، هه‌ر نه‌و ئیسلامه‌شه، که ژیری هان ده‌دات، تا زیاتر بکه‌ویتته‌ گه‌رو زانیاری زیاتر په‌یداکات و، چاک سوود له‌ ریساکانی هه‌بوون بکات

بۆ باشتَر چه‌سپاندنی دینه‌کو به‌خته‌وه‌ری زیاتری مروّقایه‌تی راست ره‌فتاریان له‌گه‌لدا بکات..

ئیمامی نه‌حمده ره‌حه‌تی خوای لی بیّت ده‌لی: عبدالرزاق له سو‌فیانه‌وه‌و نه‌ویش له جاب‌روه گێ‌رایه‌وه، که ئیمامی شه‌عبی له عبدالله‌ی کورپی سایته‌وه گێ‌راویتی‌وه، که جاریک عومهری کورپی خه‌تتاب خوا لیتی رازی بیّت هاته خرمه‌ت پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) و پیتی فهرموو: نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا، براه‌کی جوله‌که‌ی به‌نی قورده‌زهم راسپاردبوو، که هه‌ندیک ته‌وه‌ره باسی ته‌وراتم بۆ بنوسیتته‌وه‌و بۆم به‌یئیت، وا بۆی هێناوم، پیشاتانی بده‌م؟! عبدالله‌ی کورپی ساییت ده‌لی: دهم و چاوی پیرۆزی پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) زۆر گۆ‌را! بۆیه خیرا به‌ عومهرم ووت: مه‌گه‌ر نایینیت دهم و چاوی پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) چهند گۆ‌را؟ عومهر (یه‌کسه‌ر به‌ ده‌نگی به‌رز) فهرمووی: به‌ په‌روه‌ردگار رازیم خوام بیّت، به‌ ئیسلامه‌تی رازیم دینم بیّت، به‌ موحه‌مه‌د (ﷺ) رازیم پیغه‌مبه‌رم بیّت، ئیدی رووی پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) خوش بووه‌وه‌و به‌ هه‌موانی فهرموو: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَوْ أَصْبَحَ مُوسَى - عَلَيْهِ السَّلَام - ثُمَّ اتَّبَعْتُمُوهُ وَتَرَكْتُمُونِي لَضَلَلْتُمْ، إِنَّكُمْ خَطِيئَةٌ مِنَ الْأَمَمِ، وَأَنَا خَطَكُمُ مِنَ النَّبِيِّينَ) ۱ واته: به‌ودی گیانی منی به‌ده‌سته، نه‌گه‌ر موسا سه‌لامی خوای لی بیّت بیتته‌وه‌و شوین نه‌و بکه‌ون و واز له‌ من به‌یئن، گو‌مرا ده‌بن، ئیوه به‌شه‌ خه‌لکی منن، منیش پشکی ئیوهم له‌ ناو پیغه‌مبه‌راندا.

حافز نه‌بو یه‌علا ده‌لی: حه‌ماد له‌ شه‌عبیه‌وه، نه‌ویش له‌ جاب‌روه گێ‌رایه‌ود، که پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فهرموویه‌تی: (لَا تَسْأَلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ، فَإِنَّهُمْ لَنْ يَهْدُوكُمْ وَقَدْ أَضَلُّوا

^۱ أخرجه الإمام أحمد ۲۸۷/۳ والدارمي ۱۱۵/۱، وابن أبي شيبة ح ۲۶۴۲۱، وابن عبد البر في جامع بيان العلم ۴۲/۲، والبرار وأبو يعلى والبيهقي في شعب الإيمان. قال الحافظ ابن حجر في الفتح ۳۴/۱۳: "رجاله موثقون إلا أن في مجلد ضعفاً". وبمثل قاله الهيثمي في المجمع ۱/۱۷۹. قال الشيخ الألباني: وفيه مجالد بن سعيد وفيه ضعف، ولكن الحديث حسن عندي لأنه له طرقاً كثيرة عند اللالكاني والهرودي وغيرهما. (انظر: المشكاة ح ۱۷۷، والإرواء، ۳۴/۶، ح ۱۵۸۹).

أَنفُسَهُمْ، فَتَكْذِبُوا بِحَقِّ أَوْ تُصَدِّقُوا بِبَاطِلٍ، وَإِنَّهُ، وَاللَّهِ لَوْ كَانَ مُوسَى حَيًّا بَيْنَ أَظْهُرِكُمْ مَا خَلَّ لَهُ إِلَّا أَنْ يَتَّبِعَنِي^۱ واته: پرسیار له نه‌هلی کیتاب مه‌که‌ن، چونکه نه‌وان، که خویان گومران، ناتوانن ری راستان نشان ددن، که لی‌تان پرسین، یان نه‌ودیه هه‌قی‌ک به ناهه‌ق به درۆ ده‌خه‌نه‌ود، یان ناهه‌قیه‌ک به راست ده‌زانن، سویند به خوا، گهر موسا زیندوو بوایه‌و له ناوتاندا‌بوایه، بو‌ی نه‌بوو، ههر ده‌بوو شوین من که‌و‌یت.. له ری‌وایه‌تی‌کی تردا ده‌فرموی: (لَوْ كَانَ مُوسَى وَعِيسَى خَيَيْنِ لَمَّا وَسَعَفَهُمَا إِلَّا اتَّبَاعِي)^۲ واته: نه‌گهر موسا و عیسا زیندوو بوونایه، ههر ده‌بایه شوین من که‌ون.. نه‌ود نه‌هلی کیتابه، نه‌ود ری‌بازی پی‌غه‌مه‌ره (ﷺ)، نه‌ودش هه‌لو‌یستی پی‌غه‌مه‌ره (ﷺ) له ودرگرتنی دیدو بو‌چوونی نه‌هلی کیتاب! نیدی له عه‌قیده‌و روکنی باو‌در بی‌ت، یان له به‌رنامه‌و شه‌ریعه‌ت..

به پیتی ناراسته‌ی نی‌سلام هیچ به‌ریه‌ستی‌ک له رتی سوود ودرگرتن و نالو‌گو‌ری را‌بو‌چوون نیه له زانست و زانیاری، چه‌سپاندن و پراکتیزه‌کردنی تی‌و‌رو دیدیکی زانستیانه، له‌وانه‌ی سوودی مرۆ‌قایه‌تی تیدا‌یه، نه‌ک نالو‌گو‌ری بنه‌مای عه‌قائیدی.. ته‌نانه‌ت له رددو به‌ده‌لی زانسته‌کانیشدا، ده‌بی موسولمان هۆشی له‌وه بی‌ت، که ده‌بی‌ت نه‌ویش له چوار‌چی‌ودی دینه‌که‌یدا بی‌ت، ده‌بی‌ت نه‌ویش په‌ی‌ودست ببی‌ته‌وه به به‌رنامه‌که‌ی خوا‌ود، له‌و لایه‌نه‌یه‌وه، که کاریکی باشه، که خوی گه‌وره بو ناسان‌کاری ژبانی خه‌ل‌کی له‌به‌ر ده‌ستی‌اندا ده‌سته‌به‌ری کردو‌ود، ته‌مانیش ده‌توانن له به‌ر‌ژوه‌ندی خه‌ل‌کی‌دا به‌کاری به‌ی‌ننه‌وه، مادام هۆ‌کاریکه بو ناسوودیه‌ی مرۆ‌قایه‌تی، بو ژبانی‌کی به‌خته‌و‌دری بو به‌گه‌ر خستی خیر‌وب‌یری ژبان و زه‌مین، له پینا‌وی ری‌زی مرۆ‌قایه‌تیدا.. نه‌مه شتی‌کی چاکه‌و نیعه‌تی‌کی تری خوی گه‌ورده‌یه، که پی‌ویسته سوپاسی خوی گه‌وردی له‌سه‌ر بکری‌ت، پی‌ویسته

^۱ أخرجه ابن عبد البر في جامع بيان العلم ۴/۴۱. وقال الحافظ ابن حجر: أخرجه عبد الرزاق من طريق حريث بن ظهير فذكره، وأخرجه سفيان الثوري من هذا الوجه، وسنده حسن. (انظر: فتح الباري ۶/۳۴۴)

^۲ رواه احمد برواه: تفسير ابن كثير (۱/۳۷۹).

کوفري رهق و زهق! نه‌مه مانای شایه‌تیدانمان له‌سهر شه‌وهی، که نیسلامه‌تی سهرنه‌که‌وتووه‌و پوکاوه‌ته‌وه، چونکه ناتوانیت که‌سمان بگوریت! نه‌مه به‌راستی شایه‌تیه‌کی شه‌ونده دروښه، که که‌سانیک خوځان به موسولمان بزانن، نه‌که وه‌کو نیمه‌ومانان لافي نیسلامه‌تی لی ده‌دن، شایه‌تی وا تاوانکارانه ناده‌ن..

نیسلام به‌رنامه‌یه، به‌رنامه‌یه‌که سیفاتی تاییه‌تی خوځی هه‌یه، چ له‌لایه‌نی دیدو تیروانینی عه‌قائیده‌وه، چ له‌لایه‌نی یاساو ری‌سایه‌وه، که هه‌موو چالاکیه‌کی ژبان ریک ده‌خات، چ له‌لایه‌نی ره‌فتارو ره‌وشته‌وه، که هه‌موو په‌یوه‌ندیه‌کانی له‌سهر داده‌مه‌زړینیت، له نیسلامدا نه‌سته‌مه لایه‌نی ره‌فتارو ره‌وشت سیاسی بن، یان نابووری، یان کومه‌لایه‌تی له‌و بنه‌ما ره‌وشته گشتیانه جوئ بینه‌وه.. نیسلام به‌م جیهان‌بینیه‌وه‌یه، که بوته شه‌و به‌رنامه‌یه‌ی، که ده‌بیټ سهر‌کر‌دایه‌تی ههر هه‌موو مرو‌فایه‌تی پی بسپیریت..

بو چه‌سپاندن وپراکتیزه کردنی شه‌م به‌رنامه‌یه، هه‌تمن ده‌بی کومه‌له خه‌لکیک بینه پیشه‌وه‌و پیشه‌وايه‌تی کومه‌لگه‌که به‌م به‌رنامه‌یه‌وه بکه‌ن.. شه‌وه‌ی له بزاقی شه‌م کومه‌له مه‌نه‌جیه‌شدا ده‌بیټه به‌لگه‌نه‌وو‌یست شه‌وه‌یه، که نه‌سته‌مه شه‌م کومه‌له دینداره، هیچ ناراسته‌یه‌ک له غه‌یری به‌رنامه‌که‌ی خوځانه‌وه، که خواوو‌یستیه وه‌ربگرن..

شه‌م به‌رنامه‌یه کاتیک، که بو مرو‌فایه‌تی هات، ههر بو ناسووده کردنی هات، مؤ‌جیارو داعی وکه‌سانی نیسلامی شه‌م‌پرو سبه‌یش، ههر بو چه‌سپاندنه‌وه‌ی شه‌م به‌رنامه‌یه دینه‌وه کایه، بگره پابه‌ندی شه‌م‌پرو به‌م به‌رنامه‌یه‌وه پی‌ویستره، چونکه شه‌وه‌تا مرو‌فایه‌تی ده‌بینریت، که چ موعانات وکاره‌ساتیکی له دووری شه‌م به‌رنامه‌یه‌دا به‌سهر‌دا ده‌چه‌سپینریت؟! قوتار کردنی شه‌م کومه‌لگه‌ی مرو‌فایه‌تی له‌و هه‌موو ته‌نگر‌وه‌ی تی‌ی که‌وتووه، مه‌حاله به غه‌یری به‌رنامه‌که‌ی خوا.. شه‌و به‌رنامه‌یه‌ش ده‌بیټ ههر به‌و سیفات وم‌زک وسمایه‌وه بخ‌ریته‌وه به‌رده‌ست، که هه‌یه‌تی، تا بتوانیت جاریک‌ی تر رول‌ی خوځی بینیته‌وه‌و قوتاری بکاته‌وه..

مرۆڤایه‌تی له‌ بوارى ده‌سته‌به‌ر کردنى هه‌یزه‌ گه‌ردوونیه‌كان بۆ به‌رژده‌ندى خۆى، سه‌ركه‌وتنى باشى به‌ ده‌ست هه‌ناوه‌، له‌ بوارى پێشه‌سازیدا باش چۆته‌ پێش، له‌ بوارى پزیشكیدا نه‌ودى پێى گه‌یشته‌وه‌، نه‌گه‌ر به‌راورد به‌كریت به‌ودى له‌ كۆندا هه‌بوو، نه‌مه‌ى ئیستا به‌ موعجیزه‌ داده‌نریت، به‌رده‌وامیشه‌و به‌ردو لوتكه‌ى سه‌ركه‌وتنى تر ده‌چیت! به‌لام كارىگه‌رى نه‌م هه‌موو پێشبه‌ردوویه‌ له‌ ژيانى خودى مرۆڤایه‌تیه‌كه‌دا چه‌ند بووه‌؟! چه‌ندى له‌ ژيانى ده‌روونیدا پێ به‌خشیووه‌؟ ئایا نه‌م هه‌موو پێشكه‌وتنه‌، ناسوده‌بى پێ به‌خشى؟ دلتیایى داى؟ ناشتى بۆ فه‌راهه‌م هه‌نا؟! نه‌خه‌ر.. به‌لكو كاره‌ساتى زیاترى هاته‌ رى! ده‌رده‌سه‌رى، كوێره‌وه‌درى، نه‌حه‌وانه‌وه‌!! خه‌م و ترسو دله‌پاوكیى رۆژانه‌ى تاكو گه‌لو ده‌وله‌تان!! نه‌خۆشیه‌ ده‌روونیه‌ وێرانكاریه‌كان له‌ زیادبووندا! نامۆیى ره‌وشت و تاوانكارى زۆرتر ته‌شه‌نه‌یان كردوه‌!! له‌ رووى پوونكرده‌وه‌ى نامانج له‌ هه‌بوونى مرۆڤ و گه‌ردوونو ژيانه‌وه‌، هه‌یج ته‌فسیرو لێكدانه‌وه‌یه‌كى راستى بۆ مرۆڤایه‌تى به‌ راستى نه‌خستۆته‌ پێش! ئیستا نه‌م پیاوه‌ شارستانیتیه‌ى سه‌رده‌م، نازانیت نامانج له‌م ژيانه‌ى سه‌ر زه‌مین چیه‌؟! له‌گه‌ڵ كه‌شف بوونى رۆژانه‌ى نه‌ینیه‌كانى گه‌ردوون و بزواتى چركه‌بى ژياندا، نازانیت مه‌به‌ست له‌ هاته‌ن ژيانى خودى مرۆڤ چیه‌!!

نه‌و دیدو تێروانین و پێناسه‌و لێكدانه‌وه‌یه‌ى نه‌م شارستانیتیه‌ى سه‌رده‌م بۆ مرۆڤو ژيانو گه‌ردوونى ده‌كات، له‌چاو نه‌ودى ئیسلامدا، نه‌ك هه‌ر له‌ دیدى زارۆكیش ناچیت، به‌لكو زۆریان هه‌ر له‌عنه‌ت و نه‌گبه‌تى مرۆڤایه‌تین! زۆرینه‌ى زۆریان وا له‌ ناستى ریزى مرۆڤ كه‌م ده‌كه‌نه‌وه‌، كه‌ پله‌و پایه‌و هۆى هه‌بوونو خه‌لق كردنه‌كه‌ى ده‌بیت به‌ ژێرده‌وه‌، داده‌خزیته‌ كه‌نده‌لانى دژوارى بى نامانه‌وه‌، ئیتر له‌ویدا بایه‌خدانه‌كانى بچوك ده‌بنه‌وه‌، شه‌وقو گه‌شه‌ى بلندبوونه‌وه‌ى ده‌پووكیته‌وه‌، سه‌رقالێ و هانا به‌تالێ و بى هۆشیه‌كه‌ى دله‌پاوكیى زیاتر ده‌كات! ماندویتی زیاتر ده‌بیت، وێلێ و بزربوونى ئالۆزتر ده‌بیت.. مادام هه‌ر ده‌پواو بى ناسینی خوا هه‌نگاو هه‌لدینیته‌وه‌ هه‌روا ده‌مینیته‌وه‌!! مادام كوێردو تابلۆ خوایه‌كانى پى

نابینیت و، گوی به بینینو خویندنه‌ودیان نادات، هر وا کویرانه ده‌روات و خوی به کۆسپدا دده‌ات دواي سهد سه‌رسمو هه‌له‌نگوتن، نینجا ده‌گاته ناراسته‌یه‌کی خواناسیی، که ده‌یتوانی هر له‌سهرده‌تاوه باوه‌ریان پی به‌ییت و پیانسه‌وه پابه‌ند بیت و، نه‌و رهنجی سال و نه‌زموونه تالو نه‌و رهنجه به‌تاله به هه‌ده‌ر نه‌دات!! نه‌گهر له‌سهرده‌تاود به‌رنامه‌ی خوایی بناسیایه‌و وهریگرتایه‌و(ده‌ک ته‌علیماتی سایه‌قی) پیودی پابه‌ند بویه، ریی سه‌رفرازی ده‌سده‌که‌وت و زۆر نامانجی بۆ نزیکتر ده‌بۆوه، ده‌یتوانی هر هه‌موو ده‌سکه‌وته‌کانی بکاته خواپه‌رستی و ده‌ک زه‌خیره‌ی قیامه‌تی خویان گه‌نجینه‌یان کات! نه‌م مرۆقایه‌تیه زۆر پیوستی به‌ نووری خوایی هه‌یه، تا حه‌قیقه‌تی خوی بۆ ده‌رکه‌ویت، تا له‌به‌ر رۆشنایی ناراسته‌ی خوای کارزاندا بکه‌ویتسه‌ سوود وهرگرتن له‌و زانیاریانه‌ی خوای گه‌وره ده‌یخاته به‌رده‌ستی.. نه‌و کاته نه‌م به‌رنامه‌ خواییه‌ی ده‌دۆزیه‌وه‌و له‌ وهرگرتن و پابه‌ندبوونیدا پیودی دلنیا ده‌بوو، که بزوتنه‌وه‌ی خوی بزواتی گه‌ردوون زۆر به‌ ریکوییتکی و سازای ده‌پۆن، له‌ یه‌کتر ده‌وه‌شینه‌وه‌، هه‌روه‌ها هه‌ستی ده‌کرد، که سروشتی مرۆقیانه‌ی خوی له‌گه‌ل سروشتی بونه‌وه‌ردا هاورپ بون، یاساو ریسای خوی له‌گه‌ل خولگه‌و ريسا گه‌ردوونیه‌کاندا ته‌بان.. نه‌و کاته‌ی نه‌م مرۆقایه‌تیه نه‌م به‌رنامه‌ خواییه ده‌دۆزیته‌وه‌و باوه‌ری پی ده‌هینیت و پیودی پابه‌ند ده‌بیت، هه‌ست ده‌کات ئیسلام هه‌موو ووزه‌کان به‌ شێوه‌یه‌کی زۆر دانایانه ده‌خاته گه‌ر، ئیسلام ناهیلیت هیچ ووزه‌یه‌کی خیرخوازی به هه‌ده‌ر بروات، ناهیلیت دنیاو قیامه‌ت لیک یاخی بن، تا‌ک و کۆکان مملاتی که‌ن، میلله‌ت و ده‌سه‌لات پیک بکیشرین، ئیسلام نه‌رک و مافی هه‌مووان له‌ ناخياندا، پاشان له‌ کۆمه‌لگه‌که‌ياندا، پاشان له‌ ده‌ستورو یاساو ريسایاندا دیاری ده‌کات..

ئیسلام نه‌م مرۆقایه‌تیه له‌سه‌ر دیدو تیروانیی فیکرو، بانگه‌وازی گۆرانکاریی و، ره‌وشتی رده‌سن و په‌یوه‌ندی کۆمه‌لایه‌تی په‌سه‌ند په‌روده‌ده ده‌کات.. هه‌مووشیان به‌ ته‌فاهومیکی کاریگه‌ر، که له‌سه‌ر ته‌قوای خواناسی بینا ده‌کات..

زۆرئك له خەلكى ھەول دەدەن ئەم مەروڤايەتییەى له بەرنامەى رێنمایى خواىى
بئى بەشى كەن، لەوانەى، كە ھەموو ھەولدانئىك بۆ گەرانبە سەر ئەم بەرنامەىە
ناو دەنئىن (كۆنەپەرستى) و، پىيان وایە گەرانبە بۆ ئىسلام سۆزىكە بۆ یادگارە
كۆنەكانى مێژوو! نازانن، كە بەم نەفامىتى و پەى پى نەبردەى خۆیان ئەم
كۆمەلگەى مەروڤايەتییە مەحرۇوم دەكەن لە بەردو ئاسۆ چوون، لە بلەندبوونەو بۆ
لوتكەى ریز، لە ھەوانەوئى ژئىر سایەى ئاسوودەى تەقواو دیندارى، لە پشوو
بن سایەى پانو پۆرى بەزەبى ئەو بەرنامە خواوویستییەى، كە زۆرئاسان ئەم
مەروڤايەتییە بەردو ئاشتى و ھىمنى و دادو گەشە دەبات..

ئیمە كە خەلكى بۆ ئەم بەرنامەىە بانگھێشت دەكەین، دەزانن بۆ چىیان بانگ
دەكەین، ئیمە واقىعى داماوئەى مەروڤايەتییە دەبینن، ھەست بە بۆگەنى ئەو
زەلکاوە دەكەین، كە ئەم مەروڤايەتییە تى پەستىراوئە دەبینن.. ئەویش دەبینن و
ئەو ئاسۆ ھەوارگەشمان لى ديارە، كە رىبوارانى دەشتى بىروونى جاھىلییەت بە
ماندووبى دەبگەنئىن ئەو ئالای سەركەوتنەمان چاو لىیە، كە ئەو رىبوارانەى بە
ھىلاكى بىابانىان برىوئە لە لوتكەى عززەت و دەسەلاتدا دەبچەقئىن! ئەو رىبازە
نورانیەشمان چاو لىیە، كە خەلكانىكى خواناس گرتوویانەتە بەر، دواى ئەوئى لە
زەلکاوەكەى جاھىلییەت ھىترانە دەرى و پاك كرانبەو و خانە سەر رىى ھىداىەت!!
ئەو چارەنووسەش لە دوورەو دەبینن، كە ئەم مەروڤايەتییە داماوئە لە بى بەرنامەى
خواناسیدا بۆ دەخزىت و ئەو بارودۆخەشمان بە بىردا دىت، كە لە فەوتانى قىەمى
مەروڤدا لە سایەى تەماعكارى جاھىلییانەدا بۆ تەك تاكى مەروڤ دەخولقئىت!

یەكەمىن ھەنگاوى گرتنە بەرى ئەم بەرنامەىە ئەوئە، كە ھەست بەو بەكرىت
ئەمە بەرنامەىەكى ناوازەو تەك و بى وئەئە، شوئىكەوتوان و ھەلگرانى ئالاکەى بە
ھىچ شىوئەك ناپاستەى ئەھلى ئەو جاھىلییەتە وەرناگرن، كە لە دەوروبەریان
جەمى دىت و خۆى بە دەسەلاتیەوئە بادەدات! دەبى ئەمە یەكەمىن ھەلوئىستى
دیندارانە بىت، تا بەرنامەكە بە پاكى و تاكى وەكو خۆى بىئىت، بەو ئومئەدەى

جاریکی تر خوای پەرورددگار ریتی بداته‌وه، بیت‌ه‌وه سهرکردایه‌تی و ئاراسته‌تی کۆمه‌لگه‌ی مرقایه‌تیبکات، خوای کارزانیش به‌رام‌بهر به‌عه‌بده‌کانی خۆی به‌به‌زه‌یه، هه‌ز ناکات شه‌لی جاهیلییه‌ت لیره‌و له‌وێ به‌ره‌و شه‌و زه‌لکا‌وو زۆنگا‌وه‌ی خۆیان رایکیشن، هه‌ر وه‌کو، که له‌سه‌ره‌تای وه‌حیشه‌وه هه‌زی نه‌کرد له‌و خه‌لکه داماو ده‌پێ، زه‌هێزو مله‌وران به‌که‌یفی خۆیان به‌ره‌و هه‌تانه‌دی هه‌زه موخه‌ریفه‌کانی خۆیانیان بره‌تین، نه‌وه‌ش هه‌مووی له‌و ئاراسته‌ خاویه‌وه دیاره، که به‌رده‌وام به‌ وه‌حی خوایی بۆ پێشه‌وا نازداره‌که (ﷺ) ده‌هات..

کیشه‌ی خوايه‌تی خوا^۱ زۆر جیتی نکوئی کردنی جیددیانه‌ی کافره‌کان نه‌بوو، چونکه شه‌وان ده‌یانزانی، که خوا هه‌یه، دانیان به‌وه‌دا ده‌نا، که خوا کردگارو رۆزیده‌رو ژینه‌رو مرینه‌رو کارگیري به‌ تواناو دانایه‌و ده‌سه‌لاتی به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌که‌دا ده‌شکیت.. به‌لام شه‌م نیعتراف کردنه‌یان وای لی نه‌ده‌کردن داواکاریه‌کانی خوايه‌تیش وه‌رگرن وجیبه‌جیتی بکه‌ن، ده‌بوو شه‌وان وه‌ک، که نیعترافیان به‌ خوايه‌تی خوا ده‌که‌ن نیعترافیش به‌ پەرورددگاریته‌که‌ی بکه‌ن و هه‌مه‌ن هه‌ر شه‌و به‌هه‌ستن، چونکه په‌هه‌ستن له‌ داواکاریه‌کانی پەرورددگاریته‌ی. تا هه‌موو ملکه‌چی و گوێرایه‌لیه‌کیان بۆ خوای پەرورددگار بیت، هه‌ر وه‌ک، که پیتی ده‌فه‌رموون: (ذَلِكُمُ اللَّهُ يَرْكُمُ فَاَعْبُدُوهُ) ۱۰ یونس / ۳ واته: شه‌و خوايه‌ پەرورددگارتانه ده‌ به‌هه‌ستن..

له‌ جاهیلییاتدا بواری خوايه‌تی ته‌سه‌ک ده‌بیت‌ه‌وه، خواپه‌هه‌ستی یه‌کسان ده‌بیت به‌ باوهر هه‌بوون به‌ هه‌بوونی خوا!! بۆیه خه‌لکی وا ده‌زانن هه‌ر به‌وه‌نده‌ی باوهریان به‌ هه‌بوونی خوا هه‌نا، نیت نه‌ک هه‌ر موسوڵمانن، به‌لکه‌ گه‌یشته‌وه‌ته‌ پله‌ داواکرۆده‌کانی باوهر و شایانی ره‌حه‌مت و به‌هه‌شتی خوان!! نیت بێ شه‌وی داواکاریه‌

^۱ سه‌ید ره‌حه‌متی خوای لی بیت زاراوه‌ی خوايه‌تی (که نیت به‌ مانای الالهیه به‌کاری ده‌هه‌نین) له‌ جیتی پەرورددگاریته‌ی به‌کار ده‌هه‌نینت و پەرورددگاریته‌ی (که نیت به‌ مانای الربوبیه به‌کاری ده‌هه‌نین) شه‌و به‌ مانای خوايه‌تی و په‌هه‌ستن به‌کاری ده‌هه‌نینت. بۆیه لیره‌شدا سیفه‌ته‌کانی کردگاریته‌ی و خوايه‌تی و ژایانه‌و مرانه‌ن ده‌کاته سیفه‌تی خوايه‌تی، که نیت به‌ پیمان وایه سیفه‌تی پەرورددگاریته‌ی.. له‌وه ناگادار بین..

سهره‌کيه‌کهي خوايه‌تي خواي گه‌وره بهيئنه دي، که په‌روه‌دگاريتيه‌کيه‌تي! واته وەرگرتن و پابه‌ندبوون به ديني خواي خاوه‌نه‌وه. ديني نه‌و خوايه‌ي، که خوايه‌کي تر نيه شاياني پرستن بيت، نه‌و نه‌بيت. نه‌و خوايه‌ي که هه‌موو مافي ياساو ريسا دانان هي نه‌وه‌و، که‌س هيچ جوړه ده‌سه‌لاتيکي له هيچ گوشه‌و که‌ناريکي نه‌م بازنه‌يه‌دا نيه..

هه‌روه‌ها له جاهيليه‌تدا ماناي پرستني ده‌شيوت، پرستن لاي خه‌لکه داماوه‌که هه‌ر نه‌ودنده ده‌گه‌ينيئت، که دروشمه پرستنيه‌کان نه‌نجام ددرتين و به‌س، هه‌ر که‌سيک نو‌پژو و ژوړووه‌کهي کرد، نيتر نه‌وه خواپه‌رستي خو‌ي نه‌نجامداودو لي‌بوته‌وه!! له کاتيکدا که سهره‌کيترين و سهره‌تايترين ماناي (عبد) بريتيه له (دان و خضع: واته ملکه‌چ بوو گو‌پرايه‌لي کرد)، نه‌نجامداني دروشه‌کاني خواپه‌رستي به‌شيکه له ده‌ربريني ملکه‌چي و گو‌پرايه‌لي خواي گه‌وره، خو هه‌موو موړکو رواله‌تي خواپه‌رستي ناگر نه‌وه..

نه‌و دينه‌ي خواي گه‌وره نارديويتيه خواره‌وه ئيسلامه، ئيسلاميش يه‌عني ملکه‌چي و گو‌پرايه‌لي ده‌ربرين بو شمر يعه‌ته‌کهي، واته داوهری بردنه لاي ياساو ريساي و تسليم بوون پي. نه‌وي و نه‌بيت و نه‌کات فري به‌سهر ئيسلامه‌وه نيه، به‌ته‌ئکيد به موسولمان ناژمي‌رريت، با خو‌شي خو‌ي له ريزي موسولمانان حسيب بکات و وا لاف و گه‌زاف لي‌دا، که له دينه‌کهي خوادايه‌و ئيسلامه‌تي وەرگرتووه!!

خواي گه‌وره خو‌ي دينه‌کهي خو‌ي پي‌ناسه ده‌کات، خو‌ي ديارى ده‌کات و پرووني ده‌کاته‌وه و حوکمي پي ده‌کات. نه‌مه مافيک نيه به‌کيکي تر بو خو‌ي، يان بو که‌ساني تري زه‌وت بکات، که‌س بزي نيه به گو‌يره‌ي ديدو تي‌پرواني‌ني مرؤف و هه‌زو هه‌واو هه‌وه‌سي مرؤفيانه‌ي خو‌ي، يان هي وه‌کو خو‌ي ديني خوا پي‌ناسه کات و نه‌حکامه‌کاني لي‌کداده‌ته‌وه..

به‌ندی سییه‌م: مانای باوهر

باوهر هیتنان به خوای گه‌وره بریتیه له باوهر هه‌بوون به‌ودی، که تهنه‌ها خوای گه‌وره په‌روه‌ردگارو کردگارو په‌رستیاره، پاشان دان نان به‌وده‌دا، که تهنه‌ها نه‌و دسه‌لاتی به‌سهر دل و ده‌روون و ره‌فتاری مرۆڤدا هه‌یه‌و، هر نه‌و بۆی هه‌یه ناراسته بۆ هه‌موو کاروباریکی ژیان به هه‌موو لایه‌نه‌کانیه‌وه دانیت..

که‌وابوو هاوه‌ل (شه‌ریک) بۆ دانان شتیکی نامومکینه، چ له په‌روه‌ردگاریتیه‌که‌یدا، چ له کردگاریتیه‌که‌یدا و، چ له په‌رستنیدا.. هیچ شتیکی تر هاوه‌لی خوا نیه، نه له بو‌ارو توانای دروست کردندا، نه له کارگیری کاروباردا. هیچ شتیک له‌م گه‌ردوون و ژیه‌نه‌دا کاریگه‌ری بی وویست و مۆلت و ره‌زامه‌ندی نه‌و نیه، که‌س رۆزی که‌س نادات، که‌س زیان یان سوود به که‌سیکی تر، بی خوای گه‌وره ناگه‌ینیت، هیچ شتیک، هیچ روداوێک، گه‌وره یان بچووک له‌م گه‌ردوونه به‌رفراوان و ژیه‌نه‌ پان و پۆرده‌دا، بی ره‌زامه‌ندی خوای گه‌وره روونادات..

له په‌رستندا هیچ هاوه‌لێک نیه، روه‌ی په‌رستنیکی خه‌لکی تی بکریت، نه دروشمی په‌رستن (وه‌ک نوێژو رۆژوو) نه ملکه‌چی و گوێپایه‌لی بۆ ده‌ربهرین.. هه‌موو سیمو کرۆکی په‌رستن بۆ خواجه‌و به‌س.. له په‌رستندا هر روو له‌و ده‌کریت، له ملکه‌چی و گوێپایه‌لیه‌که‌شدا بۆ نه‌و، یان بۆ نه‌و که‌سه ده‌رده‌بهریت، که نه‌و ریتی داوه، نه‌وی مافی دسه‌لات و حوکمی له خوای گه‌وره‌ود و ده‌رگرتوه، که که‌س دسه‌لاتی به‌سهر نه‌ودا ناشکیت و هه‌موو شتیک ملکه‌چی دسه‌لاتی نه‌ود!!

دسه‌لات به‌سهر وێژدانی خه‌لکیدا، هه‌روه‌ها به‌سهر ره‌فتارو هه‌لسوکه‌وتیاندا، تهنه‌ها به هۆی نه‌م باوهر به خوا هیتانه به‌و شیوه‌یه ده‌بیت، نه‌وانه‌ی به‌م باوهره‌ ته‌سلیم به‌و دینه‌ بوون و قبوولیان بوو که‌سانیکی موسولمان به هه‌مان باوهر به خوا هیتان ببنه دسه‌لاتدار، به‌ربه‌ستیان له‌به‌ره‌ده‌مدا نابیت بۆ نه‌ودی، که حوکمی

ئەو باوەردارێ بە لە یاساو رێسای ئیداری و کۆمەڵایەتی و ئابووری داپێژن، مادام ئەوانیش بنەماکانی ئەم یاساو رێسایانەیان هەر لە خۆی تاک و تەنھاوە وەرگرتووە، ئەوانیش بەو باوەر هێنانە بە تەواوی تەسلیمی فرمانەکانی خۆی پەرەردگارو کردگار بوون. ئەمە مانای باوەر هێنانە.. ئیدی دواي ئەمە مەرۆڤ نازادە، چی دەکات بیکات، بەلام بۆی نیە ئەو سنورە ببەزینیت، کە خوا بۆی دیاری کردووە، نازادە چ پەیوەندیەک و لەگەڵ کێ دەبێستیت، کەس دەسلالەتی بەسەرێوە نابیت، مەگەر بە مافێک، کە خۆی گەورە پێی دابیت و لای هەموانیش روون و ناشکرا بیت..

باوەر هێنان بریتی نیە بە هەموو شێوەیەکی باوەر بە خوا بوون، بەلکو یەك شێوە باوەرپوونە، شێوەی خوا بەیەکناسین (تەوحید)، کە دەبیت مەرۆڤ بۆ پەرستن و دکو هەموو مەخلووقاتێ تری گەردوون هەر روو لەو کەن و بەس.. دەبێ تەسلیم بەودەش بن، کە تەنھا خۆی تاک و پاک دەسلالەتی رەهای بەسەر هەموو گەردوون و ژیان و مەرۆڤدا هەیەو بەس..

هیچ شتێک بێ ئیزنی خوا نابیت، هیچ کەسێک دەسلالەت بەسەر هیچ شتێکی تردا ناسەپینیت مەگەر بە فرمانی خوا نەبیت، نا ئەم قەناعەتە ئەو باوەرپە، کە خوا دەیهویت، چونکە ئەمە ئەو ئیسلامە، کە خۆی گەورە ناردویتی و داوای کردووە خەلکی وەرگیرن، ئەم ئیسلامە بەم مانایە، خۆ تەسلیم کردنی تەواوە بە دەسلالەتی خۆایی و، وەرگرتنی فرمانەکانی ئەو بۆ بەرنامەریژی هەموو لایەنێکی ژیاانی مەرۆڤایەتی، ئەمە واتە داوهری بردنە لای قورئان بەو ئیعتیبارە، کە ئەو شەریعەتە خۆیەو قبوول کردنیتی بە داوهر لەو روانگەو، کە لە دەسلالەتی رەهای خواوە هاتووە..

باوەر هێنان بە خۆی گەورە بەم شێوە، واتە خالێ وەرچەرخان لە میژووی ژیاانی مەرۆڤایەتیدا، خالێ گۆرپانکاریی لە فرەپەرستراویەو، لە روو کردنە شتانی وا، کە خوا نین، تەسلیم بوون بە شتانی، بە کەسانیک، کە کردگارو پەرەردگار

نین بۆ روو کردنه خوی کردگارو په‌روەردگار.. وه‌رچه‌رخانه له‌ تووله‌ ری و به‌هاو نهریتانیک، که مایه‌ی نه‌و قه‌درو نرخه‌ نین بۆ دیدو بیریکسی خواناسیی، که دل و ده‌روونی تیدا رزگار ده‌بیّت، که هه‌موو نه‌فسه‌کانی تیدا یه‌کسان ده‌بیّت! چونکه هه‌موویان له‌به‌رامبه‌ر خوی تاک و پاکدا یه‌کسانن، یه‌ک تواناو قه‌بارده‌و راده‌و برو ناستیان له‌ سه‌ره‌تایاندا وه‌کو یه‌ک بووه‌.. ئینجا دواتر به‌قه‌دەر توانای به‌رز بوونه‌وه‌و سولحانیان ناستیان به‌رز بۆته‌وه‌، نرخه‌ زیادیدیان چۆته‌ سه‌ر!

ئه‌م باوه‌ر به‌ خوا هیئانه‌، قوتار بوونه‌ له‌ پشتیوی و گه‌ره‌لاوژی دیدو بیرو ریبازو نهریتی تیکچرژاوی ده‌سته‌ویه‌خه‌بۆوه‌، بۆ ریکخستن، له‌ وێلیه‌وه‌ بۆ نیه‌تی خواناسیی، بۆ راست ره‌وا بوونی به‌رده‌و یه‌کخواچوون!! له‌ چاوه‌گیران و په‌رته‌وازه‌یی ره‌نجه‌وه‌ بۆ چه‌ق گرتن و، ته‌رکیز کردنه‌ سه‌ر وه‌ستان له‌سه‌ر پنتی راگیربوون له‌سه‌ر ریبازی خواناسیی، بۆ بزاقیکسی گۆرانکاری کۆمه‌لایه‌تی، که له‌گه‌ڵ بزواتی گه‌ردوون و ژياندا یه‌کانه‌گیر بۆته‌وه‌، بۆ نه‌و هه‌ست و هۆش و قه‌ناعه‌ته‌ی، که نه‌میش و نه‌وانه‌ی له‌ده‌ه‌وره‌به‌رین له‌ نیازو ئاراسته‌و ئامانج و ره‌نج دا روویان له‌ یه‌ک خواجه، که هه‌موویان وایان باوه‌ر پێ هیئانه‌وه‌، که کردگارو په‌روەردگارو په‌رستراوی هه‌موویانه‌..

ئه‌مه‌ نه‌و خواجه‌یه‌کناسینه‌یه‌، که به‌ هیچ شێوه‌یه‌ک بواری هاوه‌ڵ دانانی له‌ هیچ بواریکدا تیدا نابێته‌وه‌، بواری لاریبونی نیه‌، ئه‌م دینه‌ له‌و دینانه‌ نیه‌ ده‌سکاری کردن قبول کات، ئه‌م دینه‌ وه‌کو دینه‌کانی تر نه‌و گۆرانکاریانه‌ی به‌سه‌ردا نایات، که هه‌ر به‌ نه‌مانی پێغه‌مبه‌ره‌ عه‌زیزه‌کان رووی ده‌دا.. ئه‌م دینه‌ له‌سه‌ر بناغه‌ی یه‌که‌م (اللّٰهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ) ۲ البقرة/ ۲۵۶ که دامه‌زراوه‌ له‌ هه‌موو کاروبارو ره‌فتاریکیدا هه‌ر ئه‌م خواجه‌یه‌کناسینه‌یه‌و عه‌کس ده‌بیته‌وه‌.. ئه‌م ریسایه‌ نه‌و بناغه‌یه‌، که هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه‌ دیدو بیروه‌هۆش و بۆچوونی ئیسلامی له‌سه‌ر دامه‌زراوه‌، په‌یره‌و وپه‌رژگرمی ئیسلام و سیستمی ریکخستنی ژيانه‌که‌ش له‌سه‌ر پێناسه‌ی ئه‌م بۆچوونه‌ دارپێژراوه‌.. خواناسیی و به‌رده‌و خواچوونیش هه‌ر له‌م

زەمینەو دیە.. لەم دیدەو دیە، کە موسولمان ملکه‌چی بۆ هیچ دەسه‌لاتیک دەرنابێت، تا به‌ نێزن و رەزای خوای گەوره‌ نه‌هاتبێته‌ پێش، واتە تا له‌ دینی خواوه‌ نه‌هاتبێت.. هانای به‌ پیتی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی دامه‌زرا بێت و فه‌رمان و به‌ره‌ه‌ستیه‌کانیشی، کە له‌ بریارو یاساو رێسایدا دەرده‌که‌وت به‌ پیتی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خوا بن و به‌س.. رێسای (حاکمیتی مافی خوا به‌س) لەم زەمینەو دیە هاتوود، واتە ته‌ن‌ها خوای گەوره‌ مافی یاساو رێسا دارشتنی بۆ م‌رو‌ف و کۆمه‌لگه‌که‌ی هه‌یه‌.. ده‌بێت نه‌و یاساو رێسیانه‌ش، کە م‌رو‌ف‌ه‌کان بۆ رێک‌خستنی ژیا‌نی ر‌و‌ژانه‌ی خ‌و‌یا‌نی داد‌ه‌ر‌پ‌ژ‌ن، هه‌ر له‌ رێسا گ‌شتیه‌کانی شه‌ریعه‌تی خواوه‌ هات‌ن.. لەم روان‌گه‌و دیه‌ کە ده‌وتریت: ده‌بێت هه‌موو به‌هاو نه‌ریتیک له‌ خواوه‌ وه‌ر‌ب‌گ‌یریت، به‌م مانایه‌شه‌، کە ده‌وتریت: هه‌ر به‌هاو نه‌ریتیک له‌ چوارچ‌و‌ده‌ی شه‌ریعه‌تی خوادا ج‌ی‌ی نه‌ب‌یت‌ه‌و مایه‌ی ق‌ب‌و‌ول کردن نه‌یه‌، واته‌ هه‌ر دیدو بیر‌یک‌ی فیک‌ری، هه‌ر ر‌ی‌بازو خه‌بات‌یک‌ی سیاسی، هه‌ر ئیداره‌و ده‌سه‌لات‌یک‌ی حکومی، هه‌ر داب و نه‌ریت‌یک‌ی کۆمه‌لایه‌تی، هه‌ر ره‌فتارو ره‌وشت‌یک‌ی تاک و کۆ پ‌ی‌چه‌وانه‌ی دینی خوا ب‌یت‌ه‌و، ره‌ف‌ز ده‌کر‌یت‌ه‌و نه‌ب‌یت له‌ ژیا‌نی موسولماناندا ج‌ی‌ی ب‌یت‌ه‌و، هه‌روه‌ها هه‌ر هه‌ست و س‌ۆزو ئینتیمایه‌ک له‌ ناخدا ب‌یت، یا‌ن له‌ ره‌فتارو هه‌ل‌س‌و‌که‌وتی ژیا‌نی تاک و کۆ، له‌ کۆمه‌ل‌کاریدا ب‌یت یا‌ن له‌ به‌رنامه‌ی ژیا‌ندا، شه‌ریک بۆ خوا بریار دانه‌و پ‌ی‌چه‌وانه‌ی خوا به‌یه‌کناسینه‌..

نا ئەم خوا به‌یه‌کناسینه‌ راشکاو و ناشکرایه (اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ) ۲ البقرة/ ۲۵۶ ئەم دیدە خواوویستییه‌ دوورپ‌یا‌نه‌، فاس‌لی نی‌وان باوه‌ری موسولمان و دیدی عه‌قائیدی غه‌یره‌ موسولمانه‌، دیدی مس‌ق‌و‌ف (مولحید) ده‌کان ب‌یت، یا‌ن دیدی جوله‌که‌و دیا‌ن و دیندارانی تری مه‌زه‌هب و گ‌رو‌پی تری ئەه‌لی ک‌ی‌تاب، یا‌ن دیدی غه‌یره‌ موسولمان له‌ خه‌ل‌کانی دیکه‌، هه‌ر وه‌کو کە دوورپ‌یا‌نی نی‌وان موسولمان و غه‌یره‌ موسولمانه‌ له‌ دارشتنی ژیا‌نی موسولمان و غه‌یره‌ موسولماناندا.. چون‌که‌ باوه‌ر ل‌یردا نه‌و دیدو زەمینەو دیه‌، کە به‌رنامه‌ی ژیا‌ن و سیستمی کۆمه‌لگه‌که‌ و ره‌فتارو ره‌وشت و نه‌ریتی به‌ ووردی له‌سه‌ر داده‌مه‌ز‌ریت..

خوابه‌یه‌کناسین دووَرِ پَتِیانی دیدو بیروباوهره، هەر وه‌کو که دووَرِ پَتِیانی ره‌فتارو ره‌وشته.. ئەو که‌سه‌ی که هه‌ست و نه‌ستی ده‌بیته خوابه‌یه‌کناسین، که قه‌ناعه‌تی موته‌لقی به‌وه ده‌بیته، که خوی گه‌وره ته‌ن‌ها کرد‌گارو په‌ره‌رد‌گارو په‌رستارو ده‌سه‌لاتداری دِل و ده‌روون و ره‌فتارو ره‌وشته و دارِ پَتِره‌ری یاساو رِیسای کۆمه‌لگه‌یه، که خوابه‌کیشه شه‌ریکی له‌هیچ دیدو تیروانینی‌کدا، یان له‌په‌رستنی‌کدا، یان له‌یاساو رِیسایه‌کدا، یان له‌هه‌ست و نه‌ستی‌کی تاک و کۆو ئینتیمایه‌کیاندا نیه، که له‌ناخی خۆیدا قه‌ناعه‌تی موته‌لقی به‌وه کردووه، که هەر هه‌موو گه‌وره‌و گچکه‌یه‌کی ژیان و گه‌وردوون و مرۆڤ له‌ره‌زامه‌ندی و وویست و نیراده‌ی نه‌وه‌وه بیته و، هەر هه‌موو مه‌خلوقات ده‌بی روو له‌و که‌ن، نه‌وی ئەم قه‌ناعه‌ته‌ی بو دروست ده‌بیته، هه‌تمه‌ن ده‌بیته په‌یره‌وو پرۆگرامی بزاشی کۆمه‌لکاریشی جیا بیته، هه‌تمه‌ن ده‌بیته رِیبازو بانه‌گه‌وازو نامانجی جیا بیته، چونکه هەر له‌سه‌ره‌تایه‌وه ده‌زانیت، که دارِ شتنی ژیانی خۆی و کۆمه‌لگه‌که‌ی له‌سه‌ر بنه‌مایه‌کی جیا داده‌مه‌زرینیت، ئەم که‌سه جیاوازی جه‌وه‌ری له‌گه‌ل ئەو که‌سانه‌دا هه‌یه، که له‌سه‌ره‌تاوه دید لیتن، له‌سه‌ره‌تاوه ته‌موم‌ژیکێ چر به‌رچاری گرتوون، که له‌سه‌ره‌تایانه‌وه نه‌یانتوانیوه خوابه‌یه‌کناسین له‌فره‌خوایی جوی که‌نه‌وه، نه‌یانتوانیوه ویژدانیان به‌خواناسیه‌کی تاک و پاک ناسوده که‌ن و به‌دینداریه‌ک گۆش کرین، که کاریگه‌ری له‌سه‌ر هه‌موو ره‌فتارو نه‌ریتی‌کیان ده‌بیته ته‌قوایه.. ئەم که‌سه خواناسه جیاوازی زۆره له‌گه‌ل ئەو که‌سانه‌ی، که هه‌موو لایه‌نه‌کانی ژیانی تاک و کۆیان وه‌کو ئەم، له‌سه‌ر بنه‌مای عه‌قائیدی راشکاوو ناشکرای ئیسلام دانامه‌زیت.. بۆیه ئەمی خواناس دامه‌زراوه ئەوانی تر له‌رزۆک، ئەم دید روونه ئەوان دید لیتن، ئەم راسته‌ری گرتووه ئەوان ویتن.. ئەم، خوابه‌یه‌کناسین ناراسته‌ی ویژدان و ره‌فتارو خه‌بات و سیستمی حوکمی ده‌کات، ئەوان ویژدانیان وا له‌ژێر کاریگه‌ری دیدی‌کی فه‌لسه‌فی تر، ره‌فتاریان وا له‌ژێر ناراسته‌ی بانه‌گه‌وازی‌کی ره‌وشته‌ی تر، خه‌باتیان وا له‌سه‌ر رِیبازی‌کی جوداته‌ر،

سیستمی حوکمشیان له هه‌واو هه‌وه‌سیکی سه‌رکه‌شه‌وه هاتوه‌وه.. بۆیه راجوین و له ململانییه‌کی بێ ناماندان..

نهمه دیدو رتی خوابه‌یه‌کناسین راشکاوو ناشکرایه، ساغ و بۆ خوا سولحاوه، ههر نه‌وه‌وه‌رستیت، جیتی غه‌یری خوی تیدا نابیته‌وه، هانا بۆ بردن و لیوه‌رگرتن له غه‌یری نه‌وه‌وه‌نیه، نه‌وه‌رگرتنی دیدو بۆچوون و پیناسه، نه‌وه‌رگرتنی هه‌ست و هۆش ومه‌ده‌دی رۆحی، نه‌وه‌رگرتنی دروشمی په‌رستن، نه‌وه‌رگرتنی یاساو ریساو سیستمی حوکمی سیاسی و ئابووری.. نه‌وه‌رگرتنی ره‌فتارو ره‌وشتی تاک و کۆ، نه‌وه‌رگرتنیدا ب و نه‌ریتی کۆمه‌لایه‌تی تاک و کۆ!! به‌هیچ کلۆجیک جیتی غه‌یری خوا، له‌هیچ گۆشه‌و کونجیکی ژیان و ئاراسته‌یدا نابیته‌وه..

نهما له‌دیده‌ لێله‌کاندا، له‌بیره‌ ئالۆزه‌کاندا، له‌تێروانینه‌ تیکه‌ل و پیکه‌له‌کاندا، شتی نه‌گۆڕ نابینیت، نه‌پیناسه، نه‌ریباز، نه‌ئاراسته، نه‌بریار.. نه‌برپاری هه‌لāl، نه‌برپاری هه‌رام!! نه‌راست وه‌ک راستیکی هه‌میشه‌یی ده‌ناسریت، نه‌چه‌وت! نه‌له‌هه‌ست و هۆشدا، نه‌له‌کۆمه‌لکاری و خه‌باتدا، نه‌له‌ یاساو ریساو سیستمدا، بێ گومانیش نه‌له‌ ره‌فتارو ره‌وشتدا، نه‌له‌داب و نه‌ریتیشدا.. ههر هه‌مووی به‌گۆره‌ی پیناسه‌ی رۆژانه‌ی ئاراسته‌وانانی جوداو دوور ده‌گۆڕرین!! تا لایه‌نی ئاراسته‌ کردنه‌که‌ دیاری نه‌کریت، که‌ ده‌بیت هه‌موو ئاراسته‌یه‌کی هه‌قی لیوه‌ وه‌رگیریت، دیدی لێل و پیناسه‌ی چه‌وت و پێشوی ره‌فتارو ململانیی بێ ره‌حمانه‌ به‌رده‌وام ده‌بیت، نه‌گهر نه‌و لایه‌نه‌ دیاری کرا - وه‌کو که‌ له‌ ئیسلامدا ده‌بینین - که‌ دیدو بیروه‌ش پاراستن، یاساو ریسا، ره‌فتارو ره‌وشت ههر له‌یه‌ک خواوه‌ وه‌رده‌گیریت، یه‌ک لایه‌نه، که‌ ئاراسته‌ی هه‌موو لایه‌نه‌کانی ژیان و مرۆڤ ده‌کات، ههر نه‌و خوی کردگارو په‌روه‌ردگارو په‌رستراوه‌ تاک و پاکه‌یه.. نهما ناوکۆیی بنپه‌ره، بۆیه‌ وا جیددیانه‌و هه‌ددیانه‌ ده‌فه‌رمویت: (اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ) ۲ البقرة/ ۲۵۶..

جودابوونه‌ودش هر لیره‌وده‌و، ناوا ده‌ست پی‌ده‌کات، همه‌موو پیناسه‌کان له دیدی خواناسی موسولماندا له‌م ریتسایه‌وه هاتوون، سروشتی ژیان و مروفت و گه‌ردوون له‌م روانگه‌وه پیناسه‌کراون.. چونکه چۆنیه‌تی سروشتی باوهر به‌خواهیتان لای موسولمان و غه‌یری موسولمان جیاوازه.. هر همه‌موو ژیان و هرچی له‌لایه‌نه‌کانیه‌وه ده‌رده‌که‌ویت، له دیدی موسولماندا له‌ روانگه‌ی خوابه‌یه‌کناسینه‌وه هاتووهد..

سروشتی نه‌م خوابه‌یه‌کناسینه‌ش وایه، که تا سیمو مۆرکی خواوووستی به‌کرده‌وه له ژیان خه‌لکیدا ده‌رنه‌که‌ویت، تا له ره‌فتارو ره‌وشت و داب و نه‌ریت و کۆمه‌لکاری و خه‌بات و سیستمی حوکمیاندا ده‌رنه‌که‌ویت، باش و ده‌کو عه‌قیده له ناخی دل و ده‌رونیشیان ناچه‌سپیت، بۆیه بۆ شه‌وه‌ی به‌راستی نیماندار بن و له دینداریاندا سه‌رکه‌وتوو بن، ده‌بیت شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خوا همه‌موو ناراسته‌یه‌کی ژیان - گه‌وره‌و گچ‌که‌ی - بگریته‌وه، یه‌عنی هر همه‌موو ژیانیان به‌ پیتی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خوا دامه‌زریتن، تا دینداریتیه‌که‌یان بگه‌شیته‌وه و بدره‌وشیته‌وه..

ئیمه له‌ قورئاندا ده‌بینین، که خوای په‌روه‌ردگار هر په‌رسته‌کان فیری موسولمانان ناکات، هر ئاداب و نه‌ریتیان فیر ناکات، ئیمه - نه‌که شه‌و خه‌لکه داماره‌ ساده‌و ساویلکه‌ی وا حالی کراوه، که دین هر په‌رستن و ئادابه‌کانه - ده‌بینین که خوای په‌روه‌ردگار هر له‌و قورئانه‌دا، هر همه‌موو لایه‌نه‌کانی ژیان موسولمانان ناراسته‌ ده‌کات، هرچی شتیک له‌ واقیعاندا قابیلی روودانه‌ بۆیان باس ده‌فه‌رمویت.. ده‌بینین که شه‌ودیان لی قبول ناکات وا له‌ دینه‌که حالی بن، که خۆیان پیناسه‌ی ده‌که‌ن!! نا، خوای گه‌وره‌و پروون و راشکاوانه‌ پینان ده‌فه‌رمویت، که نه له‌ تاکی موسولمانو، نه له‌ کۆمه‌لگه‌ی موسولمان شه‌وه قبول ناکات، که به‌ پیتی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی شه‌و هه‌تسوکه‌وت نه‌که‌ن، یان هر همه‌موو ژیانیان به‌ پیتی ناراسته‌ی شه‌و دانه‌ریتن.. راشکاوانه‌و به‌ ناشکرا پینان ده‌فه‌رمویت، که به‌ هیچ کلۆجیک شه‌وه‌ی قبول نیه‌ سه‌رچاوه‌ی به‌رنامه‌ریتی خۆیان زۆر که‌ن، به‌ هیچ

شیره‌یه‌ک لی‌یان رازی نابیت فره دیدو فره‌ری بن.. نابیت دروشمی خواپه‌رستی و ره‌فتارو ره‌دوش و ئاداب و نه‌ریتی‌ان له شه‌ریعه‌ته‌که‌ی ئه‌مه‌وه وهر‌بگرن و، له‌ولاده‌ش چۆنیه‌تی سه‌وداو مامه‌له‌و یاسای ئابوری و ده‌ستووری سیاسی و ریتسای دیپلۆماسی نیو ده‌وله‌تی، له‌لایه‌نیک‌ی تره‌وه وهر‌بگرن، نابیت ئه‌مانه له هیچ دیدو تیروانین و پی‌ناسه‌یه‌کی فیکریه‌وه وهر‌بگرن..

ئه‌رکی بیر‌کردنه‌وه‌ی مروّ ئه‌وه‌یه، که په‌ی به‌وه بیات که چۆن ئه‌حکامی وورده‌کاری ژبانی خۆی له قورئانه‌وه وهر‌گریت، چۆن یاسای رۆژانه‌ی وای لی هه‌لده‌هینجیت، که ها‌وجووتی گۆرانکاریه‌کانی رۆژانه‌ی خۆی و کۆمه‌لگه‌که‌ی بیت، که گۆرانکاریان به‌رده‌وام به‌سهردا دیت، ئه‌م مروّقانه ده‌توانن له‌م به‌واره‌دا ووزه‌ی بیرو ژیری خۆیان بجه‌نه کارو له نیسلامه‌که‌وه وهر‌گرن، نه‌ک له سه‌رچاوه‌یه‌کی تری جیا‌وازه‌وه، ئه‌گینا نه باوه‌ریان ده‌مینیت، نه نیسلامه‌تیه‌که‌یان.. ئه‌گه‌ر پێیان وابوو، که ده‌توانن له سه‌رچاوه‌یه‌کی تره‌وه وهر‌گرن، ئه‌وه نه‌ک هه‌ر باوه‌ریان نامینیت، به‌لکو به‌لگه‌ی ئه‌وه ده‌خه‌نه ر‌وو که هه‌ر له سه‌ره‌تاوه باوه‌ریان نه‌هیناوه! هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه دانیان به‌وه‌دا نه‌ناوه، که سه‌ره‌کترین داواکاری (أشهد أن لا إله إلا الله) ئه‌وه‌یه، که قه‌ناعه‌تی وا بیت و بریاری ئه‌وه‌ی دابیت، که غه‌یری خ‌وای گه‌وره هیچ که‌سیک مافی یاساو ریتسا دارشتن و هوکمرانی نه.. کافر بوون به نکوولی کردنی ئه‌حکامی دینه‌که، یان رینگرتن له راپه‌راندنی، یان به داوه‌ری نه‌بردنه لای و جێبه‌جێ نه‌کردنی، هه‌موویان وه‌کو یه‌ک له دین هه‌لگه‌رپانه‌وه‌ن و مایه‌ی هاتنه‌خواره‌وی غه‌زه‌بی خ‌وای گه‌وره‌ن..

ئهم دید لیلیه، ئهم بیرئالۆزیه‌ی ئه‌مرو، که ئهم خه‌لکه‌ی سه‌ره‌زمینی له‌سه‌ره له نه‌وه‌ی موسولمانان، که خۆیان - به‌ناهق - به موسولمان ده‌ناسین، ئه‌و لی‌هاتووبی و لی‌هه‌شاهیه‌یه، که خۆیان ئاماده کردوه ته‌قدیمی خ‌وای گه‌وره‌ی که‌نه‌وه‌و خۆی پێوه به‌نه‌ پێش، که ئه‌وه‌تا ئیمه موسولمانین!! ده‌شیانه‌ویت پاداشتی له‌سه‌ر وهر‌گرن!! نابیت، ئه‌مه مایه‌ی غه‌زه‌بی خوایه، ئهم دید لیلی و

نه‌ناسینه‌وهی نیسلامه، نه‌مخۆ هه‌لارۆسکانه به‌ دینه‌که‌وه، نه‌م لاف لێدانی نیسلامه‌تیه، هۆکاری نه‌م وازلێهێنانهی خوای گه‌وره‌یه، نه‌مه‌ بۆته‌ هۆی نه‌وه‌ی خوای گه‌وره‌ لێ گه‌ریت نه‌م زه‌لیل و تێکشکان و ژێرده‌ستییه‌ روو له‌م خه‌لکه‌ فریوو خۆرو چه‌واشه‌کاره‌ بکات! ناخر هه‌قه، که‌ یه‌کتێک ده‌لی: باشه‌ بۆچی ئێمه‌ موسولمانیشین و ئاوا شکست ده‌خوین؟! خێرا پێی بووترێته‌وه: کوا موسولمانیتیتان؟ کامه‌یه‌؟ موسولمانه‌کان کامانه‌ن؟

ئێمه‌ نه‌م ماناو واتایانه‌ دووباره‌ ده‌که‌ینه‌وه‌و جه‌ختی لێ ده‌که‌ینه‌وه‌، چونکه‌ نه‌و ماوه‌ زۆره‌ی، که‌ نه‌م نیسلامه‌ی تێدا دوور خراوه‌ته‌وه‌و، له‌ هوکمرانیته‌یدا که‌نارگیر کراوه‌ تێیداو نه‌هێلراوه‌ به‌رنامه‌ی ژبانی کۆمه‌لگه‌یه‌ک بێت - وه‌کو که‌ ده‌بوو هه‌بێت و وابێت - وای کردووه‌، که‌ ماناو واتای دینه‌که‌ زۆر کورت هه‌لێنیت، زۆر به‌و ماناو واتا به‌رفراوانه‌ی قورئان پێناسه‌ی کردووه‌و خستوێتیه‌ روو، نامۆ بێت.. وشه‌کانی (هه‌لāl) و (هه‌رام) له‌ دیدو بیرو پێناسه‌ی خه‌لکیدا نه‌وه‌نده‌ کورت و سست بوون له‌وه‌ تێناپه‌رن، که‌ نه‌و گۆشته‌ هه‌لāl، چونکه‌ سه‌ره‌برینه‌که‌ی به‌ پێی شه‌رع بووه‌و، نه‌وی تریان هه‌رامه‌، چونکه‌ به‌ پێی شه‌رع سه‌رنه‌پراره‌!! یان نه‌و خۆراکه‌، نه‌و خواردنه‌وه‌یه‌ هه‌لāl و نه‌وی تریان هه‌رامه‌!! نه‌ما لایه‌نه‌کانی تری ژبان، یان کاروباره‌ گه‌وره‌کانی کۆمه‌لگه‌، نه‌وه‌ زۆر ئاسایی ده‌چن یاساو رێسای تریان له‌ دین و تیۆر ده‌ستوره‌کانی تریانه‌وه‌ - که‌ له‌ جێی دینه‌که‌ی خوا دانراون - بۆ ده‌هێنن و که‌س له‌ هه‌لālیتی و هه‌رامیته‌یانیان ناپرسێته‌وه‌!!

هه‌ر هه‌موو سیستمی کۆمه‌لایه‌تی، هه‌ر هه‌موو ده‌ستوری سیاسی، هه‌ر هه‌موو رێسای نێو ده‌وله‌تی، هه‌یچیان له‌ شه‌ریعه‌تی خواوه‌ وه‌رنه‌گیراون، ناراسته‌و کاریگه‌ریی شه‌ریعه‌تی خوای گه‌وره‌ و خراوه‌ته‌ که‌نار، که‌ ته‌نانه‌ت له‌ بره‌گه‌یه‌کی یاسادا له‌ شوێنیکه‌وه‌ له‌ ژبانی خه‌لکیدا ده‌رناکه‌ویت!!

نیسلام به‌رنامه‌ی هه‌ر هه‌موو ژبانه‌، هه‌ر که‌س شوێنی که‌ویت و بیه‌هه‌پێنیت، نه‌وه‌ له‌ دینی خوادایه‌و موسولمانه‌، هه‌ر که‌س شوێت به‌رنامه‌ی

دیکه بکه‌وېت و حوکمی پې بکات، با له پرگه‌یه کیشیدا بیت، نه‌وه باوډرېښانی به خواي گه‌وره ره‌فز کردوته‌وه، ده‌ستدرېښی کردوته سهر مافی خواي گه‌وره، به ناشکرا له دینی خوا ده‌رچووه و فري به‌سهریه‌وه نه‌ماوه.. با بوخوشي ههر هاوار کات، خه‌لکینه! موسولمانم و ریزی عه‌قیده‌که‌م ده‌گرم!!

ههر که‌سیک شوین یاساو ریسایه‌کی تری غه‌یری شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خواي گه‌وره بکه‌وېت و، لاف و گه‌زافي نه‌وه لیدا، که موسولمان ماوه، نه‌وه درو ده‌کات، نه‌وه به ناشکراو راشکاوانه موری کافر بوونی له خوی داوه ناشکرا له دینه‌که چوته دهرده، نه‌مه نه‌و کیشه سهره‌کیه‌یه، که ده‌قه زوره‌کانی قورشان به‌رده‌وام جه‌ختی له‌سهر ده‌که‌نه‌وه، نه‌مه نه‌و ته‌وه‌ره باسه‌یه، که هه‌میشه قورشان دووپاتی ده‌کاته‌وه و ده‌یکاته کیشه‌ی سهره‌کی بوون و نه‌بون.. دینی خوا، یان زه‌وت کردنی ده‌سه‌لاتی خوا..

نه‌مه‌یه ماڼاو واتای سهره‌کی په‌روه‌ردگاریتي و کردگاریتي، که هه‌میشه قورشان باسیان لیوه ده‌کات، نا نه‌مه‌شه ماناو واتای باوډر، که هه‌موو نایه‌ته‌کانی قورشان بو روون کردنه‌وه‌ی ره‌هنده‌کانی تهرخان کراون..

به‌ندی چواره‌م: شایه‌تی خوا

(شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَانِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ۳ ال عمران / ۱۸ واته: خوای گه‌وره شایه‌تی داو، که تهنه‌ا نه‌و خوايه‌و شایانی په‌رسته‌نه، هه‌روه‌ها فریشته‌کان و خاوه‌ن زانیاریه‌کان شایه‌تیاں داو، که خوای گه‌وره دادپه‌رودریی ده‌سته‌به‌ر ده‌کات - هیچ خوايه‌ک نیه شایانی په‌رستن بیت جگه له الله، نه‌و بالآده‌ست و دانا‌یه ..

نه‌مه حه‌قیقه‌تی یه‌که‌مه، که دیدو بیروه‌وشی نیسلامی له‌سه‌ر دادمه‌زریّت، نه‌مه حه‌قیقه‌تی خوابه‌یه‌کناسینه، خوابه‌یه‌کناسین له په‌روه‌ردگاریتی و، یه‌کبوونی ده‌سه‌لات و، یه‌ک ریسانی له ده‌سته‌به‌ر کردنی دادپه‌روه‌ریدا .. نه‌م حه‌قیقه‌ته ده‌خواریت مه‌به‌ستیکی دی بینیته‌دی، که بریتیه له سه‌ماندنی راستیتی عه‌قیده نیسلامیه‌که‌وه‌له لایه‌کی تره‌وه نه‌هیلّیت تۆزو خۆلی هیچ جوّره گومانیک له عه‌قیده‌که بنیشیت ..

شایه‌تی خوای گه‌وره له‌سه‌ر نه‌ودی، که هیچ خوايه‌ک نیه جگه له الله، خۆی له خۆیدا لای هه‌موو نیمانداریک به‌سه، به‌ودی که خوا خۆی نه‌و شایه‌تیه ده‌دات. موشریکه‌کانی عه‌ره‌ب خۆیاں باوه‌ریان به خوای گه‌وره هه‌بوو، به‌لام له‌و لایه‌نه‌وه که‌وتبوونه گومراییه‌وه، که شه‌ریکیان بۆ بریار ده‌دا، بتیان داده‌ناو وده‌کو نه‌و پیروزیی و مه‌زنیان بۆ بریار ده‌دان!! شایه‌تیه‌که‌ی خوای گه‌وره لی‌رده‌دا داواکاریه‌که‌ی دوا‌یی پی مه‌به‌سته، که ده‌بیت خواپه‌رستی تهنه‌ا بۆ خوا بکریّت و به‌س .. به‌پاک و تاکیش هه‌ر بۆ نه‌و بکریّت و به‌س .. په‌رسته‌نه‌که‌ش به‌مانا به‌رفراوانه‌که‌ی خودی دینه‌که‌ی خوايه، که بریتیه له وەرگرتن و پابه‌ندبوون به هه‌موو نیسلامه‌که‌وه، نه‌ک هه‌ر وەرگرتنی لایه‌نی عه‌قیده‌و خواپه‌رستیه‌کان(وده‌ک نو‌یژو روژووه‌که)! نا، به‌لکو ده‌رپرینی ملکه‌چی و گو‌پرایه‌لی تهنه‌ا بۆ خوای

کردگارو په‌رو‌دردگار، واته شوین که‌وتنی به‌رنامه‌که‌ی نه‌و، که بۆ مرؤ‌قاییه‌تی ناردۆته خواری، په‌رستن به‌م مانایه‌یه، که موسولمانان ته‌سلیم به نه‌حکامی قورئانه‌که‌ی خوا بن و به‌س، له کورت بینی نهم دیدو بیرو‌هۆشه‌دایه، که نه‌م‌رؤ ههر وه‌کو سه‌رده‌مانی‌کی تر، ده‌بینین زۆر که‌س ده‌لّین باوه‌رمان به خوا هه‌یه‌و ده‌شپه‌رستین، به‌لام ده‌بینین له هه‌مان کاتدا شه‌ریک بۆ خوا بریار ده‌ده‌ن، به تاییه‌تی له‌و لایه‌نه‌وه، که داوه‌ری کیشه‌کانی خۆیان ده‌به‌نه به‌ر یاساو ری‌سایه‌ک، که مرؤ‌ف دایر‌ش‌ت‌و‌وه، یان به‌ودی، که ملکه‌چی و گو‌ترایه‌لی بۆ بیرو‌باوه‌رو که‌سانیک ده‌رده‌پرن، که شوین قورئان و هه‌دیسی پی‌غه‌م‌به‌ر (ﷺ) ناکه‌ون! یان به‌وه‌ی دیدو بیرو‌باوه‌رو ری‌بازو به‌های ره‌فتارو ره‌وشت و داب و نه‌ریتی کۆمه‌لایه‌تیان له غه‌یری نی‌سلامه‌که‌وه و ده‌د‌د‌گرن، نه‌مانه‌ش هه‌مووی پی‌چه‌وانه‌ی نه‌و باوه‌ر هینانه‌یان به خوا‌ی په‌رو‌دردگار، که قورئان داوای کردووه، چونکه له‌گه‌ل نه‌و شایه‌تی‌ه‌ی خوا‌ی گه‌وره‌دا یه‌ک نا‌گری‌ته‌وه..

شایه‌تی خوا‌ی په‌رو‌دردگار و شایه‌تیدانی فری‌شته‌و زانا‌یان له‌سه‌ر یه‌ک‌بوونی خوا‌ی گه‌وره، له‌سه‌ر خواجه‌یه‌کناسین نه‌وه ده‌سه‌لم‌ین‌یت، که خوا‌ی په‌رو‌دردگار داد‌په‌روه‌ره، نهم سی‌فه‌ته‌شی زاتیه‌و له‌گه‌لیه‌تی، سی‌فه‌تی‌کی نه‌و خواجه‌تی‌ه‌تی، سی‌فه‌تی‌کی نه‌و ده‌سه‌ل‌ته‌یه‌تی که هه‌یه‌تی، سی‌فه‌تی‌کی نه‌و کار‌گری‌یه‌تی، که نیداردی گه‌ردوونی پێ هه‌ل‌ده‌سو‌ر‌پ‌ین‌یت، سی‌فه‌تی‌کی نه‌و ئیداره‌شه، که ژیا‌نی مرؤ‌قاییه‌تی پێ تاوتوی ده‌کات، که‌وابو سی‌فه‌تی‌کی نه‌گۆری نه‌و شه‌ریعه‌شی‌ه‌تی، که ناردویتی بۆ نه‌وه‌ی ره‌فتاری مرؤ‌ف به‌بزاوتی گه‌ردوون پارسه‌نگ کات، چونکه هه‌موو زینده‌وه‌ری‌کی دیکه له‌م گه‌ردوونه به‌رفراوانه‌دا، ههر یه‌که‌یان رۆل‌یک ده‌بینن، له‌سه‌ر یاساو ری‌سایه‌کی نه‌گۆر دین و ده‌رۆن، بۆیه ده‌بی‌ت، رۆلی مرؤ‌قی‌ش له ژیا‌نی خۆیدا له‌م گه‌ردوونه‌دا گو‌نجاوی هه‌مان سی‌ستمی بونه‌وه‌ر بی‌ت.. نه‌مه‌ش به‌وه ده‌بی‌ت که به‌ پێی شه‌ریعه‌تی خوا‌ی داد‌په‌روه‌ر بی‌ت و بج‌یت.. گه‌ر وای نه‌کرد نه‌وه واته سه‌مه‌کاری و ده‌ست‌ری‌ژی. واته پێ‌کی‌ش‌رانی به‌بزاوتی نه‌وانی دیکه،

واته بزر بوون و سه‌رلیشتیوانی خۆی و سه‌رلیشتیکدانی شه‌وانی تریش!! شه‌مه‌ش
 حه‌قیقه‌تیکه، که خۆمان له به‌دووداچوونی میژوودا ده‌بینین، هه‌ر کاتی‌ک شه‌م
 مرۆڤایه‌تیه ژبانی خۆی به پیتی په‌یامی خوابی دامه‌زاندووه دادپه‌روه‌ربووه، رزق و
 رۆزی و شه‌مانی مسۆگه‌ر بووه‌و ناسووده ژیاوه، چونکه هه‌موو هه‌لسوکه‌وت و
 ره‌فتاریکی له‌گه‌ڵ ره‌وتی گه‌ردوونیدا سازاو بووه، چونکه شه‌وه‌نده‌ی مرۆڤ توانیویستی
 ملکه‌چی و گوێپایه‌لی شه‌ریعه‌تی خوابی بووه‌و، خۆی له گوناح و سه‌ره‌پچی و
 تاوانکاری به‌دوور گرتووه، بۆیه خرای گه‌وره‌ش زیاتر پیتی به‌خشیووه... له
 به‌رامبه‌ریشدا هه‌ر له به‌دوودا چوونه‌که‌ی میژوودا ده‌بینین، که هه‌ر کاتی‌ک شه‌م
 مرۆڤایه‌تیه له یاخی بووندا بووه‌و له ریبازی خوابی لایداوه‌و، سه‌رکه‌شانه خۆی
 ملی ریی گرتۆته به‌ر، که‌وتۆته لاسه‌نگی و زوڵم و سه‌تمکاری و بێ‌دادیه‌وه،
 که‌وتۆته به‌ر ده‌ستدریژی که‌سی‌ک، که تاک‌په‌وی کردۆته مۆرکی فیرعه‌ونیتی خۆی!
 که‌وتۆته به‌ر ده‌ستی چینیک، یان کۆمه‌له که‌سی‌کی تری مله‌پور، که چه‌وساندنه‌وه
 بۆته سیمای دیارو زه‌قی دیدو ره‌فتاریی..

ته‌نها دادی خواوویسته‌یه، که دووره له هه‌موو حه‌زتیکی خوارو مه‌یلیکی
 لاده‌ریی.. ته‌نها دینی خوابه، که ناهیل‌یت شه‌و مله‌پورانه سه‌رکه‌شانه هه‌واو هه‌وه‌سی
 خۆیان بکه‌نه یاساو رێسا، چونکه له دینی خوادا، خرای گه‌وره، خرای هه‌موانه،
 خوابه‌کی کارزانهو هیچ شتیکی، نه له‌سه‌ر زه‌وی و، نه له ناسمانه‌کاندا لا شاراوه
 نیه، په‌روه‌ردگاریتی و کردگاریته‌که‌ی خرای مه‌زن، حه‌تمه‌ن ده‌سه‌لاتی ره‌های
 خواستووه، حه‌تمه‌ن دادو دانایی خواستووه، بۆیه نایه‌ته‌که ده‌رباره‌ی خرای گه‌وره
 ده‌فه‌رموی: (لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) شه‌و بالاده‌ست ودانایه، ده‌سه‌لات ودانایی
 هه‌ردووکیان بۆ پیاده کردنی دادپه‌روه‌ری پێویستن، چونکه دادپه‌روه‌ری شه‌وه‌یه، که
 هه‌موو شتی‌ک له شوینی خۆیدا بێت، شه‌مه‌ش هێزتیکی ده‌وێت، تا داینیت و
 مانه‌وه‌شی لهو شیوه وکات و ماهیه‌ته‌دا به‌و به‌رپه‌ر راده‌ پیا‌رتزیت.. هه‌موو
 سیفاته‌کانی خرای گه‌وره ئیجابی وکاریگه‌رن، له دیدی ئیسلامیدا سیفه‌تی خوابی

سَلْبِي نِين^۱، که کم و کورتی بگه‌تِنن، نه‌وه له دیدو بیروباوه‌ری نیسلاَمیدا نیه.. له دید بیروباوه‌ری نیسلاَمیدا، سیفاتی خَواي گه‌وره ره‌هایه‌و له هه‌موویاندا ته‌واوه‌و، و له هیچ سیفه‌تیکیدا که‌س نایگاتی و هاوشیوه‌و هاوتاو هاووینه‌ی نه‌و نیه..

نرخي نهم نیجابه‌یه‌یه له دل و ده‌روندایه، له کارتیکردن و کاریگه‌رتیدایه، که چۆن و چهند دل و ددروونی موسولمان به خَواي خاوه‌نی ده‌سه‌لَت و داناوه په‌یوه‌ست ده‌کاته‌وه.. نه‌مه‌شه که ناهیتیت عه‌قیده‌ی نیسلاَمی بیه‌ته دیدو ته‌سه‌وراتیکی وشک و ساردی زانیاری، به‌لکو به‌و سیفه‌تانه‌ی خَواي گه‌وره ده‌یکاته پالنه‌ری زیندووی ژیان، نه‌مه‌ش هه‌مووی له‌وه‌وه دیت، که خاوه‌ن عه‌قیده‌که باوه‌ری و هیناوه، که خَواي په‌روه‌ردگار به‌که‌و که‌س، له هیچ سیفه‌تیکیدا و ده‌کو نه‌و نیه..

که‌وابوو ته‌نهما یه‌ک لایه‌ن مافی نه‌وه‌ی هه‌یه خه‌لک بکاته عه‌بدی خۆی، بیانکاته په‌رستیارانی خۆی، خه‌لکی ناچار کات به حاکم و ده‌ریگرن و ملکه‌چی و گو‌پرایه‌لی بۆ حوکمی شه‌عه‌که‌ی ده‌ریپن، هه‌ر نه‌و لایه‌نه‌شه، که ماهیه‌تی په‌فتارو په‌وشت و نه‌ریتی کۆمه‌لایه‌تیا بۆ دیاری ده‌کات و، فه‌رمان به هه‌موان ده‌کات، که بیگره به‌رو خۆی پیوه رابه‌تِنن، ته‌نهما نه‌و یه‌ک لایه‌نه بۆی هه‌یه ژیا‌نی نه‌و خه‌لکه‌ و نا‌پاسته‌کات، که له‌گه‌ل به‌رنامه‌که‌ی خۆیدا بسازیت.. هه‌ر نه‌و یه‌ک لایه‌نه‌ش په‌روه‌ردگاریتی و خواپه‌رستیا بۆ دیاری ده‌کات، که چۆن و که‌ی ده‌یکه‌ن؟!

که‌وابوو خَواي گه‌وره نه‌وه‌ی پیتی رازیه‌و لای قبو‌لته، یه‌ک عه‌قیده‌یه، عه‌قیده‌یه‌که، که له‌سه‌ر خوابه‌یه‌کناسینه‌کی راست و پاک دامه‌زراوه، له به‌لگه‌نه‌وویسته‌کانیشی نه‌وه‌یه که: (إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ) ۳ ال عمران / ۱۹ واته: نه‌و دینه‌ی که لای خوا په‌سه‌نده نیسلا‌مه‌و به‌س، نه‌و نیسلا‌مه‌ی، که لاف و

^۱ ناماژه ره‌خنه‌یه بۆ دیدو بیروباوه‌ری مه‌سیحیه‌کان به‌خَواي په‌روه‌ردگار، که له نینجیله‌کاندا هاتوه، که گوایه خَواي گه‌وره له ساتی زۆرانبازییدا له‌گه‌ل سه‌یدنا یه‌عقوب به‌ پشتدا که‌وتروه و هاواری کردوه: هه‌سته‌روه سپیده‌ی دا خه‌لکی ده‌مانه‌ین!! نه‌عوزوبیلا له دیدو کوفری و گه‌لۆزانه.. بیان نه‌زانین و رق لیبونه‌وه له که‌سێک، که نه‌یتوانیوه به‌رامبه‌ریشی هیچ بکات!!

گه‌زاف لیدان نیه، نهو نیسلامی شتیک نیهو به زمان راگه‌پنریت و به‌س، نهو نیسلامی، که تهنه‌ها نالایه‌ک نیهو به‌رز بکریت‌ه‌ه، تا له‌به‌رچای خه‌لکی بشه‌کیت‌ه‌ه، تهنانه‌ت به تهنه‌ها باوه‌رینکی ناخیش نیه، که هه‌ست و هو‌شی که‌سینکی کردیت‌ه هه‌ست و نه‌ستی دینداری، دیسان تهنانه‌ت بریتی نیه لهو نو‌ژو رو‌ژوو حه‌جی که‌سانیک به تهنه‌ها بو‌ خو‌یان شه‌نجامی ده‌دن.. نا.. شه‌ه نهو نیسلامه نیه، که خوای گه‌وره نهو نه‌بیت، هیچی تر له به‌نده‌کانی قبول ناکات، شه‌ه نهو نیسلامه نیه، که تهنه‌ها دینیکه، که له لای خوای گه‌وره په‌سه‌نده.. نیسلام بریتیه له خزه‌ده‌سته‌وه‌دان! له ملکه‌چی و گو‌زپایه‌لی، نیسلام نهو به‌رنامه‌یه، که ناراسته‌ی هر هه‌موو لایه‌نه‌کانی ژبانی تاک و کو، کو‌مه‌لگه‌و ده‌وله‌ت ده‌گریت‌ه‌ه، نیسلام واته خواجه‌تی و ده‌سه‌لاتی.. له‌م دیدو پیناسه‌ویه، که هر جو‌ره هاوبه‌شی کردینکی تر له ناراسته‌ی ژبانی تاک و کو‌دا، هینانی هر به‌رنامه‌یه‌کی تر، هر یاساو ریسایه‌کی تر، که مرو‌ژ دایرشتوه، چوونه ده‌ره‌ویه له نیسلام، پاشگه‌زبوونه‌ویه لیتی.. چونکه جگه له‌وه‌ی پیتچه‌وانه‌ی شه‌ه قه‌ناعه‌ت و تینگه‌یشتنه سه‌ره‌تایه سه‌ره‌کیه‌ی نیسلامه‌تیه‌که‌یه، له هه‌مان کاتدا ته‌سلیم کردنی ده‌سه‌لاتی خیلافه‌تی خوایی له‌سه‌ر زه‌میندا به که‌سانیک کی‌وو و پیل‌ی ناشی و نه‌شیاو.. شه‌وانه‌ی که دوا‌ی به‌یعه‌ت دانیان به خواو نیعتیراف به دینی شه‌ه، په‌شیمان بوونه‌ته‌وه‌و هه‌موو په‌یوه‌ندیه‌کیان به خوای گه‌ورده به پیاو‌چاکانه‌وه پساندووه‌و، له‌م سه‌ر زه‌مینده‌ا که‌وتوونه‌ته خراپه‌کاری!! شه‌م خراپه‌کاریه‌ی سه‌رزه‌مین هه‌مووی ده‌گه‌ریت‌ه‌ه بو ته‌سلیم‌کردنی سه‌رکردایه‌تی و ناراسته‌وانیتتی شه‌و کو‌پرو و پله ناشیانه! کو‌مه‌لگه‌ی مرو‌قایه‌تی به در‌یژایی می‌ژووی خو‌ی، که ده‌که‌وته خراپه‌کاریه‌وه به هو‌ی شه‌وه‌وه ده‌بوو، که سه‌رکردایه‌تیه‌که‌ی ده‌دایه که‌سانی و ناشی و خراپه‌کار.. بو‌یه شاوا ده‌که‌وته به‌ر ره‌شه‌بای کو‌پروه‌ری و مؤنجی بی نامانی پش‌یویه‌وه.. چونکه ده‌که‌وته به‌ر ناراسته‌ی لیل و پیل و هه‌میشه‌گو‌ر.. هر جاره‌و به سیستمیک، له دیدیکه‌وه، به پتی یاسا گو‌رکیتیه‌کی

خیرا خیرای نهو کوپرو وپله ناشیانه ناراسته ده‌کران، که به درپژایی میژوو به ناوی هه‌لکه‌وتوو رواله‌تی فدیله‌سووف و کلای بیرمه‌ند و قاتی سیاسه‌مه‌داره‌وه ده‌رده‌که‌وتن و، کاروبارو دۆخه‌کانیان به دیدی خویان ده‌گونجاند! بۆیه هیچ شتیکی تاك و کۆ له شوینی خۆی دانه‌ده‌مه‌زرا..

نهم کۆمه‌لگهی مرۆفایه‌تیه به درپژایی میژووی خۆی، قهت به‌خته‌وه‌ر نه‌بووه، هه‌رگیز ناستی مرۆفایه‌تیه‌که‌ی بالا نه‌رۆیشته‌وه، هه‌رگیزاو هه‌رگیز نه‌هاتۆته ناستی جینشینی خواوه له‌سه‌ر زه‌وی، مه‌گه‌ر له‌ژێر سایه‌ی نهم به‌رنامه‌ خواپیه‌دا نه‌بیئت، ته‌نها له‌به‌ر سیبه‌ری دینه‌که‌ی خوادا، که بۆ ریک‌خستنی ژیا‌نی تاك و کۆی مرۆفایه‌تی ده‌نارد، نهم مرۆفایه‌تیه جار‌جاره به‌گوپه‌ری وه‌رگرتن و راپه‌راندنی به‌رنامه‌ راست و ره‌واکه‌ی خواوه به‌خته‌وه‌ر بووه..

خوای گه‌وره له‌شایه‌تیه‌که‌ی خۆیدا نه‌وه ده‌سه‌لمینیت، که نه‌و که‌سانه‌ی وه‌ده‌م بانگه‌وازه‌که‌ی نه‌مه‌وه نایه‌ن و به‌رنامه‌که‌ی وه‌رناگرن، کوپرن.. (أَقْمَنُ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمْ هُوَ أَغْمَى) ۱۳ الرعد / ۱۹ واته: چما نه‌وی ده‌زانیت، که نه‌وی له‌لایه‌ن خوای گه‌وره‌ی خۆته‌وه بۆت نیراوه‌ته خواره‌وه هه‌قه، وه‌ک نه‌و که‌سه وایه که کوپه!! مرۆف ده‌توانیت رۆژانه نهم راستیه له‌خه‌لکیکی ئاوادا ببینیت!! رۆژانه ده‌توانیت خه‌لکیک ببینیت، که پشتیان له‌به‌رنامه‌ی خوا کردووه و قبوولیان نه‌کردووه، یان پپوه‌ی پابه‌ند نه‌بوون و که‌ناریان داوه، به‌چ ئاقاریکی نادیاردا کوپانه دین و ده‌رۆن.. رۆژانه ده‌بینیت نه‌وانه‌ی دینی خویان وا وه‌رنه‌گرتووه، له‌چ ئالۆزیه‌کی ده‌روون و پشویه‌کی ژیندان؟! خه‌لکانیک ده‌بینیت به‌رپزترین لایه‌نیان مه‌فح بۆته‌وه! له‌سه‌ر لا ده‌رۆن!!

کاتیک ده‌بینن به‌شایه‌تی خوای کارزان، نه‌و که‌سانه‌ی به‌رنامه‌ی خوایی وه‌رناگرن، نه‌وانه‌ی نه‌و هه‌قه‌یان پپ ره‌وا نیه، که خوای کردگارو په‌روه‌ردگار ناردویتییه خواره‌وه‌کوپر و نابینان، ئیدی چۆن نه‌و که‌سه‌ی، که به‌راستی باوه‌ری به‌ خوای کردگارو په‌روه‌ردگار هیناوه، باوه‌ری به‌وه‌حی خوایی هیناوه، باوه‌ری به‌وه‌

هيٺاوه، كه ٺم قورٺانه پديامي خوايهو بؤ ٺهوهى ناردووه بگريٽه بهرنامهى هممو لايه نه كانى ژيان، ٺه كه سى ٺمه قه ناعه تيه تى چؤن رى به خوى ده دات، چؤن پټى ره وايه، چؤن پټى ژيريتيه بروات له كويريكيه وه بهرنامهى رويشتن وه رگريٽ؟! چؤن پټى وايه كويرو ويټيكي ناشى ده توانيتت بهرنامهى ژيانى بؤ دارپژيت؟! بهرنامهيك، كه هممو وورده كاريه كانى ره تارو رهوشتي تاك و به هاو نهرىتى كؤمه لايه تى، هر وه كو بنه ماي فيكرو ديدى سياسى له سر دابرپژيت!! ٺمه كهى راسته ؟!!

هه لويستى ٺيمه به گشتى بهرامبر بهرهمى فيكرى غهيره ئيسلامى - نهك له زانستى روت و به كارهيٺنانى ته كنؤلؤژياوه - له م روانگه وهيه.. لايه نى ديدو رى شتيكهو، زانستى روت و به كارهيٺنانه عه مهليه كانى شتيكى تر، ٺمهى دووه ميان له ژيانى هممو كه سيكدايه و، هممو كه س بؤى هديه له هر كويوه بهرهم هات وهريگريٽ، بؤيه پتغه مبر (ﷺ) دهيفهرموو: (اَنْتُمْ اَعْلَمُ بِأُمُورِ دُنْيَاكُمْ) نيمامى موسليم.. واته: ٺيوه له كاروبارى دنياى خؤتанда شاره زاترن..

^۱ جيتى سرسورمانه، كه هه نديك خويٺدكاريى كپه سه له فى هه ولى ٺهوه ده دات، كه نكو ولى له سه نه دى ٺم فمروودهيه بكات به به هانهى ٺهوهى، كه عه لمانيه كان كردوويانه به بهلگهى خويان، كه ده بيت دين له ده وٺهت جيا بگريٽه وه! به لام همدوو هه لويستى كپه سه له فى و عه لمانيه قهره چه ناغانه كان يهك له يهك لاوازتره.. چونكه هه ديسه كه سه لميتراوه، وه كو له موسليمدا له چهند جيتيه كدا هاتوه، وه كو له ته لهى كورى عوبه يدوالله وه خوا لى رازى بيت ژماره (۲۳۶۱) و له رافيعى كورى خه ديجوه خوا لى رازى بيت (۲۳۶۲) و له نه نه سه وه خوا لى رازى بيت (۲۳۶۳)، جگه له چهندين رى ترى توژينه وه كه هه مروى راستى سه نه دو ماناي هه ديسه كه ده سه لمين، كه نيره شوينى ٺه توژينه وهيه نيه، ٺه وه ندهش به سه، كه دواى نيمامى موسليم و ٺه وهى يه كيتكى وه كو ٺه لباى دواى هيٺانه وهى ريباياتى له عايشه و نه نه سه وه خوا لى رازى بيت ره جه تى ده فمروى سه حيه.. صحيح الجامع - ۱۴۸۸ ٺه وهى عه لمانيه تيش ديټيت كوفره، نيت به هانهى هه بيت، يان نه بيت، چونكه ئيسلام هر وه كو، كه لايه نى عه قيد كهى رؤشنه لايه نى عبادته كه شى رؤشنه و، لايه نى شريعه ته كه شى رؤشنه، پاشان بزوتنه وه به م سى روكنهى (عه قيدو عبادت و شريعت) كه ماناي گشتگيرى دينه كهيه بانگه وازيكي گؤرانكاريى فيكرى و سياسى و رهوش و نهرىتى كؤمه لگيه.. تا ئيسلامه كه له سيستمى حوكمرانى خؤيدا، كه خيلافته له دار الاسلاميكا دهرده كه وټ..

شتیکی نامومکینه موسولمانیک دینی خوای ودرگرتبیت، زانیبیتی نهو هه‌قهو، رینمایی خوای و ناسیبیت، که پیغه‌مبهر (ﷺ) روونی کردۆته‌وهو ودریگرتبیت، له‌ولاه ری به خۆی بدات، بچیتته بهر دهستی کویری‌کدا - که خوای گه‌ورهو زانا شایه‌تی داوه، که کوپرو نابینایه - وه‌ك قوتابی دانیشیت، تا به‌رنامه‌ی ژیا‌نی خۆی و کۆمه‌لگه‌کی بۆ دیاری بکات!چۆن نه‌مه له موسولمان ده‌وه‌شیتته‌وه؟! چۆن موسولمان ناوا شایه‌تی خوا رەت ده‌کاته‌وهو خۆشی به موسولمان ده‌زانیت!!

نیمه ده‌بی نه‌م دینه‌ی خوا به جیددی ودریگرین، ده‌بی بریاره بنپره‌کانی به عه‌زم و جه‌زمه‌وه بی پەروا راپه‌رتین.. یه‌ق پیکردنه‌وه‌ی هه‌لو‌یستی دینداری، وشلۆشی‌واو گرتنی نه‌م باسه سه‌ره‌کیه، سووک کردنی عه‌قیده‌کیه، دین به‌ردانه!! نه‌گه‌ر رەت کردنه‌وه‌ی شایه‌تیه‌کی خوا نه‌بیت و نه‌چیتته بازنه‌ی پاشگه‌زبوننه‌وه!!

له هه‌مووی سه‌یر تر نه‌وه‌یه، که خه‌لکانیک خۆیان به موسولمان داده‌نین و، به‌رنامه‌و په‌یره‌وو پرۆگرامی ژیا‌نیان له فلان و فیساره‌وه ودرده‌گرن، له‌وانه‌ی که خوای گه‌وره ده‌ره‌قیان شایه‌تی دا، که نه‌وانه کوپرن، نابینان، وێلان!! که‌چی له‌ملاشه‌وه هه‌ر خۆیان به موسولمان داده‌نین!! نه‌مه چۆن ده‌شیت!!

نه‌م دینه هه‌موو شتیکێ جیددیه، جیی گالت‌هه‌و سو‌عه‌به‌تی تیدا نایته‌وه.. سه‌رپاستیه، جیی ملبادان و خۆدزینه‌وه‌ی تیدا نیه، هه‌ر هه‌موو ده‌قه‌کانی هه‌قن، هه‌ر هه‌موو حه‌قیش وا له هه‌ر یه‌کێک له ده‌قه‌کانیدا، وا له هه‌ر وشه‌یه‌کید، نه‌وی نه‌م جیددیتی و سه‌رپاستیه له‌خۆیدا نابینیت، تا بیت و دینه‌که ودرگرت، دینه‌که پێویستی نه‌ به‌وو نه‌ به هه‌موو جیهانیانه.. چونکه خوای خاوه‌ن دینه‌که پێویستی به‌ که‌س نیه.

ژیا‌نی خه‌لکی بی به‌رنامه‌ی خوا‌یی ناسازیت، بی هه‌بوونی پیشه‌وایه‌تیه‌کی خوا‌ویست دانامه‌زریت، پیشه‌وایه‌تیه‌ک، که له‌سه‌ر ریبازی خوا پروات و به دیدی

رۆژانه‌دان.. چونکه به‌نامه‌کان، کویره‌کان دایانناوه، نه‌وانی پهی به‌وه نابهن، که له
 خوای کردگارو په‌روه‌ردگاری جیهان وجیهانیانه‌وه بۆ محمد (ﷺ) هاتوه، یان نازانن که
 ده‌بی به‌وه دینه‌ی نه‌وه‌وه پابه‌ند بن و شه‌ریعه‌ته‌که‌ی نه‌وه‌وه راپه‌رتن.. نازانن که ژیان له
 سایه‌ی شه‌ریعه‌تی دادو ره‌وایی نه‌ودا ناسودانه داده‌مه‌زرت.. نازانن که موسولمان
 هه‌ر له‌سه‌ره‌تایه‌وه به‌ پیتی سروشتی دین و دینداریه‌که‌ی، هه‌موو به‌نامه‌یه‌کی تر ره‌فز
 ده‌کاته‌وه، که پیچه‌وانه‌ی دینه‌که‌ی محمد (ﷺ) بیته‌وه، چونکه له‌وه‌یان دل‌نیایه، که
 نه‌وه‌ی بۆ پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی (ﷺ) هاتوه، هه‌ر نه‌وه‌ه‌قه‌وه، هه‌ر نه‌وه‌راست و ره‌واو
 دادپه‌روه‌ریه.. نیدی هه‌رچی به‌نامه‌وه ریبازی دی هه‌یه، هه‌رچی دیدی سیاسی و
 بانگه‌وازی تری گۆرانکاری هه‌یه، هه‌رچی سیستمی سیاسی و نابوری دیکه هه‌یه، که
 مادام له‌گه‌ل شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خوادا یه‌ک ناگره‌وه، وه‌کو پیغه‌مبه‌ری پیشه‌وا (ﷺ)
 هیناوتیتی ره‌فزه. موسولمان سووره له‌سه‌ر نه‌وه‌ی، که ته‌نها دیدو بیر راست، ته‌نها
 ریبازی سیاسی راست، ته‌نها ره‌فتارو ره‌وشتی ره‌سن، ته‌نها نه‌رتی په‌سه‌ند نه‌ویه،
 که له شه‌ریعه‌تی خواوه وه‌رگیرا بیت، که پیغه‌مبه‌ری پیشه‌وا (ﷺ) روونی کردۆته‌وه‌وه
 له ماوه‌ی ژیا‌نی پیرۆزی خۆیدا له واقعی کۆمه‌لگه‌یه‌کی مرۆفایه‌تیدا چه‌سپاندوتی..
 موسولمان قه‌ناعه‌تی ته‌واوی به‌وه هه‌یه، که ته‌نها نیع‌تیراف کردنی به‌ ره‌وایی
 هه‌بوونی به‌نامه‌یه، په‌یره‌وه‌و پرۆگرامی‌کی دیکه، به‌ به‌هاو نه‌ریتی‌کی دیکه، به
 سیستمی‌کی سیاسی، یان نابوری، یان کۆمه‌لایه‌تی دیکه له ده‌سکردی مرۆڤ
 نیع‌تیراف کردنه به‌ ره‌وایی ملکه‌چی ده‌برپین بۆ غه‌یری خوای کردگارو
 په‌روه‌ردگاریش! نه‌مه‌ش کوفره‌و چوونه ده‌ره‌ویه له نیسلام! چونکه نیسلام پیش
 هه‌موو شتیک خۆ ته‌سلیم کردنه به‌ خوای کارزان، ملکه‌چی ده‌برپین و گوێزپایه‌لییه
 بۆ خوای کردگارو په‌روه‌ردگارو په‌رستارو، روو وه‌رگیرانه له خویانی ترو روو له‌وه
 کردنه به‌س.. هه‌ر جۆره نیع‌تیرافی‌ک له‌لایه‌ن موسولمانه‌وه به‌ ره‌وایی هه‌بوونی
 به‌نامه‌یه‌کی تر بۆ ریک‌خستنی ژیا‌نی مرۆفایه‌تی، حه‌تمه‌ن دژایه‌تی کردنی
 سه‌ره‌تایه‌ترین مانای سه‌ره‌کی نیسلامه‌تیه، له هه‌مان کاتیشدا ته‌سلیم کردنی

جِيئَشِيئِيئِي خَوَاي گه ورديه، كه دهبيٽ له سهر زه ميندا ههبيٽ به كه ساني كويرو
 ويٽل و ناشي! بهو كه سانهي، كه هم هموو خراپه كاريانهي سه رزمين به وانه وه
 په يوه سته وه هموو زركه تال و ژه قنه بووتي به رنامه پيښي نه وانه.. تالوي
 ناراسته واني نه وانه وا به گه رووي ووشكي مروځايه تيدا ده چيټه خواره وه!! بويه نهك
 هر نايټ نيعتيراف به ره وايي هه بووني به رنامه ي نهو كويرو نابينا به بگيريت،
 بهلكو پيوسته ريشيان لي بگيريت و، نه هيلريت نه وهنده ي تر هم مروځايه تيه
 چه واشه كراوه به دووياندا به ردو كويږه وهر ي تري دوور له به رنامه ي خوايي كيش
 كرين.. تا زووتر بتوانرټ به رنامه ي خوايي بهو خه لكه بناسرټه وه، به ردو
 ناسووده يي ژير سايه ي وه خي خوايي بهيږينه وه، هر وه كو نهو قوناغانه ي ميڙوو،
 كه جار جاره له ژير سايه ي وه خي خوايدا ده حه وانه وه ناسووده ده بوون..

به‌ندی پینجه‌م: خوابه‌یه‌کناسین سرووشته

خوای گه‌وره کی‌شه‌ی خوابه‌یه‌کناسین له لایه‌کی تره‌وه نیشان ده‌دات، له‌لایه‌نیکی به‌رفراوان و دوورمه‌داوه، له‌لایه‌نی سروشتی خودی مرۆقه‌وه، که له جیهانی نه‌زه‌لیی یه‌که‌میاندا په‌یانی سه‌ره‌تایی پیش خه‌لق بوونیان لی وه‌گرتن، پیش نه‌وه‌ی دروستیان کات..

نیعتیراف کردن به کردگاریتی خوا شتیکی سروشتیه‌وه له کیانی مرۆقدا هیه، به‌لگه‌نه‌وو‌یستیکه‌وه‌ خوای گه‌وره له کیانی نه‌وه مرۆقدا به‌ ناشکرایی خستوتیه‌وه، روو، بۆیه داوای لی کرد، که شایه‌تی له‌سه‌ر نه‌وه بدات، که له ناخی خۆیدا له‌وه دلتیایه، که خوابه‌کی کردگار هیه شایانی په‌رسته‌نه، شایانی ملکه‌چی بۆ ده‌رپرینه، نه‌مه‌ی له ناخی خۆیدا لا‌قه‌ناعت بوو.. به‌لام که به‌رده‌وامیش په‌یامی خوایی بۆ ده‌هات، هه‌ر بۆ بیرخسته‌نه‌وه‌ی بوو، بۆ مژده‌دان و هۆشیار کردنه‌وه‌ی بوو، تا نه‌وانه‌ی لایانداوه بی‌نه‌وه سه‌ر ری سروشتیه‌که‌ی یه‌که‌مین جاریان، چونکه نه‌وه لاری‌انه به‌رده‌وام پتو‌یستیان به‌ بیرخسته‌نه‌ویان هیه..

خوابه‌یه‌کناسین په‌یمانه، ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر خوای په‌روه‌ردگار به‌ لوتفی خۆی پیغه‌مبه‌ران و نیراوه به‌ریزه‌کانی خوشی نه‌ناردایه، تا بیری خه‌لکی بجه‌نه‌وه‌وه هۆشداریان ده‌رباره‌ی بده‌نی، به‌لام ره‌جمه‌ت و به‌زه‌بی خوا وای ده‌خواست، که به سروشتی خۆیانیا نه‌سپیریت، تا سه‌رلێشی‌واو نه‌بن. وای ده‌خواست، که نه‌یانداته ده‌ست ژیری و بیری خۆیان، که پیتی داو، نه‌بادا گو‌مرا‌ بین، به‌لکو نیراوانی خۆیان به‌رده‌وام بۆ بنیریت، تا مژده‌ده‌رو هۆشده‌ر بن بۆیان، تا هیچ به‌هانه‌وه هه‌نجه‌تیکیان له قیامه‌تدا به‌ده‌سته‌وه نه‌مینیت، که بلێن خوابه‌ نه‌ماده‌زانی چۆن بته‌پرستین!!

(وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ) ۷ الاعراف/ ۱۷۲ واته:

یادی نهو کاته بکهره‌ود، که خواکەت نه‌وه‌ی پشت‌او‌پشت و ره‌چه‌له‌کی ناده‌میزادی کوکرده‌وه‌و به شایه‌ت له‌سه‌ر خۆیانی گرتن، که چما من خواتان نیم؟! هه‌موو ووتیان: به‌دی، خواجه ئیمه شایه‌تی ده‌ده‌ین.. فهرمووی: پاشان له قیامه‌تا نه‌لین: ئیمه له‌م باسه بئی ناگا بووین!!

ئه‌مه کیشه‌ی نیوان سروشت و عه‌قیده‌که‌یه، که خوای گه‌وره له دیمه‌نیک‌ی ده‌گمندا نیسانی ده‌داته‌وه، دیمه‌نی هه‌موو نه‌وه‌ی نادەم، له جیهانیکی نادیاردا، پیش نه‌وه‌ی له پشت‌او‌پشتی باب و باپیرانیاندا خه‌لق ببن و، پیش نه‌وه‌ی چاو به دنیا‌دا هه‌له‌ین.. هه‌موو له‌به‌رده‌ست خوای کردگارو په‌رستراودان.. جه‌نابی ناوا لییان ده‌پرسیت: چما من خواتان نیم؟! هه‌موویان بئی چه‌ندو چوون، ده‌لین: به‌دی، هه‌ر جه‌نابت خوامانی.. هه‌موو ئیعتیراف به کردگاریتی نه‌و، به په‌روه‌ردگاریتی نه‌و، به یه‌کبوونی نه‌و ده‌که‌ن و له‌و جیهانی نادیار‌ی ره‌چه‌له‌کیه‌دا، شایه‌تی ده‌ده‌ن و شایه‌تی‌که‌یان تۆمار ده‌که‌ن..

ئه‌مه دیمه‌نیک‌ی گه‌ردوونی به هه‌بیه‌ت و سه‌رسوپه‌ینه‌ره، زمان ناتوانیت به ووشه‌ی خۆی نه‌و وینه‌یه‌ی بکیشیت، که له پتیی هه‌والی راسته‌وه نه‌قل بروه، دیمه‌نیکه به لای ژیری مرۆفه‌وه چه‌ند خه‌یال فراوان بیت، هه‌تا بیری لی بکاته‌وه سه‌یرو جیتی تیرامانه! هه‌ر بیرکردنه‌وه له کو‌بوونه‌وه‌ی ئه‌م هه‌موو سیله‌ی جه‌سته‌ی مرۆف، نه‌ مرۆف و دوو، نه‌گه‌لێک و دوو، نه‌ نه‌وه‌یه‌ک و دوو، سیلی جه‌سته‌ی هه‌ر هه‌موو ناده‌میزاد، که له ژماره‌ نایه‌ن، کو‌ده‌کرینه‌وه‌و ده‌دوینترین! وه‌کو ژیر لییان ده‌پرسیت! ئینجا به‌وپه‌ری توانایا‌که‌وه، که خوای کردگاری گه‌ردوون و ژیان و مرۆف تیی‌دا خه‌لق کردوون، ژیرانه وه‌لام ده‌ده‌نه‌وه، وه‌لامیک‌ی ژیرانه‌ش ده‌ده‌نه‌وه، ئیعتیرافی واقعی‌ک ده‌که‌ن، ئیعتیراف به حه‌قیقه‌تیکی ره‌ها ده‌که‌ن: به‌دی. هه‌ر جه‌نابت خوامانی.. شایه‌تی ده‌ده‌ن، په‌یمانێک ده‌ده‌ن، خوای گه‌وره‌ش نه‌و په‌یمانانه‌یان له‌و جیهانی ره‌چه‌له‌که نادیاره‌وه لی وهرده‌گریت.. !!

مرؤفی نیماندار، که خهیاڻ لهو دیمه نه ده کاته وه، له ناخیدا ده لهرزیت.. به هه بیته و سامه وه سهیری ئهم دیمه نه هه رسوړهینه ره ده گم نه ده کات، به خهیاڻکی قوول و بهر فراوان سهیری ئهو هه موو نه وه ده کات، له یه ک ساحه ی پر سام و هه بیته و مه زنیډا، کړو کپ کوږونه ته وه، هه هه موو ناده میزاد به هه هه موو جهسته یانه وه، هه جهسته یه ک به هه هه موو سیلنیکه وه، که تییدا بووه، هه سیلنیک بهو هه موو ناماده باشییه وه، که تییدا بووه!! هه هه موو له م دیمه نه دا کوږونه ته وه به یه کجار پییان ده وترتیت: مه گهر من خواتان نیم؟! هه هه موو به یه کجار په یمان و به لاین و به یعه تیک ده دن، شایه تی ده دن: به دی.. هه جه نابت خوامانې و به س'!!

ئیبینو جهریری ته‌به‌ری وئەوانی دیکه به سه‌نه‌ده‌وه له ئیبینو عەبباسه‌وه گێراویتیانه‌ته‌وه که فەرموویه‌تی: خوای گه‌وره ده‌ستی به پشستی ئاده‌مدا هینا، هەرچی نه‌وه‌یه‌کی تا روژی قیامت لی پەیدا ده‌بێت هاته‌ ده‌روه، ئینجا خوای گه‌وره په‌یمانی لی وەرگرتن و شایه‌تی پێدان که مه‌گەر من خواتان نیم؟ هه‌موو ووتیان: به‌دی.. جه‌نابت خوامانی ئیبینو کثیر ده‌فەرموی نهم ریوایه‌ته مه‌رفوعه‌و مه‌وقوفیشی هه‌یه.. مه‌وقوفه‌کانی زیاترن، بۆیه خویشی نه‌ویانی هیناوه‌ته‌وه^۱..

^۱ مه‌سه‌له‌ی شایه‌تی پێدان و په‌یمانی یه‌که‌مینێ مرۆڤ له سه‌رده‌مانی پشتاو پشستی ئاده‌مدا سه‌لامی خوای لی بێت، که خوای گه‌وره له قورئاندا باسی فەرمووه، له عه‌قیده‌ی نه‌هلی سوننه‌ت و جه‌ماعه‌تا شتیکی سه‌لمێتراه، له عه‌قیده‌ی ته‌حاویدا له‌ژێر ناوینشانی (المِشَاقُ الَّذِي اخَذَهُ اللهُ تَعَالَى مِنْ آدَمَ وَذُرِّيَّتِهِ حَقًّا) هاتووه نومه‌تی ئیسلام له‌سه‌ری رێکن، کەس نکوولی لی نه‌کردوه، به‌لام له لێکدانوه‌و رافه‌یدا راجوێ بسوون.. چونکه جگه له‌وه‌ی له نایه‌تی قورئاندا هاتووه کۆمه‌لێک هه‌دیسی سه‌حیحی پیغه‌مبه‌ری پێشه‌واشی (ﷺ) له‌سه‌ره.. هه‌ندێک نه‌وه‌یان بۆ نه‌سه‌لماوه، که نهم کۆکردنه‌وه‌ی زوڕپه‌ته به واقیعی و راستی بێت، به‌لکو پێیان وایه، که نهمه ناماژه‌یه‌کی واتایه بۆ په‌یمان لی‌وه‌رگرتیان، به‌لام نه‌هلی سوننه‌ت و جه‌ماعه‌ت وه‌کو شیخ سه‌فه‌ر اله‌والی نه‌قلی کردوه له‌سه‌ر نه‌وه کۆکن، که نهمه هه‌ر وه‌کو ده‌قه پێرژه‌کان روونی ده‌که‌نه‌وه، حه‌قیقه‌تیکی واقیعی بووه هیچ پتویست ناکات به‌رته‌ لایه‌نی واتایی.. هه‌ر وه‌کو له په‌راوێزی رابوردوودا ژماره ۵۲ ناماژه‌یه‌کی خێرامان پێدا، نهمه نه‌ک هه‌ر بۆ خوای خاوه‌ن ده‌سه‌لات سه‌خت نیه و تێگه‌یشتنیشی له‌م سه‌رده‌می که‌شف کردنی کرۆمۆسۆما‌ته‌دا سه‌خت نه‌ماوه.. به‌لام نه‌وه‌ی پتیرستی به‌ ته‌نکید کردنه‌وه هه‌یه لی‌وه‌دا نه‌وه‌یه، که خوای په‌روه‌ردگار نهم شایه‌تی دان و په‌یمان لی‌وه‌رگرتنه‌ی لی نه‌کردونه‌ته هۆکاری دینداریان، تا له‌سه‌ری موحاسه‌به‌یان بکات، به‌لکو نێرراوانی خۆی بۆ ناردوون و موحاسه‌به‌ کردنه‌که‌یانی له‌سه‌ر هه‌ل‌وێستیان له‌و پیغه‌مبه‌ره نازدارانه‌ داه‌ه‌زراندووه، وه‌کو که لی‌یان ده‌پرسیته‌وه (که مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ) ۲۸ القصص/ ۶۵ واته: چۆن وه‌لامی پیغه‌مبه‌رانتان دابه‌وه؟! یان: (فَلَسْأَلُ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَسْأَلُ الْمُرْسَلِينَ) ۷ الاعراف / ۶ واته: حه‌قمن په‌رسار له‌و خه‌لکه ده‌که‌ین، که پیغه‌مبه‌راگان بۆ ناردوون ولی‌یان ده‌پرسینه‌وه و له پیغه‌مبه‌ره‌کانیش ده‌پرسین (که چۆن و کێ وه‌ ده‌نگ بانگه‌وازه‌ خوایه‌که‌تانه‌وه هات؟!).. هه‌روه‌ها که ده‌فەرموی نێرراوانان وه‌ک مژده‌ده‌رو هۆشده‌ر ناردووه، تا له قیامه‌تا خه‌لکی به‌هانه‌ی نه‌وه‌یان نه‌میتێت، که خوایه نه‌مانده‌زانی چی بکه‌ین و چۆن به‌په‌رسین!! وه‌ک ده‌فەرموی: (رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ إِنَّا لَا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ) ۴ النساء / ۱۶۵..

به‌لام نهو دیمه‌نه چۆن بووه؟ چۆن نهو په‌یمان و به‌لینه‌ی لهو هه‌موو نه‌وه‌ی ئاده‌مه‌ وه‌رگرتوو و کردوونی به‌ شایه‌ت به‌سەر خۆیانه‌وه؟! چۆن به‌ هه‌موویانی فه‌رموو: مه‌گه‌ر خواتان نیم؟! چۆن نه‌وانیش هه‌موو پێکه‌وه‌ یان به‌ جیا وتویانه: به‌دی!! به‌هه‌ر حال نه‌م وه‌لامانه‌ش وه‌کو دیمه‌نه‌که‌و روودانی هه‌ر نادیارن و هه‌ر خوای کردگارو په‌روه‌ردگار خۆی ده‌یزانیت چۆن بوون.. بیرو ژیری مروژ، مادام په‌ی به‌ زاتی خوا نابات که‌ چیه‌و چۆنه‌، په‌ی به‌ کارو کرده‌وه‌شی نابات تا بزانت نه‌وه‌ چۆن رویداوه.. چونکه‌ زانینی چۆنیه‌تی، به‌شیکه‌ له‌ زانینی ماهیه‌تی شت.. بۆیه هه‌رچی شتیک که‌ بۆ خوا ده‌گه‌ریته‌وه‌و ماهیه‌ته‌که‌ی نازانین، ناشیت وایر که‌ینه‌وه‌، که‌ ده‌گه‌ینه‌ زانینی چۆنیه‌ته‌که‌ی! نا.. وه‌کو نه‌و ئایه‌ته‌ی که‌ ده‌فه‌رموی: (ثُمَّ اسْتَوَىٰ اِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ ۚ ۴۱ فَصَلَّتْ ۙ ۱۱ واته: پاشان به‌رزبۆوه‌ بۆ ئاسمان که‌ دوکه‌لێک بوو.. هه‌روه‌ها ئایه‌ته‌کانی تری وه‌کو: (ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۚ ۵۴ الان يَمْحُو اللّٰهُ مَا يَشَاءُ وَيُنْشِئُ ۚ ۳۹ والرعد ۙ واته‌ خوای گه‌وره‌ نه‌وی ده‌یه‌ویت ده‌یسریته‌وه‌ یان ده‌یچه‌سپینیت، یان: (وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِّمِیْنِهٖ ۙ ۳۹ الزمر ۙ ۶۷ واته: ئاسمانه‌، کان ل‌وول کراون به‌ ده‌ستی راستیه‌وه‌!! وه‌ هه‌روه‌ها ده‌قه‌کانی تری قورئان، که‌ هه‌م‌و‌یان هه‌ق و راستن، که‌وابوو حه‌مه‌ن ده‌ییت پێیان ته‌سلیم بین و باوه‌رمان وابیت، که‌ هه‌ن و روو ده‌دن، بێ نه‌وه‌ی هه‌ولێ نه‌وه‌ بده‌ین، که‌ بزانی چۆن.. چونکه‌ ماهیه‌ته‌کان نازانین، که‌وابوو چۆنیه‌ته‌کانیش په‌ی پێ نابه‌ین، به‌ تایبه‌تی، که‌ له‌وه‌ د‌ل‌ن‌یا‌ین، که‌ هیچ شتیک هاو‌و‌ینه‌ی خوای گه‌وره‌ نیه‌، هیچ شتیک هاو‌ش‌ی‌وه‌ی خوای کارزان نیه‌.. ئێمه‌ ماهیه‌تی زاتی خوای په‌روه‌ردگار، که‌ نازانین، چۆن ته‌سه‌وری سیفه‌ته‌کانی ده‌که‌ین؟! چۆن ده‌زانین کارو کرده‌وه‌کانی چۆن؟! جه‌نابی نه‌و، که‌ هیچ زاتیک له‌ شێوه‌ی نه‌و نیه‌، ئیدی چۆن ته‌سه‌وری زات و سیفات و کرداره‌کانی ده‌کریت؟! حه‌مه‌ن نا‌کر‌یت. که‌وابوو رێیه‌که‌ی تر غه‌یری ته‌سلیم بوونی ته‌واو به‌ ده‌قه‌کانی وه‌حی له‌م باسه‌دا نیه‌. هه‌ر ره‌نج و هه‌ول‌دانیکیش بۆ زانینی چۆنیه‌تی کردگاریتی، چۆنیه‌تی خه‌لق کردنی، یان

چۆنیه‌تی هر سیفه‌تو کاریکی تری گومرا کردنو ویلبازییه.. چونکه هر له سهره‌تاوه زانراوه، که ماهیه‌تی جه‌نابی نهو، هاوشیوهو هاووینهو هاوتای نیه.. بۆیه نهو فیه‌لسوفو بیرمه‌ندانیه خوشیانو خه‌لکی تریشیان له‌م باسه‌دا ماندوو کرد، ویل بوونو نه‌گه‌یشتنه هیچ نه‌جامیک، هرچی نه‌مپۆ ده‌یانووت کۆتاییهو ده‌ستمان لیی گیر بووه، سبه‌ی بۆیان ده‌رده‌که‌وت، که هیشتا هر له مۆنجی گوماندا خول ده‌خۆن!

لیکدانه‌وه‌یه‌کی تریش هه‌یه بو نه‌م ده‌قه، که ده‌لیت: نهو شایه‌تی دان و په‌یمانیه‌ی خوای گه‌وره له نه‌وه‌ی ناده‌می وهرگرت، له‌گه‌ل سروشتیانیدا هه‌ستی وه‌لامدانه‌وه‌ی باوه‌رو دینداری راستی تیدا خه‌لق کردن. واته‌ی دروست کردوون، که خۆیان هر له‌سهره‌تایانه‌وه باوه‌ریان به‌ خواجه‌یه‌کناسین هه‌بوویت، هر له سهره‌تایانه‌وه زانیویانه، که خوا هه‌یهو کردگارو په‌روه‌ردگارو هیچ هاووینه‌یه‌کیشی نیه.. ئینجا دوایی به‌ هۆی کهسانی تری کاریگه‌ره‌وه، خراپه‌کار ده‌رده‌چنو سه‌رپێچی له‌ فهرمانی خوا ده‌که‌نو له‌و سروشته دینداریه‌یان ده‌رده‌چن..

ئیمامی ئیبنو که‌تیر له‌ ته‌فسیره‌که‌یدا ده‌فهرموی: نه‌وانه‌ی سه‌له‌ف و خه‌له‌ف، که فهرموویانه مه‌به‌ست له‌م شایه‌تی پیدانه، دروست کردنیانه له‌سهر بناغه‌ی به‌کخواناسین.

نهو په‌یمانده‌ی نیوان مرۆف و خوای کردگار، له‌ ناخی مرۆفدا روواوه، له‌ هه‌موو سیلێکی جه‌سته‌یدا هر له‌و کاته‌وه‌ی دروست بووه، هه‌یه، نه‌وه په‌یمانیکه له‌ په‌یامی پیغه‌مبه‌ران سه‌لامی خویان لی بیت کۆنتره، هه‌موو سیلێکی جه‌سته‌ی نه‌م مرۆفه شایه‌تی نه‌وه ده‌دات، که خوای کردگار خواجه‌کی تاكو پاکه‌و ویستو ده‌سه‌لاتی سه‌ربه‌ستو پایه‌داره، وویستی وا بووه، که هه‌موو گه‌ردوونو مرۆف و ژیان به‌و شیویه دروست کاتو یاساو رێسایان بو دانیت، تا به‌ پیتی نه‌و یاساو رێسایه هه‌لسۆرپینو پیک نه‌کیشرین.. بۆیه دوا‌ی نه‌م شایه‌تیدانه، دوا‌ی نه‌م په‌یمان دانه، کهس بۆی نیه به‌ زمانی حال، یان به‌ قسه‌ هاواری لی هه‌ستیتو بلێ: خواجه

من بئ ناگام و هیچم نه زانیوه!! بلی: خواجه له هاتنی په یامی جه نابت و له ریبازی پیغه مبه رانت بئ ناگا بووم، لهو دینه بئ ناگا بووم، که خه لکی به ره و یه کخواناسین بانگ ده کرد، بویه به نه زانی که و تمه شیر که وه!! یان بلی باوک و باپیرانی خوم له سهر نهو شیر که بینو و منیش شوینیان که و تم!! که سیش نه بوو تیم گه یتیت، که سیک نه بوو رتی یه کخواناسینم بؤ شی کاته وه!!^۱ نیدی من بؤچی بهر برسیارم؟ به لام لوتف و به زهی خوی گه و ره وای خواست، که په یامی خوی به نیراوانیکدا بنیریت، که هر له ناو نهو خه لکه وه هاتن و پیشتر خو و نه سب و که سوکاریان ناسراو بوون، تا خه لکی به ره و یه کخواناسین بیتنه وه.. (وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ) ۷ الاعراف/ ۱۷۴ واته: ناوا نیشانو به لگه کاغان به دوو و درو ریزی باس ده که یمن، تا به ره و لای خوا بگه ریتنه وه.. تا بگه ریتنه وه سهر سروشته کی خویان^۲.. بگه ریتنه وه سهر هستی پاک و هیزی نیدراک و په ی پی بردنه کی سهره تایان.. گه رانه وه سهر نه مان زامنه بؤ گه رانه وه سهر

^۱ له همدو سه حیجی برخاری و موسلیما هاتره که پیغه مبر (ﷺ) فمر موی: (كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبْرَأُ يَهْدَاهُ أَوْ يُنْصَرِّبُهُ أَوْ يُجَاهِلُهُ) واته: هه موی زارو کیک له سهر سروشتی نیسلامه تی له دایک ده یت، به لام دایک و باوکی ده یکه نه جوله که، یان دیان، یان ناگرپرست..

^۲ له سه حیجی موسلیما له عیازه وه خوا لیتی رازی بیت گیرا و ته وه، که پیغه مبر (ﷺ) فمر موی (يَقُولُ اللَّهُ: إِنِّي خَلَقْتُ عِبَادِي خَفَاءَ كُلَّهُمْ فَبَعَثْتُهُمُ الشَّيَاطِينَ فَاجْتَالَتْهُمْ عَنْ دِينِهِمْ وَخَرَّمْتُ عَلَيْهِمْ مَا اخْلَلْتُ لَهُمْ) خوی گه و ره ده فمر موی: من خوم به نده کانی خوم ناره و زومنه ندی دینی حق دروست کرده وه، که چی شه یانه کان هاتنه لایان و رایانپسکاندن و له دینه که یان دورو خستنه وه، شه ی بؤم حه لال کرد برون لیان حرام کردن..

نیامی نه محمد رحمه الله له نه نه سی کوی مالیکه وه خوا لیتی رازی بیت ده گیریتنه وه، که پیغه مبر (ﷺ) فمر موی: (يُقَالُ لِلرَّجُلِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: أَزَأَيْتَ لَوْ كَانَ لَكَ مَا عَلَى الْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ أَكَلْتَ مُقْتَدِبًا بِهِ؟ فَيَقُولُ: نَعَمْ! فَيَقُولُ: قَدْ أَزَدْتَ مِنْكَ أَهْرُونَ مِنْ ذَلِكَ، قَدْ أَخَذْتُ عَلَيْكَ فِي ظَهْرِ آدَمَ أَنْ تُشْرِكَ بِي شَيْئًا فَأَيُّتَ إِلَّا أَنْ تُشْرِكَ بِي) متفق علیه، واته: له روژی دوایدا به که سیک دوزه خی ده و تریت: نه ری نه گه به قه ده زه ی سامان و مالت ببوايه، نیستا ده تکاته قوربانی خوت؟ ده لی: به لی! خوی گه و ره پیتی ده فمر موی: به لام به تمکید من له وه که مترم لی داوا کردیت، هر له پشاپوشتی ناده مه وه داوام لی کردیت، که شمیرک بؤ من بریار نه ده یت، که چی گویت نه دایه وه هر کردت!!

یه‌کخواناسینه‌که‌یان، به‌لام خوای گه‌وره دوای نه‌وه نی‌رراوانی خوئی همر بۆ ناردن تا مژده‌و هۆش‌داریان به‌رده‌وام بجه‌نه پیش...

نهمه په‌یانی سروشته، که له ناخی ههموو زینده‌وه‌ریکدا رواوه، همر یه‌که‌یان گهر لئی گهرین خوای کردگاری خو ده‌ناسیت و به‌خواپه‌رستیه‌کی راسته‌وه‌رووی تی ده‌کاته‌ود... نهم سروشته پا‌که خوئی برسی نه‌و خواناسین و خواپه‌رستیه‌یه! خوئی شه‌یدای خوا‌وو‌یستیه، به‌لام به‌بن که‌سی گومرا ده‌بیت، لاری ده‌که‌ویت، له‌خوشه‌و‌یستی و مه‌زنداری‌یدا ده‌که‌و‌یت‌ه دانانی شه‌ریک بۆ خوای گه‌وره...

نهم په‌یانه سروشتیه گرنکه، نهمه همر نه‌وه‌یه، که خوای گه‌وره مروقی هاندا له‌سه‌ری، که نه‌گهر بی‌پار‌یز‌یت و له‌سه‌ری به‌رده‌وام بیت، خوای گه‌وره ده‌یکاته جیشینی خوئی: (فَاقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَیْمُ وَلَکِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا یَعْلَمُونَ) ۳۰ الروم / ۳۰ واته: ئاره‌زوومه‌ندانه روو له دینه‌که‌ی خوا که، نه‌و دینه‌ی که خوای گه‌وره ئاوینه‌ی نه‌و سروشته‌ی کردووه، که خه‌لکی له‌سه‌ر دروست کردووه، به‌هیچ شی‌وده‌یه‌ک گۆرانکاری له‌خه‌لقی خوا‌دا ناکریت، نه‌وه دینی راست و دروسته، به‌لام زۆرینه‌ی خه‌لکی نایزان...

نهم دینه‌قه‌لای پاراستنه له‌ره‌شه‌باو گه‌رده‌لولی هه‌واو هه‌وه‌س، نه‌و هه‌واو هه‌وه‌سه‌ی، که ناهیل‌یت که‌س پشت به‌هه‌ق ببه‌ستیت و خوئی پی‌قایم کات، نهم دینه‌دژی نه‌زانی و نه‌فامیتیه، که خه‌لکی له‌دیار نه‌مانیدا ده‌که‌ونه‌جاییلیه‌ته‌وه شوین ئاره‌زوو‌ه‌زی لاریان ده‌که‌ون و بی‌سنوور بۆ دانان ده‌که‌ونه‌هه‌له‌یه‌ی تیرکردنی هه‌زی موخه‌ری‌فیان!! خوای په‌روه‌ردگار نهمه ده‌زانیت، بۆیه به‌م دینه‌سنوری بۆ دیاری کردوون... خوای گه‌وره سروشتی نهم مروقه‌ده‌ناسیت و ده‌شزانیت نهم دینه‌ی، که بۆی ناردوون چهند و چۆن له‌گه‌ل سروشت و ته‌بیعه‌تیاندا ده‌سازیت و یارمه‌تیده‌ریان ده‌بیت له‌دامه‌زراندنی ژیا‌نیکی ئاسووده‌و به‌خته‌وه‌ردا... چونکه هه‌ردووکیان همر به‌فه‌رمانی خوا هاتوونه‌ته‌سه‌ر نهم

زه‌مینه.. همدووکیان له‌گه‌ل هه‌موو سیستم و رېښا‌کانی گه‌ردوندا گونج‌اون، هه‌موویان پیکه‌وه هاوده‌نگن و به‌رهو یه‌ک ناسۆی خواوو‌یستی به‌رې ده‌که‌ون.. نه‌و خوا کارزانه‌ی دلّی نه‌م مرۆقه‌ی دروست کردوو، هه‌ر نه‌ویش نه‌م وه‌حیه‌ی بۆ ناردوو، هه‌ر نه‌ویش نه‌م په‌یامه‌ی بۆ ناردوو، تا بیکاته به‌رنامه‌ی ژيانی دنیا‌ی.. خوا‌ی گه‌وره‌و کار‌جوان ده‌زانیت، که‌ دلّی نه‌م مرۆقه‌ که‌ نه‌خۆش ده‌که‌ویت نه‌م قورنانه چاره‌سه‌ریت، ره‌فتاری نه‌م مرۆقه، که‌ که‌وته لادان، نه‌م قورنانه به‌ پارسه‌نگی راستی ده‌کاته‌وه.. سروشتی مرۆف نه‌گۆره‌و دینه‌که‌ش نه‌گۆره‌و هیچ گۆرانیکیش به‌سه‌ر یاساو رېښای خوا‌ییدا نایات.. نه‌گه‌ر دلّ و ده‌روونه‌کان له‌ سروشتی دینداری خۆیان لارې که‌وتن، هیچ شتیکی غه‌یری دینه‌که‌ی خوا راستیان ناکاته‌وه، هیچ هیتیک نایاغاته‌وه سه‌ر راسته شه‌قامی دادو سه‌رراستی، سه‌ر سروشته خواناسیه‌که‌ی خۆیان، که‌ له‌گه‌ل بزاونتی بونه‌وه‌ردا ده‌که‌ویتته‌وه ره‌وتی ریک و پیک خۆی..

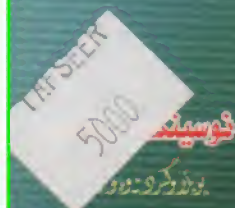
ناومروك

- ۹..... پېشمكى و مرگنېر
- ۱۳..... ديدى دين.....
- ۱۵..... خوئاسين.....
- ۱۵..... جاهيلييت:
- ۱۸..... بانگهوازي ئىسلامى و سى خالى لاوازي
- ۱۸..... ۱- نهبوونى تاكى موسولمان:
- ۲۲..... ۲- دوور خستنهوى ئىسلام:
- ۲۴..... ۳- نهئاسينهوى ئىسلام:
- ۲۶..... ئەركى ئېمە
- ۲۹..... قورئان رېيازە
- ۳۷..... بهندى يەكەم: دين و ژين.....
- ۳۷..... كى بهرنامه ديارى دهكات؟
- ۴۰..... بنه ماى فيكرى ماناى دين.....
- ۴۲..... دينى خوا يان دينى خو
- ۴۶..... دين ياساو ريساشه:
- ۵۰..... ناسينهوى جاهيلييت:
- ۵۵..... له دين لادان:
- ۶۱..... بهندى دووهم: مژدهو ئاگادار كرنهوه
- ۶۳..... بتى بى بهيكر:
- ۶۵..... دين همر شايتمان نيه:
- ۶۷..... بهندى سئيم: طاغوت و دين.....
- ۶۷..... چى طاغوته؟!.....
- ۷۰..... تاغوت دهئى ديندار ترم!

- ۷۱..... دىن و سياست!!!
- ۷۳..... دىن شۆرشە!
- ۷۹..... بەندى چوارەم: بزافى دىن
- ۸۴..... ۱- ئەم دېنە سىجىرى نىيە:
- ۹۵..... ۲- موسولمان لەومش زۆرتى بى دىكرىت:
- ۹۹..... ۳- راستى سىيەم: پەيغۇندى نىئون دەروون و كۆمەلگىرى و واقىمىكان:
- ۱۰۰..... ۴- سىروشتى پىرۇگراممى پەروەردىمى نىسلام:
- ۱۰۱..... ۵- واقىيىتى پىرۇگراممە خىوايەكە:
- ۱۰۲..... ۶- پىرۇگراممى خىواي گەورە نەگۆرە:
- ۱۰۵..... بەندى پىنجەم: دەستورى دىن (فقە)
- ۱۰۵..... نەحكامى بزاف و بزافى نەحكام:
- ۱۰۹..... زىيانى ئەمىرۇ و نەحكامى شىرعى:
- ۱۱۲..... نەحكامى شىرعى و مەلاي بەتال:
- ۱۱۶..... پىنەي (دىنى)!!
- ۱۲۳..... بەندى شەشەم: خۆركەي دىن
- ۱۲۳..... كۆسىپ مەلاي رەسمى:
- ۱۲۸..... كلكەمەلا و شىخى تازى و ھەرزە داعى:
- ۱۳۳..... نىسلامى تەزوىر:
- ۱۳۷..... دىنى كى
- ۱۳۹..... كۆبەندى دوووم
- ۱۳۹..... وەحى و سىروشتى پىغەمبەران
- ۱۴۱..... رىپرە و رى ناسىن
- ۱۴۵..... خىوايەتى خوا عەبدايەتى ئىمە دەخوازىت:
- ۱۴۸..... نەوى پەروەردىگار و كىرگەرە، دەپەرسىت:
- ۱۵۳..... لەئىز ئاللى (لا اله الا الله) دا:
- ۱۵۶..... بەندى يەكەم: يەك عەقىدە
- ۱۶۲..... بەندى دوووم: يەك پەيام و يەك پىغەمبەرىتى
- ۱۶۵..... تەنھا پىغەمبەران پىشەوان:

۱۶۹.....	جِيهَازِي هِه‌سْتِيَارِي نِيْمَان:
۱۷۲.....	بِهَرنامَه‌ي ژِيَان وَ رَبَّيَاذِي خَمبَات وَ حَقِيْقَه‌تِي گِهَر دُوون:
۱۷۶.....	پِلَه وَ پايَه‌ي پَنْغَه‌مبِهَرَان:
۱۷۹.....	نِيْسَلَام حَقِيْقَه‌تِي يَه‌كَبُووني گِهَر دُوونَه:
۱۸۳.....	بِهَنْدِي سَيَّيَه: دِيْدِي نِيْسَلَام وَ رَبَّيَاذِي دِيْنْدَارِي:
۱۸۹.....	بِهَنْدِي چَوَارَه: مِهَر جِي دِيْنْدَارِي يَه‌كِه:
۱۹۹.....	بِهَنْدِي پَنْجَه: سِهَر چَاوَه‌ي رَيْنَمَايِي:
۲۱۰.....	بِهَنْدِي شَه‌شَه: نِهَر كِي پَنْغَه‌مبِهَرَان (سَه‌لَامِي خَوَايَان لِي بِيْت)
۲۱۵.....	گُوْبِهَنْدِي دُووَه: بِهَرنامَه‌ي خَوَا بَهِيَه‌ك نَاسِيْن
۲۱۷.....	بِهَنْدِي يَه‌كِه: مَه‌سَه‌لَه‌يَه‌كِي دُژَوَار وَ رُوون
۲۲۷.....	بِهَنْدِي دُووَه: سِهَر چَاوَه‌ي لِيوَهَر گِرْتَن
۲۳۸.....	بِهَنْدِي سَيَّيَه: مَانَاي بَاوَهَر
۲۴۸.....	بِهَنْدِي چَوَارَه: شَايَه‌تِي خَوَا
۲۵۹.....	بِهَنْدِي پَنْجَه: خَوَا بَه‌يَه‌كَنَاسِيْن سِر وَ شَه‌تَه
۲۶۹.....	نَاوَهَر وَك

ئەم بەرگى يەكەمى رېيىزى باتگەوار: موسولمان دەخاتە سەرەتاي
 ئاشناپوونى بە پەيامى ئىسلام، يەكەم: بە زانىنى ماناو واتاي دىن، پاشان بە
 دۆزىنەووى رېيىزى كۆزاتقارنى كۆمەلگە، كە دىدىكى سىياسىيەو لە زەمىنە
 فېكرىيەكەوۋە دىت، ئەم دوو روگنەش ادىدى فېكرى و مومارەسەي
 سىياسەت پىن چوارچىۋەي ئەو بىنەمايانەن، كە رەفتارى تەك و كۆي
 موسولمانەكانى تىدا لە قەلب دەدرىت، ئىنجا سەرەنجامى مومارەسە
 كەردنى موسولمانان بۇ ئەم رەفتارانە، نەرتىكى كۆمەلەيەتى تايپەت بە
 خۇيان بۇ دروست دەيىت، ئەم دوانەش ارەفتارو نەرىت: دەبنە روگنى
 سىيەم و چوارەمى دىدە ئىسلامىيە كە .

www.al-tafseer.com

E-mail: tafseeroffice@yahoo.com

altafseer@hotmail.com

بەرگى

هەولەر: ئەقامى مەكتەپ - رەزىيەلى شەرىف پالاس

ت: 2230908 - 2221695 - 2518138

موبایل: 07701387291 - 07504605122